

Keskusta
Se kotimainen.

Oma maa, koko maa.

*Jokainen suomalainen ja jokainen koti.
Keskustan Suomi on kokonainen Suomi.
Meidän yhteinen maamme, jonka
mahdollisuuksiin uskomme.*

Keskustan 79. sääntömääräinen
puoluekokous Lappeenrannassa 10. – 12.6.2022

Puoluekokoustarjous 70 e / 12 + 2 kk

SUOMENMAA

KESKUSTAN PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJA

Sisällysluettelo

Ohjelma ja aikataulu	5
Puoluekokouksen ABC	15
Aluevaltuutettujen tapaaminen	21
Oheisohjelmaa harjoitushallilla puoluekokousviikonloppuna	22
Yhteistyökumppaneitamme kokouksessa	24
Lippumarssit	26
Lappeenrannan kartta	28
Piirien istumajärjestys kokoussalissa	30
Kokoushallin ympäristö.....	32
Bussikuljetukset	34
Laulujen sanat	35
Kirjautuminen kokouspaikalla	36
Henkilövaalien ehdokkaiden esittely	46
Esityslista	54
Järjestyssääntö	61
Valiokunnat	66
Periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma puoluekokouskaudelle 2022–2024	68
Keskustan jäsenet	70
Keskustan jäsenyhdistykset.....	71
Esitykset puoluevaltuuston jäseniksi 2022–24.....	72
Keskustan sääntöuudistus.....	81
Keskustan eduskuntavaaliohjelman 2023 päätavoitteet	97
Aloitteet	102
Puoluekokouksen puhelinluettelo.....	318
Häirintäyhdyshenkilöt ovat tukenasi häirintätilanteissa	319

**Valiokuntien esitykset
puoluekokoukselle** lisätään
lauantain 11.6. aikana
puoluekokouksen nettisivulle
www.keskusta.fi/puoluekokous-2022/

Tervetuloa Keskustan puoluekokoukseen Lappeenrantaan

Lappeenranta on Etelä-Karjalan maakuntakeskus, joka sijaitsee Saimaan rannalla Etelä-Karjalan maakunnassa. Kaupunki sijoittuu Saimaan vesistöalueen etelärannan ja Venäjän rajan väliselle alueelle. Lappeenrannan kaupungissa asuu reilut 72 000 asukasta ja se on asukasluvultaan Suomen 13:nneksi suurin kaupunki. Lappeenranta on yksi Euroopan vihreimmistä kaupungeista sekä Suomen johtava energiayliopistokaupunki.

Suomen Keskusta r.p.:n 79. sääntömääräinen puoluekokous pidetään Lappeenrannassa 10. – 12.6.2022. Kokouspaikkana on Kisapuiston jäähalli, joka on SM-liigajoukkue SaiPan kotihalli. Kokoukseen odotetaan yli 3000 osallistujaa. Tämä on kolmas puoluekokous Lappeenrannassa.

Edellisen kerran puoluekokous pidettiin Lappeenrannassa vuonna 1986, joten siitä on vierähtänyt jo melkoinen tovi. Kokouspaikkana oli silloin Lappeenrannan urheilutalo. Kokousedustajia oli silloin paikalla kolmenpäivän aikana yhteensä 5040 henkilöä. Lappeenrannan ensimmäinen puoluekokous pidettiin vuonna 1950.

Kiitän tässä vaiheessa kaikkia kokouksen valmistelijoita. Erityisen suuri kiitos puolueen ja piirin välle sekä kaikille

talkoolaisille vastuullisesta puoluekokouksen valmistelutyöstä. Yhteishenki puoluekokouksen järjestämisen parissa on ollut Karjalan piirissä mainio aina siitä lähtien, kun päätös kokouksesta vuonna 2019 tehtiin.

Keskusta on kantanut aina poikkeuksellisissa ja vaikeissa olosuhteissa laajaa vastuuta poliittisessa päätöksen teossa. Kuluneen kevään aikana Euroopan haasteellisessa tilanteessa Keskustan ministerit ja kansanedustajat ovat hoitaneet tehtävänsä vastuullisesti, itseään säästämättä ja yhteinen etu kirkkaana mielessä. Tämä tulee varmasti olemaan puoluekokouksen kokousedustajien keskusteluissa vahvasti esillä.

Tämä puoluekokous on yksi tulevien eduskuntavaalien menestyksen mahdollistajista. Uskon, että merkittävät henkilövalinnat ja puolueen linjaukset eduskuntavaaleja koskien, tukevat äänestäjien luottamusta puolueemme toimintaan.

Keskustan Karjalan piiri toivottaa kaikki lämpimästi tervetulleiksi Lappeenrannan perinteiseen puoluekokoukseen!

Jouni Kemppi

Keskustan Karjalan piirin puheenjohtaja

Keskustan 79. sääntömääräinen puoluekokous 10.–12.6.2022, Lappeenranta

Ohjelma ja aikataulu (muutosvarauksin)

Perjantai 27.5.

Ennakoilmoittautuminen päättyy

Perjantai 10.6.2022

Kokouspaikan ovet Kisapuistossa avataan klo 10

klo 10 alkaen	Kokoukseen kirjautuminen
klo 12 alkaen	Oheistapahtumia harjoitushallilla <i>(ks. sivu 22)</i>
klo 10 alkaen	Messualue avoinna harjoitushallissa
klo 12 alkaen	Karjalainen tori ja kahvila avoinna
Klo 13.30 – 13.50	sisääntulomusiikkia Montolan puhallinorkesteri
Klo 14.00	Puoluekokouksen avajaiset
	Puolueen, Suomen ja piirien liput sisään
	Lippulaulu
	Maakuntalaulu
	Keskustan Karjalan piirin tervehdys, puheenjohtaja Jouni Kemppi
	Lappeenrannan kaupungin tervehdys, kaupunginjohtaja Kimmo Jarva
	Musiikkia

Puoluekokous alkaa heti avajaisten päätyttyä, n. klo 14.45

- puheenjohtaja Annika Saarikon avauspuhe
- järjestäytyminen
- valiokuntiin menevien asioiden esittely

Katsaus puolueen menneeseen 2-vuotiskauteen ja taloudelliseen tilanteeseen

Ehdotus talous- ja toimintasuunnitelmaksi seuraavalle kahdelle vuodelle ja jäsenmaksuiksi

Esitys sääntöjen muuttamiseksi

Puoluekokoukselle saapuneiden aloitteiden esittely

Eduskuntavaaliohjelman 2023 päätavoitteiden esittely

- yleiskeskustelu em. valiokuntiin menevistä asioista

Klo 18.00 Puoluekokous keskeytetään

Klo 18.15 alkaen Puoluekokouksen valiokuntien kokouksia (Kaukaan koulu)

Lauantai 11.6.2022

Kokouspaikan ovet Kisapuistossa avataan klo 8

klo 8 alkaen Kokoukseen kirjautuminen

klo 8.00–10.00 Valiokuntien kokouksia (tarvittaessa)

klo 8.30–10.00 Piirien mahdolliset ryhmäkokoukset

klo 8.00–18.00 Messualue avoinna, oheistapahtumia harjoitushallissa (ks. sivu 22)

klo 8.00–18.00 Karjalainen tori ja kahvila avoinna

Klo 10.00 Puoluekokous jatkuu

- puheenjohtaja Annika Saarikon poliittinen katsaus
- poliittinen yleiskeskustelu ja keskustelu henkilövalinnoista

(Yleiskeskustelu keskeytetään tarvittaessa)

n. klo 15 Puoluekokouksen henkilövaalit käynnistyvät (ennen jokaista vaalia puoluejohtoon yleiskeskustelussa esitettyjen esittäytymispuheenvuorot)

Puolueen puheenjohtajavaali (5 minuutin esittelypuheenvuorot)

Puolueen varapuheenjohtajavaali (3 minuutin esittelypuheenvuorot)

Puoluesihteeriavaali (3 minuutin esittelypuheenvuorot)

Poliittista yleiskeskustelua jatketaan tarvittaessa ääntenlaskun aikana.

klo 18.00 Puoluekokous keskeytetään

klo 20.00 Yhteinen illanvietto Holiday Club Saimaa os. Rauhanrinne 1, Rauha (Lappeenranta) – esiintymässä Maria Tyyster ja Trio Hankkijat, liput (sisältäen ruokailun) ennakoon 35 €.

Sunnuntai 12.6.2022

Kokouspaikan ovet Kisapuistossa avataan klo 8

klo 8 alkaen Kokoukseen kirjautuminen

klo 8.00–13.00 Messualue avoinna

klo 8.00–13.00 Karjalainen tori ja kahvila avoinna

klo 8.30 Aamuhartaus, seppelpartioiden lähettäminen

klo 9.00 Puoluekokous jatkuu (päätosasiat)

klo 11.15 Puoluekokous päättyy

klo 11.15 Puoluekokouksen lippumarssille lähtö (säävaraus)

klo 11.30 Puoluekokouksen lippumarssi järjestäytyy Kauppatorilla

klo 12.00 Puoluekokouksen lippumarssi Lappeenrannan keskustassa

13.30–15.00 Puoluekokouksen pääjuhla Kisapuistossa

PUOLUEKOKOUKSEN PÄÄJUHLA sunnuntaina 12.6.2022 klo 13.30 Lappeenrannan kisahallin pääsalissa

Luvassa musiikkipitoinen, hyvän mielen pääjuhla, jota tähdittävät baritoni Aarne Pelkonen, eteläkarjalaisten lasten ja nuorten Metku-kuoro sekä ensiesityksellään Keskustan oma kuoro Uusi Verso.

Juhlapuheen pitää puolueen puheenjohtaja.

Lippumarssin ja Maamme-laulun säestää

Montolan puhallinorkesteri
kapellimestarina Inka Puhakka.

Työtä, turvaa ja toivoa

Elämme poikkeuksellisia aikoja. Aikoja, joiden emme koskaan toivoneet kohdallemme sattuvan. Vakaushen ja rauha ovat olleet seuranamme pitkään. Sen meistä jokainen toivoisi myös jatkuvan.

Mutta emme voi valita. Maailmanlaajuisen koronapandemia on koetellut Suomeakin kovalla kädellä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on tuonut sodan aivan kotinurkillemme. Elämme täysin toisenlaisessa maailmassa kuin vielä pari vuotta sitten.

Meidän on otettava asiat vastaan sellaisina kuin ne tulevat. Ja tehtävä tulevaisuutta koskevia päätöksiä niillä tiedoilla, mitä on käytettävissä. Työtä isänmaan ja sen kaikkien ihmisten ja alueiden hyväksi Keskusta on tehnyt jo toistasataa vuotta. Samalla vastuunkantamisen linjalla katsomme myös eteenpäin.

Varsinkin vaikeina aikoina politiikan ja meidän poliitikkojen tehtävä on rohkaista sekä luoda toivoa ja turvaa. Myös puolueena, keskustalaisina toimijoina meidän on viitoitettava tietä tulevaisuuteen niin, että Suomi ja suomalaiset jatkossakin kokisivat olevansa maailman onnellisin kansa.

Onnellisuuden kokemiseen liittyy se, että perusasiat ovat kunnossa. Toimeentulo, terveys, asuminen, ruoka ja liikkuminen, perhe ja muut läheiset sekä ympäristö

– näistä hyvän elämän eväät koostuvat meillä kaikilla.

Keskusta tarjoaa omat ratkaisunsa arjen tärkeisiin asioihin, kun lähdemme kohti ensi kevään eduskuntavaaleja. Päätämme niistä yhdessä täällä Lappeenrannassa.

Tulevaisuuden tien viitoittaminen ei tule olemaan helppoa. Uusien ratkaistavien asioiden lisäksi entisetkään eivät ole kadonneet mihinkään. Julkisen talouden velkaantuminen, väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen lisäävät ratkaisujen vaikeuskerrointa.

Vaikeissa paikoissa olemme tunnetusti parhaillamme. Ratkaisujen etsijöinä ja tekijöinä. Meidät tunnetaan ja meihin luotetaan.

Hyvän tulevaisuuden ja toivon näköalojen tekemiseen tarvitaan meitä kaikkia. Haetaan puoluekokouksesta voimaa toistamme ja eväitä mukaan. Lähdetään vaatimaan työhön yhteistyötä tehden ja yhteisöllisyyttä rakentaen.

Hyvää puoluekokousta!

Annika Saarikko

Keskustan puheenjohtaja

Tohtori Kääriäisen TURPOkäräjät

Keskustelu ajankohtaisesta ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta sekä Nato-jäsenyydestä perjantaina 10.6. klo 18.00 – 18.45 Harjoitushallilla.

Keskustelijoina Eduskunnan puhemies **Matti Vanhanen**, ulkoasiainvaliokunnan jäsenet **Anu Vehviläinen** ja **Mikko Savola** sekä puolustusvaliokunnan jäsen **Eeva Kalli**. Keskustelua johtattaa valtiotieteen tohtori **Seppo Kääriäinen**. Järjestäjä on Keskustan ulko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä.

Harjoitushalli, lauantai 11.5.2022 kello 11.15 – 12.00

Ukrainan sota ja sen vaikutukset Euroopan unioniin, turvallisuuteen, ruokaturvaan ja energiaan

Ukrainan sota on mullistanut eurooppalaista politiikkaa ja koko EU on kriittisessä käännekohdassa. Miten sodan vaikutukset näkyvät EU:ssa ja sen tekemisissä päätöksissä? Millaisia vaikutuksia näillä päätöksillä on Suomeen? Aiheesta ovat keskustelemassa keskustalaiset europarlamentaarikot **Mauri Pekkarinen** ja **Elsi Katainen** ja puolustusministeri **Antti Kaikkonen** tuo myös tervehdyksensä. Paneelia vetää Keskustalaisempi Eurooppa -työryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja **Jouni Ovaska**.

Tervetuloa Suomen ilmastopääkaupunki Lappeenrantaan

Toivotan teidät kaikki Keskustan puoluekokoukseen osallistuvat lämpimästi tervetulleiksi Suomen ilmastopääkaupunki Lappeenrantaan.

Lappeenrannan kaupunki rakentaa kestäviä menestystarinoita yhdessä asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Menestys edellyttää yhteistyön lisäksi rohkeutta kokeilla uutta ja oppia aiemmasta sekä ennen kaikkea vastuullista, tulevaisuutta ja tulevia sukupolvia huomioivaa otetta.

Olemme iloisia saadessamme isännöidä puoluekokouksenne, sillä Keskustan tapaan myös Lappeenrannan menestystarinoissa olennaisinta on hyvä elämä tasapainossa luonnon kanssa. Olemme yksi Euroopan vihreimmistä kaupungeista, joka tekee pitkäjänteisesti monimuotoista työtä ilmastonmuutoksen hidastamiseksi. Asukkaat, kaupunki, yritykset ja muut toimijat ovat yhteisvoimin kääntäneet puheet merkittäviksi ilmastoteoiksi.

Lappeenranta tunnetaan myös tiedekasvatuksesta, LUT-yliopistosta sekä erityisesti kauniista järviluonnostaan ja Saimaasta. Pidämme arvokkaana sitä, että Suomen suurin järvi rantoineen säilyy paitsi asukkaiden ja vierailijoiden käytettävissä, mutta myös puhtaana. Jokainen voi omalla pienelläkin luontoystävällisellä valinnallaan vaikuttaa yhteisen asuinympäristön viihtyisyyteen.

Kestävät menestystarinat ulottuvat kaupunkimme ajattelussa luonnon lisäksi kaikille muillekin elämänalueille. Jokainen elämä on tarina, ja Lappeenrannassa on reilut 72 000 tarinaa, joilla on omat tarpeensa ja toiveensa. Vuorovaikutus on kaiken keskiössä, jotta voimme luoda edellytyksiä henkilökohtaisten unelmien tavoitteluun.

Toivon, että teillä on puoluekokouksen yhteydessä tai myöhemmin täällä vieraillessanne aikaa tutustua geologisia aarteita vilisevään luontoomme sekä kulttuuri- ja tapahtumatarjontaan. Uskon, että myös iloinen karjalainen kulttuurimme välittyy teille ja tuo oman sävynsä vierailuunne.

Toivotan teille antoisaa ja mieleenpainuvaa puoluekokousta Saimaan rannalla, Lappeenrannassa.

Lappeenrannan kaupunginjohtaja

Kimmo Jarva

LAUANTAITANSSIT HOLIDAY CLUB SAIMAA
LAUANTAINA 11.6. KLO 20-

Lipun hinta
35€
etukäteen ostettuna

40€
puoluekokouspaikalta ja ovelta ostettuna

LAUANTAI-ILTANA TANSSITTAMASSA
TANGOKUNINGATAR MARIA TYESTER
JA LAPPEENRANTALAINEN TRIO HANKKIJAT

Soten tavoitteet saavutettavissa

Tervetuloa LPY ry:n ja NÄE ry:n oheistilaisuuteen:
Kuinka saat sote-rahast ja henkilöstön riittämään?

Panu Tast
toimitusjohtaja
040 542 2227, panu.tast@naery.fi

AIKA:
Lauantai 11.6.
klo 12.15- 13.00

PAIKKA:
Harjoitushallin lava

KOMMENTOIMASSA:
StV:n puheenjohtaja
Markus Lohi

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja
040 518 5799, ismo.partanen@lpy.fi

Puulla pitkälle – Irta fossiili- taloudesta

Metsäteollisuuden uudet ja nykyiset tuotteet auttavat maailmaa irrottautumaan fossiilitaloudesta. Samalla metsäteollisuus luo vihreää kasvua, työllisyyttä ja hyvinvointia kaikkialla Suomessa.

Kuva Stora Enso

Kuva Metsä Group

Kuva UPM

Uudistuksilla parempia palveluita ja elinvoimaa

Tutustu monimuotoiseen
kaupan alaan osoitteessa
Kauppa.fi

KAUPAN LIITTO

Ajatuspaja
Alkio

*Ajattele, kysy, kyseenalaista –
sovela, kehity, kasva!*

Yhteiskunnan rakentamiseen tarvitaan havaintoja,
kysymyksiä, tutkimista, kritiikkiä, vastauksia, ideolta –
tarvitaan ajatuksia.

Tuotamme käyttökelpoista tietoa päätöksentekijöiden
hyödynnettäväksi. Tutustu tutkimuksiin ja julkaisuihin,
osallistu webinaareihin, tilaa uutiskirje sähköpostiisi!

ajatuspajaalkio.fi

Lisätietoa: tutkimuskoordinaattori Pauliina
Maukonen, pauliina.maukonen@msl.fi,
p. 050 573 5353

Viking Glory

Turku–Maarianhamina–Tukholma

Moderni Viking Glory on yksi maailman
ilmastoviisaimmista risteilyaluksista.

Nauti upeista tiloista, kuten loisteliaasta
Viking Terrace -kattoterassista ja Itämeren
ensimmäisestä kelluvasta kauppahallista.

Varaa oma risteilysi
Vikingline.fi

Hintansa arvoisin Itämerellä

Tervetuloa puoluekokoukseen!

Lappeenrannan puoluekokousta on odotettu pitkään. Pahimpina korona-aikoina emme ole päässeet kokoontumaan koko keskustaperheen voimin yhteen, nyt se vihdoin on mahdollista sääntömääräisessä puoluekokouksessamme. Meillä kaikilla onkin poikkeuksellisen suuri ilo kohdata toisemme.

Puoluekokouksessa on päätettävänä runsaasti tärkeitä asioita. Puoluekokous asettaa menettelytapa-, poliittisen, aloite-, järjestö- ja ohjelmavaliokunnat, joiden käsittelyn pohjalta päätämme Keskustan politiikkaa linjaavista kannanotoista, aloitevastauksista, eduskuntavaalien keskeisimmistä tavoitteista ja muun muassa puolueen tulevasta toiminnasta. Totta kai Lappeenrannassa valitaan myös puoluejohto alkavalle kaksivuotiskaudelle.

Puoluekokous toimii lähtölaukauksena varsinaiseen vaalien superkauteen. Alkavan puoluekokouksen aikana käydään eduskunta-, presidentin ja Euroopan parlamentin vaalit.

Kolmen pääministeri- ja yhden valtiovarainministerikauden jälkeen Keskustan kädenjälki suomalaisessa politiikassa on ollut poikkeuksellisen vahva. Kulu- van vuosituhaten aikana Keskusta on

kantanut vastuuta enemmän kuin mikään muu puolue. Vastuu on meitä myös painanut, mutta nyt käännyimme vaalityöhön ja katsomme omien arvojemme pohjalta vahvasti eteenpäin.

Alkava vaalien jatkumo ratkaisee monella tavalla Suomen kehityskulun vähintään loppuvuosikymmenen ajaksi. Pärjäämme, kun olemme yhtenäisiä, uskomme arvoihimme ja asiaamme sekä luomme toivon näkymän kaikille suomalaisille. Haetaan toisistamme vaalityöhön voimaa!

Tehdään tästäkin ikimuistoinen puoluekokous!

Hyvää puoluekokousta toivottaen,

Riikka Pirkkalainen

Puoluesihtööri

Puoluekokouksen ABC

Avajaiset

Puoluekokouksen avajaiset ovat perjantaina 10.6.2022 klo 14.00.

Ensiapu

Punaliiviset ensiaputaitoiset vapaaehtoiset kiertävät kokouspaikalla. Kokouspaikalla Kisahallissa on ensiapupiste. Lippumarssilla on yksi ensiapupiste.

Yleinen hätänumero on 112.

Henkilövalinnat

Puoluekokous valitsee Keskustan puheenjohtajan, kolme varapuheenjohtajaa ja puoluesihteerin lauantaina 11.6.2022 noin kello 15.00 alkaen.

Häirintäyhdyshenkilöt

Häirintäyhdyshenkilöt antavat tukea ja neuvoa, jos koet tai näet häirintää puoluekokouksessa. Tavoitat heidät puhelinnumerosta soittamalla tai tekstiviestillä 0503089249. Häirintä, syrjintä ja kiusaaminen eivät kuulu Keskustaan.

Infopiste

Puoluekokouksen infopiste sijaitsee jäähallissa, kirjautumisalueella. Infopisteestä saat tietoa puoluekokouksen järjestelyistä.

Kansallispuke

Kokoussaliin pe ja su saapuvien lippujen (Suomen, puolueen, sisarjärjestöjen ja piirien) airuina on aina kansallispukeiset henkilöt.

Karavaanarit

Matkailuautoilla ja -vaunuilla saapuvien on mahdollisuus leiriytyä ja yöpyä Camping Lappeenranta, Kuusimäenkatu 16 ja puh. 050-555 6800. Toinen vaihtoehto karavaanareille on Satamatie 29. Satamatie 29 on maksuton ja sähkötön parkkipaikka Saimaan rannassa.

Karjalainen tori

Kisahallin edustan valloittaa paikallinen tori. Torilta löydät kahvilan ja anniskelualueen. Screeniltä voit seurata puoluekokousta.

Keskustan Karjalan piirin kahviteltalla voi juoda hyvät kahvit.

Karjalaisella torilla on myytävänä Väinö Kiiasen Viipurinrinkeleitä.

Karjalaisella torilla on tarjolla myös kuuluja Virkkukoukkusen vaatteita.

Visalle Oy tarjoaa perinteisiä lappeenrantalaisia vety- ja atomilihapiiirakoita.

Eteläkarjalainen Pitbull Boys myy savustettua pulled porkia sisältäen coleslaw salaatin ja BBQ-kastiketta amerikkalaiseen tapaan.

Iloisen Pässin Maalaispuoti tarjoaa torilla lähiruokana puuhiiligrillissä valmistettuja burgereita.

Kartta

Mobiilisovelluksesta löydät kartan Lappeenrannan alueesta sekä pohjakartan kokouspaikasta.

Kylpylä

HolidayClub Saimaa kylpyläosaston käyttäminen on mahdollista, lipun voit ostaa hotellin vastaanotosta.

Lauantain illanvietto

Lauantaina 11.6. klo 20.00 alkaen yhteinen illanvietto HolidayClub Saimaassa. Esiintymässä tangokuningatar Maria Tyyster ja Trio Hankkijat.

Lapset

Kokouspaikalla on Vesaisten järjestämä lapsiparkki, jonne voi tuoda lapsia maksettua valvovien silmien alle.

Linja-autot

Piirien tilauslinja-autot jättävät puoluekokoukseen saapuvat Kisapuiston edessä olevalle linja-autojen pysähtymisalueelle. Kyytiin nousu tapahtuu pysäköintialueelta.

Linja-autokuljetukset majoitus-jäähalli-majoitus

Kokouspaikan ja majoituspaikan välillä liikennöi puoluekokousbussi. Tarkempaa tietoa aikataulusta ja bussilipun hinnasta löydät tästä puoluekokousasiakirjasta.

Lippumarssi

Järjestetään perjantaina ennen aloitusjuhlaa ja sunnuntaina ennen pääjuhlaa. Tarkempi ohjeistus löytyy asiakirjasta.

Löytötavarat

Löytötavarat toimitetaan puoluekokouksen infopisteeseen, josta niitä voi tiedustella ja ne voi noutaa tunnusmerkkejä vastaan. Noutamattomat löytötavarat toimitetaan Keskustan Karjalan piirin toimistolle.

Maksaminen

Kisahallissa voit maksaa käteisellä sekä tavallisimmilla pankki- ja luottokorteilla.

Matkatavarat

Kokoustiloihin ei saa jättää matkavaraita tai -laukkuja ilman valvontaa. Pyydämme ilmoittamaan järjestyksenvalvojille ilman valvontaa olevista matkatavaroista ja -laukuista. Matkatavarat voit jättää puoluekokouksen narikkaan maksua vastaan.

Media

Median työtilat ja pressipiste sijaitsevat Kisahallin 2. krs kabinetissa.

Messualue

Harjoitushallissa olevalta messualueelta löydät yhteistyökumppaneitamme.

Narikka

Karjalan piirin ylläpitämä ja vartioima narikka löytyy Kisahallin sisäänkäynnin läheisyydestä. Jätähän isommat päällysvaatteet sekä erityisesti matkatavarat ja -laukut narikkaan. Hinta 5 e/pvä. Maksu käteisellä.

Otto-automaatti

Lähin OTTO-automaatti K-Supermarket Lehmuksessa Standertskjöldinkatu 6 (kokouspaikalta 900m) tai OmaSp, Valtakatu 32, Kauppakeskus Isokristiina ja Kauppakeskus Galleria (Lappeen vieressä), Etelä-Karjalan Osuuspankki Kirkkokatu 9, Kauppakatu 31.

Paikoitus maksetaan käteisellä

Noudata paikoituksessa liikenteenohjaajien opastusta. Paikoituksen hinta 10 e/pvä. Maksu käteisellä, varaathan tasaran.

Puheenvuorot

Puheenvuorot pyydetään kokouksen puheenjohtajalta kirjallisesti tätä tarkoitusta varten varatuilla lipuilla, joita jaetaan virallisille edustajille. Pyyntöön on merkittävä se työjärjestyksen kohta, jota käsiteltäessä puheenvuoro halutaan käyttää. Työjärjestystä ja päätöksentekomenettelyä koskevat puheenvuorot voi pyytää suullisesti paikaltaan näyttämällä edustajakorttia ja ilmoittamalla kuuluvasti nimensä. Puheenvuoropyynnöt toimitetaan sille varattuun laatikkoon kokoussalin etuosassa.

Puheenvuoropyyntöjä ei viedä kokouksen sihteeristölle. Virallisia puheenvuoroja lukuun ottamatta, yleiskeskustelun puheenvuorojen kesto on pääsääntöisesti yhden (1) minuutin. Lue lisää kokouksen järjestyssäännöstä asiakirjasta sisällytetystä materiaalista.

Puoluekokousasiakirja

Asiakirjasta löydät kaiken tarvitsemasi tiedon puoluekokouksesta. Pidä se aina mukana. Puoluekokousasiakirjan sisältö löytyy myös tästä sovelluksesta sähköisenä.

Pääjuhla

Puoluekokouksen pääjuhla järjestetään sunnuntaina 12.6. klo 13.30 (lippumarssin peruuntuessa klo 12.30) Kisapuiston jäähallissa.

Päätösasiat

Puoluekokouksen päätösasiat esitellään perjantaina 10.6. ja niistä päätetään sunnuntaina 12.6. Päätösasioita ovat periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma, jäsenmaksut, puoluevaltuuston jäsenten vaali, aloitteet, sääntömuutos, eduskuntavaali ohjelman 2023 päätösvoitteet ja poliittiset kannanotot.

Ravintolat ja kahvilat

Buffetlounas on tarjolla harjoitushallissa seuraavasti:

- pe 10.6 – su 12.6. päivittäin klo 11–14

Ravintola Sputnik,
jäähallin 2 krs, avoinna

- pe 10.6. klo 14.00–18.30
- la 11.6. klo 8.30–18.30
- su 12.6. klo 8.00–14.00

Karjalaisen torin anniskelualue
on avoinna

- pe 10.6. klo 13.00–18.30
- la 11.6. klo 9.00–18.30
- su 12.6. klo 9.00–14.00

Keskustan Karjalan piirin kahviteltalla
voi juoda hyvät kahvit.

SOME

Puoluekokouksen virallinen aihetunniste, hashtag, on #keskusta2022. Voit käyttää sosiaalisessa mediassa myös tunnisteita #keskusta ja #keskustasekotimainen, sekä mm. ehdokkaiden omia hashtageja.

Puolueen löydät sosiaalisen median kanavista seuraavasti:
www.facebook.fi/SuomenKeskusta
www.instagram.com/SuomenKeskusta
ja @SuomenKeskusta
www.twitter.com/keskusta
ja @keskusta

Taksi

Taksin voi tilata numeroista
Taksi Saimaa 0200 60 400 tai
Taksi Menevä 0800 02120.
Tilataksin (8 henkeä) voi tilata numerosta
Taxi Moment 040 070 7171.

Puoluekokouspaikan nimi on Kisapuisto ja osoite on Kisakatu 9.

Tunniste

Saapumisen/kirjautumisen yhteydessä saat kaulassa pidettävän tunnisteiden ja rannenauhan, joka on turvallisuussyistä pidettävä esillä koko ajan puoluekokouspaikalla liikuttaessa. Jos hukkaat kaulatunnisteesi ja rannenauhan, ota yhteys puoluekokouksen kirjautumis/infopisteeseen. Kokoussaliin ei pääse ilman tunnisteita.

Turvallisuus

Puoluekokousta varten on laadittu turvallisuussuunnitelma. Järjestyksestä huolehtivat järjestyksenvalvojat, jotka erotat ulkona järjestyksenvalvojan liivistä ja sisällä järjestyksenvalvojan rintamerkillä. Tulipalon tai muun vaaratilanteen sattuessa pysy rauhallisena ja noudata järjestäjien ohjeita. Epäilyttävistä laukuista ja tavaroista pyydämme kertoamaan välittömästi järjestäjille.

Valtakirjojen tarkastus

Kaikkien kokousedustajien valtakirjat on tarkistettu ennakkoon. Kokouspaikalla ei ole valtakirjan tarkastusta. Viralliset ja epäviralliset kokousosanottajat (puoluekokouksen seuraajat) saapuvat myös kirjautumispisteeseen ja saavat kaulassa pidettävän tunnisteiden ja rannekkeen sekä kokousmateriaalin.

Valiokunnat

Puoluekokous jakaantuu menettelytapavaliokuntaan, poliittiseen valiokuntaan, aloitevaliokuntaan, järjestövaliokuntaan ja ohjelmavaliokuntaan. Valiokuntiin osallistuvat on nimetty etukäteen.

Menettelytapavaliokunta kokoontuu jäähallissa oman ohjeistuksensa mukaan. Muut valiokunnat kokoontuvat pe 10.6. klo 18.15 alkaen Kaukaan koululla, os. Parkkarilankatu 41 (Kokouspaikalta 300 metriä).

Valiokuntien esitykset

Valiokuntien esitykset puoluekokoukselle lisätään lauantain 11.6. aikana puoluekokouksen nettisivulle www.keskusta.fi/puoluekokous-2022/

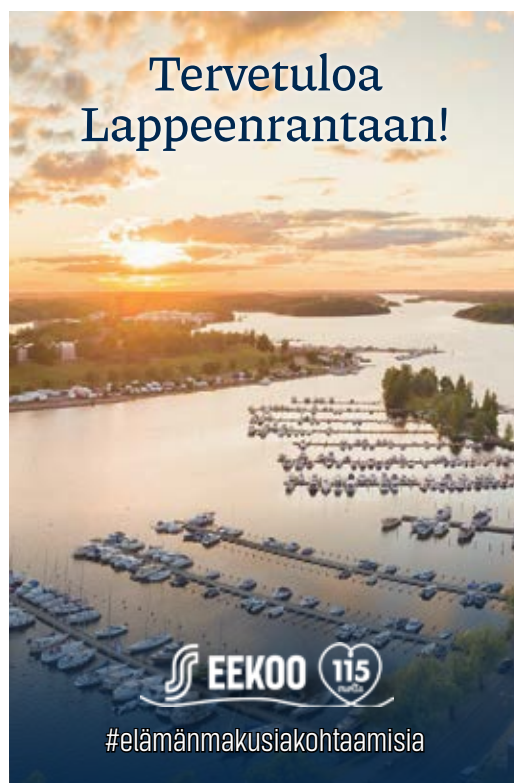
WC

Kisahallista ja harjoitushallista löytyvät wc-tilat. Karjalaisella torilta löydät lisää käymälöitä.

Äänestysliput

Miksi EI-äänestyslippu on pinkki? Punainen on muutettu pinkiksi, jotta värisokea puoluekokousedustaja pystyy paremmin havaitsemaan lappujen värierot. Punaviher-sokea henkilö näkee pinkin sinertävänä.

Yhdenvertaisuus on Keskustalle tärkeä arvo ja esteettömämmällä toiminnalla tuemme kaikkien yhdenvertaisempaa osallistumista puoluekokoukseen.

Mikä maksaa – ja kuka vastaa?

Kumpi maksaa lopulta enemmän – se, että asiat laitetaan kuntoon vai se, että ne päästetään todella huonoon kuntoon?

Suomessa sosiaali- ja terveydenhuoltoa on vuosikausia aliresursoitu. Olemme jääneet pahasti jälkeen muista Pohjoismaista.

Sote-palvelut on toteutettu henkilöstön jatkuvan venymisen, ylitöiden teettämisen, kalliiden ulkoistusten ja palveluiden ajoittaisen sulkemisen avulla.

Tämä kaikki maksaa.

Vielä paljon enemmän maksaa heikentyvistä sote-palveluista aiheutuva hyvinvointivaje: valtavia taloudellisia menetyksiä sekä tarpeetonta kärsimystä.

....

Suomessa on oltu viime aikoina syystäkin ylpeitä siitä, että olemme panostaneet maanpuolustukseen. Puolustuspolitiikkaa on toteutettu laajan parlamentaarisesti ja ratkaisut on tehty pitkäjänteisesti yli vaalikausien.

Samalla tavalla pitäisi suhtautua kokonaisturvallisuutemme toiseen tärkeään osaan – toimivaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

....

Vuoden 2023 alussa 21 hyvinvointialuetta aloittaa toimintansa.

Hyvinvointialueet toimivat itsenäisesti, mutta niiden toiminnan rahoituksesta ja koko sote-alan sääntelystä vastaavat valtakunnan päättäjät.

Juuni nyt on tärkeää huolehtia siitä, että hyvinvointialueet toteuttavat ne tavoitteet, joita varten ne perustettiin.

Mikään niistä tavoitteista ei toteudu ilman riittävää määrää osaavia, motivoituneita ja työssään viihtyviä sote-alan ammattilaisia.

tehy.fi

@Tehy_ry

@Tehy_ry

@tehy.fi

**#muutosvoima
#vaalit2023**

Talous ja terveys käsi kädessä: Terveysalasta investointeja Suomeen ja ihmisiin

**Paikka: Keskustan puoluekokous
Lappeenranta 10.6. klo 17-17.45**

Tervetuloa mukaan keskustelemaan, miten huolehdimme hyvinvointialueiden taloudesta, hyvinvoinnista ja osaamisesta. Kuinka vahvistamme tutkimustyön mahdollisuudet ja millaisia ratkaisuja lääketeollisuus voi tarjota alueiden talouskasvun ja ihmisten terveyden edistämiseksi.

- Lääketeollisuuden investoinnit Suomeen kasvussa ja lääkehoi-
dolla lisää työpaikkoja.
- Hyvinvointialueet: Kuinka huolehdimme ihmisten hyvinvoin-
nista uusilla hyvinvointialueilla ja vauhditamme samalla alueel-
lista kasvua?
- Kansallinen taso: Miten vahvistamme terveysalalla ja tutki-
muksella Suomen talouskasvua? Miten huolehdimme suoma-
laisesta huippuosaamisesta ja kilpailukyvyistä tulevaisuudessa-
kin?
- Miten varmistaa Suomen terveydenhuollon huoltovarmuus
normaali- ja kriisiaikana? Millaista yhteistyötä tämä vaatii
EU-tasolla?
- Keskustelu

Tervetuloa mukaan!

Sanna Lauslahti, Lääketeollisuus ry

Lääketeollisuus

*Nähdään aluevaltuustotyön
kehittämisen merkeissä!*

Aluevaltuutettujen tapaaminen lauantaina 11.6. klo 12 Kaukaan koululla

*Uudet hyvinvointialueiden valtuutetut. Tervetuloa
mukaan tapaamaan kollegoita, verkostoitumaan sekä
kuulemaan ja kertomaan asioiden etenemisestä eri
alueilla. Käydään yhdessä läpi alueiden strategioiden
valmistelua sekä hallintosäännön ja ryhmärahan käytön
muotoiluja. Keskustellaan muistakin ajankohtaisista
hyvinvointialueiden asioista, joita teillä on mielessä.*

Keskustelua ovat virittämässä Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialueen hallituksen puheenjohtaja **Tapani Tölli**,
valtiosihteeri **Timo Reina**, maaneuvos **Timo Kietäväinen**
sekä aluehallitusten ja -valtuustojen puheenjohtajia.
Puoluejohdon terveiset valtuutetuille tuo puoluesihteeri
Riikka Pirkkalainen.

Tilaisuus järjestetään puoluekokouspaikan
läheisyydessä sijaitsevalla Kaukaan koululla.
Koulu on merkitty alueen karttaan (sivu 28-29).
Koululla on tarkempi opastus tiloihin.

Oheisohjelmaa harjoitushallilla puoluekokousviikonloppuna

perjantaina 10.6.

11.45 – 12.30 Sivistyspoliittinen työryhmä:
Kyläkoulujen ja korttelikoulujen uusi aika
- Keskustan lähikoulumallin julkistus

Tervetuloa keskustelemaan lähikouluista ja koulutuksen saavutettavuudesta. Tilaisuudessa julkistetaan Keskustan lähikoulumalli, josta keskustelemassa ovat alan ammattilaiset. Keskustelua vetää puolueen sivistyspoliittista ohjelmatyötä johtanut kansanedustaja **Hilkka Kemppe**.

12.45 – 13.30 Rakennusmestarit ja -insinöörit
AMK RKL ry : Millä vauhtia ja laatua AMK-opintoihin?

Rakennusmestarit ja -insinöörit RKL:n teettämä tutkimus pureutuu opintojen venymisen syihin. Koulutusajat venyvät, vanhat mestarit eläköityvät ja laadukkaaseen rakentamiseen tarvittavista työjohtajista on pula. Millä keinoilla opinnot saadaan ajoissa loppuun, pudokkaiden määrä alas ja nuoret, pätevät mestarit työmaille?

Tutkimuksen tuloksista keskustelemassa ministeri **Petri Honkonen**, rakennusneuvos **Eero Reijonen** ja KOL:n varapuheenjohtaja **Olivia Löytänen**. **Kimmo Collander** juontaa.

15.00 – 15.45 Ajatuspaja Alkio: Miten me tästä kaikesta selviydymme? – Ajatuspaja Alkion ”Iskunkestävä ja vastustuskykyinen Suomi” -raportin julkistamistilaisuus

Toimittaja **Johanna Korhonen** kokosi Ajatuspaja Alkion pyynnöstä asiantuntijahaastatteluiden perusteella 60 ehdotusta siitä, mitä kansalaisten ja päättäjien tulisi nyt tehdä, jotta Suomi olisi entistä

iskunkestävämpi ja vastustuskykyisempi ulkoisia ja sisäisiä uhkia vastaan.

16.00 – 16.45 Ajatuspaja Alkio:
Miksi Keskusta on?

Poliittinen kenttä on murroksessa: keskikenttä on supistunut ja Keskusta on ahtaalla. On aika suunnata katseet eteenpäin ja miettiä, miksi Keskusta on edelleen olemassa ja mihin Keskustaa tarvitaan? Keskustelijoina poliittisen historian tutkija, VTT **Jenni Karimäki** Helsingin yliopistosta ja ministeri, VTT **Seppo Kääriäinen**. Myös yleisöllä on mahdollisuus osallistua keskusteluun.

17.00-17.45 Lääketeollisuus r.y.: Talous ja terveys käsi kädessä Terveysalasta investointeja Suomeen ja ihmisiin .

Tervetuloa mukaan keskustelemaan, miten huolehdimme hyvinvointialueiden taloudesta, hyvinvoinnista ja osaamisesta. Kuinka vahvistamme tutkimustyön mahdollisuudet ja millaisia ratkaisuja lääketieteellinen voi tarjota alueiden talouskasvun ja ihmisten terveyden edistämiseksi.

18.00 – 18.45 Keskustan ulko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä: Tohtori Kääriäisen TURPOkäräjät.

Keskustelu ajankohtaisesta ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta sekä Nato-jäsenyydestä. Keskustelijoina Eduskunnan puhemies **Matti Vanhanen**, ulkoasiainvaliokunnan jäsenet **Anu Vehviläinen** ja **Mikko Savola** sekä puolustusvaliokunnan jäsen **Eeva Kalli**. Keskustelua johdattaa valtiotieteiden tohtori **Seppo Kääriäinen**. Järjestäjä on Keskustan ulko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä.

lauantaina 11.6.

9.15 – 10.00 Voimaa tuulesta -koalitio
Mistä pelastaja aluetaloudelle? Tuulivoima ja vety käsi pystyyn!

Siirtymä uusiutuvien ja puhtaiden energiamuotojen pariin on keskeinen osa hiilineutraalia Suomea, mutta niillä on myös merkittävä vaikutus alue- ja kuntatalouteen. Pelastaako tuulivoimapuistot ja vetytalous suomalaiset kunnat? Entä kuinka vauhditetaan vetytaluksen kehitystä? Aiheesta keskustelemassa elinkeinoministeri **Mika Lintilä**, **Amanda Cardwell**; projekti johtaja ABO Wind, sekä Vaalan kunnanjohtaja ja **Miira Raiskila**. Keskustelua moderoi Etelä-Karjalan liiton maakuntajohtaja **Satu Sikanen**.

11.15 – 12.00 Keskustan MEP-ryhmä: Ukrainan sota ja sen vaikutukset Euroopan unioniin, turvallisuuteen, ruokaturvaan ja energiaan.

Ukrainan sota on mullistanut eurooppalaista politiikkaa ja koko EU on kriittisessä käännekohtassa. Miten sodan vaikutukset näkyvät EU:ssa ja sen tekemisissä päätöksissä? Millaisia vaikutuksia näillä päätöksillä on Suomeen? Aiheesta ovat keskustelemassa keskustalaiset europarlamentaarikot **Mauri Pekkarinen** ja **Elsi Katainen** ja puolustusministeri **Antti Kaikkonen** tuo myös tervehdyksensä. Paneelina vetää Keskustalaisempi Eurooppa -työryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja **Jouni Ovaska**.

12.15 – 13.00 Näkeminen ja silmäterveys
Näe ry ja Lääkäripalveluyritykset LPY ry: Soten tavoitteet saavutettavissa

Puheenvuoro vastaa kysymykseen Kuinka saat sote-rahastat ja henkilöstön riittämään?

13.00 – 14.00 Bioenergia ry:
Kuuma energiakeskustelu

Energia – emme voi elää hetkeäkään ilman sitä. Koko energijärjestelmä on murroksessa ja samalla olemme matkalla kohti hiilineutraalia tulevaisuutta. Mitä seuraavan eduskunnan tulisi tehdä hiilineut-

raaliustavoitteiden saavuttamiseksi? Millä keinoilla Suomi saavuttaa vahvemman energiaomavaraisuuden?

Energian ammattilaiset heittävät ilmaan haasteet ja mahdollisuudet – miten niihin vastaa Keskustan kansanedustaja **Hanna Kosonen**? Paikalla keskustelemassa ja vastaamassa kysymyksiin myös **Heikki Peltomaa** Suomen Tuulivoimayhdistys ry:stä, **Jari Nykänen** Paikallisvoima ry:stä sekä **Tage Fredriksson** Bioenergia ry:stä.

17.15 – 18.00 Sailab Oy: Terveysteknologia on terveyden ja Suomen tulevaisuus

Tule nostamaan malja kesälle ja keskustelemaan siitä, miten terveysteknologia auttaa Suomea ikääntymisen ja muiden viheliäisten ongelmien kanssa. Alustajana **Saija Toropainen**, Nonnagroup. Järjestäjänä terveysteknologian toimialajärjestö Sailab - MedTech Finland ry.

Terveysteknologia on terveyden tulevaisuus

Ikääntyvä Suomi, hoitajapula, työikäisen väestön väheneminen, kestävyysvaje?
Terveysteknologia antaa ratkaisuja viheliäsiinkin ongelmiin ja luo hyvinvoinnin tulevaisuutta.

www.sailab.fi

Yhteistyökumppaneitamme kokouksessa

Julkisten ja hyvinvointialojen ammattiliitto JHL ry

Suomen YK-liitto

Kulta ry ja Olympiakomitea

Pohjolan Voima

MTK

Monimuotoiset perheet -verkosto

Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Turun Tunnin Juna Oy

WWF

Söitkö tänään? Kiitä viljelijää.

Tulevaisuus kasvaa maalla.
mtk.fi

Universumin asialla

M/S Camilla

**LÄHDE NAUTTIMAAN
SAIMAAN KAUNEDESTA!
KESÄN REITTILIIKENNE
27.5. – 3.9.2022.**

RISTEILYT JA TILAUSLIIKENNE
KARELIA LINES

Tarkemmat tiedot
ja varaukset
karelielines.fi
tai 05-4530380

Järjestämme myös yksityisristeilyjä - kysy tarjous!

Klikkaa tästä
sisällysluetteloon

Lippumarssit Lappeenrannan puoluekokouksessa 10.–12.6.2022

Avajaisjuhla perjantaina 10.6.2022

Avajaisjuhlan 10.6. lippumarssi järjestäytyy Kisapuiston hallin pihalla Karjalaisen torin LED näytön edustalla, josta lippumarssi-johtajan Aarto Kosusen johdolla marssitaan jäähalliin.

Kokouksen avajaisjuhlaan marssivat ainoastaan seuraavat liput kantajineen ja airuineen: kärjessä ovat Suomen lippu, puolueen lippu ja sisärjestöjen liput airuineen. Sen jälkeen salin marssivat piirien liput (puolue, naiset, nuoret). Muita lippuja ja yleisöä marssirivistöissä ei ole mukana.

Esiintymislavalle menevät vain Suomen lippu sekä puolueen ja isäntäpiirin liput. Muut liput kantajineen ja airuineen marssivat yhtenäisenä rivistönä vuorotellen esiintymislavan molemmille puolille. Liput laitetaan lippulaulun jälkeen esiintymislavan reunoiille niille varattuihin telineisiin. Lippulaulun aikana liput tekevät kunniaa Suomen lipulle laskeutumalla hivenen alas eteenpäin (lipunkantajan vasen jalka astuu puoli askelta eteen, kääntyen samalla oikealle ja tanko laskeutuu rauhallisesti). Tämän jälkeen lippu nousee rauhallisesti ylös. Lipunkantajat ja airuet valitsevat sen jälkeen itselleen vapaat paikat salista, kulmien salin sivustoja.

Pääjuhla sunnuntaina 12.6.2022

Pääjuhlan lippumarssi järjestetään sunnuntaina 12.6. Lappeenrannan keskustassa. Lippumarssiin siirtyminen toteutetaan linja-autoilla.

Kisapuistossa linja-autot järjestyvät piireittäin liitteessä olevan kuvan mukaisesti. Kun kaikki linja-autot ovat valmiina, liikkeelle lähtö tapahtuu Aarto Kosusen luvalla.

Linja-autot pysähtyvät liitteen kuvan mukaisesti Lappeenrannan Kansalaistorin läheisyyteen, josta marssiväki jalkautetaan. Marssijoukko ryhmittyy Lappeenrannan Kansalaistorilla piireittäin nelijonoon oman piirin nimikyltin taakse.

Linja-autot siirretään piirien kuormausalueille heti henkilöstön jalkauttamisen jälkeen, ennen lippumarssia. Linja-autot odottavat lippumarssin ajan kuormausalueilla.

Lippumarssissa ensimmäisenä on Suomen lippu, sen jälkeen puolueen lippu, kumpikin airuineen. Keskustajärjestöjen lipuilla on omat kantajansa ja näillä kaikilla kansallispukuiset airuet. Heidän jälkeensä pääjuhlassa marssii puoluehallitus ja muiden keskustajärjestöjen hallitukset. Piirien marssijärjestys määräytyy aakkosjärjestyksen mukaan. Isäntäpiiri marssii viimeisenä.

Piirin lippulinnaa johtaa piirin nimikilven kantaja. Piirien lippulinnaat muodostetaan niin, että kärjessä kannetaan puolueen piirin lippua ja sen jäljessä sisärjestöjen piirien lippuja. Kaikilla piirijärjestöjen lipuilla on kansallispukuiset airuet. Kunnallisjärjestöjen, yhdistysten, naisten ja nuorten sekä Vesaisten liput muodostavat lippulinnaa ilman airueita. Lippulinnaa jäljessä marssivat asianomaisen piirin kokouksen osanottajat. Lippulinnaa ja marssirivistössä marssitaan neljä henkilöä rinnakkain.

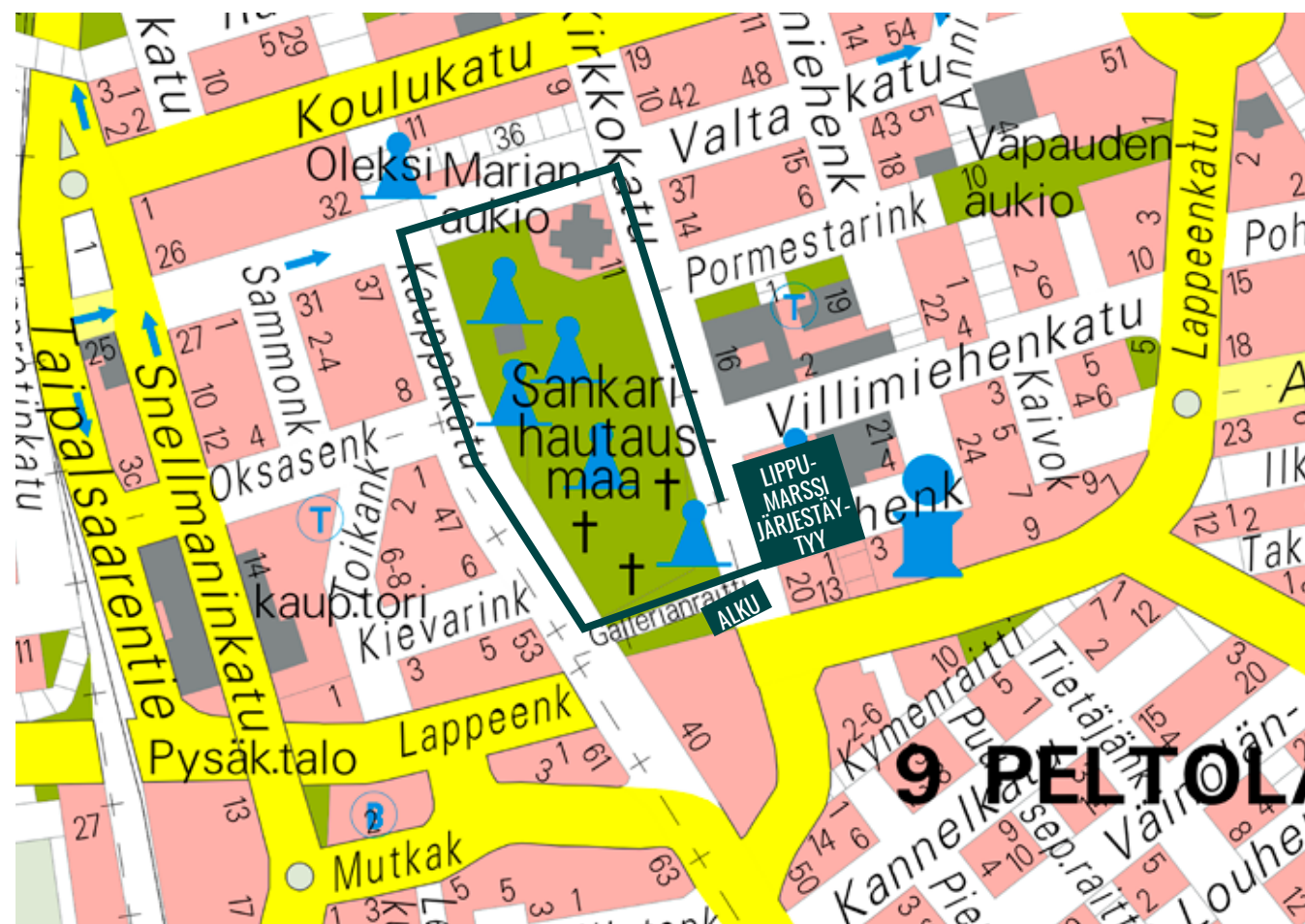
Lippumarssireitti su 12.6.

Kansalaistori – Gallerianraitti – Kauppakatu – Valtakatu – Kirkkokatu – Kansalaistori.

Marssireitti on noin 0,8 kilometriä. Se on merkitty tässä kirjassa olevaan karttaan. Kantohihna helpottaa lipun kantamista.

Linja-autot hakevat samasta paikkaa marssijat mihin heidät marssille jätettiin. Marssiväki siirtyy linja-autoilla takaisin Kisapuistoon pääjuhlaan. Linja-autot jätetään samoille paikoille, mistä lippumarssille lähtö tapahtui. Linja-autot odottavat siinä pääjuhlan ajan, josta ne lähtevät piirien toiminnanjohtajien käskyllä paluumatkalle.

Pääjuhlan lippumarssi järjestäytyy, samalle paikalle Kisapuiston hallin pihalla Karjalaisen torin LED näytön edustalla kuin avajaisjuhlan lippumarssille. Tähän osallistuvat ainoastaan samat liput kuin perjantain avajaisjuhlassa. Kun juhlayleisö on siirtynyt paikoilleen kokoustilaan, keskusjärjestöjen ja muut piirien liput tulevat sisään juhlaan. Kärjessä ovat Suomen lippu, puolueen lippu ja sisärjestöjen liput airuineen. Sen jälkeen salin marssivat piirien liput (puolue, naiset, nuoret). Toiminta kuten perjantain lippumarssissa (ks. ohjeistus yllä).

1

Puoluekokouspaikka

2

Lippumarssin lähtöpaikka

3

Aluevaltuutettujen tapaminen Kaukaan koululla

1

3

30 Piirien istumajärjestys kokoussalissa

31

MEDIA-
TILAISUUDET

TORILLE

RUOKAILU

SATAKUNTA
ETELÄ-HÄME

UUSIMAA
HELSINKI

POHJOIS-
KARJALA

ETELÄ-SAVO

ITÄ-SAVO

KAINUU

VARSINAIS-SUOMI

KESKI-SUOMI

KESKI-
POHJANMAA

MEDIATILAT

PERÄPOHJOLA
LAPPI

POHJOIS-
POHJANMAA

KYMENLAAKSO

KARJALA
KUTSUVIERAAT
PUOLUEJOHTO

KOKOUSLAVA

ETELÄ-
POHJANMAA

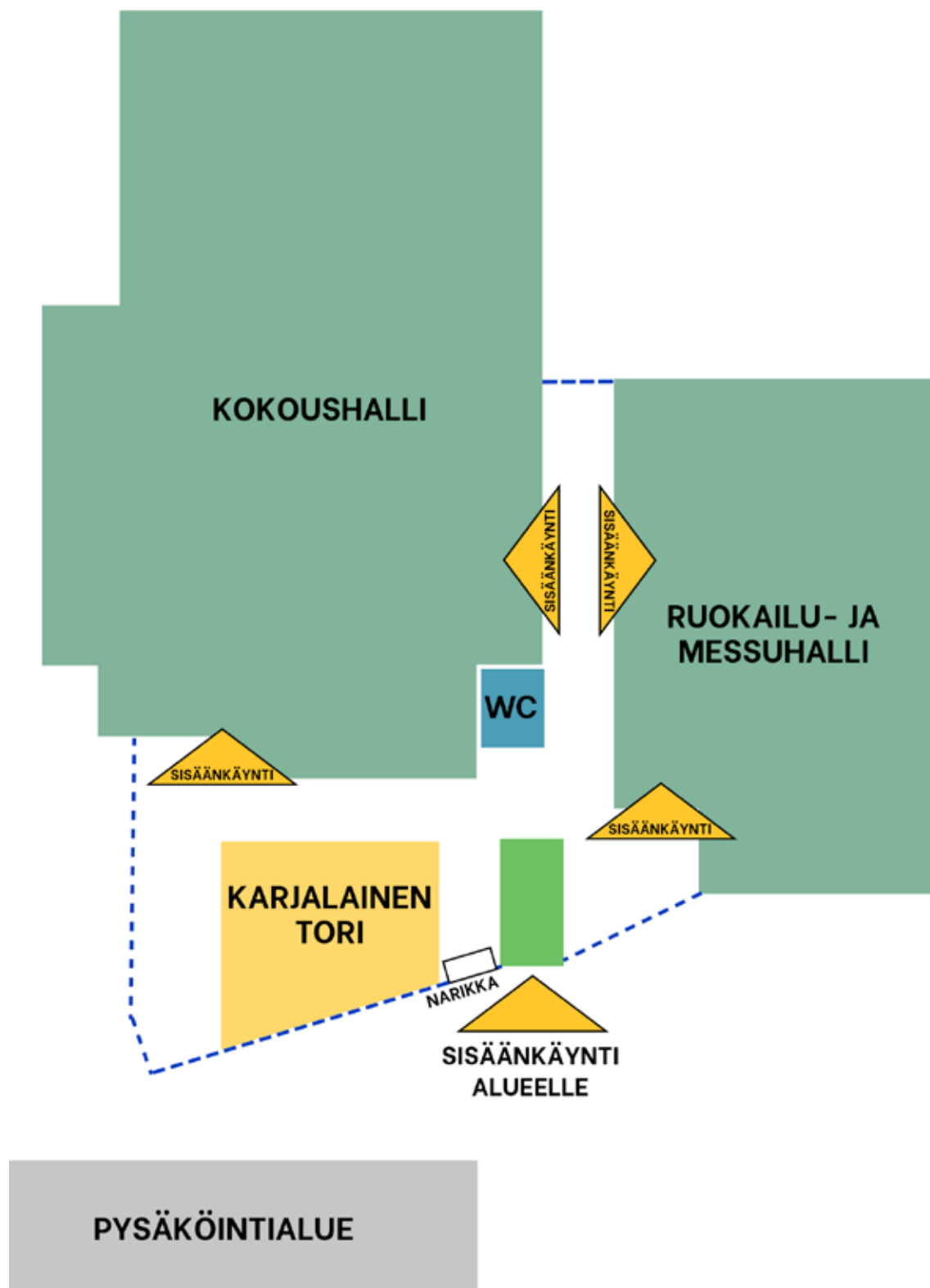
POHJOIS-SAVO
KUTSUVIERAAT
KV-VIERAAT

PIRKANMAA

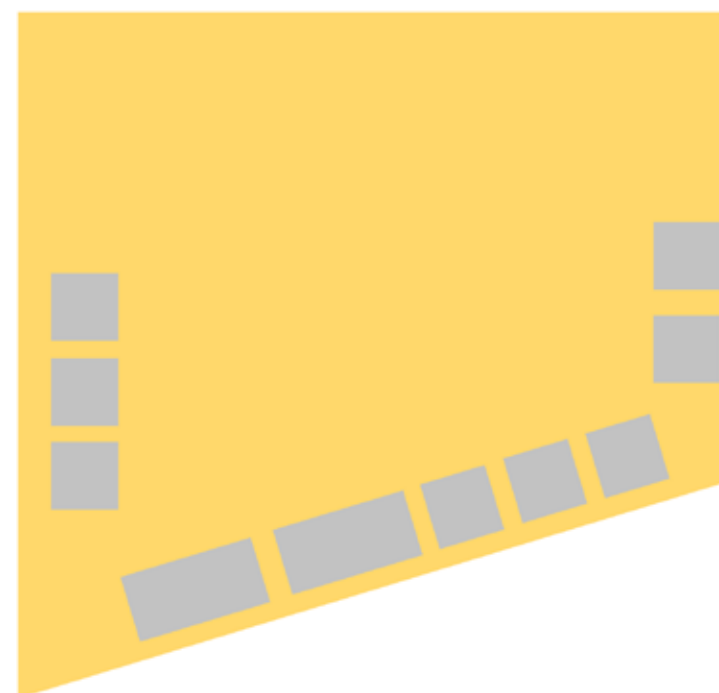
PÄIJÄT-HÄME

Klikkaa tästä
sisällysluetteloon

Kokoushallin ympäristö

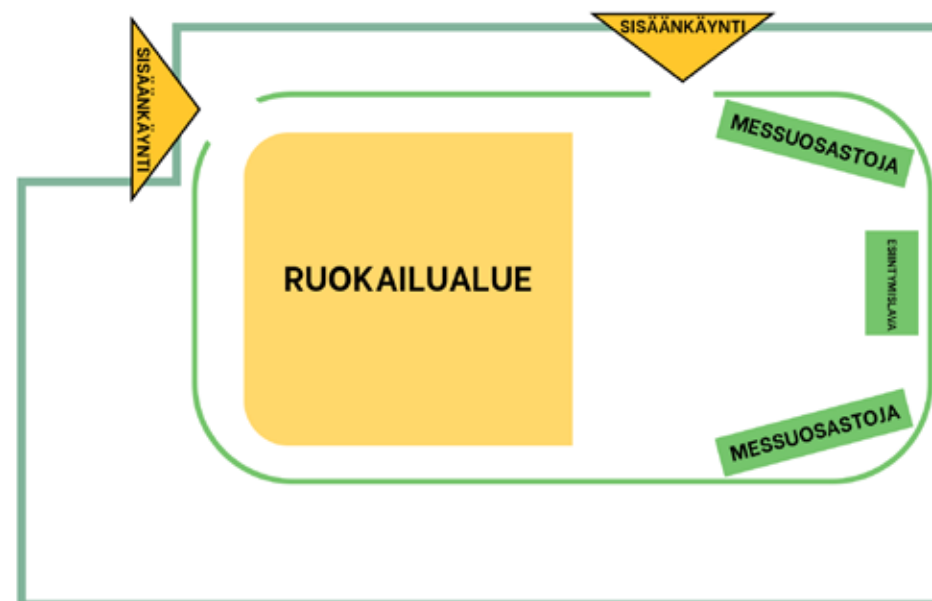

KARJALAINEN TORI

Mitä Karjalainen tori tarjoaa? Katso tästä kirjasta sivulta 15 ja 17.

RUOKAILU- JA MESSUHALLI

Bussikuljetukset

**Bussilippuja myydään
kokouspaikan lipunmyynti-
pisteessä.**

Kokouspaikan ja Holiday Club Saimaan ja Imatran Kylpylän välillä järjestetään bussikuljetusta seuraavasti:

- **Perjantaina 10.6. klo 18** lähtö kokouspaikalta majoituskohteisiin. Mikäli kokous ”venyy”, bussi lähtee 15 min. kokouksen päättymisen jälkeen.
- **Lauantai 11.6. klo 8.00 ja klo 8.30** lähtö majoituskohteista kokouspaikalle
- **Lauantai 11.6. klo 18.30** lähtö kokouspaikalta majoituskohteisiin. Mikäli kokous ”venyy”, bussi lähtee 15 min. kokouksen päättymisen jälkeen.
- **Sunnuntai 12.6. klo 7.30 ja klo 8** lähtö majoituskohteista kokouspaikalle

Nämä kuljetukset ovat maksullisia.

Bussilippuja myydään kokouspaikan lipunmyyntipisteessä. Lipun hinta on 20€ ja se sisältää em. neljä kuljetusta. Lippu tulee säilyttää ja esittää kuljettajalle bussiin noustaessa. Mikäli lippua ei ole, kuljettaja myy uuden lipun (maksu kuljettajalle käteisellä, varaa tähän tasaraha!) Lipunmyyntipisteestä lipun ostettaessa voi maksaa myös kortilla.

- **Valiokuntien jäsenten kuljetus majoi-
tukseen perjantai-iltana 10.6.:** Bussi lähtee jäähallin pihasta klo 20, ottaa Kaukaan koululta kyytiin siellä olevat valiokuntien jäsenet ja sen jälkeen kuljetus Holiday Club Saimaaseen ja Imatran Kylpylään. Tämä kuljetus on ilmainen.

Lauantai-illan 11.6. illanvietto Holiday Club Saimaassa, kaupungin keskustassa asuville meno-paluukuljetus:

- **Kuljetus lähtee klo 19.30** Koulukadulta Kauppakeskus Armadan kohdalta. Bussi ajaa Imatran Kylpylän kautta Holiday Club Saimaaseen.
- **Klo 24** kuljetus lähtee Holiday Club Saimaasta kaupunkiin. Imatran Kylpylän kautta kaupungin keskustaan.

Tämä kuljetus on maksullinen. Edestakaisen lipun hinta 10€, näitä lippuja saa ostaa kokouspaikan lipunmyyntipisteestä. Maksu joko kortilla tai käteisellä.

Sunnuntai 12.6. lippumarssi:

Kokouspaikalta jäähallilta kuljetus kaupungin keskustaan marssille ja paluukuljetus kokouspaikalle päätösjuhlaan. Tämä kuljetus on ilmainen.

Omalla autolla kokoukseen saapuvat (varaa käteistä paikoituslippuun):

Suosittelimme kulkemaan majoituspaikan ja kokouspaikan väliä yhteiskuljetuksilla, koska jäähallilla paikoitustilaa on rajallinen määrä. Paikoitus jäähallin alueella on maksullinen. Paikoituslipun hinta on 10,00 €/pvä. Paikoituslippuja myyvät liikenteenohjaajat. Maksu käteisellä, varaathan tasarahan.

Vielä tärkeää tietoa:

Sunnuntaina kokouksen päätyttyä yksi bussi jäähallilta rautatieasemalle. Tämä kuljetus on ilmainen.

Mikäli joku myöhästyy majapaikan ja jäähallin välillä kulkevista busseista, tiedoksi että taksi maksaa tuolla välillä n. 70-80€.

Maamme

Sanat: J. L. Runeberg, suomennos Paavo Cajander
Sävel: Fredrik Pacius 1848

Oi maamme, Suomi, synnyinmaa!
Soi sana kultainen!
:,:Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen.
Maa kallis isien.:,:

Sun kukoistukses kuorestaan
kerrankin puhkeaa;
:,:viel' lempemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan,
ja kerran laulus, synnyinmaa
korkeemman kaiun saa.:,:

Lippulaulu

Sanat: V. A. Koskenniemi Sävel: Yrjö Kilpinen 1918

Siniristilippumme,
sulle käsin vannomme, sydämin:
sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.
Kuin taivas ja hanki Suomen
ovat värisi puhtahat.
Sinä hulummas mielemme nostat
ja kotimme korotat.

Isät, veljet verellään
vihki sinut viiriksi vapaan maan.
Ilomiellä sun jäljessä käymme
teit' isäin astumaan.
Sun on kunnias kunniamme,
sinun voimasi voimamme on.
Sinun kanssasi onnemme jaamme
ja iskut kohtalon.

Siniristilippumme,
sulle valan vannomme kallihiin:
sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.

Karjalaisten laulu

Sävel ja sanat P. J. Hannikainen

1. Suloisessa Suomessamme
oisko maata armaampaa,
kuin on kaunis Karjalamme,
laulun laaja kotimaa!
:,: Lauluna sen kosket kuohuu,
järven aallot loiskuaa,
säveleit'ä salot huokuu,
ikihongat humajaa. :,:

4. Ei oo meillä rikkautta
eikä maamme viljavaa,
vaan on laulun runsautta,
kylvämättä kasvavaa;
:,: sit' ei pane Idän halla
eikä Pohjan pakkaset,
se ei sorru sortamalla,
sitä ei lyö rakehet. :,:

7. Konsa vaino Suomeamme
kovin kourin koittelee,
silloin kurja Karjalamme
Suomen surut soittelee.
:,: Ja kun onnen päivän koitto
Suomellen taas sarastaa,
silloin riemun suuri soitto
Karjalasta kajahtaa! :,:

Kirjautuminen kokouspaikalla

Aikataulut

Kaikkien puoluekokoukseen osallistuvien on pitänyt ilmoittautua ennakkoon Keskustan verkkosivuilta löytyvän lomakkeen kautta viimeistään 27.5.. Edellä mainittuun päivämäärään mennessä on myös pitänyt toimittaa pöytäkirjanote puoluekokousedustajien valinnasta omalle piiritoimistolle ennakotarkastettavaksi.

Puoluekokoukseen ei voi saapua ilman ennakkoilmoittautumista edes kokouksen seuraajaksi, vaan ennakkoilmoittautuminen on ehdoton. Pöytäkirjanotetta ei myöskään tarkasteta enää kokouspaikalla, vaan ainoastaan piiritoimistolla ennakotarkastettujen pöytäkirjanotteiden mukaiset puoluekokousedustajat voivat olla virallisia puoluekokousedustajia.

Puoluekokoukseen osallistuvien on lisäksi kirjaututtava alueelle saapuessaan kirjautumispisteelle. Kirjautumispisteellä kokoukseen saapuva saa kokoustunnisteet sekä ennakkoon varaamansa ruokaliput. Viralliset kokousedustajat saavat lisäksi äänestysliput.

Kirjautumispiste on avoinna koko kokouksen ajan perjantaina 10.6.2022 klo 10:00–18:00, lauantaina 11.6.2022 klo 8:00–19:00 ja sunnuntaina 12.6.2022 klo 8:00–11.00.

Virallisten edustajien ja kokouksen seuraajien ennakkoilmoittautuminen

Viralliseksi edustajaksi hyväksytään henkilö, joka on ennakkoilmoittautunut ja jonka puoluekokousedustuksen asi-

anomaisen piiri tarkastanut ja kirjannut Apila-jäsenrekisteriin. Piirijärjestöön on pitänyt toimittaa asianmukaisesti täytetty ja oikeaksi todistettu pöytäkirjanote siitä kokouksesta, jossa hänet on valittu puoluekokousedustajaksi. Asianomaisen järjestön oikeus edustajan lähettämiseen on tarkastettu edustajakelpoisten jäsenjärjestöjen (rekisteröity, puolueen jäseneksi hyväksytty, jäsenmaksunsa suorittanut) luettelosta. Piirijärjestöt ovat kirjanneet Apila-jäsenrekisteriin piiritoimistoihin saapuneiden pöytäkirjaotteiden tiedot (henkilön etu- ja sukunimen, sukupuolen, jäsenjärjestön). Tällöin piirit ovat myös tarkastaneet puoluekokousedustajat.

Kun puolueen jäsenjärjestö on lähettänyt pöytäkirjan piiritoimistoon, virallinen kokousedustaja tai hänelle valittu varahenkilö kirjautuu sukunimensä alkukirjaimen mukaiseen virallisten puoluekokousedustajien kirjautumispisteeseen.

Osallistuja kertoo nimensä ja edustamansa järjestön vastaanottovirkailijalle. Mikäli tiedot täsmäävät, kokousedustajalle annetaan kokoustunniste (kaulanauha ja ranneke), äänestyslippu sekä kokousasiakirja. Edustajan on vaadittaessa todistettava henkilöllisyytensä.

Kokousedustajan on pidettävä aina kaikkina päivinä kokoustunniste mukana kokouspaikalla. Kirjautumisen yhteydessä saatuja äänestyslippuja ei saa antaa muille kokouksen osanottajille. Mikäli viralliseksi kokousedustajaksi kirjautunut ja luetteloon merkitty henkilö lähtee kokouksesta kesken pois, hänen tilalleen ei voida hyväksyä varaedustajaa. Kokousedustajille tarkoitettujen, käyttämättömien kokoustunnisteiden ja äänestyslippujen säilyttämisestä vastaa kirjautumispisteen tarkastusryhmä.

Mikäli virallinen puoluekokousedustaja poistuu puoluekokouksen alueelta ennen kokouksen päättymistä kyseisen päivän osalta, on hänen kirjaututtava poistuesaan alueelta kirjautumispisteellä. Koko-

usalueelta poistunut henkilö poistetaan äänestysluettelosta, eikä hän voi osallistua sähköisiin äänestyksiin ennen kuin palaa puoluekokousalueelle.

Valtakirjojen tarkastuksessa on noudatettava ehdotonta täsmällisyyttä ja tarkkuutta väärinkäytösepäilyjen välttämiseksi. Vastanottovirkailija antaa epäselvistä valtakirjoista lausuntonsa valtakirjan tarkastuksen koordinaattorille (menettelytapavaliokunnan sihteeri). Epäselvyydet ratkaistaan menettelytapavaliokunnassa.

Kokouksen kutsuvieraat, tiedotusvälineiden edustajat, epäviralliset seuraajat ja puoluekokouksen toimihenkilöt sekä talkoolaiset kirjautuvat kirjautumispisteellä omissa pisteissään.

Osanottajia koskevien tietojen ilmoittaminen

Menettelytapavaliokunnan sihteeri toimittaa kokouspaikalle saapuneiden puoluekokousedustajien määrän puoluekokouksen puheenjohtajistolle puoluekokouksen järjestäytyessä perjantaina 10.6.2022 klo 15:00, lauantaina 11.6.2022 ennen henkilövalintojen käsittelyn alkua ja sunnuntaina 12.6.2022 sekä aina ennen vaalitoimituksen alkua. Puoluekokous lukitsee noin 5 minuuttia ennen vaalitoimituksen alkua äänestysluetelon, jonka jälkeen puoluekokousalueelle saapuva puoluekokousedustaja ei enää voi kirjautua paikallaolevaksi ja osallistua vaaliin tai äänestykseen. Puoluekokous toteaa ennen vaalitoimituksen alkua paikalla olevien virallisten puoluekokousedustajien määrän.

Mikäli käytetään sähköisen äänestysjärjestelmän sijasta paperilipuilla toteutettavaa äänestystä, menettelytapavaliokunnan sihteeri luovuttaa ilmoittautumislueletot, jotka toimivat äänestysluetteloina, äänestyksen alkaessa äänestyspaikkojen vaalitoimikuntien puheenjohtajille.

- vastuullisuus ja vapaus**
- yhteisöllisyys ja välittäminen
 - tasa-arvo • oikeudenmukaisuus • sivistys • ylisukupolvisuus
 - kohtuullisuus
 - kestävä luontosuhde
 - paikallisuus

Keskustan arvot

Kaikessa toiminnassa mukana.

Tämä kuva otettiin Kemissä viime kuntavaalien edellä.

Kun tapasin Vuokon 1960-luvun lopulla, olin vielä opiskelija ja toimin radion kesätoimittajana.

Myöhemmin minusta tuli poliitikko.

Koko urani ajan olen saanut Vuokolta vahvaa tukea. Sitä tarvittiin erityisesti 1970- ja 1980-luvuilla, jolloin Keskusta nostettiin vuoden 1970 romahduksen jälkeen Suomen suurimmaksi puolueeksi.

Olen murehtinut sitä, että Keskusta on vuodesta 2010 lähtien alkanut luopua alkioalaisesta ihmisyyssaatteestaan ja siirtyä liberalismiin. Luottamusta kansan keskuudessa on menetetty, kuten vuoden 2011 eduskuntavaalit osoittivat. Vuoden 2012 presidentinvaaleissa olimme sitä yhdessä palauttamassa.

Vuoden 2019 vaaleissa koettiin jälleen paha tappio, puolueen historian pahin. Sen jälkeenkin kannatus on alentunut.

Riikka Purra sanoi pari vuotta sitten, että Keskustan ”ahdinko alkaa olla niin syvä, että ei siinä auta edes terva, turve tai Väyrynen”.

Kannattaisikohan kokeilla?

Paavo Väyrynen

Rakas aateystävä!

Keskusta on menneen maailman edunvalvoja.
Tarvitsemme uusia sukupolvia ja liberaalia otetta.

- Äänestä Aleksis varapuheenjohtajaksi -

**Luodaan
Keskustalle
tulevaisuus!**

aleksisandroos.fi +358 50 384 6820

www.mikkosavola.fi

MIKKO SAVOLA

Juureva. Osaava. Vahva.
Keskustan varapuheenjohtajaksi.

Keskusta on turvallisuuden tuottaja.
Arjen turvan on tunnettava pellon
pientareelta kaupungin sykkeeseen.

Leipä ja lämpö on keskustalaisuuden
aidointa ydintä. Työ, koulu ja koti ovat
arjen peruspalikat. Yleinen
asevelvollisuus ja koulutettu reservi on
maanpuolustuksemme selkäranka.
Suomi osana Natoa ja aktiivinen
ulkopolitiikka turvaavat maamme
koskemattomuuden.

Paikallistoimijat ovat puolueemme
tärkein voimavara. Keskustan jäsenistö
pelasti kunta- ja aluevaalit.
Menestyksemme puolueena nojaa
luottamukseen ja työhön kaikilla
politiikan tasolla.

Keskustatoimijoiden valmennus
vastuuseen tarvitsee Keskustan energia-
akatemian kaltaisia avauksia. Päättäjinä
meistä tulee muodostua yhteisö, mikä
vahvistaa ja jakaa osaamistaan.

Innostunut kenttäväki tuo menestyksen.
Sanoituksemme kaipaa terävöitystä. Asiat
on uskallettava sanoa suoraan ja
selkeästi. Päätöksistämme on löydettävä
keskustalainen ajoura, minkä takana
voimme yhdessä seistä.

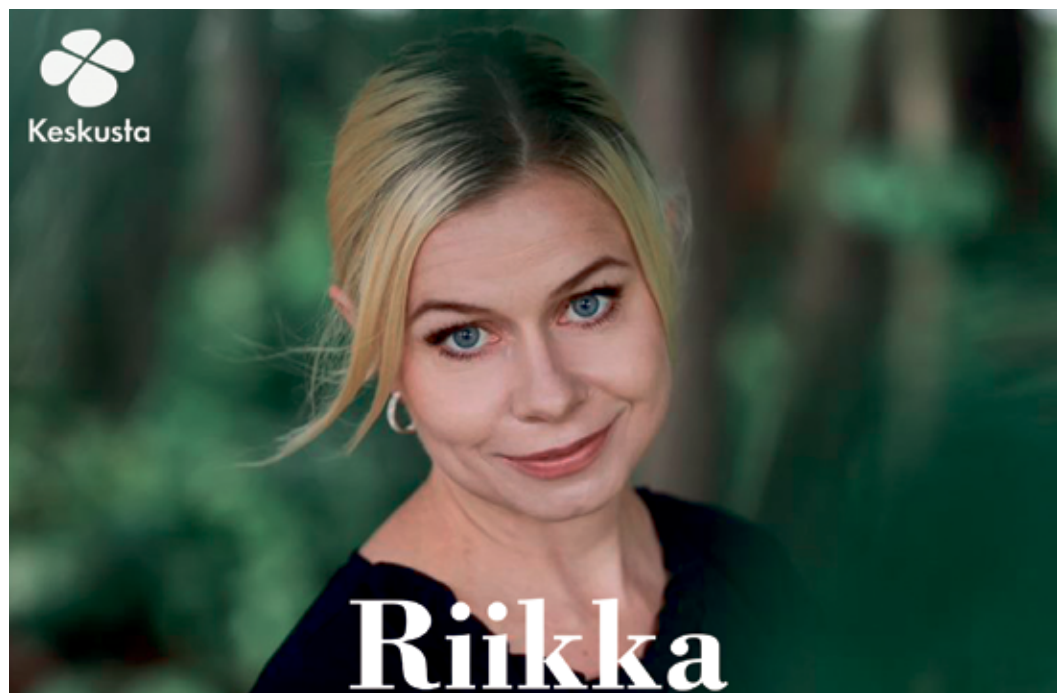

mikko.savola

Mikko Savola

Klikkaa tästä
sisällysluetteloon

Riikka Pakarinen

Suomen Keskusta ja vaikuttaminen ovat sydämeni asia. On kunnia saada toimia tämän kansanliikkeen varapuheenjohtajana ja tätä arvokasta työtä tahdon jatkaa.

Elämme vaikeita aikoja: turvallisuusympäristömme on muuttunut, huoli sekä meidän että koko Euroopan pärjäämisestä on aito. Yhteiskunnan huoltovarmuuden vahvistaminen on elinehto. Omavaraisuus ruoantuotannossa, kotimaisten energialähteiden lisääminen, vahva ulko- ja turvallisuuspolitiikka, perheiden pärjääminen ja monipaikkaisuus. Niiden ratkaisemisessa Keskustalla on oltava jatkossakin merkittävä rooli.

Taustani europarlamentaarikkona, juureni Itä-Suomessa ja kotini Espoossa, työni uuden yritysmaailman ytimessä sekä äitiys kahdelle kouluikäiselle pojalle, poikkileikkaavat sitä tarinaa, mitä Keskustankin on tässä ajassa osattava kertoa.

Minulle tavoitteeni puoluejohdossa on selvä: olla **yhdistäjä**.

Keskustan varapuheenjohtaja
Äiti kahdelle pojalle
Espoon kaupunginvaltuutettu
Suomen startup-yhteisön toimitusjohtaja

Uutta kasvua

PETRI HONKONEN

Markus LOHI

jatkamaan varapuheenjohtajana

Kansanedustaja
Sosiaali- ja
terveysvaliokunnan pj.

KOKEMUS KANTAA.

RIIKKA PIRKKALAINEN PUOLUESIHTTEERIKSI

Annika Saarikko

Puheenjohtajaehdokka

Hyvä puoluekokousedustaja,

Pyydän Sinulta luottamusta työni jatkolle.

Keskusta on ainutlaatuinen puolue. Olemme käytännönläheinen ja juureva yhteiskunnallinen liike. Arvojemme ytimessä on paikallisuus, ihmisyyden, tasa-arvo ja kohtuullisuus. Rohkaisemme yritteliäisyyteen ja tuemme sivistystä. Huolehdimme taloudesta ja kannamme vastuuta paitsi koko Suomesta, myös koko maailmasta. Edustamme malttia ja vakautta. Luonto on meille kumppani.

Tavoittelen edelleen Keskustaa, joka on erilaisten virtausten toimiva liitto. Se edellyttää, että luotamme toisiimme. Luottamus syntyy avoimesta keskustelusta, kunnioituksesta ja halusta ymmärtää erilaisia näkemyksiä.

Erityisen tärkeänä pidän puoluetöiminnan arvon palautusta. Ihmisten osallistuminen ja kasvokkaist kohtaukset ovat kansakunnan kriisien ja suurten päätösten keskellä erityisen tärkeitä. Kannustan myös kokeilemaan uusia tapoja tehdä ja osallistua.

Moni aikamme ilmiö osoittaa nuolensa kohti Keskustaa. Johdollani Keskusta on korostanut erityisesti monipaikkaisuuden ja kotimaisuuden merkitystä sekä puolustanut lähipalveluita.

11 vuotta eduskunnassa, vuodet ministerinä, vuodet Keskustan varapuheenjohtajana ja nyt vastuu koko puolueen johdosta syksystä 2020 alkaen ovat opettaneet paljon. Elämä kahden pienen pojan äitinä ja arki maaseudun sekä kaupungin yhdistelmänä luovat arvojeni pohjan.

Olen syvästi sitoutunut Keskustan yhteiskunnallisen merkityksen vahvistamiseen ja vaaleissa menestymiseen. Mutta voin onnistua siinä vain teidän tuellanne.

Tärkeintä on luottamus.

Paavo Väyrynen

Puheenjohtajaehdokka

Luottamus Keskustaan on palautettava

Vuoden 2019 eduskuntavaaleissa Keskusta sai historiansa huonoimman vaalituloksen, 13.8%. Sitten pudottiin 11-12 prosentin tasolle. Puolueen puheenjohtajaa on vaihdettu kahdesti. Tästä ei ole ollut apua.

Nyt kannatuksemme on noin 12%, sama kuin kaksi vuotta sitten. Näillä luvuilla saisimme vain runsaat 20 kansanedustajaa. Puolueen viime vuosien poliittinen linja ei ole nauttinut riittävää äänestäjien luottamusta.

x x x

Olin ensimmäistä kertaa ehdolla puolueen puheenjohtajaksi tasan 50 vuotta sitten. Johannes Virolainen valittiin, tulini varapuheenjohtajaksi. Olin silloin 25-vuotias, ja monet pitivät minua liian nuorena. Nyt varmaankin monet ovat sitä mieltä, että olen liian vanha. Monet ovat kuitenkin toimineet puolueiden johtotehtävissä minun iässäni ja jopa vanhempana.

Lappeenrannan puoluekokouksessa meidän tulee keskittyä siihen, että saisimme palautetuksi äänestäjien luottamuksen Keskustan poliittiseen linjaan. Aatteellisena perustanamme tulee olla alkiolainen ihmisyyssate, nojautuminen henkisiin, hengellisiin ja yhteisöllisiin arvoihin.

x x x

Puheenjohtajaehdokkaiden välille ei tällä kertaa järjestetty tavanomaisia julkisia keskustelutilaisuuksia, eikä neuvoa-antavaa jäsenäänestystä. Vuonna 2012 kiertue ja jäsenäänestys järjestettiin. Voitin jäsenvaalin, mutta puoluekokouksessa sen tulosta ei noudatettu.

Ehkä Lappeenrannassa halutaan turvautua kokemukseen.

Sitä saattavat äänestäjätkin varsinkin näinä epävarmuuden aikoina arvostaa.

Petri Honkonen

Varapuheenjohtajaehdoka

Suomi on aina noussut työnteolla ja niin tulee myös Keskusta. Aikana jolloin Keskustan ikiaikaiset teemat ovat ajankohtaisempia kuin koskaan on. Meidän Keskustamme on parhaimmillaan, kun puhumme yhteiskuntamme perusasioista kuten ruoasta, energiasta, alkutuotannosta tai turvallisuudesta. Keskustalle on tilaa, meidän on otettava se tila haltuun. Tätä työtä haluan olla vahvistamassa varapuheenjohtajana.

Alueiden merkitys on korostunut entisestään kriisien keskellä. Haluan varapuheenjohtajana olla tuke-
massa maakuntien Suomen tasapainoista kehittymistä myös jatkossa. Keskustan on varmistettava, jokai-
sen alueen mukana pysyminen on turvattava muuttavissa olosuhteissa. Ihmisen hyvinvointi ja tyytyväi-
syys elämään on taattava jatkossakin niin Suomussalmen pikkukylissä kuin Vantaan Korson lähiöissä.

Sivistyksellä ja koulutuksella on Suomi aikoinaan korotettu hyvinvointivaltioiden joukkoon. Opettaja-
taustaisena ja nykyisenä tiede- ja kulttuuriministerinä pidän tärkeänä, että koulutuksen arvostusta nos-
tetaan entisestään. Koulutuksen polun vahvistaminen on Suomen kilpailukyyn ja maailmanlaajuisen
päämäärän elinehto.

Keskustan on määritettävä Suomen suunta ja Keskusta on johdatettava pelastamaan Suomi ja suo-
malaisten hyvinvointi. Keskustassa johtaminen on enemmän kuin mikään muu ihmisten johtamista ja
ihmisten yhdistämistä. Siihen annan oman osaamiseni ja johdan tätä porukkaa ja Suomea, porukan
keskeltä.

Olen valmis jatkamaan arvokasta työtä kansanliikkeemme eteen innolla, tarmolla ja syvällä aatteenpa-
lolla.

Markus Lohi

Varapuheenjohtajaehdoka

Eduskunnassa on yritetty välillä hiillostaa Lohta ja välillä savustaa Lohta, mutta hiiltymään eivät ole mi-
nua saaneet. Intohimolla, mutta maltillisesti taistelen keskustan arvojen puolesta kaikkialla.

Olen Markus Lohi, 49 vuotias kolmannen kauden kansanedustaja ja Suomen Keskustan varapuheenjohtaja Rovaniemeltä. Luonteeltani olen rakentava, mutta samalla sitkeä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Keskusta tarvitsee johtoon joukkuepelaajan, jolla on laaja-alaista kokemusta ja näkemystä. Minulla sy-
vällistä osaamista eri politiikan sektoreilta sotesta yrittäjyyteen ja oikeuspolitiikasta talouteen. Toimin
myös keskustan talouspoliittisen työryhmään puheenjohtajana.

Taustaltani olen yrittäjä ja lakiasiainjohtaja. Minulla on myös näyttöjä tuloksellisesta johtamisesta poli-
tiikasta mm. sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajana. Onnistuimme viemään sote-uudistuksen
maaliin. Myös siitä seuranneet aluevaalit olivat keskustalaisten yhteinen onnistuminen. Tälle työlle tarvi-
taan jatkoa.

Olen varma, että yhdessä tehden saamme puhallettua taas joukkoihimme sellaisen myönteisen vireen ja
luotua päätavoitteet, jotka saavat suomalaisten tuen ja luottamuksen kasvamaan rakkaaseen kansanliik-
keeseemme.

Pidän tärkeänä, että yhä useampi suomalainen voi kokea keskustamme omakseen.

Rentoudun parhaiten hiihtäessäni, pyöräillessäni tai juostessani laavulle, jolle pysähdyn nauttimaan
nuotion lämmöstä ja eväistä sekä miettimään maailman menoja. Erityisen tärkeää minulle on perheeni,
puolisoni Riikka ja meidän kahdeksan lastamme sekä kaksi lastenlastamme, jotka tuovat meille suunnat-
tomasti iloa.

Riikka Pakarinen

Varapuheenjohtajaehdoka

Suomen keskusta ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen ovat sydämeni asia. Olen kiitollinen ja nöyrä sen luottamuksen edessä, jota keskustaväeltä olen vuosien aikana saanut. Minulle on ollut kunnia-asia toimia varapuheenjohtajana. Tahdon jatkaa työtä myös tulevat kaksi vuotta. Teen kaikkeni, että keskusta voittaa tulevat eduskuntavaalit ja nousemme paikallemme suurten joukkoon.

Puoluejohtoon tuon osaamiseni ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Ansiotyöni Suomen startupyhteisön toimitusjohtajana on luonut minulle vahvat verkostot yritysmaailmaan. Se on vahvistanut näkemystäni, että meidän on kirkastettava paikkaamme yrittäjien puolueena. Startup-yrityksissä luodaan uutta: samanlaista ennakkoluulotonta, positiivista ja tulevaisuuteen uskovaa henkeä haluan tuoda myös puolueeseemme.

Olen yhdistäjä. Juureni ovat Itä-Suomessa. Kotini on viime vuodet ollut pääkaupunkiseudulla. Olen toiminut valtuutettuna jo Varkaudessa ja nykyisin Espoossa. Työni Euroopan parlamentissa Brysselissä ja opiskeluni ulkomailla ovat tuoneet perspektiiviä myös Suomen rajojen ulkopuolelle.

Keskustan on vahvistettava juuriaan ja kirkastettava perussanomaansa. Viime vuosien poikkeukselliset ajat tukevat tätä: omavarainen ruoantuotanto, kotimaisten energialähteiden lisääminen, monipaikkaisuus sekä vahva EU/ ulko- ja turvallisuuspolitiikka.

Olen kahden alakouluikäisen pojan äiti. Jokapäiväinen elämäni on vahvasti perheiden perusasioiden äärellä. Minun Keskustani tuntee elämän arjen ilot ja surut. Varapuheenjohtajana annan kaiken osaamiseni ja läsnäolonni tämän kansanliikkeen hyväksi.

Aleksi Sandroos

Varapuheenjohtajaehdoka

Tulevaisuuden Suomi ei tarvitse Keskustaa, jos emme uskalla uudistua. Meidän on oltava aito yhteiskuntaa kehittävä voima, joka ei pelkää näyttää omaa edistyskäsitystään. Suomen ja Keskustan nykyinen tie näyttää vaikealta. Meidän on palautettava suomalaisten luottamus - nykyisellä tiellä se näyttää mahdottomalta.

Minun Keskustani on

- Liberaali voima yhteiskunnassa
- Rohkea viestijä, joka ei pelkää puolustaa arvojaan
- Humaani kansanliike, joka pitää huolta köyhästä
- Talouspuolue, joka palauttaa luottamuksen velattomaan taloudenpitoon
- Rasismia vastustava ja vähemmistöjä puolustava toimija
- Ilmastonmuutoksen ratkaisija eikä aiheuttaja
- Eurooppalaisen yhtenäisyyden edistäjä

Vastavoima kansaa kahtia repivän oikeistolaisuuden ja epärealistisen vasemmistolaisuuden keskellä.

Minä olen Keskustanuorten puheenjohtaja, joka sanoo asiat suoraan ja kunnioittavasti: Keskusta on hukassa, menneen maailman edunvalvoja. Nyt on aika tehdä uudistustyötä kansanliikkeemme eteen, jotta tulevaisuudessa myös nuoret luottavat meihin. Muuten Keskusta häviää edellisten sukupolvien mukana.

Tartu kanssani edistyksen lippuun, jotta alkiolaisuus voi löytää itsensä uudestaan kärjistyneen politiikan ja valheiden keskellä. Tulevaisuudessa olemme koko Suomen asialla, ratkaisemme yhteiskunnan ongelmat, myönnämme virheemme ja teemme Suomesta paremman paikan elää jokaiselle postinumerosta, ihonväristä, seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuolesta tai vammasta riippumatta.

Mikko Savola

Varapuheenjohtajaehdokka

Arvoisa keskustalainen,

Keskusta on kansanliike, jonka juuret ovat syvällä isänmaan mullassa. Aatteemme kantaa vastuuta koko Suomesta ja keskustalaisilla on kyky päättää isänmaan suurista kysymyksistä.

Ollaksemme kunniakkaan historiamme arvoisia, on luottamus kansalta ansaittava tänään ja huomenna.

Liityin Ähtärin keskustanuoriin 17-vuotiaana. Alkutaival yhdistyksen sihteerinä, sittemmin piirin johtokunnan jäsenenä ja keskustanuorten edustajana kotipitäjän kunnallisjärjestössä opettivat minulle ruohonjuuritason työn merkityksen.

Keskustanuorten Etelä-Pohjanmaan piirin puheenjohtajuus ja keskustapiirin varapuheenjohtajuus toivat pohjan maakunnalliseen vaikuttamiseen. Työ eduskunnassa, nykyinen piirin puheenjohtajuus ja puoluehallituksen jäsenyys ovat opettaneet valtakunnallisen työn merkityksen.

Olen juureva eteläpohjalainen maatalousyrittäjä, kansanedustaja ja monessa mukana ollut 40-vuotias isä Ähtäristä. Vahvuuteni ovat kansakunnan ydinkysymyksissä; ruuantuotannossa, energiassa ja huoltovarmuudessa. Eduskuntaurallani olen keskittynyt ulko- ja turvallisuuspolitiikan ydinkysymyksiin. Maa- ja metsätalousvaliokunnan, puolustusvaliokunnan sekä ulkoasiainvaliokunnan asiat ovat päivittäistä työtäni.

Valtakunnallisen maanpuolustusjärjestön johtaminen antoi minulle näkemystä, kuinka tärkeää on koko Suomen kiertäminen ja ihmisten tapaaminen. Tunnen paloa ja halua rakentaa kanssanne vahvaa Keskustaa ja ansaita suomalaisten luottamus uudelleen.

Pyydän luottamustanne.

Mikko Savola
varapuheenjohtajaehdokka, kansanedustaja
Ähtäri

Riikka Pirkkalainen

Puoluesihteeriehdokka

Kokemus kantaa. Tähän ajatukseen olen palannut usein tänä keväänä, kun politiikan toimintaympäristö on johdatellut kriisistä toiseen. Kokemus kantaa myös puoluesihteerin tehtävässä, jota olen saanut hoitaa viimeiset neljä vuotta.

Alkava puoluekokouskausi on vaalityön ilotulitusta. Kahden vuoden aikana käydään eduskunta-, presidentin ja Euroopan parlamentin vaalit. Minulla on kokemusta sekä eduskunta- että Euroopan parlamentin vaalien vetämisestä. Olen innostunut. Tiedän, että puoluesihteerin tärkein tehtävä on puhalttaa Keskustan vertaansa vailla olevat kenttävoimat täyteen voimaansa ja intoonsa.

Puoluesihteerin vastaa myös järjestötyön kehittämisestä. Vaalityön ohella seuraavan kaksivuotiskauden aikana on tarpeen tehostaa jäsen- ja varainhankintaa kaikilla Keskustan järjestötyön tasoilla. Aatteellisten keskusteluiden vauhdittaminen myös paikallisesti kuuluu puoluesihteerinä mieluisiin työtehtäviini.

Puoluesihteerin on kentän valitsema itsenäinen johtaja vastuunaan puolueen toiminta ja sen kehittäminen. Puoluesihteerin on myös osa puoluejohtoa ja sitä kautta vastuualueena on toiminnan lisäksi Keskustan poliittinen linja ja taktiikka. Keskustan mielikuva on saatava suomalaisten keskuudessa kirkaaksi. Olemme ainutlaatuinen puolue Suomen politiikan kentässä, jonka DNA:ssa on puolustaa koko maata.

Kokemus kantaa, rakkaus lajiin antaa intoa ja kunnioitus Keskustaa kohtaan pitää kiinni työssä joka päivä. Olen valmis jatkamaan, rohkenen toivoa siihen tukeasi.

Ikimuistoista puoluekokousta toivottaen,

Riikka Pirkkalainen

Esityslista

Perjantai 10.6 klo 14.00 -

Puoluekokouksen avajaiset

1. KOKOUKSEN AVAUS

Kokouksen avaus, puolueen puheenjohtaja Annika Saarikko

2. KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

2.1. Esittely

Sääntöjen 11 §:n mukaan puoluekokouksesta on ilmoitettava puolueen äänenkannattajissa vähintään viisi (5) kuukautta ennen varsinaisen puoluekokouksen alkamista.

Ilmoitus on julkaistu Suomenmaassa 3.12.2021 ja Keskusta.fi -sivuilla 3.12.2021 alkaen.

Puoluekokouksen äänivaltaiset edustajat määräytyvät sääntöjen 12 §:n mukaisesti.

Puoluehallitus on päättänyt noudattaa lakia väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista Covid-19 epidemian leviämisen rajoittamiseksi ja vaatia puoluekokoukseen ennakkoilmoittautumista. Puoluekokouksen ennakkoilmoittautuminen päättyi perjantaina 27.5.2022. Menettelytapavaliokunta esittää ilmoittautuneiden kokousedustajien valtakirjat puoluekokouksen vahvistettavaksi.

Puolueen sääntöjen 12 §:n kolmannen momentin mukaan puoluekokoukseen

sa on läsnäolo-oikeus perusjärjestöjen jäsenillä, joille puoluekokous voi myöntää myös puheoikeuden.

2.2. Päätösehdotus

Puoluekokous todennee kokouksen sääntöjen mukaan kokoon kutsutuksi ja siten lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Puoluehallitus ehdottaa, että puoluekokous toteaa osanottajat 27.5. mennessä tehtyjen ennakkoilmoittautumisten ja jätettyjen valtakirjojen perusteella.

Puheoikeus kokouksessa esitetään virallisten edustajien lisäksi myönnettäväksi puoluevaltuuston, puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan jäsenille sekä puolueen työryhmien puheenjohtajille.

Läsnäolo-oikeus esitetään myönnettäväksi perusjärjestöjen jäsenten lisäksi kutsuvieraille sekä tiedotusvälineiden edustajille.

Puoluekokouksen seuraaminen on mahdollista myös kaikille muille, jotka ovat ennakkoilmoittautuneet kokoukseen 27.5. mennessä.

2.3. Päätös

3. KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

3.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 14 §:n mukaan puoluekokoukselle valitaan puheenjohtajat, sihteerit ja pöytäkirjantarkastajat.

Valiokuntien esitykset puoluekokoukselle lisätään lauantain 11.6. aikana puoluekokouksen nettisivulle www.keskusta.fi/puoluekokous-2022/

3.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus ehdottaa, että puoluekokous valitsee

3.2.1. viisi (5) puheenjohtajaa

3.2.2. neljä (4) sihteerää

3.2.3. neljä (4) pöytäkirjantarkastajaa

3.2.4. Ääntenlaskijoiksi valitaan menettelytapavaliokunnan jäsenet ja menettelytapavaliokunnan piirien esityksestä valitsevat kokousedustajat, yksi (1) kolmeakymmentä edustajaa kohti.

3.3. Päätös

4. KOKOUKSEN ESITYSLISTA

4.1. Esittely

Puoluekokousasiakirjassa on julkaistu ehdotus kokouksen esityslistaksi.

4.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous hyväksyy puoluekokousasiakirjaan painetun esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

4.3. Päätös

5. KOKOUKSEN JÄRJESTYSSÄÄNTÖ

5.1. Esittely

Kokousasiakirjassa on julkaistu ehdotus kokouksen järjestyssäännöksi.

5.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous hyväksyy kokoukselle järjestyssäännön puoluekokousasiakirjassa esitetyssä muodossa.

5.3. Päätös

6. VALIOKUNTIEN ASETTAMINEN

6.1. Esittely

Puoluekokousasiakirjassa on julkaistu ehdotukset valiokuntien jäseniksi.

6.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous asettaa puoluehallituksen ehdottamat valiokunnat (menettelytapa-, poliittinen, järjestö-, ohjelma- ja aloitevaliokunnat) ja valitsee niihin jäsenjärjestöjen ehdottamat jäsenet puoluekokousasiakirjan mukaisesti. Lisäksi puoluehallitus, eduskuntaryhmä ja Euroopan parlamentissa toimiva Keskustan valtuuskunta ovat nimenneet valiokuntiin omat edustajansa ja puoluehallitus valiokuntien sihteerit.

Puoluehallitus esittää lisäksi, että puoluekokous merkitsee pöytäkirjaan valiokunnille ennen puoluekokouksen alkua järjestetyt valmistelevat kokoukset. Valiokunnat toimivat järjestyssäännön 2 §:n mukaisesti. Valiokunnat kokoontuvat niille ilmoitettuna aikoina etäyhteyksin ja puoluekokousasiakirjaan merkityissä paikoissa. Puoluehallitus esittää, että mahdolliset henkilömuutokset valiokunnissa todetaan valiokuntien järjestäytymisen yhteydessä.

6.3. Päätös

7. KATSAUS PUOLUEEN TOIMINTAAN EDELLISEN PUOLUEKOKOUKSEN JÄLKEISELTÄ AJALTA SEKÄ SELVITYS PUOLUEEN TALOUDELLISESTA TILASTA

7.1. Esittely

Puoluesihteri Riikka Pirkkalainen esittää katsauksen Keskustan toimintaan edellisen puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta sekä selvityksen puolueen taloudellisesta tilasta.

7.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous merkitsee tiedoksi toimintakatsauksen ja selvityksen taloudellisesta tilasta. Niistä käydään keskustelu esityslistan kohdassa 12.

7.3. Päätös

8. EHDOTUS PERIAATTEELLISEKSI TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMAKSI SEKÄ JÄSENYHDISTYKSILTÄ PERITTÄVIKSI JÄSENMAKSUIKSI

8.1. Esittely

Puoluesihteri Riikka Pirkkalainen esittelee ehdotuksen Keskustan periaatteelliseksi talous- ja toimintasuunnitelmaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi sekä yhdistyksiltä perittäviksi jäsenmaksuiksi. Ehdotukset on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

8.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy lähetekeskustelun esityksestä periaatteelliseksi talous- ja toimintasuunnitelmaksi ja jäsenmaksuiksi esityslistan kohdassa 12 ja lähettää ne sekä yleiskeskustelussa tehdyt kannatetut esitykset järjestövaliokunnan valmisteltaviksi.

9. ESITYS KESKUSTAN SÄÄNTÖJEN MUUTTAMISESTA

9.1. Esittely

Puoluesihteri Riikka Pirkkalainen esittelee puoluevaltuuston esityksen puolueen sääntöjen muuttamisesta.

Esitys on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

9.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy lähetekeskustelun esityksestä puolueen sääntöjen muuttamiseksi esityslistan kohdassa 12 ja lähettää sen sekä yleiskeskustelussa tehdyt kannatetut esitykset järjestövaliokunnan valmisteltaviksi.

9.3. Päätös

10. PUOLUEKOKOUKSELLE SAAPUNEET ALOITTEET

10.1. Esittely

Puoluekokoukselle on saapunut sääntö- määräisessä ajassa eli 10.3.2022 mennessä yhteensä 292 aloitetta. Aloitteet ja niihin laaditut puoluehallituksen vastaus- esitykset on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

Puoluesihteri Riikka Pirkkalainen esittelee puolueen aloitekäytännön, puoluekokoukselle saapuneiden aloitteiden painotukset sekä puoluehallituksen laatimien vastausesitysten linjan.

10.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy aloitteista ja puoluehallituksen niihin laatimista vastausesityksistä lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 12 ja lähettää aloitteet sekä niihin keskustelussa tulleet kannatetut esitykset aloite- ja järjestövaliokuntien valmisteltaviksi.

10.3. Päätös

11. EDUSKUNTAVAALIOHJELMAN 2023 PÄÄTAVOITTEET

11.1. Esittely

Varapuheenjohtaja Petri Honkonen esittelee ehdotuksen Keskustan eduskuntavaaliohjelman 2023 päätavoitteiksi. Niiden pohjalta kirjoitetaan syksyllä 2022

varsinainen eduskuntavaaliohjelma. Esitys eduskuntavaalien päätavoitteiksi on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

11.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy esityksestä eduskuntavaalien päätavoitteiksi lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 12 ja lähettää esityksen vaalien päätavoitteiksi sekä siihen yleiskeskustelussa tehdyt kannatetut esitykset ohjelmavaliokunnan valmisteltavaksi.

11.3. Päätös:

12. YLEISKESKUSTELU

12.1. Esittely

Keskustelu suoritetaan järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti. Piirien, sisarjärjestöjen, Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa olevan Keskustan valtuuskunnan viralliset puheenvuorot voivat kestää enintään kaksi (2) minuuttia. Muut puheenvuorot voivat kestää enintään yhden (1) minuutin. Perjantaina käydään lähetekeskustelu esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista ja lauantaina esityslistan kohdissa 13, 15, 16, 17 ja 20 asioista.

12.2. Päätösehdotus

Puoluekokous käy lähetekeskustelua esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista ja lähettää siinä tehdyt esitykset järjestö-, aloite-, ohjelma- ja poliittisen valiokunnan valmisteltaviksi. Puoluehallitus esittää, että puoluejohdon kuuluvat henkilöt voivat vastata keskustelun kuluessa heille esitettyihin kysymyksiin.

12.3. Päätös

Lauantai 11.6 klo 10.00 -

13. POLIITTINEN KATSAUS

13.1. Esittely

Puolueen puheenjohtaja Annika Saarikko esittää katsauksen poliittiseen tilanteeseen.

13.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että tilannekatsaus merkitään tiedoksi ja siitä käydään keskustelu esityslistan kohdassa 14.

13.3. Päätös

14. YLEISKESKUSTELU

14.1. Esittely

Puoluehallitus esittää, että perjantaina alkanutta yleiskeskustelua jatketaan järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti. Perjantaina käytiin lähetekeskustelu esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista. Lauantaina käydään yleiskeskustelu esityslistan kohdista 13, 15, 16, 17 ja 20 asioista. Piirien, sisarjärjestöjen, Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa olevan Keskustan valtuuskunnan viralliset puheenvuorot voivat kestää enintään kaksi (2) minuuttia. Muut puheenvuorot voivat kestää enintään yhden (1) minuutin.

14.2. Päätösehdotus

Puoluekokous käy yleiskeskustelua, jonka kuluessa tehdään esitykset myös puoluekokouksen henkilövalinnoista. Esitykset lähetetään menettelytapavaliokunnan valmisteltaviksi.

Puoluehallitus esittää, että Keskustan puoluejohdon jäsenet ja ministerit voivat vastata keskustelun kuluessa heille esitettyihin kysymyksiin.

14.3. Päätös

14.4. Keskustelu

15. PUOLUEEN PUHEENJOHTAJAN VAALI

15.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee puolueelle puheenjohtajan seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puoluekokous kävi asiasta lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 14.

Puoluehallitus esittää, että yleiskeskustelussa esitetyt puheenjohtajaehdotukset voivat käyttää enintään viiden (5) minuutin pituiset esittelypuheenvuorot.

15.2. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

15.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

15.4. Päätös

16. KOLMEN (3) VARAPUHEENJOHTAJAN VAALI

16.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee puolueelle kolme (3) varapuheenjohtajaa seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puoluekokous kävi asiasta lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 14.

Puoluehallitus esittää, että yleiskeskustelussa esitetyt varapuheenjohtajaehdotukset voivat käyttää enintään kolmen (3) minuutin esittelypuheenvuoron.

16.2. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

16.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

16.4. Päätös

17. PUOLUESIHTTEERIN VAALI

17.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee puolueelle puoluesihteerin seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puoluekokous kävi asiasta lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 14.

Puoluehallitus esittää, että yleiskeskustelussa esitetyt puoluesihteeriehdotukset voivat käyttää enintään kolmen (3) minuutin pituiset esittelypuheenvuorot.

17.2. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

17.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

17.4. Päätös

Sunnuntai 12.6 klo 9.00 -

klo 9.00-

18. PERIAATTEELLINEN TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA SEURA-AVAKSI KAKSIVUOTISKAUDEKSI

18.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun periaatteellisesta talous- ja toimintasuunnitelmasta esityslistan kohdassa 12.

18.2. Päätösehdotus

Järjestövaliokunnan esitys.

18.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

18.4. Päätös

19. JÄSENYHDISTYKSILTÄ PERITTÄVÄT JÄSENMAKSUT VUOSINA 2023- 2024

19.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun jäsenyhdistyksiltä perittävistä jäsenmaksuista esityslistan kohdassa 12.

19.2. Päätösehdotus

Järjestövaliokunnan esitys.

19.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

19.4. Päätös

20. PUOLUEVALTUUSTON JÄSENTEN VAALI

20.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee Keskustalle puoluevaltuuston seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puolueen piirit ja muut järjestöt, joilla on oikeus edustukseen puoluevaltuustossa, ovat sääntöjen 17§:n mukaisesti esittäneet ehdokkaita puoluevaltuuston jäseniksi ja varajäseniksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Ehdotukset on julkaistu puoluekokousasiakirjassa. Puoluekokous kävi asiasta keskustelun esityslistan kohdassa 14.

20.1. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

20.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

20.4. Päätös

21. KESKUSTAN SÄÄNTÖMUUTOS

21.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun puolueen sääntöjen muuttamisesta esityslistan kohdassa 12.

21.2. Päätösehdotus

Järjestövaliokunnan esitys.

21.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

21.4. Päätös

22. VASTAUKSET PUOLUEKOKOUS-ALOITTEISIIN

22.1. Esittely

Puoluekokous kävi aloitteista ja niiden vastausesityksistä lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 12.

22.2. Päätösehdotus

Aloite- ja järjestövaliokuntien esitykset.

22.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

22.4. Päätös

23. POLIITTISET KANNANOTOT

23.1. Esittely

Poliittinen valiokunta on valmistellut esitykset puoluekokouksen poliittisiksi kannanotoiksi.

Puoluekokous kävi poliittista lähetekeskustelua esityslistan kohdissa 12 ja 14.

23.2. Päätösehdotus

Poliittisen valiokunnan esitys

23.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

23.4. Päätös

24. KESKUSTAN EDUSKUNTAVAA-LIOHJELMAN 2023 PÄÄTAVOITTEET

24.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun esityksestä eduskuntavaalien 2023 pää-tavoitteiksi esityslistan kohdassa 12.

24.1. Päätösehdotus

Ohjelmavaliokunnan esitys

24.2. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

Päätös

25. MUUT ASIAT

Tässä kohdassa käsitellään kaikki ne asiat, jotka kokous esityslistan hyväksymisen yhteydessä päätti ottaa käsiteltäväkseen tai joita valiokunnat esittävät kokouksen päätettäväksi.

26. PUOLUEKOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Kokouksen puheenjohtajan päätössanat.

Järjestyssääntö

Puoluekokouksen esityslistan 5. kohdassa tehtävän päätöksen mukaan kokouksessa noudatetaan järjestäytymismuotojen, päätösten valmistelun ja menettelytapojen osalta seuraavaa järjestyssääntöä:

1. JÄRJESTÄYTYMINEN

Puoluekokoukselle valitaan viisi (5) puheenjohtajaa, neljä (4) sihteerä ja neljä (4) pöytäkirjan tarkastajaa.

2. VALIOKUNNAT

Puoluekokous asettaa päätösten valmistelua varten seuraavat valiokunnat:

1. Menettelytapavaliokunta

Menettelytapavaliokunta hyväksyy edustajien valtakirjat ja henkilökohtaisen ennakkoilmoittautumisen (27.5. mennessä) perusteella kokoukseen ilmoittautuneet, tekee esitykset kokouksen menettelytavoista, toimittaa sähköiset ja/tai lip-puäänestykset ja vastaa ääntenlaskusta sekä tekee esitykset puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisista henkilövalinnoista sekä puoluevaltuustoon valittavista henkilöistä siten kuin puolueen sääntöjen 17 §:ssä määrätään.

2. Poliittinen valiokunta

Poliittinen valiokunta käsittelee puoluehallituksen esitykset puoluekokouksen poliittisiksi kannanotoiksi sekä muiksi mahdollisiksi kannanotoiksi ja tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi.

3. Järjestövaliokunta

Järjestövaliokunta käsittelee puoluehallituksen ehdotukset periaatteellisesta

talous- ja toimintasuunnitelmasta seuraa-vaksi kaksivuotiskaudeksi ja jäsenyhdistyksiltä perittävistä jäsenmaksuista sekä tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi. Järjestövaliokunta käsittelee myös puoluekokoukselle sääntöjen mukaisessa ajassa eli viimeistään 10.3.2022 tulleet Keskustan järjestötoimintaa koskevat aloitteet ja puoluehallituksen niihin laatimat vastausesitykset sekä tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi. Järjestövaliokunta käsittelee puoluevaltuuston esityksen puolueen sääntöjen muuttamiseksi sekä tekee siitä esityksen puoluekokouksen päätettäväksi.

4. Aloitevaliokunta

Aloitevaliokunta käsittelee puoluekokoukselle sääntöjen mukaisessa ajassa eli viimeistään 10.3.2022 tulleet aloitteet (pois lukien järjestöaloitteet) ja puoluehallituksen niihin laatimat vastausesitykset sekä tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi.

5. Ohjelmavaliokunta

Ohjelmavaliokunta käsittelee puoluehallituksen esityksen eduskuntavaaliohjelman 2023 päätavoitteiksi.

Valiokuntiin valitaan puolueen piirien esitysten mukaisesti yksi puoluekokousedustaja alkavaa 30.000 eduskuntavaaleissa piirin alueella annettua ääntä kohti. Tällöin Helsinki, Satakunta, Etelä-Häme, Päijät-Häme, Karjala, Kymenlaakso, Etelä-Savo, Itä-Savo, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi, Peräpohjola, Varsinais-Suomi ja kaksikielinen piiri saavat yhden (1) edustajan, Uusimaa, Keski-Suomi ja Etelä-Pohjanmaa kaksi (2) edustajaa sekä Pohjois-Pohjanmaa kolme (3) edustajaa jokaiseen valiokuntaan.

Lisäksi jokaiseen valiokuntaan valitaan yksi (1) edustaja Suomen Keskustanaiset ry:stä, Suomen Keskustanuoret ry:stä ja Keskus-

taopiskelijat ry:stä. Keskustan Lehtimiehet ry:stä valitaan yksi (1) edustaja kahden valiokuntaan.

Puoluehallitus, eduskuntaryhmä ja Euroopan parlamentissa toimiva Keskustan valtuuskunta nimeävät valiokuntiin edustajansa, joilla on puheoikeus, mutta ei äänioikeutta. Valiokunnat valitsevat keskuudesta äänioikeutetuista edustajista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

3. PUHEENVUOROT

Puheenvuorot pyydetään kokouksen puheenjohtajalta kirjallisesti tätä tarkoitusta varten varatuilla lipuilla, joita jaetaan virallisille edustajille. Pyyntöön on merkittävä se esityslistan kohta, jota käsiteltäessä puheenvuoro halutaan käyttää. Pyyntöön on pantava myös merkintä siitä, jos kyseessä on puolueen piirin, sisarjärjestön, Keskustan eduskuntaryhmän tai Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan virallinen puheenvuoro.

Työjärjestystä ja päätöksentekomenettelyä koskevat puheenvuorot tulee pyytää suullisesti puhujapöytästä ja ilmoittamalla kuuluvasti nimensä.

Puheenvuorot annetaan vain virallisille edustajille sekä puoluevaltuuston, puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan jäsenille sekä puolueen työryhmien puheenjohtajille siinä järjestyksessä kuin ne on pyydetty.

Puolueen piirin, sisarjärjestön, eduskuntaryhmän tai Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan virallisen kokouksen kannanotto käsiteltävään asiaan tai esitys päätökseksi voidaan myöntää ennen yksityisten edustajien puheenvuoroja, mikäli siitä on mainittu puheenvuoroa pyydettyessä. Puoluejohdon edustajille ja Keskustan ministereille on annettava mahdollisuus lyhyisiin vastauspuheenvuoroihin.

Yleiskeskustelussa piirien, sisarjärjestöjen, Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan viralliset puheenvuorot voivat kestää enintään kaksi (2) minuuttia. Muut puheenvuorot voivat kestää enintään yhden (1) minuutin. Kokous voi myös päättää puheenvuorojen lukumääräisestä tai niiden kestoa koskevasta rajoittamisesta.

Puheenjohtajaehdokkaiden esittelypuheenvuorot voivat kestää enintään viisi (5) minuuttia. Varapuheenjohtaja- ja puoluesihteeriehdokkaiden esittelypuheenvuorot voivat kestää enintään kolme (3) minuuttia.

Valiokuntien esityksiä käsiteltäessä voidaan käyttää yhden (1) minuutin puheenvuoroja tehtäessä muutosesityksiä päätösesityksiin. Mahdolliset muutokset tulee toimittaa kirjallisesti kokouksen sihteerille.

Menettelytapavaliokunnan esityksistä henkilövaalien suorittamiseksi voidaan keskustella vain menettelytapojen osalta.

Puheenvuorot on esitettävä tarkoitukseen varatulta puhujapaikalta. Puheenvuoron käyttäjän on pysyttävä käsiteltävänä olevassa asiassa.

Perjantaina 10.6. käydään lähetekeskustelu esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista ja lauantaina 11.6. esityslistan 13, 15, 16, 17 ja 20 asioista.

4. ÄÄNESTYSMENETTELY

Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt, paitsi vaaleissa arpa.

Päätös puolueen sääntöjen muutoksesta tulee tapahtua vähintään kahden kol-

masosan (2/3) enemmistöllä annetuista äänistä.

Ennen äänestystä puheenjohtajan on ilmoitettava kannatetut ja kannattamatta jääneet esitykset.

Puheenjohtaja tekee äänestys ehdotuksen, jolloin käytettävissä ovat sähköinen äänestys tai suljettu lippuäänestys tai avoin äänestys äänestyslipuilla, jonka toisella puolella on vihreä JAA ja toisella punainen EI.

Valiokuntien esityksistä päätettäessä suositellaan mahdollisten vastakkaisten esitysten ratkaisemista avoimella koeäänestyksellä. Käsitteilyn pohjana on puoluekokouksen valiokunnan esitys.

5. VAALIMENETTELY

Vaalit suoritetaan sähköisesti tai suljetuin lipuin numeroidulla äänestyslipulla. Kokouksen puheenjohtaja määrää äänestys ehdotusta tehdessään, käytetäänkö sähköistä äänestystä tai mitä äänestyslippua vaalissa käytetään.

Vaalit suoritetaan puolueen sääntöjen 16 §:n mukaisesti puoluekokouksessa ehdotetuista henkilöistä.

Varapuheenjohtajia valittaessa sähköisessä äänestyksessä tai äänestyslippuun on valittava/kirjoitettava kolmen (3) varapuheenjohtajaksi esitetyn henkilön nimi. Vähemmän tai enemmän nimiä sisältävä äänestyslippu tai valinta hylätään.

Puolueen puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja puoluesihteerin vaaleja voidaan yhdistää, mikäli eri tehtäviin ei ole esitetty samoja henkilöitä. Tällöin eri vaaleissa on kuitenkin käytettävä sähköistä äänestystä tai eri lippua.

6. ÄÄNESTYSTOIMITUS

Puoluekokouksen vaaleja valvoo menettelytapavaliokunta. Se toteaa äänioikeutetut edustajat ennakoilmoittautumisten ja jätettyjen valtakirjojen perusteella, toimittaa vaalit, suorittaa niiden ääntenlaskennan ja esittää tuloksen puoluekokoukselle.

Avoimissa äänestyksissä menettelytapavaliokunta jakaantuu kokoussalien eri puolille voidakseen valvoa ääntenlaskentaa. Äänestyksiä varten piirit ovat esittäneet menettelytapavaliokunnalle yhden (1) ääntenlaskijan kolmekymmentä (30) edustajaa kohden.

Vaalit toimitetaan kokoussalissa osoituilla äänestyspaikoilla. Kutakin äänestyspaikkaa valvovat ao. piirejä edustavat menettelytapavaliokunnan jäsenet avustajinaan piirien toiminnanjohtajat sekä menettelytapavaliokunnan valitsemat ääntenlaskijat. Em. henkilöt muodostavat äänestyspaikan vaalitoimikunnan. Menettelytapavaliokunta valitsee keskuudeltaan äänestyspaikkojen vaalitoimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan tehtävänä on kutsua vaalitoimikunta koolle ja johtaa äänestyksen suorittamista joustavasti ja ripeästi.

Ensisijaisesti vaaleissa ja suljetuissa lippuäänestyksissä käytetään sähköistä äänestysjärjestelmää menettelytapavaliokunnan ohjeistuksen mukaisesti. Viralliset puoluekokousedustajat voivat äänestää omalla päätelaitteellaan tunnistautuneena tai kokoussalissa osoitetuilla äänestyspaikoilla äänestysalueittain tarvitessaan apua äänestyksen suorittamisessa. Sähköisessä äänestyksessä avustavat menettelytapavaliokunnan nimeämät henkilöt.

Sähköisessä äänestyksessä voivat äänestää vain puoluekokousalueella olevat viralliset puoluekokousedustajat. Jokaisen virallisen puoluekokousedustajan

on ilmoittauduttava jokaisena puoluekokouspäivänä erikseen saapuessaan puoluekokousalueella sekä poistuessaan kokousalueelta kokouksen ollessa käynnissä. Noin viisi minuuttia ennen sähköisesti toimitettavaa vaalia tai äänestystä kokouksen puheenjohtaja päättää äänestysluettelon lukitsemista. Tämän päätöksen jälkeen puoluekokousalueelle saapuva virallinen puoluekokousedustaja ei enää voi ilmoittautua paikallaolevaksi ja osallistua vaaliin tai äänestykseen.

Puheenjohtaja päättää sähköisen äänestyksen, kun sille on annettu riittävästi aikaa ja kaikki apua tarvitsevat äänestäjät ovat äänestäneet äänestyspaikoillaan. Tämän jälkeen menettelytapavaliokunta toteaa vaalin tai äänestyksen tuloksen.

Jos sähköistä äänestysjärjestelmää ei käytetä, vaalit suoritetaan äänestyspaikoilla piireittäin. Edustajat jättävät vaalilippunsa uurnaan nimenhuudon mukaan siinä järjestyksessä kuin heidän nimensä on kirjoitettu virallisten edustajien ilmoitautumisluetteloon, johon tehdään merkintä osallistumisesta vaaliin. Nimenhuudon ja osallistumismerkinnän suorittaa piirin toiminnanjohtaja vaalitoimikunnan valvonnassa.

Vaalitoimikunnan puheenjohtaja julistaa vaalin päättyneeksi välittömästi sen jälkeen, kun nimenhuuto ryhmään kuuluvien piirien osalta on loppuun suoritettu. Tämän jälkeen ei vaaliin voi enää osallistua/ jättää äänestyslippua. Äänestysliput sisältävä uurna luovutetaan vaalin päätyttyä menettelytapavaliokunnalle, joka aloittaa ääntenlaskennan välittömästi. Ääntenlaskennassa voidaan käyttää apuna piirien toiminnanjohtajia tai muita menettelytapavaliokunnan määräämiä henkilöitä.

Vaalin tulos toimitetaan menettelytapavaliokunnan puheenjohtajalle. Menettelytapavaliokunnan ja vaalitoimikuntien puheenjohtajat allekirjoittavat lopulliset

tulokset, jotka luovutetaan kokouksen puheenjohtajalle. Valiokunnan puheenjohtaja ilmoittaa kokoukselle vaalin tuloksen. Kokouksen puheenjohtaja tekee sen perusteella päätösehdotuksen 4. pykälän menettelytavat huomioon ottaen. Muilla henkilöillä ei ole vaalin tuloksen ilmoitus-oikeutta.

Päätöksen julistamisen jälkeen menettelytapavaliokunta paketoii äänestysliput ja osanottajaluettelot sekä toimittaa ne piirin toiminnanjohtajan toimesta puoluetoimistoon.

7. EDUSTAJIEN SJOITTUMINEN KOKOUSSALIIN

Viralliset puoluekokousedustajat sijoituvat kokoussaliin ennalta määritellyille paikoille. Edustajien on vältettävä tarpeetonta liikkumista kokouksen kuluessa ja pysyttävä ehdottomasti paikallaan avointen äänestysten aikana ja ryhmitytävä 5 §:ssä mainittuihin vaaleihin äänestyspaikoittain.

Kutsuvieraat, puoluevaltuuston, puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja europarlamenttiryhmän jäsenet, jotka eivät ole virallisia edustajia, seuraavat kokousta heille varatuilta paikoilta.

8. PUOLUEKOKOUKSEN SEURAAMINEN

Puoluekokouksen seuraaminen paikan päällä on mahdollista kaikille, jotka ovat ennakoilmoittautuneet kokoukseen.

Ellei kokousta seuraamaan tullut yleisö käyttäydy asiallisesti, se voidaan määrätä poistumaan kokouksesta.

I Äänestyspaikka

Helsinki
Uusimaa
Kaksikielinen piiri
Keskustanaiset (keskusjärjestö)
Keskustanuoret (keskusjärjestö)
KOL (keskusjärjestö)
Keskustan Lehtimiehet

II Äänestyspaikka

Pohjois-Savo

III Äänestyspaikka

Etelä-Savo
Itä-Savo

IV Äänestyspaikka

Etelä-Pohjanmaa

V Äänestyspaikka

Karjala
Kymenlaakso

VI Äänestyspaikka

Peräpohjola
Lappi

VII Äänestyspaikka

Keski-Suomi
Keski-Pohjanmaa

VIII Äänestyspaikka

Kainuu
Pohjois-Karjala

IX Äänestyspaikka

Varsinais-Suomi

X Äänestyspaikka

Pirkanmaa
Päijät-Häme

XI Äänestyspaikka

Etelä-Häme
Satakunta

XII Äänestyspaikka

Pohjois-Pohjanmaa

PIIRI	Menettelytapavaliokunta	Poliittinen valiokunta
Helsinki	Tuomas Meriniemi	Harriet Lonka
Uusimaa	Markus Kinnunen	Kirsi Ferin
Uusimaa	Joonatan Laine	Jouko Jokinen
Varsinais-Suomi	Pekka Kuusisto	Johanna Fonsell
Satakunta	Satu Pietilä	Sari Vuorela
Etelä-Häme	Johanna Häggman	Pirkko Mattila
Päijät-Häme	Lasse Pakkanen	Hilkka Kemppi
Pirkanmaa	Aimo Kaikkonen	Jaana Kilpi-Kiukainen
Kymenlaakso	Riikka Turunen	Jenny Hasu
Karjala	Jouni Kemppi	Antti Rämä
Etelä-Savo	Arto Sepponen	Laura Hämäläinen
Itä-Savo	Hannu Karvinen	Eetu Nissinen
Pohjois-Karjala	Anna Vauhkonen	Jertta Harinen
Pohjois-Savo	Juha-Pekka Rusanen	Mira Kokkonen
Keski-Suomi	Tahvo Anttila	Mikko Tirola
Keski-Suomi	Sinikka Varila	Oscar Lang
Etelä-Pohjanmaa	Asko Latukka	Piia Korhonen
Etelä-Pohjanmaa	Irma-Liisa Viitamäki	Jarmo Hänninen
Keski-Pohjanmaa	Hannes Torppa	Timo Pärkkä
Pohjois-Pohjanmaa	Ira Toppinen	Marjut Lehtonen
Pohjois-Pohjanmaa	Jaakko Ruokola	Matti Heikkilä
Pohjois-Pohjanmaa	Miika Heikkilä	Rami Rauhala
Kainuu	Mati Lukkari	Ilmari Pokela
Lappi		
Peräpohjola		
Kaksikielinen piiri	Linda Ahonen	
Keskustanaiset		Sari Palmu
Keskustanuoret	Tommi Anttalainen	Alexi Sandroos
Keskustaopiskelijat	Lassi Oikkonen	Anna Alaraappana
Keskustan Lehtimiehet		Pirkko Vilen
Eduskuntaryhmä		
Puoluehallitus	Tuukka Liuha	Sami Koskinen
EP:n Kesk. valtuuskunta		Elsi Katainen
Valiokuntien sihteerit	Miikkael Azaize	Hanna Markkanen
	Arto Alajoutsijärvi	Teppo Säkinen
	Marko Soini	Iida Hämäläinen
	Jukka Ihanus	

Aloitevaliokunta	Järjestövaliokunta	Ohjelmavaliokunta	
Riina Länsikallio	Hannu Väänänen	Hanna-Majja Kause	HEL
Nina Pauloaho	Liisa Jääskeläinen	Timo Laaninen	UM
Sinikka Ekonen	Tommi Virtanen	Tuomo Suihkonen	UM
Matti Linna	Kristina Karlsson	Henna Takatalo	V-S
Laura Airila	Liisa Rampa	Päivi Kyllönen	SAT
Aulis Veteläinen	Jyri Kaunisto	Anne Knuuti	E-H
Marko Suuronen	Kaarina Suhonen	Mika Halme	P-H
Miina-Majja Simonen	Terhi Ala-Keturi	Pilvi Kärkelä	PIR
Seija Piispa-Jespars	Sauli Ojala	Lasse Siukkola	KYM
Eveliina Lohko	Satu Nousiainen	Jari Karhu	KAR
Maritta Mynttinen	Kaj Pirinen	Aada Ruhanen	E-S
Ruth Lähdeaho-Kero	Unto Pasanen	Kirsti Laamanen	I-S
Tellervo Hurskainen	Juha Hartikka	Timo Väänänen	P-K
Alexi Salo	Auli Piiparinen	Saara Karkulahti	P-S
Jari Koskenranta	Tuija Tuikkanen	Satu Koskinen	K-S
Ilse Weijo	Henna Penttinen	Matti Similä	K-S
Elisa Pirttilahti	Karri Kallio	Paula Sihto	E-P
Mikko Männikkö	Susanna Laitila	Henna Helmi Heinonen	E-P
Eemeli Valli	Maria Nyblom	Janne Isopahkala	K-P
Olga Oinas-Panuma	Jussi Ylitalo	Lauri Nikula	P-P
Senja Kovaniemi	Suvi Helanen	Eija-Riitta Niinikoski	P-P
Matti Leiviskä	Tiina Hovi	Joel Taskila	P-P
Minna Leinonen	Piia Määttä	Paavo Oikarinen	KAI
			LAP
			PEPO
Paavo Värynen			KAKSIK.
Eeva Roivainen		Päivi Mononen-Mikkilä	KN
Jere Tapio	Juho Paavola	Siiri Ruokola	KENU
Olivia Löytänen	Santeri Ala-Röyskö	Arttu Laaksonen	OPISK.
Simo Kattilakoski			LEH.
			EKR
Eeva-Kaisa Lehtosalo-Lönnberg		Laura Hämäläinen	PH
			MEP
Helena Pakarinen	Pauliina Maukonen	Ilkka Miettinen	SIHT.
Tuomas Vanhanen	Kai Puro	Matias Ollila	
Terhi Peltokorpi	Jaana Niemi	Silja Silvasti	

Periaatteellinen talous- ja toiminta- suunnitelma puoluekokouskaudelle

2022–2024

Keskusta on ollut vuosituhannen vastuunkantaja. Kolmen pääministeri- ja yhden valtiovarainministerikauden jälkeen puolueen kädenjälki suomalaisessa politiikassa on ollut poikkeuksellisen vahva.

Sisällöllisten ratkaisujen ohella Keskusta kantaa vastuuta politiikan toimintavoista. Olemme Suomen myönteisin ja tulevaisuususkoinen puolue. Olemme takuupuolue maailman onnellisimmalle kansalle hyvinvointiyhteiskunnan edelleen kehittämiseksi.

Keskustan toiminta on vahvaa kaikilla päätöksenteon tasoilla. Kuntapolitiikassa Keskusta on luotettu vastuunkantaja. Puoluekokouskaudella kaikki keskustalaiset valtuustoryhmät vahvistavat näkyvyytään omissa kotikunnissaan.

Uusien aluevaltuustoryhmien työtä tuetaan ja haetaan toimintatapoja, joilla lähipalveluita pystytään vahvistamaan jokaisella hyvinvointialueella. Aluevaltuutettujen keskinäistä verkostoitumista eri hyvinvointialueiden välillä jatketaan.

Puoluekokouskaudella käydään kolmet vaalit: eduskunta-, presidentin ja Euroopan parlamentin vaalit. Keskusta käy vaaleihin luottamusta herättävillä ehdokkailla ja koko maassa kiinnostavilla teemoilla.

Talous ja henkilöstö- hallinto

Puolueen taloudellinen tilanne on vahva ja puolue on velaton. Taloudenpidolla

8 tähdätään puolueen taloudellisen turvan ylläpitämiseen ja vahvistamiseen.
9 Keskusta ei ota puoluekokouskaudella
10 velkaa.

11 Puolue tukee taloudellisesti toimintaa
12 koko maassa. Toimintarahastolla saavutetaan koko ajan tasavertaisempaa
13 näkyvyyttä Keskustalle myös alueilla,
14 joilla puolueen kannatus on muuta maa-
15 ta alhaisempaa.

16 Jäsenhankinta, jäsenmaksujen perinnän
17 tehostaminen ja varainhankinnan kehittäminen ovat edelleen tärkeimmät työkalut piirien talouden vahvistamiseksi.

18 Työntekijät ovat puolueelle korvaamattoman tärkeä pääoma. Puoluekokouskaudella kartoitetaan tehtävät, joiden osalta voidaan hakea puoluetoimistolle, piiri- ja sisärjestöille yhteisiä resursseja.

19 Puoluekokouskaudella laaditaan puolueen ja piirien yhteinen kiinteistökar-
20 toitus ja -suunnitelma. Tilojen käytössä
21 huomioidaan kasvanut etätyön määrä.

Järjestötoiminnan kehittämiseksi strategia

22 Keskustan tärkein tehtävä on vaikuttaa
23 Suomen ja suomalaisten tulevaisuuteen. Puolueen linjausten laatisemassa
24 hyödynnetään mahdollisimman laajasti
25 Keskustan jäsenistöä. Eduskunta- ja
26 Euroopan parlamentin vaalien ohjelmat
27 rakennetaan ohjelmatyöryhmien linjauksia kunnioittaen.

28 Keskusta vaalii toiminnassaan avoimuuden ja myönteisyyden periaatteita.

Tämä tarkoittaa puolueen toiminnassa aidon osallistumisen mahdollistavia prosesseja. Vaikuttamistyötä avataan koko ajan enemmän myös puolueen jäsenistön ulkopuolelle.

Keskustan järjestötoiminnan kehittämisen tueksi laaditaan puoluekokouskaudella strategia. Strategian pohjana toimii Keskusta 2030 -ohjelmassa hyväksytty tavoitela puolueen toiminnasta ja Keskustasta järjestönä. Strategiatyön osana pohditaan myös puolueen tulevaisuuden järjestörakennetta.

Etäyhteyksien hyödyntämistä järjestötyössä jatketaan. Toiminnan jalkauttamista suomalaisten arkeen ja avautumista ulospäin vahvistetaan.

Keskustan kaupunkitoiminnan painopisteenä on puolueen näkyvyyden lisääminen ja pitkäjänteisen työn tekeminen kaupunkilaisten keskuudessa.

Puolueen koulutustoiminnassa korostuvat vaali- ja päättäjäkoulutus sekä järjestötoiminnan valmiuksien jatkuva kehittäminen. Koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään yhteistyötä Maaseudun Sivistysliiton sekä puolueen nuoriso-, opiskelija- ja naisjärjestön kanssa.

Palkansaajatoimintaan haetaan jatkuvasti uusia aktiiveja. Puolue tukee keskustalaisten vaikuttamista ja toimintaa ammattiliitoissa niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti.

Keskustan yrittäjätoimintaa toteutetaan yhteistyössä Suomen Keskustayrittäjät ry:n kanssa.

Viestintä

Kansanliikkeen viestintä onnistuu, kun jokainen toimija tunnistaa roolinsa avainviestijänä. Viestinnän työnjakoa eri toimijoiden kesken kirkastetaan ja hyväksytyt viestinnän periaatteet vuoteen 2025 viedään käytäntöön.

1 Viestinnän ennakoitavuutta kehitetään ja
2 kiinnitetään huomiota keskusta-aktiivien
3 tiedonsaantiin ja valmiuksiin viestiä oika-
4 kea-aikaisesti ajankohtaisista teemoista.
5 Koulutusta kehitetään sekä sisällöistä
6 että viestinnän työkaluista.

Kansainvälisyys

7 Kansainvälisen toiminnan prioriteetti on
8 alkavalla puoluekokouskaudella pohjoismaisten keskustapuolueiden kesken
9 tehtävä yhteistyö. Keskusta ylläpitää ja
10 syventää yhteistyötä eurooppalaisen
11 kattojärjestö Alden, Euroopan parlamentin
12 toimivan Renew Europe -ryhmän
13 sekä pohjoismaisten sisarpuolueiden
14 kanssa.

15 Osallistumme maailmanlaajuisen kattojärjestömmen Liberal Internationalin (LI)
16 toimintaan. Keskusta jatkaa korkeakouluharjoitteluiden järjestämistä yhteistyössä
17 keskustanuorten ja -opiskelijoiden kanssa.

Jäsenyhdistyksiltä perittävät jäsenmaksut

18 Puolueen sääntöjen 5 §:n mukaan puolueen jäsenyhdistykset suorittavat puolueelle jäsenyhdistysten tai niihin kuuluvien yhdistysten varsinaisten jäsenten lukumäärän mukaan jäsenmaksua, josta
19 päättää varsinainen puoluekokous.

20 Jäsenmaksut peritään piirijärjestöjen välityksellä (mukaan lukien Keskustanaisten, Keskustanuorten ja keskustaopiskelijoiden osastot). Keskustan Lehtimiehet suorittaa jäsenmaksunsa suoraan puolueelle.
21 Puoluehallitus esittää, että maksu kunkin perusjärjestön henkilöjäsentä kohti on 0,17 euroa vuoden 2022 loppuun.

22 Puoluevaltuusto voi puoluehallituksen esityksestä päättää koota puolueen jäsenyhdistyksiltä ylimääräisiä jäsenmaksuja.

Keskustan jäsenet

Piirijärjestö	Paikallis-yhdistykset	Keskusta-naiset	Keskusta-nuoret	Keskusta-opiskelijat	Yhteensä
Etelä-Savo	2983	54	164	0	3201
Kymenlaakso	1931	68	0	0	1999
Itä-Savo	1954	31	0	0	1985
Keski-Suomi	5250	59	65	22	5396
Etelä-Pohjanmaa	7360	19	549	21	7949
Karjala	1874	13	19	15	1921
Päijät-Häme	1014	61	0	0	1075
Pohjois-Savo	5763	257	145	4	6169
Uusimaa	2208	64	91	24	2387
Keski-Pohjanmaa	1839	76	105		2020
Varsinais-Suomi	4124	169	109	7	4409
Lappi	1784	73	90	22	1969
Peräpohjola	1494	28	0	0	1522
Pohjois-Karjala	2661	63	59	22	2805
Satakunta	2338	173	78	0	2589
Helsinki	543	43	43	41	670
Svenskspråkiga	0	0	0		0
Lehtimiehet	0	0	0		0
Pirkanmaa	2322	235	64	14	2635
Pohjois-Pohjanmaa	16556	550	397	18	17521
Kainuu	1431	64	49	6	1550
Etelä-Häme	1449	31	59	0	1539
Yhteensä	66878	2131	2086	216	71311

Keskustan jäsenyhdistykset

Piirijärjestö	Kunnallis-järjestöt	Kuntayh-distykset	Paikallis-yhdistyk-set	Keskusta-naiset	Keskusta-nuoret	Keskusta-opiskelijat	Yhteensä
Etelä-Savo	7		87	6	6	0	106
Kymenlaakso	5	1	58	5	4		73
Itä-Savo	3	2	29	5	3		42
Keski-Suomi	13	9	74	8	8	2	114
Etelä-Pohjanmaa	16	2	130	5	25	3	181
Karjala	6	3	38	3	2	2	54
Päijät-Häme	8	2	48	11	5	0	74
Pohjois-Savo	9	10	113	21	11	2	166
Uusimaa	11	12	71	7	21	1	123
Keski-Pohjanmaa	13	3	17	10	7	0	50
Varsinais-Suomi	8	19	53	15	31	2	128
Lappi	8	4	74	5	6	2	99
Peräpohjola	7	3	58	4	0	0	72
Pohjois-Karjala	7	6	66	7	9	2	97
Satakunta	14	2	79	14	11		120
Helsinki	2		29	5	8	3	47
Svenskspråkiga			2	1	1	1	5
Lehtimiehet			2				2
Pirkanmaa	15	7	77	19	17	2	137
Pohjois-Pohjanmaa	16	13	124	13	24	2	192
Kainuu	7	1	81	6	7	2	104
Etelä-Häme	5	6	23	4	2	0	40
Yhteensä	180	105	1333	174	208	26	2026

Esitykset puoluevaltuuston jäseniksi 2022-24

Piiri	vars/vara	nimi	kunta
Puheenjohtaja			
Varapuheenjohtaja			
Varapuheenjohtaja			
Varapuheenjohtaja			
Puoluesihtööri			
HELSINKI	varsinainen	Harriet Lonka	Helsinki
	varsinainen	Riina Länsikallio	Helsinki
	varsinainen	Tuomas Meriniemi	Helsinki
	vara	Antti Siika-aho	Helsinki
	vara	Anna Alaraappana	Helsinki
	vara	Sami Helle	Helsinki
UUSIMAA	varsinainen	Sinikka Ekonen	Mäntsälä
	varsinainen	Juuso Jaakola-Siimes	Nurmijärvi
	varsinainen	Inna Kallioinen	Kerava
	varsinainen	Outi Lankia	Porvoo
	varsinainen	Mikko Lasanen	Vihti
	varsinainen	Hannu Maliniemi	Sipoo
	varsinainen	Lotta Paakkunainen	Lohja
	varsinainen	Terhi Sundström	Espoo
	varsinainen	Jussi Vähäkangas	Vantaa
	vara	Tea Nieminen	Pornainen
	vara	Tommi Virtanen	Espoo
	vara	Kirsi Ferin	Lohja
	vara	Sonja Kouvo	Vantaa
	vara	Jukka Penttilä	Loviisa
	vara	Taina Ketvel	Tuusula
	vara	Sirkku Uljas	Myrskylä
	vara	Eerikki Viljanen	Vihti
	vara	Jouko Jokinen	Hyvinkää

VARSINAIS-SUOMI	varsinainen	Kalle Suomela	Turku
	varsinainen	Eero Vainio	Raisio
	varsinainen	Julia Koskinen	Turku
	varsinainen	Riitta Karjalainen	Turku
	varsinainen	Jani Kurvinen	Somero
	varsinainen	Marjaana Mänkäri	Salo
	varsinainen	Juha Lehtinen	Pöytyä
	varsinainen	Katri Jalonen	Laitila
	vara	Mia Lehtonen	Kustavi
	vara	Eero Lonkila	Turku
	vara	Antti Airikki	Nousiainen
	vara	Pia Puhakka	Naantali
	vara	Henna Takatalo	Lieto
	vara	Arttu Laaksonen	Salo
	vara	Sanna Vuolle	Loimaa
	vara	Heikki Pietilä	Koski TL
SATAKUNTA	varsinainen	Heimo Nikula	Eurajoki
	varsinainen	Päivi Kyllöinen	Eura
	varsinainen	Liisa Rampa	Pori
	varsinainen	Juhani Seppälä	Kokemäki
	varsinainen	Sari Vuorela	Siikainen
	vara	Miika Yli-Karro	Rauma
	vara	Anna-Maija Kotiranta	Säkylä
	vara	Vilho Hakala	Nakkila
	vara	Mirva Korvala	Pori
	vara	Mikko Uusitalo	Kankaanpää
ETELÄ-HÄME	varsinainen	Kirsi Räisänen	Jokioinen
	varsinainen	Petri Lahtinen	Riihimäki
	varsinainen	Pekka Määttänen	Hausjärvi
	vara	Aulis Veteläinen	Hämeenlinna
	vara	Mirva Ylösmäki	Ypäjä
	vara	Sari Salminen	Hämeenlinna

PÄIJÄT-HÄME	varsinainen	Niina Ojala	Padasjoki
	varsinainen	Atte Savelainen	litti
	varsinainen	Mika Halme	Hollola
	vara	Raila Lindholm	Kärkölä
	vara	Johanna Kyrö	Orimattila
	vara	Jeremias Sankari	Hartola
PIRKANMAA	varsinainen	Aino-Riikka Simula	Vesilahti
	varsinainen	Linda Lähdeniemi	Punkalaidun
	varsinainen	Marjo Mäkinen-Aakula	Orivesi
	varsinainen	Janne Riitakorpi	Tampere
	varsinainen	Pertti Hakanen	Sastamala
	varsinainen	Susanne Talonen-Seppälä	Parkano
	varsinainen	Hannu Koivunen	Ruovesi
	vara	Pilvi Kärkelä	Kihniö
	vara	Reijo Koskela	Virrat
	vara	Antti Tölli	Pirkkala
	vara	Matti Järvinen	Tampere
	vara	Alexi Sandroos	Helsinki
	vara	Riitta Koskinen	Ylöjärvi
	vara	Raija Moilanen	Tampere
KYMENLAAKSO	varsinainen	Jenny Hasu	Kouvola
	varsinainen	Jaakko Koskinen	Hamina
	varsinainen	Kyösti Skippari	Kouvola
	vara	Vappu Kuokka	Virolahti
	vara	Sanna Saikkonen	Kotka
	vara	Lasse Siukkola	Kouvola
KARJALA	varsinainen	Eveliina Lohko	Lappeenranta
	varsinainen	Antti Rämä	Luumäki
	varsinainen	Jari Karhu	Lappeenranta
	vara	Pekka Ässämäki	Savitaipale
	vara	Lassi Oikkonen	Lappeenranta
	vara	Anni Lifländer	Ruokolahti

ETELÄ-SAVO	varsinainen	Laura Härmäläinen	Mikkeli
	varsinainen	Markku Lamponen	Mäntyharju
	varsinainen	Maritta Mynttinen	Hirvensalmi
	vara	Aada Ruhanen	Mikkeli
	vara	Petri Pekonen	Mikkeli
	vara	Soili Moilanen	Pieksämäki
ITÄ-SAVO	varsinainen	Anne Herttuainen	Savonlinna
	varsinainen	Eetu Nissinen	Sulkava
	vara	Iida Härmäläinen	Savonlinna
	vara	Hannu Karvinen	Savonlinna
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Anna Vauhkonen	Heinävesi
	varsinainen	Reeta Rönkkö	Nurmes
	varsinainen	Ville Toivanen	Joensuu
	varsinainen	Hannu Härmäläinen	Tohmajärvi
	varsinainen	Milla Martikainen	Lieksa
	varsinainen	Jukka Pöppönen	Lieksa
	vara	Susanna Turunen	Kontiolahti
	vara	Eila Piippo	Ilomantsi
	vara	Mikko Miettinen	Joensuu
	vara	Kirsi Koppinen	Liperi
	vara	Samu Niemeläinen	Joensuu
	vara	Ilkka Hiltunen	Outokumpu
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Auli Piiparinen	Leppävirta
	varsinainen	Helena Kainulainen	Sonkajärvi
	varsinainen	Vesa Linnanmäki	Kuopio
	varsinainen	Alexi Salo	Siilinjärvi
	varsinainen	Saara Karkulahti	Kuopio
	varsinainen	Juho Pulkka	Iisalmi
	varsinainen	Juha Partanen	Pielavesi
	vara	Marjatta Parviainen	Kuopio
	vara	Mikko Suihkonen	Suonenjoki
	vara	Minna Back-Hytönen	Vesanto

	vara	Antti Valta	Lapinlahti
	vara	Katri Kurtelius-Juntunen	Vieremä
	vara	Jani Rönkkö	Iisalmi
	vara	Anna Huttunen	Siilinjärvi
KESKI-SUOMI	varsinainen	Arttu Karila	Jyväskylä
	varsinainen	Aila Paloniemi	Jyväskylä
	varsinainen	Mikko Tirola	Petäjävesi
	varsinainen	Matti Similä	Jämsä
	varsinainen	Kalevi Kinnunen	Kinnula
	varsinainen	Maija Uusisalo	Kyyjärvi
	varsinainen	Sallamari Piispanen	Muurame
	varsinainen	Henna Penttinen	Äänekoski
	vara	Heidi Rentola	Jyväskylä
	vara	Henna-Riikka Markkio	Jyväskylä
	vara	Mika Nissinen	Keuruu
	vara	Merja Lahtinen	Jämsä
	vara	Hannu Aho	Pihtipudas
	vara	Suvi Ahola	Saarijärvi
	vara	Timo Jylhä	Muurame
	vara	Sakari Suomala	Laukaa
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Arja Harjunpää	Karjajoki
	varsinainen	Henna Helmi Heinonen	Seinäjoki
	varsinainen	Lotta Iso-Tuisku	Ilmajoki
	varsinainen	Karri Kallio	Seinäjoki
	varsinainen	Teemu Knuutti	Laihia
	varsinainen	Piia Korhonen	Alavus
	varsinainen	Marja-Leena Laakso	Vimpeli
	varsinainen	Jaakko Niemistö	Kauhava
	varsinainen	Juha-Matti Näykki	Lapua
	varsinainen	Marko Viitala	Kurikka
	vara	Juha Herrala	Isojoki
	vara	Jouni Mäkynen	Isökyrö

	vara	Tapani Akonniemi	Soini
	vara	Paula Sihto	Seinäjoki
	vara	Jarmo Hänninen	Alajärvi
	vara	Eija Mäntymäki	Kurikka
	vara	Päivi Kohtala	Teuva
	vara	Juha Julmala	Seinäjoki
	vara	Niina Övermark	Kauhava
	vara	Hanna Holtinkoski	Lapua
KESKI-POHJANMAA	varsinainen	Riitta Rahkola	Kokkola
	varsinainen	Tuija Leivo-Rintakorpi	Veteli
	varsinainen	Juha Konttila	Pietarsaari
	vara	Reetta Hjelm	Kokkola
	vara	Sami Koskinen	Pietarsaari
	vara	Jarno Saukko	Toholampi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Fanni Alaraappana	Oulu
	varsinainen	Teemu Haukipuro	Haapavesi
	varsinainen	Tiina Hovi	Siikajoki
	varsinainen	Katri Hyvärinen	Muhos
	varsinainen	Pasi Jarva	Kempele
	varsinainen	Esa Karjalainen	Vaala
	varsinainen	Jorma Kouva	Pudasjärvi
	varsinainen	Lauri Nikula	Oulu
	varsinainen	Tuija Patana	Oulu
	varsinainen	Pekka Poukkula	Raahe
	varsinainen	Ulla Savola	Haapajärvi
	varsinainen	Jaana Säkkinen	Kuusamo
	varsinainen	Joel Taskila	Oulu
	varsinainen	Jukka Tikanmäki	Pyhäjärvi
	varsinainen	Meri Vähäkangas	Ylivieska
	varsinainen	Jussi Ylitalo	Tyrnävä
	vara	Matti Heikkilä	Kuusamo
	vara	Reijo Kehus	Ii

	vara	Marika Hannula	Nivala
	vara	Olli Heikkilä	Oulu
	vara	Auli Hepokangas	Oulu
	vara	Mirja Kaartinen	Oulu
	vara	Senja Kovaniemi	Liminka
	vara	Matti Leiviskä	Pyhäntä
	vara	Marjut Leiviskä	Pyhäntä
	vara	Liisa Lumijärvi	Raahe
	vara	Juho Pakaslahti	Liminka
	vara	Eeva-Maria Parkkinen	Oulu
	vara	Rami Rauhala	Sievi
	vara	Anne Ruha	Kärsämäki
	vara	Jaakko Ruokola	Oulu
	vara	Kaarina Torkkola	Haapajärvi
KAINUU	varsinainen	Keijo Mulari	Suomussalmi
	varsinainen	Kaisa Oinas-Panuma	Kuhmo
	varsinainen	Veli-Matti Karppinen	Kajaani
	vara	Harri Peltola	Puolanka
	vara	Minna Leinonen	Kajaani
	vara	Marisanna Jarva	Paltamo
LAPPI	varsinainen	Ari-Veikko Puska	Savukoski
	varsinainen	Janne Kaisanlahti	Kemijärvi
	varsinainen	Marjo Hautala	Posio
	varsinainen	Anitta Jaakola	Ranua
	varsinainen	Pirkko Jauhojärvi	Kittilä
	vara	Aino Kulpakko	Pelkosenniemi
	vara	Ari Karvo	Rovaniemi
	vara	Pertti Lakkala	Rovaniemi
	vara	Anita Ruokamo	Kemijärvi
	vara	Teija Kerkelä	Kemijärvi

PERÄPOHJOLA	varsinainen	Sari Jurva	Pello
	varsinainen	Jussi Vaara	Tervola
	varsinainen	Pekka Pelttari	Tornio
	vara	Tuire Kourula	Kemi
	vara	Tuula Eilittä	Keminmaa
	vara	Mikko Lampela	Keminmaa
Keskustanaiset	varsinainen	Sari Palmu	
	varsinainen	Marjut Lehtonen	
	varsinainen	Päivi Mononen-Mikkilä	
	varsinainen	Hanna-Kaisa Kyyrönen	
	varsinainen	Kati Kiljunen	
	vara	Anna Hartikainen	
	vara	Hilpi Ahola	
	vara	Satu Nousiainen	
	vara	Tuija Leivo-Rintakorpi	
	vara	Anni Panula-Ontto-Suuronen	
Keskustanuoret	varsinainen	Aleksi Sandroos	Sastamala
	varsinainen	Jere Tapio	Oulu
	varsinainen	Eemeli Valli	Helsinki
	varsinainen	Milla Veteläinen	Suomussalmi
	varsinainen	Miina-Maija Simonen	Ruovesi
	vara	Susanna Laitila	Alavus
	vara	Laura Hahl	Lahti
	vara	Joonas Immonen	Huittinen
	vara	Veera Savonen	Helsinki
	vara	Jussi Kukkurainen	Kouvola
Keskustaopiskelijat	varsinainen	Matti Linna	
	varsinainen	Miriam Putula	
	varsinainen	Eveliina Leskelä	
	vara	Tapani Takala	
	vara	Niklas Leinonen	
	vara	Olivia Löytänen	

Lehtimiehet	varsinainen	Alpo Merilä	Oulu
	vara	Olga Oinas-Panuma	Pudasjärvi
Eduskuntaryhmä	varsinainen	Juha Pylväs	
	varsinainen	Eeva Kalli	
	varsinainen	Jouni Ovaska	
	vara	Hanna Huttunen	
	vara	Hilkka Kemppi	
	vara	Esko Kiviranta	
Ruotsinkiel.	varsinainen	Linda Ahonen	Raasepori
	varsinainen	Minna Ingram	Pietarsaari
	vara	Merja Rintamäki	Vaasa
	vara	Oscar Hätinen	Turku
Mep-ryhmä	varsinainen	Elsi Katainen	
	vara	Mauri Pekkarinen	

Keskustan säännöt

Puoluevaltuuston esitys puoluekokoukselle

Merkinnät: poistettava kohta, lisäys sääntöihin alleviivattuna

1 §

Yhdistyksen nimi on Suomen Keskusta r.p., ruotsiksi Centern i Finland r.p. Yhdistyksen kotipaikka on Helsingin kaupunki ja toiminta-alue koko maa. Yhdistystä nimitetään näissä säännöissä puolueeksi. Muissa kuin virallisissa yhteyksissä puolueesta voidaan käyttää nimeä Keskusta, ruotsiksi Centern.

Puolueen maakunnallista jäsenyhdistystä nimitetään piiriksi sekä kunnallista jäsenyhdistystä kunnallisjärjestöksi sekä kunnallisjärjestön tehtäviä hoitavaa paikallisyhdistystä kuntayhdistykseksi. Perusjärjestöllä tarkoitetaan näissä säännöissä puolueen paikallisyhdistystä, kuntayhdistystä, Suomen Keskustanaiset ry:n, Suomen Keskustanuoret ry:n ja Keskustan-
Opiskelijaliitto Keskustaopiskelijat ry:n sellaista jäsenyhdistystä, jossa on vain henkilöjäseniä sekä Keskustan Lehtimiehet ry:tä.

2 §

Puolueen tarkoituksena on

- 1) yhdistää jäseniään, kannattajiaan ja jäsenyhdistyksiään, jotka haluavat yhdessä edistää oman asuinalueen, kunnan, kotiseudun, maakunnan, Suomen ja kansainvälistä kehitystä Keskustan periaatteiden mukaisesti,

- 2) arvioida yhteiskunnan kehitystä ja tulevaisuutta sekä sen perusteella tehdä aloitteita ja vaikuttaa paikallisella, maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla elinolojen parantamiseksi,
- 3) tarjota jäsenille, luottamushenkilöille ja muille yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen sekä virittää kiinnostusta yhteiskunnalliseen toimintaan,
- 4) luoda edellytyksiä jäsenyhdistysten ja muiden kannattajaryhmien toiminnalle,
- 5) vahvistaa kansanvaltaa, paikallista aloitteellisuutta ja yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta, hengellisiä arvoja, ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, turvallisuutta ja yhteisvastuuta.

3 §

Tarkoituksensa toteuttamiseksi puolue

- 1) laatii ja hyväksyy yhteisen periaateohjelman sekä muita ohjelmia,
- 2) teettää tutkimus- ja selvitystyötä ja muuta yhteiskunnan tilanteen ja tulevaisuuden arviointia,
- 3) rohkaisee jäseniä ja jäsenyhdistyksiä aloitteellisuuteen sekä laatii aloitteita ja ehdotuksia yhteiskuntapolitiikan uudistamiseksi,

SÄÄNTÖUUDISTUS
2022

- 4) asettaa ehdokkaita ja osallistuu kuntavaaleihin, ~~maakunta~~ alue-
vaaleihin, eduskuntavaaleihin,
tasavallan presidentin vaaliin,
Euroopan parlamentin jäsenten
vaaleihin sekä muihin mahdollisiin
vaaleihin ja kansanäänestyksiin
sekä suunnittelee ja toteuttaa nii-
hin liittyvää kampanjointia,
- 5) vaikuttaa maan asioihin edus-
kunnassa, hallituksessa, maa-
kunnallisessa ja kunnallisessa
pääöksenteossa, sekä Euroopan
parlamentissa olevien edustajien
kautta
- 6) pitää yhteyttä jäseniinsä ja kan-
nattajiinsa, jäsenyhdistyksiinsä ja
kannattajaryhmiinsä sekä tiedot-
taa toiminnastaan ja yhteiskunnal-
lisista aloitteistaan,
- 7) järjestää kokous-, opinto-, koulu-
tus- ja keskustelutilaisuuksia sekä
juhlia,
- 8) harjoittaa julkaisutoimintaa sekä
tukee puolueen periaatteita kan-
nattavien sanomalehtien toimin-
taa,
- 9) toimeenpanee varainkeräyksiä ja
arpajaisia sekä järjestää muuta **42**
43 §:ssä mainittua taloudellista
toimintaa.

4 §

Puolueen jäsenyhdistyksiä ovat

- 1) rekisteröidyt perusjärjestöt,
- 2) perusjärjestöjen muodostamat
puolueen rekisteröidyt kunnallis-
järjestöt,
- 3) perusjärjestöjen ja kunnallisjär-
jestöjen muodostamat puolueen
rekisteröidyt piirit sekä
- 4) Suomen Keskustanaiset ry ja Suo-
men Keskustanuoret ry ja niiden
rekisteröidyt piirit sekä ~~Keskustan~~
~~Opiskelijaliitto~~ **Keskustaopiskelijat**
ry sekä
- 5) jäseneksi hyväksytty valtakunnal-
linen rekisteröity keskusjärjestö.

1 Kaikki edellä mainitut jäsenyhdistykset
2 muodostavat yhdessä puolueen. Pii-
3 rien toimialueet perustuvat maakun-
4 tarajoihin. Piiri voi käsittää yhden tai
5 useamman maakunnan tai vain osan
6 maakunnasta. Puoluevaltuusto vahvis-
7 taa piirien rajat. ~~Ruotsinkielisen piirin~~
8 **Kaksikielisen piirin, Centerns distrikt**
9 **- Keskustan piiri r.f:n** toimialueena on
10 koko Suomi.

11
12 Kunnallisjärjestön ja kuntayhdistyksen
13 toimialueena on kunta.

14 Puolueen jäsenyhdistyksiä voivat olla
15 vain ne yhdistykset, joissa jäseninä
16 saavat olla vain sellaiset henkilöt tai
17 yhdistykset, jotka yhdistyslain mukaan
18 saavat kuulua valtiolliseen yhdistyk-
19 seen. Puolueen jäseneksi voidaan
20 hyväksyä vain sellainen yhdistys, joka
21 hyväksyy puolueen yleiset periaatteet
22 sekä sitoutuu noudattamaan puolueen
23 sääntöjä. Puolueen jäsenyhdistys ei
24 saa kuulua muuhun puolueeseen.

25
26 Perusjärjestön jäsen tai jäseneksi pyr-
27 kivä ei saa kuulua muuhun puoluee-
28 seen.

29
30 Puolue pitää perusjärjestöjen jäsenistä
31 jäsenrekisteriä, johon merkitään jä-
32 senen henkilötiedot, ja perusjärjestöt
33 joihin hän kuuluu. Henkilö voi edustaa
34 kokouksissa vain yhtä järjestöä.

35
36 Puolueen jäsenyhdistykset hyväksyy
37 puoluehallitus, jolle jäseneksi pyrkivän
38 tulee lähettää kirjallinen anomus ja
39 alistaa samalla sääntönsä sen hyväk-
40 syttäväksi.

41
42 Jäsenyhdistysten sääntömuutoksiin
43 tarvitaan puoluehallituksen suostu-
44 mus.

45
46 Perusjärjestöjen ja kunnallisjärjestöjen
on jäsenanomukseensa liitettävä lisäk-
si asianomaisen piirin piirihallituksen
lausunto.

Perusjärjestön jäsenet hyväksyy pe-
rusjärjestön hallitus, joka myös yl-
läpitää luetteloa perusjärjestönsä
jäsenistä. Jäsenet kirjataan puolueen
ylläpitämään jäsenrekisteriin.

Puoluekokous voi kutsua puolueen
toiminnassa erityisen ansioituneen
perusjärjestön jäsenen kunniapuheen-
johtajaksi tai kunniajäseneksi.

5 §

Puolueen jäsenyhdistykset suorittavat
puolueelle jäsenyhdistysten tai niihin
kuuluvien yhdistysten varsinaisten jä-
senten lukumäärän mukaan jäsenmak-
sua, josta päättää varsinainen puolue-
kokous.

Kunnallisjärjestöt ja perusjärjestöt
suorittavat jäsenmaksunsa piirille sekä
perusjärjestöt lisäksi kunnallisjärjes-
tölleen näiden järjestöjen sääntöjen
edellyttämällä tavalla.

Puoluevaltuusto voi puoluehallituksen
esityksestä päättää koota puolueen
jäsenyhdistyksiltä ylimääräisiä jäsen-
maksuja.

6 §

Jos jäsenyhdistys päättää erota puo-
lueesta, on siitä tehtävä kirjallinen
ilmoitus puoluehallitukselle tai sen
puheenjohtajalle taikka ilmoitettava
eroamisesta kirjallisesti tai suullisesti
puoluekokouksen pöytäkirjaan.

7 §

Puoluehallitus voi erottaa jäsenyhdis-
tyksen,

- 1) jos sen toiminta on puolueen peri-
aatteiden, ohjelman tai sääntöjen
vastaista;
- 2) jos se laiminlyö jäsenmaksujen
suorittamisen kolmena perättäi-
senä vuonna;

- 1) jos se muulla tavalla laiminlyö jä-
senvelvollisuutensa taikka puolue
elinten päätösten noudattamisen;
- 2) jos se on menettelyllään yhdistyk-
sessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut puoluetta;
- 3) tai
- 4) jos se ei enää täytä laissa tai puo-
lueen säännöissä mainittuja jäse-
nyyden ehtoja.

11
12 Kunnallisjärjestön ja perusjärjestön
13 erottamista koskevaa päätöstä varten
14 on puoluehallituksen hankittava asian-
15 omaisen puolueen piirin lausunto.

16 Ennen erottamispäätöksen tekemistä
17 on asianomaiselle jäsenyhdistykselle
18 varattava tilaisuus selityksen antami-
19 seen asiassa.

8 §

21 Kun jäsenyhdistys 6 tai 7 §:n maini-
22 tuissa tapauksissa eroaa tai erotetaan
23 puolueesta, menettää se kaikki puo-
24 lueelle suorittamansa maksut. Lisäksi
25 eroavan yhdistyksen on maksettava
26 kulumassa olevan vuoden erääntyneet
27 jäsenmaksut.

Puolue-elimet

9 §

33 Puolueen ylintä päätösvaltaa käyttää
34 puoluekokous, joka käsittelee suuret
35 periaatekysymykset sekä 14, 15, 31, 43,
36 44 ja 45 §:ssä mainitut asiat. Varsinai-
37 nen puoluekokous valitsee puolueen
38 puheenjohtajan, kolme (3) puolueen
39 varapuheenjohtajaa, puoluesihteerin
40 sekä puoluevaltuuston seuraavaksi
41 kaksivuotiskaudeksi.

42 Puheenjohtajan, varapuheenjohtajien
43 ja puoluesihteerin sekä puolueval-
44 tuuston jäsenten tulee olla Keskustan
45 jäseniä ja he ~~ei~~ **eivät** voi olla toisen
46 puolueen jäseniä.

Puolueen puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi tai puoluesihteeriksi ei voida valita henkilöä, joka on vaalia edeltävän 12 kuukauden aikana ollut muun puolueen jäsen. Puolueen sääntöjen 4 §:n mukaan perusjärjestön jäsen tai jäseneksi pyrkivä ei saa kuulua muuhun puolueeseen.

Puoluekokous päättää puolueen periaateohjelmasta. Puoluekokous voi päättää puoluevaltuuston tai -hallituksen esityksestä myös erillisohjelmista tai muista puolueen politiikkaa linjaavista ohjelmista ja asiakirjoista.

Puoluekokousten välisenä aikana ylintä päätösvaltaa käyttää puoluevaltuusto. Se valitsee puoluehallituksen ja päättää puolueen erillisohjelmista. Puoluehallituksen jäsenten tulee olla Keskustan jäseniä ja he eivät voi olla toisen puolueen jäseniä.

Puoluehallitus johtaa puolueen yleistä toimintaa. Se valitsee keskuudestaan työvaliokunnan.

Puolue-elinten kokoonpanossa toteutetaan mahdollisimman hyvää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Puoluevaltuuston, puoluehallituksen ja työvaliokunnan kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Puoluekokous

10 §

Varsinainen puoluekokous pidetään joka toinen vuosi touko heinäkuussa puoluehallituksen määräämässä paikassa ja sen tarkemmin ilmoittamana aikana. Ylimääräisiä puoluekokouksia pidetään, milloin puoluekokous tai puoluehallitus niin päättää tai jos vähintään viisi (5) puolueen piiriä sitä piirin yleisen kokouksen päätöksen mukaisesti kirjallisesti vaatii.

11 §

Puoluekokoukset kutsutaan koolle tiedotuksella, jonka puoluehallitus julkaisee puolueen äänenkannattajissa nettisivulla keskusta.fi tai tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä käyttäen vähintään viisi (5) kuukautta ennen varsinaisen puoluekokouksen alkamista ja vähintään kaksi (2) viikkoa ennen ylimääräisen puoluekokouksen alkamista.

Puoluekokouksessa käsiteltävät asiat ja niitä koskevat puoluehallituksen tai -valtuuston esitykset on saatettava kirjallisesti piiriin tietoon kolmea (3) viikkoa ennen varsinaisen puoluekokouksen alkamista.

Puoluehallitus voi päättää, että puoluekokouksen osallistumisen edellytyksenä on ennakkoilmoittautuminen kokoukseen viimeistään tiettyinä päivinä, joka voi olla aikaisintaan 14 vuorokautta ennen puoluekokousta.

Puoluekokoukseen voidaan puoluehallituksen niin päättäessä osallistua myös tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä käyttäen kokouksen aikana.

12 §

Puoluekokouksiin on jäsenyhdistyksillä oikeus valita edustajia ja heille varauksellisesti edustajia siten, että

- 1) kukin perusjärjestö pois lukien kuntayhdistys, lähettää yhden (1) edustajan varsinaisten jäsentensä jokaista alkavaa 50-lukua kohden,
- 2) kukin kuntayhdistys lähettää kolme (3) edustajaa ja lisäksi yhden (1) edustajan varsinaisten jäsentensä jokaista alkavaa 50-lukua kohden,
- 3) kukin kunnallisjärjestö lähettää kolme (3) edustajaa,

- 4) kukin puolueen, naisten ja nuorten piiri lähettää neljä (4) kuusi (6) edustajaa perusjärjestönsä varsinaisten jäsenten yhteenlasketun lukumäärän jokaista alkavaa 5000-lukua 7500-lukua kohden sekä
- 5) Suomen Keskustanaiset ry, Suomen Keskustanuoret ry sekä Keskustan Opiskelijaliitto Keskustan opiskelijat ry ja 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu valtakunnallinen keskusjärjestö lähettää kaksi (2) edustajaa jäsenjärjestöjensä yhteenlasketun henkilöjäsenmäärän jokaista alkavaa 5000-lukua kohden.

Äänivalta ja puheoikeus puoluekokouksessa on jäsenmaksunsa 5 §:n mukaisesti kokousta edeltäneeltä kalenterivuodelta ja vähintään kaksi (2) kuukautta ennen kokousta rekisteröityjen, kuluvalta vuodelta jäsenmaksunsa suorittaneiden jäsenyhdistysten edustajilla, ellei puoluekokous myönnä puheoikeutta muillekin. Perusjärjestöä edustavan puoluekokousedustajan on oltava edustamansa perusjärjestön jäsen. Kunnallisjärjestön, piirin tai valtakunnallisen keskusjärjestön edustajan on oltava asianomaiseen järjestöön jäsenenä kuuluvan perusjärjestön jäsen.

Läsnäolo oikeus puoluekokouksessa on perusjärjestöjen jäsenillä, joille puoluekokous voi myöntää myös puheoikeuden. Lisäksi puoluekokous voi myöntää läsnäolo-oikeuden muille henkilöille.

13 §

Kaikkien puoluekokoukseen osallistuvien on ilmoittauduttava puoluehallituksen kokouskutsussa ilmoittamassa paikassa tai ilmoittamalla tavalla ja määräämänä aikana. Äänivaltaisten edustajien on samalla jätettävä edustajavaltakirjansa tarkastettavaksi, mikäli valtakirjaa ei ole toimitettu piirille

ennakkotarkastettavaksi erillisen valtakirjojen tarkastusohjeen mukaisesti.

Piirien on toimitettava kaksi (2) kuukautta ennen puoluekokouksen alkamista puoluehallitukselle luettelo perusjärjestöjen jäsenmääristä edellisen vuoden joulukuun viimeisen päivän mukaisesti, näiden järjestöjen jäsenmaksujen suorittamisesta ja koosteen kunnallisjärjestöistä, kuntayhdistyksistä sekä niiden tehtäviä hoitavista perusjärjestöistä.

14 §

Varsinaisessa puoluekokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus,
- 2) valitaan kokoukselle puheenjohtajat, sihteerit ja pöytäkirjantarkastajat,
- 3) asetetaan tarpeelliset valmistelut valiokunnat,
- 4) esitetään katsaus puolueen toimintaan edellisen puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta,
- 5) esitetään selvitys puolueen taloudellisesta tilasta,
- 6) valitaan puolueen puheenjohtaja, joka on puoluehallituksen puheenjohtaja,
- 7) valitaan puolueen kolme (3) varapuheenjohtajaa, jotka ovat puoluehallituksen varapuheenjohtajina,
- 8) valitaan puoluesihteeriksi
- 9) valitaan puolueen sääntöjen 17 §:n mukaisesti jäsenet ja varajäsenet puoluevaltuustoon,
- 10) käsitellään periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi,
- 11) päätetään puolueelle jäsenyhdistyksiltä perittävistä jäsenmaksuista,

- 12) käsitellään muut puoluevaltuuston tai puoluehallituksen esittämät asiat sekä
- 13) käsitellään aloitteet, jotka puolueen jäsenyhdistykset ovat viimeistään kolme (3) kuukautta ennen varsinaista puoluekokousta puoluehallitukselle kirjallisesti esittäneet tai jotka varsinainen puoluekokous päättää ottaa käsiteltäväksi, ottaen huomioon kokouksusta annetut säännökset ja määräykset.

15 §

Ylimääräisessä puoluekokouksessa käsitellään ne asiat, jotka on ilmoitettu kokouksutsussa sekä ne muut asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi kuitenkin huomioon ottaen, ettei sääntöjen muuttamista tai puolueen purkamista eikä puolueen hallitukseen kuuluvien jäsenten valitsemista tai erottamista tai muita näihin verrattavia kysymyksiä voida ottaa käsiteltäväksi, ellei asiaa ole kokouksutsussa mainittu.

16 §

Puoluekokouksen päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä, jollei näissä säännöissä toisin määrätä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puoluekokouksessa toimitettavissa vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet, paitsi puolueen puheenjohtajan ja puoluesihteerin vaaleissa, joissa valituksi tulee se, joka on saanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Tasatulos vaaleissa ratkaistaan arvalla. Vaalit toimitetaan suljetuin lipuin, jollei kokous toisin päättä.

Puoluevaltuusto

17 §

Puoluevaltuustoon kuuluu 135 jäsentä ja 130 varajäsentä. Puoluevaltuustoon valitaan puolueen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä puoluesihteerit. Puoluejohtoon kuuluvilla jäsenillä ei ole varajäseniä. Kullakin jäsenmaksunsa edelliseltä kalenterivuodelta suorittaneella puolueen piirillä on oikeus esittää puoluevaltuustoon yhtä (1) jäsentä ja tälle varajäsentä. Keskustan ruotsinkielisellä kaksikielisellä piirillä on oikeus esittää edellisen lisäksi yhtä (1) muuta jäsentä ja tälle varajäsentä. Suomen Keskustanaiset ry:stä ja Suomen Keskustanuoret ry:stä valitaan kummastakin viisi (5) jäsentä, eduskuntaryhmästä ja Keskustan Opiskelijaliitto Keskustaopiskelijat ry:stä kummastakin kolme (3) jäsentä sekä Keskustan Lehtimiehet ry:stä ja Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta yksi (1) jäsen ja heille varajäsenet puoluevaltuustoon. Puoluevaltuuston jäsen ei saa kuulua muuhun puolueeseen.

Puoluevaltuuston muut jäsenet ja heidän varajäsenensä valitaan ruotsin kaksikielistä piiriä lukuun ottamatta muista piireistä samassa suhteessa kuin puolue on saanut viimeksi toimitetuissa kansanedustajien vaaleissa piirin alueella ääniä.

Puoluevaltuuston kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Puoluevaltuustossa piirejä ja sisarjärjestöjä edustavien jäsenten toimikausi voi olla yhtäjaksoisesti enintään kolme (3) kaksivuotiskautta.

Mikäli eduskuntaryhmästä valittu puoluevaltuuston jäsen tai varajäsen ei tule valituksi vaaleissa uuteen eduskuntaan, tulee hänen erota puoluevaltuuston jäsenyydestä. Tällöin puoluevaltuuston kokous valitsee hänen tilalleen uuden puoluevaltuuston jäsenen tai varajäsenen.

Puoluevaltuuston jäsenten toimikausi kestää kaksi (2) vuotta ja alkaa varsinaisen puoluekokouksen toimittaman vaalin jälkeen. Puoluevaltuusto valitsee keskuudestaan toimikaudeksi pysyvän puheenjohtajan ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. He eivät saa olla puoluehallituksen jäseniä. Varapuheenjohtajat toimivat puoluevaltuuston pysyvien valiokuntien, poliittisen valiokunnan ja järjestövaliokunnan, puheenjohtajina.

Puoluehallituksen jäsenillä, puolueen eduskuntaryhmän jäsenillä, Euroopan parlamentissa olevilla Keskustan valtuuskunnan jäsenillä, puolueen äänenkannattajien päätoimittajilla ja puolueen kunniajäsenillä on puoluevaltuuston kokouksessa läsnäolo ja puheoikeus. Puoluevaltuusto voi päättää läsnäolo ja puheoikeuden laajentamisesta.

18 §

Puoluehallitus kutsuu puoluevaltuuston sääntömääräiset kokoukset koolle piireille ja kaikille puoluevaltuuston jäsenille vähintään kahta (2) viikkoa ennen kokousta lähettämällä kirjallisella ja/tai sähköpostikutsulla. Kutsu toimitetaan myös Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa oleville Keskustan valtuuskunnan jäsenille.

Puoluevaltuuston vuosikokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-joulukuussa puoluehallituksen määräämässä paikassa ja tarkemmin ilmoittamana ajankohtana.

Ylimääräinen puoluevaltuuston kokous voidaan pitää, kun puoluevaltuuston kokous tai puoluehallitus poliittisen tilanteen tai muun tarpeellisen syyn vuoksi niin päättää tai kun vähintään viidesosa valtuutetuista sitä kirjallisesti pyytää.

Ylimääräinen kokous voidaan kutsua koolle todistettavasti puhelimitse ja/tai sähköpostilla kahta (2) vuorokautta ennen kokousta.

Puoluehallitus voi päättää, että puoluevaltuuston kokouksen osallistumisen edellytyksenä on ennakkoilmoittautuminen kokoukseen viimeistään tietyssä päivänä, joka voi olla aikaisintaan 14 vuorokautta ennen puoluevaltuuston kokousta.

Puoluevaltuuston kokoukseen voidaan puoluehallituksen niin päättäessä osallistua myös tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä käyttäen kokouksen aikana.

Puoluevaltuusto voi pitää yhteiskokouksia eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan kanssa.

19 §

Puoluevaltuuston kokous on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä on läsnä.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puoluevaltuuston kokouksissa toimitettavissa vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jossa valituksi tulee se, joka on saanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Tasatulos ratkaistaan arvalla.

Vaalit toimitetaan suljetuin lipuin, jollei kokous toisin päättä.

20 §

Puoluevaltuuston vuosikokouksessa:

- 1) valitaan kokoukselle sihteerit ja kaksi (2) pöytäkirjan tarkastajaa sekä ääntenlaskijat, joista kukaan ei saa olla puoluehallituksen jäsen,
- 2) todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus,
- 3) esitetään puolueen toimintakertomus ja päätetään siitä,
- 4) esitetään puolueen eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan toimintakertomukset,
- 5) esitetään puolueen tilinpäätös edelliseltä tilikaudelta sekä tilintarkastuskertomus,
- 6) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille sekä
- 7) käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat ja ne asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi.

21 §

Puoluevaltuuston syyskokouksessa:

- 1) Valitaan puoluevaltuuston jäsenistö joka toinen vuosi sääntömääräisen puoluekokouksen jälkeen 2-vuotiskaudeksi puheenjohtaja ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. He eivät saa olla puoluehallituksen jäseniä.
- 2) valitaan kokoukselle sihteerit ja kaksi (2) pöytäkirjan tarkastajaa sekä ääntenlaskijat,
- 3) todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus,
- 4) päätetään puoluehallituksen ja puoluevaltuuston jäsenten matkakorvauksista ja palkkioista,
- 5) päätetään tilintarkastajien palkkioista,

- 6) valitaan joka toinen vuosi sääntömääräisen puoluekokouksen jälkeen puoluehallitukseen 23 §:ssä mainittu määrä jäseniä sekä henkilökohtainen varajäsen jokaisesta piiristä sekä lisäksi puolueen eduskuntaryhmästä, Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta, Suomen Keskustanaiset ry:stä, Suomen Keskustanuoret ry:stä ja Keskustan-Opiskelijaliitto [Keskustaopiskelijat](#) ry:stä kustakin yksi jäsen ja heille varajäsenet.
- 7) Valitaan vähintään yksi (1) auktorisoitu tilintarkastaja ja vähintään yksi (1) varatilintarkastaja tai vaihtoehtoisesti tilintarkastusyhteisö.
- 8) käsitellään seuraavan vuoden toimintasuunnitelma,
- 9) vahvistetaan seuraavan vuoden talousarvio sekä
- 10) käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat ja ne asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi.

22 §

Puoluevaltuuston muissa kokouksissa käsitellään kokouskutsussa mainitut ja ne muut asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi kuitenkin huomioon ottaen, ettei kiinteistön ostamista, myymistä tai kiinnittämistä taikka puolueen toiminnan kannalta huomattavan muun omaisuuden luovuttamista, taikka pitkäaikaisen lainan ottamista, sääntöjen muuttamista eikä puoluehallituksen jäsenten tai tilintarkastajien valitsemista tai erottamista taikka tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä tai muita näihin verrattavia kysymyksiä voida ottaa käsiteltäväksi, ellei asiaa ole kokouskutsussa mainittu.

Puoluehallitus

23 §

Puoluehallituksen muodostavat puolueen puheenjohtaja, kolme (3) varapuheenjohtajaa, puoluesihteerit ja enintään kaksikymmentäkuusi (26) muuta jäsentä ja varajäsentä; edustajat piirijärjestöistä, eduskuntaryhmästä, Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta, Suomen Keskustanaiset ry:stä, Suomen Keskustanuoret ry:stä, Keskustan-Opiskelijaliitto [Keskustaopiskelijat](#) ry:stä.

Puoluehallituksen kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia. Puoluehallituksen jäsenten tulee olla Keskustan jäseniä.

Keskustan Toiminnanjohtajat ry:n edustajalla sekä puoluevaltuuston puheenjohtajalla on puoluehallituksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Puoluehallituksen jäsenet ja näiden henkilökohtaiset varajäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Puoluehallituksen jäsenten ja heidän varajäsentensä toimikausi alkaa vaalian seuraavan kalenterivuoden alusta.

24 §

Puoluehallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Se on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai joku varapuheenjohtajista sekä puolet jäsenistä on läsnä.

Puoluehallituksen kokoukseen voidaan osallistua kokouksen niin päättäessä myös tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puoluehallituksen kokouksissa toimittavissa vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Tasatulos vaaleissa ratkaistaan arvalla. Vaalit toimitetaan suljetuin lipuin, jollei kokous toisin päättä.

25 §

Puoluehallituksen tehtävänä on:

- 1) johtaa puolueen yleistä toimintaa puoluekokouksen ja -valtuuston päätösten mukaisesti, tehdä aloitteita puolueen toiminnan kehittämiseksi sekä ottaa kantaa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ja kansainvälisiin kysymyksiin,
- 2) valita työvaliokunta joka toinen vuosi puoluehallituksen toimikauden alkaessa vuoden ensimmäisessä kokouksessa,
- 3) asettaa tarvittavat toimikunnat ja työryhmät sekä perustaa verkostot politiikan eri sektoreille,
- 4) valita edustajat niihin kotimaisiin ja kansainvälisiin yhteisöihin, joiden elimissä ja kokouksissa puolueella on edustus-oikeus,
- 5) päättää jäsenyhdistysten yhteisistä hankkeista,
- 6) suunnitella ja ohjata puolueen kansainvälistä toimintaa, valtiolista, maakunnallista ja kunnallista toimintaa sekä vaalivalmisteluja,

- 7) hyväksyä jäsenyhdistykset puolueeseen ja tarkastaa sekä hyväksyä niiden säännöt ja niihin tehdyt muutokset ja pitää rekisteriä kannattajajäsenistä sekä rekisteröimättömistä toimintaryhmistä. Puoluehallitus vastaa yhteistyössä piirien kanssa perusjärjestöjen jäsenten jäsenrekisterin pitämisestä. Siihen merkitään jäsenen henkilötiedot ja perusjärjestöt, joihin hän kuuluu.
- 8) ottaa puolueen palvelukseen tarpeelliset toimihenkilöt sekä määrillä heidän tehtävänsä ja sopia palkkauksesta,
- 9) päättää puolueen hyväksi tapahtuvasta varainhankinnasta,
- 10) vastata puolueen omaisuuden hoidosta ja taloudellisesta toiminnasta sekä hyväksyä puolueen talousohjesääntö,
- 11) määrätä puoluekokousten ja puoluevaltuuston kokousten paikka ja aika sekä kutsua nämä koolle ottaen huomioon puolueen sääntöjen 10, 11 ja 18 §:n määräykset,
- 12) valmistella puoluekokousten ja puoluevaltuuston kokousten ohjelma, ja tehdä esitys jäsenjärjestöjen ehdotusten pohjalta puoluehallituksen jäseniksi ja varajäseniksi
- 13) laatia puoluekokouksessa esitettäväksi esitys puolueen toiminnan päälinjoista seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi,
- 14) valmistella puoluekokouksessa esitettäväksi selvitys puolueen taloudellisesta tilasta,
- 15) laatia ja esittää puoluevaltuuston vuosikokoukselle puolueen toimintakertomus edelliseltä vuodelta,
- 16) esittää puoluevaltuuston vuosikokoukselle tilinpäätös edelliseltä tilikaudelta sekä tilintarkastuskertomus,
- 17) esittää puoluevaltuuston syyskokoukselle seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio, joka on toimitettava kokouskutsun yhteydessä puoluevaltuuston jäsenille ja piireille,
- 18) toteuttaa puoluekokousten ja puoluevaltuuston päätökset,
- 19) käsitellä jäsenjärjestöjen aloitteet sekä
- 20) hoitaa muut puolueen toimintaan liittyvät tehtävät.
- 26 §
- Työvaliokunnan muodostavat puolueen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, puoluesihteerit, Keskustan eduskuntaryhmästä puoluehallitukseen valittu jäsen, Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta puoluehallitukseen valittu jäsen sekä kolme (3) muuta hallituksen keskudestaan valitsemaa jäsentä. Työvaliokunnan kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.
- Työvaliokunta on päätösvaltainen, kun vähintään viisi (5) jäsentä on läsnä, puolueen puheenjohtaja tai joku varapuheenjohtajista mukaan lukien.
- Työvaliokunta valmistelee puoluehallitukselle tehtävät ehdotukset ja seuraa puolue-elinten päätösten toteutumista eduskunnassa, maan hallituksessa ja puolueen omassa toiminnassa. Puoluehallitus voi myös siirtää asioita työvaliokunnan tehtäväksi.
- Työvaliokunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus puoluevaltuuston puheenjohtajalla,
- Suomen Keskustanaiset ry:n, Suomen Keskustanuoret ry:n ja Keskustan Opiskelijaliitto [Keskustaopiskelijat](#) ry:n puheenjohtajilla.

Eduskuntaryhmä

27 §

Keskustan eduskuntaryhmän muodostavat Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistoilta valitut kansanedustajat sekä ne kansanedustajat, jotka eduskuntaryhmä hyväksyy jäsenikseen.

Keskustan valtuuskunta Euroopan parlamentissa

28 §

Euroopan parlamentin Keskustan valtuuskunnan muodostavat Euroopan parlamentin jäsenten vaalissa Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistoilta valittavat Euroopan parlamentin jäsenet sekä ne jäsenet, jotka Euroopan parlamentissa toimiva Keskustan valtuuskunta hyväksyy jäsenikseen.

Osallistuminen hallitusvastuuseen

29 §

Puolue voi olla edustettuna maan hallituksessa ja tukee sitä, mikäli hallituksen ohjelma ja toiminta ovat sopusoinnissa puolueen periaatteiden kanssa.

Puolueen osallistumisesta hallitusvastuuseen neuvottelevat puoluehallituksen ja Keskustan eduskuntaryhmän nimeämät hallitusneuvottelijat. Hallitusneuvottelijoihin kuuluvat puolueen puheenjohtaja, kolme (3) varapuheenjohtajaa, puoluesihteerit ja puoluevaltuuston puheenjohtaja sekä eduskuntaryhmän puheenjohtaja ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. Hallitusneuvottelijoita johtaa puolueen puheenjohtaja.

Hallitusneuvottelijat esittelevät neuvotteluiden tuloksen puoluehallitukselle ja eduskuntaryhmälle. Puolueen osallistumisesta hallitusvastuuseen päättää puoluehallituksen esityksestä puoluevaltuuston ja eduskuntaryhmän yhteinen kokous, jossa jokaisella on yksi (1) ääni.

Puolueen ehdokkaat maan hallituksen jäseniksi nimitään puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan jäsenten yhteiskokouksessa, jossa jokaisella on yksi (1) ääni ja jota johtaa puolueen puheenjohtaja.

Puheenjohtajan valintaa koskeva neuvoa-antava jäsenäänestys

30 §

Puolueen puheenjohtajan valinnasta voidaan puoluehallituksen päätöksellä järjestää neuvoa-antava jäsenäänestys. Äänioikeutettuja jäsenäänestyksessä ovat 15 vuotta täyttäneet puolueen perusjärjestöjen henkilöjäsenet.

Neuvoa-antavaan jäsenäänestykseen voi puolueen perusjärjestö esittää ehdokkaaksi yleisen kokouksensa päätöksellä 18 vuotta täyttäneen puolueen jäsenen. Ehdokkaana ei voi olla henkilö, joka on toisen puolueen jäsen. Jäsenäänestykseen puheenjohtajaehdokkaaksi nimettävällä tulee olla takanaan vähintään kymmenen Keskustan perusjärjestön yleisen kokouksen esitystä tai yhden piirin yleisen kokouksen esitys.

Äänestys suoritetaan puolueen jäsenäänestyssäännön mukaisesti. Neuvoa-antavan jäsenäänestyksen voittaa henkilö, joka saa äänestyksessä eniten ääniä.

Puolueen puheenjohtajan valitsee puoluekokous.

Presidenttiehdokkaan nimeäminen

31 §

Puolueen presidenttiehdokkaan nimeää puoluekokous puoluehallituksen esityksen pohjalta.

Ehdokkaan asettamista voi edeltää esivaali, joka toimeenpannaan puoluevaltuuston hyväksymän erillisen ohjesäännön mukaisesti.

Valtiolliset vaalit

32 §

Valtiollisissa vaaleissa solmittavista vaaliliitoista sekä muusta vaaliyhteistyöstä muiden puolueiden kanssa päättää kussakin vaalipiirissä puolueen piiri puoluehallituksen esityksen pohjalta. Niissä vaalipiireissä, joissa toimii useampia kuin yksi piiri, tulee piirien yhdessä ratkaista kysymys vaaliyhteistyöstä tai vaaliliiton solmimisesta. Mikäli piirit eivät voi keskenään sopia asiasta, siirtyy lopullinen ratkaisu puoluehallitukselle.

33 §

Puolueen ehdokkaat valtiollisissa vaaleissa asetetaan kussakin vaalipiirissä salaisen ja yhdenmukaista äänestystapaa noudattavan jäsenäänestyksen pohjalta.

Mikäli vaalipiirin alueella on kaksi (2) tai useampia piirijärjestöjä, voivat ne sopia menettelystä jäsenäänestyksen toimittamiseksi ja ehdokkaiden asettamiseksi piirikohtaisen jäsenäänestyksen pohjalta. Myös piirikohtaisessa jäsenäänestyksessä tulee noudattaa salaista ja yhdenmukaista äänestystapaa. Mikäli piirit eivät pääse jäsenäänestyksen toimittamisesta sopimukseen, ratkaisee asian puoluehallitus.

Jäsenäänestys voidaan toteuttaa erillisessä äänestystilaisuudessa, postitse tai taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla.

Jäsenäänestys ei kuitenkaan ole pakollinen, jos siihen on nimetty enintään niin monta henkilöä kuin puolueella on oikeus asettaa ehdokkaita vaalipiirissä tai piirikohtaisesti vaalipiirissä toimivien piirien keskinäisen sopimuksen mukaisesti.

Jäsenäänestyksen johtamisesta, valvomisesta ja toimeenpanosta kussakin vaalipiirissä tai piirissä määrätään tarkemmin puoluevaltuuston hyväksymässä jäsenäänestysäännössä.

Jäsenäänestyksessä on jokaisella viisitoista (15) vuotta täyttäneellä ja jäsenmaksunsa edelliseltä vuodelta suorittaneella ja kaksi (2) kuukautta ennen jäsenäänestystä asianomaiseen perusjärjestöön liittyneellä ja jäsenmaksunsa suorittaneella Suomen Keskusta r.p:n perusjärjestön jäsenenä yhtäläinen äänioikeus. Kukin äänestää vain yhden (1) perusjärjestön jäsenenä.

Oikeus esittää ehdokkaita jäsenäänestykseen on jokaisella vaalipiirissä toimivalla Suomen Keskusta r.p:n perusjärjestöllä. Jäsenäänestykseen on otettava myös ehdokas, jota vähintään viisitoista (15) vaalipiirissä toimivaan samaan perusjärjestöön tai kolmekymmentä (30) eri perusjärjestöihin kuuluvaa jäsentä on kirjallisesti piirihallitukselle tai piirin äänestystoimikunnalle esittänyt. Esityksessä voidaan esittää vain yhtä (1) henkilöä ja kukin jäsen voi yhtyä vain yhteen (1) tällaiseen esitykseen.

Piirihallitus, piirin äänestystoimikunta tai piirien yhteinen äänestystoimikunta vahvistaa jäsenäänestyksen tuloksen ja esittää sen piirin tai piirien kokoukselle.

Päätöksen valtiollisten vaalien ehdokkaiden lukumäärästä ja asettamisesta tekee kussakin vaalipiirissä piirin koukous tai sen valtuuttama piirihallitus. Milloin vaalipiirissä toimii useampia puolueen piirejä, ehdokkaita asetetaan yhteisessä jäsenäänestyksessä tai piirien jäsenäänestyksissä ääniä saaneista henkilöistä samassa suhteessa kuin puolue on saanut edellisissä kansanedustajien vaaleissa ääniä kunkin piirin alueelta. Jos piirit eivät pääse sopimukseen ehdokkaiden asettamisesta, ratkaisee asian puoluehallitus.

Ehdokkaiksi on asetettava jäsenäänestyksessä eniten ääniä saaneet henkilöt. Jäsenäänestyksen tuloksesta voidaan puoluehallituksen suostumuksella poiketa enintään yhdellä kolmasosalla (1/3) niiden henkilöiden määrästä, jotka puolue asettaa ehdokkaikseen. Tällöinkin on vähintään puolet puolueen ehdokkaista asetettava jäsenäänestyksessä eniten ääniä saaneista henkilöistä.

Muutosoikeutta käytettäessä jäsenäänestyksen tulokseen ei lueta henkilöä, jota vaalikelpoisuuden menettämisen, kieltäytymisen tai muun sellaisen syyn vuoksi ei voida asettaa ehdokkaaksi.

Jollei äänestystä 33 §:n 1 tai 2 momentin nojalla ole toimitettu, on ehdokkaiksi asetettava jäsenäänestykseen nimetyt henkilöt tai osa heistä.

Muutoin noudatetaan puolueen ehdokkaita asetettaessa puoluevaltuuston vahvistaman jäsenäänestysäännön määräyksiä.

1 Euroopan parlamentin jäsenten vaali

2 34 §

Euroopan parlamentin jäsenten vaalissa ja ehdokasasettelussa noudatetaan puoluevaltuuston hyväksymän Euroopan parlamentin jäsenten vaalikoskevan vaalijärjestyksen määräyksiä, joka turvaa kansanvaltaiset periaatteet.

Oikeus esittää ehdokkaita Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistalle europarlamenttivaaleissa on jokaisella Suomen Keskusta r.p:n perusjärjestöllä. Valitsijayhdistyksellä, jonka perustamisasiakirjan on allekirjoittanut vähintään 60 (kuusikymmentä) puolueen perusjärjestöihin kuuluvaa jäsentä, on myös oikeus esittää ehdokasta Keskustan ehdokaslistalle. Perusjärjestö tai valitsijayhdistys voi esittää vain yhtä (1) henkilöä. Esitettävä henkilö ei voi olla toisen puolueen jäsen.

Perusjärjestöjen ja valitsijayhdistysten on toimitettava esityksensä ja ehdokkaan suostumus kirjallisesti puolueen piirin piirihallitukselle viimeistään kahden (2) viikkoa ennen sitä piirin yleistä kokousta, jossa piirin on määrä tehdä ehdotuksensa puoluehallitukselle ehdokkaistaan seuraaviin europarlamenttivaaleihin.

Piirihallitus voi esittää piirikokoukselle myös sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole tulleet perusjärjestön tai valitsijayhdistyksen esityksinä.

Piirillä on oikeus esittää vaaleihin ehdokkaita laskennallisen kiintiön mukaisesti. Jokainen piiri voi esittää yhtä ehdokasta ja sen lisäksi yhtä ehdokasta jokaista alueensa viimeksi pidettyjen eduskuntavaalien yhteenlasketun äänimäärän alkavaa 15 000-lukua kohden.

Piirin tulee tehdä puoluehallitukselle esityksensä Keskustan ehdokaslistalle otettavista henkilöistä viimeistään yhtä (1) viikkoa ennen sitä puoluevaltuuston kokousta, jossa Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistasta päätetään.

Suomen Keskustanaiset ry, Suomen Keskustanuoret ry ja Keskustaopiskelijat ry voivat kukin esittää puoluehallitukselle enintään viittä (5) henkilöä otettavaksi Keskustan ehdokaslistalle.

Puoluehallitus valmistelee puoluevaltuustolle ehdotuksen Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistaksi. Lista rakennetaan mahdollisimman edustavaksi niin alueellisesti kuin sukupuoli- ja ikärakenteen kannalta. Ehdotukseen voi sisältyä enintään neljäsosa (1/4) sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole tulleet käsittelyyn piirijärjestöjen tai sisarjärjestöjen esityksinä.

Puoluevaltuusto voi ottaa ehdokaslistalle vain puoluehallituksen ehdottamia tai puoluehallitukselle ehdotettuja henkilöitä. Puoluevaltuusto voi antaa tarpeen niin vaatiessa puoluehallitukselle valtuuden muuttaa tai täydentää ehdokaslistaa.

Maakuntavaalit

Aluevaalit

35 §

Oikeus puolueen ehdokkaiden asettamiseen maakunta aluevaaleissa on puolueen piirillä tai jos maakunnassa ei tällaista ole, puoluehallituksen määräämällä maakunnassa toimivalla puolueen perusjärjestöllä.

Päätöksen maakunta aluevaalien ehdokkaiden lukumäärästä ja asettamisesta tekee kussakin vaalipiirissä piirin kokous tai sen valtuuttama piirihallitus. Milloin vaalipiirissä toimii useampia puolueen piirejä, ehdokkaita asetetaan yhteisessä jäsenäänestyksessä tai piirien jäsenäänestyksissä ääniä saaneista henkilöistä samassa suhteessa kuin puolue on saanut edellisissä kansanedustajien vaaleissa ääniä kunkin piirin alueelta. Jos piiri ei pääse sopimukseen ehdokkaiden asettamisesta, ratkaisee asian puoluehallitus.

Niissä vaalipiireissä, joissa toimii useampia kuin yksi piiri, tulee piirien yhdessä ratkaista kysymys vaaliyhdistäytymisestä tai vaaliliiton solmimisesta. Mikäli piirit eivät voi keskenään sopia asiasta, siirtyy lopullinen ratkaisu puoluehallitukselle.

Kuntavaalit

36 §

Oikeus puolueen ehdokkaiden asettamiseen kuntavaaleissa on kunnallisjärjestöllä, kuntayhdistyksellä tai jos kunnassa ei tällaista ole, puoluehallituksen määräämällä kunnassa toimivalla puolueen perusjärjestöllä.

Ehdokkaiden asettamisesta, vaaliliitoista sekä muusta vaaliyhdistäytymisestä ja vaaleihin liittyvistä toimenpiteistä päätetään kunnittain kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen kokouksessa tai, jos kunnassa ei tällaista ole, kunnassa toimivien perusjärjestöjen yhteisessä kokouksessa, jossa jokaisella perusjärjestön jäsenellä on yksi (1) ääni. Mikäli perusjärjestöt eivät voi keskenään sopia yhteisestä kokouksesta, antaa puoluehallitus asiassa tarvittavat määräykset.

Luottamus- ja toimihenkilöiden tehtävät

37 §

Puolueen puheenjohtaja johtaa puolueen poliittista toimintaa. Puolueen puheenjohtaja valvoo, että puolueen toimintaa johdetaan sääntöjen ja puolueohjelman hengessä sekä puolue-elinten päätösten mukaisesti.

Puheenjohtaja kutsuu puoluehallituksen koolle ja johtaa sen kokouksissa puhetta.

Puolueen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vastualueista puolueen politiikan valmistelussa päättää puoluehallitus.

38 §

Puoluesihtööri johtaa puolueen käytännön toimintaa puoluehallituksen päätösten toimeenpanemiseksi. Puoluesihtööri on puolue toimiston esimies. Hän pitää yhteyttä piireihin, sisarjärjestöihin ja muihin puolueen jäsenyhdistyksiin. Puoluesihtööri tekee puoluehallitukselle esityksiä puolueen toimintaa koskevista kysymyksistä.

39 §

Puolueen taloutta hoitaa puoluehallituksen nimittämä puoluesihtöörin alainen toimihenkilö puoluehallituksen hyväksymän talousohjesäännön mukaan.

40 §

Tilintarkastajat tarkastavat puolueen tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon ja antavat tilintarkastuskertomuksen puoluehallitukselle viimeistään kaksi viikkoa ennen sitä kokousta, jossa tilinpäätös on esitettävä vahvistettavaksi. Puolueen tilintarkastajat voivat

suorittaa tarkastuksia puoluehallituksen luvalla Suomen Keskusta r.p.:lle suunnattua puoluetukea saavissa organisaatioissa.

Puolueen tilikausi on kalenterivuosi.

Yleisiä määräyksiä

41 §

Puolueen nimen kirjoittavat puolueen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, puoluesihtööri sekä puoluehallituksen määräämä henkilö, aina kaksi (2) yhdessä.

42 §

Puolueen puolesta kantaa ja vastaa puoluehallitus.

43 §

Puolueella on oikeus ottaa vastaan lahjoja ja testamentteja, omistaa ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä asianomaisella luvalla harjoittaa julkaisutoimintaa, matkailu-, kioski- ja ravintolatoimintaa sekä muuta elinkeinotoimintaa, joka liittyy tarkoituksen toteuttamiseen tai jota on pidettävä taloudellisesti vähäisenä.

44 §

Muutoksia näihin sääntöihin voidaan tehdä, jos varsinaisessa puoluekokouksessa tai sääntöjen muutosta varten kutsutussa ylimääräisessä puoluekokouksessa muutosehdotus hyväksytään vähintään kahden kolmasosan (2/3) enemmistöllä äänestyksessä annetuista äänistä ja esitys on sitä ennen käsitelty puoluevaltuuston kokouksessa.

Ehdotuksen puolueen sääntöjen muuttamisesta voi tehdä puoluehallitus tai puolueen jäsenyhdistys, jonka tulee toimittaa kokouksensa päätöksen mukainen kirjallinen esitys puoluehallitukselle viimeistään kaksi (2) kuukautta ennen sitä puoluevaltuuston kokousta, jossa muutosehdotus halutaan käsiteltäväksi. Puoluehallitus saattaa muutosehdotuksen viimeistään yhtä (1) kuukautta ennen puoluevaltuuston kokousta piirien tietoon ja esittää sen puoluevaltuustolle.

Puolueen purkaminen

45 §

Jos puolue päätetään purkaa, on sen omaisuus luovutettava puoluekokouksen päätöksen mukaisesti jollekin puolueen periaatteiden mukaista valtiollista toimintaa harjoittavalle tai yleistä kansanvalistustyötä tekeväälle rekisteröidylle yhdistykselle.

46 §

Päätös puolueen purkamisesta on tehtävä kahdessa (2) sitä varten koolle kutsutussa puoluekokouksessa vähintään kahden kolmasosan (2/3) äänten enemmistöllä äänestyksessä annetuista äänistä kummallakin kertaa.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Keskustan eduskuntavaaliohjelman 2023 päätavoitteet

Puoluehallituksen esitys Keskustan puoluekokoukselle

TURVAA, TYÖTÄ JA TOIVOA

Kevään 2023 eduskuntavaaleihin valmistaudutaan poikkeuksellisessa tilanteessa. Maailmanlaajuinen kulkutauti korona ja Venäjän tuomittava, röyhkeä hyökkäyssota Ukrainaan ovat laittaneet maailmaa uudeksi. Maailma on muutoksessa ja murroksessa.

Kun maailman tila käy epävarmaksi ja monet asiat muuttuvat monimutkaisiksi, politiikan tehtävä on tuoda turvaa ja toivoa tulevaisuuteen. Tähän Keskusta on valmis ja hakee suomalaisilta luottamusta työlleen.

Me Keskustassa olemme huolehtineet Suomesta hallitusvastuussa 2000-luvulla pidempään kuin yksikään muu puolue. Sinä aikana Suomi on useasti valittu maailman onnellisimmaksi maaksi. Tämä kannustaa meitä tekemään asioita yhä vaikeampina aikoina yhä paremmin.

Palaamme perusasioiden äärelle. Ihmisen hyvän elämän edellytykset – turvallisuus, toimeentulo, terveys, perhe, koulutus, ruoka ja liikkuminen – on saatava päätösten ytimeen. Tärkeitä ovat myös ihmisen ja luonnon suhde ja mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen.

Tehtävää hankaloittaa tietoisuus siitä, että vanhat ja tutut ongelmat ovat yhä olemassa. Pitkään jatkunut julkisen talouden velkaantuminen ja maamme ikärakenteen kehitys ovat suuria yhteisiä haasteita.

15 Luontokato ja ilmastonmuutos kuuluvat
16 myös ratkottaviin asioihin. Suomessa on
17 yhä periytyvää huono-osaisuutta. On
18 myös vaara, että ihmisten arjen ja koke-
19 musmaailmojen eriytyminen uhkaavat yh-
20 teiskuntamme eheyttä.

21
22 Keskusta on sitoutunut ongelmien ratkai-
23 semiseen ja yhteistyöhön muiden puolue-
24 iden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.
25 Suomea on määrätietoisesti uudistettava.
26 Uskomme, että vaikeinakin aikoina myön-
27 teisyydellä ja toivolla on sijansa. Äänes-
28 taminen ja puoluevalinta tarkoittavat aina
29 politiikan toimintatapojen ja näköalan
30 valintaa. Keskustalle huominen tarkoittaa
31 mahdollisuutta parempaan.

32
33 Uskomme ihmiseen. Vahvistamme vapaut-
34 ta, mutta vaadimme myös vastuuta. Valtio
35 ja markkinat eivät päätä, mitä on ihmisen
36 hyvä elämä – mutta ne voivat luoda sille
37 edellytyksiä. Hyvinvointi syntyy arjessa ja
38 yhteisöissä.

39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

1. Itsenäinen ja vapaa Suomi

Keskustalle isänmaallisuus on tervettä ylpeyttä maastamme, juuristamme, kielistämme ja kulttuureistamme. Se on itsenäisyytemme ja vapautemme puolustamista. Isänmaallisuuteen kuuluu myös se, että kaikki kokevat olevansa suomalaisen yhteiskunnan arvokkaita jäseniä – yhtä maata ja kansaa ilman keinotekoisien rajojen vetämistä ihmisten välille. Haluamme ajaa Suomen ja suomalaisten etua yhteistyössä muiden kansojen kanssa, rauhaa ja sopua rakentaen.

Valtion tärkein tehtävä on varmistaa kansalaisten turvallisuus. Keskeisintä on vahva kansallinen puolustus ja korkea maanpuolustustahto. Suorituskyvyistä ja niiden vaatimista resursseista pitää huolehtia. Näistä Keskusta on aina huolehtinut ja tulee osaltaan myös ne varmistamaan.

Tutkittu tieto ja luotettava tiedonvälitys on parasta puolustusta informaatio- ja hybridivaikuttamista vastaan. On vahvistettava kykyämme tunnistaa virheellistä tietoa ja puuttua sen levittämiseen.

Myös arjen turvallisuudella on mittaamaton arvo. Palveluiden poliisista paloautoon on toimittava koko maassa.

Itsenäinen Suomi ei saa koskaan käpertyä. Se toimii entistä lujemmin rauhan, turvallisuuden, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja kestävän kehityksen puolesta myös yli omien rajojensa. Pakolaisuuteen, ilmastomuutokseen, pandemioihin ja muihin globaaleihin ongelmiin voidaan löytää ratkaisuja aktiivisella kansainvälisellä yhteistyöllä.

1 EU on Suomelle luonteva arvoyhteisö.
2 Keskustan tavoitteena on unioni, joka
3 on turvallinen, vauras, kilpailukykyinen,
4 kestävästi kehittyvä sekä sosiaalisesti
5 vastuuntuntoinen. EU:n on pystyttävä yhä
6 parempaan yhteisten kriisien ratkomises-
7 sa – taloudellista yhteisvastuuta pysyvästi
8 kasvattamatta. Myös EU:n on syytä palata
9 perusasioiden äärelle. Sen on oltava iso
10 isoissa asioissa ja pieni pienissä asioissa.

11 Suomen vahvuuksiin kuuluu myös yhteis-
12 kunnan arvot, joista tasa-arvo on keskei-
13 sin. Sukupuolten tasa-arvo, ihmisten yh-
14 denvertaisuus ja toisaalta alueiden välinen
15 oikeudenmukaisuus vahvistavat maamme
16 eheyttä. Keskusta tukee Suomen kehitystä
17 tasa-arvon edelläkävijäksi. Rasismille ja
18 vihapuheelle ei pidä antaa mitään sijaa. On
19 isänmaallista puolustaa yhteisiä arvojam-
20 me.

21 Oman kielen kautta maamme nousi kansa-
22 kuntien joukkoon. Keskusta haluaa vaalia
23 ja kehittää suomen kieltä. Tämä ei tarkoita
24 muiden kielten väheksymistä vaan oman-
25 arvontuntoa omasta äidinkielestä. Myös
26 monimuotoinen kansallinen kulttuurimme
27 ansaitsee arvostuksensa.

28 Suomalainen luonto on rikkautemme. Kes-
29 kustanvihreä suhtautuminen luontoon tun-
30 nistaa sen itseisarvon ja rajat, mutta myös
31 kestävän luonnonvarojen hyödyntämisen
32 ravinnon, energian, matkailun ja teollisuu-
33 den perustana. Jokaisella on oikeus lähi-
34 luontoon, myös kaupungeissa.

35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

2. Varautuminen

Omavaraisuutemme ja huoltovarmuutemme tasoa on nostettava. Tähän meitä velvoittavat etenkin ulkoiset uhat; turvallisuusympäristön muutos ja ilmastomuutos.

Suomalaisen ja eurooppalaisen tuotannon on oltava entistä riippumattomampaa muusta maailmasta. Varautumistamme on lisättävä. Se vaatii myös kotimaisen omistajuuden vahvistamista.

Suomalaisen ruuantuotannon kannattavuudesta on huolehdittava. Siitä vastuu kuuluu elintarvikeketjun kaikille toimijoille, myös kuluttajille. Vesihuolto on säilytettävä suomalaisessa julkisessa omistuksessa. Pelloilla ja metsillä keinottelu lyhytaikaisen voittojen tavoittelemiseksi on torjuttava. Elinvoimainen maaseutu on tärkeä osa myös poikkeusoloihin varautumisessa.

Kotimaista energiantuotantoa on lisättävä. Meidän on oltava omavaraisempia. Se tarkoittaa luopumista ulkomaisesta fossiilienergiasta ja vähäpäästöisten energialähteiden suosimista. Mutta ennen kaikkea se on kotimaisten uusiutuvien luonnonvarojen ensisijaisuutta ja kestävää käyttöä sekä kiertotaloutta.

Aikamme edellyttää meiltä elämäntapojemme ja kulutuksen kohtuullistamista. Samalla edistämme ilmaston kannalta kestäviä ratkaisuja. Ne myös tuovat investointeja, työtä ja vaurautta suomalaisille. Osaamisellemme on kysyntää maailmalla. Fossiilitaloudesta irtautuminen on myös turvallisuuspolitiikkaa.

Ratkaisut eivät tule valmiiksi yhdessä yössä eikä niitä saa maksattaa suomalaisten arjessa epäreilulla tavalla. Ilmastomuutoksen torjunta pitää tehdä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti. Metsät, hiilensidonta, biokaasu, puurakentaminen, suomalainen ruoka ja muut luontaiset vahvuutemme tarjoavat kestäviä ratkaisuja.

3. Koko Suomi

Keskusta haluaa keskittämisen sijaan väljemmän, hajautetun Suomen. Se tarkoittaa ihmisten mahdollisuutta elää, opiskella ja tehdä työtä siellä, missä tuntee itsensä onnelliseksi. Maalla, kaupungissa, etelässä tai pohjoisessa. Keskustalle jokainen koti on maailman keskipiste.

Maassamme on varmistettava edellytykset jokaisen alueen menestykselle niiden omien vahvuuksien pohjalta. Keskusta on valmis kokeilemaan erityistalousalueita. Niiden avulla vahvistettaisiin elinvoimaa alueilla, joissa on heikommat kehitysnäkömät. Erityistalousalueella olisi mahdollista saada verotuksellisia tai muita huojennuksia, jotta siellä toimivien yritysten edellytykset investointeihin ja työllistämiseen vahvistuisivat. Alueella työskentelevät ja asuvat ihmiset voisivat myös saada erityisiä tukia, huojennuksia ja kannusteita.

Ihmisille on luotava tulevaisuuden näkymiä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Kiinteitä laajakaistayhteyksiä on lisättävä. Teiden ja ratojen kunnosta on pidettävä huolta.

Aluepolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa. Kauttaaltaan asuttu Suomi on iskunkestävä Suomi.

Moni suomalainen jakaa arkensa useamman paikkakunnan kesken. Keskustan tavoitteena on saada lakiin oikeus monikuntalaisuuteen. Mahdollisuuksia etätöyöhön on lisättävä. Valtion ja kuntien pitää olla edelläkävijöitä.

Sivistyksen ja koulutuksen koko polku, varhaiskasvatuksen välittävistä ja ammattitaitoisista aikuisista koko maan laajuiseen korkeakoulutukseen, on Suomen menestyksen perusta. Keskusta kiinnittää huomiota erityisesti koulutuksen nivelvaiheisiin sekä koulutuksen perustehtävään – sivistykseen.

Inhimillisestä pääomasta on huolehdittava koko maassa. Se vahvistaa sosiaalista liikkuvuutta ja alueiden elinvoimaa. Toisen asteen oppilaitosten tulee sijaita opiskelijoille kohtuullisen matkan päässä kotoa. Toisen asteen ammatillista koulutusta ja oppisopimuskoulutusta on vahvistettava.

Jokaisessa maakunnassa pitää olla vähintään yksi korkeakoulu. Opiskelupaikkoja korkeakouluihin on lisättävä eri puolilla Suomea.

4. Vakaa talous

Julkisen talouden hyvä hoito on myös kriisinkestävyyttä ja taloudellista itenäisyyttä. Velkaantuminen on kyettävä katkaisemaan heti, kun ajat palaavat kohti normaalia.

Vakaan talouden pohja on yrittäjyydessä ja työssä. Keskustalle erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten pärjääminen kaikilla Suomessa on tärkeää. Maassamme on voitava tavoitella parempaa ja välillä epäonnistuaakin. Uuteen alkuun pitää olla aina mahdollisuus.

Hyvän talouden pohjaksi tarvitaan kestävä kasvua. Suomen on oltava maa, joka houkuttaa investoimaan. Kannustamme yrityksiä kasvuun ja uuden luomiseen. Verotuksen ja lainsäädännön on tätä edesautettava. Valtion on myös tunnistettava uudet kasvun alat ja panostettava tietoisesti niihin.

Hyvä taloudenpito koskee niin julkista taloutta, elinkeinotoimintaa kuin kotitalouksiakin. Siksi tarvitaan koko väestön entistä vahvempaa taloustaito-osaamista, jonka pohja rakennetaan kaikilla koulutusasteilla.

Nykytasoinen hyvinvointi on mahdollista vain, mikäli yhä useampi suomalainen tekee työtä. Keskustan mielestä jokai-

sen työikäisen ja työkykyisen on tehtävä osansa maamme hyväksi. Ikääntyvä Suomi tarvitsee työelämään osajia myös ulkomailta.

Työllisyyspolitiikkaan ja -palveluihin pitää löytää lisää keinoja, jotka huomioivat yksilöllisen työkyvyn, tukevat sen ylläpitoa ja palauttamista sekä edistävät aidosti työn saantia. Sosiaali- ja työttömyysturvaa tulee kehittää osallistavaan, kannustavaan ja vastikkeelliseen suuntaan.

5. Perusasioiden peruskoulu

Lasten määrä Suomessa on vähenemään päin. Siksikin jokaisesta lapsesta ja nuoresta on pidettävä erityisen hyvää huolta. Viime vuosien kriisit tuntuvat lasten ja nuorten elämässä rajuimminkin.

Peruskoulu luo lähtökohdat ihmisen loppuelämälle ja samalla Suomen tulevaisuudelle. Oppimistulokset ovat olleet viime vuosina laskussa. Lisäksi erot koulujen välillä ovat kasvaneet.

Jokaisen koulun pitää olla paras koulu. Peruskouluja ja niiden opetusta ei saa päästää eriytymään. Pudokkuutta pitää ehkäistä ajoissa.

Keskustan esittämässä pienten lasten koulussa siirrytään alimmilta luokilta joustavasti eteenpäin vasta, kun perustaidot ovat riittävät. Malli mahdollistaa myös koululopun alun opetuksen lähempänä kotia.

Opettajille on annettava mahdollisuus perustehtävänsä hyvään hoitamiseen. Nyt tarvitaan kouluihin työrauhaa jatkuvien uudistusten sijaan.

Lapsen ja nuoren elämä on kokonaisuus. Kodin ja koulun yhteistyötä on yhä kehitettävä. Sosiaali- ja terveystalouden on tuettava yhä tiiviimmin koulutuksen arkea.

Yksikin turvallinen ja välittävä aikuinen voi pelastaa nuoren elämän.

Poikien pärjääminen on Keskustan erityisenä huolenaiheena. Koulun on otettava entistä vahvemmin huomioon lasten ja nuorten erilaiset oppimisvalmiudet ja -tavat. Oppimisvaikeuksiin ja osattomuuden riskiin on nyt pureuduttava. Meillä ei ole varaa yhteenkään syrjäytyvään nuoreen.

Sitoudumme tekemään kaikkemme, jotta päiväkodeissa, kouluissa ja muissa lasten ja nuorten yhteisöissä kiusaaminen loppuu.

6. Paremmen voiva Suomi

Mielenterveyden ongelmista on kehkeytynyt uusi kansansairaus. Se vie meistä liian monia ennen aikaisesta sivuun työelämästä. Mielenterveyden huolet koskettavat suomalaisten jokaista ikäryhmää.

Paremmasta mielenterveydestä on tehtävä uusi, yhteinen kansallinen suurhanke. Onnistuimme aikanaan vähentämään verisuo- ni- ja sydänsairauksia ja voimme onnistua tässäkin. Oikea-aikaiset palvelut ja välittämisen asenne ratkaisevat. Myös työelämän on muututtava.

Keskustan lähipalvelulupaus pitää jatkosakin. Sosiaali- ja terveystalouden uusien järjestäjien, hyvinvointialueiden, onnistuminen on Keskustalle tärkeää. Painopisteen siirto peruspalveluihin niin mielenterveydessä kuin muissakin sote-palveluissa on viisasta yhteisten varojen käyttöä.

Palveluissa pitää siirtyä suoritteiden mitaamisesta laadun ja vaikuttavuuden mitaamiseen. Palvelujen tuottamisen tapoihin on saatava entistä enemmän liikkumavaraa ja uusia hyviä käytäntöjä on hyödynnettävä tehokkaasti. Sosiaali- ja terveydenhuollossa työelämän pito- ja vetovoimaa on lisättävä, jotta alan henkilöstön riittävä saatavuus voidaan turvata.

Myös heikompiosaisia ihmisiä on kuultava ja kuunneltava heitä koskevissa asioissa. Jokaisella ikäihmisellä pitää olla oikeus terveytensä ja toimintakykynsä edellyttämään hoivaan ja hoitoon. Kenestäkään ei saa tulla vain toimenpiteiden ja etuuksien kohde. Keskusta on sitoutunut perhehoiton sekä omaishoitajien aseman parantamiseen.

Klikkaa tästä
sisällysluetteloon

Aloitteet

Keskustan järjestötoiminta ja säännöt 103

Keskustan viestintä 116

Keskustan ohjelmatyö, politiikan valmistelu ja yleinen toiminta 121

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka..... 143

Talous- ja veropolitiikka 148

Elinkeinot ja yrittäjyys 171

Oikeudelliset kysymykset ja sisäinen turvallisuus 177

Ympäristö-, energia- ja ilmastoasiat 185

Liikenne-, posti- ja tietoliikenneasiat 195

Maaseutuun liittyvät asiat
(maatalous, metsä, eräkysymykset, elintarvike) 209

Asuntoasiat, kaavoitus ja maankäyttö 231

Alue- ja kuntopolitiikka sekä yleinen hallinto 237

Koulutuspolitiikka ja yleiset sivistyskysymykset 246

Kulttuuri, liikunta, nuoriso 269

Perheet, vanhukset, eläkkeet 273

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvät asiat, sote 308

Työelämä, työllisyys ja tasa-arvokysymykset 313

Keskustan järjestötoiminta ja säännöt

Keskustan Tornion kunnallisjärjestö:
Kokousedustajien valintatapaa uudistettava
Suomen Keskustanuoret: Puoluedemokratiaa on kehitettävä
Kainuun Keskustanuoret: Puolueen organisaatorakennetta on tarkasteltava
Keskustan Saaren paikallisyhdistys: Puoluekokouksen ajankohdan siirtäminen huhtikuulle
Lapin Keskustanuoret: Puoluevaltuuston kokoa pienennettävä
Keskustan Rantsilan paikallisyhdistys: Sääntömuutos kuntayhdistyksen sääntöihin
Keskustan Satakunnan piiri: Jäsenmaksukäytäntöjen yhtenäistäminen piireissä
Porin Keskustan kunnallisjärjestö: Jäsenmaksun yhtenäistäminen
Keskustanaisten Puolangan paikallisyhdistys: Keskustan jäsenmaksun pienentäminen pienituloisille
Kerkkoon paikallisyhdistys Porvoo: Keskustan jäsentiedot tietosuojalain vaatimalle tasolle
Keskustan Paattisten-Maarian paikallisyhdistys: Välitön viesti uudelle jäsenelle
Keskustan Messukylän paikallisyhdistys: Keskustan paikallisyhdistykset aktivoidaan Erätauko-keskustelujen käynnistämiseen
Keskustan Levärannan paikallisyhdistys: Ay-vaalit ja osuuskuntavaalit otettava vakavammin
Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys: Palkansaajat näkyviin Keskustan jäsenenä
Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Nuoret entistä paremmin mukaan puolueen toimintaan
Helsingin Keskustanuoret: Keskustanuorten rahoitus samalle tasolle kuin Keskustaopiskelijoilla
Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Uudet hybridikokoustavat käyttöön puolueessa
Keskustan Uudenmaan piiri: Vierailupyynnöt yhden luokun periaatteella
Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret:

- 1 Turvallisemman tilan periaatteet Keskustan tapahtumiin
- 2 Pirkanmaan Keskustanuoret: Turvallisemman tilan periaatteet Keskustan tapahtumiin
- 3 Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Keskustan koulutukset pois laivalta
- 4 Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Alkoholin tarjoilu ja nauttiminen kiellettävä puoluekokouspaikalla
- 5 Keskustanaisten Karjalan piiri: Keskustan yhteisöllisyys -kiertopalkinto
- 6 Keskustanaisten Karjalan piiri: Hyvä kello kauas kuuluu
- 7 Keskustanaisten Karjalan piiri: Jäsenhankinta pitää aatteen verevänä
- 8 Keskustaopiskelijat: Kansanliikkeen ääni kuuluviin - puolueen presidenttiehdokkaasta järjestettävä esivaali
- 9 **1. Keskustan Tornion kunnallisjärjestö: Kokousedustajien valintatapaa uudistettava**
- 10
- 11 Keskustan jäsenet ovat jäsenenä paikallisyhdistyksissä. Iso osa paikallisyhdistyksistä ei ole käytännössä toiminut vuosiin tai ovat juuri ja juuri "hengissä", mutta kokouksissa on pelkästään johtokunta, eikä rekisterimerkintöjä ole päivitetty.
- 12 Tilanteessa on syytä muistaa laillisuus- vastuu- ja päätösvaltakysymykset. Paikallisyhdistykset koontuvat yleensä puoluekokousten edellä, jotta "kokousretkelle" saadaan kokousedustaja valtakirjoineen.
- 13
- 14 Kokousedustus tulisi muuttaa siten, että valittavien edustusten määrä pitäisi olla suoraan suhteessa kunnallisjärjestön alueella jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrään eikä kytkentää olisi kunnan alueella toimiviin yhdistyksiin.
- 15
- 16 Tavoitteena tulisi olla aitoon toimintaan motivoiminen, tapahtui se sitten useammassa paikallisyhdistyksessä tai keskitettynä yhteen kunnallisjärjestöön (kuntayhdistykseen), kummatkin mallit ovat yhtä kannustettavia, oleellista on aktiivinen toiminta.
- 17
- 18 Pitäisi myös pohtia, miten paikallisyhdistyksiä saataisiin aktivoitua aitoon toimintaan tuottaen esimerkiksi toimintakertomuksia ja kokouspöytä-
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50

kirjoja. Puoluekokousedustus ei pitäisi olla mahdollista keinotekoisin järjestelyin.

Maksavien jäsenten suora edustusoikeus puoluekokouksissa tulee ottaa harkintaan aikana, jolloin puoluetoiminta on hiipunut koko ajan ja useimmat paikallisyhdistykset eivät saa lähetettyä edes yhtä edustajaa puoluekokouksiin. Isosta jäsenmäärästä huolimatta toimintaan osallistuvien määrä jää yleensä pieneksi, joten liian suuri kokousedustajien määrä tuskin muodostuisi ongelmaksi. Edustuksen edellytyksenä olisi kolmen (3) vuoden ajalta suoritettu jäsenmaksu. Jokainen Keskustan jäsen olisi oikeutettu osallistumaan virallisena edustajana kokoukseen osoitettuaan jäsenrekisterin avulla hoitaneensa jäsenmaksuvelvoitensa.

Uudistus palvelisi koko puoluetta ja motivoisi aitoon toimintaan eikä paikallisyhdistyksiä tarvitsisi ylläpitää keinotekoisesti. Toimivien paikallisyhdistysten toiminta tulee turvata ja uinuvia, vajaasti toimivia yhdistyksiä yhdistää toimiviksi. Edustusten valintatapaa uudistamalla toiminta järkevöityisi ja muuttuisi motivoivaksi. Samalla saataisiin järjestörakennetta selkeämmäksi ja henkilöresurssit tehokkaampaan käyttöön.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta tunnistaa aloitteessa esitetyt huolet.

Paikallinen yhdistystoiminnan aktiivisuus ja muutos lähtee aina paikalliselta tasolta. Puoluekokous painottaa jäsenten ja yhdistysten omaa vastuuta yhdistyksestä, sen toiminnasta ja toiminnan laillisuudesta. Toiminnan peruste ei voi olla edustusten saaminen.

Puolue ja sen piirijärjestöt tukevat yhdistyksiä tarvittaessa toiminnan uudistamiseen ja toimintomien yhdistysten purkamiseen liittyen. Useissa kunnissa on siirrytty yhden kuntayhdistyksen malliin. Puolue on jo nykyisten sääntöjen mukaan mahdollistanut erilaisia vaihtoehtoja mallisääntöjen muodossa.

Puolueen kaikilla jäsenillä tulee olla tasavertaiset osallistumisen mahdollisuudet kaikissa kokouk-

1 sissa. Siksi kokousedustuksen edellytyksenä ei voi
2 olla usean vuoden jäsenyys. Puoluekokous toteaa,
3 että sääntöjen ja yhdistyslain noudattaminen on
4 kaikkien Keskustan järjestössä toimivien vastuulla.

2. Suomen Keskustanuoret: Puoluede- **mokratiaa on kehitettävä**

9 Keskustalaisen kansanliikkeen ympärille on raken-
10 tunut vuosien aikana vaikuttava organisaatio ja
11 puoluedemokraattinen rakenne. Väestön määrässä
12 tapahtuvat muutokset sekä puoluetoimintaan
13 osallistumisen yleinen trendi asettavat kuitenkin
14 selkeitä haasteita puolueemme toiminnalle ja
15 puoluedemokratian tulevaisuudelle. Piirien ja
16 osastojen toimintaympäristöt eroavat toisistaan
17 merkittävästi ja onkin tarpeen tehdä selvitystyötä
18 siitä, miten luoda järjestelmää, jossa puoluedemo-
19 kratia ja sen edellytykset tukevat toimintaa yhtäläi-
20 sesti läpi Suomen.

22 Yhdeksi kipukohdista on muodostunut puolue-
23 kokousedustusten side olemassa oleviin paikallis-
24 osastoihin. Osassa piireistä osastot ovat toiminnan
25 sykkivä sydän ja aktiivisen toiminnan tae – näin
26 tulee olla myös jatkossa. Samalla on havaittavis-
27 sa, että toisaalla osastoja ylläpidetään lähinnä
28 puoluekokousedustajien nimeämiseksi – muuta
29 toimintaa ei ole tekijöiden ja muiden resurssien
30 vähäisyyden vuoksi.

32 Suomen Keskustanuoret esittää, että puolueko-
33 kousedustuksia ei valita jatkossa osastoissa tai
34 piireissä. Sen sijaan edustajaksi puoluekokoukseen
35 on kelvollinen jokainen jäsenmaksunsa ajallaan
36 maksanut keskustalainen. Tällä varmistamme
37 sen, että motivoituneet jäsenemme pääsevät
38 vaikuttamaan jatkossakin puoluekokouksessa, oli
39 osastotoiminta sitten kuihtunutta tai kukoistavaa.
40 Tämä luo edellytyksen vahvan ja vaikutusvaltaisen
41 kansanliikkeemme tulevaisuudelle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

45 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta pitää
46 Keskustan jokaisen jäsenen yhtäläisiä vaikuttami-
47 sen mahdollisuuksia tärkeinä.

49 Keskustan jäsenyys on sidottu yhdistyksiin ja sitä
50 kautta edustukselliseen demokratiaan. Puolueko-

kous viittaa Keskustan Tornion kunnallisjärjestön
aloitteeseen annettuun vastaukseen (aloite nume-
ro 1.)

3. Kainuun Keskustanuoret: Puolueen **organisaatorakennetta on tarkasteltava**

Kainuun Keskustanuoret on sitä mieltä, että puolue-
eessa on vihdoin ja viimein tehtävä organisaatio-
rakenteeseen muutoksia. Nykyinen raskas rakenne
on rakennettu aikana, jolloin puolueessa on ollut
huomattavasti enemmän jäseniä ja aktiivisia toi-
mijoita.

Puoluekoneiston on oltava ketterä ja nykyaikai-
nen. Kainuun Keskustanuoret esittää, että puolue
aloittaa organisaatorakenteen tarkastelun ja pe-
rustaa organisaatorakennemuutostyöryhmän tätä
varten.

Tarkastelussa tulee huomioida ainakin yhdis-
tysrakenne, puoluekokousedustusjärjestelmä ja
työntekijäresurssien tehokkaampi käyttäminen ja
kohdentaminen puolue- ja piiritasolla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja toteaa,
että yhdistyksillä on nykyisten sääntöjen mukai-
sesti itsenäinen päätösvalta oman toimintansa
järjestämisessä.

Puoluekokous ei voi päättää sisarjärjestöjen sään-
tömuutoksista ja järjestörakenteesta. Seuraavalla
puoluekokouskaudella käydään läpi puolueen
organisaatorakenne ja tehdään esityksiä mahdol-
lisista muutoksista.

4. Keskustan Saaren paikallisyhdistys: **Puoluekokouksen ajankohdan siirtämi-** **nen huhtikuulle**

Saaren py esittää, että puoluekokouksen ajankoh-
ta muutetaan tulevaisuudessa siten, että se ei estä
viljelijäväestön osallistumista kokouksiin. Nuoret
viljelijät eivät voi olla puoluekokousedustajia,
vaikka haluaisivat, koska nykyinen puoluekokouk-
sen aika ajoittuu aina viljelijöiden kiireellisimpään
sesonkiaikaan I. säilörehun korjuu-aikaan.

1 Siksi esitämme, että säännöt muutetaan ja puo-
2 luekokous aikaistetaan pidettäväksi huhtikuussa,
3 jolloin viljelijäväestö voi osallistua aktiivisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

7 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

9 Puoluekokous tunnistaa kokouksen ajankohdan
10 haasteellisuuden viljelijäväestön näkökulmasta.
11 Puoluekokous järjestetään kolmipäiväisenä. Siksi
12 sen parhaaksi mahdolliseksi ajankohdaksi on muo-
13 toutunut heti kesälomakauden alkaessa kesäkuun
14 toinen viikonloppu.

5. Lapin Keskustanuoret: Puolueval- **tuuston kokoa pienennettävä**

19 Keskustan puoluevaltuusto on 135-jäsenisenä
20 järkälemäinen organisaatio. Puoluevaltuuston
21 kokouksiin osallistuu parhaimmillaan liki 200 hen-
22 kilöä. Kokouksen järjestäminen on vaikeaa ja kus-
23 tannukset ovat korkeat näin suurella henkilömää-
24 rällä. Lisäksi puoluevaltuuston jäseniä osallistetaan
25 suhteellisen vähän toimikautensa aikana. Piireistä
26 puoluevaltuustossa on edustettuna vähintään
27 kaksi ja enintään noin 15 jäsentä vaalituloksesta
28 riippuen.

30 Lapin Keskustanuoret esittävät, että Keskustan
31 puoluevaltuuston koko pienennetään enintään
32 99-jäseniseksi. Jäsenmäärän leikkaus tiivistäisi
33 puoluevaltuuston kokoonpanoa, sitouttaisi puo-
34 luevaltuutetut tehokkaammin työhönsä ja helpot-
35 taisi kokousten järjestämistä. Puoluevaltuuston
36 kokoa pienennettäisiin sekä piirien että valtakun-
37 nallisten järjestöjen kiintiötä leikkaamalla. Myös
38 puoluejohdon jäsenyys puoluevaltuustossa tulisi
39 kyseenalaistaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

43 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

45 Puoluevaltuusto on Keskustan korkein päättävä
46 elin puoluekokousten välillä. Valtuuston kokoa
47 ja laajuutta ei tule kaventaa, jotta jäsenistön ja
48 jäsenjärjestöjen ääni kuuluu riittävästi puolueen
49 päätöksenteossa.

6. Keskustan Rantsilan paikallisyhdistys: Sääntömuutos kuntayhdistyksen sääntöihin

Keskustan v. 2018 tekemän sääntöuudistuksen myötä on kuntatasolla ollut mahdollista perustaa Keskustan kuntayhdistys kunnallisjärjestön sijaan. Ajatuksena on ollut, että samalla paikallisyhdistykset purkautuvat. Esitämme sääntöihin muutosta, että kuntayhdistyksen perustaminen on mahdollista vain, jos kaikki kunnan paikallisyhdistykset ovat asian kannalla tai että paikallisyhdistysten jäsenistä yhteenlaskettuna vähintään neljä viidesosaa on asian takana.

Kuntayhdistystaso ei ole toimiva, jos isoja paikallisyhdistyksiä jää edelleen itsenäiseksi ja heillä ei ole samaa äänivaltaa koko kunnan asioihin kuten kunta- tai aluevaalien ehdokasasetteluun mitä kunnallisjärjestön puitteissa on aiemmin ollut. Mitään paikallisyhdistystä ei voi pakottaa liittymään kuntayhdistykseen. Jos siis vähintään viidesosa paikkakunnan keskustajäsenistä haluaa, että kuntayhdistystä ei perusteta, on sitä kunnioitettava ja kuntayhdistystä ei tule perustaa ollenkaan edes muutamien yhdistysten kesken.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta tunnista aloitteessa esille nostetut epäkohdat.

Puoluekokous painottaa jäsenten omaa vastuuta yhdistyksestä, Keskustan järjestörakenteesta kunnassa ja sen toiminnasta. Puoluekokous katsoo, että kuntayhdistykseen siirtymisestä tulee sopia paikallisesti eikä se ole sääntöasia.

7. Keskustan Satakunnan piiri: Jäsenmaksukäytäntöjen yhtenäistäminen piireissä

Tällä hetkellä kaikilla paikallisyhdistyksillä on mahdollisuus päättää oman jäsenmaksunsa suuruudesta ja osassa piirejä jäsenmaksuja ei kerätä ollenkaan. Tämä on johtanut siihen, että osassa yhdistyksiä on alettu keräämään jäsenmaksuja itse ja jäsenmaksujen suuruus vaihtelee eriarvostaen jäseniä asuinpaikan ja sukupuolen mukaan. Me esitämme sääntömuutosta siten, että jatkossa

1 puoluevaltuusto päättäisi jäsenmaksujen suu-
2 ruudesta kaikkien jäsenten osalta ja jäsenmaksut
3 laskutettaisiin kaikissa piireissä yhtenäisen tavan
4 mukaisesti siten, että piirit keräävät kaikkien jäsen-
5 ten jäsenmaksut.

Puoluehallituksen vastausesitys:

9 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

11 Yhdistyslain 2 luvun 8 §:n mukaan yhdistyksen
12 säännöissä on mainittava jäsenen velvollisuudes-
13 ta suorittaa yhdistykselle jäsenmaksuja ja muita
14 maksuja.

16 Keskustan paikallisyhdistyksen mallisääntöjen 13
17 § mukaan (kahden kokouksen malli) ja mallisään-
18 töjen 12 § mukaan (yhden kokouksen malli) yh-
19 distyksen syys/vuosikokous määrää jäsenmaksun
20 suuruuden.

22 Puoluekokous toteaa, että Keskustan jäsenten
23 yhdenvertaisuutta myös velvoitteiden osalta lisäisi
24 se, että yhdistyksen mallisääntöihin muutettaisiin
25 jäsenmaksun määräytyvän puoluevaltuuston
26 päätöksen mukaisesti. Yhdistyksen mallisääntöjen
27 mahdollinen päivittäminen tehdään 2024 puolue-
28 kokoukseen mennessä.

30 Jäsenmaksujen laskutus on tällä hetkellä suurilta
31 osin piirijärjestöjen vastuulla. Osa paikallisyhdis-
32 tyksistä kerää jäsenmaksunsa itse. Jäsenmaksu-
33 laskutuksen yhdenmukaistaminen virtaviivaistaisi
34 puolueen toimintaa ja vähentäisi vapaaehtoisto-
35 mijoiden vastuullisia tehtäviä, kun jäsenmaksujen
36 laskutus määrättäisiin suoraan piirijärjestöjen
37 tehtäväksi. Piirijärjestöjen tulee palauttaa osa kerä-
38 tystä jäsenmaksusta kunnallisjärjestöjen ja paik-
39 lisyhdistysten käyttöön.

8. Porin Keskustan kunnallisjärjestö: Jäsenmaksun yhtenäistäminen

44 Tällä hetkellä on mahdollista olla Keskustan jäsen
45 maksamatta jäsenmaksua. Tämä eriarvoistaa jäsen-
46 ten tasa-arvoa. Jäsenmaksujen osittainen maksa-
47 mattomuus ei ole myöskään demokraattista, koska
48 esimerkiksi puoluekokousedustajien määrät ovat
49 vääristyneet maksamattomien jäsenien vuoksi.

Porin Keskustan kunnallisjärjestö vaatii, että Kes-
kusta yhtenäistää jäsenmaksujen keräämiseen. Kaikki muut paitsi alle 30-vuotiaat nuoret tulee maksaa vuosittain jäsenmaksun. Jäsenmaksujen perintä on tällä hetkellä suurilta osin piirijärjestöjen vastuulla. Tämä tulee muuttaa siten, että piirijärjestöt keräävät kaikki jäsenmaksut. Piirijärjestöjen tulee palauttaa osa kerätystä jäsenmaksusta kunnallisjärjestöjen ja paikallisyhdistysten käyttöön.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että sääntöjen mukaan kaik-
ki jäsenet maksavat vuosittain yhdistyksen päät-
tämän jäsenmaksun. Piirit ovat jo useamman vuo-
den ajan perineet jäsenmaksut puoluekokouksen
ja puoluevaltuuston tekemän yhtenäisen jäsen-
maksusuosituksen mukaisesti. Kokemukset yhte-
näisestä jäsenmaksusuosituksesta ja jäsenmaksun
suuruudesta ovat olleet hyviä ja jäsenmaksutuotot
ovat nousseet.

Yhtäläinen jäsenmaksu ei kuitenkaan voi tarkoittaa
erisuuruisten jäsenmaksujen hyväksymistä. Yh-
tenäinen jäsenmaksukäytäntö vahvistaa jäsenen
vaikutusmahdollisuuksia, kun kaikkia jäseniä koh-
dellaan yhdenvertaisesti. Jäsenmaksun maksami-
nen on osoitus halusta olla Keskustan jäsen.

9. Keskustanaisten Puolangan paikallisyhdistys: Keskustan jäsenmaksun pienentäminen pienituloisille

Puoluekokouksen suositusten mukaan Keskustan
jäsenmaksut ovat 30 € ja opiskelijoille 20 € vuo-
dessa. Keskustapuolueessa on kuitenkin paljon
pienituloisia työikäisiä ja eläkeläisiä, joille 30 €:n
jäsenmaksu on liian paljon. Keskustapuolue on
sivistyspuolue, jolla on alkiolaiset juuret. Se huo-
lehtii pienituloisista Alkion perinteiden mukaisesti.
Suosituksissa tulisi näin ollen huomioida erikseen
pienituloisten ryhmä esimerkiksi näin: Jäsenmak-
sut ovat 30 € ja opiskelijoille sekä alle 1000 € kuu-
kaudessa tienaaville 10 € vuodessa.

Jäsenmaksun maksamatta jättämiseen on tullut
vastaukseksi esimerkiksi, että kannattaa kyllä

1 keskusta-aatetta, mutta 700 euron kuukausitu-
2 loilla pitää jättää kaikki menot, jotka eivät ole
3 aivan pakollisia, maksamatta. Keskusta-aatteen
4 vahvinta kannatusaluetta ovat väestöpakokunnat,
5 joissa on paljon työttömyyttä, osapäivätyötä ja
6 joissa yrittäjätoiminta on vaikeaa eikä välttämättä
7 kannattavaa. Jäsenmaksun pienentäminen estäisi
8 pienituloisten jäsenkatoa. Jäsenet ovat puolueen
9 perusta ja vahvuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

13 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

15 Keskustan puoluekokous 2016 päätti suosittaa
16 yhtenäiseksi jäsenmaksuksi 30 euroa vuodessa ja
17 opiskelijoille 20 euroa. Puoluekokous toteaa, että
18 tämän jälkeen piirit ovat laskuttaneet jäsenmaksut
19 yhdistysten puolesta. Jäsenmaksuissa on otettu
20 käyttöön puoluekokouksen suosituksen mukaiset
21 yhtäläiset jäsenmaksut. Yhtäläinen jäsenmaksu ei
22 kuitenkaan voi tarkoittaa erisuuruisten jäsenmak-
23 sujen hyväksymistä.

10. Kerkkoon paikallisyhdistys Porvoo: Keskustan jäsentiedot tietosuojalain vaatimalle tasolle

29 Olemme huolissamme Keskustan ja sen yhdis-
30 tysten jäsentietojen tietosuojaturvasta ja toimin-
31 tatavoista rekisterin käsittelyssä sekä siitä, miten
32 säännöksiä noudatetaan. Liian monella yhdistyk-
33 sellä on säilytyksessä kotona jäsenlistoja sisältäen
34 tietosuojalain vastaisia tietoja.

36 Kerkkoon Keskusta ehdottaa, että jäsenrekisteriä ja
37 toimintatapoja kehitetään vastaamaan jo sovittuja
38 tietosuoja-asetuksia ja tietosuojalakia.

40 Jokaisessa yhdistyksessä tulee olla vastuuhenkilö,
41 joka vastaa jäsenrekisterin ylläpidosta ja jolla on
42 pääsy jäsenrekisterijärjestelmään (Apila). Kehit-
43 tämisen lisäksi tarvitaan selkeä malli ja prosessi
44 uudistusten käytäntöön panosta. Jäsenrekisterin
45 ylläpitäjiä ja muita vastuuhenkilöitä tulee koulut-
46 ta ja ohjeistaa henkilötietojen ylläpidosta, lisä-
47 yksistä ja poistamisista tietosuojaa ja säännöksiä
48 noudattaen. Hyvät toimintatavat otetaan käyttöön
49 valtakunnallisesti.

Lisäksi uudesta jäsenrekisteristä (Apila) pitää olla mahdollisuus lähettää jäsenille jäsenmaksujen laskuja ja muita viestejä kohdennetusti sekä valtakunnallisesti että yhdistyksen tasolla turvallisesti. Näin vältetään virheet sähköpostin lähettämisessä ryhmille kuten esim. vastaanottajien tiedot lisätään kopiona eikä piilokopiona.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous kuitenkin muistuttaa, että yhdistyslain mukaan jokaisella yhdistyksellä on vastuu pitää yllä omaa jäsenrekisteriä ja näin ollen vastata myös tietosuojan ja -turvan toteutumisesta.

Puolueena olemme käyttäneet yhteistä jäsenrekisteriä/puoluetoiminnan rekisteriä jo vuosia. Tällä on puolueessa pyritty vastaamaan juuri aloitteessa esiin tulleisiin huoliin.

Puoluetoiminnan rekisteri on uudistettu viime vuoden lopussa, ja se on otettu käyttöön kuluneen kevään aikana. Aikaisemmin rekisteri oli vain piiritason toimijoiden käytettävissä. Nykyinen rekisteri mahdollistaa käyttäjien laajentamisen yhdistystasolle asti. Jäsenlaskut ja monenlainen viestintä pystytään jatkossa hoitamaan rekisteristä käsin tietoturva ja -suoja huomioiden. Jokaiselta rekisterin käyttäjältä vaaditaan käyttäjä- ja salassapitosopimuksen hyväksyminen.

11. Keskustan Paattisten–Maarian paikallisyhdistys: Välitön viesti uudelle jäsenelle

Kun uusi jäsen liittyy Keskustaan internetin kautta, hän ei saa minkäänlaista tervetulokirjettä eikä ilmoitusta siitä, mihin alueyhdistykseen hän kuuluu. Ensimmäinen yhteydenotto uuden jäsenen liittyä voi olla postitse tullut jäsenlasku ja sekin vastausemman kuukauden kuluttua liittymisestä. Se, ettei uutta jäsentä noteerata mitenkään, on melko latistavaa eikä rohkaise aktiiviseen toimintaan.

Koska uudet jäsenet ilmoitetaan paikallisyhdistyksille vaihtelevalla aikataululla, olisi hyvä, että puolueelta tulisi sähköpostitse automaattiviesti heti jäsenen täytettyä jäsenhakemuksen. Iloinen

tervehdys ja kiitos halusta liittyä puolueeseen sekä tieto siitä, että jäsenhakemus on vastaanotettu. Jos mahdollista, olisi hyvä, että lähimmän paikallisyhdistyksen nimi ja yhteystiedot olisivat myös viestissä. Hienointa olisi, jos automaattiviesti tulisi puolueemme innostavan puheenjohtajan nimissä, jotta siinä olisi henkilökohtaiselta tuntuva sanoma.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Aloitteen tekijät ovat oikeassa siinä, että jokaisen puolueeseen liittyvän henkilön pitää kokea itsensä tervetulleeksi. Puolueen uusille jäsenille lähete-tään jo nykyisin liittymisen jälkeen sähköinen tervetuloivotus. Jokainen uusi jäsen on tervetullut Keskustaan toimijaksi ja vaikuttajaksi.

Sääntöjen mukaan Keskustan jäsenet liittyvät yhdistykseen. Yhdistyksen jäseneksi ottamisesta ja erottamisesta päättää yhdistys.

12. Keskustan Messukylän paikallisyhdistys: Keskustan paikallisyhdistykset aktivoidaan Erätauko-keskustelujen käynnistämiseen

Ehdotamme, että paikallisyhdistysten aktiiveille järjestetään koulutusta Erätauko-keskustelujen järjestämiseksi. Puolue maksaa paikallisyhdistyksen Erätauko-vetäjien suorat koulutuskulut sekä muut tapahtuman kulut. Rahoitus järjestetään joko suoraan paikallisyhdistyksille tai kunnallisjärjestöjen kautta.

Mallia voidaan ensin testata esimerkiksi Tampereella. Tampereen kaupunki on jaettu viiteen suuralueeseen: kullakin suuralueella toteutetaan vähintään kahdessa kaupunginosassa (kaikkiaan kaupunginosa on 107) kaikille avoin Erätauko-keskustelu, jossa koollekutsujana on paikallisyhdistys tai paikallisyhdistyksen edustaja. Teemana voi olla keskustelu esimerkiksi alueen akuutista kaava- ja rakentamisratkaisusta, terveys- ja sosiaalipalvelujen järjestämisestä, liikenteestä, koulupoluista, päivähoidon tilanteesta, mielenterveyshoidosta tai huumetilanteesta jne.

Erätauko-keskustelut voivat olla yksi uusi kanava myös Keskustan jäsenhankintaan. Erätauko-keskustelun periaatteet löytyvät eratauko.fi sivuilta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Erätauko-menetelmä on oivallinen tapa käydä keskustelua vaikeista ja mielipiteitä jakavistakin aiheista. Sitä on käytetty puolueessa menestyssekkäästi eri yhteyksissä. Keskusta ja Maaseudun Sivistysliitto voivat järjestää Erätauko-vetäjien koulutuksen. Yhdistykset voivat itse järjestää haluamistaan teemoista Erätauko-keskusteluja.

13. Keskustan Levärannan paikallisyhdistys: Ay-vaalit ja osuuskuntavaalit otettava vakavammin

Keskusta panostaa voimakkaasti valtiollisiin ja kunnallisiin vaaleihin. Myös aluevaaleissa perusteellinen työ ehdokkaiden hankkimiseksi edesauttoi vaaleissa pärjäämisessä. Sen sijaan monet muut vaalit jätämme helposti vähemmälle huomiolle, kuten sellaiset osuuskunta- ja ammattiyhdistysvaalit, joihin kuitenkin asetetaan poliittisten puolueiden listoja. Keskustalla olisi osaamista ehdokashankintaan ja kampanjointiin ja suuret resurssit hyviä ehdokkaita myös näihin vaaleihin, mutta jostain syystä puolueemme sisällä näihin ei kunnolla panosteta.

Esimerkiksi talvella käytiin Osuuskunta Tradekan vaalit. Keskusta sai näissä vaaleissa yhden paikan. Vaalimenestys olisi ollut varmasti parempi, jos Keskusta olisi panostanut kunnolla vaaleihin. Vaikka Tradeka on perinteisesti vasemmistolaisten johtama, ei tällaisia vaaleja tulisi vähätellä. Ammattiyhdistysvaaleihin osallistuminen olisi vielä tärkeämpää.

Esimerkiksi Tradekan Pohjois-Suomen (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu) vaalipiirissä Keskusta ei asettanut ollenkaan ehdokaslistaa, vaikka Lapissa oli kolme ehdokkaaksi ilmoittautunutta henkilöä. Jos olisimme täällä Lapissa tienneet, ettei listaa aseteta, niin lista olisi koottu itse, vaikka ehdokkaiden omin voimin. Jostain syystä tieto puolueen piirijärjestöjen välillä ei kuitenkaan kulkenut ja

niin lista jäi jättämättä. Keskustalaiset äänestäjät joutuivat valitsemaan koko laajan Pohjois-Suomen alueella vaaleissa SDP:n, Vasemmistoliiton ja Kommunistien listan välillä.

Jos joku esim. puolueen työntekijä olisi kantanut asiasta kokonaisvastuun ja käynyt piireittäin läpi ehdokastilanteen, niin tällaista tilannetta ei olisi päässyt syntymään. Esimerkkejä aiemmilta vuosilta on myös siitä, että keskustalaisia luotutamushenkilöitä on mennyt ay-vaaleissa esim. sosialidemokraattien listoille vain siitä syystä, että Keskustalla ei ole ollut omaa listaa tai oma lista on asetettu, mutta siitä ei ole tiedotettu sen vertaa, että kaikissa alueen kunnissa keskustalaisilla olisi ollut asiasta tietoa.

Esitämme, että Keskusta hoitaa jatkossa puolueen ja piirien välillä koordinoitusti ja selkein vastuunjaoin valmistelun kaikkiin sellaisiin ay-liikkeen ja osuuskuntien vaaleihin, joihin asetetaan puoluepoliittisia listoja, ja ottaa muutoinkin nämä asiat nykyistä vakavammin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Ammattiyhdistysvaaleihin ja osuuskuntavaaleihin panostaminen on tärkeää. Keskustalaisten on hyvä olla vaikuttamassa myös ammattiyhdistystoiminnassa ja osuuskunnissa. Eri puolueiden ja aatepuhien näkemykset antavat päätöksenteolle vahvan selkänajan.

Puoluetoimistolla ja piireissä pitää olla tieto tulevista vaaleista ja huolehtia, että niihin osallistutaan. Kuten aloitteessa esitetään, selkeää koordinoitua ja vastuunjakoja tarvitaan. Piirejä ja kunnallisyhdistyksiä tiedotetaan vaaleista, kannustetaan ehdokashankintaan ja mietitään yleisiä teemoja. Ehdokashankinnan päävastuun kantavat paikalliset keskustatoimijat.

Nykytekniikkaakin voi hyödyntää, jolloin eri puolilla ehdokkuutta miettivät tai jo ehdokkaina olevat voisivat käydä läpi teemoja, tavoitteita ja vaalityötä.

14. Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys: Palkansaajat näkyviin Keskustan jäsenenä

Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys esittää aloitteenaan, että puolueessamme koordinoidaan ja vaikuttamistoimissa huomioidaan erityisesti palkansaajajärjestöt ja -jäsenemme, joita työskentelee haavoittuvilla, matalapalkkaisilla ja työvoimapulasta kärsivillä sosiaali-, terveys-, hoiva- ja varhaiskasvatusaloilla.

Kansanliikkeenä voimme vaikuttaa työolosuhteiden parantamiseen, työn arvostukseen ja työtehtävien saatavuuteen. Näillä toimilla vankistamme samalla jäsenpohjaamme.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa Keskustan Levärannan paikallisyhdistyksen aloitteeseen annettuun vastaukseen (aloite numero 13.)

15. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Nuoret entistä paremmin mukaan puolueen toimintaan

Puolueen on paremmin otettava nuoret huomioon. Nyt jo pidemmän aikaa on ollut huomattavissa se, että Keskustanuorista eläköityneet nuoret eivät 30 vuotta täytettyään liity puolueen jäseniksi. Puolueen ja nuorten väliin on kasvanut kuilu, jonka täyttämiseen on kiinnitettävä huomiota.

Puolueessamme on oltava jatkumo tulevaisuudessaakin. Sitouttamalla nuoret mukaan puolueen toimintaan jo varhaisessa vaiheessa, pidetään huoli siitä, että he pysyvät mukana myös nuorissa toimimisen jälkeen. Annetaan nuorille mahdollisuuksia vaikuttaa jo varhaisessa vaiheessa niin paikallis- ja piiritasolla kuin valtakunnallisesti. Nuorilla on monipuolista osaamista ja kokemusta järjestötoiminnasta. Kun nuoret pääsevät vaikuttamisen polulle varhain, he myös sitoutuvat siihen jatkossakin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puolueen ja nuorten välisen kuilun kaventamista varten on luotava kattavat ja yhtenevät käytännön toimenpiteet valtakunnallisesti, paikallisesti ja piireissä. Puoluekokouskauden aikana perustetaan työryhmä määrittelemään nämä käytännön toimenpiteet.

16. Helsingin Keskustanuoret: Keskustanuorten rahoitus samalle tasolle kuin Keskustaopiskelijoilla

Nykytilassa puolue rahoittaa Keskustaopiskelijojen kaksikertaa enemmän kuin Keskustanuoria. Tilanteessa, jossa nuorisokannatus on hälyttävän alhaalla ja jäsenmäärä supistuu, olisi tärkeää panna Keskustanuorten edellytyksiin tehdä arvokasta työtä aatteen eteen. Aloite vaatii nostamaan Keskustanuorten rahoituksen Keskustaopiskelijoiden rahoituksen tasolle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous kuitenkin toteaa, että aloite kiinnittää oikein huomioita siihen, että nuorisotyö on puolueelle arvokasta työtä. Puoluekokous muistuttaa myös, että nuorisotyötä tehdään myös opiskelijajärjestössä.

Avustusten määrän päättää puoluevaltuusto joka syksy talousarvion käsittelyn yhteydessä. Avustuksia jakaessaan puolue ottaa huomioon avustusta saavan tahon muun rahoituksen. Suomen Keskustanuoret ry saa valtionapua sekä muita avustuksia huomattavasti enemmän kuin Keskustaopiskelijat ry.

Keskustanuorten puolueelta saaman rahoituksen nostaminen vastaamaan Keskustaopiskelijoiden saamaa rahoitusta tarkoittaisi, että puolueen tulisi kerätä vastaava määrä rahoitusta tai leikata joistain toiminnoistaan. Puoluekokous muistuttaa, että sisäjärjestöille jaettavat avustukset eivät ole puolelta jaettavia avustuseriä lukuun ottamatta Suomen Keskustanaisten ry:n saamaa avustusta.

17. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Uudet hybridikokoustavat käyttöön puolueessa

Perinteisen kokouksen, jossa kaikki kokoontuvat yhteen päättämään asioista, lisäksi on noussut etäkokouksien oheen myös hybridivaihtoehto, jossa osa osallistujista on paikan päällä ja osa osallistuu etäyhteydellä.

Ilmaston näkökulmasta vaihtoehto, jossa toimintaan osallistumiseen ei vaadita autoilua, on toivottavaa vakiinnuttaa puolueen virallisten ja epävirallisten kokousten toimintatapoihin. Hybridikokous tasa-arvoistaa kauempana asuvien mahdollisuuksia osallistua puolueen toimintaan aktiivisemmin. Lisäksi se tuo mukaan nuoria perhe-elämän keskellä eläviä ja liikuntaesteisiä.

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että sääntöjä ja niiden tulkintoja muutetaan suuntaan, jossa hybridikokoukset ovat sääntö eivätkä poikkeus. Keräämällä jäsenten sähköpostiyhteyksiä voidaan etäkokoukset yhdistää kaikille. Lisäksi laittamalla kokouskutsuihin yhteystiedon, josta voi pyytää etäyhteyksien kokoukseen, saadaan mahdollisimman helposti onnistumaan etä/hybridikokous.

Nyt tärkeitäkin kokouksia olisi voinut järjestää hybridinä, kun kokouskutsussa todetaan, että kokoukseen voi osallistua myös etänä. Nyt sääntöjen mukaan vaaditaan hallituksen päätös etäkokouksesta. Tämä tulkinta aiheuttaa turhaa jäykkyyttä ja karkottaa mahdollisia kiinnostuneita toiminnasta. Jos kokousten asialistamallissa lukee, että yhdistys päättää mahdollistaa etäosallistumisen kokouksiin siten, että yhdistyksen kokous ilmoitukseen laitetaan yhteystieto, josta pyydetään linkki niille osallistujille ja jäsenille, joilla ei ole vielä sähköpostiosoite tiedossa, saataisiin nämä uudet koronan myötä vakiintuneet kokoustavat laajemmin käyttöön. Nyt vaarana on, että etäkokoustavat unohdetaan koronan myötä.

Etäosallistumismahdollisuus auttaa tekniikkaa ja toimintatapoja kehittämään siten, että osallisuus toimintaan mahdollistuu mahdollisimman monelle. Samalla kehittyvät ohjelmistot, järjestelmät ja

teknologia, joita hyödynnetään ja samalla säästetään luonnonvaroja.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osin aloitteeseen ja tunnistaa aloitteen huolen.

Mikäli etäyhteyksiä hyödynnetään, on varmistettava, että kaikki halukkaat pystyvät osallistumaan kokoukseen tasavertaisesti. Yhdistyksen hallituksen tulee antaa riittävät ohjeet etäosallistumisen osalta äänestykset mukaan lukien. Koska Keskustan yhdistyksen varsinaisena tarkoituksena on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen, tällainen etäosallistumisoikeus voi olla vain kokouksen aikana.

18. Keskustan Uudenmaan piiri: Vierailupyynnöt yhden luukun periaatteella

On tärkeää, että Keskusta näkyy ja kuuluu paikallistasolla. Tämä tarkoittaa, että kunnissa vierailee myös ns. korkeamman profiilin vieraita. Keskustan kansanedustajat ja puoluejohto kyllä kiertävät kenttää ahkerasti ja mielellään. Tästä huolimatta vierailijoiden saaminen Keskustan tilaisuuksiin ja tapahtumiin tuottaa kunnissa paikoitellen tuskaa. Vastausten saamisessa kestää, ja parikin kieltäytymistä venyttää prosessin helposti kuukauteen.

Keskustan Uudenmaan piiri esittää, että kansanedustajille ja puoluejohtolle kohdistuvat vierailupyynnöt käsiteltäisiin esimerkiksi eduskuntaryhmässä avustajien toimesta kerran viikossa, jolloin pystyttäisiin kerralla kartoittamaan tilaisuuteen sopiva ja käytettävissä oleva edustaja. Tällöin Keskustan yhdistysten esittämät vierailupyynnöt pystyttäisiin käsittelemään yhden luukun periaatteella, mikä selkeyttäisi ja nopeuttaisi prosessia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja tunnistaa aloitteen huolen.

Keskustan johdon ja kansanedustajien osallistumisen keskustalaisen paikallistoiminnan tilaisuuksiin on tärkeä osa toimintaamme. Esitettyyn ongelmaan Keskustan osalta etsitään sopiva tapa toimia.

19. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Turvallisemman tilan periaatteet Keskustan tapahtumiin

Onko aatesisarten ja -veljien kunnioitus unohtunut? Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret ovat huolissaan Keskustan tapahtumien ja sisäisten viestintäryhmien turvallisuudesta. Jokaisella ihmisellä on oikeus niin fyysiseen kuin psyykkiseen rauhaan. Valitettavasti tämä ei ole aina Keskustan tapahtumissa ja keskusteluissa toteutunut.

Vaadimme Keskustalle ohjeet turvallisen tilan periaatteesta. Nämä sisältäisivät ohjeet yleiseen käyttäytymiseen ja toisten ihmisten kohtaamiseen sekä kunnioittamiseen. Periaatteissa pitää olla selkeät linjat pilkkaamisen ja syrjinnän estämiseen sekä siihen, miten yhdenvertaisuutta edistetään, annetaan tilaa kaikille osallistua keskusteluun sekä turvallinen tila, jossa kaikilla on mahdollisuus oppia ja pyytää myös huonoa käytöstään anteeksi. Turvallisemman tilan periaatteet voitaisiin laatia puolueelle esimerkiksi Suomen YK-liiton ohjeiden pohjalta.

Emme saa Keskustassa vaientaa jo yhteiskunnassa vaiennettujen ääntä tai unohtaa aatesisarten ja -veljien oikeutta fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen. Olemme entistä vahvempi ja luotettavampi puolue, kun emme häiritse tai kiusaa toisiamme.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja laatii turvallisen tilan periaatteet. Keskusta on jo ottanut käyttöönsä hyvän käytöksen pelisäännöt sekä häirintähuoneentaulun. Puoluekokous korostaa, että vastuu turvallisesta tilasta on aina jokaisella toimijalla itsellään.

20. Pirkanmaan Keskustanuoret: Turvallisemman tilan periaatteet Keskustan tapahtumiin

Onko aatesisarten ja -veljien kunnioitus unohtunut? Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret ovat huolissaan Keskustan tapahtumien ja sisäisten viestintäryhmien turvallisuudesta. Jokaisella ihmisellä on oikeus niin fyysiseen kuin psyykkiseen

1 rauhaan. Valitettavasti tämä ei ole aina Keskustan
2 tapahtumissa ja keskusteluissa toteutunut.
3
4 Vaadimme Keskustalle ohjeet turvallisen tilan
5 periaatteesta. Nämä sisältäisivät ohjeet yleiseen
6 käyttäytymiseen ja toisten ihmisten kohtaamiseen
7 sekä kunnioittamiseen. Periaatteissa pitää olla
8 selkeät linjat pilkkaamisen ja syrjinnän estämiseen
9 sekä siihen, miten yhdenvertaisuutta edistetään,
10 annetaan tilaa kaikille osallistua keskusteluun
11 sekä turvallinen tila, jossa kaikilla on mahdollisuus
12 oppia ja pyytää myös huonoa käytöstään anteeksi.
13 Turvallisemman tilan periaatteet voitaisiin laatia
14 puolueelle esimerkiksi Suomen YK-liiton ohjeiden
15 pohjalta.
16
17 Emme saa Keskustassa vaientaa jo yhteiskunnassa
18 vaiennettujen ääntä tai unohtaa aatesisarten ja
19 -veljien oikeutta fyysiseen ja psyykkiseen koske-
20 mattomuuteen. Olemme entistä vahvempi ja luo-
21 tettavampi puolue, kun emme häiritse tai kiusaa
22 toisiamme.

Puoluehallituksen vastausesitys:

26 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Pohjois-
27 Pohjamaan keskustanuorten aloitteeseen 19 anta-
28 maansa vastaukseen.

21. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Keskustan koulutukset pois laivalta

33 Viime vuosina Keskusta on pitänyt koulutuksen-
34 sa laivalla. Syynä lienee helppous ja hinta. Laiva
35 lähtee Helsingistä ja matka sisältää majapaikan
36 ja ruuat. Risteily ei kuitenkaan tue kotimaisuutta,
37 saati ilmastotavoitteita.

39 Keskustan periaatteisiin kuuluu kotimaisten yri-
40 tysten tukeminen. Keskustan arvoja ovat vastuul-
41 lisuus ja vapaus, kestävä luontosuhde ja paikalli-
42 suus. Toteutetaan Keskustan arvoja myös koulu-
43 tuksien järjestämisessä. Paikalliset yritykset voivat
44 tarjota parempia vaihtoehtoja risteilyiden sijaan.

46 Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että
47 Keskusta luopuu koulutuksien järjestämisestä
48 laivalla ja etsii kestävämpiä koulutuksen järjestä-
49 mispaikkoja.

50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Keskustan tilaisuuksia järjestetään joka puolella Suomea ja näin tuemme kotimaisuutta ja kotimaisia yrityksiä sekä ilmastotavoitteita. Pääosa Keskustan tilaisuuksista järjestetään maissa. Laivalla pidettäviä koulutuksia ja tapahtumia pidetään jatkossakin, jos se on perusteltua, ottaen huomioon kustannukset ja ilmastotavoitteet.

22. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Alkoholin tarjoilu ja nauttiminen kiellettävä puoluekokouspaikalla

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret ovat huolissaan Suomen Keskustan puoluekokousedustajien ja kokouksen seuraajien alkoholin käytöstä. Mielestämme alkoholin nauttiminen kokouksen aikana ei ole oikein eikä puolueen tulevaisuuden ja politiikan kannalta tärkeitä päätöksiä voi tehdä alkoholia nauttineena. Syksyllä 2020 Oulun puoluekokouksessa Ouluhallissa kioskista ei voinut ostaa alkoholituotteita ja tällä aloitteella Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret toivovat alkoholijuomien jäävän kokoustilasta ulkopuolelle vastaisuudessa.

Erityisesti huomioon on otettava puoluekokoukseen osallistuvan myös useita lapsia sekä alaikäisiä, joiden kannalta alkoholin käyttäminen kokouksen aikana ei ole soveliaista. Puoluekokouksen täytyy olla tapahtuma, joka on avoin ja turvallinen kaikenikäisille. Alkoholin käyttäminen puoluekokouksessa etäännyttää osaa puoluekokousväkeä ja luotuvuutta ilmapäästä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous kuitenkin ymmärtää aloitteessa esitetyn huolen. Alkoholin nauttiminen ei saa olla puoluekokouksen keskeinen anti tai millään tavoin häiritä kokouksen toimintaa. Kohtuullinen alkoholin käyttö tulee sallia, eikä alkoholia tai sen käyttöä tule mystifoida. Alkoholia ei kuitenkaan tule olla alaikäisten saatavilla. Kokouksissa alkoholin tarjoilua ei jatkossakaan sallita. Päihtyneenä kokouksessa esiintymistä ei tule hyväksyä.

1 Alkoholin käytön rajaamista täysin pois puolueko-
2 kouksista hankaloittaa myös se, että halli- ja koko-
3 ustilojen ravintolatoiminnat on usein ulkoistettu
4 muulle kuin halliyrittäjälle itselleen. Yrittäjällä on
5 oikeus harjoittaa liiketoimintaansa vuokraamis-
6 saan tiloissa. Puolueella tai muilla tilojen vuok-
7 raajilla ei ole mahdollisuutta puuttua yksityisen
8 yrityksen toimintaan.

23. Keskustanaisten Karjalan piiri: Keskustan yhteisöllisyys -kiertopalkinto

13 Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toi-
14 mintaan. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että
15 jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yhdistys
16 seuraavassa sarjassa:

18 Suomen Keskustan yhteisöllisyys -kiertopalkinto
19
20 Myönnetään sille Keskustan yhdistykselle, jossa
21 toiminta on vireää, vaikuttavaa ja tuloksellista,
22 vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa
23 on vahvaa ja jäsenillä on hyvä olla.
24
25 Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekoko-
26 ukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puo-
27 luehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan
28 toimesta puoluekokouksessa.

30 Tieteelliset perusteet aloitteelle: Korkeampi ar-
31 voston tarve taas sisältää itseluottamukseen,
32 kompetenssiin, saavutuksiin, johtajuuteen ja
33 riippumattomuuteen liittyviä käsitteitä. Korke-
34 amman tarpeen ajatus perustuu siihen, että se on
35 pysyvämpi kuin muilta ihmisiltä saatu arvostus.
36 Ihminen kaipaa myös arvostusta, jota muut hänel-
37 le osoittavat.

Puoluehallituksen vastausesitys:

41 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, vaan esittää,
42 että aloite tutkitaan ja pannaan toimeen seuraavalla
43 puoluekokouksella puoluehallituksen
44 päättämällä, piirien kanssa sovittavalla hallinnolli-
45 sesti keveällä tavalla.

47 Kiittäminen, muistaminen ja palkitseminen ovat
48 kannatettavia kaikessa toiminnassa. Erityisen tär-
49 keää se on vapaaehtoistyössä, jossa ihmiset anta-
50

vat korvaukset omaa aikaansa ja työpanostaan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Henkilöiden ja yhteisöjen toiminnan aktivoiminen ja muistamisen tulee lähteä liikkeelle paikalliselta tasolta, ei ylhäältä päätetyillä säännöillä.

24. Keskustanaisten Karjalan piiri: Hyvä kello kauas kuuluu

Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toimintaan. ”Hyvä kello kauas kuuluu” on sanonta. Jotta nuo hyvät kellot kilkattaisivat Keskustassa, tarvitaan positiivista palautetta ja kannustusta järjestölliseen ja poliittiseen vaikuttamistyöhön. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yksittäinen toimija seuraavassa sarjassa:

Suomen Keskustan Hyvä kello -kiertopalkinnon saaja on aikaansaapa, vaikuttava, aktiivinen ja luonut hyvää henkeä tai palkinto voidaan myöntää myös loistavasta ideasta, teosta tai päätöksestä.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Motivaatio saa ihmiset toimivaan tietyllä tavalla. Se myös suuntaa ja sääntelee käyttäytymistämme tiettyyn suuntaan. Motivaatio vaikuttaa siihen, kuinka kovasti henkilö yrittää saada aikaan tuloksia ja sitoutuu harjoittamaansa toimintaan. Motivoitunut henkilö valitsee haasteellisen tehtävän ja haluaa suoriutua siitä niin, että työn jälki on hyvälaatuista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Keskustanaisten Karjalan piirin vastaukseen aloitteeseen numero 23.

25. Keskustanaisten Karjalan piiri: Jäsenhankinta pitää aatteen verevänä

Suomen Keskusta on ainut todellinen poliittinen kansanliike Suomessa. Jotta Keskustan asema säilyy tulevaisuudessa, tulee huomiota kiinnittää

aiempaa enemmän jäsenhankintaan. Aktiivisen jäsenhankinnan panos aattemme eteen on hyvä muistaa ja heitä on hyvä myös kiittää työstä. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yksittäinen toimija seuraavassa sarjassa:

Suomen Keskustan jäsenhankkija –kiertopalkinnon saaja on puoluekokouskauden aikana eniten uusia jäseniä Suomen Keskustaan hankkinut henkilö. Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Palkitsemisjärjestelmän kokonaisuuden on oltava eheä. Sitä toteuttaville organisaation jäsenille on oltava selvää, mitä järjestelmä pitää sisällään, mistä palkitaan ja kuinka sillä halutaan toteuttaa organisaation strategiaa. Yksi tapa palkita ei vastaa jäsenten tarpeisiin tai toimi motivoivana tekijänä, jolloin ohjausvaikutusta ei synny. Tällöin tarvitaan useampia palkitsemistapoja, joita käytetään samanaikaisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja esittää, että aloite tutkitaan ja pannaan toimeen seuraavalla puoluekokouskaudella puoluehallituksen päättämällä, piirien kanssa sovittavalla tavalla.

Uusien jäsenten hankinta on jokaisen keskustalaisen vastuulla.

Kiittäminen, muistaminen ja palkitseminen ovat kannatettavia kaikessa toiminnassa. Erityisen tärkeää se on vapaaehtoistyössä, jossa ihmiset antavat korvauksetta omaa aikaansa ja työpanostaan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Henkilöiden ja yhteisöjen toiminnan aktivoiminen ja muistamisen tulee lähteä liikkeelle paikalliselta tasolta, ei ylhäältä päätetyillä säännöillä.

26. Keskustaopiskelijat: Kansanliikkeen ääni kuuluviin – puolueen presidenttiehdokkaasta järjestettävä esivaali

Keskustaopiskelijat esittää, että puolueen ehdokkaasta vuoden 2024 presidentinvaaleihin käydään puolueen sääntöjen 31 §:n mukainen esivaali.

Kansanliikkeen ääntä puolueessa on vahvistettava. Esivaalia ei tule pelätä, vaan se tulee nähdä mahdollisuutena.

Pitkän linjan keskustavaikuttaja, ministeri Seppo Kääriäinen on lausunut: ”Keskustassa kannattaisi harkita jäsenvaalin järjestämistä. Tuskin on viisasta toimia samantyyppisellä tyypistetyllä keskustelulla kuin tehtiin vuoden 2018 vaalien alla. Hyvin hoidettu esivaali voisi sivutuotteena elvyttää kansanliikkeen uinuvaa järjestötoimintaa ja antaa jäsenyydelle merkitystä.”

Keskustaopiskelijat yhtyy tähän ajatteluun. Jäsenten osallistuminen aktivoi kenttää ja innostaa tulevaan vaalityöhön.

Keskustaopiskelijat korostaa, että onnistunut esivaali puolueen presidenttiehdokkaasta edellyttää vähintään kolmea tosissaan presidentiksi pyrkivää ehdokasta. Siksi keskustelu esivaalista on avattava mitä pikimmiten.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Keskustan säännöissä todetaan: ”Puolueen presidenttiehdokkaan nimeää puoluekokous puoluehallituksen esityksen pohjalta. Ehdokkaan asettamista voi edeltää esivaali, joka toimeenpannaan puoluevaltuuston hyväksymän erillisen ohjesääntö mukaisesti.”

Puoluekokous toteaa, että asiassa tulee edetä puolueen sääntöjen ja päätöksentekokäytäntöjen mukaisesti. Lopullisen harkinnan ja päätöksen mahdollisen esivaalin järjestämisestä tekee puoluehallitus. Puoluekokous katsoo, että puolitoista vuotta ennen presidentinvaaleja ei tule tehdä sitovaa ja lopullista päätöstä mahdollisen esivaalin järjestämisestä.

Kuten aloitteessa todetaan esivaali vahvistaisi puolueen sisäistä demokratiaa ja aktivoisi jäsenistöä sekä antaisi sille vaikuttamismahdollisuuksia tärkeässä ja kiinnostavassa kysymyksessä.

Toisin kuin aloitteessa esitetään, puoluekokous katsoo, että esivaalin järjestämistä ei tule sitoa tiettyyn määrään ”tosissaan pyrkiviä ehdokkaita”, vaan puoluehallituksella on oltava liikkuma- ja harkintavaraa päätökselleen mahdollisesta esivaalista.

Puoluekokous katsoo, että ehdokkaita esivaaliin esitettäessä ”riman” pitää olla riittävän korkealla. Esimerkiksi vuonna 2016 puoluehallitus päätti, että esivaaliin (presidentinvaalit 2018) nimettävällä tulee olla takanaan vähintään kymmenen Keskustan perusjärjestön yleisen kokouksen esitystä tai yhden piirin yleisen kokouksen esitystä.

Keskustan viestintä

Keskustan Helsingin piiri: Suomen Keskustan käynnistettävä ammattimainen brändityö

Keskustanaisten Itä-Savon piiri, Keskustanaisten Savonlinnan, Punkaharjun ja Sulkavan paikallisyhdistys: Resursseja ja laatua viestintään

Keskustanaisten Karjalan piiri: Kannustusta viestintään

Pirkanmaan Keskustanaiset: Tiedottaminen tasapuoliseksi ja saavutettavaksi kaikille

Suomen Keskustanuoret: Viestinnän resurssit tuplattava

Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys: Keskusta-aktiiveille oma mobiilisovellus

Keskustaopiskelijat: Keskusta TikTokiin

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Viestintäkoulutus puolueen tärkeimmäksi jäseneduksi

27. Keskustan Helsingin piiri: Suomen Keskustan käynnistettävä ammattimainen brändityö

Erityisesti pääkaupunkiseudun keskustalaiset vaikuttajat törmäivät jatkuvasti puolueesta vuosikymmenet samanlaisina säilyneisiin ajatusluutumiin, jotka eivät mitenkään vastaa kuvaa keskiuudesta, valtakunnallisesta ja modernista yleispuolueesta. Nuorella vaikuttajapolvella ei ole näistä käsityksistä edes muistijälkeä, ja jo vuosikymmeniä toiminnassa mukana olleita vanhentuneet mielikuvat kiusaannuttavat ja kuluttavat.

Keskustan Helsingin piiri on sitä mieltä, että asiakkaat, äänestäjät, eivät ole syyä. Jos hyvä tuote ei käy kaupaksi, vika on viestinnässä ja vielä täsmällisemmin siinä, että puolue on laiminlyönyt johdonmukaisen, ammattimaisen brändityön. Kyse ei ole kampanjoinnista vaan pitkäjänteisestä, asioiden juurille menevästä strategisesta työstä. Sanojen ja tekojen on vastattava toisiaan ja vahvistettava keskustalainen ydinviesti sellaiseksi, että se puhuttelee kaikkialla Suomessa.

Työ lähtee liikkeelle puolueen johdosta, sen päätöksellä. Johto toimii keskustelun avaajana, ja keskustelussa nostetaan esille niin puolueen arvot ja historia kuin sen toiminta niitä vasten peilattuna. Tärkeää on, että brändityö on valtakunnallista ja yhteisöllistä. On tärkeää saada kuuluihin ”kentän ääni” maan eri puolilta. Tavoitteena on löytää yhteisiä nimittäjiä toiminnan kattavaan kehittämiseen. Paikallistaso tuo mukaan alueiden erityispiirteet, sekä vahvuudet että kipukohdat. Heikkouksien kohtaaminen on vaikeaa, mutta se on ainoa mahdollisuus kestävä lopputuloksen aikaansaamiseksi.

Puolueella on brändityöhön tekijänoikeudet, mutta työn toteuttamiseen tarvitaan myös muita ammattilaisia, joita löytynee myös puolueen omista verkostoista. Olennaista on löytää vastauksia siihen, mitä liikkuvien äänestäjien mielessä tapahtuu vaikkapa 600 kilometrin matkalla Oulusta Helsinkiin. Jos nämä ovat Oulussa asuessaan mieltäneet keskustan omaksi puolueekseen mutta siirtyvät Helsingissä vihreiden kannattajiksi, brändissämme on valuvika, joka täytyy korjata.

Keskustan Helsingin piiri esittää, että puoluekokous tekee päätöksen brändityön aloittamisesta. Tavoitteena on kirkastaa ja ajanmukaistaa puolueen viesti sellaiseksi, että se saavuttaa vastakaikua kaikkialla Suomessa. Puolueen johto budjetoit hankkeelle resurssit ja nimeää eri työvaiheista vastuussa olevat henkilöt. Hanke käynnistyy välittömästi puoluekokouksen jälkeen, työn vaiheita käytsiä läpi sovittuina ajankohtina järjestettävissä seminaareissa ja keskustelutilaisuuksissa ja lopputulokset olisivat arvioitavissa ja käytettävissä 2024 järjestettävässä puoluekokouksessa.

Osana brändityötä koko järjestökentälle ja jäsenistölle annettaisiin niin ikään koulutusta roolista yhteisen brändin rakentamisesta ja siihen liittyvistä työkaluista. Helsingin piiri on mielellään mukana tässä yhteisessä työssä ja kannustaa koko jäsenistöä olemaan aktiivinen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puolueessa tiedostettiin kevään 2019 eduskuntavaalitappion jälkeen varsin selkeästi, että suomalaiset eivät enää tunne Keskustaa. Puolueessa lähdettiin työstämään vaalianalyysejä otsikolla ”Tuntematon Keskusta” ja tulevaisuuteen katsovaa Keskusta 2030 –ohjelmaa.

Kyseinen ohjelma hyväksyttiin vuoden 2020 puoluekokouksessa seuraavien vuosien toimintalinjaksi. Se löytyy puolueen nettisivuilta. Ohjelma on kaksiosainen. Uudistusohjelmaosiossa kiteytetään Keskustan tehtävä (missio) sekä kerrotaan tulevaisuudenkuvastamme (visio): millaisen Keskustan ja Suomen haluamme vuonna 2030. Kerromme myös, kuinka uudistamme puolueemme toimintatapoja. Samassa yhteydessä on linjattu myös aloitteen tekijänkin mainitsemaan viestintään liittyen, että sanoitamme aatettamme ja linjaamme 2020-luvun kielelle niin, että viestimme kohtaavat ihmisten kokeman todellisuuden. Viestimme selkokielellä, monikielisesti ja esteettömästi.

Edellä mainittuun perustuen puoluekokous ei näe tällä hetkellä tarvetta laajamittaiselle, uudelle brändityölle. Aloitteen evästys otetaan huomioon käynnissä olevassa viestinnän kehittämistyössä.

28. Keskustanaisten Itä-Savon piiri, Keskustanaisten Savonlinnan, Punkaharjun ja Sulkavan paikallisyhdistys: Resursseja ja laatua viestintään

Tulevat vaalit on tiedossa vuosikymmeniksi eteenpäin, mikä mahdollistaa sen, että puolueen vaaliohjelmat ja -mainontaohjeistukset voidaan laatia hyvissä ajoin jokaiseen vaaliin. Kuitenkin nämä tulevat luvattoman myöhässä paikallistason ja jäsenistön käyttöön.

Puolueella on markkinointiin ja viestintään palkattua henkilökuntaa, jonka työhön puolueen puoluetukea käytetään. Tästä huolimatta esimerkiksi ensimmäisissä aluevaaleissa moni piiri joutui käyttämään ulkopuolisten mainostoimistojen palveluita saadakseen lehtimainokset ja some-mainonnan tehtyä.

Keskustan profiilin nostaminen edellyttää laadukasta ja helposti saavutettavaa markkinointia ja viestintää. Tämä edellyttää yhdenmukaista viestin-

tästrategiaa koko maassa, kaikilla tasoilla. Yhdenmukaiset, helppokäyttöiset mainospohjat takaavat tasaisen laadun kaikkien ilmoituksiin.

Puoluetoimiston odotetaan ottavan vastuun vaaliviestinnän ja mainospohjien tekemisestä piirien, kunnallisjärjestöjen, paikallisyhdistysten ja jäsenistön käyttöön. Näiden pitää olla hyvissä ajoin hyödynnettävissä ja niin helposti, että kuka tahansa ehdokas pystyy niitä käyttämään. Pelkät ohjeet eivät riitä, vaan materiaalin on oltava sellaisessa muodossa, että ehdokas voi itse viimeistellä mainoksen lisäämällä mainospohjaan tekstiä ja/tai kuvan.

Keskustanaisten Itä-Savon piiri ja Savonlinnan sekä Punkaharjun Keskustanaiset esittävät, että paikallistasolla on kaikissa tulevaisuuden vaaleissa käytettävissä yhdenmukaista, laadukasta ja helposti käytettävää mainos- ja viestintämateriaalia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puolue otti keväällä 2021 käyttöön kaikille ilmaisen ja käyttäjäystävällisen graafisen työkalun. Canva-nimellä tunnettu palvelu on otettu hyvin vastaan. Siitä on tullut käyttäjiltä kiitosta sekä kuntavaalien että aluevaalien yhteydessä. Puolue on kouluttanut ja kouluttaa jatkossakin käyttäjiä palvelun käyttämiseen.

Puoluekokous yhtyy aloitteen näkemykseen siinä, että sekä vaali-ilmeen että ilmeen mukaisten materiaaliopohjien pitää olla käytössä hyvissä ajoin ennen vuoden 2023 eduskuntavaaleja. Samassa yhteydessä myös Canvan käytön ohjeistusta tulee edelleen selkeyttää ja muistuttaa koulutuksista ja jo olemassa olevasta koulutusmateriaalista.

29. Keskustanaisten Karjalan piiri: Kannustusta viestintään

Keskustan tulee näkyä ja kuulua. Keskustanaisten Karjalan piiri on huolissaan keskustalaisten näkyvyydestä sekä perinteisessä printti- kuin internetin sosiaalisessa mediassa. Yhteiskunnallisia kirjoituksia ei synny vain Keskustan yhdistysten kokouksissa, vaan tarvitaan uudenlaista viestinnän

jatkuvuutta korostavaa ajattelutapaa, keinoja ja kannustimia. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa yhtenä keinona käytetään palkintoja.

Suomen Keskustan Alkiolainen kynä –kiertopalkinnon saaja on jäsen, joka kirjoittaa aktiivisesti sekä sosiaaliseen että printtimediaan palkintaan. Kirjoitukset ovat sisällöltään yhteiskunnallisia, rakentavia ja Keskustan aatemaailmaa tukevia.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Palkinto jaetaan yhdelle aktiiviselle kirjoittajalle / Keskustan piiri. Ehdotuksen palkinnon saajasta tekee piirihallitus. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Palkitsemisen suunnittelussa tulee huolehtia viidestä asiasta, jotta palkitseminen pysyy ajantasaisena. Nämä viisi kohtaa ovat oman strategian ymmärtäminen, palkitsemisstrategia luominen, palkitsemissalkun määrittely, palkitsemisen vaikutusten hallinta sekä palkitsemisen toimivuuden arviointi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Jokainen Keskustan jäsen on nykypäivänä jo itsessään ”media”. Jokainen keskustalainen voi viedä keskustalaisia arvoja ja aatteita eteenpäin ilman erillistä palkitsemisprosessia sekä printissä että sosiaalisen median eri kanavissa.

30. Pirkanmaan Keskustanaiset: Tiedottaminen tasapuoliseksi ja saavutettavaksi kaikille

Nykyisin tiedottaminen on siirtynyt entistä enemmän netitse tapahtuvaksi. Laitteita on monenlaisia, minkä avulla hakea tietoa, mutta on vaikea hahmottaa mistä löytyy juuri se kanava, minkä tiedotus on virallista ja asiallista. Kuten on useasti käynyt ilmi, ei esimerkiksi somen kautta tapahtunut tiedottaminen ole välttämättä tarkkaa, oikea-aikaista tai täsmällistä puhumattakaan siitä, onko se aina perimmäinen totuus. Digitaalinen tiedotus ei ole kaikkien saatavilla laitteiden, nettiliittymän, taidon tai muun puutteen vuoksi.

Yhteydenotot ovat siirtyneet paljolti netin kautta tapahtuvaksi eikä puolueuimistoa/viranomaisia/palveluntuottajia enää välttämättä saa kiinni helposti, jos ollenkaan. Ainakin jonotusajat venyvät välillä todella pitkiksi. Tieto kulkee myös kohtuuton hitaasti kirjeitse ja on vaikea löytää kanavaa, missä se on selkeästi esillä. Tiedotuksessa ei aina toteudu tasapuolisuus eikä saavutettavuus.

Pirkanmaan Keskustanaiset esittää, että kiinnitetään huomiota Keskustan toimijoiden tiedotuksen tapaan, laatuun ja saavutettavuuteen. Digitaalista viestintää pitää selkeyttää ja pitää vielä rinnalla perinteisempiäkin viestintätapoja kuten esim. tekstiviestit, kirjeet ja puhelimitse tapahtuva viestintä. Näin turvataan tasapuolisuus tiedotuksessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osin aloitteeseen.

Puoluekokous on aloitteen tekijöiden kanssa samaa mieltä siitä, että perinteisillä keinoilla tavoittamisen pitää edelleen kuulua puolueen toimintamalleihin. Tähän kysyntään on vastannut muun muassa kaksi kertaa vuodessa Suomenmaan yhteydessä jaettava jäsenliite.

Samalla kun mietitään sitä, mitkä ovat oikeat välineet jäsenten perinteiseen tavoittamiseen, tiedostetaan digitaalisuuden lisääntyminen kaikesa viestinnässä. Sosiaalisen median kanavat ovat tulleet puolue-elämäänkin jäädäkseen. Tästä syystä näitä käytetään jatkossakin aktiivisesti.

Lähes neljä miljoonaa suomalaista viettää kausittain aikaa suosiotaan kasvattavassa Instagramissa. Myös Facebook on edelleen hyvä kanava etenkin viestittäessä erilaisista tapahtumista ja poliittisesta päätöksenteosta. Facebookia käyttävät sujuvasti myös seniorikansalaiset. Tärkeää onkin erottaa toisistaan viestinnän tapa ja kohdeyleisö.

On selvää, että viestintäkanavasta riippumatta Keskustan viestin pitää tulevaisuudessakin tavoittaa kaikenikäiset ihmiset. Erityistä huolta kannetaan nuorista ja siitä, että keskustalainen viesti tavoittaa myös heidät alati pirstaloituvassa mediakentässä. Tässä etenkin sosiaalisen median kanavilla on tärkeä rooli.

31. Suomen Keskustanuoret: Viestinnän resurssit tuplattava

Keskusta tekee töitä, mutta ei osaa viestiä siitä. Puolueellamme on pitkä historia aikaansaavana organisaationa, mutta se ei näy kannatuksessamme. Toimiva viestintä on poliittisen järjestön elinehto, siihen tarvitaan työtunteja, osaamista, koulutusta ja rahaa. Meidän on saatava viesti kulkemaan tehokkaasti puolueuimistolta paikallistasolle, ja puolueen ulkopuolelle.

Tällä hetkellä puolueen panostus viestintään on riittämätöntä. Tekijöitä ei ole tarpeeksi, eikä kentällä ole riittävän kattavasti osaamista. Sosiaalisen median kanavissa sujuva viestintä kaipaava monipuolisempaa sisältöä – jokainen alusta toimii eri tavalla. Emme voi olettaa yhden työntekijän omaavan kaikkien kanavien täydellistä osaamista.

Suomen Keskustanuoret esittää, että puolueen viestinnän resurssit tuplataan vuoteen 2024 mennessä. Tämän tulee näkyä sosiaalisen median analytiikan tarkempana seurantana sekä viestinnän työntekijöiden, ja paikallistasoille järjestettävien viestinnän koulutusten merkittävänä lisääntymisenä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Kevään 2019 eduskuntavaalitappion jälkeisessä sopeutuksessa haluttiin, että viestinnän henkilömäärä pyritään pitämään ennallaan. Näin panostettiin siihen, että voimavaroja keskustaviestin eteenpäin saattamiseen on käytössä etenkin vaalitappion jälkeen. Suhteessa muuhun puolueuimiston väkimäärään viestinnän henkilöstövahvuus on vahvistunut.

Seuraavat strategiset ratkaisut puolueuimiston henkilöstömäärän osalta tehdään kevään 2023 eduskuntavaalien jälkeen. Silloin on aika tarkastella puolueuimiston henkilöstömäärää ja sen kohdentamista eri käyttötarpeisiin.

Puoluekokous tiedostaa, että viestinnältä odotetaan nopeassa mediakentässä tehokkuutta ja oikea-aikaisuutta. Kehitystyötä tehdään jatkuvasti,

mistä esimerkkinä on keväällä 2022 hyväksytty viestinnän periaatteet -linjaus.

32. Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys: Keskusta-aktiiveille oma mobiilisovellus

Nuorten saamista puolueuimintaan mukaan voisi tukea puolueaktiivien oma Keskusta-sovellus. Ajantasainen tieto, yhteystiedot, yhteyshenkilöt, uusimmat tiedotteet ja uutiset jne. löytyisivät yhden mobiilisovelluksen alta. Tämä olisi hyvä työväline internetsivujen rinnalle. Ehkä tulevaisuudessa kenttäväen mielipiteitä voisi nopeaa mitata tämän sovelluksen kautta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puolue toteutti nettisivu-uudistuksen keväällä 2020. Samalla sivustosta tehtiin täydellisesti mobiilioptimoitu. Puolueen nettisivun voi ladata painikkeeksi älypuhelimien etusivulle ja näin saada siitä helppokäyttöisen välineen. Tarvetta erilliselle sovellukselle ei siten ole. Puoluekokous tiedostaa, että erillisissä sovelluksissa voi olla ominaisuuksia, joita puolestaan nettisivuilla ei ole.

Puoluekokous muistuttaa, että puolueelle lanseerattiin oma Keskusta-sovellus vuoden 2018 alussa. Se oli käytössä puolitoista vuotta. Tuona aikana koko Keskustan isosta jäsenmäärästä vajaat 300 ihmistä latasi sovelluksen käyttöönsä.

33. Keskustaopiskelijat: Keskusta TikTokkiin

Keskustaopiskelijat esittää, että puolueen sosiaalisen median kanavia on täydennettävä TikTokilla.

Puolue on hienosti esillä eri sosiaalisen median viestintäkanavissa aina Facebookista Instagramiin, mutta kasvavassa sosiaalisen median kanavassa TikTokissa puolueella ei ole kuitenkaan vielä kanavaa.

TikTok on sosiaalisen median kanava, jossa käyttäjät jakavat yleensä lyhyitä videopätkiä. TikTokilla on arviolta Suomessa yli 1,5 miljoonaa käyttä-

jää kuukaudessa, ja se tavoittaa erityisen hyvin 18–24-vuotiaita. Keskustaopiskelijoiden mielestä tätä puolueen kannatuksen kannalta haastavaa kohderyhmää tulisi pystyä puhuttelemaan paremmin - ja tässä esimerkiksi uusi viestintäkanava voisi toimia yhtenä konkreettisena keinona.

Yhdelläkään eduskuntapuolueella ei ole vielä TikTokia, vaikka monelta keskustankin kansanedustajalta TikTok jo löytyy. Keskustaopiskelijat esittääkin, että puolueen on rohkeasti otettava uusia viestintäkanavia haltuun, ja sen on alettava päivittämään sisältö sinne aktiivisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Puoluekokous tiedostaa, että Keskusta ei tällä hetkellä esiinnyt kaikissa sosiaalisen median kanavissa. Jokaisessa kanavassa pitää esiintyä kanavan omilla vahvuuksilla, ja sisällön pitää olla tuotettu juuri kanavan kohderyhmän mukaan. TikTokissa yksityishenkilöiden sisällöntuotanto toimii paremmin kuin kokonaisten organisaatioiden sisällöntuotanto.

Moni keskustalainen kuntapäättäjä ja kansanedustaja on jo ottanut TikTokin haltuun. Tähän työhön puoluekokous haluaa kannustaa ennakkoluulottomasti entistä useampia keskustatoimijoita.

34. Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Viestintäkoulutus puolueen tärkeimmäksi jäseneduksi

Tärkein peruste puolueen jäsenyydelle on mahdollisuus vaikuttaa. Vaikuttaminen on oma taitonsa, jossa korostuu erityisesti viestintäosaaminen – miten saada vaikuttaminen kohdistettua oikein ja esille eli yleisön tietoon.

Leppävaaran Keskusta esittää, että puolueen viestintäkoulutus tuotteistetaan aikaisempaa paremmin ja siitä tehdään Keskustan jäsenyyden tärkein jäsenetu. Tällainen panostus on myös sivistyspuolueemme arvojen mukaista ja vannoo alkilaisen itsensä kehittämisen nimiin.

Nykypäivänä yhdistystoiminnan ja tässä tapauksessa puolueen jäsenyyden pitää olla sellaista, joka kehittää tavalla, jonka voi mitattavasti hyödyntää esim. työnhaussa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puolue on keväällä 2022 hyväksynyt Viestinnän periaatteet 2025 -linjauksen, joka toimii viestinnän ohjenuorana eri tason keskustalaisille toimijoille. Periaatteet perustuvat Keskusta 2030 -ohjelmaan sekä periaatteelliseen talous- ja toimintasuunnitelmaan puoluekokouskaudelle 2020–2022.

Viestinnän koulutus on linjauksessa nostettu Keskusta-jäsenyyden keskeisimmäksi jäseneduksi. Jäsenistö on toivonut eniten some-koulutusta esiintymistaidosta sekä some-kanavien käytöstä. Nämä huomioidaan tulevissa koulutusohjelmissa (esimerkkeinä Uusi Verso ja Vaikuttajakiihdyttämö) ja eduskuntavaalien ehdokaskoulutuksissa.

Puoluekokous muistuttaa, että esimerkiksi kaudella 2021–22 toteutettu Uusi Verso -koulutus antoi koulutettaville opintopisteitä. Näin sitä voi käyttää tukena muussa opiskelussa sekä esimerkiksi aloitteissa mainitussa työnhaussa.

Keskustan ohjelmatyö, politiikan valmistelu ja yleinen toiminta

Suomen Keskustanuoret: Alkiolainen aate tuotava nykyaikaan ohjelmatyön avulla

Keskustan kaksikielinen piiri (Centerns distrikt): Keskustalle uusi periaateohjelma

Keskustan Helsingin piiri: Vammaisten oikeuksien on toteuduttava puolueen järjestö- ja vaikuttamistyössä – lisää vammaisia politiikan tekoon

Keskustan Helsingin piiri: Puolueelle oma linjaus pääkaupungin kehittämisestä

Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Keskustan kaupunkipoliittinen tavoiteohjelma kuuteen suurimpaan kaupunkiin

Keskustan Espoon kunnallisjärjestö: Työskennellään tunnettavuuden ja kannatuksen parantamiseksi pääkaupunkiseudulla

Keskustan Espoon kunnallisjärjestö: Puolueen kaupunkistrategiaan uutta puhtia

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Kohtuullisuus Keskustan kaupunkitoiminnan kärkiarvoksi

Edistysmielisen Keskustapolitiikan yhdistys ry: Tutkittuun tietoon pohjautuva politiikka keskiöön sivistyspuolueessa

Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Keskustalle oma tasa-arvon edistämisen toimenpideohjelma politiikan ja järjestötoiminnan kentälle

Keskustaopiskelijat: Jäsenille mahdollisuus tehdä aloitteita suoraan puoluekokoukselle

Keskustaopiskelijat: Puoluekokousaloitteiden toteutumista seurattava ja raportoitava jäsenistölle avoimesti

Puolangan Keskustanaiset ry: Keskustan arkistot kuntoon

Kainuun Keskustanuoret: Keskustan ulkopoliittista ja kansainvälistä työtä vahvistettava

Keskustan Itä-Helsingin paikallisyhdistys: Moninaisuutta Keskustan perhekuvaan

Keskustanaisten Helsingin piiri ry: Yksineläjät näkyviin puolueen ohjelmissa

Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys: Yksin elävien toimeentulon ja verotuksen helpottaminen

Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: Yksinasuvien asiat keskiöön

Keskustan Pielisensuun paikallisyhdistys: Suomen Keskustan metsäohjelma tulee päivittää ja uudistaa

Korpilahden paikallisyhdistys: Suomen Keskustan kaivospoliittinen linjaus tulee päivittää

Jyväskylän Keskustan paikallisyhdistys: Suomen Keskustan kaivospoliittinen linjaus päivitettävä

35. Suomen Keskustanuoret: Alkiolainen aate tuotava nykyaikaan ohjelmatyön avulla

Keskustan aatteellinen suunta on kadoksissa. Se on johtanut tilanteeseen, jossa suomalaiset eivät tunnista keskustalaista aate- ja arvopohjaa, joka vähentää luottamusta kansanliikkeeseemme. Osa suomalaisista näkee alkiolaisuuden vanhanaikaisena ja kulahtaneena aatepohjana, joka ei edusta suomalaisen yhteiskunnan edistymistä. Tämä on kuitenkin virheellinen tulkinta aatepohjastamme, joka perustuu edistyskäsitykseen, sivistykseen ja köyhän asian edistämiseen.

Keskustan on löydettävä edistyskäsitys uudelleen ja lähdettävä puolustamaan aitoja alkiolaisia arvoja 2020-luvun politiikassa. Elämme poliittisessa tilanteessa, jossa Keskusta ei uskalla olla uudistava puolue, joka muuttaa Suomea ja maailmaa paremmaksi selkeillä visioilla ja tulevaisuuskuvalla, vaan politiikkamme näyttäytyy uudistuksia torppaavana vastarintana.

Suomen Keskustanuoret vaatii, että kansanliikkeemme aloittaa laajamittaisen aatteellisen keskustelun alkiolaisuudesta 2020-luvun yhteiskunnassa ja sanoittaa alkiolaisuuden nyky-yhteiskuntaan sopivaksi. Tämä tapahtuu laajasti jäsenistöä osallistavalla aatteellisella ohjelmatyöllä.

Keskusta luo tämän avulla toivoa tulevasta, aitoa edistyskäsitystä politiikkaa ja pohjaa toimintansa

aitoon edistyskäsityksen pois taantumuksen kuopasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan aatteellinen pohja on sinänsä vakaa; jäseniä ja kannattajia yhdistävät suuret linjat ovat olemassa, mutta niitä ei tunnusteta riittävästi. Näkemys tuntemattomasta Keskustasta pitää siis suurelta osin paikkansa. Oulun puoluekokous kiinnitti 2020 tähän huomiota hyväksymässään Keskusta 2030 -ohjelmassa. Yksi ohjelman strategisia tavoitteita ja toimintatapojen uudistamista koskevista luvuista on otsikoitu ”Linja kirkkaaksi”.

Aloitteessa Keskustan aate sidotaan tiukasti alkioalaisuuteen. On totta, että Santeri Alkio oli puolueen alkuvuosina merkittävin puolueen aatteen kehittäjä ja loi vankan pohjan myöhemmälle keskustalaisuudelle. Alkion ajatuksista riittää paljon hyödynnettävää ja ammennettavaa vielä 2000-luvullakin. Tarvitaan kuitenkin jatkuvaa aatteen päivittämistä ja etenkin sanoittamista tälle vuosisadalle. Aloitteessakin esiintuodut käsitteet kuten alkioalaisuus, edistyskäsitys ja köyhän asia eivät välttämättä avaudu ja iske 2020-luvulla ihmisten tajuntaan. Esimerkiksi vuonna 2018 hyväksytyn periaateohjelman valmistelussa kiinnitettiin erityistä huomiota aatteen ymmärrettävään sanoitukseen.

Puoluekokous huomauttaa, että Keskustassa aatteen kehittäjiä on ollut muitakin kuin Alkio. Länsi-maisessa demokratiassa puolue ja sen aate eivät voi olla tiukasti ankkuroiduneita pelkästään yhden miehen ajatuksiin, vaan aate uudistuu koko ajan. Keskusta-aate on siis enemmän kuin alkioalaisuus. Siksi aloitteessa esitetyn päivytystarpeen pitää koskea laajemmin keskustalaisuutta.

Alkiolais-keskustalaiseen ajatteluun kuuluu myös se, että vanhat ja olemassa olevat aatteen rakennuspuut laitetaan kriittisen tarkastelun alle, myös yli satavuotiaan alkioalaisuuden opinkappaleet. Pidetään niistä aikaa kestäviä ja toisaalta luovutaan niistä, jotka eivät enää päde uudessa ajassa. Alkiolaisuus syntyi aikana, jolloin kaikkiin 2000-luvun

ilmiöihin ei voinut olla vastauksia näkyvässä. Siksi 2020-luvun keskustalaisten pitää olla oman aikansa alkioita ja ottaa vastuu aatteensa vahvuudesta ja kehittämisestä.

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen siinä, että Keskustan julkikuvassa ei näy lainkaan riittävästi tahomme yhteiskunnan uudistamiseen. Tähän pitää myös ohjelmatyössä kiinnittää huomiota. Puoluekokous kuitenkin toteaa, että ihmisten mielikuvat puolueista eivät synny niinkään suoraan ohjelmapapereista vaan käytännön politiikanteon, päätösten sekä some-aikana yhä enemmän yksittäisten julkisten puheenvuorojen ja kirjoitusten pohjalta. Aatteen ja ohjelmien uudistushenkisyys ei siis aina toteudu ja tule toivotulla tavoin näkyviin politiikan reaali maailmassa.

Puoluekokous yhtyy aloitteentekijöiden vaatimukseen osallistavasta ja aatteellisesta ohjelmatyöstä. Sitä on jo vahvistettu merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Toimintatapaa pitää yhä vahvistaa.

Esimerkiksi vuonna 2018 hyväksytyn periaateohjelman valmisteluprosessissa puolueen jäsenjärjestöillä ja jäsenillä oli kolmeen otteeseen mahdollisuus antaa palautetta ja esityksiä ohjelmatyöhön; viimeisimmässä vaiheessa myös itse ohjelmaluonnokseen. Myös Oulun puoluekokouksessa 2020 hyväksytty Keskusta 2030 -ohjelma, joka sisälsi muun muassa puolueen mission sekä visiot Keskustalle ja Suomelle 2030, tehtiin vahvasti jäsenjärjestöjä ja jäseniä osallistavalla tavalla. Puoluetuomisto laati näissä kahdessa ohjelmaprosessissa yhdessä Maaseudun Sivistysliiton kanssa ohjeistukset ja tilaisuusformaatit aatteelliseen keskusteluun käymiseen ja palautteen antamiseen.

Lisäksi puoluekokous toteaa, että suurin osa puolueen politiikkalinjauksia valmistelevista työryhmistä nimetään avoimen haun kautta, mikä vahvistaa jäsenistön mahdollisuuksia osallistua ohjelmatyöhön. Uusi tekniikka on mahdollistanut ylipäättään entistä paremmat kanavat jäsenten osallistumiseen ohjelmalliseen ja aatteelliseen työhön. Myös puolueen koulutustoiminnassa vastataan tarpeeseen, jos jäsenjärjestöt haluavat tilaisuuksiinsa alustajia ja keskustelun virittäjiä keskusta-aatteesta.

36. Keskustan kaksikielinen piiri (Centerns distrikt): Keskustalle uusi periaateohjelma

Keskustan kaksikielinen piiri (Centerns distrikt) päätti syyskokouksessaan ehdottaa, että Keskustalle laaditaan uusi periaateohjelma.

Ehdotimme, että uusi periaateohjelma olisi hyväksytty jo ensi kesän puoluekokouksessa. Tämä olisi ollut mahdollista, jos ohjelmatyössä olisi keskitytty keskeisiin periaatteisiin.

Kun ohjelman uudistaminen ei ollut mahdollista näin nopealla aikataululla, Keskustan piiri jättää tämän kannanottonsa aloitteena puoluekokoukselle. Esitämme, että uusi ohjelma hyväksyttäisiin vuoden 2024 puoluekokouksessa. Valmistelut olisi käynnistettävä välittömästi.

Keskustan piiri on jo aloittanut oman työnsä periaateohjelman uudistamiseksi.

Piiri perusteli ehdotustaan sillä, että yhteiskunnalliset olosuhteet ovat viime vuosina syvästi muuttuneet, ja tämä muutos jatkuu edelleen. Meneillään oleva pandemia ja kansainvälinen ilmasto- ja ympäristöpolitiikka vaikuttavat ajatteluun ja toimintaan. Globalisaatio ja digitalisaatio muokkaavat yhteiskuntaa. On käynnistynyt uusi teollinen vallankumous, joka synnyttää mittavia uusia haasteita.

Kokonaan uutena haasteena on Euroopan turvallisuustilanteen syvälle käyvä muutos.

Alkiolaiseen ihmisyyssaatteeseen perustuva haajautettu, tasa-arvoinen ja luonnonmukainen sivistisyhteiskunta on kestävä ratkaisu Suomen ja koko ihmiskunnan kohtaamien ongelmien ratkaisemiseen. On luovuttava materialistisiin arvoihin perustuvasta kulutuskulttuurista ja nojaututtava henkisiin, hengellisiin ja yhteisöllisiin arvoihin.

Ihmisen talous tulee perustaa uusiutuvien luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Uusiutumattomia luonnonvaroja on säästettävä ja kierrätettävä. Luontoa on suojeltava saastumiselta, ja sen monimuotoisuus on turvattava. On huolehdittava maaseudun ja maakuntien elinvoimasta.

Nykyisen Keskustan periaateohjelman on sanottu olevan kannanotto aikamme suuriin haasteisiin. Ohjelma on ilmiöpohjainen. Tarkastelukohteeksi on otettu kirjoittamishetkellä ihmisiä ja yhteiskuntaa puhuttaneita asioita, joihin on muodostettu kanta. Siinä ei ole niinkään tarkasteltu periaatteita tai aatetta.

Periaateohjelman tulee kuitenkin pitää sisällään enemmän kuin kannanottoja yksittäisiin asioihin. Sen tulee ilmaista liikkeen henkeä, tarkoitusta, olemusta, arvomaailmaa ja keskeisiä tavoitteita.

Hyvä periaateohjelma ilmaisee puolueen ihmiskäsityksen, käsityksen hyvästä elämästä ja yhteiskunnasta, maailmankuvan ja perusarvot.

Keskustan osalta jo uuden periaateohjelman valmistelutyö tarjoaa kestävä pohjaa puolueen valmistautumiselle vuoden 2023 eduskuntavaaleihin ja osallistumiselle niiden jälkeen käytäviin hallitussuosteluihin.

Tätä kautta voidaan kasvattaa kansan luottamusta Keskustaan ja siihen, että meidän vaalivoitomme kautta toteutuu muutos parempaan, kohti tasa-arvoista, hajautettua ja luonnonmukaista sivistisyhteiskuntaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustan periaateohjelmat on viimeisinä vuosikymmeninä uusittu 10-14 vuoden välein. Ne on siis valmisteltu huolella vähintään 10 vuotta suomalaisen yhteiskunnan ja maailman muutoksia ja aikaa kestäviksi. Tämä koskee myös Sotkamon puoluekokouksessa 2018 hyväksyttyä periaateohjelmaa.

Keskustan voimassa olevan periaateohjelman valmistelu oli avoin ja kansanvaltainen prosessi. Se laitettiin liikkeelle syksyllä 2015. Keväällä 2016 jäsenistölle tehtiin kysely siitä, millainen uuden ohjelman pitäisi olla ja mihin kysymyksiin sen pitäisi vastata. Vastauksiksi saatiin muun muassa, että tarvitaan uudenlaista, perinteisistä ohjelmista erottuvaa ilmaisua sekä helposti ymmärrettävää tekstiä.

Syksyllä 2016 keskustajärjestöillä ja puolueen henkilöjäsenillä oli mahdollisuus antaa palautetta siitä, millaisia vastauksia aikamme suuriin muutosiimiin periaateohjelman pitäisi sisältää. Tämä vaihe oli erittäin tärkeä ja siinä käytiin läpi hyvin huolellisesti nimenomaan kaksikielisen piirin aloitteesakin mainitut maailman ja suomalaisen yhteiskunnan muutosilmiöt, muun muassa globalisaatio, digitalisaatio ja ilmastonmuutos. Lisäksi esimerkiksi eriarvoistuminen ja köyhyys sekä sivistys olivat vahvasti periaateohjelmaprosessissa esillä.

Muutosilmiöiden pohdinnassa ja niihin vastaamisessa käytettiin ohjelmatyön apuna tutkimustietoa ja asiantuntijoita (esimerkiksi Sitra). Keskustan kentälle valmisteltiin yhteistyössä MSL:n kanssa kattava tausta-aineisto ja ohjeistus kannan ottamiseksi muutosilmiöihin ja niihin vastaamiseksi.

Voidaan sanoa, että periaateohjelmaprosessissa käsiteltiin kattavasti myöhempääkin kehitystä ajatellen kaikki merkittävät megatrendit ja muutosiimiöt lukuun ottamatta maailmanlaajuisia pandemioita. Niitäkin sivuttiin, kun keskusteltiin lääketieteen mahdollisuuksista ja laajan turvallisuuden periaatteesta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on muuttanut merkittävästi Suomen ja Euroopan turvallisuuspoliittista ympäristöä. Periaateohjelman ulko- ja turvallisuuspoliittinen osio on kuitenkin kestävällä pohjalla myös tämän sodan aikaista ja jälkeistä aikaa ajatellen.

Sotkamossa 2018 hyväksytyssä periaateohjelmassa em. muutosilmiöihin ja muutoinkin asioiden ilmaisuun valittiin näkökulmaksi alkilais-keskustalaista perinnettä kunnioittaen tulevaisuuden ihmisen hyvä elämä ja sen edellytykset. Ohjelmaprosessin kolmannella kentätkierroksella tätä ihmiskeskeistä näkökulmaa piti erittäin onnistuneena 31 % ja melko onnistuneena 46 % vastaajista. Ohjelman uudenlainen rakenne ja ilmaisutapa jakoivat hieman enemmän mielipiteitä. Niitäkin piti toimivana yli 70 % vastaajista. Vähemmistö kannatti perinteisempää tapaa kirjoittaa ohjelma.

Sotkamossa 2018 hyväksytyssä periaateohjelmassa otetaan keskeisesti esille valtaosa kaksikielisen piirin aloitteesta esiin nostetuista asioista. Ilmaisumuoto ja termistö ohjelmassa on osin uutta. Ohjelmassa keskeistä on sen ihmisnäkökulman

lisäksi tulevaisuususkon ja maailma, jossa vallitsee taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen tasapaino.

Vuonna 2018 hyväksytyn periaateohjelman lisäksi puoluekokous ja muut puolue-elimet, keskustajärjestöt ja yksittäiset jäsenet pääsivät osallistumaan laajaan tulevaisuustyöhön vuosina 2019-2020. Oulun puoluekokouksessa 2020 hyväksyttiin Keskusta 2030 -uudistusohjelma. Se sisältää Keskustan tehtävän (missio), visiot Suomelle ja Keskustalle 2030, puolue toiminnan strategiset tavoitteet ja toimintatapojen uudistamisen sekä linjaukset koronakriisin jälkeiselle Suomelle. Tässä ohjelmassa pystyttiin siis peilaamaan tulevaisuutta myös koronapandemiaa ja sen terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia vasten sekä hakemaan keskustalaisia ratkaisua niihin.

Voimassa oleva periaateohjelma ja Keskusta 2030 -ohjelma antavat vankan pohjan muulle ohjelmatyölle tulevaisuuteen. Niiden pohjalta voidaan kirjoittaa muun muassa eduskuntavaalien 2023 ja Euroopan parlamenttivaalien 2024 ohjelmat, jotka ovat puolueen lähivuosien tärkeimmät ohjelmat.

Puoluekokous toteaa, että edellä esitetyin perustein ei ole syytä lähteä valmistelemaan uutta periaateohjelmaa vuoden 2024 puoluekokouksen hyväksyttäväksi.

37. Keskustan Helsingin piiri: Vammaisten oikeuksien on toteuduttava puolueen järjestö- ja vaikuttamistyössä – lisää vammaisia politiikan tekoon

Aatteellisesti, puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö Demo Finland julkaisi helmikuun 2022 alussa selvityksen vammaisten osallisuudesta suomalaisissa puolueissa. Selvitys tuo esiin, että kaikilla puolueilla on vakavia puutteita toiminnan saavutettavuudessa ja esteettömyydessä, mutta ne tunnistavat ongelmat ja pitävät vammaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksien vahvistamista tärkeänä. Selvityksen mukaan kaikissa puolueissa tapahtuu vammaisten henkilöiden syrjintää.

Keskustan Helsingin piiri vaatii Keskustalta nopeita ja konkreettisia toimenpiteitä, joilla vammaiset henkilöt voivat kokea, että heidät nähdään kaikilta

osin tasavertaisina puolueen jäsenenä ja heidän tarpeensa tunnustetaan ilman, että heidän itsensä tarvitsee nostaa epäkohtia esiin. On tärkeää, että näiden toimenpiteiden myötä jokainen puolueen jäsen tai jäseneksi aikova voi kokea, että toimintaan osallistuminen on esteetöntä ja että hän on puolue toimintaan tervetullut. Päälinnämäisenä puoluekokousaloitteemme tavoitteena on, että Keskustan toimintaan ja poliittiseen päätöksentekoon yleisesti ottaen saadaan mukaan nykyistä vahvemmin erilaisia ihmisiä erilaisilla taustoilla, mukaan lukien vammaiset.

Keskustan Helsingin piiri esittää seuraavia toimenpiteitä toteutettavaksi viipymättä: 1) Puolue vahvistaa henkilöstönsä ja jäsenistönsä tietämystä vammaisuudesta ja vammaisiin ihmisiin kohdistuvan syrjinnän purkamisesta koulutuksen keinoin, 2) Puolue luopuu tapahtumiensa ja muun toimintansa järjestämisestä tiloissa, jotka eivät ole esteettömiä, 3) Puolue tuottaa toimintaansa koskevaa materiaalia viittomakielellä ja selkokielellä sekä huolehtii viittomakielen tulkkauksen saatavuudesta toiminnassaan, 4) Puolue yhdessä sisarjärjestöjen kanssa laatii suunnitelman vammaiskiintiöiden tai vastaavan positiivisen erityiskohtelun käyttöönottamiseksi, jossa luottamus- ja henkilöstövalinnoissa huomioidaan vuodesta 2023 alkaen myös vammaiset omana ryhmänään ja 5) Puolue perustaa vammaisille puolue toimijoille turvallisen tilan, esimerkiksi Keskustan vammaisfoorumin, jossa voi nostaa esiin havaitsemiaan epäkohtia.

Tämän lisäksi on tärkeää, että puolue huomioi jatkossa entistä vahvemmin vammaiset jäsenet kaikessa toiminnassaan, mukaan lukien sisäinen ja ulkoinen viestintä. Tämä tarkoittaa mm. puolueen verkkosivujen kehittämistä siten, että ne ovat graafiselta ilmeeltään ja toiminnoiltaan kaikille saavutettavat. Lisäksi se tarkoittaa vammaisten ihmisten näkymistä visuaalisessa kuvastossa.

Lopuksi on tärkeää ymmärtää puoluekokousaloitteemme henki. Vammaisten osallisuuden edistäminen ei ole pois muilta erityisryhmiltä, vaan uskomme toimenpiteiden vaikuttavan positiivisesti siihen, että myös esim. eri kielivähemmistöistä tulevat ihmiset voivat hyötyä puolueen selkokielisistä materiaaleista tai siitä, että jäsenistössä tunnustetaan syrjimiseen liittyviä yhteiskunnallisia

rakenteita entistä vahvemmin ja toimintaa muutetaan sen perusteella erilaisuutta sallivaksi. Toivomme, että tätä kautta mm. selkokielisyyden periaate tulisi puolueessa arjen toiminnan normiksi.

Suomalaisessa yhteiskunnassa poliittiset puolueet ovat olleet monesti omalla toiminnallaan suunnannäyttäjiä muille toimijoille. Vammaisten ihmisten täysimääräisen osallisuuden toteutuminen on sellainen, johon puolueen on nyt tartuttava. Se tarkoittaa vammaisten ottamista mukaan jäseninä, luottamushenkilöinä ja työntekijöinä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puolue toiminnan ovien tulee olla avoinna kaikille. Vammaiset ihmiset ovat Suomessa yksi ryhmistä, joka monesti kokee, ettei heidän äänensä kuulu päätöksenteossa ja osallisuudelle yhteiskunnalliseen toimintaan on esteitä. Yhteiskunta tarvitsee kaikkien jäsentensä osaamisen ja kokemuksen entistä paremman ja tasa-arvoisemman Suomen rakentamiseksi.

Puoluekokous edellyttää, että Keskusta kaikilla toimintansa tasoilla kiinnittää entistä vahvemmin huomiota vammaisten ihmisten ja muiden erityisryhmien mahdollisuuksiin osallistua tasavertaisesti puolueen toimintaan. Se ei vaadi niinkään tiukkoja uusia säännöksiä ja rakenteita, vaan ennen kaikkea toiminta- ja ajattelutapojen kehittämistä Keskustan omien arvojen pohjalta.

Demo Finland on perustanut yhteistyöryhmän pohtimaan vammaisten henkilöiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tukemista puolue toiminnassa. Keskusta on nimennyt edustajansa työryhmään. Puoluekokous pitää tärkeänä, että puolueet miettivät yhdessä ratkaisuja osallisuuden vahvistamiseen sekä saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyviin ongelmiin. Ja myös toteuttavat aloitteessakin mainittua tietämyksen vahvistamista ja koulutusta vammaisuuteen liittyvissä asioissa.

Puolueet voivat myös oppia toistensa hyvistä käytännöistä. Puoluekokous katsoo, että edellä mainittu Demo Finlandin yhteydessä tehtävä työ tulee antamaan vahvaa pohjaa myös Keskustan oman

toiminnan kehittämiseksi yhä tasa-arvoisempaan ja eri väestöryhmät paremmin huomioivaan toimintaan.

Puoluekokous pitää tärkeänä, ettei vammaisia ihmisiä lokeroita puoluetoinnassa pelkästään ”oman asiansa” (vammaisuuden) asiantuntijoiksi, vaan otetaan heidän osaamisensa ja kokemuksen käyttöön myös muiden politiikan osa-alueiden asioissa.

Puoluekokouksen, muiden tilaisuuksien ja yleensäkin toiminnan järjestämisessä pitää kiinnittää aiempaa vahvemmin huomiota esteettömyyteen. Kenenkään osallistuminen ei saa jäädä haasteellisissa tiloissa kiinni siitä, ettei pääse kulkemaan paikalle.

Pistekirjoituksella tms. tuotettua materiaalia voidaan tuottaa erikseen päätettyjen materiaalien osalta, samoin viittomakielistä tulkkausta.

Selkeän kielen ja kielen esteettömyyden pitäisi olla suomalaisessa yhteiskunnassa itsestäänselvyys. Näin ei kuitenkaan ole. Tästä kärsivät etenkin erityisryhmät kuten kehitysvammaiset ihmiset ja maahanmuuttajat. Etenkin politiikan, hallinnon ja tieteen kielen ymmärtäminen tuottaa vaikeuksia paljon laajemminkin.

Puoluekokous katsoo, että politiikan kielen selkeyttäminen ja ymmärrettävyyden parantaminen on yksi tehokkaimmista ja halvimmista keinoista myös vammaisten ihmisten osallisuuden lisäämiseksi. Tässä on myös Keskustan parannettava toimintaansa muun muassa ohjelmatyössä ja viestinnässä. Selkeän kielen pitää olla aina lähtökohtana. Esimerkiksi Keskustan vuonna 2018 hyväksytyn periaateohjelman valmistelussa otettiin lähtökohdaksi kielen selkeys sekä vierasperäisten käsitteiden ja vaikeiden lauserakenteiden välttäminen.

Useimmissa Keskustan tärkeimmissä päätöksenteoelimityksissä on sääntöjen pohjalta sukupuoli-kiintiöt ja monissa käytännöissä myös edustusten alueelliset kiintiöt. Puoluekokous katsoo, että kiintiöperiaatteita ei tule tästä enää laajentaa vammaisiin henkilöihin tai muihinkaan yhteiskunnan ryhmiin, vaan heidän tasavertaiset osallisuutensa ja syrjimättömyytensä edellytykset tulee muutoin

varmistaa muun muassa tässä aloitevastauksessa esitetyin periaattein ja toiminnan kehittämisellä. Myös henkilöstövalinnoissa tulee aina noudattaa ehdotonta syrjimättömyyden periaatetta.

Puoluekokous katsoo, että eri ryhmille kuten vammaisille ihmisille tulee luoda Keskustassa edellytykset aloitteesta esitettyyn foorumiin tai muulla tavoin järjestettyyn toimintaan. Onnistuakseen tällaisen toiminta tarvitsee ennen kaikkea puolueen vapaaehtoistoimijoiden sitoutumista ja innostusta.

38. Keskustan Helsingin piiri: Puolueelle oma linjaus pääkaupungin kehittämisestä

Helsingin keskusta esittää, että puolue valmistelee oman politiikkaohjelman pääkaupunkiseudun kehittämisestä aina 2030-luvulle asti. Keskustan kannatus on edelleen alamaissa pääkaupunkiseudulla, ja meillä ei ole esimerkiksi yhtään kansanedustajaa Helsingistä. Monesti Helsingin ja pääkaupunkiseudun erilaisuus ja ominaispiirteet unohtuvat puolueen päätöksenteossa ja aloitteissa. Näin ollen puolueen julkisuudessa pitämät teemat eivät aina puhuttele Suomen ainoan metropolialueen äänestäjiä.

Politiikkaohjelma toisi konkreettisesti esiin sen, mitkä teemat ovat keskustalle tärkeitä pääkaupunkiseudulla. Tarvitsemme pääkaupunkiseudulle yhteistä politiikan linjavetoa kannatuksen nostamiseksi ja profiilin nostamiseksi. Tähän linjanvetoon tarvitaan niin pääkaupunkiseudun keskustalaisten näkemyksiä kuin koko puolueen panosta. Politiikkaohjelma toisi myös puolueen sisällä kirkkaammin esiin pääkaupunkiseudun ominaispiirteet.

Keskustalaisuus on universaali aate, jonka arvot ja periaatteet ovat toimivia kaikissa toimintaympäristöissä. Esimerkiksi arvomme vastuullisuus ja vapaus, kohtuullisuus, oikeudenmukaisuus, sivistys ja yrittäjyyden edistäminen toimivat ympäri Suomen. Myös palveluverkostoa, energiahuoltoa, yhdenvertaisuutta ja lähiluontoa koskevat kysymykset koskettavat kaikkia suomalaisia. Keskustan tulisi kuitenkin rohkeasti linjata, miten nämä arvomme näkyvät juuri pääkaupunkiseudulla ja miten me

kehittäisimme pääkaupunkiseutua arvojemme pohjalta.

Linjauksessa tulee keskittyä myös pääkaupunkimme tulevaisuuskuvaan osana Eurooppaa, maailmaa ja kaupunkien välistä globaalia kilpailua. Helsinki on suuressa roolissa kehittämässä suomalaisten yritysten ja organisaatioiden kanssa maastamme entistä kansainvälisempää ja menestyneempää kansantaloutta, joka samaan aikaan on vetovoimainen ja hyvinvoiva. Linjauksessa tulisi huomioida ajankohtaiset globaalit teemat ekologia, digitalisaatio ja urbaani rakentaminen.

Puoluehallitus vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Oulun kunnallisjärjestön aloitteen vastaukseen (aloite 39).

39. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Keskustan kaupunkipoliittinen tavoite-ohjelma kuuteen suurimpaan kaupunkiin

Keskustan Oulun kunnallisjärjestö esittää puoluekokoukselle, että puolue käynnistää ja laatii Suomen kuutta suurinta kaupunkia koskevan tavoiteohjelman. Valmistelu tulisi toteuttaa puoluetomiston johdolla ja yhteistyössä näiden kaupunkien kunnallisjärjestöjen kanssa. Tavoiteohjelmassa tulisi olla niin yleiset kaupunkipoliittiset kuin kaupunkikohtaiset tavoitteet, joissa tulee näkyä keskustalainen painotus kaupunkien tulevaisuudesta ja miten puolue haluaa kehittää niitä lähivuosina. Tavoiteohjelman laadinta on välttämätön, koska keskustalla tulee olla selkeät kaupunkipoliittiset tavoitteet ja sanoma kaupungeissa asuville ihmisille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteisiin osittain.

Puoluekokous kannattaa Keskustan Helsingin piirin esitystä pääkaupunkiseudun politiikkaohjelman tekemisestä. Päävastuun sen valmistelusta tulee olla kuitenkin Keskustan pääkaupunkiseudun toimijoilla: Helsingin ja Uudenmaan piireillä sekä pääkaupunkiseudun kunnallisjärjestöillä.

Puoluekokous kannattaa sen selvittämistä, onko erilliselle Oulun kunnallisjärjestön esittämälle isoimpia kaupunkeja koskevalle tavoiteohjelmalle tarvetta. Tällaisen tavoiteohjelman ongelmaksi tulee se, että jo aloitteesta mainitut kuusi isointa kaupunkia ovat keskenään erilaisia, joskin yhdistäviäkin asioita löytyy. Myös rajausten vain kuuteen suurimpaan kaupunkiin voi olla keinotekoinen. Keskustalaista kaupunkipoliittikkaa tarvitaan myös kymmenissä muissa kaupungeissa.

Puoluekokous korostaa Keskustan sääntöjen mukaista vastuunjako: kunnallisen ja alueellisen poliittisen toiminnan vastuu on Keskustan kunta- ja piiritason toimijoilla. Siksi myös kaupunkipoliittisten ohjelmien valmistelussa paras asiantuntemus on kaupunkien keskustavaikuttajilla ja jäsenistöllä. Puoluekokous kannustaa kaupunkien keskustalaisia yhteistyöhön yli kuntarajojen ohjelmatyössä silloin, kun sille on tarvetta ja se on luontevaa.

Puoluekokous edellyttää, että Keskustan valtakunnallisissa ohjelmissa huomioidaan tasavertaisesti muiden kuntien ja alueiden rinnalla niin pääkaupunkiseudun kuin muidenkin kaupunkien haasteet ja esitetään niihin ratkaisuja. Tämä tukee piirejä ja kaupunkikunnallisjärjestöjä niiden omassa ohjelmatyössä.

Keskusta-aatteen ytimet ja aatteen pohjalla olevat arvot ovat universaaleja: ne ovat kestävä pohja puolueen tavoitteille ja politiikalle niin pääkaupunkiseudulla, muissa kaupungeissa, kaupunkiseuduilla kuin haja-asutusalueilla. Keskustan ohjelmatyön ja muun toiminnan pitää perustua maamme eri alueiden vahvuuksien tunnistamiseen ja alueiden väliseen kumppanuuteen, ei vastakkainasetteluun. Keskustan Koko Suomi -ajatteluun kuuluvat tasavertaisesti kaikki kunnat, kaupungit ja alueet.

40. Keskustan Espoon kunnallisjärjestö: Työskennellään tunnettavuuden ja kannatuksen parantamiseksi pääkaupunkiseudulla

Yksi yleisesti tunnistettu ongelma Keskustan huonossa kannatuksessa pääkaupunkiseudulla on heikko tunnettavuus. Pääkaupunkiseudulla valtaosanakin kampanjointi on kallista, joten alueen

keskustatoimijoiden kaikki resurssi kuluvat selviämiseen vaaleista toiseen. Tämä aiheuttaa sen, että vaalien välillä kaiken muun toiminnan toteuttaminen kärsii. Yksittäisten valtuutettujen vetovoima ei riitä tuomaan tarpeeksi yleistä tunnettavuutta, jotta Keskusta tunnistettaisiin vakavasti otettavana puolueena kaupungeissa.

Espoon Keskusta esittää, että puolue kohdistaa Keskustan Uudenmaan ja Helsingin piireille resursseja Keskustan tunnettavuuden kasvattamiseksi pääkaupunkiseudulla ja toteuttaa erillisen tunnettavuuskampanjan pääkaupunkiseudulla. Kampanjan tavoitteena on tuoda esille Keskustan tärkeimmät poliittiset teemat ja toisaalta toteuttaa jäsenhankintaa proaktiivisesti. Kampanjan tulokset analysoidaan ja analyysia hyödynnetään puolueen kaupunkitoiminnan kehittämisessä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Keskustan kannatus on pääkaupunkiseudulla alhainen ja viimeisissä vaaleissa vielä pikemminkin entisestään laskenut. Tällä on merkittävä vaikutus myös puolueen valtakunnalliseen kannatukseen, koska Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniassissa asuu merkittävä osa Suomen äänioikeutetuista.

Pääkaupunkiseudun keskustalaisten poliittiset tavoitteet ja paikalliset ohjelmat kestävät vertailun muiden puolueiden linjapapereihin. Keskusta on kuitenkin pääkaupunkiseudulla pieni puolue, minkä vuoksi sen mahdollisuudet saada julkisuutta alueellisille tavoitteille on ollut vaikeampaa kuin kilpailijoillaan. Moni äänestäjä saattaa myös epäillä äänensä vaikuttavuutta pienen puolueen kautta, vaikka Keskusta on ollut monessa isossa kaupungissa kokoaan suurempi vaikuttaja. Lisäksi kuva Keskustasta muodostuu monesti pikemminkin valtakunnallisen politiikan ja muualta kuin pääkaupunkiseudulta tulevien keskustapolitiikkojen kautta.

Keskusta jää vaaleissa pääkaupunkiseudun vahvoista puolueista jälkeen ehdokkaiden yleisessä tunnettavuudessa sekä kunta- ja aluevaalien osalta merkittävästi myös ehdokkaiden määrässä. Tällä

on suuri vaikutus vaalitulokseen. Puoluekokous katsookin, että ehdokkaiden tunnettavuuden ja määrän lisääminen on keskeisin ja nopein keino lisätä puolueen tunnettuutta, houkuttelevuutta ja menestystä pääkaupunkiseudulla. Tässä työssä puolueen, sen Helsingin ja Uudenmaan piirien ja pääkaupunkiseudun kunnallisjärjestöjen yhteistyötä pitää entisestään lisätä.

Keskusta tuki vuonna 2021 erillisellä kaupunkitoiminnan rahoituksella esimerkiksi Helsingin piiriä 20 000 eurolla sekä Espoon ja Vantaan kunnallisjärjestöjä molempia 10 000 eurolla. Myös vuodelle 2022 on varattu puolueen budjetissa erillisrahoitusta suurimmille kaupungeille. Tämän erillisrahoituksen tärkeänä tehtävänä on osaltaan lisätä Keskustan tunnettuutta isoissa kaupungeissa.

Keskustalla on ollut muutaman vuoden ajan käytössä toimintarahasto. Rahastosta on mahdollista saada katettua muun muassa vaali- tai muita tahtuma- ja ilmoituskuluja niiden alueiden osalta, joiden katsotaan olevan puolueen menestymisen kannalta strategisia ja välttämättömiä ja joita alueen piirijärjestö ei pystyisi omista varoistaan kustantamaan. Näiden kustannusten osalta käytetään tapauskohtaista harkintaa. Puoluekokous kannustaa Helsingin ja Uudenmaan toimijoita hyödyntämään tätä olemassa olevaa, toimintaa tukevaa rahoitusmuotoa.

Keskusta tukee kaupunkinäkyvyyttään myös Kaupungissa on Keskusta -verkoston kautta, viestintän koulutuksilla osana puolueen koulutusohjelmia sekä ohjelmatyön aktivoinnilla yhteistyössä suurten kaupunkien kunnallisjärjestöjen kanssa. Verkoston ohjelmatyössä kiteytetään vuoden 2022 aikana puolueen kaupunkitunnistettavuutta tukevat poliittiset teemat.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan puoluetuomistoon on palkattu toukokuusta 2022 lähtien kaupunki- ja kansainvälisen työn suunnittelija. Tämä vahvistaa osaltaan puolueen kaupunkitoiminnan koordinoitua ja luo aiempaa parempia edellytyksiä myös Keskustan tunnettuuden lisääntymiselle pääkaupunkiseudulla.

41. Keskustan Espoon kunnallisjärjestö: Puolueen kaupunkistrategiaan uutta puhtia

Nykyinen kaupunkistrategia ei ole ollut monellakaan mittarilla onnistunut tai menestyksenkäs. Puolueen tulee analysoida, miksi strategia ei ole toiminut, mitä on tehty tai mitä ei ole tehty strategian mukaisesti. Puolueen tulee määritellä ja asettaa selkeät kaupunkien kehittämistä ohjaavat tavoitteet sekä asettaa mittarit, joilla onnistumista myös mitataan.

Kaupunkitoiminta ei voi enää olla vain yksittäinen käsite puolueelle, vaan kaupunkitoiminnan eri osa-alueet tulee tunnistaa ja kirkastaa erikseen. Puolueen pitää tunnistaa käsittelemiensä poliittisten teemojen puhuttelevuus kaupungeissa, etenkin uusien poliittisten avauksien yhteydessä.

Espoon Keskusta esittää, että puolue analysoi kaupunkitoiminnan nykytilan ja laittaa tosissaan toimeen päivitetyn kaupunkistrategian yhdessä suurten kaupunkien kunnallisjärjestöjen kanssa. Erityisesti sisäiseen viestintään kaupunkiverkoston sisällä pitää panostaa, mikä tukee yhteistyötä ja tekee kaupunkitoiminnan paremmin tutuksi kaikille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Viimeisten vaalien tulokset etenkin niissä kaupungeissa, joissa Keskustalla on ollut jo ennestään alhainen kannatus, osoittavat, että kaupunkistrategia ei ainakaan lyhyellä aikavälillä tuottanut toivottuja tuloksia, vaikka monin paikoin työtä sen jalkauttamiseksi on kovasti tehty.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan kaupunkistrategian sisältö on ollut sinänsä oikeansuuntainen. Sen painopisteitä ovat olleet Keskustan tunnistettavuuden lisääminen poliittisin kannatoimin, ohjelmatyön aktivointi, viestintäosaamisen parantaminen ja toiminnan rahoitus.

Puoluekokous katsoo, että näiden lisäksi kaupunkistrategiaan tulisi ottaa nykyistä vahvemmin mukaan uusien vaaliehdokkaiden ja muiden toimijoiden aktiivinen, pitkäjänteinen etsintä ja kysyminen

mukaan puolueen toimintaan. Poliittiset teemat ja tunnettavuuden kasvattaminen tarvitsevat lisää keskustalaisia kasvoja etenkin puolueen matalan kannatuksen kaupungeissa.

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen myös siltä osin, että puolueen valtakunnallisessa politiikassa pitää entistä enemmän huomioida avausten, viestien ja päätösten puhuttelevuus myös suurissa kaupungeissa.

Puoluekokous kannattaa aloitteen esitystä kaupunkistrategian ja -toiminnan analysoimisesta ja päivittämisestä yhdessä suurten kaupunkien kunnallisjärjestöjen kanssa. Keskustan puoluetuomistoon on palkattu toukokuusta 2022 lähtien kaupunki- ja kansainvälisen työn suunnittelija, mikä tuo osaltaan lisää henkilövoimavaroja kaupunkityön kehittämiseen.

42. Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Kohtuullisuus Keskustan kaupunkitoiminnan kärkiarvoksi

Vuonna 2022 Keskustan kaupunkitoiminnassa ollaan määrittämässä toiminnan kärkiteemat ohjaamaan Keskustan politiikan tekoa kaupungeissa. Leppävaaran Keskusta pitää puolueen kaupunkitoimintaa erinomaisen tärkeänä ja antaa tukensa niin toiminnalle kuin sen kuluvan vuoden kärkiteemojen määrittämiselle.

Leppävaaran Keskusta haluaa osallistua kärkiteematyöhön puoluekokousaloitteella ehdottaen, että Kaupungissa on Keskusta -kaupunkitoiminnan sisällön kärkiteemaksi ja -arvoksi pohdittaisiin kohtuullisuutta, joka on jo osoittanut kykynsä, miten Keskusta voi erottua kaupunkipoliittikan teossa muista puolueista.

Kohtuullisuus on aiemmin saanut positiivista vastakaikua, kun puoluevaltuusto ja Kaupungissa on Keskusta -verkosto ovat ottaneet kantaa kohtuullisuuden puolesta kerskakulutusta vastaan. Kohtuullisuus on politiikanteossa toimiva arvo, jota voi lisäksi soveltaa laajasti esim. kaupunkisuunnittelussa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan periaateohjelman (2018) johdannon yksi otsikko on ”Kohtuudella ja tasapainossa”. Ohjelmassa todetaan: ”Jo edellinen vuoden 2006 periaateohjelma korosti kohtuullisuuden arvoa. Sen merkitys hupenevien luonnonvarojen ja varallisuuden keskittymisen aikana on yhä tärkeä. 2020-luvulla aikamme suuri haaste on kohtuullisuuden kanssa käsi kädessä kulkeva tasapaino.”

Keskustan periaateohjelma korostaa taloudellista, ekologista ja sosiaalista tasapainoa niin suomalaisen yhteiskunnan kehittämisessä kuin maailmanlaajuisestikin. Kohtuullisuuden politiikka tukee vahvasti tätä tavoitetta. Kohtuullisuus sopii yhdeksi kärkitavoitteeksi niin Keskustan kaupunkipolitiikkaan kuin laajemminkin puolueen toimintaan.

Puoluekokous korostaa, että muuttuakseen sanoista teoiksi kohtuullisuus vaatii laajaa sitoutumista eikä vapaamatkustajia voi olla. Kohtuullisuutta ei voi vaatia vain ”muilta”, vain yhteiskunnan kaikkien toimijoiden on osallistuttava kohtuullisuustalkoihin.

43. Edistysmielisen Keskustapolitiikan yhdistys: Tutkittuun tietoon pohjautuva politiikka keskiöön sivistyspuolueessa

Keskustasta käytetään puolueena mielellään luonnehdintaa ’katto korkealla ja seinät leveällä’. Tällä tarkoitetaan, että puolueeseen mahtuvat erilaisista vakaumuksista ja arvomaailmoista tulevat ihmiset ja omantunnon vapaudelle päätöksenteossa halutaan antaa sijaa.

Viimeisten vuosien aikana on kuitenkin usein jouduttu puolueen linjapäätöksissä tilanteisiin, joissa halutaan sivuuttaa tutkimukseen ja tieteeseen perustuva tieto sen vuoksi, että tieto sotii joko joidenkin henkilöiden vakaumusta tai poliittisen tarkoituksenmukaisuuden intressiä vastaan. Haluamme herättää puolueessa vakavan keskustelun siitä, voiko sivistyspuolue missään olosuhteissa antaa poliittisen tarkoituksenmukaisuuden tai henkilökohtaisen vakaumuksen sivuuttaa tutkittua tietoa päätöksenteossa.

1 Äärimmilleen vietyinä vakaumuksen suoja voisi
2 koskea vaikkapa ilmastodenialismia. Tällaisia
3 puheenvuoroja on jo kuultu esimerkiksi turve-
4 keskustelun yhteydessä. Jos annamme tilaa usko-
5 mukselle siitä, että ihmisen toiminnalla ei ole ollut
6 vaikutusta nyt koetun ilmastokatastrofin syntymi-
7 sessä, miten suhtaudumme seuraavaksi, jos joku
8 ehdottaa politiikkalinjauksen pohjaksi näkemystä,
9 että maapallo on luotu 6000 vuotta sitten eikä
10 näin ollen tieteellisesti tunnustettu evoluutioon ja
11 geenimuunteluun perustuva luonnontieteellinen
12 maailmankuva voi toimia päätöksenteon pohjana?
13
14 Arkiseen politiikkakeskusteluun liittyviä esimerk-
15 kejä ovat vaikkapa seksuaaliseen suuntautumiseen
16 ja sukupuoli-identiteetin muotoutumiseen liitty-
17 vän, tutkitun tiedon merkitys translain muutostar-
18 peen pohjana tai suhtautumisemme tietopohjai-
19 sen keskustelun edistämiseen Nato-jäsenyyteen
20 liittyvissä pohdinnoissa.

21
22 Edistysmielisen Keskustapolitiikan yhdistys esittää
23 perustettavaksi tietopohjaisen päätöksenteon
24 tukiverkoston puolueen pysyväksi toimijaksi. Siinä
25 voisi olla edustajia esimerkiksi erilaisista puolueen
26 työryhmistä kiinnostuksen mukaan. Tukiverkosto
27 voisi järjestää keskustelutilaisuuksia esimerkiksi
28 Sitran erätaukokeskustelun ja muita dialogimene-
29 telmiä hyödyntäen ajankohtaiseksi tulevista aiheis-
30 ta ja antaa uuden keskustelun areenan jäsenistölle
31 ja luottamushenkilöille tärkeissä linjakysymyksissä.
32 Verkosto sitoutuisi toiminnassaan turvallisen tilan
33 periaatteisiin ja suhtautumaan arvostavasti erilai-
34 siin vakaumuksellisiin lähtökohtiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

35
36
37 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

38
39
40 Keskustan puoluekokous hyväksyi Oulussa 2020
41 Keskusta 2030 -ohjelman. Ohjelmassa todetaan:
42 ”Panostamme tutkimustiedon pohjalta tehtyjen
43 päätösten muuntamiseen käytännön toimenpi-
44 teiksi. Lisäämme puolueen ulkopuolisten asiantun-
45 tijoiden hyödyntämistä ohjelmatyössä ja politiikan
46 valmistelussa.”

47
48 Keskustan resurssit omaan tutkimustoimintaan ja
49 tutkimusten tilaamiseen ulkopuolisilta ovat rajal-
50 liset. Tutkimustietoa on kuitenkin olemassa miltei

rajattomasti. Useimmiten kyse onkin runsauden pulasta: parhaiden tutkimusten ja tiedon seulomista sekä aikaresurssien saamisesta tutkimuksiin perehtymiseen ja niiden hyödyntämiseen.

Puoluekokous katsoo, että tutkittuun tietoon pohjautuvaa politiikan tekoa pitää Keskustassa edelleen vahvistaa, vaikka näin on jo pitkään tehtykin. Esimerkiksi valmistellessaan Keskustan ohjelmia ja politiikkalinjauksia puolueen työryhmät kuulevat ja tapaavat tiedeyhteisöjen jäseniä sekä muita asiantuntijoita. Myös konkreettisten poliittisten päätösten tueksi haetaan tutkittua tietoa.

Tutkitun tiedon hyödyntämistä haastaa etenkin nopeasti eteen tulevista tilanteista tiedon moninaisuus sekä usein tiedemaailman edustajien ja asiantuntijoiden erilaiset, jopa ristikkäiset näkemykset. Koronapandemian aikana asiantuntijoilta tuli erilaisia suosituksia päättäjille. Samoin tapahtuu monesti, kun talouden toimintaympäristössä tapahtuu suuria muutoksia. Lisäksi tällaisissa nopeissa tilanteissa on liikkeellä paljon disinformaatiota, minkä torjumiseen menee aikaa ja muuta resursseja.

Puoluekokous kuitenkin huomauttaa, että puolue toiminta on muutakin kuin tukeutumista tutkittuun tietoon ja sen pohjalta tehtyjä ratkaisuja. Keskusta 2030 -ohjelman mukaan ”Keskustalainen politiikka perustuu arvoihin, tietoon ja kokemukseen.” Tiede ja tutkimukset eivät aina tavoita yksittäisten ihmisten kokemusmaailmaa, joista syntyy heidän todellisuuskuvansa. Vaikka politiikan ja sen päätösten pitää perustua vahvasti tutkittuun tietoon, ei poliittisessa toiminnassa voi unohtaa arvoja, tunnetta ja niitä asioita, jotka ovat yksittäisten ihmisten elämässä totta.

Puoluekokous kannattaa aloitteessa mainittua toimintatapaa, jossa verkostomaisesti ja erilaisia dialogimenetelmiä hyödyntäen käydään toisia arvostavaa keskustelua myös puoluetta jakavista asioista. Tällaisen toiminnan pitää olla tulevaisuudessa luonnollinen osa puolueen toimintaa kaikilla tasoilla. Tähän on myös tarjolla apua ja koulutusta Keskustan ja Maaseudun Sivistysliiton yhteistyönä. Puoluekokous katsoo, että aloitteessa mainitulle tietopohjaisen tukiverkoston kaltaiselle toiminnal-

1 le on jo olemassa kaikki edellytykset ja kannustaa
2 keskustatoimijoita siinä omaehtoiseen toimintaan.

44. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Keskustalle oma tasa-arvon edistämisen toimenpideohjelma politiikan ja järjestötoiminnan kentälle

3
4
5
6
7
8
9 Me Pohjois-Pohjanmaan Keskustanaiset olemme
10 huolissamme tasa-arvon toteutumisesta politiik-
11 sa ja työelämässä. Kohtaamme edelleen liian usein
12 epätasa-arvoa varsinkin vaikuttamistoiminnassa.

13
14 Esitämme, että puolueessamme tehdään konk-
15 reettinen tutkimus tasa-arvotilanteesta ja tutki-
16 mustulosten mukaan tarvittaessa tilannetta kor-
17 jaava toimenpideohjelma.

18
19 Tutkimuksessa olisi tarkasteltava, onko raken-
20 teellisia esteitä, jotka estävät naisia lähtemästä
21 ehdolle tai politiikkaan mukaan, onko toiminnassa
22 lähtökohtaisesti roolitusta, asenteita tai ennakko-
23 luuloja? Mikä on sukupuolijakauma paikallistasolla
24 sihteerien ja puheenjohtajien paikkoja jaettaessa?
25 Miten eri sukupuolet pääsevät puolueessa ja luot-
26 tamustehtäväpaikkoja jaettaessa johtopaikoille
27 ja peilaako se vaalimenestykseen? Onko havait-
28 tavissa muita epätasa-arvosta kertovia ilmiöitä tai
29 ryhmiä, jotka kokevat epätasa-arvoa?

30
31 Tutkimustulosten mukaan laaditaan Keskustalle
32 oma tasa-arvon edistämisen toimenpideohjelma
33 politiikan ja järjestötoiminnan kentälle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

34
35
36
37 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

38
39 Tasa-arvo on yksi Keskustan itselleen päättämistä
40 arvoista. Sen tulee näkyä vahvasti myös puolueen
41 omassa toiminnassa. Sukupuolten välinen tasa-
42 arvo on yksi tärkeä osa tasa-arvon toteutumista.
43 Lisäksi tulee varmistaa, että eri ikäluokkien, am-
44 matti- ja sosiaaliryhmien ja erityisryhmien edusta-
45 jat kokevat voivansa vaikuttaa ja osallistua.

46
47 Puoluekokous ei kannata aloitteessa esitettyä
48 puolueen oman tasa-arvotutkimuksen tekemistä.
49 Puolueen tutkimusmäärärahat ja -resurssit ovat
50 hyvin rajalliset ja ulkopuolelta tilatut tutkimukset

ovat kalliita. Lisäksi luotettavien tulosten saamiseksi esimerkiksi mahdollisista rakenteellisista esteistä vaaliedokkuudelle pitäisi tutkimusten vastaajiin saada riittävä määrä Keskustan naisjäsenten lisäksi potentiaalisia uusia vaaliedokkaita, jotka voisivat harkita ehdokkuutta Keskustan listoilla. Vastaavat vastaajaryhmät pitäisi tutkimuksessa vertailun vuoksi olla miesjäsenistä ja potentiaalista miesehdokkaista.

Sen sijaan voidaan selvittää, onko Keskustan hyödynnettäväksi saatavilla yleisiä tutkimuksia, joissa on jo tutkittu aloitteessa mainittuja asioita.

Puoluekokous katsoo, että puolueen omissa jäsen- ja ehdokaskyselyissä voidaan kysyä entistä ”syvemmän” ehdokkuuteen ja tasa-arvon toteutumiseen liittyviä asioita. Näin saadaan kohtuullisen kattava kuva Keskustan jäsenistön näkemyksistä, vaikka tämä ei vastaakaan aloitteessa esitettyä tieteellistä tutkimusta.

Keskustalla on pitkään ollut vaaleihin valmistautuessa periaatteena, että ehdokkaista puolet olisi miehiä ja puolet naisia. Tähän ei ole toteutunut kuin osittain ja alue- ja kuntakohtaiset erot ovat suuria. Samoin luottamustehtäviin nimettyjen ja kansanedustajiksi valittujen osalta on vaalipiiri- ja kuntakohtaisia eroja. Valtakunnallisella tutkimuksella ei pystytty luotettavasti selvittämään näitä alueellisia vaihteluja.

Keskustan säännöissä ja mallisäännöissä on valtakunnallisella ja piiritasolla useimpiin puolueen päätöksentekokoelimiin määräys, jonka mukaan ko. elinten kokoonpanoissa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia. Puoluekokous katsoo, että tätä säännöstä ei tule kuitenkaan laajentaa puolueen kunta- ja paikallistason yhdistyksiin. Etenkin perustason järjestöissä on monesti haasteena löytää ylipäättään riittävästi toiminnan vetäjiä ja vastuunkantajia.

Demo Finlandin puolueiden sisäistä demokratiaa käsittelevän julkaisun (2021) mukaan Keskusta on Suomessa kärkipuolue sukupuolten edustuksen turvaamisessa keskeisimmissä päätöksentekoli- missä.

Keskustan ohjeistuksissa vaalien jälkeisiin luottamus- henkilöpaikkojen valmistelu- ja esitysproses- seihin yhtenä, mutta ei suinkaan ainoana periaat- teena on sukupuolten tasa-arvon toteutuminen.

Samankaltaisia (60 % - 40 %) tasa-arvosäännöksiä on myös esimerkiksi kuntien ja hyvinvointialuei- den, valtion asiantuntijaelinten ja valtakunnallis- ten kunta-alan järjestöjen luottamushenkilövalin- noissa. Näihin luottamustehtäviin pääosa esityksis- tä tulee puolueilta.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan ohjelmat ja säännöt korostavat tasa-arvoa koko puoluetoi- mintaa läpileikkaavana arvona ja periaatteena. Ne antavat vahvan pohjan myös sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiselle Keskustan toiminnassa. Tasa-arvon toteutumisesta käytännössä on vastuu Keskustan toimijoilla kaikilla toiminnan tasoilla.

45. Keskustaopiskelijat: Jäsenille mah- dollisuus tehdä aloitteita suoraan puo- luekokoukselle

Keskustaopiskelijat esittää, että puolueen jäsenillä on annettava mahdollisuus tehdä aloitteita suo- raan puoluekokoukselle. Keskustaopiskelijoiden mielestä kolmella puolueen henkilöjäsenellä olisi yhdessä oikeus tehdä aloitteita suoraan puolueko- koukselle.

Keskusta on laaja kansanliike, johon mahtuu mo- nenlaisia näkemyksiä. Tämän takia onkin tärkeää, että kaikilla puolueen jäsenillä on mahdollisimman laajat vaikutusmahdollisuudet.

Nykyisin vain puolueen rekisteröidyillä jäsenyhdis- tyksillä on mahdollisuus tehdä aloitteita puolue- kokoukselle. Keskustaopiskelijoiden mielestä myös henkilöjäsenillä pitäisi olla mahdollisuus tehdä aloitteita suoraan puoluekokoukselle. Tämä lisäisi jäsenten vaikutusmahdollisuuksia sekä vahvistaisi järjestödemokratiaa.

Keskustaopiskelijat tunnistaa, että henkilöjäsen- ten suora aloiteoikeus saattaa lisätä aloitteiden määrää, mutta keskustaopiskelijat näkee kuitenkin tärkeänä poliittisen keskustelun puolueen sisällä.

Keskustan sääntöjen mukaan ”Varsinaisessa puoluekokouksessa käsitellään aloitteet, jotka puolueen jäsenyhdistykset ovat viimeistään kolme (3) kuukautta ennen varsinaista puoluekokousta puoluehallitukselle kirjallisesti esittäneet --.”

Keskustaopiskelijat esittää, että puolueen sään- töjä muutetaan seuraavanlaisesti ”Varsinaisessa puoluekokouksessa käsitellään aloitteet, jotka jäsenyhdistykset tai vähintään kolme (3) puolueen jäsenyhdistysten henkilöjäsentä yhdessä ovat viimeistään kolme (3) kuukautta ennen varsinaista puoluekokousta puoluehallitukselle kirjallisesti esittäneet --.”

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että mahdollisuus tehdä aloitteita puoluekokoukselle ja -hallitukselle on yksi Keskustan sisäisen demokratian peruselemen- teistä sekä tärkeä jäsenistön osallisuuden ja vaikut- tamisen keino.

Oikeus yksittäisille jäsenille tehdä puoluekokous- aloitteita olisi sinänsä yksi askel jäsenyyden vahvis- tamisessa.

Puoluekokous korostaa ennen kaikkea henkilöjä- senten oikeutta ja mahdollisuutta vaikuttaa omien keskustayhdistystensä kautta. Aktiivisella ja ajoissa tapahtuvalla valmistelulla esimerkiksi aloitteessa mainitut kolme henkilöjäsentä voivat esittää yh- distykselleen puoluekokousaloitteen tekemistä. Kokemus on osoittanut, että tällainen aktiivisuus johtaa lähes poikkeuksetta siihen, että yhdistys päättää ko. aloitteen lähettämisestä puoluekoko- ukselle.

46. Keskustaopiskelijat: Puoluekokous- aloitteiden toteutumista seurattava ja raportoitava jäsenistölle avoimesti

Puoluekokousaloite on suurelle osaa keskusta- laisista se konkreettisin ja näkyvin tapa vaikuttaa puolueen politiikkaan ja muuhun toimintaan. Aloitteisiin, aloitevastauksiin ja lopulliseen pää- töksentekoon aloitteista käytetään huomattava

määrä aikaa ja resursseja puoluetoiminnan kaikilla tasoilla.

Kuitenkaan aloitteiden toteutumisesta ja niiden aiheuttamista toimenpiteistä on käytännössä mah- dotonta saada ajantasaista ja avointa tietoa.

Keskustaopiskelijat esittää, että puolue luo ajan- tasaisen ja avoimen sähköisen järjestelmän, jossa puoluekokousaloitteiden toteutumista sekä niistä seuranneita toimenpiteitä puolueen jäsenet voisi- vat seurata.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokoukselle tulleet aloitteet julkaistaan puolueen nettisivuilla ja puoluekokousasiakirjassa vastausesityksineen hyvissä ajoin ennen puolue- kokousta. Samoin puoluekokouksen päättämät vastaukset julkaistaan puolueen sivuilla heti puo- luekokouksen jälkeisinä päivinä. Tämän avoimen käsittelytavan ja vastausten helpon saavutetta- vuuden vuoksi puoluekokousaloitteiden tekijöille ei erikseen vastauksia lähetetä toisin kuin puolue- hallitukselle saapuneiden aloitteiden vastausten osalta tehdään.

Puoluekokouksen jälkeen aloitevastaukset lähe- tetään tiedoksi puolueen työryhmille ja muille valmisteluelimille sekä mahdollisia toimenpiteitä varten eduskuntaryhmälle ja ministereille.

Ne puoluekokouksen aloitevastaukset, jotka sisäl- tävät selkeän toimenpidepäättöksen, ehdotuksen tai poliittisen linjauksen, pyritään viemään toi- meen mahdollisimman hyvin. Ne otetaan vahvasti huomioon puolueen ylimmän päätöksentekoeli- men päätöksinä, kun Keskusta kehittää toimin- taansa, valmistelee uusia ohjelmia ja linjauksia tai vastaa ko. aiheista esimerkiksi median kyselyihin.

Puoluekokous katsoo, että puoluehallituksen ja -toimiston tulee edistää hyväksytyjen aloitevasta- usten toteutumista puoluekokouksen päätösten mukaisesti. Aloitevastauksen etenemisestä voi- daan myös tiedottaa keskitetysti puolueen netti- sivuilla tai aloitteessa esitetyssä muussa sähköises- sä järjestelmässä, jos puoluetoimiston henkilö- ja

taloudelliset resurssit sen tulevaisuudessa sallivat. Lisäksi puoluetoimisto antaa erikseen aloitteen tekijöille tietoa asioiden etenemisestä, jos aloitteen tekijät sitä kysyvät.

47. Puolangan Keskustanaiset: Keskustan arkistot kuntoon

Keskustapuolueella on koko maassamme monia satoja, jopa tuhansia toimivia ja osin nyt jo toimimattomia osastoja, yhdistyksiä, jaostoja ja eri toimintamuotoja. Nämä kaikki osin jo liki sata vuotta vanhat järjestömuodot aineistoinen ja arvokkaine historioineen tulisi tallentaa ja kerätä yhteen samaan valtakunnalliseen paikkaan, kohteeseen.

Aineistot kaikkien sisarjärjestöineen tulisi riittävän resursoinnin avulla kerätä ja tallentaa tulevien tutkijoiden ja sukupolvien käyttöön. Tämän ns. suurten ikäpolvien jättämä aineisto tulisi hoitaa ja tallentaa arvonsa ansaitsemaansa paikkaan. Jokaisessa Suomen kunnassa ja kyläkulmassa on ihmisten nurkissa, komeroissa, vinteilä ja rakennuksissa arvokasta puolueen aineistoa. On korkein aika kerätä aineisto ja osoittaa puolueen taholta paikka, johon aineisto toimitetaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustalaisen liikkeen piiri-, kunta- ja paikallistason yhdistysten ja yksityishenkilöiden arkistot ovat tärkeä osa historiallista lähdeaineistoa. Siksi ne tulee kerätä mahdollisimman kattavasti talteen jälkipolville kuten aloitteessakin korostetaan. Tässä työssä tarvitaan nimenomaan alueellista ja paikallista aloitteellisuutta, aktiivisuutta ja innostusta.

Samassa osoitteessa kuin Keskustan puoluetoimisto Helsingissä (Apollonkatu 11 a) toimii Keskustan ja maaseudun arkisto (KMA). Se on nimenomaan keskustalaisen liikkeen keskusarkisto, jonne voi toimittaa aineistoja säilytettäväksi ja kaikkien maalaisliittolais-keskustalaisesta historiasta kiinnostuneiden käytettäväksi.

Keskustan ja maaseudun arkiston henkilökunta neuvoa aineistojen keräämisessä, lähettämässä toimittamisessa ja muissa arkistointiin liittyvissä

kysymyksissä. Arkiston yhteystiedot ja tietoa sen toiminnasta löytyy näiltä sivuilta: <https://keskusta.fi/meista/keskustan-ja-maaseudun-arkisto/>

48. Kainuun Keskustanuoret: Keskustan ulkopoliittista ja kansainvälistä työtä vahvistettava

Kainuun Keskustanuoret on huolissaan Keskustan ulkopoliittikan kovien osajien vähäisestä määrästä. Keskustan sisällä on lähdeittävä määrätietoisesti kasvattamaan ulkopoliittikan osajien määrää ja lisättävä kansainvälisen politiikan kiinnostusta puolueen sisällä. Puolueen sisällä on nostettava enemmän ulko- ja kansainvälisen politiikan merkityksiä ja annettava sille arvoa.

Kansainvälistä työtä on vahvistettava kaikilla tasoilla niin Pohjoismaiden, Euroopan unionin kuin globaalillakin tasolla.

Keskustan pitää rohkaista nousevia kykyjään perehtymään kansainvälisiin kysymyksiin ja ulkopoliittikkaan. Ulkopoliittikan merkitys on korostunut viime vuosina merkittävästi ja tulee korostumaan entisestään.

Kainuun Keskustanuoret haluaa, että puolueeseen perustetaan uusia ulkopoliittikan kanavia, keskusteluareenoita ja toimintaympäristöjä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on tuonut ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskustelujen ja päätöksenteon keskiöön. Ulko- ja turvallisuuspoliittisella asiantuntemuksella ja osaamisella on kysyntää maassamme. Tätä asiantuntemusta löytyy myös Keskustassa, mutta ulko- ja turvallisuuspoliittisen osaamisen vahvistamiseksi pitää tehdä jatkuvasti työtä.

Oulun puoluekokous 2020 päätti hyväksymässään Keskusta 2030 -ohjelmassa, että Keskustan vaikutavuutta Euroopan unionissa ja kansainvälisissä yhteisöissä pitää vahvistaa. Tämä vaatii muun muassa sitä, että Keskusta syventää yhteistyötä eurooppalaisten poliittisten viiteryhmiensä ja

etenkin lähialueiden sisarpuolueidensa kanssa. Puolueen, sen eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan meppidelegationin vakiintunutta yhteistyötä pitää jatkaa ja tiivistää.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on tärkeää myös yhteistyö muiden puolueiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Yksi kanava vaikuttaa ja kerryttää aloitteessa mainittua Keskustan utp-osaamista on osallistuminen entistä vahvemmin esimerkiksi Demo Finlandin ja Eurooppalaisen Suomen kaltaisten järjestöjen toimintaan.

Puoluekokous katsoo, että Keskustan pitää vahvistaa eduskuntavaaliehdokkaidensa koulutuksessa ulko- ja turvallisuuspoliittisten teemojen käsitteilyä. Lisäksi eri yhteistyötahojen, kuten ALDEN, tarjoamaa koulutusta jatketaan puolueen toimijoille.

Maaseudun Sivistysliitto on Keskustan kumppani koulutustoiminnassa ja tätä kautta voidaan järjestää puolueen toimijoille myös ulko- ja turvallisuuspoliittisiin aiheisiin liittyvää koulutusta. Sitä kannattaa toteuttaa myös yhteistyössä puolueen nuoriso-, opiskelija- ja naisjärjestöjen kanssa.

Maaseudun Sivistysliiton yhteydessä toimiva Ajatuspaja Alkio tuottaa käyttökelpoista tietoa päätöksentekijöiden hyödynnettäväksi ja järjestää eri teemoista keskusteluja.

Keskustan puoluetoimistoon on palkattu touku-kuusta 2022 lähtien kaupunki- ja kansainvälisen työn suunnittelija. Hän vastaa muun muassa puolueen kansainvälisten yhteyksien ylläpitämisestä ja suhteiden luomisesta sekä koordinoi tämän politiikan osa-alueen toimintaa puolueen sisällä.

Suurin osa Keskustan työryhmistä, muun muassa ulko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä ja Eurooppa-työryhmä, on nimetty avoimen haun kautta. Tämä mahdollistaa myös uusien osajien löytymistä ja hyödyntämistä puolueen politiikan ja ohjelmatyön valmistelussa. Se myös vahvistaa työryhmien jäsenten omaa asiantuntemusta.

Korona-aika lisäsi etäyhteyksien käyttöä myös puolueen kansainvälisessä toiminnassa. Puoluekokous katsoo, että tätä pitää jatkaa myös ns. normaalioloissa. Etäyhteydet mahdollistavat muun muassa

kansainvälisten ja ulkomailta asuvien asiantuntijoiden aiempaa paremman hyödyntämisen Keskustan tilaisuuksissa ja koulutuksissa.

Keskustalaisen kansanliikkeen ja puolueen ominaisuuksiin kuuluu vahvasti jäsenten ja kannattajien omaehtoinen ja aloitteellinen toiminta. Puoluekokous kannustaa Keskustan jäseniä ja kannattajia teema- ja kohderyhmäpohjaiseen toimintaan. Se voi olla esimerkiksi puolueen jäsenyhdistysten perustamista ulko- ja turvallisuus- sekä Eurooppateemojen ympärille. Esimerkkejä tällaisista teemayhdistyksistä ovat Keskustan Sivistysseura, Keskustan Yhteiskuntatieteilijät ja Keskustan sosiologi- ja terveystieteiden seura.

Toiminnan ei kuitenkaan aina tarvitse tapahtua rekisteröidyn yhdistyksen alla, vaan se voi olla myös vapamuotoista ja verkostoitunutta toimintaa, joka kerää yhteen ulko- ja turvallisuuspoliittisista kysymyksistä kiinnostuneita henkilöitä. Tällainen toiminta auttaa puoluetta avautumaan muuhun yhteiskuntaan ja laskee kynnystä tulla tutustumaan Keskustan toimintaan.

Keväällä 2022 eri puolilla Suomea järjestetyt lukuisat Keskustan ulko- ja turvallisuuspoliittiset tilaisuudet ovat keränneet paikan päälle ja etäyhteyksien äärelle paljon teemasta kiinnostuneita kuulijoita ja keskustelijoita. Puoluekokous toteaa, että ulko- ja turvallisuuspolitiikka ei saa jäädä tulevaisuudessa erilliseksi, vain harvojen osajien ja asiantuntijoiden saarekkeeksi, vaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa pitää jalkauttaa kaikkien kiinnostuneiden keskusteltavaksi.

49. Keskustan Itä-Helsingin paikallisyhdistys: Moninaisuutta Keskustan perhekuvaan

Vuonna 2020 Suomessa oli liki 1,3 miljoonaa yksinastuvaa. Joukkoon kuuluu hyvin erilaisia ihmisiä, kuten eläkeläisiä, opiskelijoita, työssäkäyviä, vuoroviikkovanhempia ja leskiä. Siitä huolimatta Suomen Keskustan perhekuva näyttäytyy ainakin ulospäin hyvin kapeana. Hyvin usein puolue rummuttaa lapsiperheiden asioita, kuten ennen aluevaaleja. Perheellisyys ei ole kuitenkaan kaikkien jaettu todellisuus Suomessa, etenkin suurissa kaupungeissa.

Olisi tärkeää, että Keskusta huomioi kannanotoissaan muutkin perhemuodot kuin perinteisen ydinperheen. Keskusta ei tällä hetkellä puhuttele esimerkiksi kaupungissa tai maaseudullakaan yksinasuvaa lapsetonta ihmistä, koska puolueella on aina pelkkiä perhepoliittisia avauksia.

Puolueen viestimä perhekuva ei ole pysynyt ajassa kiinni, ja se pitää päivittää vastaamaan todellisuutta haavekuvien sijaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa myös Keskustanuorten Ylä-Kainuun osaston aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 52).

Puoluekokous toteaa, että toisin kuin aloitteessa tuodaan esille, Keskustan ohjelmat ja keskeiset linjaukset korostavat perheiden moninaisuutta ja antavat vahvan pohjan aloitteen vaatimukselle. Samalla puoluekokous tunnistaa sen, että keskustalainen perhekäsitys näyttäytyy julkisuudessa monesti kapeamalta kuin se todellisuudessa on.

Keskustan periaateohjelmassa todetaan: ”Tuemme jokaisen omaa toivetta perheen koosta. Kunnioitamme perheiden moninaisuutta.” Periaateohjelma linjaa myös yksinelävien tasa-arvosta: ”Yksin on yhtä arvokasta kuin kaksin. Yksineläminen on joko oma valinta tai elämän eteen tuoma tilanne. Itsellisen ihmisen tasapainoiseen elämään kuuluu myös kokemus osallisuudesta ja kohtuullinen toimeentulo.”

Keskustalle jokainen perhe ja perhetilanne on ainutkertainen. On perinteisiä ydinperheitä, yksin- ja yhteishuoltajuutta, uusperheitä, sateenkaari-perheitä, sijaisperheitä ja lapsettomia pariskuntia. Poliitiikan on vastattava tähän moninaiseen todellisuuteen.

Viimeisten vuosikymmenten aikana yhä useammat perheet ovat olleet yhden lapsen ja yhden vanhemman perheitä ja toisessa päässä ovat monilapsiset perheet. Perinteinen perhekäsitys isästä, äidistä ja kahdesta lapsesta ei ole enää pääsääntö. Noin 30 % naisista synnyttää yli puolet suomalaisista lapsista. Samaan aikaan monet valitsevat lapsettomuuden vapaaehtoisesti.

Keskustalle jokainen koti on yhtä arvokas, olipa kyse yksiasuvasta, suurperheestä tai jostakin niiden välistä. Puoluekokous edellyttää, että Keskustan kaiken politiikan, päätösten ja toiminnan tulee noudattaa tätä periaatetta.

50. Keskustanaisten Helsingin piiri: Yksineläjät näkyviin puolueen ohjelmissa

Keskusta tunnustetaan erityisesti lapsiperheiden puolueeksi. Perheiden hyvinvoinnin turvaaminen luokin perustaa yhteiskunnan kokonaisuhyvinvoinnille. Perheitä on erilaisia, erilaisine tarpeineen.

Puhuttaessa perheistä jää Keskustan sisäisessä keskustelussa yksin elävien asema vähälle huomiolle. Yhden hengen talouksia on Suomessa kuitenkin peräti 1,25 miljoonaa. Helsingissä lähes puolet, 49 prosenttia asutokunnista on yhden hengen talouksia. Onkin hämmäntävää, miten vähän näin suuren ihmisjoukon asemaan kiinnitetään julkisessa keskustelussa huomiota. Yksin asuvilla monet kustannukset kasautuvat keskimääräistä suuremmaksi aina asumis- ja ruokailukuluista lähtien. Monelle yksin asuminen on toki valinta, mutta erilaiset elämänpolut johtavat tilanteeseen toisinaan myös suunnittelematta. Yksin asuvien mediaanitulot ja varallisuus ovat keskimääräistä heikompia, lainsäädäntö on keskittynyt perheiden tukemisen ympärille, ja käytännön arjessa esimerkiksi lomista sopiessa yksin asuvat ovat monesti ”toisena vuorossa”.

Sen lisäksi, että yksin asuvat maksavat keskimääräistä korkeampia kustannuksia asumisesta ja muusta elämisestä, on epäkohtia myös esimerkiksi kotitalousvähennyksen tasavertaistamisessa ja yksioiden rakentamisen tukemisessa, vaikka nämä asiat on laajasti tunnustettu ja tunnustettu. Pariskunnat saavat kotitalousvähennyksen kaksinkertaisena, yksin elävä summasta vain puolet, vaikka kustannukset olisivat aivan yhtä korkeat. Karkea epäsuhta yksin elävillä suhteessa perheellisiin on myös työasuntovähennyksen suhteen.

Koronapandemia on osaltaan heikentänyt yksin asuvien tilannetta, sillä monella heistä ei ole rajoitusten, etäopintojen ja etätyöskentelyn vuoksi ollut mahdollisuutta fyysisiin ihmiskontakteihin.

50

Yksinäisyys on suomalainen tragedia ja korona-aika on pahentanut sitä entisestään.

Keskustan viimeisimmässä kuntavaaliohjelmassa oli mainintana ”Rakennamme kuntia, jotka ottavat huomioon erilaisten perheiden ja myös yksinasuvien tarpeet.” Yksinasuvien asema ei kuitenkaan näy riittävällä tavalla Keskustan arjen tekemisessä.

Keskustanaisten Helsingin piiri esittää, että Suomen Keskustan yksinelävien ohjelma päivitetään ottaen huomioon edellä mainitut seikat.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Keskustanuorten Ylä-Kainuun osaston aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 52).

51. Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys: Yksin elävien toimeentulon ja verotuksen helpottaminen

Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys esittää aloitteenaan, että puolueeseemme perustetaan asiantuntijaryhmä laatimaan toteutussuunnitelma toimista, joilla helpotetaan yksin elävien toimeentuloa ja verotusta.

Useilla yksin asuvista on toimeentuloaasteita elämisen peruskulujen osalta. He ovat useissa tilastoissa muihin ryhmiin verrattuna heikommassa asemassa ja ovat jääneet näin syrjään yhteiskuntapolitiikassa.

Yksinasuvilla on tavallisesti suhteessa korkeammat asumisen ja elämisen kulut verrattuna useamman aikuisen yhteistalouteen. Sama tilanne haastaa yksinasuvaa välttämättömien hankintojen kanssa.

Verotuksessa on yksinasuvien ja perheettömien osalta tarvetta kohtuullistamista aikaansaavaan sääteilyyn ja ohjeistukseen mm. vähennyskelpoisuuden osalta. Nämä tarpeet on sisällytettävä toteutettavaan toimintasuunnitelmaan tilanteen korjaamiseksi ja yksin elävien toimeentulon helpottamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Keskustanuorten Ylä-Kainuun osaston aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 52)

52. Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: Yksinasuvien asiat keskiöön

Suomalaisessa yhteiskunnassa lähes neljäsosa ihmisistä asuu yhden hengen talouksissa, ja yksinasuvien määrä kasvaa jatkuvasti.

Yksinasuvat muun muassa joutuvat asumaan kalliimmin, saavat kotitalousvähennystä vain yhdelle hengelle, eivätkä pysty hyötymään työasuntovähennyksestä - toisin kuin perheelliset. Ruokakustannuksetkin ovat suuremmat, sillä pienemmät elintarvikepakkaukset maksavat usein kilohinnaltaan enemmän kuin ns. ”perhepakkaukset”.

Vaikka yksin asuminen ja yksinäisyys ovat eri asioita, on totta, että yksineläjien yksinäisyys on yleisempää kuin perheellisillä tai parisuhteessa elävillä. Tämän vuoksi yksinasuvien syrjäytymisriskin on huomattavasti suurempi.

Ylä-Kainuun Keskustanuorten mielestä on aika nostaa yksinasuvien asiat keskiöön Keskustan politiikassa. Myös yksinasuva on perhe, ja tämä tulee ottaa aina huomioon tasa-arvoisessa perhepolitiikassa keskustelussa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa Keskustan Itä-Helsingin paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 49).

Yksin asuminen on kaksinkertaistunut Suomessa 30 vuodessa. Yhden henkilön asutokunnat ovat olleet jo vuodesta 1995 lähtien yleisin asutokuntatyyppi.

Puoluekokous huomauttaa, että yksinelävät eivät ole yksi ja yhtenäinen ryhmä. Joillekin yksineläminen on oma tietoinen valinta. Toisille yksin eläminen taas saattaa tarkoittaa yksinäisyyttä ja ahdistusta.

Yksinelämiseen liittyy monia ongelmia ja haasteita, jotka jäävät monesti yhteiskunnallisissa

keskustelussa ja päätöksenteossa perinteisen perhepolitiikan varjoon. Tällaisia ovat muun muassa yksinelävien toimeentuloon ja muihin taloudellisiin asioihin liittyvät ongelmat. Pienituloisista kotitalouksista yli puolet on yksineläviä ja viime vuosina noin joka kolmas yhden hengen kotitalous on ollut pienituloinen. Yksin eläminen on siis merkittävä köyhyysriski. Siksi suomalaisen köyhyyden vähentäminen edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä yksineläviin.

Puoluekokous katsoo, että poliittisessa päätöksenteossa tulee yhä vahvemmin ottaa huomioon päätösten vaikutukset yksineläviin. Yksinäisyyden torjumisessa lähiyhteisöt ja me kaikki lähimmäisinä olemme keskeisiä tukijoita ja ratkaisijoita.

Puoluekokous ei yhdy Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistyksen esitykseen erillisestä Keskustan asiantuntijaryhmästä, joka laatisi toteutussuunnitelman toimista, joilla helpotetaan yksinelävien toimeentuloa ja verotusta. Puoluekokous kuitenkin katsoo, että yksinelävät ja heidän ongelmansa tulee läpileikkaavasti huomioida entistä paremmin kaikessa puolueen ohjelmatyössä ja poliittisessa valmistelussa.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan perhetyöryhmä on Oulun puoluekokouksen 2020 päätöksen mukaisesti valmistellut varsinaisen perhelinjauksen lisäksi yksineläviä koskevan linjauksen puoluehallituksen päätettäväksi.

53. Keskustan Pielisensuun paikallisyhdistys: Suomen Keskustan metsäohjelma tulee päivittää ja uudistaa

Keskustan tulee päivittää oma metsäohjelma. Metsät peittävät yli 75 prosenttia Suomen maapinta-alasta. Suomi on suhteellisesti Euroopan metsäisintä maa. Puuntuotantoon soveltuvaa metsämaata on 20,3 miljoonaa hehtaaria ja kitumaata 2,5 miljoonaa hehtaaria. Suomen 620 000 yksityistä metsänomistajaa omistavat metsäalasta yhteensä 60 %, valtio 26 %, yhtiöt 9 % ja kunnat, seurakunnat, säätiöt, yhteismetsät ynnä muut 5 %. Suomalaiset ovat hyvin kiinnostuneita metsistä ja metsien tulevaisuudesta.

Suomen talous on nojannut ja nojaa edelleen merkittävästi metsään ja metsätalouteen. Metsään ja puuhun liittyen merkittävä osa suomalaisista saa työtä ja toimeentuloa. Panostamalla metsien hoitoon ja kasvuun, puumateriaalin tutkimukseen, jalostamiseen ja uudenlaiseen käyttöön voimme luoda uutta vaurautta sekä korvata öljytuotteita ja muovipohjaisia materiaaleja ja vähentää siten niiden aiheuttamaa räsitusta luonnolle.

Metsävarat ovat myös osa kansallista energiaturvaamme, jonka avulla suojaamme kansakuntaamme paitsi pakkaselta ja energian hintapiikeiltä, niin myös ulkovaltojen energiapolitiisilta painostuskeinoilta ja tuontiriippuvuudelta hädän hetkellä.

Keskustalla tulisi olla selkeä oma metsäohjelma, jossa otetaan kantaa pitkälle tulevaisuuteen siihen, mitä metsille tulisi tehdä ja miten metsää ja metsävaroja pitäisi – ja myös saa – käyttää.

Mielestämme yleisiksi periaatteiksi sopisi, että metsää on hoidettava hyvin eli metsää on ”viljeltävä ja varjeltava”. Metsää on hoidettava kestävästi, monimuotoinen metsänkasvatus on tätä päivää. Metsää tulisi uudistaa eri tavoin ja istuttaa sinne missä sen kasvatus suinkin onnistuu ja on muiden reunaehto- ja vallitessa järkevää, sillä metsät sitovat hiiltä ja antavat elintilaa luonnon monimuotoisuudelle. Hiilen sidonta on tärkeää ilmastoon muuttosta ehkäistäessä ja luonnon monimuotoisuus on ehto koko olemassaolollemme.

Yksityiset omistavat valtaosan Suomen metsistä nyt ja toivottavasti myös tulevaisuudessa. Metsänomistus liittyy suomalaiset metsään, mutta eivät suinkaan tee meistä ”metsäläisiä”, pikemminkin päin vastoin. Metsänomistuksen tulee olla haluttua, tavoiteltua ja kannattavaa. Tähän on myös poliittisen ohjauksen kannustettava. Näin turvaamme sen, että metsistä hyötyvät nyt elävät ja tulevat sukupolvet eli tavalliset suomalaiset ihmiset, eivätkä kasvottomat monikansalliset rahastot, jotka tavoittelevat lyhyen aikavälin voittoja luontomme kustannuksella.

Metsänomistajien oikeusturvasta on huolehdittava. Metsänomistajien oikeusturva on päivitettävä nykymaailman tarpeisiin. Ei voi olla niin, että har-

valukuiset, joskus jopa idealistisiksi lukeutuvat ryhmittymät tai toimijat saavat estää metsiemme ylläpitoa ja hoitoa. Ei voi olla myöskään oikein, että he voivat kyseenalaistaa omaisuuden suojaa, tai jopa tuhota yhteisiä taloudellisia arvoja omien intohimojensa vuoksi.

Metsien pakkosuojelu tuntuu olevan nykyään useiden järjestöjen ja ryhmien keinovalikoiman kärjessä. Suojellun metsäpinta-alan laajentamisen on perustuttava vapaaehtoisuuteen, ei pakkoihin tai lunastuksiin nimellisin korvauksin. Oikeudenmukaisuuden on toteuduttava ja suojelutarpeen ilmetessä metsästä on saatava vähintään riittävä, välitöntä markkinahintaa korkeammat korvaukset – onhan maanomistuksella oma itseisarvonsakin. Taloudellinen korvaus tai kannuste tulee ulottaa myös metsien hoidon tuottamaan lisääntyvään hiilensidontaan. Tämä tuotto jää nykyään metsänomistajilta saamatta. Tämä tuotto ikään kuin sosialisoidaan, ja samaan aikaan vaaditaan hiilensidontan lisäämistä metsänomistajilta. Tähän ristiriitaan on saatava korjaus.

Metsät ja hyvinvointi

Metsillä on tärkeä rooli virkistys- ja vapaa-ajan käytössä. Retkeily ynnä muu vapaa-ajankäyttö tulisi ohjata valtion tai muiden julkisyhteisöjen omistamille maille. Retkeilypolkujen, -reittien, -latujen ja kelkkailureittien sekä hoidettujen laavujen, eräkämppeiden ja telttailualueiden lisäksi sinne on järjestettävä ohjattua metsään ja luontoon tutustumista ja opetusta. Perinteiset jokamiehen oikeudet metsissä (liikkuminen, marjastus, sienestys ja retkeily) tulisi määrittää tämän päivän tarpeisiin. Ihmisiä tulee ohjata ja opastaa näiden käytössä sekä metsänomistajaa, luontoa ja muita käyttäjiä kunnioittavaksi.

Tavoitteena pitää olla, että jokainen suomalaisen tuntee ja tietää mitä tarkoittaa metsä ja mitä se merkitsee suomalaisille laajasti katsottuna.

Kaupungistuvassa Suomessa puistot antavat monelle nuorelle kuvan metsästä. Tämä ei ole oikea kuva oikeasta metsästä. Tällainen kapea katsanto on siirtynyt nykyiseen metsäkeskusteluun, jossa asioita oiotaan ja yksinkertaistetaan niin että kokonaisuus hämärtyy. Tämä on tänä päivänä yhteis-

kunnallinen, kasvatuksellinen ja koulutuksellinen kysymys, kun nuoret eivät enää elä metsien keskellä. Näyttääkin siltä, että yhä useammin nähdään puu muttei metsää.

Kouluihin olisi saatava vähintään yksi ”metsäpäivä” vuodessa. Metsäpäivän ohjelma tulisi tehdä opetushallituksessa yhdessä metsänomistajien, metsänhoitoyhdistysten, metsäyhtiöiden ja luonnonsuojelijoiden kanssa. Opetus tulisi olla ainerajat ylittävää. Tavoitteena tulisi olla se, että oppilaat saavat todenmukaisen kuvan metsästä ja metsän merkityksestä Suomelle, metsänomistajille ja virkistyskäyttäjille sekä koko luonnolle. Näin mahdollistuisi oikeisiin tietoihin perustuva metsätuntemus Suomessa. Tässä ollaan alkioalaisen ajattelun ja koko kansan sivistystä korostavan aatteen ytimessä.

Metsä – Suomi ja Euroopan unioni

Suomi kuuluu Euroopan Unioniin. Keskustan tulee arvioida metsiä ja niiden merkitystä Suomessa, Suomelle ja koko unionin alueella. Keskustan tulee ottaa lujasti kantaa metsän kasvatukseen ja hoitoon Euroopan Unionissa. Myös metsäosaamista ja ymmärrystä metsien erilaisesta käytämisestä Euroopan eri osissa on vietävä Brysselin pöytiin, jotta ylilyönneiltä välttytään. Tähän tarvitaan yhteinen Suomen linja.

Keskustan tulee vaatia Unionia asettamaan rehdisti luodut tavoitteet Euroopan metsittämiseen ja korjaamaan vuosisatojen aikana tehdyt virheet ja metsien tuhoaminen. Varsinkin eteläisessä ja keskisessä Euroopassa suurten tuottamattomien jopa paljaiden alueiden jälleen metsittäminen tulisi toteuttaa, jotta unionin metsäpinta-ala todella kasvaisi ja menetettyä luontoa voidaan saada takaisin.

Me Keskustassa tiedämme, että tämä ei onnistu vuodessa eikä kahdessa vaan se vaatii kokonaisen vuosisadan, tiedämme myös, että metsäpolitiikka ei voi muotoilla kvartaalitalouden sääntöjen mukaan. Tämä vuosisatainen metsien hävitys voidaan kuitenkin yhä korjata ennakkoluulottomalle metsien uusimisella, kasvatuksella ja hoidolla. Tämä olisi välttämätöntä ehkäistäessä ilmastoon lämpiämistä ja kasvattaa metsien hiilivarastoja sekä monipuolistettaessa ja vahvistettaessa Euroopan metsä-

luontoa. EU ei voi käsittää jäsenmaidensa metsiä ominaan ja vaatia metsäisiä maita metsittämään yhä enemmän ja sallia samalla muille mailleen vähäisempiä vaateita. Se ei ole reilua ja on omiaan aiheuttamaan suoranaista vihaa EU:ta kohtaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen Keskustan metsäohjelman uudistamisesta ja päivittämisestä.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan ruoka- ja metsätyöryhmän valmistelemia ruoka- ja metsälinjaus on puoluehallituksen käsittelyssä ja se julkaistaan vuoden 2022 aikana. Linjauksessa otetaan esille valtaosa aloitteesta mainituista näkökulmista ja asioista.

Keskusta tunnistaa metsien moninaiset arvot ja kannattaa metsien kestävä hyödyntämistä. Metsät ovat tärkeä osa ilmastomuutoksen torjuntaa ja luonnon monimuotoisuutta. Ne tuovat Suomelle ja suomalaisille työtä ja toimeentuloa koko maahan. Metsillä on myös mittaamaton arvo ihmisten hyvinvoinnin, terveyden ja virkistykseen lähteenä.

Metsät ovat olleet ja tulevat olemaan yksi suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kantavista pilareista. Uusiutuvana luonnonvarana metsillä on vielä paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia niin vastaamisessa ilmasto-, energia- ja ympäristöhaasteisiin kuin Suomen taloudellisen menestyksen tärkeänä lähteenä. Tämä edellyttää satsauksia tutkimukseen, tuotekehitykseen ja metsänhoitoon ja myös riittävästi tutkittua tietoa metsänomistajille metsienhoidon tueksi.

Valtaosasta Suomen metsistä huolehtii ja niitä hoitaa yli 600 000 yksityistä metsänomistajaa. Keskusta luottaa siihen, että he osaavat ylisukupolvisesti tehdä kestäviä ratkaisuja metsiensä osalta. Pitkäjärjestyksen perhemetsänomistuksen pitää olla tulevaisuudessakin Suomen metsätalouden vahva perusta. Metsillä keinottelua lyhytaikaisten voittojen tavoittelemiseksi on torjuttava.

Puoluekokous edellyttää, että poliittisilla päätöksillä niin Suomessa kuin EU:ssa tulee mahdollistaa

1 metsien kestävä käyttö ja turvata metsänomistajien asema tässä työssä, ei estää ja vaikeuttaa niitä.

54. Korpilahden paikallisyhdistys: Suomen Keskustan kaivospoliittinen linjaus tulee päivittää

8 Keskustan kaivospoliittinen linjaus vuodelta 2019 tarjoaa hyvän vision: ”Suomi on kestävä kaivostuon toiminnan mallimaa”. Vision toteuttamiseksi toimenpiteet ja linjat vaativat päivittämistä ja sen taustalle tarvitaan keskustelua.

14 Toimenpide-ehdotuksena esitämme, että Keskustassa aloitetaan kaivostrategian ja kaivoslinjauksen päivittäminen osallistaen keskusteluun paikallistoimijoita eri puolilta Suomea. Strategiatyössä tarvitaan kokemusta paikkakunnilta, joissa on malminetsintävarauksia, malminetsintää ja kaivostuomintaa. Sopiva työmuoto voisi olla strategiapäivän järjestäminen tai työryhmytyöskentely sisältäen osallistavaa työskentelyä verkossa.

24 Tarvetta linjauksen päivittämiselle on ja toteutus on tehtävä demokraattisena politiikkaohjelmatyönä, läpinäkyvästi. Malminetsintätoimet vesistöjen äärellä ovat lisääntyneet viime vuosina herättäen huolta keskustan äänestäjissä. Puhdas vesi on tärkein luonnonvaramme. Kentälle päin puoluejohtajan keskusteluyhteys kaivosteollisuuden kanssa näyttäytyy tiiviinä, mutta paikallistasolla maanomistajien ja paikallisten asukkaiden etujen puolustaminen on jäänyt paikallispoliitikkojen ja kansalaisaktivistien harteille. Vuorovaikutteisella strategian päivittämisellä tilannetta voidaan korjata.

38 Suomen pinta-alasta 10-15 % on malminetsintävarauksien ja malminetsinnän kohteena, joten asia koskettaa laajasti kansalaisia. Nykyistä paremmin tulee huomioida ainakin seuraavat asiat:

43 - On konkretisoitava, millaisilla aktiivisilla toimilla malminetsinnän ja kaivostuon haitat poistetaan. Saastuttamatonta kaivostuomaailmassa ei vielä ole. Kestävä kaivostuon mallimaassa tarvitaan teknologisen kehityksen lisäksi myös panostusta tieteelliseen tutkimukseen kaivostuon vaikutuksista ympäristöön ja ihmisiin.

50

- Vuoden 2019 ohjelmassa malminetsintä esitetään haitattomana toimintana, jota ei pitäisi liittää kaivostuomintaan. Tämä ei ole malminetsintäalueiden maanomistajien etu. Linjauksen tieteellinen ja juridinen perusta tulee tarkistaa.

- Elinkeinojen tasa-arvon edistäminen. On pohdittava, kuinka ehkäistään laajoja maa-alueita koskevien malminetsintävarauksien haittoja muille elinkeinoille. Esimerkiksi matkailun ja virkistykseen investoinnit kärsivät malminetsintävarausalueella vuosikymmenten ajan.

- Maanomistajien, mökkiläisten ja yrittäjien omaisuuden suoja malminetsinnän ja kaivostuon uhan alla.

- Kaivannaisteollisuuden yritysetiikka ja kestävyys. On paljon kokemuksia kaivosyhtiöistä, jotka laiminlyövät lakisääteisiä velvollisuuksiaan. Tällaiset toimijat tulisi saada pois toimialalta. Kaivosyhtiöiden pitäisi olla niin vakavaraisia, että pystyvät hoitamaan myös jälkihoitovelvollisuutensa. Ennallistamisvelvoite tulee olla aina kaikilla toimijoilla.

- Lupaviranomaistoiminnan parantaminen malminetsintälupa-asioissa vaatii huomiota.

- Tarvitaan konkreettiset tavoitteet kaivosverotuksen uudistamiseksi siten, että kansalaisten edut turvataan. Ulkomaisten kaivostuomijoiden toimien tulee hyödyttää Suomea.

- Kaivosteollisuudella tulee olla samanlaiset säännöt toimia luonnonsuojelualueilla ja arvokkaissa luontokohteissa, kuin yksityisillä maanomistajilla esimerkiksi metsän hoidon suhteen. Puhdasta luontoa tulee kaikkien toimijoiden kunnioittaa yhtä paljon.

- Suomen maine puhtaan luonnon maana vaarantuu, mikäli kaivostuon ympäristöongelmia ei saada määrätietoisesti kuriin.

Tämä aloite on laadittu kaivoslain uudistuksen ollessa kommentaareilla, tiedämme sen etenemisestä puoluekokouksen aikaan lisää. Keskustan ”kaivospuoluemaine” vaatii puhdistuakseen konkreettisia tekoja ja tosiasioihin perustuvaa argumen-

1 taatiota. Äänestäjät tietävät, ettei lapsityövoiman käyttö Kongossa lopu.

Puoluehallituksen vastausesitys:

6 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

8 Puoluekokous katsoo, että Keskustan kaivostuoliittiset linjat ovat ajantasaisia eikä välitöntä tarvetta niiden päivittämiselle ole.

12 Keskustan kaivostuoliittinen linjaus on hyväksytty vuonna 2019. Se on siis melko tuore ja esittää monia muutoksia kaivostuomintaa koskevaan lainsäädäntöön.

17 Keskustan kaivostuoliittisessa linjauksessa halutaan muun muassa antaa kunnalle ehdoton oikeus päättää siitä, tuleeko sen alueelle kaivos vai ei. Linjauksessa myös kiinnitetään huomiota ympäristökysymyksiin nykyistä paremmin sekä ehdotetaan kaivosveroa.

24 Kaivoslinjauksessa korostetaan paikallisten ihmisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamista elinympäristöään koskevissa asioissa.

28 Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan parhaillaan kaivoslain uudistamista. Uudistustyö noudattaa monelta osin Keskustan kaivostuoliittisiä linjauksia. Hallitus on sopinut myös kaivosveron käyttöönotosta.

55. Jyväskylän Keskustan paikallisyhdistys: Suomen Keskustan kaivospoliittinen linjaus päivitettävä

38 Keskustan kaivostuoliittinen linjaus vuodelta 2019 tarjoaa hyvän vision: ”Suomi on kestävä kaivostuon toiminnan mallimaa”. Vision toteuttamiseksi toimenpiteet ja linjat vaativat päivittämistä ja sen taustalle tarvitaan keskustelua.

44 Toimenpide-ehdotuksena esitämme, että Keskustassa aloitetaan kaivostrategian ja kaivoslinjauksen päivittäminen osallistaen keskusteluun paikallistoimijoita eri puolilta Suomea. Strategiatyössä tarvitaan kokemusta paikkakunnilta, joissa on malminetsintävarauksia, malminetsintää ja kaivostuomintaa. Sopiva työmuoto voisi olla strategiapäivän

järjestäminen tai työryhmätyöskentely sisältäen osallistavaa työskentelyä verkossa.

Tarvetta linjauksen päivittämiselle on ja toteutus on tehtävä demokraattisena politiikkaohjelmatyönä, läpinäkyvästi. Malminetsintätoimet vesistöjen äärellä ovat lisääntyneet viime vuosina herättäen huolta keskustan äänestäjissä. Puhdas vesi on tärkein luonnonvaramme. Kentälle päin puoluejohdon keskusteluyhteys kaivosteollisuuden kanssa näyttäytyy tiiviinä, mutta paikallistasolla maanomistajien ja paikallisten asukkaiden etujen puolustaminen on jäänyt paikallispoliitikkojen ja kansalaisaktivistien harteille. Vuorovaihteisella strategian päivittämisellä tilannetta voidaan korjata.

Suomen pinta-alasta 10-15 % on malminetsintävarausten ja malminetsinnän kohteena, joten asia koskettaa laajasti kansalaisia. Nykyistä paremmin tulee huomioida ainakin seuraavat asiat:

- On konkretisoitava, millaisilla aktiivisilla toimilla malminetsinnän ja kaivostoiminnan haitat poistetaan. Saastuttamatonta kaivosta maailmassa ei vielä ole. Kestävän kaivostoiminnan mallimaassa tarvitaan teknologisen kehityksen lisäksi myös panostusta tieteelliseen tutkimukseen kaivostoiminnan vaikutuksista ympäristöön ja ihmisiin.

- Vuoden 2019 ohjelmassa malminetsintä esitetään haitattomana toimintana, jota ei pitäisi liittää kaivostoimintaan. Tämä ei ole malminetsintäalueiden maanomistajien etu. Linjauksen tieteellinen ja juridinen perusta tulee tarkistaa.

- Elinkeinojen tasa-arvon edistäminen. On pohdittava, kuinka ehkäistään laajoja maa-alueita koskevien malminetsintävarausten haittoja muille elinkeinoille. Esimerkiksi matkailun ja virkistykseen investoinnit kärsivät malminetsintävarausalueella vuosikymmenten ajan.

- Maanomistajien, mökkiläisten ja yrittäjien omaisuuden suoja malminetsinnän ja kaivostoiminnan uhan alla.

- Kaivannaisteollisuuden yritysetiikka ja kestävyys. On paljon kokemuksia kaivosyhtiöistä, jotka laiminlyövät lakisääteisiä velvollisuuksiaan. Tällaiset

toimijat tulisi saada pois toimialalta. Kaivosyhtiöiden pitäisi olla niin vakavaraisia, että pystyvät hoitamaan myös jälkihoitovelvollisuutensa. Ennalistamisvelvoite tulee olla aina kaikilla toimijoilla.

- Lupaviranomaistoiminnan parantaminen malminetsintälupa-asioissa vaatii huomiota.

- Tarvitaan konkreettiset tavoitteet kaivosverotuksen uudistamiseksi siten, että kansalaisten edut turvataan. Ulkomaisten kaivostoimijoiden toimien tulee hyödyttää Suomea.

- Kaivosteollisuudella tulee olla samanlaiset säännöt toimia luonnonsuojelualueilla ja arvokkaissa luontokohteissa, kuin yksityisillä maanomistajilla esimerkiksi metsän hoidon suhteen. Puhdasta luontoa tulee kaikkien toimijoiden kunnioittaa yhtä paljon.

- Suomen maine puhtaan luonnon maana vaarantuu, mikäli kaivosten ympäristöongelmia ei saada määrätietoisesti kuriin.

Tämä aloite on laadittu kaivoslain uudistuksen ollessa kommentailla, tiedämme sen etenemisestä puoluekokouksen aikaan lisää. Keskustan "kaivospuoluemaine" vaatineen puhdistuakseen konkreettisia tekoja ja tosiasioihin perustuvaa argumentaatiota. Äänestäjät tietävät, ettei lapsityövoiman käyttö Kongossa lopu Suomen kaivostoiminnan johdosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Korpilahden paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 54).

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Edistysmielisen Keskustapolitiikan yhdistys: Keskustan on avauduttava turvallisuuspoliittisessa keskustelussa

Keskustan Hartolan kunnallisjärjestö: Keskustan tulee kannattaa Suomen liittymistä Natoon

Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Suomi Naton jäseneksi

Edistysmieliset Keskustalaiset: Suomen haettava Nato-jäsenyyttä

Lapin Keskustanuoret: On tullut aika liittyä Natoon

Varsinais-Suomen Keskustalaiset: Suomen on hiottava siviilikriisinhallinta huippuunsa

Tampereen Keskustan kunnallisjärjestö: Suomen huoltovarmuuden turvaaminen

Keskustan Vuokatin paikallisyhdistys: Suomen puolustuskyky, omavaraisuus ja huoltovarmuus turvattava

Keskustan Jyväskylän paikallisyhdistys: Ottawan sopimuksesta irtautuminen ja jalkaväkimiinojen salliminen Suomessa Suomen puolustusvoimille

Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri: Naiset mukaan kutsuntatarkastuksiin

Aloitteita 56-60 koskevat puoluehallituksen vastausesitykset tuodaan vasta aloitevaliokunnan kokoukseen.

56. Edistysmielisen Keskustapolitiikan yhdistys: Keskustan on avauduttava turvallisuuspoliittisessa keskustelussa

Kylmän sodan aikana Suomelle oli tärkeää luoda kuvaa asemastaan neutraalina ja suurvaltapoliitikasta irrallaan pysyttelevänä maana. Neuvostoliiton hajotessa vapaus oman ulko- ja turvallisuuspolitiikan luomisessa vihdoinkin lisääntyi ja mahdollisuus EU-jäsenyyteenkin pystyttiin hyödyntämään jo vuonna 1995. Sotilaallisesti toimimme nykyisin tiiviissä yhteistyössä erityisesti Ruotsin, Norjan ja Yhdysvaltojen kanssa sekä asehankintojen että harjoitusyhteistyön kautta. Yhteistyö Naton kanssa pitää sisällään osallistumisen poliittisen päätök-

senteon harjoituksiin (CMX) ja kollektiivisen puolustuksen harjoituksiin. Euroopan unionin puolustuspoliittisen ulottuvuuden kehittämisessä Suomi on myös ollut aktiivinen. Suomen turvallisuuspolitiikka on siis muuttunut merkittävästi viimeisen neljänneksen vuosisadan aikana.

Globaali turvallisuusympäristö on kehittynyt koko 2000-luvun ajan yhä turbulentimmaksi, eikä sodan uhkaa valitettavasti edes Euroopassa ole voitu eikä voida sulkea pois. Erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on herättänyt Suomen miettimään omaa asemaamme mahdollisen laajemman sotilaallisen konfliktin puhjetessa. Tämä on johtanut sekä Nato-keskustelun että laajemminkin turvallisuuspoliittisen asemamme pohdintaan.

Selontekojen linjaama Nato-optio on vaikea konsepti. Se näyttää passiivioineen poliittisia puolueita sen miettimisessä, mitä olisivat konkreettiset askeleet Nato-jäsenyyden hakemisessa jäsenyyden mahdollisesti tullessa ajankohtaiseksi – ja toisaalta miten joko Nato-jäsenyyden oloissa tai Naton ulkopuolella pitkällä tähtäimellä Suomen turvallisuuspolitiikkaa suunnataan. Nyt tätä pohdintaa ei ole enää mahdollista välttää. Naton jäsenyyden edellyttää laajaa kansalaisten tukea asialle, mutta tämä ei voi eikä saa olla ainoa keskustelunaihe, kun pyritään Suomen turvallisuuspoliittisen tilanteen ja sen eri vaihtoehtojen yhteiseen ymmärtämiseen.

Valmistautuminen vuoden 2023 eduskuntavaaleihin edellyttää puolueilta vastuunottoa sen suhteen, miten Suomen turvallisuuspoliittista asemaa tulevaisuuden suhteen linjataan. Tämä liittyy niin Nato-jäsenyyteen, EU-puolustusyhteistyöhön kuin muihin keskeisiin turvallisuus- ja puolustusratkaisuihin. Turvallisuusyhteistyö on keskeinen osa Suomen omaa puolustusratkaisua ja sen on tuettava hyvällä tasolla olevaa maanpuolustustahtoaamme kaikissa oloissa. Siksi turvallisuuspoliittinen keskustelu on käytävä avoimesti ja yhteisesti.

Keskustan täytyy puolueena voida ja haluta osallistaa sekä jäsenistöään että laajemminkin suomalaisia turvallisuuspoliittiseen keskusteluun. Emme elä enää aikaa, jolloin turvallisuuspolitiikasta puhutaan kuiskaten ja vain asiaan vihkiytyneiden poliitikkojen suljetuissa kerhoissa.

Edistysmielisen Keskustapolitiikan yhdistys vaatii, että Keskusta käynnistää prosessin, jossa Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (UTP) tilannetta jatkuvasti yhdessä jäsenistön kanssa seurataan ja evästetään. Puolueen turvallisuuspoliittisen linja elää ajassa ja sitä päivitetään tarvittaessa nopeastikin jäsenistö mukaan ottaen.

57. Keskustan Hartolan kunnallisjärjestö: Keskustan tulee kannattaa Suomen liittymistä Natoon

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on osoittanut, miten tärkeää on muiden maiden apu. Vain liittymällä jäseneksi Natoon Suomi voi varmistaa todellisen tuen kriisitilanteissa.

58. Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Suomi Naton jäseneksi

Suomen periaate on ollut pysyä sotilaallisesti liittoutumattomana. Venäjän hyökkäys Ukrainaan kuitenkin osoittaa, että vahvaa sotilaallista puolustusta tarvitaan ulkoisten uhkien torjumiseksi. Tällä hetkellä Suomi tekee jo merkittävästi yhteistyötä Naton kanssa, mutta olematta sen jäsen, jolloin sillä ei myöskään ole turvatakuita. Täysi Nato-jäsenyys tarjoaa täyden turvan idästä tulevalta aggressiolta. Tämän vuoksi Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset esittää, että Keskusta ryhtyy välittömästi edistämään Suomen Nato-jäsenyyden hakemista.

59. Edistyskelliset Keskustalaiset: Suomen haettava Nato-jäsenyys

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoite on estää Suomen joutuminen konfliktiin ja turvata maamme itsemääräämisoikeus. Tämän takaamiseksi Suomi on ylläpitänyt vahvaa kansallista puolustusta, rakentanut kansainvälisiä kumppanuuksia ja harjoittanut kahdenvälisiä Venäjä-suhteita.

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut peruuttamattomasti Venäjän hyökkäyksiä Ukrainaan. Venäjä on osoittanut olevansa valmis käyttämään avointa sotilaallista voimaa tavoitteidensa ajamiseksi. Näköpiirissä ei ole muutosta parempaan. Vaikka Suomeen ei nyt kohdistu välitöntä uhkaa, on meidän vahvistettava puolustustamme entisestään.

1 Suomella on jo nyt läheinen kumppanuus Pohjois-
2 Atlantin puolustusliitto Naton kanssa. Suomi on yh-
3 dessä Ruotsin kanssa teknisesti yhteensopiva, jakaa
4 tietoja ja harjoittelee säännöllisesti Nato-maiden
5 kanssa. Suurin osa EU-maista on jo Naton jäseniä.
6
7 Sotilaallinen liittoutumattomuus on ollut Suomelle
8 perusteltu ratkaisu sodanjälkeisen ajan yhdessä
9 vahvan länsi-integraation ja oman puolustuskyvyn
10 kanssa. Vakaas Euroopassa on kuitenkin järkkynyt
11 Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan myötä.
12

13 Siksi esitämme, että Suomen Keskusta asettaa
14 tavoitteeksi Suomen Nato-jäsenyyden ja edistää
15 Suomen liittymistä puolustusliittoon.
16

60. Lapin Keskustanuoret: On tullut aika liittyä Natoon

17 Vaadimme Suomen liittymistä Natoon. Nykyisessä
18 turvallisuuspoliittisessa tilanteessa katsomme
19 aiheelliseksi Nato-jäsenyyden hakemisen seuraa-
20 vista kolmesta syystä:
21

- 22 1. Kansalaisaloitteiden ja mielipidetiedusteluiden
23 perusteella kansan ja Keskustan kentän yleinen
24 ilmapiiiri on selkeästi Nato-myönteinen.
- 25 2. Euroopan turvallisuustilanteen muuttuessa on
26 perusteltua hakea Nato-jäsenyyttä Pohjois-Euroo-
27 pan turvallisuuden ja rauhan ylläpitämiseksi.
- 28 3. Suomi voi uskottavasti osoittaa tukensa Ukrai-
29 nalle vain liittymällä Natoon.
30

31 Näistä kolmesta syystä Lapin Keskustanuoret esit-
32 tää puoluekokoukselle Suomen kansan tahdon
33 sekä turvallisuuspoliittisen tilanteen huomioimista
34 koskien Suomen Nato-jäsenyyttä.
35

36 Valtionhallinnon päätös ei saa riippua ulkomai-
37 sesta painostuksesta vaan painostus on tulkittava
38 merkiksi jäsenyyden tarpeellisuudesta.
39

61. Varsinais-Suomen Keskustalaiset: Suomen on hiottava siviilikriisinhallinta huippuunsa

40 Koronapandemian aikana saimme havaita, että
41 vaikka Suomi oli paremmin varautunut kuin moni
42 muu maa, siviilikriisinhallinnassamme on silti
43 hiottavaa. Huoltovarmuusvaraston käsiin hajoavat

maskit lienevät lohduttomin esimerkki heikoista
kohdista, puhumattakaan päätöksenteon kankeu-
desta. Suomen onkin viimeistään nyt varauduttava
toimivalla ja uudistettavalla huoltovarmuusvaras-
tolla erilaisiin kriiseihin ja luotava selkeät toiminta-
mallit, jotta kriisissä päätöksenteko, johtaminen ja
viestintä on sujuvaa ja selkeää.

Ukrainassa käytävä sota on herättänyt myös kysymyk-
sen Suomen varautumisesta sotilaallisiin kriiseihin
siviilien osalta. Väestönsuojien riittävyys on puhutta-
nut laajalti. Nyt onkin varmistettava, että väestönsuoja
löytyy jokaiselle ja ihmiset tietävät, kuinka toimia
esimerkiksi sähköjen ja lämmityksen katketessa.

Varsinais-Suomen Keskustalaiset kannustaa poh-
timaan myös sitä, onko meillä koulussa riittävästi
kansalaistaitojen opetusta ja onko niille, jotka eivät
ole asepalveluksen piirissä selvää, kuinka toimia
kriisitilanteissa. Onkin hyvä, että ministeri Kaikko-
nen on sen kannalla, että kutsunnat ulotettaisiin
koko ikäluokkaan. Seuraavaksi kannattaa pohtia,
voisiko löytää asepalveluksen lisäksi myös muita
tapoja kouluttaa koko ikäluokka kriisien varalle.

Kriisiviestintä ja valtion viestintä kansalaisille
yleensä tulisi saada myös tehokkaammaksi ja sel-
keämmäksi. Esimerkiksi Ukrainan sodan kohdalla
ihmisten halu auttaa ei kanavoidu tehokkaasti,
kun valtion taholta ei viestitä, kuinka parhaiten
voidaan yksityishenkilöinä auttaa sotaa pakenevia
ja maahan jääviä ukrainalaisia. Viestintä onkin
kaiken a ja o, oli kriisi sitten käsillä täällä meillä tai
naapurissa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen huoltovarmuusjärjestelmä on perustal-
taan toimiva. Lähtökohtana on julkisen ja yksityi-
sen ja julkisen sektorin yhteistyöhön perustuva
verkostomalli sekä huoltovarmuusorganisaation
edellytykset toimia ketterästi kriisitilanteissa.

Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta on
vahvistettava muuttuneessa tilanteessa. Kotimai-
sen elintarviketuotannon edellytykset on turvat-
tava, energiansaanti on varmistettava ja varmuus-

1 varastoinnin riittävästä tasosta on huolehdittava
2 kaikissa olosuhteissa.
3

4 Hallitus antaa eduskunnalle huoltovarmuusselon-
5 teon syyskuussa 2022. Selonteon tavoitteena on
6 kirkastaa huoltovarmuuden kehittämisen päälinjat
7 pidemmällä aikavälillä sekä turvata entistä parem-
8 pi kokonaisvaltainen varautuminen uusiin ughiin.
9

10 Suomessa on noin 54 000 väestönsuojaa ja niissä on
11 yhteensä 4,4 miljoonaa suojapaikkaa. Väestönsuoji-
12 en asianmukaisesta kunnosta on huolehdittava.
13

14 Yleisiä väestönsuojia on rakennettu suojaamaan
15 liikkuvaa väestöä ja suuriin kaupunkeihin.
16

17 Alueilla, joilla ei ole yleisiä väestönsuojia, viran-
18 omaiset huolehtivat väestön suojaamiseen tar-
19 vittavista toimenpiteistä poikkeusoloissa muun
20 muassa siirtämällä väestöä tai osoittamalla suoja-
21 paikan lähialueelta.
22

23 Yleisen tietoisuuden parantaminen kuinka toimia eri-
24 laisissa kriisitilanteissa on perusteltua ja tarpeellista.
25

26 Koulujen opetussuunnitelmissa on huomioitava
27 kriisitilanteisiin varautuminen. Kuntien vastuulla
28 on huolehtia ajantasaisesta kriisiviestinnästä ja
29 varautumisesta. Ajantasaisesta kouluttamisesta
30 kriisinhallintaan ja varautumiseen on huolehdit-
31 tava. Vapaaehtoisella maanpuolustuskoulutuksella
32 on tärkeä rooli Suomen kokonaisturvallisuuden
33 vahvistamisessa.
34

62. Tampereen Keskustan kunnallisjärjestö: Suomen huoltovarmuuden turvaaminen

35 Venäjän laajamittainen hyökkäyssota Ukrainaa
36 vastaan ja sen seuraukset muuttavat Eurooppaa
37 ja pistävät myös Suomen uudenlaisen tilanteen
38 eteen. Turvallisuusympäristömme on dramaatti-
39 sesti muuttunut.
40

41 Samalla kun itsenäisestä puolustuskyvystämme
42 pidetään jatkossakin hyvää huolta, tulee meidän
43 nyt keskittyä perusasioihin. Yksi niistä on Suomen
44 huoltovarmuus. Tähän kuuluu muun muassa riit-
45 tävät valmiusvarastot, omasta ruuantuotannosta
46
47
48
49
50

huolehtiminen sekä energiariippuvuuden vähentäminen Venäjästä.

Tampereen Keskusta peräänkuuluttaa konkreettisia ja välittömiä toimia Suomen huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Julkishallinnon ja kaikkien viranomaisten on päivitettävä omat valmius- ja varautumissuunnitelmansa sekä harjoituttaa niiden toimeenpanoa. Suomella on oltava nykyistä laajemmat varmuusvarastot elintarvikkeita ja polttoaineita. Samalla kansalaisia on kehotettava huolehtimaan riittävää kotivarasta.

Suomalainen oma ruuantuotanto on ollut jo pitkään vaikeuksissa. Nykyinen kriisi vain pahentaa tilannetta sillä esimerkiksi maatalouden kausityöntekijöitä on perinteisesti tullut paljon Ukrainasta. Ukraina ja Venäjä kuuluvat lisäksi maailman merkittävimpiin viljantuottajamaihin, joten häiriöitä koko maailman ruokamarkkinoille on odotettavissa. Suomalaiselle maataloudelle tarvitaan kriisipaketti, myös suorat rahalliset kriisituotot osalle maataloista on oltava keinovalikoimassa.

Suomen energiariippuvuutta Venäjästä on pyrittävä järjestelmällisin toimin vähentämään. Tämä kokonaisuus vaatii myös hiljattain paljon julkisuudessa olleen turveasian uudelleen tarkastelua. Suomalaista turvetta tarvitaan korvaamaan Venäjältä tuotua energiahaketta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomi vahvistaa puolustuskykyä panostamalla voimakkaasti kansallisen puolustuksen resursseihin, henkilöstöön, materiaalihankintoihin, kertausharjoituksiin sekä verkostoituneen kansainvälisen puolustusyhteistyön syventämiseen.

Suomen huoltovarmuusjärjestelmä on perustaltaan toimiva. Lähtökohtana on julkisen ja yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöhön perustuva verkostomalli sekä huoltovarmuusorganisaation edellytykset toimia ketterästi kriisitilanteessa.

Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta on vahvistettava muuttuneessa tilanteessa. Kotimai-

sen elintarviketuotannon edellytykset on turvattava, energiansaanti on varmistettava ja varmuusvarastoinnin riittävästä tasosta on huolehdittava kaikissa olosuhteissa.

Hallitus antaa eduskunnalle huoltovarmuusselonteon syyskuussa 2022. Selonteon tavoitteena on kirkastaa huoltovarmuuden kehittämisen päälinjat pidemmällä aikavälillä sekä turvata entistä parempi kokonaisvaltainen varautuminen uusiin uhkiin.

63. Keskustan Vuokatin paikallisyhdistys: Suomen puolustuskyky, omavaraisuus ja huoltovarmuus turvattava

Turvallisuusympäristömme on muuttunut. Puolustuskyvyn on turvattava maamme sotilaallinen koskemattomuus. Tuontiin ei voi enää turvautua energian ja ruuan saannin takaamiseksi.

Suomessa on syytä keskittyä perusasioihin. 1. Maan puolustuskyky on turvattava. 2. Energian ja elintarvikkeiden tuontiriippuvuudesta on päästävää ja vahvistettava kaikin keinoin omavaraisuutta. 3. Kriisien varalta tarvitaan riittävä huoltovarmuus.

Keskustan tulee ajaa välittömiä ja pitkäjänteisiä toimia em. perusasioiden kuntoon saattamiseksi.

Myös kansalaisia on kehotettava varmistamaan kotiensä lämmitys kaikissa olosuhteissa, oppimaan itsenäistä ruuan hankintaa (esim. luonnontuotteet) ja pitämään riittävä kotivara.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomi vahvistaa puolustuskykyä panostamalla voimakkaasti kansallisen puolustuksen resursseihin, henkilöstöön, materiaalihankintoihin, kertausharjoituksiin sekä verkostoituneen kansainvälisen puolustusyhteistyön syventämiseen.

Suomen huoltovarmuusjärjestelmä on perustaltaan toimiva. Lähtökohtana on julkisen ja yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöhön perustuva verkostomalli sekä huoltovarmuusorganisaation edellytykset toimia ketterästi kriisitilanteessa.

Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta on vahvistettava muuttuneessa tilanteessa. Kotimaisen elintarviketuotannon edellytykset on turvattava, energiansaanti on varmistettava ja varmuusvarastoinnin riittävästä tasosta on huolehdittava kaikissa olosuhteissa.

Hallitus antaa eduskunnalle huoltovarmuusselonteon syyskuussa 2022. Selonteon tavoitteena on kirkastaa huoltovarmuuden kehittämisen päälinjat pidemmällä aikavälillä sekä turvata entistä parempi kokonaisvaltainen varautuminen uusiin uhkiin.

64. Keskustan Jyväskylän paikallisyhdistys: Ottawan sopimuksesta irtautuminen ja jalkaväkimiinojen salliminen Suomessa Suomen puolustusvoimille

Keskustan Jyväskylän paikallisyhdistys esittää, että Keskusta ottaa tulevan kauden puolueohjelmaan sen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa käsittelevään osioon tekstin: Keskusta edellyttää, että Suomi irtautuu mahdollisimman nopeasti Ottawan sopimuksesta ja sallii jalkaväkimiinojen käytön Suomessa Suomen puolustusvoimille. Jalkaväkimiina on edullinen ja tehokas puolustusväline ja mahdollistaa pitkäaikaisen pelotteen mahdolliselle hyökkääjälle nostaen näin kynnystä hyökätä maahamme.

Irtautuminen on mahdollista tehdä määräaikaiseksi siihen asti, kunnes Suomella on riittävästi toimivia jalkaväkimiinoja korvaavia tuotteita, jotka voivat toimia ilman miinaa lähellä olevia tähyttäjiä ja joiden aktiiviseksi saattaminen ja reaktivointi on mahdollista etänä. Nyt korvaavia tuotteita kehittelevä yritys ei tällaisia ole saanut vielä massatuotantotavoiheeseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy ehdollisesti aloitteeseen.

Jalkaväkimiinoista luopumisen yhteydessä menetettyä suorituskykyä on korvattu monipuolisesti. Jalkaväkimiinat on jo korvattu uudemmalla teknologialla.

Puolustusvoimain komentaja on todennut maaliskuussa 2022 julkisessa puheenvuorossaan etteivät

jalkaväkimiinat ole Suomelle ajankohtainen asia. Keskusta nojaa asiassa puolustusvoimain asiantuntumukseen. Mikäli puolustusvoimain kanta muuttuisi, Keskusta on valmis tarkastelemaan omaa kantaansa vastaavasti. Keskusta kuitenkin katsoo, että juuri nyt on entistäkin tärkeämpää vahvistaa sopimus pohjaista maailmanjärjestystä

65. 1Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri: Naiset mukaan kutsuntatarkastuksiin

Pohjois-Karjalan keskustanuoret esittää kutsuntatarkastuksia koko ikäluokalle. Naisten mukaan ottaminen kutsuntatarkastuksiin lisää tietoisuutta naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta. Puolustusvoimien mukaan tavoitteena on lähitulevaisuudessa lisätä reserviin siirtyvien naisten määrää 2000 henkilöön vuodessa.

Kutsunnat sisältävät terveystarkastuksen, joka toimii ennaltaehkäisevänä työkaluna monen sairauden havaitsemiseen. Asepalvelus opettaa itsehillintää, ryhmätyötaitoja ja yhteiskunnallista vastuunkantoa. Lisäksi se kehittää fyysistä kuntoa ja maanpuolustustahtoa. Yleiset kutsunnat lisäävät tasa-arvoa ja luovat naisille yhteenkuuluvuuden tunnetta ja siksi kutsuntojen pitäisi yhdistää koko ikäluokka sukupuolesta riippumatta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Perustuslain mukaan maanpuolustusvelvollisuus koskee kaikkia sukupuolesta riippumatta.

Kutsuntajärjestelmän ulottaminen koko ikäluokkaan on perusteltua nuorten maanpuolustussuhteen vahvistamiselle ja lisäksi tietoisuutta naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta.

Ikäluokkien pienentyessä naisten vapaaehtoisen asepalveluksen merkitys korostuu reservin koon ylläpitämisessä.

Puolustusministeriö on keuhällä 2022 aloittanut lainsäädännölliset ja käytännön valmistelut koko ikäluokan kutsuntojen toteuttamiseksi.

Talous- ja veropolitiikka

Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Yhden hengen talouksien kotitalousvähennystä korotettava

Keskustanaisten Espoon paikallisyhdistys: Eläkeläisten ansiotuloverotuksen kohtuullistaminen ja työttömyysvakuutusmaksun poistaminen eläkeläisiltä

Pirkanmaan keskustanuoret: Eläkemaksuja on pienennettävä

Keskustanaisten Satakunnan piiri: Omaishoitajan työstään saama korvaus verovapaaksi

Lauttasaaren keskustaseura: läkkään vanhemman seurapalvelu verotetuksi henkilöstöeduksi kuten sairaan lapsen hoitoetu

Lapin Keskustanuoret: Polttoaineverotukseen alueellinen porrastus

Lapin Keskustanuoret: Ajossa päästöttömät autot verovapaiksi

Keskustan Joutsan kuntayhdistys: Erillinen dieselvero on poistettava

Lapin Keskustanuoret: Biokaasun polttoainevero pois

Lapin Keskustanuoret: Polttoaineen bio-osat verottomiksi

Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Enemmän biokaasua käyttövoimaverosta luopumalla

Lapin Keskustanuoret: Kaasukonversiotukea kasvatettava

Lapin Keskustanuoret: Sähkövero porrastettava asuinpaikan mukaan

Rovaniemen Keskustakerho: Kotimaisen ruuan arvonlisäveroa laskettava

Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Riistalihan myynti verovapaaksi

Kainuun Keskustanuoret: Ravintoloiden alkoholin arvonlisävero ruoan tasolle

Keskustan Kymenlaakson piiri: Ensimmäisen omistajan vapautetaan varainsiirtoverosta

Lapin Keskustanuoret: Voimalaitosten kiinteistöveron maksimikerrointa nostettava

Muhoksen paikallisyhdistys:

- 1 Asemakaavoittamattoman alueen
- 2 kiinteistövero poistettava tai huomattavan
- 3 alennettu kiinteistövero
- 4 Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö:
- 5 Aloite pienten rakennusten/rakennelmien
- 6 kiinteistöverovelvollisuuden poistamisesta
- 7 Keskustan Heinolan kunnallisjärjestö:
- 8 Yksityistieavustusrahoituksen
- 9 määräytymisperusteeksi prosenttiosuus
- 10 kiinteistöverokertymästä
- 11 Pirkanmaan Keskustanuoret: Kuukautissuojien
- 12 verotus kuntoon
- 13 Helsingin Keskustanuoret: Lasisten
- 14 viinipullojen panttia nostettava 0,40 euroon
- 15 Someron Keskusta: Valtion tulee korvata
- 16 koululaisten susikuljetukset kunnille
- 17 Kiuruveden Keskustaseura:
- 18 Pienkoulukertoimen palauttaminen
- 19 Suomen Keskustanaiset: Kyläkoulutuki
- 20 otettava välittömästi käyttöön
- 21 Keskustan Muhoksen paikallisyhdistys:
- 22 Metsän puunmyynnin verotus
- 23 Jalasjärven py: Verot poistettava alle 2000 €
- 24 kuukausituloilta
- 25 Lapin Keskustanuoret: Pääomatulot
- 26 verovapaiksi 5000 euroon saakka
- 27 Etelä-Savon Keskustanaiset: Laaja
- 28 terveystulo tukisi kansanterveyttä
- 29 Keskustanaisten Tampereen osasto:
- 30 Osakkaan maksamat osuudet asunto-
- 31 osakeyhtiön korjausten ylläpidosta
- 32 kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi
- 33 Keskustan Kymenlaakson piiri: Äitiyspakkaus
- 34 2.0.
- 35 Lapin Keskustanuoret: Jokaiselle syntyvälle
- 36 suomalaiselle eläkesäästötili
- 37 Lapin Keskustanuoret: Osakesäästötili
- 38 avattava myös sijoitusrahastoille
- 39 Lapin Keskustanuoret: Osakesäästötiliä ja sen
- 40 käsitettä laajennettava
- 41 Lapin Keskustanuoret: Verottomat osingot
- 42 julki
- 43 Keskustan Kymenlaakson piiri: Maakunnalliset
- 44 omistajavaihdosfoorumit
- 45 Keskustanaisten Helsingin piiri: Pienyritysten
- 46 mahdollisuuksia rekrytoida parannettava
- 47 Keskustan Kymenlaakson piiri: Viennin
- 48 vauhdittaminen
- 49 Rovaniemen Keskustakerho: Yrityspalveluiden
- 50 uudistus tehtävä seuraavaksi

Keskustan Kymenlaakson piiri: Teollisten investointien kotiuttaminen

Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Tutkimuksen ja tuotekehityksen lisääminen

Oulun Keskustakerho: Uudistetaan lääkejakelu

Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Elinkeinovapaus apteekkitoimintaan

Keskustan Helsingin piiri: Mahdollistetaan elinkeinovapaus apteekkitoiminnassa

66. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Yhden hengen talouksien kotitalousvähennystä korotettava

Suomessa asuu jo yli miljoona yksineläjää. Yksin asuvat maksavat asumisesta ja

palveluista käytännössä kaksinkertaisesti perheisiin verrattuna. Kotitalousvähennyksen määrä on kaksinkertaistettava yksinasuville ja omavastuuosuus on heidän osaltaan puolitettava. Tällä toimenpiteellä parannetaan lisäksi yksinasuvien ikäihmisten mahdollisuuksia asua kotona pidempään sekä lisätään palvelukysyntää ja parannetaan työllisyyttä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Verojärjestelmän peruseriaatteiden vuoksi ja järjestelmän väärinkäytön välttämiseksi ei ole perusteltua säätää kansalaisille erilaista verokohdetta kotitalousvähennyksen suhteen riippuen siitä, asuvatko he yksin tai yhdessä jonkun kanssa. Muutoksen ennakkoehdotus eli sen selvittäminen asuuko henkilö yksin, ei aina ole veroviranomaisille mahdollista. Koska henkilö voi verovuoden aikana myös asua vaihdellen sekä yksin että yhdessä toisten kanssa, oikeus korotettuun kotitalousvähennykseen olisi käytännössä vaikeaa määrittää.

Puoluekokous kuitenkin tunnistaa yksinasuvien taloudelliset ongelmat suhteessa niihin, jotka voivat jakaa talouden kulut ja pitää yksinasuvien tilanteen parantamista tärkeänä.

Yksin eläminen on merkittävä köyhyysriski. Sitä ennaltaehkäistään parhaiten vahvistamalla pe-

rusturvaa ja tukemalla ihmisen työhön pääsyä erilaisissa elämäntilanteissa. Yksinelävien eläkeläisten asemaan liittyen tulisi selvittää esimerkiksi mahdollisuus luoda takuueläkkeeseen yksineläjien korotusosa. Yksinelävien asumismenojen kohtuullistamiseksi julkisen asuntotuotannon tulisi kyetä reagoimaan pienten asuntojen tarpeen lisääntymiseen. Lisäksi Keskusta kannattaa esimerkiksi työasuntovähennysoikeuden laajentamista koske-

maan myös yhden hengen talouksia.

Kotitalousvähennystä on korotettu kotitaloustyön, hoiva- ja hoitotyön sekä öljylämmityksestä luopumisen osalta vuoden 2022 alusta, mikä pienentää osaltaan kaikkien näitä palveluita hankkivien verotaakkaa ja kannustaa palveluiden hankintaan.

67. Keskustanaisten Espoon paikallisyhdistys: Eläkeläisten ansiotuloverotuksen kohtuullistaminen ja työttömyysvakuutusmaksun poistaminen eläkeläisiltä

Suomi kärsii työvoimapulasta ja osaajista. Monet eläkeläiset ovat halukkaita ja työkykyisiä tekemään lisäansioita eläkkeellä, mutta ansiotuloverotus on korkea eläkeläisille. Korkea verotus vähentää eläkeläisiä hakeutumista työmarkkinoille uudelleen. Ansiotulosta otetaan lisäksi työttömyysvakuutusmaksu. Eläkeläisillä ei ole työttömyysriskiä.

Espoon Keskustanaiset esittää, että Keskusta on edistämässä uudenlaista ajattelua, jossa eläkeläiset olivat osana vähentämässä työvoimapulaa esim. osa-aikaisena työntekijänä, jakamassa tietotaitoa nuoremmille. Keskusta on edesauttamassa ansiotuloverotuksen kevennystä tiettyyn tulorajaan asti ja työttömyysvakuutusmaksun poisto eläkeläisiltä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Eläkeläisten työpanos on työmarkkinoilla erittäin tärkeää ja toimia heidän kannustamiseen työhön tulee edistää. Keskusta on jo ollut päättämässä siitä, että yli 60-vuotiaiden korotettua työtulovähennystä korotetaan porrastetusti. Uudistuksen mukaan työtulovähennys on sitä suurempi, mitä enemmän ikää työntekijällä on. Se on tulossa voi-

maan vuoden 2023 alusta. Taloustilanteen salliessa myös mahdollisuutta tuloveronkevennyksiin tulee tutkia kaikilla tulotasolla, eläkeläiset mukaan lukien.

Työttömyysvakuutusmaksuvelvollisia eivät ole yli 65-vuotiaat työntekijät nykylainsäädännön mukaan, joten puoluekokous ei yhdy aloitteeseen työttömyysvakuutusmaksun poistamista koskevista osin.

Yli 68-vuotiaiden ei tarvitse maksaa enää mitään työeläkevakuutusmaksuja, mutta heille ei kerry myöskään eläkettä tehdystä työstä. On huomattava, että työeläkemaksujen poistaminen tarkoittaa, ettei työstä kerry myöskään eläkettä. Tästä syystä myös työeläkevakuutusmaksujen poistamiseen tulee suhtautua aina harkiten.

68. Pirkanmaan keskustanuoret: Eläkemaksuja on pienennettävä

Eliniän pidentyminen ja väestörakenteen vanheneminen asettavat paineita eläkemaksujen korottamiselle, joiden osuus palkasta jo nykyään on suuri, keskimäärin 24 prosenttia. Jatkuvat korotukset kasvattavat suomalaisten kokonaisveroa ja heikentävät suomalaisen liiketoiminnan kilpailukykyä maailmantaloudessa. Eläkejärjestelmän tasapainottamiseksi täytyy ottaa käyttöön muitakin mekanismeja kuin eläkeiän nostaminen. Eläkejärjestelmässä on jo eliniän ja työurien pidentymistä seuraava sääntely, joten oikeudenmukaista olisi, että tulevia sukupolvia ei rasiteta kasvavilla eläkemaksuilla niiden lisäksi. Suomen talouden ja väestörakenteen vahvistamiseksi ei olisi pahitteeksi parantaa kotitalouksien säästämisastetta pitkällä aikavälillä. Keskusta tunnustaa tarpeen pienentää eläkemaksuja lähitulevaisuudessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Suomessa työeläkkeet rahoitetaan pääasiassa työnantajien, työntekijöiden ja yrittäjien maksamilla työeläkevakuutusmaksuilla. Maksujen pienentäminen johtaisi tilanteeseen, jossa myös eläkkeitä voitaisiin maksaa vähemmän. Nykyisillä työeläkemaksuihin sisältyy nousupainetta.

1 Vaikka eläkemaksuja ei voida vallitsevassa tilanteessa 2 alentaa, puoluekokous suhtautuu pidättäväisesti 3 siihen, että työeläkemaksuja korotettaisiin 4 entisestään, sillä korkeat maksut heikentävät suomalaisen 5 työn kilpailukykyä ja vähentävät työllisten 6 määrää.

7
8 Eläkekertymän vahvistamiseksi tulee suosia muita 9 keinoja, joita voivat olla esimerkiksi työurien 10 pidentäminen, työkyvyttömyyden johdosta eläkeelle 11 siirtymisen vähentäminen ja työperäisen 12 maahanmuuton lisääminen. Lisäksi tulee selvittää 13 mahdollisuudet vahvistaa työeläkerahastojen 14 sijoitustuottoja.

69. Keskustanaisten Satakunnan piiri: Omaishoitajan työstään saama korvaus verovapaaksi

15
16
17
18
19
20 Kuka on omaishoitaja? Suomen omaishoidon 21 verkoston mukaan omaishoitaja on henkilö, joka 22 pitää huolta perheenjäsenestään tai muusta läheisestään, 23 joka sairaudesta, vammaisuudesta tai muusta erityisestä 24 hoivan tarpeesta johtuen ei selviydy arjestaan omatoimisesti.

25
26
27 Omaishoitaja elää yhteistä arkea hoidettavansa 28 kanssa. Hän kantaa huolta ja vastuuta, hän hoivaa ja 29 auttaa, ohjaa ja tukee, hoitaa asioita ja kuljettaa. Hän on 30 myös läheinen ihminen, ehkä ainoa, joka rakastaa ja 31 välittää.

32
33 Kunnille ja valtiolle omaishoidon järjestäminen on 34 halpa ja hyvin toimiva vaihtoehto. Jotta omaishoitotoimii ja 35 hoidettavat ja hoitajat voivat hyvin, se vaatii erilaisia tukia 36 ja tukipalveluita niin hoidettaville kuin hoitajillekin.

37
38
39 Keskustanaisten Satakunnan piiri esittää Keskustan 40 puoluekokoukselle, että omaishoitajille heidän mittaamattoman 41 arvokkaasta työstään maksettava korvaus on muutettava 42 verovapaaksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

43
44
45 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

46
47
48 Keskusta kantaa huolta erityisesti kaikista pienituloisimmista 49 omaishoitajista. Puolueen mielestä ensisijaista olisi 50 nostaa kaikista pienituloisimmille

omaishoitajille maksettavaa omaishoidon palkkiota.

Mikäli omaishoidon palkkio muutettaisiin verovapaaksi, verovapaudesta hyötyisivät lähinnä ne omaishoitajat, jotka saavat enemmän tuloa ja jotka maksavat siten myös omaishoidon palkkiosta enemmän veroa. Pienituloisia ja siten vähän veroja maksavia omaishoitajia verovapaus ei auttaisi.

Puoluekokous muistuttaa myös, että mikäli omaishoitajan työstään saama korvaus säädettäisiin kokonaan verovapaaksi, omaishoitajalle ei kertyisi eläkettä tehdystä työstä. Erityisesti pienituloisten osalta verovapaus ei siten juurikaan pienentäisi verotaakkaa, mutta pienentäisi heidän eläketurvaansa

70. Lauttasaaren keskustaseura: lääkään vanhemman seurapalvelu verotetuksi henkilöstöeduksi kuten sairaan lapsen hoitoetu

Yhä useampi vanhus asuu kaukana lapsistaan tai lähisukulaisistaan. Työikäinen lapsi, yleisimmin keski-ikäinen nainen, huolehtii vanhemmistaan oman työnsä ohessa etänä ja mahdollisuuksien mukaan myös läsnä. Jatkuva huoli vanhempien pärjäämisestä heikentää keskittymistä omaan työhön, kun omien velvollisuuksiensa lisäksi mielessä ovat vanhempien tilanne.

Tilanne voi olla sama, vaikka vanhempi olisi / vanhemmat olisivat kotihoidon asiakkaita. Odotukset terveydenhuollon ammattilaisten työlle ovat kasvaneet. Heidän ei odoteta vain hoitavan sairaasta, vaan heidän toivotaan myös tuovan vanhuksille seuraa.

Vanhus, joka vielä pärjää kotonaan, mutta kaipaa seuraa tai aikuinen lapsi, joka toivoisi neutraalin arvion vanhempiensa tilasta, voivat löytää luonnollisesti apua ystäviltä tai erilaisilta vapaaehtoisilta järjestöiltä, mutta tarjolla on myös lisäksi yrityksiä, jotka tarjoavat seurapalveluita ympäri Suomea.

lääkkään vanhemman seurapalvelulla voidaan saada seuraa ja mielekästä tekemistä vanhukselle tietoa ja tukea vanhemmastaan huolehtivalle aikuiselle lapselle vähentää painetta terveydenhuol-

1 lon ammattilaisten työlle tarjota työtä eläkkeelle 2 jääneet tai ensimmäistä työpaikkaa hakevalle 3 nuorelle, joka toivoo mielekästä työtä ja lisätuloja 4 tarjota kilpailuetua työntantajalle, joka haluaa perinteisempien työsuhte-etujen lisäksi kiinnittää 5 erityistä huomiota työntekijöidensä hyvinvointiin, 6 parhaassa tapauksessa helpottaa myös yhteiskunnan 7 kestävyys.

8
9
10 Jo nyt vanhemman seurapalveluun on saatavilla 11 kotitalousvähennys, mutta palvelu tulisi voida 12 rinnastaa sairaan lapsen hoitoetuun, jolloin se 13 houkuttelisi myös yrityksiä tarjoamaan sitä työntekijöilleen. Etu olisi siis työntekijälle verovapaata 14 tuloa. Muutoksen mahdollistamiseksi tuloverolain 15 69§ tulisi tehdä muutos, jossa iäkkään vanhemman 16 seurapalvelu lisätään osaksi henkilöstöetuja.

Puoluehallituksen vastausesitys:

17
18
19
20 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

21
22
23 Työntekijällä on oikeus jäädä tilapäisesti hoitamaan 24 sairasta lasta kotiin enintään neljäksi päiväksi. Laissa 25 säädetty tilapäinen hoitovapaa on lähtökohtaisesti 26 palkatonta. Työehtosopimuksissa tai työsuhteissa on 27 kuitenkin usein sovittu, että tilapäinen hoitovapaa on 28 työntekijälle palkallista.

29
30 Työnantajalla on oikeus hankkia työntekijälle verovapaana 31 etuna lastenhoitaja kotiin, jos työntekijä itse vapautuu näin 32 sairaan lapsen hoidosta työtehtäviinsä sen sijaan, 33 että jäisi kotiin hoitamaan lasta.

34
35 Sairaalla lapsella hoidosta poikkeavasti työntekijällä ei 36 tällä hetkellä ole oikeutta jäädä hoitamaan ikääntyneitä 37 vanhempiaan, ja hoito tapahtuu palkallisen 38 työajan ulkopuolella.

39
40 Verotuksen peruseriaatteena Suomessa on laaja veropohja 41 ja matala verokanta. Tästä poikkeami- seen oltava on oltava 42 painava syy ja puoluekokous katsoo, ettei veropohjaa 43 ole syytä kaventaa enempää 44 iäkkään vanhemman hoitamiseen liittyen, sillä hoitoa 45 tuetaan jo kotitalousvähennyksen kautta.

46
47 Puoluekokous korostaa, että on hyvin tärkeää 48 huolehtia ikääntyneistä, jotka ovat Suomea rakentaneet. 49 Verotuksen keinoin tähän kannustetaan kotitalousvähennyksellä. 50 Vuoden 2022 alusta läh-

tien kotitalousvähennystä laajennettiin hoiva- ja hoitotyön osalta, mikä pienentää osaltaan näitä palveluita hankkivien verotaakkaa, kannustaa palveluiden hankintaan ja toivottavasti parantaa ikääntyneiden hoivaa. Kotitalousvähennyksen käytön puolesta puhuu myös se, että siitä voivat hyötyä myös muut kuin palkansaajan asemassa olevat.

71. Lapin Keskustanuoret: Polttoaine-verotukseen alueellinen porrastus

Auto on pitkien matkojen Suomessa tärkein yksittäinen liikkumisväline, mutta todellinen tarve vaihtelee pohjoisen ja etelän välillä paljon. Esimerkiksi Helsingissä on Suomen tehokkain joukkoliikenne, josta voidaan Sodankylässä vain haaveilla. Pohjoisessa, missä välimatkat eri kaupunkien ja mahdollisten työpaikkojen välillä ovat yleensä suurempia kuin eteläisessä Suomessa ja siksi autot tarvitsevat enemmän polttoainetta. Myös polttoaineen kuljetus pohjoiseen on kalliimpaa kuin etelään.

Lapin Keskustanuoret ehdottaa polttoaineverotuksen porrastamista alueittain, mikä vaatii päätöksiä myös EU-tasolla direktiivin muuttamisen vuoksi. Alueellinen rajoitus voisi perustua EU:n NUTS-aluejakoon.

Verotuksesta ja sitä myöten teiden kunnosta huolehtiminen voitaisiin viime kädessä siirtää jopa aluevaltuustotasolle ja antaa näin mahdollisuuksia kehittää omaa aluettaan ja kilpailla toisten alueiden kanssa.

Tehtävien siirtyminen ja veron porrastus antaisi paitsi alueille lisää autonomiaa, myös helpottaisi ihmisten liikkumista huomattavasti. Samalla alueet voisivat panostaa tieverkoston kehittämiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteiden tavoitteeseen porrastaa autoilun kustannuksia sen mukaan, missä oman auton käyttö on välttämätöntä. Puoluekokous kuitenkin katsoo, että polttoaineverotuksen alueellinen porrastus ei ole toteuttamiskelpoinen ratkaisu.

1 Tuen rajaaminen alueellisesti olisi käytännössä
2 vaikeaa mm. polttoaineturismin näkökulmasta.
3 Polttoaineturismi lisäisi liikennettä ja päästöjä.
4 Lisäksi alueellinen polttoainevero voisi aiheuttaa
5 kilpailuvääristymiä.

6
7 Energiaverodirektiivi ei mahdollista alueellista
8 polttoaineveroa, joten sen käyttöönotto edellyt-
9 täisi neuvoston yksimielistä päätöstä ja valtioneu-
10 klianalyysiä.

11
12 Polttoaineverotuksen alueellisen porrastamisen
13 sijaan Keskusta kannattaa muita keinoja tavoitteen
14 edistämiseksi. Aluepoliittisena keinona tulisi sel-
15 vittää edelleen mahdollisuutta uudistaa liikenteen
16 verotusta pitkällä aikajänteellä polttoainepohjai-
17 sesta ajokilometreihin ja tieluokkaan perustuvaksi.
18 Tämä mahdollistaisi esimerkiksi maaseudun pik-
19 kuteilla ja ammattiliikenteessä kevyemmän vero-
20 tuksen. Lisäksi tulisi selvittää vuotuisen ajoneuvo-
21 veron porrastamismahdollisuutta. Ajoneuvovero
22 olisi tällöin nykyistä kevyempi alueilla, joissa oman
23 auton käyttö on välttämätöntä ja puolestaan kor-
24 keampi alueilla, joissa joukkoliikenne on varteen-
25 otettava vaihtoehto autolle.

26
27 Puoluekokous toteaa, että liikenteen verotuksen
28 uudistamisen yhteydessä on otettava huomioon
29 alueellinen oikeudenmukaisuus.

72. Lapin Keskustanuoret: Ajossa päästöttömät autot verovapaiksi

30
31 Suomen pyrkiessä hiilineutraaliksi on autoilun
32 päästöjen vähentäminen keskeinen menetelmä.
33 Tätä tavoitetta haittaa korkea autovero, joka hidas-
34 taa kansalaisia vaihtamasta vanhaa autoa päästöt-
35 tömään tai vähäpäästöisempään malliin.

36
37 Vapauttamalla biopolttoaineilla kulkevat autot
38 verosta nyt ja tulevaisuudessa, hiilidioksidipäästöt
39 vähenevät ja myös autokanta uusiutuisi nope-
40 ammin. Kasvava kysyntä lisäisi biopolttoaineiden
41 tarjontaa ja nopeuttaisi fossiilista polttoainesta
42 luopumista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

43
44 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, vaikka pitää
45 sen tavoitetta hyvänä ja tavoiteltavana.

Suomessa polttoaineita verotetaan ympäristöpe-
rusteisen, objektiivisen ja tekniikkaneutraalin ener-
giaveromallin pohjalta, jossa kunkin polttoaine-
komponentin vero määräytyy sen energiasisällön
ja hiilidioksidisisällön mukaan. Lisäksi polttoaineis-
ta kannetaan huoltovarmuusmaksua. Nykyinen
energiaveromalli otettiin käyttöön vuonna 2011.
Verotus perustuu jo nyt siis pitkälle auton tuotta-
miin päästöihin.

Kokonaan sähkö- tai vetykäyttöiset henkilö- ja pa-
kettiautot on jo vapautettu autoverosta, jos auto
on otettu käyttöön 1.10.2021 tai myöhemmin.
Tämä on hyvä tapa ohjata siirtymää vähäpäästöi-
sempiin autoihin.

Veroasteen porrastaminen perustuu päästöihin, ei
tuotantotapaan. Biopolttoaineautoja ei siten voida
erikseen vapauttaa verosta ohi muiden ympäris-
töystävällisten autojen. Hiilidioksidipäästöiltään
ympäristöystävällisten autojen autoverotus on
kuitenkin jo nyt merkittävästi kevyempää kuin
enemmän saastuttavien autojen vastaava autove-
ro, mikä on puoluekokouksen mukaan hyvä läh-
tökohta ympäristöystävällisempään autokantaan
siirtymiseksi.

73. Keskustan Joutsan kuntayhdistys: Erillinen dieselvero on poistettava

Diesel on saavuttanut polttoaineena bensiinin hin-
tatason. Keskustan Joutsan kuntayhdistys katsoo,
että erilliselle käyttövoimaverolle – dieselverolle
- ei ole enää perusteita. Fossiilisia polttoaineita
hyödyntävät autot on asetettava verotuksessa
samalle viivalle.

Autoilusta aiheutuvat verot eivät saa kasautua pie-
nituloisille eivätkä pitkää matkaa ajaville suoma-
laisille. Esimerkiksi maaseudulla asuville auto on
välttämätön väline päivittäistä asiointia ja työmat-
kaliikennettä varten. Työssä käyvässä perheessä
autoja on yleensä useampi kuin yksi. Auton mit-
tariin tulee vuositasolla helposti 30 000 – 50 000
km välttämätöntä liikkumista. Pelkästään polttoai-
nemaksut ovat keskilukulutuksellisella dieselautolla
tämänhetkisinä (8.3.2022) hinnoilla jopa 8 000 – 10
000 euroa vuodessa ilman käyttövoimaveroa.

1 Kohonneet polttoainekustannukset ja dieselvero
2 syövät suomalaisten ostovoimaa, vähentävät
3 vapaa-ajan liikkumista ja palveluiden käyttöä, van-
4 hentavat autokantaa entisestään sekä eriarvoista-
5 vat maalla asuvia. Dieselverolla on vaikutusta myös
6 yritysten kilpailukykyyn esimerkiksi logistiikan,
7 maa- ja metsätalouden ja teollisuuden aloilla.

8
9 Koska käyttövoimaveron perusteena ollut käyttö-
10 kustannusten tasaus ei enää toteudu bensiini- ja
11 dieselpolttoainetta käyttävien autojen välillä, on
12 fossiilisia polttoaineita hyödyntävät autot asetetta-
13 va samalle viivalle ja erillinen dieselin käyttövoima-
14 vero on poistettava. Vastaava verotuksen tasapäi-
15 säminen on hyvä toteuttaa myös sähköautojen ja
16 biokaasuautojen kohdalla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

17
18 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

19
20 Suomessa polttoaineita verotetaan ympäristöpe-
21 rusteisen, objektiivisen ja tekniikkaneutraalin ener-
22 giaveromallin pohjalta, jossa kunkin polttoaine-
23 komponentin vero määräytyy sen energiasisällön
24 ja hiilidioksidisisällön mukaan. Lisäksi polttoaineis-
25 ta kannetaan huoltovarmuusmaksua. Nykyinen
26 energiaveromalli otettiin käyttöön vuonna 2011.

27
28 Koska ammattiliikennettä ja vientiteollisuutta on
29 haluttu tukea, on dieselöljy 25,95 senttiä litralta
30 lievemmin verotettua kuin sen veromallin mukaan
31 tulisi olla, mikä tarkoittaa dieselöljylle megajoulea
32 kohti noin 44 prosentin veronalennusta energiave-
33 romallin edellyttämään tasoon.

34
35 Henkilöautoliikenteessä moottoribensiini ja die-
36 selöljy ovat vaihtoehtoisia liikennepolttoaineita,
37 joita tulee kohdella verotuksessa tasapuolisesti.
38 Tasapuolisen verokohtelun toteuttamiseksi die-
39 selkäyttöisiltä henkilöautoilta peritään vuotuista
40 käyttövoimaveroa, jolla tasapainotetaan moottori-
41 bensiinin ja dieselöljyn polttoaineverojen ero kes-
42 kimääräisellä ajosuoritteella. Näin dieselin verotuki
43 kohdistuu tarkoitetulla tavalla ammattiliikenteelle.

44
45 Alennetusta verokannasta johtuvan verotuen mää-
46 räksi arvioidaan vuodelle 2022 n. 730 milj. euroa ja
47 kun tästä vähennetään verosanktioksi laskettava
48 henkilö- ja pakettiautojen käyttövoimaveron, jää
49

dieselin nettotueksi n. 350 milj. euroa. Kuorma-autoliikenteen osuus dieselin nykyisestä verotuesta on n. 340 milj. euroa.

Käyttövoimaverolla ei tasata polttoaineiden välisiä hintaeroja, vaan sillä kompensoidaan dieselin alempi polttoaineverotaso. Jos käyttövoimaverosta luovutettiin, eri polttoainelajien neutraalin kohdetun vuoksi dieselin alemmasta polttoaineverosta pitäisi luopua. Tämä nostaisi pumppuhintaa noin 26 senttiä litralta, eikä johtaisi aloitteessa toivottuun lopputulokseen. Tästä syystä puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous yhtyy kuitenkin huoleen dieselpolttoaineen kohonneeseen hintaan liittyen ja pitää hyvänä keskustalaisen valtiovarainministeri Annika Saarikon johtaman Varautumisen ministerityöryhmän päätöstä, jonka mukaan polttoaineen jakeluvelvoitetta alennetaan väliaikaisesti 7,5 prosenttiyksiköllä vuonna 2022 ja 7,5 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Kehittyneiden biopolttoaineiden ja biokaasun lisävelvoitetta ei muuteta.

Nykyisiin, hyvin korkealle kohonneisiin polttoaineiden ja uusiutuvien polttoaineiden hintoihin perustuen 7,5 prosenttiyksikön alentamisen arvioidaan vaikuttavan dieselin pumppuhintaan noin 12 senttiä litralta. Vuonna 2022 vaikutus voi olla suurempikin, sillä alkuvuonna jakelijat ovat jalleet uusiutuvia polttoaineita 19,5 prosentin jakeluvelvoitteen mukaisesti.

Osana energian hinnannousuun vastaavia täsmätoimia hallitus on päättänyt myös valmistella ammattidieselveijärjestelmän. Valmistelun kuluessa arvioidaan, toteutetaanko ammattidiesel nykyjärjestelmän pohjalta vai siten, että em. dieselin suora verotuki poistettaisiin ja ammattiliikenteessä käytettävästä dieselöljystä maksettaisiin takautuvasti palautusta. Valmistelussa otetaan huomioon hallituksen ilmastotavoitteet.

74. Lapin Keskustanuoret: Biokaasun polttoainevero pois

Suomen pyrkiessä kohti hiilineutraalia liikennettä, tulisi käyttää enemmän porkkanaa kuin keppiä. Jos Suomi haluaa vähentää liikenteen päästöjä, tulisi meidän poistaa verot ympäristöystävälli-

siltä polttoaineilta, jotta niiden tuottaminen ja myyminen olisi kannattavaa. Tämä kannustaisi ihmisiä siirtymään pois vanhoista ajoneuvoista ja siirtymään uudempaan autokantaan ja näin loisi suurempaa kysyntää biopolttoaineille. Samoin vanhoja autoja kannustettaisiin konvertoimaan biokaasuautoiksi.

Niin kauan kuin biopolttoaineiden ostaminen ei ole sen kannattavampaa kuin tavallisten polttoaineidenkaan, ei muutos tule tapahtumaan. Sähköautot eivät ole Suomen oloissa se yksiselitteinen vihreä ratkaisu, jota tarvitaan ympäristön pelastamiseksi. Polttomootoriautot tulevat olemaan pitkään Suomen yleisin kulkupeli, ja siksi meidän tulisi keskittyä siihen mitä menovettä moottori käyttää. Biokaasun polttaminen edistää ilmastomuutoksen hidastumista.

Näiden syiden vuoksi biokaasuautoiluun liittyvät käyttö- ja polttoaineverot tulisi poistaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, vaikka pitää sen tavoitetta hyvänä ja tavoiteltavana.

EU:n valtioneuvoston päätöksen mukaan toimenpidettä, joka on säädetty pakolliseksi, ei voi tukea veronalennuksin tai muilla taloudellisilla edistämistoimilla. Tämä tarkoittaa, että biopolttoaineiden käyttöä ei saa edistää veronalennuksella tai verotomuudella, jos yrityksille on säädetty sitova velvoite toimittaa markkinoille tietty osuus biopolttoaineita. Koska Suomessa on käytössä biopolttoaineiden jakeluvelvoite, biopolttoaineiden käyttöä ei voi samanaikaisesti edistää veronalennuksilla tai verottomuudella. Sääntelyllä pyritään siihen, ettei samaa tuotetta tueta monella eri tavalla.

Muita vähemmän haittaa aiheuttava tuotetta voidaan verottaa enemmän haittaa aiheuttavaa tuotetta lievemmin siinä tapauksessa, että veron peruste on objektiivinen ja sitä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin kilpaileviin tuotteisiin. Tällä perusteella Suomessa on käytössä polttoaineen energiasisältöön, hiilidioksidi- ja lähipäästöön sekä käyttövoimaveroon rakentuva energiaverojärjestelmä, joka siis suosii jo nyt ympäristölle vähemmän haittaa aiheuttavia polttoaineita.

Kestävyysskriteerit täyttävien biopolttoaineiden hiilidioksidiveroa alennetaan suhteessa vastaavan fossiilisen tai ei kestävä polttoaineen verotukseen. Maatalousperäisen etanolin ja biodieselin, hiilidioksidivero on puolitetty ja jätteistä, tähteistä, syötäväksi kelpaamattomasta selluloosa-aineksesta tai lignoselluloosasta tuotetut biopolttoaineet on vapautettu kokonaan hiilidioksidiverosta, koska niiden voidaan katsoa olevan lähes kasvihuonekaasuneutraaleja polttoaineita ja koska niiden raaka-aineet ovat ruuantuotantoon soveltumattomia.

Biokaasun tuotanto voi perustua moneen lähteeseen. Erityisen huomattava hyöty saavutetaan hyödyntämällä kaatopaikkajätettä ja maatalouden lietteitä. Puoluekokouksen mielestä ”jätteistä energiaa” on todella järkevää energia- ja ilmastopoliitiikkaa, jota Keskusta haluaa edistää kaikin käytössä olevin keinoin. Aloitteessa esitetty biokaasuautojen käyttö- ja polttoaineverojen poistaminen ei kuitenkaan EU-sääntelyn vuoksi ole mahdollista.

Puoluekokous toteaa tyytyväisenä, että keskustalaisen valtiovarainministeri Annika Saarikon johtama varautumisen ministerityöryhmä linjasi energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi toimenpidekokonaisuudesta. Sen tavoitteena on merkittävästi nopeuttaa irtautumista fossiilisesta energiasta ja tukea uuden teknologian käyttöönottoa. Toimiin kuuluu mm. fossiilisista polttoaineista irtautuminen liikenteessä.

Biokaasuhankkeita säätelevä energiatukiasetus on voimassa vuoden 2022 loppuun. Uutta asetusta valmistellaan kuluva vuoden aikana. Myös esimerkiksi EU:n elpymisrahaa voidaan käyttää kaasuinfra rakentamiseen.

75. Lapin Keskustanuoret: Polttoaineen bio-osat verottomiksi

Liikennepolttoaineiden biosekoitevelvoite ja tämän rohkea nostaminen edesauttavat Suomen ilmasto- ja omavaraisuustavoitteita. Kuitenkin sekoitevelvoitteen lisääminen lisää bioainesosan korkean kysynnän vuoksi polttoaineiden hintoja huomattavasti. Jo nyt kasvanut raakaöljyn maailmanmarkkinahinta tuntuu pienen ja keskituloisen kukkarolla. Pieni- ja keskituloisille auton käyttö on

usein kuitenkin välttämätöntä tulonhankkimis- ja elämäntarkoituksiin.

Esitämme, että polttoaineiden bio-osat poistetaan polttoaineverosta, tai vähintäänkin verotusta lasketaan huomattavasti. Tämä a) laskee biopolttoaineiden hintoja, b) tasaa bio-osien kysynnästä johtuvia hintapiikkejä kuluttajalle ja c) kannustaa lisäämään sekoitevelvoitetta vapaaehtoisesti entisestään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Lapin Keskustanuorten aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 74).

76. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Enemmän biokaasua käyttövoimaverosta luopumalla

Kaasukäyttöisten ajoneuvojen käyttövoimaverosta on luovuttava. Biokaasu on ilmastoystävällinen, kotimainen ja huoltovarmuutta edistävä voimaväline, joten on kohtuutonta, että kaasuautoilija joutuu maksamaan muiden autoverojen lisäksi vielä käyttövoimaveroa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Lapin Keskustanuorten aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 74).

77. Lapin Keskustanuoret: Kaasukonversiotukea kasvatettava

Ilmastomuutosta vastaan taisteltaessa merkittävä huomion kohde on autoilu ja sen päästöt. Yleisesti on hyväksytty se tosiasia, että autoilun päästöt on saatava matalammiksi, mutta keinoista on erimielisyyttä. Suosituin keino tuntuu tällä hetkellä olevan autokannan muuttaminen sähköautopainotteiseksi. Tosiasia on kuitenkin se, että sähköautoilu ei ole Suomen oloissa aina ihanteellinen vaihtoehto. Pitkähköt latausajat ja talviolosuhteissa lyhyenevä toimintasäde tekevät sähköautoilusta haasteellista varsinkin pitkien etäisyyksien seuduilla.

Ratkaisu tähän ongelmaan voisi löytyä kaasuautoilusta. Biokaasulla ajaminen vähentää auton CO₂-päästöjä noin 85 % verrattuna bensiiniin. Päästövähennys on siis samaa luokkaa kuin tuulitai aurinkosähköllä ajaessa. Maakaasulla vastaava vähennys on 25 %. Ympäristöystävällisyydessä kaasuautot siis pääsevät sähköautojen rinnalle, mutta käyttömukavuudessa ne menevät jopa ohi. Kaasuautojen pitkä toimintasäde, lyhyt tankkaus aika ja erinomaiset kylmäkäyttöominaisuudet tekevät niistä Suomen oloissa huomattavasti sähköautoja helpomman ajettavan.

Eduistaan huolimatta kaasuautojen määrä ei kuitenkaan ole kehittynyt Suomessa haluttua tahtia. Uusien rekisteröityjen kaasuautojen määrä on ollut laskussa kahden vuoden ajan, ja käytettyjen kaasuautojen maahantuonti on niin ikään vähentynyt. Kaasuautojen määrän kasvu tulee saada nopeammaksi.

Lapin Keskustanuoret esittävät korjaavana toimenpiteenä autojen kaasukonversiotuen nostoa. Koska uuden kaasuauton ostaminen ei ole monellekaan mahdollista, on bensiiniauton muuttaminen kaasulla kulkeväksi helpoin vaihtoehto aloittaa kaasuautoilu. Tällä hetkellä Traficom myöntää kaasukonversion teettämiseen 1000 euron tuen. Kaiken kaikkiaan konversio kustantaa 3000-5000 euroa. Kaasukonversiotukea nostamalla saataisiin nykyistä useampi autoilija siirtymään ympäristöystävällisen vaihtoehdon käyttäjiksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous jakaa aloitteen näkemyksen siitä, että autojen muuttaminen kaasukäyttöisiksi on kannatettava tavoite ja konversiotuen nosto on pidettävä liikenteen päästövähennemään tähtäävien toimenpiteitten valikoimassa. Vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa kaasukonversiota ei puoluekokouksen mielestä kuitenkaan ole syytä nostaa.

Valtio tukee autojen konversiota kaasu- ja etanolikäyttöisiksi näillä näkymin 31.3.2023 saakka. Valtion tuki on jo tällä hetkellä merkittävä, mutta päävastuu konversion kustannuksista on oltava auton omistajalla eikä valtiolla. Suurempi kon-

versiotuki tarkoittaisi käytännössä myös sitä, että määrällisesti vähemmän autoja voitaisiin konvertoida, mikä on vastoin tavoitetta.

Puoluekokous katsoo, että kaasukonversion kasvattamistarvetta keskeisempi ongelma on kaasun saatavuus ympäri maan. Esimerkiksi EU:n elpymisrahaa voidaan käyttää kaasuinfran rakentamiseen, mutta kaasun saatavuudessa on silti puutteita eri puolilla Suomea.

Puoluekokous pitää hyvänä, että keskustalaisen valtiovarainministeri Annika Saarikon johtama varautumisen ministerityöryhmä linjasi energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi toimenpidekokonaisuudesta, jonka tavoitteena on nopeuttaa merkittäväällä tavalla irtautumista fossiilisesta energiasta sekä tukea uuden teknologian käyttöönottoa. Toimiin kuuluu mm. fossiilisista polttoaineista irtautuminen liikenteessä.

78. Lapin Keskustanuoret: Sähkövero porrastettava asuinpaikan mukaan

Sähkö on välttämätöntä jokaiselle suomalaiselle. Se kuitenkin aiheuttaa suuria kustannuksia varsinkin harvaan asuttujen alueiden asukkaille siirtohintojen kautta. Tämä haittaa myös maataloutta, jonka sähkönkulutus on suuri ja joka on Suomelle välttämätöntä niin työllisyyden, alueiden elinvoiman kuin omavaraisuuden vuoksi. Harvaan asutussa pohjoisessa ilmasto on kylmempää ja lämmityskustannukset korkeammat kuin eteläisessä väkirikkaassa Suomessa. Esimerkiksi Inarissa tai Pihtiputaalla sähköverkkoa on suhteessa paljon enemmän henkilöä kohden kuin vaikkapa Tampereella tai Turussa. Tämä johtaa jo ennestään suurten sähkön siirtohintojen kasvamiseen näillä alueilla.

Tähän ratkaisuna esitämme alueellisen tasa-arvon tukemiseksi sähköveron porrastamista alueellisesti siten, että sähkön hinta porrastuisi asuinpaikan mukaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen. Sähkön hinta on noussut Suomessa merkittävästi, vaikka eurooppalaisessa mittakaavassa sähkö on Suo-

messa vielä edullisempaa kuin suurimmassa osassa muuta Eurooppaa.

Teollisuuden osalta sähkövero alennettiin vuoden 2021 alusta EU:n minimiin keskustan esittämällä tavalla. Keskustan johdolla on myös hillitty sähkönjakelun hintojen nousua ja leikattu jakeluyhtiöiden tuottoja muuttamalla sähkömarkkinalakia sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia.

Yksityisten kuluttajien osalta alueellista sähköveron alennusta tulee tarkastella osana laajempaa aluepoliittista kokonaisuutta. Puoluekokous katsoo, että harvaan asuttujen alueiden kehityksen kannalta on tärkeää tasata älykkään ja toimitusvarman sähköverkon rakentamiskustannuksia.

79. Rovaniemen Keskustakerho: Kotimaisen ruuan arvonlisäveroa laskettava

Suomalaiset ansaitsevat säilyttää mahdollisimman omavaraisen ruokatuotannon kotimaassa. Meillä ruuan hinta on eurooppalaisittain kallis, koska verotus nostaa sen kalliimmaksi. Päivittäistavarakauppa ry:n mukaan, ”jo prosenttiyksikön lasku ruuan arvonlisäverossa lisäisi kuluttajien ostovoimaa 120 miljoonalla eurolla vuodessa.”

Verotuksen pitäisi ohjata ihmiset ostamaan kotimaista, terveellistä ruokaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Ruuan arvonlisävero on tällä hetkellä 10 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin yleinen arvonlisäverokanta, joka on 24 %. Alennettua arvonlisäverokantaa sovelletaan, jotta ruoka olisi edullisempaa kuluttajille. Ilman alemmaa verokantaa ruokahankinnat veisivät suomalaisilta tänä vuonna arviolta noin 1,4 miljardia euroa enemmän.

Suomalaista ruokaa ei voida kohdella verotuksessa eri tavoin kuin muualta EU-alueelta tulevaa ruokaa. Siksi arvonlisäveroa ei ole mahdollista alentaa vain kotimaisen ruuan osalta. Lisäksi on huomattava, että kaupan ei tarvitse alentaa hintojaan veronalennusta vastaavasti. Tutkimusten

mukaan arvonlisäveron alennus ei yleensä mene kuluttajahintoihin kokonaisuudessaan, jolloin mahdollinen veronalennus lisäisi lähinnä kaupan saamia voittoja. Jo nyt kauppa tekee huomattavia voittoja samaan aikaan, kun maataloustuottajat ovat ahdingossa.

Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, jonka mukaan kotimaisen ruoan kulutusta tulee lisätä muilla keinoin, esimerkiksi suosimalla kotimaista ruokaa hyvinvointialueiden ja muiden julkisyhteisöjen hankinnoissa.

Lisäksi on ratkaistava suomalaisen ruoan tuotannon kannattavuusongelma. Keskustalaisen valtiovarainministeri Annika Saarikon johtama varautumisen ministerityöryhmä päätti mittavista toimista maatalouden tukemiseksi. Kokonaisuus sisältää nopeavaikutteisia tukimuotoja tilojen maksuvalmiuden tukemiseksi sekä toimia, joilla vauhditetaan energiaomavaraisuuden kasvattamista ja siirtymää pois fossiilisista tuotantopanoksista. Toimia ovat mm. maatalouden energiaveron palautus tuplana, lisätuki sika- ja siipikarjalle sekä puutarhataloudelle, luonnonhaittakorvaukseen korotus sekä porotalouden ja kalatalouden lisärahoitus.

Ensisijaisen tärkeää on saada markkinat toimimaan reilulla tavalla. Kaupan ja elintarviketeollisuuden on avattava sopimuksiaan, jotta alkutuottajalle saadaan suurempi korvaus tuotteistaan. Myös rahoitusmarkkinat on saatava joustaviksi.

80. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Riistalihan myynti verovapaaksi

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että tuloverolain 89 §:ssä säädettyjen luonnontuotteiden verovapautta laajennetaan koskemaan myös suomalaista riistalihaa ja villikalaa.

Tällä hetkellä tuloverolain 89 §:ssä säädetään verovapaiksi luonnonvaraisten käpyjen, marjojen ja sienien sekä sellaisten luonnonvaraisten kasvien tai niiden osien, joita kerätään käytettäväksi ihmisravintona, lääkkeenä tai lääkeaineen valmistukseksi. Varsinais-Suomen Keskustanuorten mielestä listaa tulisi täydentää suomalaisen riistan ja villikalan lihan osalta.

Suomalainen riista ja villikalat tarvitsevat kunnianpalautuksen. Varsinais-Suomen Keskustanuorten mielestä riista- ja villikalalihan verovapaus kannustaisi erityisesti kuluttajia ostamaan suoraan paikallisilta toimijoilta tai pienyrityksiltä suomalaista lähiruokaa. Verovapaus olisi konkreettinen teko suomalaisen ruoan puolesta.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret näkee, että riista- ja villikalalihan verovapaudella olisi positiivisia vaikutuksia myös kannanhoidollisesta näkökulmasta, ja voisi osaltaan lisätä kiinnostusta myös metsästäystä ja kalastusta kohtaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Tuloverolain mukaan esimerkiksi luonnonvaraisten käpyjen, marjojen ja sienien kerääjän näiden tuotteiden luovutuksesta saama tulo voi olla verovapaata. Verovapaasti luovutettavat luonnontuotteet ovat pääosin ns. jokamiehenoikeudella kerättäviä tuotteita, erotuksena luvanvaraisesta metsästyksestä ja kalastuksesta. Lainkohta on kuitenkin poikkeus laajasta tulokäsitteestä, joten sitä tulkitaan suppeasti.

Puoluekokous katsoo, että metsästyks ja kalastus ovat erittäin kannatettavia Suomen ruokaomavaraisuutta lisäävinä toimina. Suomessa käytössä olevaa laajaa tulojen veronalaisuutta ei kuitenkaan ole perusteltua lähteä kaventamaan edes sinänsä kannatettavien tuotteiden myynnin kohdalla. Poikkeukset johtavat usein uusiin poikkeuksiin ja veropohjan kaventuminen täytyy korvata esimerkiksi verotuksen tasoa nostamalla.

81. Kainuun Keskustanuoret: Ravintoloiden alkoholin arvonlisävero ruoan tasolle

Kainuun Keskustanuoret esittää työpaikkojen lisäämistä alentamalla ravintoloissa anniskeltavan alkoholin arvonlisävero 24 prosentista 14 prosenttiin. Tämä ohjaisi alkoholin kulutusta kotisohvilta vastuullisesti ravintoloihin ja ohjaisi ihmiset sosiaalisen ympäristöön.

Tällaisella elinkeinopoliittisella toimella luotaisiin lisää työpaikkoja sekä matkailu- että ravintolaloille. Tästä hyötyisi koko Suomi, erityisesti ne alueet, joissa on paljon matkailualan yrityksiä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokouksen mielestä työpaikkojen lisääminen on erittäin tärkeä tavoite. Kansanterveyden kannalta alkoholin kulutuksen kasvattaminen on kuitenkin negatiivinen asia, minkä vuoksi siihen kannustaminen alemmalla verotuksella ei ole toivottavaa. Alkoholiin ei myöskään arvonlisäverodirektiivin mukaan voida soveltaa alemmaa arvonlisäverokantaa.

On huomioitava, että arvonlisäveron alennukset eivät historiallisesti ole menneet täysimääräisesti kuluttajahintoihin. Tästä syystä veronalennuksella ei välttämättä olisi toivottua positiivista vaikutusta kulutukseen ja sitä kautta myöskään työllisyyteen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että matkailu- ja ravintola-alojen kilpailukykyä tuetaan muilla keinoin.

82. Keskustan Kymenlaakson piiri: Ensimetsän omistaja vapautetaan varainsiirtoverosta

Metsien omistus uhkaa siirtyä yhä enemmän erilaisille institutionaalisille sijoittajille. Metsänhoidollisesti ja kansantaloudellisesti kannattavaa olisi tukea metsien säilymistä pienempien omistajien hallussa.

Kymenlaakson Keskusta ehdottaa, että ensimmäistä metsäpalstaa ostavat alle 39-vuotiaat vapautetaan varainsiirtoverosta samalla tavoin kuin tällä hetkellä ensiasunnon ostaja on vapautettu varainsiirtoverosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Luonnolliset henkilöt, kuolinpesät ja näiden muodostamat verotusyhtymät sekä yhteisetuudet

voivat vähentää metsätalouden pääomatulojen verotuksessa metsävähennyksen, joka muodostuu metsän hankintamenosta sisältäen myös varainsiirtoveron. Metsärahastojen mahdollisuutta hyödyntää metsävähennystä rajoitettiin vuoden 2022 alusta alkaen. Jatkossa yhteismetsällä on oikeus metsävähennykseen vain, jos luonnolliset henkilöt tai kuolinpesät omistavat vähintään puolet osakuskunnan osuuksista. Tällä pyritään huolehtimaan siitä, että suomalaiset metsät pysyvät myös yksityishenkilöiden omistuksessa.

Suomessa verotus perustuu laajoihin veropohjiin ja sitä kautta mahdollisimman mataliin verokantoihin. Puoluekokous katsoo, että veropohjaa ei metsän varainsiirtoverotuksen osalta ole perusteltua kaventaa, sillä yksityishenkilöiden metsänomistukseen kannustetaan jo muilla tavoin esimerkiksi metsävähennyksellä.

83. Lapin Keskustanuoret: Voimalaitosten kiinteistöveron maksimikerrointa nostettava

Suomeen on investoitu maailmansodan jälkeen suuri määrä vesivoimaa, ja tällä hetkellä maassa on tuulivoiman investointibuumi. Voimalaitokset toivotetaan toisaalla tervetulleiksi, toisaalla niitä vastustetaan. Yleinen kiinteistöveroprosentti on tällä hetkellä 0,93 - 2,00. Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti on tänä päivänä enintään 3,10.

Kunnille tulisi antaa mahdollisuus nostaa voimalaitosten kiinteistöveron maksimimäärää viiteen prosenttiin. Prosenttiyksikön alennus kiinteistöveroon tulisi automaattisesti niille vesivoimaloille, joiden kalatiet päästävät vähintään 90 % tai muun määrätyn prosentin vaelluskaloista ohitseensa kalaportilla tai muilla ohituskeinoilla. Tuulivoimaloista alennuksen saisivat voimalat, joille on asetettu vakuustalletuksena voimalaitoksen purkamiskustannuksia vastaava rahamäärä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Lausunnolla olevan kiinteistöverotuksen uudistamisen yhteydessä voimalaitosten kiinteistöveroprosentin enimmäismäärä ollaan korottamassa

3,10:sta 4,65:een. Tämä johtuu siitä, että voimalaitosten verotusarvo on muutoksen seurauksena alentumassa ja veroprosentin enimmäismäärää korotetaan, jotta kunnille turvataan niistä nykyinen verokertymä. Kuntien verotulot eivät siis muutoksesta huolimatta kasva, vaikka korkeampi prosentti otettaisiin käyttöön.

Voimalaitosten muodostamalla veropohjalla on suuri merkitys monille pienemmille kunnille kasvukeskusten ulkopuolella. Kyse on tyypillisesti maaseutuvaltaisista vesistöjen äärellä sijaitsevista voimalaitoskunnista, joista monet kärsivät muuttotappiosta ja väestön ikääntymisestä johtuvista taloudellisista vaikeuksista. Voimalaitosten merkitys muidenkin kuntien veropohjassa on kasvanut tuulivoimainvestointien ja vuoden 2018 alusta voimaan tulleen tuulivoimapuistoja koskevan muutoksen johdosta.

Voimalaitosten kiinteistövero on jo nyt monikermainen verrattuna muiden rakennusten kiinteistöveroon. Korkea voimalaitosten kiinteistövero myös alentaa alan investointihalukkuutta. Tästä syystä puoluekokous ei pidä merkittävää voimalaitosten kiinteistöveron korotusta perusteltuna.

84. Muhoksen paikallisyhdistys: Asemakaavoittamattoman alueen kiinteistövero poistettava tai alennettava

Kiinteistön omistajan taloudellinen omavastuu on kaavoittamattomalla alueella huomattavan poikkeavasti suurempi kuin asemakaava-alueelle rakennetun kiinteistön asukkailla. Joten haja-asutulla alueella kiinteistön kiinteistövero esitetään poistettavaksi tai alennettavaksi vähintään 50 prosenttiin.

Asemakaavoitetun ns. raakamaan yleensä maksaa kunta. Kaavoituskulun maksaa kunta. Asemakaavan infran, tiet, vesi- ja viemäroinnin maksaa kunta. Samoin ko. asioiden kunnossapidon maksaa kunta.

Kaavoittamattomalla alueella edellä luetellut kulut maksaa kiinteistön omistaja.

Siten kiinteistöverotus ei ole oikeudenmukainen eikä tasapuolinen kaavoittamattomilla alueilla asuvien kansalaisten osalta.

Eriarvoisen epäkohdan poistamiseksi esitämme asemakaavoittamattomalla alueen kiinteistöjen kiinteistöveron poistamista tai vähintään verotus on alennettava 50 %-yksiköllä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Kiinteistövero tuottaa kunnille tasaisen tulovirran ja se on yleiskatteellinen vero, jolla ei suoraan kateta esimerkiksi infrastruktuuriin liittyviä kuluja. Veron perusteena on kiinteistön arvo, ei kiinteistön sijaintialueen infrastruktuuri tai palvelutaso.

Kiinteistöverotusta on tällä hallituskaudella pyritty uudistamaan niin, että kiinteistöverotuksen arvostamisperusteet vastaisivat entistä paremmin nykypäivän kustannus- ja hintatasoa sekä alueellisia hintaeroja. Asemakaava-alueen ulkopuolella suunnitellaan sovellettavaksi yhtä aluehintaa kiinteistöjen käyttötarkoituksesta riippumatta. Asemakaava-alueen ulkopuolella olevalla kiinteistöllä olevaan rakennukseen sovelletaan normaalia aluehintaa. Asemakaava-alueiden ulkopuolisten alueiden rakentamattomat kiinteistöt puolestaan suunnitellaan arvostettavaksi rakennettavaksi myytyjen maapohjien perusteella määräytyvien aluehintojen sijasta 20 prosenttiin aluehinnasta.

Lausunnolla olevan kiinteistöverotuksen uudistamisen jälkeen kiinteistöveron arvostamisperusteet seuraavat paremmin kiinteistöjen käypiä arvoja, jotka asemakaava-alueen ulkopuolella tyypillisesti ovat asemakaava-aluetta matalampia. Puoluekokous ei pidä aloitteessa ehdotettua kiinteistöveron muutosta perusteltuna.

85. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Aloite pienten rakennusten/rakennelmien kiinteistöverovelvollisuuden poistamisesta

Kiinteistöverolaki edellyttää, että kaikki yli 5 m² rakennukset/rakennelmat kuuluvat kiinteistöveron piiriin. Useissa kunnissa rakennusjärjestys sallii pieneköiden rakennusten rakentamisen ilman rakennuslupaa tai ilmoitusta, jolloin kyseiset rakennukset eivät kirjaudu rakennusrekisteriin eivätkä myöskään kiinteistöverorekisteriin. Kyseiset

1 rakennukset ovat yleensä puuvajoja, kasvihuoneita, huvimajoja, grillikatoksia ym. yleensä kooltaan 2 5-30 m², joiden kiinteistöverotuotto on hyvin vähäinen, muutama euro vuodessa.

3 Mikkelin kunnallisjärjestö esittää kiinteistöverolaisia muutettavaksi siten, että alle 30 m² rakennukset/rakennelmat, jotka eivät tarvitse rakennuslupaa, vapautetaan kiinteistöverosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

13 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

15 Lausunnolla olevassa kiinteistöveron uudistuksessa vähäiset, alle 10 neliömetrin suuruiset talousrakennukset ehdotetaan vapautettavaksi kiinteistöverosta. Aiemmin vapautuksen raja on ollut 5 neliömetriä. Vapautuksen raja on siis nousemassa hieman. Muutoksen arvioidaan vähentävän kuntien verotuloja noin 0,5 miljoonaa euroa.

23 Rakennuslain uudistamista koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että rakennuslupaa ei tarvitsisi alle 30 neliön rakennuksille, jos rakennukset ovat muussa kuin asuinkäytössä. Puoluekokouksen mukaan olisi lähtökohtaisesti perusteltua, että kiinteistövero maksettaisiin vain niistä rakennuksista, joille tarvitaan rakennuslupa ja jotka siten kirjautuvat myös rakennus- sekä kiinteistöverorekisteriin.

33 Puoluekokous katsoo, että kuntatalouden tarpeet huomioiden tulee selvittää, voitaisiinko kiinteistöverosta vapauttaa aloitteen mukaisesti rakennukset, joille ei tarvitse rakennuslupaa.

86. Keskustan Heinolan kunnallisjärjestö: Yksityistieavustusrahoituksen määrätymisperusteeksi prosenttiosuus kiinteistöverokertymästä

43 Heinolan kaupunki kerää kiinteistövero kaupunkin alueelta vuosittain noin 6 miljoonaa euroa.

45 Haja-asutusalueelle ei kaava-alueiden tavoin ohjauksella kaupungin budjettivaroja infrarakentamiseen tai ylläpitoon. Harva-alueiden asukkaat kokevat, etteivät tältä osin ole yhdenvertaisessa asemassa. Asuinpaikan valinnan ymmärretään toki

vaikuttavan asiaan, mutta maksetulle verolle ei koeta saatavan vastinetta.

Kaupungille ja haja-asutusalueen ihmisille on tärkeää, että alueen tiestö pysyy kunnossa ja mahdollistaa harva-alueen välttämättömän liikenteen turvaamisen. Yksityistieverkoston ylläpito- ja kunto on asukkaiden rahoittamien tiehoitokuntien varassa ja kaupungin vuotuinen avustusraha on välttämätön apu tiehoitokunnille.

Yksityistieverkosto on kuitenkin kiistatta välttämättömästä pitää liikennöitävässä kunnossa eikä voida ajatella, että tiestö palvelisi vain tiehoitokunnan osakkaita. Yksityistieverkosto on tärkeäosa muun muassa puuteollisuuden raaka-ainehankinnoille, harva-alueen yritystoiminnalle, asukasliikenteelle, koulumatkaliikenteelle, kotiin vietävien palvelujen (sote, pelastus, poliisi, posti, nuohous) turvaamiselle, kaupungin alueella sijaitsevat vapaa-ajan asunnot ovat käytännössä myös kaikki yksityistieverkoston alueella.

Suomalaisilla on myös laajat jokamiehenoikeudet, jotka mahdollistavat varsin vapaan liikkumisen luonnossa ja luonnon virkistyskäytön muun muassa marjastamisen, sienestämisen, kalastamisen onkimalla ja pilkkimällä, kulkemisen vesialueilla ja jäällä, retkeilyn telttailuineen, hiihtämisen, pyöräilyn ja niin edelleen.

Heinolaa markkinoidaan kansallisena kaupunkipuistokaupunkina ja me kaikki olemme siitä ylpeitä, että meillä on laaja haja-asutusalue metsineen ja järvineen. Olisi hyvä, että kaupunki profiloituisi Suomen kuntakentässä esimerkin näyttäjänä määrittelemällä yksityistieavustuksen laskentaperusteet tunnustaen samalla yksityistiestön merkityksen. Kiinteistöverokertymän käyttäminen ohjaavana elementtinä olisi selkeä viesti myös kerätyn veron palautumisesta osaltaan myös haja-asutusalueiden tarpeisiin.

Ehdotamme, että yksityistieavustusrahan määrätymisperusteeksi otettaisiin prosentuaalinen osuus alueelta kerättävästä kiinteistöverosta. Määrätymisperuste olisi talousarviosuunnittelua ohjaava perusperiaate määriteltäessä yksityistiestön vuotuista avustusrahaa.

1 Laskennassa käytettäisiin kolmen viimeisimmän 2 vahvistetun verovuoden kiinteistöverokertymän 3 keskiarvoa ja siitä 2,8 % ohjattaisiin yksityistieavustuksiin.

5 Esimerkilaskelma (Heinolan kaupunki) 6 Verovuosi 2020 5 523 000 € Kiinteistövero 7 Verovuosi 2019 6 228 000 € Kiinteistövero 8 Verovuosi 2018 6 243 000 € Kiinteistövero 9 Verovuosi 2017 6 264 000 € Kiinteistövero

12 Kolmen viimeisimmän verovuoden keskiarvoluku 13 on 5 998 000 €, tästä 2,8 % on 167 944 €.

Puoluehallituksen vastausesitys:

17 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa 18 Muhoksen paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaan vastaukseen (aloite 84).

21 Puoluekokous korostaa, että kuntien tasolla rahaa 22 voidaan päättää ohjata yksityisteiden hoitoon, 23 mutta valtion tasolla aloitteessa esitettyä ehdotusta ei ole perusteltua edistää.

26 Puoluekokous korostaa, että yksityistieverkostolla 27 iso yhteiskunnallinen merkitys mm. puuteollisuuden, yritystoiminnan ja kansalaisten virkistytymisen kannalta. Tästä syystä valtio osoittaa merkittävästi rahoitusta yksityisteille tiekuntien avustusten kautta. Puoluekokous kannustaa tiekuntien avustusten hakemiseen.

34 Puoluekokous pitää myös hyvänä, että valtiovarainministeri Annika Saarikon johtama varautumisen ministerityöryhmä päätti osoittaa yksityisteiden korjauksiin 10 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2022-2023 huoltovarmuuden ja kotimaisen puun saatavuuden edistämiseksi.

87. Pirkanmaan Keskustanuoret: Kuukautissuojien verotus kuntoon

44 Kuukautis- ja inkontinenssisuojat ovat välttämättömyys menstuoiville ihmisille. Ne mahdollistavat muun muassa koulutuksen, työskentelyn ja ovat merkittävä mahdollisuus tasa-arvolle. Ainoa ongelma liittyy niiden hintaan. Kuukautissuojien hankinnasta kertyy elämän aikana merkittäviä sukupuolittuneita kustannuksia. Menstruoiva ihminen

voi käyttää elämänsä aikana jopa 12 000 - 18 000 suojaa ja rahaa tähän voi kuluu elämän aikana jopa useita tuhansia euroja. Myös erilaiset elämäntilanteet, kuten lasten saanti tai vanhuus vaikuttavat suojien kulutusmääriin.

Kuukautissuojien arvonlisävero on Suomessa tällä hetkellä normaali 24 %. Nämä tuotteet ovat kuitenkin verrattavissa esimerkiksi apteekkeissa myytäviin terveystuotteisiin, joiden arvonlisävero on 10 %.

Kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero tulee alentaa terveystuotteiden tasolle kymmenen prosenttiin. Muutos helpottaa esimerkiksi tuotteiden hankintaa sekä keventää sukupuolittunutta kulurasitusta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja sen perusteluihin.

Keskustan tavoitteena oli jo ennen eduskuntavaaleja 2019, että intiimihygieniatuotteiden (esim. kuukautis- ja inkontinenssisuojien) arvonlisävero lasketaan 24 prosentista 10 prosenttiin.

Hallitusohjelma on useamman puolueen kompromissi. Harmillisesti tätä sukupuolten välistä eriarvoisuutta vähentävää aloitetta ei saatu hallitusneuvotteluissa toteutumaan. Toivottavasti tulevaisuudessa myös muut hallituspuolueet olisivat valmiimpia tukemaan tavoitetta.

88. Helsingin Keskustanuoret: Lasisten viinipullojen panttia nostettava 0,40 euroon

Suurissa kaupungeissa on yleistynyt ilmiö, jossa pantilliset viinipullot jäävät puistoihin ja lentävät roskeisiin. Näemme, että syy on verrattain painavien lasisten viinipullojen pienempi pantti verrattuna tölkkeihin ja muovisiin pulloihin. Helsingin keskustanuoret ehdottavat, että lasisten yli 0,5 litran juomapakkausten pantti on korotettava nykyisestä 0,10 eurosta 0,40 euroon. Suomessa erilaisten juomapakkausten euromääräisistä panteista päättää asetuksella valtioneuvosto.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Ympäristöministeriö on jo vuonna 2014 julkaisseensa raportissa ehdottanut lasipullojen pantin nostamista 20 senttiin kierrätysasteen parantamiseksi sekä roskaamisen ja särkyneiden lasipullojen aiheuttamien loukkaantumisten vähentämiseksi Elinkeinoelämä ja kierrätyksestä vastaava Palpa vastustivat pantin nostamista, sillä heidän mielestään se vaikuttaisi juomien valmistajien ja maahantuojien halukkuuteen kuulua palautusjärjestelmään.

Panttijärjestelmään kuulumisen on vapaaehtoista, mutta verotus kannustaa siihen. Panttipakkauksista ei peritä valmisteveroa. Toisaalta panttijärjestelmään kuulumisesta koituu tuottajille kustannuksia. Valmistajat ja maahantuojat joutuvat siis vertaamaan valmisteverotukseen liittyviä hyötyjä ja panttijärjestelmä sekä kierrätysmaksun kustannuksia keskenään.

Lopulta pantin maksavat kuluttajat ja useille kuluttajille ratkaisevaa on tuotteen hyllyhintaa. Jos lasipullojen panttia korotettaisiin, pantittomat tuotteet saisivat kilpailuetua.

Puoluekokous katsoo, ettei panttien määrää olla pitkään aikaan tarkasteltu ja siksi panttien korotusta olisi perusteltua selvittää. Samassa yhteydessä tulisi tarkastella myös panttijärjestelmään kuulumattomien juomapakkausveroa, jotta kannustimet kuulua palautusjärjestelmään eivät heikkenisi.

Palpan mukaan lasipullojen palautusaste on tällä hetkellä 92 %, joten pantin korotuksella voisi olla mahdollista nostaa kierrätysastetta vielä jonkin verran.

89. Someron Keskusta: Valtion tulee korvata koululaisten susikuljetukset kunnille

Susien määrä Suomessa on kasvava. Perhelaumojen on ennätysmäärä ja kaikkiaan susia on noin 300. Vahvimmillaan susikanta on Varsinasi-Suomessa, Etelä-Satakunnassa ja Pohjanmaalla. Ravintoa

riittää ja monilla alueilla pentutuotanto on vahvaa. Yksinäiset sudet liikkuvat pitkiä matkoja etsien kumppania ja omaa reviiriä. Uusia reviirejä muodostuu alueille, joilla reviiriä ei entuudestaan ole.

Sudet ovat rohkeita ja liikkuvat myös valoisaan aikaan eivätkä karta asumuksia. Susi on tiukasti suojeltu, eivätkä alueen asukkaat juurikaan voi tehdä mitään rohkeille yksilöille. Karkottamiselle tarvitaan lupa, ja usein karkottamisyritykset eivät tuota toivottua tulosta.

Sudet aiheuttavat enenevässä määrin huolta, turvattomuutta ja pelkoa. Vanhemmat pelkäävät lastensa turvallisuuden puolesta eivätkä halua lasten kulkevan kouluun tai koulukuljetukseen itsenäisesti alueilla, joilla liikkuu susia, vaan vaativat kunnilta niin sanottuja susikuljetuksia. Tästä aiheutuu kunnille ennakoimattomia kustannuksia.

Susi on suojeltu eläin, joiden määrä on lisääntymässä. Alueilla, joilla sudet liikkuvat tulee lasten turvallinen koulumatka taata susikuljetuksin. Valtion tulee korvata näiden kuljetusten kustannukset kunnille täysimääräisesti, koska kunnilla ei ole minkäänlaista vaikuttamismahdollisuutta susien esiintymiseen eikä niistä aiheutuviin kustannuksiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Keskusta yhtyy susien aiheuttamaan huoleen arjen turvallisuudelle. Suomen susikannan vuonna 2019 vahvistetussa hoitosuunnitelmassa susikannan ns. kannanhoidollinen metsästys on yksi keskeisistä toimenpiteistä, joiden avulla pyritään lisäämään susikannan hyväksyttävyyttä ja siten turvaamaan susikannan elinvoimaisuus.

Maa- ja metsätalousministeriö vahvisti 14.12.2021 asetuksen, joka sallii suden kannanhoidollisen metsästyksen vuoden 2022 alusta lähtien. Hallinto-oikeudet ovat välipäätöksellään keskeyttäneet Suomen riistakeskuksen tekemien päätöksiin täytäntöönpanon kannanhoidollisesta sudenmetsästyksestä. Kannanhoidollista metsästystä arvioidaan oikeuden ratkaisujen jälkeen.

Tällä hetkellä esi- ja perusopetuksen oppilailla on oikeus kunnan järjestämään maksuttomaan koulu-

kuljetukseen, jos koulumatka on yli viisi kilometriä yhteen suuntaan tai jos se muutoin on oppilaan ikään tai olosuhteisiin nähden liian vaikea, rasittava tai vaarallinen.

Kuntien järjestämien koulukuljetusten tukeminen tapahtuu kuntien yleisen valtionosuusjärjestelmän kautta ja puoluekokouksen mukaan myös mahdollisten susikuljetusten kulut tulee kattaa normaalin valtionosuusjärjestelmän kautta.

Käytännössä valtion olisi vaikea valvoa sitä, milloin koulukuljetus tapahtuu susien aiheuttaman uhan vuoksi ja milloin kyseessä on normaali koulukuljetus. Susikuljetuksiin liittyvän kustannusvastuun siirtäminen valtiolle voi siten aiheuttaa suhteellisen paljon selvitystyötä.

90. Kiuruveden Keskustaseura: Pien- koulukertoimen palauttaminen

Perusopetuksen rahoituksen määräytymisperusteet muuttuivat vuoden 2006 alussa. Keskeisin muutos oli pienten koulujen korotuksen poistuminen muilta kuin harvaan asutuilta kunnilta. Aiemmin kaikki alle 80 oppilaan koulut korottivat kunnan perusopetuksen rahoitusta. Tämän koulukertoimen tai pienkoulukertoimen taroituksena oli turvata perusopetuksen saavutettavuus, yhdenmukaisuus ja lasten sivistykselliset oikeudet.

Nyt 2020-luvulla monessa kunnassa taloudellinen tilanne, väestörakenteen epäsuhta ja oppilasmäärien pienentyminen ovat johtaneet ja ovat johtamassa kouluverkko selvityksiin ja koulujen lakkauttamiseen. Nykyinen monipaikkaisuuden trendi ja maalle muuttaminen voivat jäädä haaveiksi, jos koulumatkaan taajamakouluun menee aikaa 2,5 tuntia päivässä. Valtion rahoituksella kunnat voisivat turvata lapsille tasavertaiset mahdollisuudet ja muuttotappiokunnille veto- ja pitovoimaa.

Kiuruveden Keskustaseura esittää aloitteenaan Keskustan puoluekokoukselle, että puoluekokous yhtyisi Kiuruveden Keskustaseuran aloitteeseen perusopetuksen rahoituksen määräysperusteiden muuttamisesta pienten koulujen osalta esimerkiksi palauttamalla ns. pienkoulukerroin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokouksen mukaan koulutuksella luodaan jokaiselle ihmiselle mahdollisuus työhön ja tasapainoiseen elämään. Perusopetus on lähipalvelu. Lasten ja nuorten koulumatka ei saa kasvaa liian pitkäksi.

Perusopetuksen saavutettavuus ja alueellinen oikeudenmukaisuus koulutuksessa ovat puoluekokouksen mukaan tärkeitä arvoja, joita tulee edistää. Siksi puoluekokous kannattaa pienkoulu-kertoimen palauttamista tai vastaavan lähikouluja tukevan välineen luomista.

Puoluekokous katsoo, että kyläkoulutuki on tärkeä myös siksi, että se tukee monipaikkausutta ja kyllien elinvoiman kehittämistä. Elinvoimainen Suomi on ensiarvoisen tärkeä tavoite.

Puoluekokous huomauttaa, että myös toisen asteen koulutuksen on oltava riittävän lähellä. Lukio on voitava käydä kotona asuen ja ammatillisen koulutuksen verkko on pidettävä alueellisesti kattavana.

91. Suomen Keskustanaiset: Kyläkoulutuki otettava välittömästi käyttöön

Suomen Keskustanaiset esittää, että Keskusta ryhtyy ajamaan kyläkoulutukea, jolla saadaan turvattua haja-asutusalueiden lasten tasavertaiset oppimismahdollisuudet ja elinvoimaiset kyläkoulut, jotka tukevat koko alueen elinvoimaisuutta.

Suomessa myönnetään vuosittain kyläkauppatukea jopa kaksi miljoonaa euroa. Tuen tarkoituksena on parantaa maaseutualueiden kauppapalveluita, monipuolistaa palveluita ja edistää alueiden elinvoimaa. Vuonna 2021 tuen saamisen kriteerinä oli muun muassa, että kaupan tulee sijaita yli 7,5 kilometrin päässä toisesta kaupasta tai sen on oltava muuten vaikeasti saavutettavissa.

Samanaikaisesti kunnat lakkauttavat kyläkouluja ja opetus keskitetään isoihin yksiköihin. Pieniä oppilaita kuljetetaan jopa kymmenien kilometrien

1 päähän. Pitkät koulumatkat ja koulupäivän päälle
2 tulevat läksyt pidentävät päivät kohtuuttomiksi.
3
4 Huomioitavaa on kyläkoulujen vaikutus oppilaiden
5 tunnetaitoihin, ympäristön vaikutus oppilaan tark-
6 kaavaisuuteen, rakennuksen hiilijalanjälki koko sen
7 käyttöänsä ajalta, koulumatkojen vaikutus oppilaan
8 jaksamiseen sekä ympäristön kuormitukseen.

9
10 Tasa-arvo toteutuu yleensä paremmin pienissä
11 kuin suurissa kouluissa. Pienten koulujen pedago-
12 ginen joustavuus on usein tärkeämpää kuin suur-
13 ten koulujen laajemmat valinnanmahdollisuudet.
14 Oppilaiden vanhemmat ja kouluja ympäröivät
15 kylät osallistuvat yleensä enemmän koulujen toi-
16 mintaan - positiivisin seurauksin.

17
18 Pienen koulun fyysinen ympäristö tukee yleensä
19 opetustyötä paremmin. Pienet koulut ovat huo-
20 mattavasti turvallisempia kuin suuret koulut. Pie-
21 nissä kouluissa väkivaltaisuus ja käytöshäiriöt eivät
22 ole yhtä yleisiä kuin suurissa kouluissa. Kuriin liit-
23 tyvät ongelmat häiritsevät oppilaita ja oppimista.
24 Pienten koulujen oppilaat tappelevat vähemmän,
25 tuntevat olonsa turvallisemmaksi ja käyvät kou-
26 lussa säännöllisemmin. Kun opettajat ja oppilaat
27 tuntevat olonsa turvalliseksi, eivätkä käytösongel-
28 mat häiritse heidän työtään, he voivat keskittyä
29 paremmin opettamiseen ja oppimiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

30
31
32
33 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Kiuru-
34 veden Keskustaseuran aloitteeseen antamaansa
35 vastaukseen (aloite 90).

92. Keskustan Muhoksen paikallisyhdistys: Metsän puunmyynnin verotus

36
37
38
39
40 Metsän puunmyynnin veroprosentti eri omistus-
41 muodoissa on Suomessa kovin kirjava eli vaihtelee,
42 eikä ohjaudu kokonaan siihen kuntaan, missä
43 puun myynnin tulon peruste eli kasvu on syntynyt.

44
45 Vertailuksi yritysten yhteisövero ohjataan yritysten
46 työntekijöiden lukumäärän perusteella sille tai
47 niille paikkakunnille, jossa tai joissa yrityksellä tai
48 vastaavalla on tuotantoa tai työntekijöitä.

49
50

Oikeudenmukaisuuden johdosta puun myynti vero on määrättävä ja suoritettava samansuuruise- na kaikissa omistusmuodoissa metsän eli puiden kasvukuntaan. Nyt vallitseva erisuuruinen veropro- sentti.

Suomessa hyvin laajoilla toiminnan aloilla asioita on paljon harmonisoitu eli muutettu samankaltaisi- siksi tai samansuuruiseksi. Siksi se on oikein muut- taa myös metsän kohdalla.

Pyydetään, että Keskusta maakuntien puolueena ottaa sen ajaakseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Tällä hetkellä metsätalouden pääomatulot ohjau- tuvat valtiolle, mutta tämä kompensoidaan kunnil- le metsäeränä, joka on osa kuntien yhteisöveron jako-osuutta.

Yhteisöveron kertymä on kunnille tasaisemmin kertyvää tuloa kuin puun myyntitulojen perus- teella kertyvät tulot, jotka vaihtelevat toteutuvien myyntien perusteella kulloisenkin puumarkkina- tilanteen mukaan. Mikäli suhteellisen tasaisena kertyvä metsäerä korvattaisiin pääomatuloihin perustuvalla verokertymällä, tulojen määrä voisi vaihdella vuosittain huomattavasti. Merkittävä vuosittainen vaihtelu puolestaan heikentäisi vero- tulojen ennustettavuutta kunnissa.

Jos metsätalouden pääomatulot ohjattaisiin met- sän sijaintikuntaan, myös yhteisöveron metsäerä tulisi muutettavaksi tässä yhteydessä, mikä voisi johtaa kuntien yhteisöverotulojen pienenemiseen. Kuntien ennakoitavan tulokertymän takaamiseksi puoluekokous katsoo, että puun myyntiin liitty- vien pääomatuloverojen suuntaaminen metsän sijaintikuntaan ei ole perusteltua.

Yhtiömuodossa metsätaloutta voivat Suomessa harjoittaa osakeyhtiö, osuuskunta, avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Eri yritysmuotojen verotettava tulo lasketaan metsätalouden osalta samoin perus- tein jo nyt. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tulos verotetaan suoraan niiden osakkaiden tulo- na, kun taas osakeyhtiöiden ja osuuskuntien tulos

1 verotetaan niiden omana tulona. Osakeyhtiöiden ja
2 osuuskuntien voitto verotetaan kuitenkin toiseen
3 kertaan siinä vaiheessa, kun se jaetaan osakkaille,
4 joten kokonaisverorasitus koostuu sekä yhtiön että
5 osakkaan maksamista veroista. Puoluekokouksen
6 mukaan perusteita eri yritysmuotojen verotuksen
7 muuttamiseen ei metsätalouden osalta ole.

93. Jalasjärven py: Verot poistettava alle 2000 € kuukausituloilta

11
12 Pienituloiset ihmiset on ajettu pahoin tulolou-
13 kuun, heitä ovat maanviljelijät, pitkäaikaistyöttö-
14 mät, sairaat, eläkeläiset, opiskelijat ja muut jostain
15 syystä syrjäytyneet henkilöt.

16
17 Tämä nykyinen hallitus, missä keskustapuoluekin
18 on mukana, on sallinut aiempien hallitusten pää-
19 töksien nostaa energian ja polttoaineiden hintoja
20 sekä kaikkien muiden hyödykkeiden ja palvelui-
21 den hintoja, joissa on kaikissa suuri osa hinnasta
22 veroa, alvia tai muuta veronluontaista maksulisää.
23 Hinnat ovat kohonneet pilviin. Pienellä tulolla
24 toimeen tulevan on päivittäin päätettävä, syökö,
25 ostaako lääkkeitä vai mitä, kulutusjuhliin ei ole
26 varaa. Sairastamisen omavastuita nostetaan koko
27 ajan, eikä yhtään helpota asiaa tammikuussa yli-
28 määräinen alkuomavastuu, kun pitäisi päin vastoin
29 muuttaa nuo omavastuut yhdeksi, kuten Ruotsissa
30 on. Miksi keskusta ei ole köyhän asialla? Näille
31 pienituloisimmille ei ole esitetty minkäänlaisia
32 kompensatioita!

33
34 Siksi Jalasjärven py esittää, että keskustapuolue
35 alkaisi ajaa heti, vielä tämän hallituksen aikana,
36 kaikkien verojen poistamista alle 2000 €:n kuukau-
37 situloilla eläville, koskee kaikkia ihmisiä opiskeli-
38 joista eläkeläisiin, sairaita, vammaisia, omaishoita-
39 jia, työttömiä, kaikkia mahdollisia henkilöitä, joilla
40 tulot jäävät alle tuon 2000 €/kk. Tämän asian, jota
41 esitys koskee, selvittäminen onnistuu helposti, kun
42 tarkastaa veroilmoituksista, kenen tulot ovat liian
43 alhaisia elämiseen. Tuo verojen poisto pitää koskea
44 kaikkea verotusta; valtion veroja, kuntien veroja,
45 kirkkojen veroja ja yle-maksua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

46
47
48
49 Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn huoleen
50 pienituloisten toimeentulosta, mutta pitää muita

kuin aloitteessa esitettyjä keinoja tehokkaampina vähätuloisten tilanteen helpottamiseksi.

Tällä hetkellä esimerkiksi Kurikassa asuvan evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvan työssäkäyvän henkilön tuloveroprosentti ilman erityisiä vähennyksiä on 10, jos henkilön tulot ovat 24 000 euroa vuodessa eli 2 000 euroa kuukaudessa.

Mikäli alle 24 000 euroa vuodessa ansaitsevien kaikki verot poistettaisiin, verotusta tulisi alentaa myös ylemmillä tulotasolla, jotta verotus ei hypäisi merkittävästi yli 24 000 euroa ansaitsevien kohdalla. Merkittävä hyppäys tuloverotuksen tassa aiheuttaisi voimakkaan kannustinloukun ja vähentäisi suoraan kannustinta tehdä etenkin juuri yli 24 000 euron vuositulotason työtä.

Merkittävä tuloverotuksen alentaminen kaikissa tuloluokissa ei tällä hetkellä ole valtiontalouden näkökulmasta mahdollista. Pienten tulojen verotuksessa Suomen verotaso on jo tällä hetkellä eurooppalaisessa mittakaavassakin kohtuullinen, mutta korkeammilla tulotasolla verotus on eurooppalaiseen keskitasoon nähden korkea. Puoluekokous korostaa, että taloustilanteen salliessa mahdollisuutta kohtuullisiin tuloveronkevennyksiin tulee tutkia kaikilla tulotasolla.

Puoluekokous katsoo, että elämisen kustannusten noustessa etenkin pienituloisimmat ihmiset ovat joutuneet ahtaalle ja heitä on pyrittävä auttamaan käytettävissä olevilla keinoin. Puoluekokous pitää hyvänä, että hallitus on päättänyt toteuttaa perusturvaan indeksikorotuksen poikkeuksellisesti kesken vuoden 2022. Korotus heijastuu myös eläketulovähennykseen.

Lisäksi on hyvä, että kohonneisiin energianhintoihin on päätetty vastata toimilla, joita ovat esimerkiksi työmatkavähennyksen korottaminen ja jakeluvälvoitteen väliaikainen alentaminen. Eri tapoja pienituloisten tilanteen helpottamiseksi on selvitettävä jatkossakin.

94. Lapin Keskustanuoret: Pääomatulot verovapaaksi 5000 euroon saakka

Suomi jää kansalaisten keskimääräisellä varallisuudella jälkeen Ruotsista, ja ero kasvaa vuosi

vuodelta. Syynä tähän on, että kansalaisia ei kannusteta vaurastumaan. Jo pienimuotoinen sijoittamistoiminta jokaisella työssäkäyvällä suomalaisella kasvattaisi suomalaista varallisuutta isossa mittakaavassa, ja vastaisi uhkaan mahdollisesta tulevasta eläkevarantojen riittämättömyydestä. Myös suomalaista pääomaa tarvitaan, jotta suomalaiset yritykset voivat laajentua ja työllistää enemmän suomalaisia.

Tällä hetkellä alle 1000 euron vuotuisista arvo-paperien myynneistä ei peritä veroa. Koska raja koskee myyntejä eikä tuottoja, ei tämä kannusta ketään sijoittamaan. Pääomatuloista peritään 30 prosentin vero 30 000 euroon saakka, ja tämän ylittävältä osalta 34 %.

Säästämisen kannusteeksi pieni- ja keskituloisille ihmisille tulisi luoda mahdollisuus tienata pääomatuloja vähäisiä määriä verovapaasti. Tämä loisi myös progressiota verotukseen, sillä pääomatulojen todellinen verotus kasvaisi tulojen kasvaessa. Pääomatulojen verovapaiden osuuksien prosentuaaliset määrät säädettäisiin sillä tavalla, että listaamattomien yhtiöiden ja pörssiyhtiöiden osinkoja nostettaessa todellinen veroaste ei kovin muuttuisi.

Kannustinvaikeus osuusi juuri pieni- ja keskituloisiin, jotka voisivat tienata pääomatuloja verovapaasti, ja sijoittaa esimerkiksi saadut osingot ja muut voitot uudelleen. Parempi reaalityttö sijoitukselle toimisi oivana kannusteena sijoitustoiminnan aloittamiselle, mikä lopulta johtaisi siihen, että sijoitusvarallisuus kasvaisi, ja loppujen lopuksi pääomatulojen ja niistä maksettavien verojen määrä kasvaisi pitkällä aikavälillä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Arvopaperien myynnistä kertyvä luovutusvoitto on verovapaa, jos kaiken verovuonna luovutetun omaisuuden luovutushinnat ovat yhteensä enintään 1 000 euroa. Verovapaan luovutusvoiton yläraja on jo pidemmän aikaa ollut 1 000 euroa, joten puoluekokouksen mukaan olisi perusteltua arvioida, tulisiko verovapaan myynnin rajaa nostaa muun hintojen nousun mukaisesti.

Puoluekokous kuitenkin huomauttaa, että pääomatulojen vapauttaminen verosta 5 000 euroon saakka lisäisi painetta nostaa pääomatuloverokantaa tai vaihtoehtoisesti muita veroja korkeammaksi. Samalla se loisi kannusteen rajata pääomatulot aina korkeintaan 5 000 euroon. Vallitsevassa taloustilanteessa pääomatulojen vapauttaminen verosta 5 000 euroon saakka ei valtiontalouden näkökulmasta ole mahdollista. Mahdollinen korotus verovapaaseen osaan voisi vastata lähinnä yleistä hintojen nousun tasoa.

95. Etelä-Savon Keskustanaiset: Laaja terveysvero tukisi kansanterveyttä

Paljonko ruoka maksaa, sillä on merkitystä. Siksi epäterveellisen ruoan pitää olla terveellistä ruokaa kalliimpaa. Terveysveron pitää perustua ravintoainepitoisuuksiin. Kasvikset, juurekset, vihannekset, marjat ja hedelmät olisivat verottomia. Mitä enemmän tuote sisältää sokeria, suolaa tai rasvaa sitä kalliimpi sen pitää olla.

Laajalla terveysverolla on mahdollista ohjata pitkäjänteisesti kuluttajien ruokailutottumuksia ja kehittää tuotteita terveelliseksi. Nykyisen hallitusohjelman mukaan on tulossa suppea virvoitusjuomavero, joka kohdistuu vain sokeriin. Kova rasva ja liiallinen suola jäisivät veron ulkopuolelle, vaikka sokerin lisäksi suomalaisten ruokavaliossa on liikaa juuri niitä.

Suomessa oli voimassa 2011-2017 makeisvero, mutta EU vaati luopumaan siitä, koska se vääristi kilpailua samankaltaisten tuotteiden kesken. Nykyisten EU-säännösten mukaan on mahdollista ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävä laaja terveysperusteinen verotus. Veron laatiminen ei ole helppoa, mutta mahdollista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Hallitus päätti syksyn 2021 budjettiriihessä käynnistää valmistelun, joka tähtää terveysperusteisen veron käyttöönottoon. Ensi vaiheessa virvoitusjuomaveroa muutetaan terveysperusteiseen suuntaan ja toisessa vaiheessa valmistellaan veromalli,

jolla veropohjaa laajennetaan terveysperusteisesti myös muihin tuoteryhmiin.

Toisen vaiheen eli laajemman terveysperusteisen elintarvikkeiden veron valmistelu on tarkoituksenmukaista käynnistää vasta sen jälkeen, kun juomien terveysperusteisen veron täsmällinen terveyspoliittinen tavoite, valittuun tavoitteeseen nähden looginen ja objektiivinen veropohja ja rakenne ovat selvillä ja niihin liittyvät EU-oikeudelliset kysymykset on ratkaistu.

Verotuksen kohdistamista käyttäytymiseen, jota halutaan vähentää, voi lähtökohtaisesti pitää hyvänä ohjauskeinona. Kansallista tutkimuksellista näyttöä on siitä, että verolla voi olla vaikutusta kulutukseen erityisesti silloin, jos veron piiriin kuuluvalle tuotteelle on olemassa riittävän läheinen ja terveyden kannalta parempi korvaava tuote. Mikäli terveellisempää korvaavaa tuotetta ei ole, vastavaa ohjaavaa vaikutusta ei välttämättä ole.

Hyvän verojärjestelmän ominaisuuksia ovat puolestaan yksinkertaisuus, ennakoitavuus, laaja veropohja ja matalat verokannat. Tästä näkökulmasta verotuksen pistemäiset verot, kuten terveysvero eivät ole suositeltavia, sillä ne tekevät järjestelmää monimutkaisemman, ennakoimattoman ja kalliin hallinnoida.

Koska kansalaisten entistä parempi terveys on tavoitteena tärkeä, puoluekokouksen katsoo, että mikäli terveysvero on toteutettavissa verojärjestelmän peruseräiteiden kannalta toimivasti niin, ettei siitä aiheudu myöskään yrityksille kohtuuton hallinnollista taakkaa, sitä voi pitää lähtökohdittaan kannatettavana.

96. Keskustanaisten Tampereen osasto: Osakkaan maksamat osuudet asunto-osakeyhtiön korjausten työ- ja kustannuksista kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi

Kotitalousvähennyksestä saadut kokemukset ovat olleet hyvin positiivisia. Tällä hetkellä asunto-osakeyhtiöissä asuvat ovat eriarvoisessa asemassa omistusasunnossa kuten omakotitalossa asuvin nähden. He eivät voi saada kotitalousvähennystä yhtiön vastuulla olevien ja toteuttamien korjaus-

töiden työ kustannuksista, vaikka joutuvat maksamaan täysimääräisesti asuntonsa osuuden niistä omistusasunnossa asuvien tapaan.

Asunto-osakeyhtiössä asuva voi saada kotitalousvähennyksen omalla vastuullaan olevien korjaustöiden kuten asunnon sisäseinien tapetoinnin ja maalaamisen, lattiaparketin asentamisen ja sisäovien vaihtamisen jne. työ kustannuksista. Yhtiön vastuulla olevien korjausten kuten ulkopuolen maalaamisen, ulko-ovien ja ikkunoiden uusimisen, vesijohtojen ja vesikatteen uusimisen jne. työ kustannuksista ei asunto-osakeyhtiön osakas voi kotitalousvähennystä saada. Omakotitalossa asuva saa kotitalousvähennyksen kaikkien yllä lueteltujen korjausten työ kustannuksista.

Tämä johtuu nykysäädösten perusteella siitä, että osakas ei omista asuntoa, vaan ne osakkeet, jotka oikeuttavat asunnon hallintaan. Asunnot ovat asunto-osakeyhtiön omaisuutta. Näitä säädöksiä tulee muuttaa siten, että oikeus kotitalousvähennykseen koskee myös asunto-osakeyhtiön osakkaan maksamaa osuutta yhtiön vastuulla olevien ja toteuttamien korjausten työ kustannuksista.

Näiden työ kustannusten saaminen osakkaan kotitalousvähennykseen oikeuttavaksi saa aikaan eriarvoisuuden poistumisen lisäksi mm. asunto-osakeyhtiöiden korjausvelan vähenemistä, työllisyyden paranemista, energian säästöä, ilmastorasituksen vähenemistä ja asuinmukavuuden sekä turvallisuuden lisääntymistä. Se mahdollistaa myös ikääntyvien ihmisten turvallisen asumisen kotonaan nykyistä pitempään.

Aloite on käsitelty Keskustanaisten edustajakokouksessa 18.-19.6.2021. Edustajakokous yhtyi aloitteeseen ja velvoitti Keskustan ryhtymään puolueena tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että osakkaan maksamat osuudet asunto-osakeyhtiöiden vastuulla olevien ja toteuttamien korjaustöiden työ kustannuksista tulevat kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi.

Keskustanaisten Tampereen osasto esittää puoluekokoukselle, että puoluekokous velvoittaa Keskustan ryhtymään puolueena tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että osakkaan maksamat osuudet asunto-osakeyhtiöiden

1 vastuulla olevien ja toteuttamien korjaustöiden
2 työ kustannuksista tulevat kotitalousvähennykseen
3 oikeuttaviksi.

5 Puoluehallituksen vastausesitys:

6
7 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

8
9 Kotitalousvähennyksen tarkoitus on parantaa työ-
10 lisyttä kannustamalla kotitalouksia teettämään
11 ulkopuolisilla sellaisia töitä, jotka ne aikaisemmin
12 ovat tehneet itse. Lisäksi vähennyksen tarkoitus on
13 edistää asuntojen omatoimista ylläpitotoimintaa ja
14 torjua harmaata taloutta.

15
16 Kotitalousvähennyksen laajentaminen koskemaan
17 myös taloyhtiöiden tekemiä remontteja ei tukisi
18 näitä tavoitteita. Nykyisessä julkisen talouden ti-
19 lanteessa ei ole myöskään taloudellisia edellytyksiä
20 nykyisen veroedun merkittävälle laajentamiselle.

22 **97. Keskustan Kymenlaakson piiri: Äitiyspakkaus 2.0.**

23
24 Juha Sipilän johtamassa "Kotimaisen omistamisen
25 ohjelman"- työryhmässä esiteltiin ajatus, missä
26 osakesäästötili liitetään osaksi äitiyspakkausta.
27 Ohjelmassa todetaan näin: "Suomen valtio avaa
28 jokaiselle vastasyntyneelle Suomessa vakituisesti
29 asuvalle "Lapsen Osakesäästötilin", jolle valtio lah-
30 joittaa 300 euroa. Varojen sijoittamisesta päättävät
31 huoltajat, joille annetaan riippumatonta sijoitus-
32 materiaalia äitiyspakkauksessa ja neuvolassa".

33
34 Kymenlaakson Keskusta toivoo, että Keskusta kan-
35 nattaa tämän ns. Äitiyspakkaus 2.0. toteuttamista.

38 Puoluehallituksen vastausesitys:

39
40 Puoluekokous yhtyi aloitteeseen.

41
42 Kotimaisen omistajuuden laajentaminen, kansa-
43 laisten taloustietämyksen vahvistaminen ja kan-
44 salaisten varallisuuden lisääminen ovat kannatet-
45 tavia tavoitteita. Puoluekokouksen mielestä tulee
46 selvittää, voitaisiinko tavoitteita edistää äitiyspak-
47 kauksen liitettävällä osakesäästötilillä.

48
49 Keskusta oli pääministeripuolue, kun osakesääs-
50 tötili sen johdolla otettiin käyttöön. Keskustalle

piensijoittamisen edistäminen on siten tavoitteena tärkeää ja osakesäästötilin avaaminen vastasyntyneille sekä valtion pieni sijoitus tilille olisi jatkumoa tähän perinteeseen.

Vuonna 2021 Suomessa syntyi noin 50 000 lasta. Tällä syntyvyysmäärällä 300 euron lahjoitus jokaiselle vastasyntyneelle maksaisi valtiolle noin 15 miljoonaa euroa.

98. Lapin Keskustanuoret: Jokaiselle syntyvälle suomalaiselle eläkesäästötili

Suomen valtion tulisi perustaa jokaiselle syntyvälle lapselle osakesäästötilin kaltainen eläkesäästötili. Eläkesäästötilin varat sijoitettaisiin hajautetusti pörssiosakkeisiin. Eläkesäästötilit toimisivat indeksirahastoperiaatteella ja sijoittaisivat joko suoraan indeksirahastoihin, taikka seuraisivat suomalaisten eläkeyhtiöiden osakesijoituksia markkinoilla indeksirahaston tavoin.

Eläkesäästötilin saldoa saisi alkaa käyttää yleisestä eläkeiästä alkaen ja nostoaikataulun saisi päättää tietyissä rajoissa itse. Jokainen suomalainen saisi seurata eläkesäästötilin kehitystä reaaliajassa, ja tehdä tarpeen vaatiessa lisäsijoituksia tilille. Tehdyt lisäsijoitukset saisi nostaa tarpeen ilmetessä pois tililtä.

Oman eläkesäästötilin seuraaminen kasvattaisi kansalaisten sijoittamis- ja vaurastumisintoa. Positiivinen puoli olisi myös se, että optimaalisessa tilanteessa historiallisella Helsingin pörssin tuotolla, olisi esimerkiksi valtion maksama 5 000 euron alkupääoma ehtinyt kasvaa 70 ikävuoteen mennessä jopa miljoonaan euroon.

Eläkesäästötili toisi pitkällä tähtäimellä myös valtion kassaan säästöjä, sillä tililtä nostot voisivat vähentää kansan- ja takuueläkkeen määrää. Henkilön kuollessa eläkesäästötilin varoja perintöverotettaisiin esimerkiksi sillä prosentilla, millä se olisi vähentänyt kansan- ja takuueläkkeen määrää nostettaessa eliniän odotteen mukaisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyi aloitteeseen osittain.

1 Puoluekokouksen mukaan osakesäästötilin perus-
2 taminen jokaiselle suomalaiselle lapselle olisi pe-
3 rusteltu uudistus. Ks. edellinen aloite. Osakesääs-
4 tötilin käyttämähallisuutta ei puoluekokouksen
5 mukaan kuitenkaan ole perusteltua rajoittaa vain
6 eläkeikään.

7
8 Suomessa on kattava etuusperusteinen, osittain
9 rahastoiva työeläkejärjestelmä. Sen lähtökohtana
10 on työstä kertyvien ansioiden ja siihen kiinnitet-
11 tyn vakuutusmaksuun perustuva oikeus työ-
12 eläkkeeseen. Rinnakkaisen valtion rahoittaman
13 rahastoivan järjestelmän rakentaminen ei ole
14 perusteltua. Valtion tehtävä on varmistaa kansan-
15 eläke- ja takuueläkejärjestelmän kautta riittävä
16 vähimmäisturva eläkeläisille.

99. Lapin Keskustanuoret: Osakesäästötili avattava myös sijoitusrahastoille

20
21 Lapin Keskustanuoret esittää osakesäästötilin
22 kehittämistä houkuttelevammaksi piensijoittajalle
23 siten, että avaamme mahdollisuuden käydä kaup-
24 paa ja omistaa sijoitusrahastoja myös osakesäästö-
25 tilin sisällä.

26
27 Osake-markkinoille sijoittaminen on hyödyllistä
28 niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta. Yksilö
29 pystyy sijoittamalla varautumaan omaan tule-
30 vaisuuteensa, vaikuttamaan yritysten valintoihin
31 ja päätöksiin sekä vaurastumaan. Yhteiskunnan
32 näkökulmasta sijoittaminen lisää kotimaista omis-
33 tajuutta sekä mahdollistaa yritysten ja pääomien
34 pysymisen kotimaassamme. Kotimaista sijoittamis-
35 ta on siis syytä tukea, sekä kannustaa ja rohkaista
36 myös uusia sijoittajia aloittamaan sijoittaminen.

37
38 Tällä hetkellä osakesäästötilin sisällä voi omistaa
39 vain pörssinoteerattuja osakkeita. Avaamalla
40 osakesäästötili erilaisille sijoitusrahastoille, kuten
41 indeksirahastoille ja ETF:lle, pystymme tukemaan
42 erityisesti piensijoittajia. Rahastoihin pystyy sijoit-
43 tamaan pienillä summilla huomattavasti parem-
44 min kuin suoriin osakkeisiin. Sen lisäksi rahastot
45 tarjoavat perusteellista hajauttamista, mikä pie-
46 nentää sijoittamiseen liittyvää riskiä merkittävästi.
47 Rahastot eivät myöskään vaadi kattavia ennakkotietoja tai aikaa perehtyä sijoittajan näkökulmasta.
48 Sallimalla sijoitusrahastot osakesäästötilille, pie-
49 nennämme kynnystä aloittaa sijoittaminen sekä
50

mahdollistamme piensijoittajalle pääsyn tehokkaaseen hajauttamiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen.

Kotimaisen omistajuuden laajentaminen, kansalaisten taloustietämyksen vahvistaminen ja kansalaisten varallisuuden lisääminen ovat kannatettavia tavoitteita. Puoluekokouksen mielestä tavoitteeseen pääsemiseksi olisi perusteltua laajentaa osakesäästötiliä nostamalla sen raja 100 000 euroon ja laajentamalla tuotevalikoimaa.

100. Lapin Keskustanuoret: Osakesäästötiliä ja sen käsitettä laajennettava

Osakesäästötillille saa tallettaa varoja tällä hetkellä siihen saakka, kunnes tilin saldo ylittää 50 000 euroa. Tilillä saa sijoittaa ainoastaan pörssiosakkeisiin. Sijoituksen kattoraja tulisi nostaa 100 000 euroon ja osakesäästötillille tulisi voida hankkia myös rahastoja ja muita tavanomaisia sijoitusinstrumentteja. Myös arvo-osuustilin osakkeiden suora siirtäminen osakesäästötillille tulisi sallia niin, että siirron yhteydessä perittäisiin esimerkiksi puolet arvo-osuustilin laskennallisesta myyntivoiton verosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokouksen mielestä on tärkeää saada lisää kotimaisia sijoittajia ja viittaa osakesäästötilin katon kasvattamisen ja tuotevalikoiman laajentamisen osalta edelliseen aloitevastaukseen.

Verotuksen peruseräpäätösten ja sen yksinkertaisuuden säilyttämisen vuoksi puoluekokous ei kuitenkaan pidä perusteltuna sitä, että arvo-osuustillille voitaisiin siirtää osakkeita tai muista tuotteista suoraan niin, että siirron yhteydessä maksettaisiin puolet laskennallisesta myyntivoiton verosta. Henkilöiden jo omistamien osakkeiden tai muiden sijoitustuotteiden myyntivoitoista tulee maksaa verot kokonaisuudessaan normaalisti.

101. Lapin Keskustanuoret: Verottomat osingot julki

Kansallisena veropäivänä julkistetaan yli satuhatta euroa tienanneiden suomalaisten tulot. Pääomatulojen osalta tulot eivät vastaa todellisuutta, mikäli henkilön tulot koostuvat osittain veropaista osingoista. Näiden osalta vain verotettava osuus näkyy henkilön pääomatulona, nollaverolla nostettava osuus puolestaan ei näy tuloissa. Esimerkiksi mikäli henkilö saa 100 000 euroa osinkotuloja ja tämä on alle 8 prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta, pääomatuloina henkilöllä näkyy vain 25 000 euroa. Esitämme, että henkilön tulotiedoilla esitettäisiin myös verovapaat osingot. Näin tulotietoja olisi yksinkertaisempi vertailla ja ne näyttäisivät henkilöiden todelliset tulot.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Mikäli tulotiedoilla esitettäisiin kaikki henkilöiden todelliset tulot, tulotiedoilla tulisi eritellä suuri määrä erilaisia tuloja esimerkiksi auto- tai ravintolatu ja verovapaat kustannustenkorvaukset.

Puoluekokous muistuttaa, että yhtiöt maksavat voitostaan aina veroa ennen kuin voiton voi jakaa eteenpäin. Tämän jälkeen samaan tuloon kohdistuu verotus toiseen kertaan, kun osingot verotetaan osakkeenomistajien tulona. Verosta vapaita osinkoja ei siis nykyjärjestelmässä ole olemassa.

Elinkeinot ja yrittäjyys

Keskustan Kymenlaakson piiri: Maakunnalliset omistajavaihdosfoorumit

Keskustanaisten Helsingin piiri: Pienyritysten mahdollisuuksia rekrytoida parannettava

Keskustan Kymenlaakson piiri: Viennin vauhdittaminen

Rovaniemen Keskustakerho: Yrityspalveluiden uudistus tehtävä seuraavaksi

Keskustan Kymenlaakson piiri: Teollisten investointien kotiuttaminen

Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Tutkimuksen ja tuotekehityksen lisääminen

Oulun Keskustakerho: Uudistetaan lääkejakelu

Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Elinkeinovapaus apteekkitoimintaan

Keskustan Helsingin piiri: Mahdollistetaan elinkeinovapaus apteekkitoiminnassa

102. Keskustan Kymenlaakson piiri: Maakunnalliset omistajavaihdosfoorumit

Kymenlaakson Keskusta esittää, että Keskustan tavoitteena on ajaa jokaisen maakuntaa omistajavaihdosfoorumeita. Tällä hetkellä lukemattomissa pienissä yrityksissä on ongelmana omistajan ikääntyminen ja työn jatkajan löytämisen vaikeus. Omistajavaihdosten sujuva onnistuminen on elintärkeää ympäri Suomea.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Omistajanvaihdoksilla on suuri merkitys yritysten kasvuhallittuuteen ja siten kykyyn työllistää sekä olemassa olevien työpaikkojen turvaamisessa. Moni ikääntynyt yrittäjä suunnittelee tällä hetkellä omistajanvaihdosta. Alueiden elinvoiman kannalta on tärkeää, että mahdollisimman moni yritys löytäisi jatkajan.

Maakunnalliset omistajanvaihdosfoorumit sopivat maakuntaliittojen vastuulle. Näin ollen omistajanvaihdosfoorumien perustamista tulee edistää

maakuntaliittojen hallinnossa esimerkiksi aloitteella.

103. Keskustanaisten Helsingin piiri: Pienyritysten mahdollisuuksia rekrytoida parannettava

Suomen työikäisen väestön määrä on laskenut jo vuosikymmenen ajan ja lasku näyttää jatkuvan edelleen. Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy, eikä Suomi näyttäydä houkuttelevana maana investoinneille, jos meillä on työvoimasta puutetta. Jotta pysyisimme pohjoismaisena hyvinvointivaltiona, tarvitaan lisäpanostuksia koulutukseen ja työperäiseen maahanmuuttoon. Mikäli tätä ei tehdä, Suomen Pankin ennusteen mukaan kasvu alkaa hiipua jo 2030-luvun jälkeen ja viimeistään 2040-luvulla.

Yksi suurimmista esteistä ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen on kielitaidon puute. Suomen yrittäjägallup viime kesältä kertoo, että yrityksissä kielitaitoa tarvitaan eniten asiakaspalvelussa, myynnissä, viestinnässä ja teknologian käyttöönotossa. Ulkomailta tulevilta ihmisiltä puuttuu suomen kielen osaaminen, mutta myös suomalaisilta työnantajilta puuttuu riittävä ja monipuolinen kielitaito.

Keskustanaisten Helsingin piiri esittää, että Suomen Keskusta nostaa julkiseen keskusteluun pienyritysten tarpeet: kuinka rekrytoidaan ulkomaalaista työvoimaa ja kuinka tuetaan ulkomaisen työvoiman kielitaitoa. Henkilöstön kielitaitoa voidaan parantaa intensiivikurssein ja kielilähettiläiden avulla. Pienyritysten tarpeisiin kehitetään suomenkielisten kielilähettiläiden verkosto, joka tukisi suomen kielen oppimista työajalla, ja auttaisi yrityksiä suomen kielen opetuksen hankkimisessa esimerkiksi palkkatuella.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

On löydettävä uusia matalan kynnyksen tapoja tukea pk-yrityksissä työskentelevän ulkomaalaisen työvoiman suomen tai ruotsin kielen opiskelua. Riittävä kielitaito on keskeinen osa ulkomaisen työvoiman kotoutumista. Palkkatuen hyödyntä-

mistä tukemaan työpaikalla tapahtuvaa kielten opiskelua tulee selvittää.

104. Keskustan Kymenlaakson piiri: Viennin vauhdittaminen

Keskustan Kymenlaakson piiri esittää, että Suomeen laaditaan teollisuuspoliittinen strategia, joka poikkihallinnollisesti kokoa politiikan eri lohkoista siihen liittyvät teemat logistiikan digitalisaatiosta TKI-asiakokonaisuuksiin. Strategia laaditaan poikkihallinnollisesti ja eri tutkimuslaitosten, alueiden ja elinkeinoelämän ja alueen edustajien kanssa laaja-alaisessa yhteistyössä. Strategia sisältää analyysin kunkin alueen teollisista vahvuuksista ja toimenpiteet valtakunnallisesti merkittävien klustereiden vahvistamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Tällä vaalikaudella työ- ja elinkeinoministeriössä on laadittu Uudistuvan teollisuuden strategia. Sen valmisteluun osallistuivat teollisuuden työnantaja- ja työntekijäliitot. Työryhmä esitti eri politiikkateemojen alla tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla Suomi on vuonna 2030 maailman kilpailukykyisin toimintaympäristö hiilineutraalisuuteen tähtäävälle teollisuudelle. Hallitus linjasi samaa teemaa puoliväliriihessä 2021. Kokonaan uudelle valmistelulle ei ole siten tarvetta. Jo valmistellun strategian jalkauttamiseksi on aloitteessa kuvattulla tavalla perusteltua käynnistää alueilla eri osapuolet mukaan ottava prosessi.

105. Rovaniemen Keskustakerho: Yrityspalveluiden uudistus tehtävä seuraavaksi

Suomessa on tehty historiallinen soteuudistus. Samoin työllisyyspalveluiden siirto kunnille on valtava. Aiemmin puhuttiin kokonaisvaltaisesta kasvupalvelu-uudistuksesta, jossa yksi tärkeä osa aiemmin mainittujen sote- ja työllisyyspalveluiden lisäksi oli yrityspalvelukentän yhtenäistäminen. Yrityspalveluiden uudistus on muiden uudistusten rinnalla unohtunut, ja yrittäjien palveluiden uudistaminen valtakunnallisesti tehokkaammaksi ei tunnu olevan politiikan asialistalla.

Nyt kun kunnille jää elinvoimapaalvelut, ovat yrittäjät hyvin eriarvoisessa asemassa ja kuntien erot yrityspalveluiden osalta valtavat. Siinä missä toinen kaupunki on luonut usein hankerahoilla oman kehitysyhtiön, jossa useita kymmeniä asiantuntijaa yritysneuvoja, voi toisessa kunnassa ainoa elinkeinoneuvoja antava toimija olla kunnanjohtaja tai yksittäinen elinkeinopäällikkö.

Meillä on useita toimijoita, jotka toimivat yritysten neuvonnan, rahoituksen, kasvun ja kehittämisen parissa ja paljon päällekkäisyyttä heidän toimintansa. On ELY-keskukset, Leaderit, Business Finland, TEKES. Samoin oppilaitokset sekä hankkeet tarjoavat usein erilaisia yritysten kehittämiseen liittyviä palveluita. Palveluita tarjoaa myös kolmas sektori, jossa toimii Uusyrityskeskus. Yrittäjien palvelut pitää olla yhdenvertaiset asuinpaikasta riippumatta. Yritykset ansaitsevat kaikki palvelut samalta luukulta. Palveluiden tuottajaverkosto on hyvä pitää laajana, eikä kunnallinen kehitysyhtiö saa kilpailla yksityisten konsulttien kanssa. Vaikka palveluiden saatavuutta ja alueellista tasavertaisuutta kehitettäisiin, olisi hyvä pitää monituottajamalli mukana.

Aloitteen taustalla on purkaa päällekkäisyyttä toimijakentässä, saada enemmän selkeyttä. Yrittäjät ansaitsevat samalaisen yhden luukun palvelut kuin työttömät työnhakijat.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Julkisten yrityspalveluiden kenttää on perustelua selkeyttää tulevalle vaalikaudella ottaen huomioon TE24-uudistus sekä maakunta- ja aluehallinnon kehittäminen sote-uudistuksen jälkeen. Tavoitteena on vastata asiakkaiden palvelutarpeisiin kokonaisvaltaisesti tarjoamalla palvelukokonaisuuksia ja yhden luukun toimintamallia. Tämä edellyttää laajaa viranomaisyhteistyötä ja keskinäistä vuoropuhelua yli sektorirajojen mm. Business Finlandin ja Finnveran kanssa.

Julkiset yrityspalvelut ovat eri selvitysten mukaan nykyisin pirstalaisia ja hajanaisia. Palvelujen kehitystyötä on ohjannut liiaksi hallinnollinen ja tuotelahtoinen ajattelu. Asiakaslähtöisyys on kadonnut.

Kunnat ovat resursseista riippuen kehittäneet omia paikallisia tai alueellisia palveluitaan valtionpalveluiden rinnalle.

Yrityspalveluja tulisi harkita suunnattavaksi yritysten elinkaaren mukaan rakennetuista palveluista (esim. aloittavat, kasvavat, lopettavat yritykset) sekä yritysten erilaisiin muutostilanteisiin kuten laajoihin investointi-, kriisi-, omistajanvaihdos-, työvoimapula- tai kansainvälistymistilanteisiin.

106. Keskustan Kymenlaakson piiri: Teollisten investointien kotiuttaminen

Suomeen luodaan toimintamalli isojen investointihankkeiden kotiuttamiseksi Suomeen. Investointiyrkki otetaan käyttöön tilanteissa, kun mittavaa investointihanketta suunnitellaan Suomeen. Ryhmä koordinoi valtionhallinnon vastaukset yrityksen sijoittumisen toimintaedellytyksiä vahvistaviin kysymyksiin, kuten infra- ja maankäyttötarpeista tai koulutuksen räätälöinnistä osaavan työvoiman varmistamiseksi sekä ryhmä koordinoi ohituskaistat ja nopeatutut käsittelyajat luvituksille ja viranomaiskäsittelyille yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Hallituksen puoliväliriihessä linjattiin investointien kiihdytyskaistaa koskevan toimintamallin valmistelusta. Mallia on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla ja siinä kuvataan, kuinka viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedonvaihto toimii merkittävässä investointihankkeissa. Erikseen tulee säätää siitä, mitkä investointihankkeet saavat etusijan niin lupakäsittelyssä kuin tuomioistuimissa.

107. Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Tutkimuksen ja tuotekehityksen lisääminen

Keskustan tulee jatkaa ponnisteluja T&K panostusten lisäämiseksi Suomessa. Nykytaso on alle 3 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tavoitetaso tämän vuosikymmenen loppuun mennessä tulee olla 4 prosenttia bruttokansantuotteesta. Valtaosa panostuksista (2/3) tapahtuu yksityisen sekto-

rin panostuksin. Valtion ja EU:n rahoituksella ja panostuksella on myös suuri vastuu ja merkitys korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkimuspanostuksissa. Erityisesti perustutkimuspanostuksiin valtiolla on tärkeä rooli. Suomen kilpailukykyyn ja pärjäämiseen T&K panostuksilla on suuri vaikutus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Talousskasvun edellytysten vahvistamisen näkökulmasta TKI-investointien pitkäjänteinen lisääminen on tärkeää. Yksin panosten lisääminen ei riitä kasvun vauhdittamiseen. Tarvitaan myös osaavaa työvoimaa ja innovaatiomyönteisestä sääntelyä sekä muita Suomea yritystoiminnan toimintaympäristönä kehittäviä uudistuksia.

Parlamentaarisen työryhmän esityksen mukaisesti on säädettävä erillinen rahoituslaki, joka määrittäisi vuotuisen valtion tutkimus- ja kehittämismenojen tason. Tavoitteen on julkisen sektorin tutkimus- ja kehittämismenojen tason nostaminen 1,33 prosentin BKT-osuuteen ennustetun talouskehityksen vallitessa vuoteen 2030 mennessä.

Yksityisen sektorin saaminen mukaan T&K-investointien kasvattamiseen on edellytys sille, että tavoitetasoon päästään. Tämän vuoksi instrumenttien valinnasta on painotettava niitä, joissa vipuvaikutus ja vaikutus talouskasvuun lyhyellä aikavälillä on suurin. Soveltavaan tutkimukseen on kohdistunut leikkauksia takavuosina, joten sen painottaminen on myös talouskasvun näkökulmasta perustelua. Soveltavan tutkimuksen painoarvo on merkittävä uuden luomisessa.

Yritysten uudistumisen kannalta tärkeät tutkimus- ja kehitystyöinvestoinnit on saatava levitettyä koko maahan ja myös pk-yrityksiin. Alueiden kehittäminen on linkitettävä vahvemmin innovaatiopolitiikkaan.

TKI-politiikassa tarvitaan tämän vuoksi erilaisia instrumentteja. Parlamentaarinen TKI-ryhmä tuki TKI-verokannusteen käyttöönottoa. Se loisi monelle yritykselle matalan kynnyksen lähteen uudistumaan ja kehittämään toimintaansa. Tämän lisäksi uusia instrumentteja, jotka vahvistavat TKI-

toimintaa eri puolella Suomea. Näin tuettaisiin myös maakuntaohjelmien toteuttamista ja alueiden elinvoiman vahvistamista perustuen niiden omiin vahvuuksiin ja voitaisiin rohkaista yrityksiä ja muita toimijoita kansainvälistymään ja kasvamaan viennin kautta. Alueen korkeakouluilla, erityisesti ammattikorkeakouluilla, olisi tässä tärkeä rooli.

108. Oulun Keskustakerho: Uudistetaan lääkejakelu

Esitämme, että lääkejakelu uudistetaan kilpailu- ja kuluttajaviraston riippumattoman selvityksen suuntaviivojen mukaan vastaamaan paremmin suomalaisten tarpeita. Suomen nykyinen lääkelaki on yli 30 vuotta vanha ja auttamatta vanhentunut. Uudistuksia ei ole tehty, vaikka toimintaympäristö ja ihmisten tarpeet ovat muuttuneet ja vaikka nykyisessä hallitusohjelmassakin on tämän suuntainen kirjaus.

Puoluekokouksen tulee ottaa selkeä kanta apteekkitoiminnan elinkeinonvapauden puolesta.

Apteekkiliiketoimintaa tulisi verrata terveystalvelujen tuottajiin, jolloin lainsäädännössä ei ole tarveharkintaan perustuvia lupajärjestelmiä eikä yritysmuutorajoituksia.

Väestön ikääntyessä säännöllisen lääkehoidon piirissä on yhä enemmän ihmisiä ja lääkehoidon kustannukset yksilöille ja yhteiskunnalle nousevat voimakkaasti. Lääkekustannusten nousu on merkittävä kansantaloudellinen kysymys. Kaikki muut Pohjoismaat ovat uudistaneet apteekkijärjestelmän sääntelyn 2000-luvulla ja saaneet kilpailun lisäämisen myötä huomattavia hyötyjä kansalaisilleen ilman veronmaksajien rahaa. THL:n, Fimean ja Kelan selvityksen mukaan Pohjoismaiden malli laskisi lääkekustannuksia Suomessa.

Yhteiskunnan ja lääkkeen käyttäjän kannalta tärkeää on lääkkeiden hyvä saatavuus, korkea lääke- ja lääkitysturvallisuus sekä kohtuulliset kustannukset. Yksinoikeusjärjestelmä ei luo riittävää kannustinta kehittää lääkejakelua asiakkaiden tarpeita vastaavaksi. Nykyisen esimerkiksi apteekkien aukioloajat rajoittavat lääkkeiden saatavuutta erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella.

1 SOTE-uudistus, digitalisaatio, robotiikka, lääkehoi-
2 don kehittyminen, lääkkeiden käyttäjien muut-
3 tuvat tarpeet sekä tarve tuottaa yhdenvertaisesti
4 laadukkaita lääkehuollon palveluita koko maassa
5 edellyttävät apteekkitoimijalta uusia toimintata-
6 poja sekä nykyistä suurempia resursseja toiminnan
7 järjestämiseksi kustannustehokkaasti. Sääntelyllä
8 tätä kehitystä ei pidä estää.

9
10 Uudistuksen myötä lääkkeiden myyntikanavat mo-
11 nipuolistuvat ja lääkkeitä pystytään toimittamaan
12 olosuhteista huolimatta myös kotiin. Omistukseen,
13 sijaintiin ja apteekkilupien määrään liittyvän sään-
14 telyn purkaminen turvaa apteekkipalveluiden
15 yhdenvertaisen saatavuuden ja saavutettavuuden
16 kaikkialla Suomessa. Yhteiskunnan varoja ei tarvit-
17 se käyttää maantieteellisen kattavuuden varmis-
18 tamiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

21
22 Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen kilpailun
23 lisäämisestä apteekkialalla turvaten kuitenkin
24 harvaan asuttujen alueiden lääkehuolto.
25
26 Maailman muuttuessa myös avohuollon lääkeja-
27 kelun eli apteekkijärjestelmämme on muututtava.
28 Nykyisellään apteekkien perustaminen on liian
29 vaikeaa ja hidasta, eikä tarjonta pääse vastaamaan
30 kunnolla ihmisten tarpeisiin niin apteekkien sijain-
31 nin kuin vaikkapa aukiolojen suhteen. Toisaalta
32 pienempien paikakuntien apteekit taistelevat
33 kannattavuuden kanssa. Apteekkeja koskevaa
34 lainsäädäntöä tuleekin kehittää huomioiden mo-
35 lemmat näkökulmat ja kattavan apteekkiverkoston
36 turvaaminen.

37
38 Keskusta ei ole valmis luopumaan suomalaises-
39 ta apteekkijärjestelmästä, mutta lainsäädäntöä
40 voidaan uudistaa. Uudistamisen lähtökohtana on
41 oltava asiakkaiden tarpeet, lääketurvallisuus, lääk-
42 keiden hyvä saatavuus ja järjestelmän kokonaista-
43 loudellisuus. Apteekit pitää myös nivoa tiiviimmin
44 osaksi muuta terveydenhuoltoa ja apteekki voisi
45 olla tulevaisuudessa paikka, josta saa laajemmin-
46 kin terveystalveluita.

47
48 Apteekkitoiminnan on syytä perustua jatkossakin
49 farmaseuttiseen osaamiseen. Keskusta on valmis
50 lainsäädännön uudistuksiin, joissa apteekkien

omistuspohjaa voidaan laajentaa ja kilpailua lisätä eri tavoin. Keskustan tavoitteena on, että myös reseptilääkkeet on mahdollista saada kotiin kan- nettuna, turvallisesti ja lääkeneuvonta varmistaen.

109. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Elinkeinovapaus apteekkitoimintaan

Suomen nykyinen lääkelaki on yli 30 vuotta vanha eikä uudistuksia ole tehty, vaikka toimintaympäristö ja ihmisten tarpeet ovat muuttuneet. Lääke- jakelu tulee uudistaa kilpailu- ja kuluttajaviraston riippumattoman selvityksen suuntaviivojen mu- kaisesti.

Väestön ikääntyessä säännöllisen lääkehoidon piirissä on yhä enemmän ihmisiä ja lääkehoidon kustannukset yksilöille ja yhteiskunnalle nousevat voimakkaasti. Muissa Pohjoismaissa apteekkijär- jestelmän sääntelyn uudistaminen on jo toteu- tettu. THL:n, Fimean ja Kelan selvitysten mukaan Pohjoismaiden malli laskee lääkekustannuksia. Yksinoikeusjärjestelmä ei toisaalta myöskään luo riittävää kannustinta kehittää lääkejakelua. Omistukseen, sijaintiin ja apteekkilupien määrään liittyvän sääntelyn uudistaminen turvaa apteek- kipalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden koko Suomessa.

Varsinais-Suomen Keskusta esittää, että puolue- kokous ottaa selkeän kannan apteekkitoiminnan elinkeinonvapauden puolesta. Nykyinen apteekkien omistajuusrajoite muodostaa poikkeuksen ylei- seen perustuslailliseen elinkeinonvapauden peri- aatteeseen. Apteekkitoimintaa tulee verrata ter- veystalveluiden tuottajiin, jossa toimijoiden osalta lainsäädännössä ei ole tarveharkintaan perustuvia lupajärjestelmiä eikä yritys- muutorajoituksia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa Oulun Keskustakerhon aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 108).

110. Keskustan Helsingin piiri: Mahdol- listetaan elinkeinovapaus apteekkitoi- minnassa

5 Keskustan Helsingin piiri ehdottaa, että lääkejakelu
6 uudistetaan kilpailu- ja kuluttajaviraston riippu-
7 mattoman selvityksen suuntaviivojen mukaan
8 vastaamaan paremmin suomalaisten tarpeita.
9 Näistä yksittäisenä ehdotuksena Keskustan puo-
10 luekokouksen tulisi ottaa selkeä kanta apteekkitoi-
11 minnan elinkeinonvapauden puolesta.

12
13 Helsingin Keskusta ei näe perusteita nykyiselle
14 apteekkien omistajuusrajoitteelle, joka muodostaa
15 poikkeuksen yleiseen perustuslailliseen elinkeinon
16 vapauden periaatteeseen. Apteekkiliiketoimintaa
17 tulisi verrata terveystalvelujen tuottajiin, jossa
18 toimijoiden osalta lainsäädännössä ei ole tarve-
19 harkintaan perustuvia lupajärjestelmiä eikä yritys-
20 muutorajoituksia. Siitä huolimatta terveystalveluja
21 tuotetaan laadukkaasti ja hyvin.

22
23 Suomen nykyinen lääkelaki on yli 30 vuotta van-
24 ha ja auttamatta vanhentunut. Uudistukset ovat
25 välttämättömiä toimintaympäristön ja ihmisten
26 tarpeiden muututtua. Väestön ikääntyessä sään-
27 nöllisen lääkehoidon piirissä on yhä enemmän
28 ihmisiä ja lääkehoidon kustannukset yksilöille ja
29 yhteiskunnalle nousevat voimakkaasti. Lääkekus-
30 tannusten nousu on merkittävä kansantaloudelli-
31 nen kysymys.

32
33 Kaikki muut Pohjoismaat ovat uudistaneet apteek-
34 kijärjestelmän sääntelyn 2000-luvulla ja saaneet
35 kilpailun lisäämisen myötä huomattavia hyötyjä
36 kansalaisilleen ilman veronmaksajien rahaa. THL:n,
37 Fimean ja Kelan selvityksen mukaan Pohjoismai-
38 den malli laskisi lääkekustannuksia Suomessa.

39
40 Yhteiskunnan ja lääkkeen käyttäjän kannalta
41 tärkeää on lääkkeiden hyvä saatavuus, korkea
42 lääke- ja lääkitysturvallisuus sekä kohtuulliset
43 kustannukset. Yksinoikeusjärjestelmä ei luo riittä-
44 vää kannustinta kehittää lääkejakelua asiakkaiden
45 tarpeita vastaavaksi. Nykyisen esimerkiksi apteek-
46 kien aukioloajat rajoittavat lääkkeiden saatavuutta
47 erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella.

48
49 Omistamisen vapauttaminen samaan aikaan kun
50 lääketurvallisuudesta, valvonnasta ja alueellisuus-

desta pidetään kiinni, on turvallinen polku tuoda
kilpailun etuja menettämättä nykyisen järjestel-
män hyötyjä. Se myös avaa uusia uramahdolli-
suuksia proviisoreille ja farmaseuteille. Lääkkeet
myytäisiin jatkossakin apteekista.

SOTE-uudistus, digitalisaatio, robotiikka, lääkehoi-
don kehittyminen, lääkkeiden käyttäjien muut-
tavat tarpeet sekä tarve tuottaa yhdenvertaisesti
laadukkaat lääkehuollon palvelut maankattavasti
ja kustannustehokkaasti, edellyttävät apteek-
kitoimijalta uusia toimintatapoja sekä nykyistä
suurempia investointeja toiminnan järjestämiseksi
kustannustehokkaasti. Sääntelyllä tätä kehitystä ei
pidä estää.

Nykyinen lainsäädäntö rajoittaa alan kehittymistä,
kuluttajaa ja yhteiskuntaa hyödyttävää kilpailua
sekä apteekin omistamista. Sääntelyn uudistami-
nen on välttämätöntä, jotta näihin kysymyksiin
löytyy ratkaisu.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa
Oulun Keskustakerhon aloitteeseen antamaansa
vastaukseen (aloite 108).

Oikeudelliset kysymyk- set ja sisäinen turvalli- suus

Keskustan Utajärven kuntayhdistys: Sähkön
siirron maanomistajakorvaukset ajan tasalle
Suomen Keskustanaiset: Poliisin palvelut
turvattava hajauttamalla
Ostrobotnian kustantaseura: Suojataan
lapsen oikeus kaikkiin vanhempiinsa
Helsingin Keskustanuoret: Vainotuille
opiskelijoille turvaa, tukea ja opiskelupaikka
Suomesta Students at risk -ohjelman kautta
Keskustan Kouvolan kunnallisjärjestö:
Poliittisesti valituista vaalilautakunnista
luovuttava
Varsinais-Suomen Keskustanuoret:
Äänioikeusikäraja laskettava 15 vuoteen
Etelä-Savon Keskustanaiset: Drive in
-äänestäminen käyttöön kaikissa vaaleissa
Keskustaopiskelijat: Äänestyspisteitä kaikille
kampuksille
Keskustan Jalasjärven paikallisyhdistys: Ei
nettiäänestystä Suomeen

111. Keskustan Utajärven kuntayhdistys: Sähkön siirron maanomistajakorvaukset ajan tasalle

Suomen sähköenergiaomavaraisuuden vuoksi on
tärkeää, että uutta kotimaista energiantuotantoa
rakennetaan. Tuulivoimapuistoille soveltuvat
alueet sijaitsevat usein etäällä jo aiemmin raken-
netuista sähkönsiirtolinjoista. Uusien siirtolinjojen
rakentamista on välttämätöntä toteuttaa.

Monet maanomistajat ovat tyytymättömiä tuuli-
puistojen sähkönsiirtolinjojen lunastuskorvauksis-
ta ja lunastusmenettelyistä. Lunastukset kosketta-
vat tuhansia maanomistajia.

Voimajohdon haltijalla on johtoalueeseen käyttö-
oikeus, jonka perusteella se voi raivata johtoauke-
an, rajoittaa rakentamista johtoalueelle ja puiden
kasvua reunavyöhykkeellä.

Lain mukaan lunastettavan omaisuuden omistajan
tulee saada taloudellisista menetyksistään täysi
korvaus. Korvausperusteet tulee määritellä siten,
että ne kattavat kiinteistölle tulevan pysyvän ar-
vonalennuksen ja haitan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Tuulivoiman liityntäjohtojen tilanne on maanomis-
tajille erittäin haastava ja epäreilu. Pahimmassa ta-
pauksessa kantaverkon vahvistaminen ja lukuisat
tuulivoiman liityntäjohtot voivat tarkoittaa jopa
kolmea rinnakkaista johtokäytävää. Liityntäjoht-
tojen rakentamiskustannuksia pyritään pitämään
mahdollisimman alhaisina ja samalla maanomista-
jista tulee hankkeiden maksumiehiä. Maanomista-
jalle tämä on kohtuutonta.

Puoluekokous kannustaa lunastuslain uudistuk-
seen, jossa korvauksiin tehdään selkeä tasokoro-
tus sekä elinkeinotakuusäännöksen täsmennys
metsäelinkeinon eduksi. Puuston myynti lunas-
tustoimituksen yhteydessä olisi myös saatettava
verohuojennuksen piiriin.

Tuulivoiman liityntäjohtojen yhteisrakentaminen
tai rakentamisen koordinoitavuus tulee saattaa
erikseen määritetyille taholle. Tällä hetkellä yhteis-
rakentamista ei tapahdu eikä linjoja koordinoida.
Tämä aiheuttaa turhaa metsäkatoa, maankäytön
pirstaloitumista ja metsäelinkeinon harjoittamisen
häiritsemistä.

**112. Suomen Keskustanaiset: Poliisin
palvelut turvattava hajauttamalla**

Hajautettu Suomi on kriisinkestävä ja huoltovar-
ma. Kun kaikkia toimintoja ja ihmisiä ei ole keski-
tetty samaan paikkaan, terrori-iskut, pandemiat ja
luonnonkatastrofit eivät saa koskaan koko maata
polvilleen.

Suomen Keskustanaiset näkee, että keskittämispo-
litiikan myötä valtion virastot on sijoitettu suuriin
kaupunkeihin. Valtion tehtävä on edelleen huo-
lehtia siitä, että julkinen hallinto tarjoaa ihmisille
hyvät palvelut ja toimintaedellytykset. Julkisen

hallinnon on oltava ketterä ja joustava, jotta ihmisten tarpeisiin voidaan reagoida nopeasti.

Julkisen hallinnon digitalisaatio, sääntelyn sujuvoittaminen sekä kustannustehokas julkisten tilojen yhteiskäyttö, tilojen rakentaminen ja kunnossapito ovat osa-alueita, joissa voidaan edelleen parantaa tuottavuutta. Näille tulisi asettaa uusia konkreettisia tavoitteita, jotta verovarot käytetään mahdollisimman viisaasti.

Suomen Keskustanaiset esittää, että poliisin toimiloja hajautetaan maakuntiin.

Poliisiorganisaatio on kamppailut pitkään taloudellisten haasteiden kanssa. Maakunnissa toimitilat ovat edullisempia, eivätkä siten kuluta poliisien saamasta rahoituksesta valtaosaa. Hajauttamalla pystytään turvaamaan poliisin kenttätö, läsnäolo kaikkialla Suomessa sekä kohtuullistamaan vastekojoja.

Henkilöstön määrän lisääminen poliisissa lisää myös työntekijöiden hyvinvointia. Poliisin tehtävien hoitamisen turvaaminen luo yhteiskuntaamme vakautta ja hyvinvointia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskusta pitää tärkeänä, että poliisi näkyy ja kuuluu koko maassa.

Keskusta on sisäisen turvallisuuden ja oikeuspolitiikan linjauksessaan esittänyt kokonaistyöajallisten lähipoliisien palkkaamista haja-asutusalueilla.

Linjauksessa todetaan, että ”vuoroissa päivystävien poliisipartioiden käyttö ei ole kustannussyistä mahdollista tai edes järkevää tehtävien vähyyden vuoksi, mutta alueella voi työskennellä poliisi kokonaistyöajalla. Lähipoliisi vastaisi tarvittaessa päivystystehtävistä, mutta voi tehdä alueella myös yhteisöllisiä tehtäviä, kuten turvallisuuskasvatusta kouluissa.”

Tämä esitys on edelleen ajankohtainen ja vastaisi osaltaan puoluekokousaloitteessa ilmaistuihin tavoitteisiin. Vaikka puoluekokous ei yhdy aloit-

teeseen, se pitää aloitteen tavoitteita - turvallista arkea suomalaisille koko maassa - kannatettavana.

113. Ostrobotnian keskustaseura: Suojataan lapsen oikeus kaikkiin vanhempiinsa

Yhä useammassa perheessä lapsella on useampia kuin kaksi tosiasiallista vanhempaa. Esimerkiksi silloin, kun on kyse uusperheestä, apilaperheestä tai polyamoristen vanhempien perheestä. Lapsen oikeusturva vaatii, että jokaista hänen tosiasiallista vanhemmuussuhdettaan tuetaan ja suojataan. Lapsi luo kiintymyssuhteen jokaiseen vanhempaansa vanhempien lukumäärästä riippumatta. Joskus lapsen perheessä on kahta useampia vanhempia jo lapsen syntymästä lähtien. Tällaisissa perhetilanteissa lapsen etu on syntyä oikeudellisesti selkeään tilanteeseen, jossa lapsen oikeudelliset perhesuhteet ovat yksiselitteiset jo ennen lapsen syntymää.

Joskus on kyse siitä, että lapselle on lapsen elämän varrella muodostunut tosiasiallinen vanhemmuussuhde johonkin hänelle merkitykselliseen aikuiseen. Tällainen suhde on nykyään mahdollista vahvistaa perheen sisäisellä adoptiolla, mutta yhden vanhemmista on luovuttava vanhemmuudesta, jos lapsella muuten olisi adoption seurauksena kolme oikeudellista vanhempaa. Usein lapsen etu todellisuudessa vaatisi sekä suhteen luomista uuteen vanhempaan että yhteyden säilyttämistä jo olemassa oleviin vanhempiin.

Nykyainsäädäntö mahdollistaa, että lapsella voi olla enemmän kuin kaksi huoltajaa. Tämä ratkaisee lapsen huoltoon liittyviä käytännön kysymyksiä, mutta ei takaa lapsen oikeuksia. Lapsen oikeudet elatukseen, tapaamiseen ja perintöön liittyvät ainoastaan oikeudelliseen vanhemmuuteen. Myös perhevapaat on sidottu yhä tiukemmin oikeudelliseen vanhemmuuteen, mikä rajaa useamman vanhemman lasten oikeutta hoivaan.

Keskusta edistää mahdollisuutta vahvistaa lapselle kahta useampia oikeudellisia vanhempia. Sen

mahdollistamiseksi vanhemmuuslakia tulee uudistaa siten, että oikeudellisesta vanhemmuudesta voitaisiin sopia sitovasti ennen lapsen alulle saatamista kolmen tai neljän vanhemman perheissä. Lisäksi adoptiolakia tulee uudistaa siten, perheen sisäisessä adoptiossa ei kenenkään tarvitse luopua vanhemmuudestaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Lapsella on oikeus huolenpitoon ja välittämiseen. Välistä voi kuitenkin syntyä tilanteita, joissa vanhempi tai vanhemmat eivät pysty riittävällä tavalla huolehtimaan lapsestaan. Tällöin voi olla perusteltua määrätä lapselle vanhemman tai vanhempien ohien kolmas huoltaja. Puoluekokous katsoo, että nyt voimassa oleva lainsäädäntö tarjoaa riittävän turvan lapselle sen mahdollistaessa useamman kuin kahden huoltajan määräämisen lapselle.

Useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman vahvistaminen lapselle voisi myös aiheuttaa ongelmia esimerkiksi erotilanteissa. Lapsen ja vanhemman välisen tapaamisoikeuden vahvistaminen esimerkiksi neljän vanhemman ja lapsen kesken voi muodostaa tilanteen, jossa lapsi on jatkuvasti eri vanhemman luona. Tätä ei voida pitää lapsen edun mukaisena ratkaisuna.

114. Helsingin Keskustanuoret: Vainontuille opiskelijoille turvaa, tukea ja opiskelupaikka Suomesta Students at risk -ohjelman kautta

Maailma on ollut viime aikoina hyvin sekasortoisessa tilassa, mutta vuosikymmenestä ja vuodesta toiseen eri maissa opiskelijoita pidätetään tai vainotaan heidän poliittisen aktivisminsa vuoksi.

Opiskelijat ovat saattaneet olla mukana opiskelijaliikkeessä, ay-toiminnassa tai vaikkapa erilaisissa poliittisissa mielenosoituksissa. Kenenkään ei pitäisi joutua lopettamaan tai keskeyttämään opintoja vainon takia.

Helsingin Keskustanuoret esittävät Suomeen Students at risk -ohjelmaa, joka saattaisi yhteen

järjestöjen tuella vainottuja opiskelijoita ja korkeakouluja. Ohjelma on jo käytössä mm. Norjassa.

Ohjelma tarjoaisi akateemiset edellytykset täyttävälle opiskelijalle stipendin, joka kattaisi opiskelun ja asumisen kuluja. Ohjelma antaisi mahdollisuuden jatkaa opintoja ja tukea ihmisoikeuksien toteutumista. Myös suomalainen elinkeinoelämä hyötyisi tästä, kun yritykset saisivat osaavia työntekijöitä.

Helsingin Keskustanuoret esittävät, että ohjelma käynnistetään mahdollisimman pian, koska esimerkiksi Venäjällä mielenosoittaminen sotaa vastaan voi laittaa monet opiskelijat vaaraan heikentyneen sananvapaustilanteen vuoksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen turvata vainottujen opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia.

Suomesta turvapaikan saaneille opiskelijoille on syytä tarjota mahdollisuuksia edistää opintojaan myös Suomessa. Opiskelijoiden osalta on huomioitava tasapuolisesti samat turvapaikan ehdot kuin muidenkin turvapaikkaa hakeneiden osalta. Viranomaisten arvioiessa hakijan oikeutta turvapaikkaan on huomioitava myös mielipiteidensä tai taustojensa takia vainoa ja uhkaa kohtaavat opiskelijat.

On myös tärkeää, että Suomeen sodan jaloista paenneiden opiskelijoiden olisi mahdollista edistää opintojaan ja työllistymistään Suomessa.

Ukrainasta Suomeen paenneita opiskelijoita varten laadittiin keskustalaisen tiede- ja kulttuuri-ministeri Kurvisen ministerikaudella toimenpideohjelma ukrainalaisten korkeakouluopiskelijoiden ja tutkijoiden tukemiseksi. Toimenpideohjelma mahdollistaa muun muassa maahan tuleville ukrainalaisille mahdollisuuksia korkeakouluopintojen aloittamiseen tai korkeakouluopintojen ja tutkimustyön jatkamiseen.

Ukrainalaisilla, joilla on jo opinto-oikeus ukrainalaisessa korkeakoulussa, on mahdollisuus saada erillinen opinto-oikeus suomalaisiin korkeakouluihin

tilapäisen suojelun kriteereillä. Ne ukrainalaiset, joilla opinto-oikeutta ei ukrainalaisessa korkeakoulussa ole, on mahdollisuus opintoihin avoimessa korkeakoulussa. Tilapäisen suojelun kriteerit täytävälle ukrainalaisille opiskelijoille erillisopinnot ja avoin korkeakoulutus ovat maksuttomia.

Yksi osa toimenpidekokonaisuutta on myös näistä mahdollisuuksista tiedottaminen, ja sotaa pakenevien ukrainalaisten opiskelijoiden tavoittaminen.

115. Keskustan Kouvola kunnallisjärjestö: Poliittisesti valituista vaalilautakunnista luovuttava

Valtakunnallisissa vaaleissa paikallisina käytännön toimeenpanevina vaaliviranomaisina toimivat noin 2000 vaalilautakuntaa ympäri Suomen. Kun jokaisessa lautakunnassa on viisi varsinaista ja viisi varajäsentä, tarkoittaa tämä, että näihin nimettyinä on noin 20000 henkeä. Näiden nimeäminen tapahtuu kussakin kunnassa poliittisille toimijoille ”jyvitettynä”.

Vaalilautakunnan jäsenen esteellisyysäänöksiä kiristettiin vuonna 2016 niin, että ehdolla oleva ei voi toimia lautakunnan jäsenenä. Tasapuolisen kohtelun kannalta tämä on hyvä asia, mutta samalla se vaikeutti lautakuntien jäsenien saamista, kun sekä ehdokkaita että lautakuntien jäseniä haetaan samasta aktiivisten toimijoiden joukosta. Niin ikään tilanne on etenkin suuremmissa kaupungeissa johtanut siihen, että lautakuntien nimeämisiä joudutaan käsittelemään useammissa kaupunginhallituksen kokouksessa, kun kaikkia paikkoja ei ole saatu täytettyä tai jo lautakuntaan nimetyt henkilöt ovatkin ryhtyneet ehdokkaiksi.

Keskustan Kouvola kunnallisjärjestö esittää, että vaalilautakuntien jäsenten poliittisesta nimeämisestä luovuttaisiin. On ymmärrettävää, että tätä on haluttu ylläpitää; kun lautakunnassa on edustettuina eri puolueet, toimii keskinäinen valvonta estäen mahdollisuuden vaalivilppiin. Nykyiselläänkin kuitenkin liki puolet äänistä annetaan jo muutoin kuin poliittisesti valittujen vaaliviranomaisten valvonnassa (ennakkoääninä) eikä tästäkään ole aiheutunut riskiä vaalien luotettavuudelle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Vaalien luotettavuus on demokraattisessa yhteiskunnassa äärimmäisen tärkeää. Äänestäjien on voitava luottaa siihen, että vaalivilppiä ei missään olosuhteissa pääse tapahtumaan, eikä kenellekään saa edes syntyä perusteltua epäilyä sen mahdollisuudesta.

Puoluekokouksen mielestä vaalien luotettavuus turvataan parhaiten nykyisen kaltaisella järjestelmällä, jossa vaalilautakuntien jäsenet nimitetään poliittisesti. Lautakunnissa ovat edustettuina eri puolueet ja keskinäinen valvonta estää mahdollisuuden vaalivilppiin. Puoluekokouksen mielestä käytössä oleva valintatapa turvaa parhaiten vaalien luotettavuuden.

Puoluekokous toteaa, että vaikka ennakkoäännet annetaan muutoin kuin poliittisesti valittujen vaaliviranomaisten valvonnassa, tapahtuu ennakkoäänntenkin laskenta poliittisesti nimitettyjen vaaliviranomaisten toimesta. Äänten laskenta on keskeinen osa vaaleja. Vaaliviranomaisten tekemät tulkinnot äänten hyväksymisestä tai hylkäämisestä voivat vaikuttaa vaalien lopputulokseen. Poliittisesti valittujen vaalivirkailijoiden keskinäinen valvonta on paras tapa estää erilaiset tulkinnot koskien esimerkiksi äänten hylkäämistä epäselvän käsialan tai muun perusteen takia.

Puoluekokous jakaa kuitenkin aloitteen huolen siitä, että vaalivirkailijoita voi olla vaikea saada vaalilautakuntiin. Puoluekokous huomauttaa, että vaikka vaalivirkailijat nimitetään vaalilautakuntiin poliittisen prosessin kautta, ei puolueen valitseman vaalivirkailijan tarvitse olla välttämättä poliittisesti aktiivinen. Puoluekokous kannustaakin kuntia tarkastelemaan vaalivirkailijoille maksettuihin palkkioita, jolloin vaalivirkailijana toimimisen houkuttelevuus voisi kasvaa.

116. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Äänioikeusikäraja laskettava 15 vuoteen

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että äänioikeusikäraja laskettaisiin 15 vuoteen. Kun suomalainen täyttää 15 vuotta, häntä alkaa sitoa

rikosoikeudellinen vastuu sekä verovelvollisuus. Siksi olisi oikeudenmukaista, että silloin saisi myös vaikuttaa päätöksentekoon.

Keskusta on jo nyt edelläkävijä kannattamalla äänioikeusikärajan laskemista 16 vuoteen. On kuitenkin syytä kysyä, mihin juuri tuo valittu 16 vuotta perustuu. Sen sijaan 15 vuoden ikärajalla on selvät ja painavat perusteet.

Äänioikeusikärajan lasku voisi myös helpottaa ensimmäistä äänestyskokemusta: 15-vuotiaana useimmat nuoret asuvat vielä syntymäpaikkakunnallaan, ja kannanottaminen kunnan asioihin voi olla helpompaa, kuin esimerkiksi uudella opiskelupaikkakunnalla. On myös todennäköisempää, että nuori tuntee jonkun ehdokkaan henkilökohtaisesti. Kun on kerran äänestänyt nuorena, niin sen tekee todennäköisesti myös uudelleen.

15-vuotiaat ovat myös kunnallisten palveluiden suurkuluttajia, puhutaan sitten kouluista, terveydenhuollosta tai nuorisotyöstä. Äänioikeusikärajan lasku pakottaisi päättäjät puhumaan myös 15-18-vuotiaiden elämän suurista kysymyksistä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen äänestysikärajan laskemisesta 15 vuoteen mutta kannattaa ikärajan laskemista 16 vuoteen.

Keskusta on jo vuodesta 2005 kannattanut äänestysikärajan laskemista kuntavaaleissa 16 vuoteen. Myöhemmin Keskusta on puoluekokouksensa päätöksillä laajentanut esityksensä ikärajan laskemisesta 16 vuoteen koskemaan kaikkia yleisiä vaaleja eli myös valtiollisia ja aluevaaleja. Vaalikelpoisuuden ikärajan Keskusta on halunnut pitää täysi-ikäisyydessä eli 18 vuodessa.

Keskustan puoluekokous on katsonut, että äänestysikärajan laskeminen pitäisi toteutua kautta linjan vuoteen 2023 mennessä. Näin ei ole tapahtunut.

Äänestysikärajan laskemisella ei ole ollut riittävää poliittista ja parlamentaarista tukea, vaikka tämä kysymys on yhdistänyt esimerkiksi Keskustaa ja vihreitä. Myöskään kansalaiset eivät ole asialle

kovin hyvin lämmenneet. Esimerkiksi Kuntaliiton laajassa (miltei 11 000 vastaajaa) tutkimuskylyssä vuodelta 2020 vain harvempi kuin viidennes kannatti äänestysikärajan laskemista ja 62 % ei ollut esitykselle myönteisiä. Kyselyn nuorimmassa-kin ikäluokassa eli 18-29 -vuotiaissa oli kannattajia vain 23 %.

Puoluekokous toteaa, että Varsinais-Suomen Keskustanuorten aloitteessa esitetyt perusteet äänestysikärajan laskemiselle ovat vahvoja. Vastuiden, velvollisuuksien ja oikeuksien tulee hyvässä yhteiskunnassa kulkea tasapainossa myös eri ikäryhmät huomioiden.

Puoluekokous katsoo kuitenkin, että tässä vaiheessa on järkevintä edetä poliittisten realiteettien pohjalta ja edistää puolueen pitkäaikaista tavoitetta äänioikeusikärajan laskemista 16 vuoteen. Oleellista on saada asialle entistä vahvempaa tukea myös muista puolueista ja kansalaisilta.

117. Etelä-Savon Keskustanaiset: Drive in -äänestäminen käyttöön kaikissa vaaleissa

Suomalainen yhteiskunta on yhä moninaisempi, mutta äänestäminen on perusoikeus ja sen pitää olla helppoa. Viime vaaleissa oli käytössä Drive in -äänestäminen koronaan sairastuneille, mutta se voisi olla käytössä myös kaikissa tulevaisuuden vaaleissa. Drive in -äänestykset ovat olleet suosittuja ja ne saivat paljon huomiota mediassa. Autoilu ei ole pitkien välimatkojen maassa mikään mörkö, sillä sen tuomia päästöjä vähennetään biopolttoaineilla, ajoneuvojen energiatehokkuudella ja sähköautoilla.

YK:n vammaissopimuksen 29 artiklan mukaan äänestysmenettelyt ja -järjestelyt on oltava saavutettava ja helppokäyttöisiä. Sähköinen äänestys olisi helppo liikuntarajoitteiselle, mutta turvallisuus- ja kyberasiantuntijat eivät pidä järkevänä edistää sähköistä äänestystä. Drive in -äänestys vahvistaa yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteiden näkemykseen äänestyspaikkojen saavutettavuuden ja houkutte-

levuuden parantamisesta, mutta ei halua lainsäädäntöön yksityiskohtaisia määräyksiä äänestyspaikoista ja -tavoista.

Suomessa äänestäminen on suhteellisen helpoa etenkin pitkän ennakköäänestysajan, koti- ja laitosäänestysmahdollisuuksien sekä ulkomailla asuvien kirjeäänestysmahdollisuuden vuoksi. Äänestäjiä myös informoidaan hyvin kotiin postitetulla äänioikeusilmoituksella, muilla tavoin sekä kannustetaan uurnille viestintäkampanjoin.

Äänestyspaikkojen saavutettavuudessa on kuitenkin liian suuria alueellisia ja kuntakohtaisia eroja, jotka luovat epätasa-arvoa äänestäjien välille heidän asuinpaikastaan riippuen ja vaikuttavat todennäköisesti myös äänestysaktiivisuuteen.

Vaalilain mukaan äänestysalueista päätetään kuntien valtuustoissa. Äänestyspaikkojen lukumäärän ja sijainnit päättää kunnanhallitus. Puoluekokous toteaa, että paikallisella päätöksenteolla on merkittävin vaikutus äänestyspaikkojen saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja houkuttelevuuteen.

Etenkin monissa asukasluvultaan pienemmissä mutta pinta-alaltaan varsin laajoissa kunnissa äänestysalueena saattaa on koko kunta ja ennakko- sekä varsinaisen päivän äänestyspaikkokin on monesti vain yksi.

Puoluekokous katsoo, että äänestyspaikkojen saavutettavuuden, esteettömyyden ja houkuttelevuuden parantamiseksi löytyy keinoja ja siihen tarvitaan nyt poliittista tahtoa. Puoluekokous edellyttää, että keskustalaiset päättäjät kunnissaan hyvissä ajoin ennen tulevia eduskuntavaaleja ovat aloitteellisia äänestyspaikkojen entistä tasavertaisemman saavutettavuuden varmistamisessa ja parantamisessa.

Osa kunnista on jo parantanut äänestyspaikkojen saavutettavuutta esimerkiksi kiertävillä äänestysautoilla tai äänestysmahdollisuuksilla tiettyinä ajankohtina myös kylillä ja muissa harvemman asutuksen paikoissa. Äänestyspaikkoja on sijoitettu kunnanviraston sijaan tai lisäksi kirjastoihin, kulttuurikeskuksiin, kauppojen ja ostoskeskusten yhteyteen sekä muihin paikkoihin, joissa ihmiset muutoinkin liikkuvat ja joihin helppo tulla.

Puoluekokous yhtyy Keskustaopiskelijoiden näkemykseen etenkin nuorten äänestysaktiivisuuden nostamisen tärkeydestä. Siihen yksi keino on aloitteessa mainittu äänestyspaikkojen sijoittaminen tai ainakin äänestysmahdollisuus tiettyinä ajankohtina oppilaitosten kampuksilla. Puoluekokous suhtautuu myönteisesti ajatukseen ja kannustaa siihen, että kaupungit ja kunnat, joissa on toisen tai korkean asteen oppilaitoksia, lisäävät äänestysmahdollisuuksia oppilaitosten yhteyteen tai välttämään läheisyyteen. Puoluekokous ei kuitenkaan kannata sitä, että vaalilakiin sisällytetään yksityiskohtaisia velvoitteita äänestyspaikkojen tarjonnasta sijainneista.

Puoluekokous katsoo, että drive in -äänestykset olivat terveysturvallisuuden varmistamiseksi koronapandemian vallitessa hyvä ratkaisu ja ne pitää olla vastaisuudessaakin keinovalikoimassa, jos pandemian kaltaisia tilanteita tulee eteen. Heikoimmassa asemassa äänestyspaikkojen saavutettavuuden osalta ovat kuitenkin ne haja-asutusalueiden kansalaiset, joilla ei ole omaa autoa käytettävissä eikä julkinen liikenne äänestyspaikkojen läheisyyteen toimi. Puoluekokous katsoo, että drive in -äänestysmahdollisuuksien järjestämisen sijaan tärkeämpää on tässä vastauksessa aiemmin esitetyt keinot äänestyspaikkojen tasavertaisen saavutettavuuden parantamiseksi.

Sähköisen äänestyksen osalta puoluekokous viittaa Jalasjärven paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 119).

118. Keskustaopiskelijat: Äänestyspisteitä kaikille kampuksille

Keskustaopiskelijat vaatii, että kunta-, alue-, eduskunta-, europarlamentti- sekä presidentinvaaleissa toisen asteen sekä korkeakoulujen kampuksille järjestetään äänestyspaikat. Keskustaopiskelijat esittääkin, että tämä kirjataan vaalilain 9 §:ään.

Keskustaopiskelijoiden mielestä äänestyspisteet toisen ja korkean asteen kampuksilla osaltaan parantaisi nuorten poliittisia vaikutusmahdollisuuksia, ja voisi lisätä yleistä äänestysaktiivisuutta.

Nuorten äänestysaktiivisuus on ollut jatkuvasti melko alhainen, vaikka se onkin viime vuosina hiukan noussut. On äärimmäisen huolestuttavaa

demokratian kannalta, jos nuoret eivät koe vaaleja heitä koskettaviksi, eivätkä saa ääntään kuuluviin.

Äänestäminen tulisi tehdä mahdollisimman helppoksi ja luontevaksi nuorille ja opiskelijoille. Äänestyspaikat on tuotu ihmisiä lähelle, markettien auloihin ja toreille, mutta ne eivät välttämättä ole niitä paikkoja, joissa nuoret ja opiskelijat viettävät aikaansa. Lukiot, ammatilliset oppilaitokset, yliopistot sekä ammattikorkeakoulut tavoittavat suuren osan nuorista, ja ovat luonteva paikka käydä myös äänestyspaikoilla.

Tällä hetkellä ennakköäänestyspaikoista samoin kuin varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikoista päättää kunnanhallitus, mutta suurissakaan opiskelijakaupungeissa äänestäminen ei ole kampuksilla mahdollista.

Demokratian puolustaminen on poliittisten puolueiden tärkeimpiä tehtäviä. Parannetaan nuorten ja opiskelijoiden osallisuutta kertaheitolla, ja laitetään äänestyspisteet kaikille toisen asteen sekä korkeakoulujen kampuksille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Etelä-Savon Keskustanaisten aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 117).

119. Keskustan Jalasjärven paikallisyhdistys: Ei nettiäänestystä Suomeen

Sähköiseen äänestykseen liittyen on Keskustan Jalasjärven paikallisyhdistys jättänyt yhden puoluekokousaloitteen vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti), useamman puoluekokousaloitteen vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku), kolme aloitetta vuoden 2016 puoluekokouksen (Seinäjoki), yhden aloitteen vuoden 2018 puoluekokoukseen (Sotkamo) sekä yhden aloitteen vuoden 2020 puoluekokoukseen (Oulu).

Nettiäänestystyöryhmän loppuraportti on julkaistu Oikeusministeriön julkaisuna 60/2017. Nettiäänestystyöryhmän lisäksi toimi kaikkien eduskuntaryhmien edustajien parlamentaarinen seurantaryhmä, joka on ottanut osaa nettiäänestyksen selvitykseen. Huomionarvoista on, että

loppuraportti ei sisällä eriäviä mielipiteitä, jolloin kyseistä raporttia voi pitää hyvin merkityksellisenä.

Tämä puoluekokousaloite käsittelee erityisesti nettiäänestystä eikä yleisesti sähköistä äänestystä, jolloin tämä aloite on erilainen verrattuna aikaisempiin puoluekokousaloitteisiin.

Vuoden 2020 puoluekokouksen jälkeen uuden nettiäänestyksen järjestelmän kehittämistä ei ole onneksi aloitettu.

Vuoden 2020 puoluekokouksen jälkeen voi todeta, että nettiäänestykseen liittyvän tietotekniikan suorituskäky ja tietoturvallisuus ei ole kehittynyt riittävästi, joten nettiäänestyksen kehittämisen aloittaminen olisi edelleen erittäin riskialtis hanke. Tämän vuoksi Keskustan Jalasjärven paikallisyhdistys esittää seuraavan aloitteen:

1) Vuoden 2020 puoluekokouksen jälkeen nettiäänestykseen liittyvä tietotekniikka ei ole tarpeeksi kehittynyttä nettiäänestyksen tietoturvallisuuden kannalta, joten tämä puoluekokous ei kannata suomalaisen nettiäänestyksen järjestelmän kehittämisen aloittamista nykyisessä tilanteessa.

Edellisen perusteella Keskustan Jalasjärven paikallisyhdistys esittää vielä seuraavan puoluekokousaloitteen:

2) Tämä puoluekokous vaatii, että jatkossa puolue selvästi vastustaa nettiäänestyksen järjestelmän kehittämistä, koska nettiäänestyksen tietotekniikan ja tietoturvallisuuden ongelmia ei ole ratkaistu.

Nykytilanteessa nettiäänestyksen tietotekniikan ja tietoturvallisuuden ongelmia ei ole ratkaistu kunnolla, joten nettiäänestyksen järjestelmän kehittämisen aloittaminen olisi erittäin riskialtista. Eli puolueen pitää selvästi vastustaa nettiäänestyksen järjestelmän kehittämistä myös pitkällä aikavälillä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous katsoo, että kaikki keinot, joilla voidaan helpottaa ihmisten äänioikeuden käyttä-

mistä, tulee selvittää ja tutkia. Nettiäänestäminen on yksi ratkaisuvaihtoehto. Se voisi helpottaa merkittävästi etenkin harvaan asutuilla alueilla ja ulkomailla asuvien, liikuntaesteisten sekä joidenkin vammaisryhmien äänestysmahdollisuuksia.

Nettiäänestystyöryhmän parlamentaarinen seurantaryhmä totesi 2017, että nettiäänestystä ei tule ottaa käyttöön yleisissä vaaleissa, koska riskit ovat suurempia kuin hyödyt. Seurantaryhmän mukaan äänestämiseen liittyviä ongelmia, kuten alhainen äänestysaktiivisuus, ei ratkaista nettiäänestyksellä.

Puoluekokous tunnustaa ja tunnustaa nettiäänestyksen riskit ja ongelmat. Nettiäänestykset, jotka suoritettaisiin valvomattomasti (toisin kuin äänestäminen äänestyspaikoilla nykyisin) eivät takaisi vaalivapauden ja -salaisuuden toteutumista ja äänestäjän tunnistamista siinä määrin kuin nykyiset äänestystavat. Lisäksi nettipohjainen äänestäminen olisi nykyisiä äänestystapoja alttiimpi muun muassa kyberhyökkäyksille, epäasialliselle vaalivaikuttamiselle ja tietoteknisille ongelmille. Pahimmassa tapauksessa äänestäjien korkea luottamus suomalaiseen vaalijärjestelmään heikkenisi, jos edellä mainitut uhat toteutuisivat.

Puoluekokous katsoo, että aivan lähivuosina ei ole näkymää nettiäänestyksen käyttöönotosta yleisissä vaaleissa.

Puoluekokous ei halua kuitenkaan sulkea pois nettiäänestämisen mahdollisuutta tulevaisuudessa yleisissä vaaleissa, mikäli siihen liittyvät riskit voidaan merkittävästi poistaa ja vähentää. Puoluekokouksen mielestä tulisi selvittää uudelleen, voitaisiinko lainsäädäntöä ja vaalikäytäntöjä kehittää siten, että nettiäänestäminen olisi tulevaisuudessa mahdollista. Etenkin koronapandemian kaltaisissa poikkeustilanteissa nettiäänestäminen turvaisi nykykäytäntöjä paremmin äänioikeuden käyttämisen mahdollisuuksia.

Riippumatta nettiäänestyksen mahdollisesta käyttöönotosta, Keskusta haluaa joka tapauksessa edistää sähköisten osallistumismenetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa yhteiskunnassa. Puolue on sitoutunut siihen myös omassa toiminnassaan.

Ympäristö-, energia- ja ilmastoasiat

Keskusta Kuolion paikallisyhdistys: Energiaomavaraisuus

Keskustan Limingan kunnallisjärjestö: Energiaomavaraisuuden turvaaminen

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Suomesta energiaomavarainen

Keskustanaisten Tampereen osasto ja Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Turpeen energiakäyttövalmiudet säilytettävä huoltovarmuutemme turvaamiseksi kriisiaikoina

Keskustan Lapin piiri ja Keskustan Peräpohjolan piiri: Suomen huoltovarmuutta vahvistettava

Keskustan Sonkajärven Kunnallisjärjestö: Suomi tarvitsee turvetta tulevaisuudessakin

Lapin Keskustanuoret: Suomesta energiaomavarainen

Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Suomesta sähkön suhteen omavarainen

Korpilahden paikallisyhdistys: Suomen Keskustan tulee vaatia vastuullista tuulivoimarakentamista

Uudenmaan Keskustanuoret: Yritysten mahdollistettava päästöjänsä kompensointi

Rovaniemen Keskustakerho: Vesistöjen lähistölle sijoitettavien energialähteiden kehittämistä tuettava

Lapin Keskustanuoret: Vetytalouteen panostettava

Lapin Keskustanuoret: Fortumille ydinvoimalupa

Lapin Keskustanuoret: Pienydinvoimalat tuotantoon

Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkivaaran paikallisyhdistykset: Ympäristöt siistiksi ja materiaalit kierrätykseen

Lapin Keskustanuoret: Muovinkeräys jokaiseen taloyhtiöön

120. Keskustan Kuolion paikallisyhdistys: Energiaomavaraisuus

Keskustan Kuolion paikallisyhdistys esittää, että Suomen Keskusta ryhtyy toimiin, jotta turve luokiteltaisiin jatkossa uusiutuvaksi energiaksi ja sen energiakäyttö mahdollistetaan veroteknisin ratkaisuin. Turve on Suomen energia- ja huoltovarmuuden kannalta erittäin tärkeä raaka-aine. Sodassa olevassa Euroopassa riippuvuutta venäläiseen energiaan tulee vähentää nopeasti. Turve on myös erinomainen kuivike eläimille ja turvetta käytetään myös kasvuturpeena.

Turvetta tuotiin vuonna 2020 alkuperämaittain tarkasteltuna eniten Venäjältä. Turpeen tuonti maasta oli arvoltaan 731 tuhatta euroa ja osuus kokonaistuonnista 57,6 %. Tuonti Venäjältä laski viime vuonna 35,1 % arvon mukaisesti laskettuna. Havupuuhaketta tuotiin vuonna 2020 alkuperämaittain tarkasteltuna eniten Venäjältä. Maasta tuonnin arvo oli 108 miljoonaa euroa ja osuus kokonaistuonnista 75,4 %. Tuonti Venäjältä nousi viime vuonna 18,1 % arvon mukaisesti laskettuna. Lehtipuuhaketta tuotiin vuonna 2020 alkuperämaittain tarkasteltuna eniten Venäjältä. Maasta tuonnin arvo oli 25 miljoonaa euroa ja osuus kokonaistuonnista 76,6 %. Tuonti Venäjältä nousi viime vuonna 11,6 % arvon mukaisesti laskettuna.

Paikallisyhdistys pyytää lisäksi puoluekokousta huomioimaan tuulivoiman rakentamisen edellytysten turvaamisen, eikä esimerkiksi porojen vapaa laidunnusoikeus tai visuaalinen haitta saa olla esteenä tuulivoiman rakentamiselle. Tuulivoima on ekologista energiaa. Lisäksi tuulivoiman rakentamisella on merkittäviä vaikutuksia kuntatalouteen ja vähentää omalta osaltaan riippuvuutta tuontienergiasta.

121. Keskustan Limingan kunnallisjärjestö: Energiaomavaraisuuden turvaaminen

Suomen energiaomavaraisuus on hälyttävän alhainen. Nykyisessä tilanteessa olemme liian riippuvaisia itäisen naapurin tuontienergiasta. Haasteena voi olla jo tulevan talven aikana energiaraaka-aineiden (mm. kaasu ja hake) saatavuus sekä mahdolliset ongelmat sähkön toimituksessa.

Nyt tarvitaan pikaisia päätöksiä, jotta pystytään varmistamaan Suomen energiatuotannon omavaraisuus mahdollisimman suurelta osin niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Tämän johdosta esitämme aloitteina Keskustan puoluekokoukselle seuraavaa:

- Turvetuotantokoneiden romutuspalkkio poistetaan välittömästi ja turvetuotanto aloitetaan niin suurella teholla kuin se on mahdollista, jo kesällä 2022.

- Turvetuottajille tulee myöntää uudelleenkäynnistämiskiihdyttämisrahaa toiminnan voimalliseen aloitukseen. Toiminnan käynnistämisen varmistus tulee tapahtua pitkäjänteisesti ja sen pituus pitää olla vähintään 5-10 v, jotta saadaan jatko/kasvu halukkuutta. Tämä tuki ei saa olla De minimis -tukea.

- Huoltovarmuuskeskuksen tulisi osoittaa turvetta varastoon nostavalle ns. varastorahaa erillisen sopimuksen mukaiselle turvemäärälle. Sopimusten tulisi mahdollistaa pitkäjänteinen toiminta, ja niiden pituus tulisi olla voimassa 10 vuotta.

- Mahdollisuus polttoaineen energiatuotteen valmisteveron palautukselle on laajennettava koskemaan myös turvetuotannossa ja metsäkoneissa käytettävää polttoainetta.

- Huoltovarmuuden, metsien hoidon ja talouden näkökulmasta olisi ensiarvoisen tärkeää, että myös kotimainen nopeasti uusiutuva energiapuu otetaan turpeen rinnalle kärkiteemaksi ja mahdollistetaan energiapuun käyttö myös taloudellisesti järkeväksi.

122. Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Suomesta energiaomavarainen

Keskusta – Se kotimainen on loistava slogan, joka toimii erityisen mainiosti, kun puhutaan kotimaaisesta yrittäjyydestä, lähiruoasta sekä suomalaisesta energiasta. Siis paikallisista vahvuuksista. Leppävaaran Keskusta haluaa nyt sloganin sanat teoksi Suomen energiasektorilla.

1 Leppävaaran Keskusta esittää, että Suomesta tehdään energiaomavarainen jo kuluva vuosikymmenen aikana. Koska kyse on kotimaisuudesta, pitää omavaraisen energian olla luonnollisesti uusiutuvaa paikallista energiaa ml. ydinenergia.

2 On muistettava, että kotimaisessa energiassa ja ruoassa on ensisijaisesti kyse turvallisuudesta. 3 Siksi energiaomavaraisuuden pitäisi olla maamme vahvuus.

123. Keskustanaisten Tampereen osasto ja Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Turpeen energiakäyttövalmiudet säilytettävä huoltovarmuutemme turvaamiseksi kriisiaikoina

18 Suomella ei ole omia fossiilisia energialähteitä. 19 Puupohjaisten polttoaineiden osuus maamme kokonaisenergian kulutuksesta vuonna 2019 oli 20 28 % ja turpeen osuus 4 %. Maamme tuotavien fossiilisten polttoaineiden osuus kokonaisenergian 22 kulutuksestamme oli 35 %. Tuontipolttoaineista merkittävä osa tuli Venäjältä: hiilestä 33 %, maakaasusta 100 % ja raakaöljystä noin 90 %.

27 Puupohjaisten polttoaineiden ohella maamme ainoa energialähde, josta meillä on merkittävät 28 omat varannot ja suurin investoinnin rakennetut 29 valmiudet niiden käyttämiseen, on turve. Turpeen 30 luokittelukäytäntö energialähteenä on vaihteleva; 31 muun muassa Ruotsissa se on luokiteltu uusiutuvaksi energialähteeksi toisin kuin Suomessa.

35 Meillä turpeen tuotantoa ja käyttöä ollaan ajamassa 36 alas äärimmäisen nopealla aikataululla. Puhutaan 37 jopa maassamme kehitetyn ja rakennetun turpeen 38 nostoteknologian, logistiikan ja turvetta 39 käyttävien toimivien voimalaitosten romuttamisesta. 40 Tällöin valtaosa tehdyistä investoinneista jää hyödyntämättä ja niihin sidotut pääomat menetetään. 41 Samalla menetetään turpeen työllistävää vaikutusta 42 ja ajetaan alalla toimivat maaseudun pienyrittäjät ahdinkoon.

46 Helmikuussa 2022 käynnistynyt Ukrainan kriisi on 47 osoittanut konkreettisesti sen, että ulkomaisten polttoaineiden 48 tuonti Suomeen voi äkillisesti vaarantua ja loppua kokonaan. Kriisitilanteiden 49 huoltovarmuutemme kannalta on äärimmäisen

tärkeää, että meillä on valmiudet kaikkien omien energialähteidemme käyttämiseen.

Keskustanaisten Tampereen osasto esittää, että puoluekokous velvoittaa Keskustan ottamaan energiapolitiittiseksi tavoitteekseen Suomen turvetuotanto- ja energiakäyttövalmiuksien säilyttämisen niin, että hyödyntämisvalmiudessa olevat turvevarantomme saadaan nopeasti käyttöön huoltovarmuutemme turvaamiseksi kriisitilanteiden aikana.

124. Keskustan Lapin piiri ja Keskustan Peräpohjolan piiri: Suomen huoltovarmuutta vahvistettava

Koronakriisi ja meneillään oleva Ukrainan sota ovat nostaneet huoltovarmuuskysymykset keskiöön. Kriisin vaikutukset ovat Euroopassa poliittisia, taloudellisia ja sotilaallisia. Tämä vaikuttaa myös Suomen kriisiajan varautumiseen. Erityisesti tämä näkyy huoltovarmuuden vahvistamisessa elintarviketuotannossa, energiaraaka-aineiden saatavuuden varmistamisessa ja sähkön tuotannossa. Kunnossa oleva huoltovarmuus lisää maan kykyä vastata kriisiaikojen haasteisiin ja siten kansallisten turvallisuutta.

EU:n vihreän siirtymän linjaus, jossa sähköautot ovat keskeisessä osassa, tarkoittaa käytännössä sitä, että uusiutumattomia luonnonvaroja tarvitaan nykyistä enemmän. Keskustan linja on toteuttaa ympäristöystävällistä, työllisyyttä, talouskasvua ja huoltovarmuutta ylläpitävää energiapolitiikkaa. EU:n ja Suomen on päästävä eroon fossiilisista polttoaineista ja riippuvuudesta Venäjältä tuotavasta energiasta. Ratkaisun keskiössä on kotimainen uusiutuva energia. Suomessa on mittavat turvevarat ja maataloudesta on saatavissa biokaasua. Samalla pystytään hillitsemään metaanipäästöjä.

Keskustan Lapin ja Peräpohjolan piirit esittävät, että fossiiliset polttoaineet tulee korvata kotimaaisella uusiutuvalla energialla kuten biokaasulla ja turpeella. Turpeen käyttö on otettava uudelleen tarkasteluun korvaamaan puuhakkeen tuonti Venäjältä. Valtion on huolehdittava, että turvealan yrittäjiä tuetaan riittävästi, jotta he eivät aja toimintaansa alas.

125. Keskustan Sonkajärven Kunnallisyhdistys: Suomi tarvitsee turvetta turvavalmuudessaakin

5 Sonkajärven Keskusta esittää, että turpeen käyttömahdollisuudet turvataan toistaiseksi.

8 Euroopan turvallisuustilanteen muututtua, Suomen haavoittuvuus energiantuotannon suhteen on suuri. Viime vuosina on tehty päätöksiä ilmastoon liittyen. Onko Suomi tai Eurooppa näihin kuitenkin valmis? Olemme riippuvaisia mm. 12 venäläisestä öljystä ja maakaasusta.

15 Sonkajärven Keskusta katsoo, että meidän on 16 Keskustan toimesta määritettävä turpeen käyttömahdollisuudet uudelleen. Turve on luokiteltava 17 samoin kuin Ruotsissa, jossa käytettävien uusiutuvan energian sähkösertifikaateissa voi käyttää osin 20 turpeella tuotettua energiaa.

22 Turvetta tarvitaan edelleen ja etenkin nyt niin 23 energialähteenä kuin tuotantoeläinten kuivikkeena ja kasvihuoneissa kasvualustana. Sen tärkeys 24 korostuu kriisitilanteissa ja on merkittävä osa huoltovarmuutta sekä alueiden taloutta.

126. Lapin Keskustanuoret: Suomesta energiaomavarainen

31 Energiaomavaraisuus, on yksi toimivan ja vapaan yhteiskunnan peruskivi. Suomessa on tämän suhteen epäonnistuttu, sillä olemme paljolti ulkoistaneet energian tuotannon. 2019 yksin Venäjältä tuotiin Suomen energiasta noin 60 %. Jos maiden välillä puhkeaisi kriisi, olisimme helisemässä. Energiapolitiikka on siis osaltaan myös turvallisuuspolitiikka. Suomen on pyrittävä energiaomavaraiseksi nopealla aikataululla. Reaktori teknologian kehityksessä, voitaisiin Suomeen rakentaa pienydinvoimaloita tuottamaan sähköä. Sähkön tarve tulee lisääntymään voimakkaasti, varsinkin jos liikennettä pyritään sähköistämään.

127. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Suomesta sähkön suhteen omavarainen

48 Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että 49 Suomen tulisi olla sähkön suhteen omavarainen. 50 Tällä hetkellä sähkön nettotuonnista noin kolman-

nes tuodaan Venäjältä ja noin kaksi kolmannesta Ruotsista. Venäjänvastaiset pakotteet tulevat entisestään nostamaan tuontisähkön hintaa eikä ole mitään takeita siitä, että pakotteet olisivat helpotamassa pitkään aikaan.

Sähkön hinta on noussut rajusti viimeisen vuoden aikana. Kotimainen sähköntuotanto pitää sähkön hinnan vakaana, kun taas tuontisähkö tekee siitä paljon ailahtelevamman. Tulevaisuudessa sähkönkulutus tulee kasvamaan vihreän siirtymän vuoksi ja tähän tarpeeseen tarvitaan uusiutuvan sähköntuotannon investointeja. Akuuttiin kriisiin Varsinais-Suomen keskustanuoret ehdottaa, että valtio tukee laajemmin erilaisten uusiutuvien sähköntuotantokeinojen käyttöönottoa. Näin Suomi siirtyisi kohti vihreämpää yhteiskuntaa sekä loisi ratkaisuja akuuttiin energiakriisiin.

Puoluehallituksen vastausesitys aloitteisiin 120–127

Puoluehallitus yhtyy aloitteiden tavoitteeseen energiaomavaraisuuden vahvistamisesta.

Eurooppalainen energiapolitiikka muuttui yhdessä yössä Venäjän hyökkäyksen johdosta Ukrainaan. Tämä nosti esiin toimitus- ja huoltovarmuuden sekä energiajärjestelmän kustannustehokkuuden tärkeyden ilmastönäkökulman rinnalle.

Maaliskuun Eurooppa-neuvosto linjasi, että kaasun, öljyn ja hiilen tuontiriippuvuudesta Venäjältä pyritään eroon mahdollisimman nopeasti.

Keskustan johdolla rakennettu linja energiapolitiikassa on ollut lisätä uusiutuvan ja puhtaan energian osuutta sekä huolto- ja toimitusvarmuudesta huolehtiminen lisäämällä kotimaista tuotantoa ja myös rakentamalla sähkön siirtoyhteyksiä naapurimaihin. Tämä linja on ollut oikea, koska energian toimitusvarmuus on hyvällä tasolla Suomessa.

Kriisin myötä energian hinta kuitenkin on noussut lyhyellä aikavälillä - kuten olemme nähneet.

Suomeen on tuotu merkittävä määrä energiaa Venäjältä sen eri muodoissa. Öljyn ja kivihiilen tuonnin osalta useat yritykset ovat nyt ilmoittaneet muuttavansa omia hankintalähteitään. Öljylle

ja maakaasulle on velvoite- ja varmuusvarastointijärjestelyt.

Siinä missä öljyllä ja kivihiilellä on globaaleina polttoaineina useita hankintalähteitä, metsähakkeen ja turpeen saatavuus perustuu muuttuneessa tilanteessa vahvasti kotimaan markkinoihin, joten yksittäisten energialähteiden osalta on erityisesti tehtävä toimenpiteitä haketta ja turvetta koskien.

Venäjältä on tuotu noin neljännes energian tuotannon käytetystä metsähakkeesta. Sen tuonti loppui tuontikiellon vuoksi. Tuonnin katkeaminen on kuitenkin katettavissa kotimaisella hakkeella ja lisäämällä turpeen käyttöä siirtymäaikaan.

Kotimaisen puunhankinnan toimitusketjun parantaminen kannustamalla metsänhoidon rästien toteuttamiseen lisäisi kotimaisen hakkeen saatavuutta. Kemera säädösten uudistaminen tuo lisää hakepuuta. Hakkeen käytön lisääminen edellyttää myös pidemmällä aikavälillä puuterminaaliverkoston kehittämistä.

Kaukolämpöyhtiöiden polttoaineen saannin varmistaminen seuraaville talvikausille on keskeistä.

Neova (Vapo) ilmoitti käynnistävänsä turvetuotannon kesällä 2022 asiakkaiden ilmoitettua halukkuudesta monivuotisiin toimitussopimuksiin. Tämän lisäksi Huoltovarmuuskeskus on valmistellut toimenpiteitä turpeeseen liittyen niin, että turpeen saatavuutta voidaan turvata kaikissa olosuhteissa. Ennen Ukrainan sotaa sovittua turvealan luopumistuen käyttöaikaa pidennetään, jotta luopumistukeen oikeutetut voivat solmia turpeen nostosopimuksia huoletta sen ajan, kun turvetta erityisesti tarvitaan.

Turpeen nostokoneiden romutuspalkkioasetusta ei kumota, koska moni tuottaja on luopumassa toiminnasta ja monella tuottajalla on ollut myös vanhaa kalustoa varastoissaan. Tukeen varatut määrärahat on haettu jo kokonaisuudessaan.

Työkoneiden polttoaineiden energiaveron palautus ei ole perusteltu valtiontaloudellisista syistä. Maatalouden osalta tuki otettiin käyttöön tukemaan maatalouden kannattavuutta. Työkoneiden

käyttöä tuetaan jo nykyisin sillä, että niissä on mahdollista käyttää alemmin verotettua polttoöljyä.

Turpeen tuotannon käynnistämiseen liittyvän tukielementin rakentaminen ei olisi asianmukainen tai toimiva ratkaisu tilanteessa, jossa turpeen kannattavuus polttoaineena pitkällä aikavälillä on vähäinen.

Sähkön osalta Olkiluoto 3:n korvaa Venäjän yhteyden täysimääräisesti.

Suomeen on lisäksi valmistumassa markkinaehtoisesti lähes 2000 MW tuulivoimaa vuoden 2022 aikana, mikä parantaa tilannetta entisestään.

Ydinvoima on jatkossakin keskeinen osa puhdasta sähköntuotantoa ja tulevaisuudessa myös kaukolämmöntuotantoa, kun pienydinvoimalat, SMR-reaktorit, otetaan käyttöön. - Loviisan ydinvoimalan käyttöluvan pidennykseen on lähtökohdaisesti syytä suhtautua myönteisesti, mikäli kaikki turvallisuus ja kriteerit täyttyvät.

Tuulivoimarakentamista edistetään luvitusta sujuvoittamalla ja käsittelyresursseja lisäämällä lupaviranomaisissa ja valitustuomioistuimissa. Merituulivoimainvestointeja on edistetty luomalla pelisäännöt Suomen aluevesien käyttöön.

Kotitalouksien osalta keskeistä on kotitalousvähennyksen laajentamisella vauhdittaa lämmitystapamuutoksia pois fossiilisista lämmitystavoista kuten öljystä.

Maakaasun osalta tilanne on haastava lyhyellä aikavälillä. Balticconnector-putken avaaminen kaksi vuotta sitten mahdollistaa vaihtoehtoisen kaasun hankintalähteen Baltian kautta, ja nesteytetyn maakaasun (LNG) olemassa olevaa infrastruktuuria voidaan myös hyödyntää. Nämä lähteet eivät kuitenkaan kata maakaasun koko kysyntää.

Erityisesti teollisuuden käyttämän maakaasun korvaaminen lyhyellä aikavälillä on vaikeaa. Kansallista LNG-infraa kehitetään ja kapasiteettia lisätään, jotta voidaan turvata teollisuudessa ja kaukolämmön tuotannossa siirtymäaikaan. Nestekaasun saatavuuden turvaamiseksi on päädytty

yhteistyössä Viron kanssa hankkia terminaalialuskaasuvarastoksi.

Hallitus on sopinut kunnianhimoisesta tavoitteesta lisätä biokaasun käyttöä 4 TWh tasolle, mikä tarkoittaa käytännössä tuotannon nelinkertaistamista nykyisestä. Tämä edellyttää investointitukia biokaasun tuotantoon ja sen käytön edistämistä liikenteessä. Biokaasun liikennekäyttöä lisätään antamalla tukea jakeluinfrastruktuurin laajentamiseen eri puolelle Suomea ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintaan. Liikenteessä biokaasun käyttöä edistetään myös jakeluvolvoitteella.

Hallitus on valmistellut lisätoimia fossiilisista polttoaineista irtautumiseksi ilmasto- ja energiastrategian yhteydessä. Pidemmällä aikavälillä teollisuuden sähköistäminen ja vetytalouden kehittäminen vähentävät riippuvuutta fossiilisista tuontipolttoaineista.

Irtaantuminen venäläisestä energiasta ja fossiilisten polttoaineiden korkea hinta kiihdyttää entisestään vihreää siirtymää. Vähähiilinen energiajärjestelmä edellyttää merkittäviä investointeja. Valtio voi auttaa investointeja liikkeelle, mutta yksityinen sektori kantaa päävastuun.

128. Korpilahden paikallisyhdistys: Suomen Keskustan tulee vaatia vas-tuullista tuulivoimarakentamista

Suomen Keskusta on voimakkaasti edistänyt tuulivoiman lisäämistä Suomessa. Tuulivoima on tärkeä lisä kotimaiseen energiantuotantoon, mikäli säästövoima ja energian varastoinnin ongelmat saadaan ratkaistua hyvin. Jotta tuulivoima lisääminen toteutetaan kestäväällä tavalla niin ihmisten kuin ympäristön näkökulmasta, on saatava tuulivoiman sääntely ja pelisäännöt kuntoon. Tuulivoimarakentamista koskeva lainsäädäntö ja ohjeistus on vuosilta 2013-2016, jolloin voimalat olivat huomattavasti pienempiä kooltaan ja tehoiltaan.

Tuulivoimaloilta ei automaattisesti edellytetä ympäristölupaa, sillä se ei ole ympäristönsuojelulain (527/2014) laitosluettelossa. Ympäristölupaa voidaan vaatia naapuruuksuhdelain (26/1920) perusteella, jos toiminnasta aiheutuu lähiasukkaille kohtuutonta rasitusta. Käytännössä ympäristö-

luvan asettaminen tuulivoimalle ei ole helppoa. Tuulivoimapaikkakunnilla on syntynyt pitkiä oikeudenkäyntejä, kun ympäristölupaa on yritetty saada asetettua jo valmistuneisiin voimaloihin.

Tuulivoimaloiden ympäristöluvassa voitaisiin säättää melu- ja väketaisoista, joita ei saisi ylittää, toiminnan tarkkailusta ja raportoinnista, annettaisiin turvallisuuteen, jätehuoltoon, ympäristön pilaantumiseen yms. koskevat määräykset sekä määrätäisiin menettelyistä poikkeus- ja häiriötilanteissa, toiminnan muuttuessa ja toimintaa lopetettaessa. Ympäristöluvassa tulisi myös määrätä määräajasta, jonka kuluessa tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvat haittailmoitukset olisi käsiteltävä ja ratkaistava. Ympäristöluvalla minimoidaan voimakkaasti lisääntyvän tuulivoimarakentamisen riskit ihmisille ja ympäristölle.

Myös tuulivoimaloiden purkutoimet tulisi pystyä turvaamaan jo tuulivoimaloiden lupamenettelyn yhteydessä, esimerkiksi säättämällä velvollisuus purkuvakuusmaksun kerryttämiseen erillisen purkurahastoon.

Suomen Tuulivoimayhdistyksen mukaan vuonna 2021 Suomessa oli vireillä 240 tuulivoimahanketta (4089 voimalaa). Tuulivoimaloiden vaikutukset ulottuvat reilusti yli 10 km päähän voimaloista, joten tuulivoima tulee koskettamaan merkittävää joukkoa äänestäjämme.

Tuulivoimarakentamista jarruttaa tällä hetkellä valitukset ja oikeudenkäynnit lupaprosesseista. Tausalla on esimerkiksi se, että heikosti valmistellut ja huonosti sijoitetut hankkeet etenevät kunnissa lupaprosessiin. Tarkemmalla ohjeistuksella ja säätellyllä heikot toimijat karsiutuvat alalta, tuulivoimahankkeiden laatu paranee ja niiden sosiaalinen hyväksyttävyyttä lisääntyy.

Esityksemme on, että Suomen Keskusta ottaa ohjelmaansa tuulivoimaa koskevan lainsäädännön päivittämisen. Erityisesti tavoiteltavina asioina on tuulivoimaa koskeva ympäristölupavaatimus sekä voimaloiden purkuun ja kierrättämiseen sisältyvien vastuiden varmistaminen.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen osittain. Tuulivoiman lisärakentaminen on tarpeen kotimaisen sähköntuotannon lisäämiseksi lähivuosina. Maa- tuulivoiman ohella on luotava edellytyksiä merituulivoiman hyödyntämiselle.

Tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyyttä on tärkeää, koska hankkeita on työn alla merkittävä määrä. Alan itsesääntelyn kautta pelisääntöjen kehittämisen on ensisijaista.

Sosiaaliseen hyväksyttävyyteen liittyvät niin taloudelliset kuin ympäristölliset kysymykset. Hankkeisiin liittyvillä sopimuskäytännöillä voidaan jakaa tuulivoiman taloudellisia hyötyjä laajemmalle joukolle maanomistajia kuin vain niille, kenen maalla tyylivoimala sijaitsee.

Nykyisin tuulivoimahankkeelle voidaan joskus edellyttää ympäristöluvan hakemista,

jos hankkeesta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 § 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta (YSL 27.2 § kohta 3). Tuulivoimahankkeen tapauksessa tällainen kohtuuton rasitus voi tulla kyseeseen yleensä melun tai väkkeen takia. Ympäristöluvan vaatiminen lähtökohtaisesti tuulivoiman rakentamisen edellytyksenä ei ole perusteltua, vaan nykyisen kaltainen menettely on edelleen toimiva. Mikäli tähän tehtäisiin muutoksia, tämä edellyttäisi myös lisäresursseja lupaviranomaisiin ja tuomioistuimiin.

Tuulivoimaloiden purusta ja materiaallinen kiertäyksestä vastaa voimaloiden omistaja. Nykyisin tuulivoimahankkeen yhteydessä voidaan perustaa rahasto tai asettaa vakuus, josta purkukustannukset katetaan, jos omistaja ajautuisi esimerkiksi konkurssiin. Voimaloiden purkuun ja kierrättämiseen liittyen on kuitenkin arvioitava lainsäädännön tarve vakuuksista tai voimalayhtiöiden yhteisvastuusta. Maanomistajan, joka on vuokrannut maata voimalalle ei tulisi joutua vastuuseen purkukustannuksista.

129. Uudenmaan Keskustanuoret: Yritysten mahdollistettava päästöjen kompensointi

Keskustan tulee edistää lakia, joka velvoittaisi kaikki yritykset mahdollistamaan vapaaehtoisen hiilijalanjälkipienennyksen asiakkaalle. Jokaiselle tuotteelle ja palvelulle on mahdollista laskea hiilijalanjälki ja sen kompensoinnille hinta. Asiakas voisi halutessaan maksun yhteydessä maksaa kompensoinnista. Kompensoinnin toteuttaa voittoa tavoittelematon säätiö esimerkiksi puita istuttamalla, metsää ostamalla tai jollakin parhaaksi katsomallaan tavalla.

Uudenmaan Keskustanuoret esittää, että Suomen Keskustan tulee lähteä edistämään lakia, joka velvoittaa kaikki yritykset mahdollistamaan vapaaehtoisen hiilijalanjälkipienennyksen asiakkaalle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Yritysten vastuullisuustyötä on edistettävä muilla keinoin kuin pakollisuuden kautta.

Päästöjen vähentäminen yrityksen toiminnassa on aina ensisijainen keino niiden kompensointiin nähden. Mikäli hiilijalanjäljen kompensointi tehtäisiin pakolliseksi, vaikeuttaisi se valtioiden mahdollisuuksia vähentää kasvihuonepäästöjä kustannustehokkaasti, koska esimerkiksi hiilinielujen vahvistamista ei voi laskea samaan aikaan sekä yrityksen että valtion hyväksi.

130. Rovaniemen Keskustakerho: Vesistöjen lähistölle sijoitettavien energia- lähteiden kehittämistä tuettava

Suomessa olisi hyvä selvittää uudenlaisia sähkön tuotantotapa kuten mikrovesivoimaloiden käyttöä. Mikrovesivoimaloiden käyttöä on tutkittava, tuettava ja pienvesivoimaloita kehitettävä Suomessa. Meillä asuu tuhansia suomalaisia vesistöjen varrella. Näissä asuinpaikoissa voisi aaltojen mukanaan tuomaa energiatuottoa hyödyntää yksityisessä tai asunto-osakeyhtiöiden käytössä.

Tämä lisäisi suomalaisten huoltovarmuutta. Näistä on kokemusta ja tutkimustietoa löydettävissä kansainvälisesti, joiden perusteella on tietoa, että nämä eivät häiritse kalataloutta ja ovat ekologinen energiamuoto.

Nämä mikrovesivoimat sopisivat erityisesti joenvarressa asuvien suomalaisten käyttöön sekä kesämökkien energiatuotantoon.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen.

Pien- ja mikrovesivoiman käyttöä ja luparatkaisuja on selvitettävä, kun pyrimme pääsemään eroon fossiilisista polttoaineista ja lisäämme energiaomavaraisuutta. Ne voivat olla yksi lähienergian muoto. Hankkeet on yhteensovittettava kalatalouden ja muun vesistöjen kestävän käytön kanssa.

131. Lapin Keskustanuoret: Vetytalouden panostettava

Suomi on yhdessä rintamassa muiden maailman maiden kanssa taistelemassa ilmastonmuutosta vastaan. Ilmastonmuutos on globaali ongelma, jonka ratkaisuun tarvitaan nopeita ja välttämättömiä toimenpiteitä. Kun Suomi pyrkii eroon fossiilisten polttoaineiden käytöstä, tulee panostaa vaihtoehtoihin energianlähteisiin liikenteessä ja teollisuudessa.

Suomessa tuotetaan vuodessa noin 120 000 tonnia vetyä. Jos koko määrä tuotettaisiin elektrolyyysillä, sähköntarve olisi noin 5 terawattituntia eli noin 8 prosenttia Suomen sähköntuotannosta. Siirtyminen puhtaan vedyn tuotantoon ja vedyn laajamittaisempi hyödyntäminen lisäävät väistämättä sähkön kysyntää.

Vety on tehokas keino vähentää päästöjä, ja vedyn tuotanto voisi olla hyvä työllistäjä. Vetyä voitaisiin käyttää polttoaineena monissa ajoneuvoissa. Vetypolttoaine tekisi esimerkiksi lentoliikenteestä ilmastoneutraalin ja ympäristöystävällisen tavan matkustaa.

Suomeen ollaan rakentamassa useita vetytehtaita ja tätä kehitystä on jouduttava. Suomeen tulee

rakentaa kattava vetykaasun jakeluverkosto sisältäen siirtoputket päämarkkinoiden välillä, sekä kuluttajajakelu. Vedyn tuotantoa tulee edistää lisäämällä Suomen sähköntuotantoa esimerkiksi edistämällä maa- ja merituulivoimaa, rakentamalla lisäydinvoimaa sekä sähkönsiirtokapasiteettia kasvattamalla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen osittain. Vetytalous tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta sekä logistiikan kilpailukykyä. Suomen talouden näkökulmasta on keskeistä hyödyntää vetyä liikenteessä ja teollisuudessa. Näin siitä saadaan suurin mahdollinen hyöty – on siis tavoiteltava mahdollisimman korkea jalostusarvo kotimaassa. Tällä varmistetaan, että teollisuuden vihreän siirtymän investoinnit suuntautuisivat kotimaahan.

Vetytalouden kannalta on keskeistä hyödyntää kilpailukykyisen puhtaan sähkön tuotantopotentiaali Suomessa. Tämä edellyttää tuulivoiman merkittävää lisärakentamista niin maalla kuin Suomen merialueilla. Lisärakentamisen tulisi olla mahdollisimman sujuvaa esimerkiksi luvituksen ja muiden pelisääntöjen osalta. Lisäksi sähkön markkinahintahuippuja voi tasoittaa, kun rakennetaan lisää sähkön siirtoyhteyksiä, esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välille.

Toiseksi on varmistettava sähkö- ja vetyinfrastruktuurin riittävyys vetytalouden nopealle kasvulle, esim. sähkö- ja vetyverkkojen investoinnein. Lyhyellä aikavälillä vedyn jakelu on kustannustehokainta kumipyörillä.

Valtiolla voi olla tulevaisuudessa rooli omistajana vedynjakeluverkoston kehittämisessä kuten nykyisin Gasgrid tai Fingrid kehittävät kaasu- ja sähköverkkoa. Siten on varauduttava vetyverkkojen ja siihen liittyvän infrastruktuurin kehittämiseen.

Suomessa on optimoitava sähkönsiirtoverkkojen vahvistaminen ja vedynsiirtoverkkojen rakentaminen, jotta siirtokustannukset voidaan minimoida. Vedyn siirtoon ja jakeluun tarvittavia investointeja voidaan edistää hyödyntäen myös EU-rahoitusta ja EU:n luomia mahdollisuuksia. Vedyn käyttöä

liikennepolttoaineena on edistettävä myöntämällä tukea sen jakeluinfraan kehittämiseen.

Kolmanneksi on edistettävä vähähiilisen vedyn tuotantokapasiteetin syntyä investointitukien avulla.

132. Lapin Keskustanuoret: Fortumille ydinvoimalupa

Suomi on energiataloudellisesti riippuvainen fossiilisista polttoaineista ja ulkomaalaisesta sähköenergiasta, josta iso osa tulee Venäjältä. Myös niin liikenteen sähköistyminen kuin kasvava vetytalous tarvitsevat lisää sähköä. Venäjän aloittamat sotatoimet Ukrainassa ovat aiheuttaneet sen, että Hanhikivi 1 -voimalaitos ei välttämättä saa rakennuslupaa nykyisellä omistuspohjalla. Suomen valtion tulee antaa Fortumille ydinvoimalupa, jotta yhtiö pystyy korvaamaan Loviisan voimalaitokset ennen näiden eliniän päättymistä. On myös löydettävä keino, millä Hanhikivi 1 -voimalaitos saadaan rakennettua ilman merkittävää ulkomaalaista tai Suomen turvallisuustilannetta heikentävää pääomaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen osittain. Fortum on hakenut jatkolupaa Loviisan voimalaitosten osalta. Hallitusohjelmassa on sitouduttu kirjaukseen, että käytössä olevien ydinvoimaloiden jatkolupiin suhtaudutaan myönteisesti edellyttäen, että Säteilyturvakeskus puoltaa niitä.

Eduskunnan Hanhikiven hanketta koskevan periaatepäätöksen mukaan selkeä enemmistö yhtiön tosiasiallisesta omistuksesta on kotimaisilla toimijoilla. Tällä tarkoitetaan, että toimijoiden, joiden asuin- tai kotipaikka on EU- tai EFTA-maassa, omistus on vähintään 60 prosenttia.

Hanhikiven voimalan osalta kyseessä on yksityinen hanke. Ydinvoimalahankkeen jatkamisen, rahoituksen tai omistuspohjan osalta päätöksiä tekevät omistajat.

Valtio ottaa kantaa hankkeeseen siinä vaiheessa, kun rakentamislupaa käsitellään. Lupaa käsiteltäessä keskeisenä asiana arvioidaan yhteiskunnan kokonaisuutta.

133. Lapin Keskustanuoret: Pienydinvoimalat tuotantoon

Pienydinvoimaloiden tulisi korvata suurin osa kaukolämmön tuotannon fossiilisista polttoaineista. Ydinreaktorit kehittyvät jatkuvasti, ja ydinvoima on paitsi tehokkain, myös ympäristöystävällisin keino tuottaa energiaa. Rakentamalla pienydinvoimaloiden verkoston Suomeen, parannettaisiin paitsi energiaomavaraisuuttamme, vähennettäisiin myös päästöjä. Pienydinvoimaloiden avulla voitaisiin myös edistää vedyn käyttöä energian lähteenä. Energiaomavaraisuus on myös kansallista turvallisuutta lisäävä tekijä.

Pienten sarjatuotantona rakennettavien voimaloiden etuna on suuria laitoksia nopeampi rakentaminen. Se tarkoittaa, että tuottoakin tulee nopeammin.

SMR-voimalat poikkeavat nykyisistä suurista ydinvoimaloista kahdella ratkaisevalla tavalla. Kannatamme kokoluokkaa, joka on niin pieni, että suuren ydinonnettomuuden riski on olematon, mutta saatava sähkö- ja lämpöteho ylittää suurimman osan kivihiilivoimaloista. Kun esimerkiksi Olkiluodon 3-reaktori on sähköteholtaan 1 600 megawattia, on pienvoimaloiden teho korkeintaan 300 megawattia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen pienydinvoimaloiden mahdollisuuksista puhtaassa energiantuotannossa tulevaisuudessa. Pienydinvoimalat eivät ole vielä kaupallisessa käytössä, mutta lainsäädäntömme on arvioitava myös pienydinvoimaloiden käyttöönoton näkökulmasta. Niitä arvioidaan hyödynnettävän erityisesti lämmöntuotannossa.

Suomen nykyisen ydinenergiain mukaan voidaan periaatteessa luvittaa pienydinvoimaloita samoilla pelisäännöillä kuin perinteisiä ydinvoimaloita. Pienimmät Suomessa nykyisin käytössä olevat voimalat ovat teholtaan noin 500MW.

Pienydinvoimaloiden osalta on arvioitava niihin liittyvien erityispiirteiden huomiointi lainsäädännössä ja mikä vaikutus sillä on lupaprosessiin. Pienydinvoimalat eroavat perinteisistä voimaloista

sarjatuotantomaisuuden, käyttökohteen ja käyttöpaikan osalta.

On myös ratkaistava, esimerkiksi tarvitaanko eduskunnan periaatepäätös rakentamiselle nykyiseen tapaan vai riittäisikö pelkkä viranomaisharkinta tai valtioneuvoston harkinta luvan myöntämisessä. Asia ei ole yksinkertainen, vaan ydinvoiman käyttöön liittyy aina monia näkökulmia.

Pienydinvoimaan liittyvät lainsäädännölliset kysymykset on ratkaistava joko ydinenergiain kokonaisuusdistuksen yhteydessä tai omissa lakihankkeissaan. - Keskeistä pienydinvoiman käytön osalta on varmistaa turvallisuus ja yhteiskunnan kokonaisuus.

134. Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkivaaran paikallisyhdistykset: Ympäristöt siistiksi ja materiaalit kierrätykseen

Maamme maaseudulla ja myös taajamissa on runsaasti ympäristöä rumentavia ja kenties jo kauan sitten käyttämättömiksi jääneitä rakennuksia ja asuinympäristöjä. Monet rakennuksista ovat romahtaneet. Hylätyt koneet ja laitteet lojuvat maassa kasvuston peitossa.

Vailla käyttöä olevien elinympäristöjen omistajat ovat ehkä ikääntyneitä tai kuolinpesiä. Tai nykyiset omistajat ovat muuten vaan jättäneet lahoavat rakennukset ja muun tarpeiston luonnon huoamaan. Käyttämättömäksi jääneiden rakennusten purkamisesta ja materiaalin asianmukaisesta käsitelystä aiheutuvat kustannukset voivat myös olla tarvittavien toimenpiteiden esteenä.

Hylättyjen ja ympäristöä rumentavien elinympäristöjen siistiminen olisi kuitenkin tärkeää niin yleisen viihtyvyyden, matkailuelinkeinon, kansantalouden kuin luonnonkin kannalta. Rakennusten purkaminen, ympäristöjen siistiminen ja materiaalien kierrätystoimenpiteet tarjoaisivat myös työtä. Samalla hyötymateriaalit tulisivat asianmukaiseen käyttöön.

Ympäristötalkoiden hyödyt ovat moninaiset. Ne puoltavat toimenpiteiden vauhdittamista myös valtion tuella, joka kohdistuisi harkinnan mukaan

materiaalin kierrätyksestä, ulkopuolisesta työpanoksesta tai purkukustannuksista omistajalle aiheutuviin kustannuksiin. Valtiolta tulevan porkkanarahan ohella ympäristötalkoiden onnistumisessa on olennaista tiedottaminen. Tavoitteena on, että ympäristötalkoot etenisivät kunnissa ”myönteisen kautta”.

Esitämme edellä olevaan perustuen,

- että Keskusta ryhtyy toimenpiteisiin käytöstä poistettujen ja ympäristöä rumentavien elinympäristöjen siistimiseksi ja samalla hylättyjen rakennusten, koneiden ynnä purku- ja muun materiaalin kierrätyskäyttöön saamiseksi ja

- että käynnistettäviä ympäristötalkoita tuetaan kustannuksiin kohdennettavalla ”porkkanarahalla” sekä tiedotuskampanjalla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen esitettyyn huoleen elinympäristön siisteydestä. Kiinteistönomistaja vastaa tontin siisteydestä. Tiedotus ja valistus ovat keskeiset tavata lisätä ihmisten tietoisuutta purkamiseen liittyvistä kysymyksistä.

Purkuhankkeet ovat tärkeässä roolissa rakentamisen kiertotalouden edistämisessä, koska noin 85 % rakennusjätteestä syntyy rakennusten korjaamisessa ja purkamisessa. Huolellinen lajittelu alentaa rakennuksen purkuun liittyviä jätehuoltokustannuksia. Kotitalousvähennyksen laajentamista rakennuksen purkuun tulisi selvittää.

135. Lapin Keskustanuoret: Muovinkeräys jokaiseen taloyhtiöön

Suomessa polttoon päättyy edelleen keskimäärin 200 000 tonnia muovia. Muovin tuotto ja poltto aiheuttavat tarpeettomia hiilidioksidipäästöjä ja niitä voitaisiin suitsia lisäämällä muovinkeräyspisteitä koko maassa. Lapin keskustanuoret ehdottaa, että jokaiseen taloyhtiöön tuodaan muovinkeräyspiste.

Kaikissa suomalaisissa taloyhtiöissä ei ole vielä omaa muovinkeräysastiaa tai -pistettä, minkä seurauksena asukkaat laittavat muovit polttoon.

Jos Suomi haluaa saavuttaa EU:n asettaman tavoitteen, jonka mukaan puolet muovipakkauksista olisi kierrätettäviä vuoteen 2025 mennessä, on kierrätyspisteiden yleistyttävä rankalla kädellä asuinalueilla joka puolella Suomea.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen osittain. Juuri voimaan tulleen jätelain mukaan kaikkien taajama-alueiden **vähintään viiden huoneiston asuin-kiinteistöjen** tulisi lajitella erikseen muovijäte.

Jätepisteen voi suunnitella myös yhteiseksi naapuruston tai useamman taloyhtiön kesken, mikä helpottaa lain vaatimusten täyttämistä pienissä taloyhtiöissä. Raja on vedetty viiteen huoneistoon ja taajamiin muovinkeräyksen kustannustehokkuuden näkökulmasta.

Kuntien omat jätepiisteet auttavat muovinkierrätystä haja-asutusalueilla ja pienempien taloyhtiöiden osalta taajamissa. Lain avaaminen ei ole perusteltua tässä vaiheessa, koska sen osalta ei ole vielä riittävästi kokemuksia.

Kuntien omat jätepiisteet auttavat muovinkierrätystä haja-asutusalueilla ja pienempien taloyhtiöiden osalta taajamissa. Lain avaaminen ei ole perusteltua tässä vaiheessa, koska sen osalta ei ole vielä riittävästi kokemuksia.

Liikenne-, posti- ja tietoliikenneasiat

Keskustan Hartolan kunnallisjärjestö: Joukkoliikenteelle tukea

Pohjois-Someron Keskustanaiset: Uusia malleja maaseudun liikenteeseen

Kainuun Keskustanuoret: Vaihtoehtoiset polttoaineet ja energiamuodot aidoksi vaihtoehdoksi liikenteeseen

Helsingin Keskustanuoret: Autoilun kustannuksia on vähennettävä ilmastotoimilla

Keskustan Alpuan paikallisyhdistys: E85-polttoainetankkausverkoston saaminen kokonaan kattavaksi

Lapin Keskustanuoret: Uudet 130 ja 110 km/h nopeusrajoitukset Suomeen

Keskustan Lopen kirkonkylän paikallisyhdistys: Liikenneturvallisuuden parantaminen tien vierialueiden raivauksella

Keskustan Nivalan kunnallisjärjestö: Tiestön kunnan parantaminen

Keskustanaisten Pohjois-Karjalan piiri: Pohjois-Karjalan koti- ja koulutiet turvallisiksi

Keskustan Tornion kunnallisjärjestö: Tieverkon kunnostaminen ja tienpidon parantaminen Meri-Lapin alueella

Keskustan Launosten seudun paikallisyhdistys: Kanta-Hämeen tie- ja tietoliikenneverkkojen parantaminen ja kehittäminen

Kainuun Keskustanuoret: VT5 nelikaistaiseksi välillä Kuopio-Kajaani-Kuusamo

Lapin Keskustanuoret: Nopeusvalvontakamerat merkittävä paremmin

Keskustanuorten Hämeen piiri: Suomi-radan kehittämisen mukailtava nykyistä ratalinjausta

Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri: Joensuu-Kuopio-rataosuuden avaaminen henkilöliikenteelle

Kainuun Keskustanuoret: Uusi ratalinja Kontiomäeltä Kemijärvelle

Ylöjärven Keskustanaiset: Seisake per kunta

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Digitalisaatio luo tulevaisuuden sivistystä - tietoverkot koko Suomessa kuntoon

Keskustan Kymenlaakson piiri: Suomen pysyttävä normaaliajassa
Lapin Keskustanuoret: Yle korvattava kaikille suomalaisille tarjottavalla Netflixillä

136. Keskustan Hartolan kunnallisjärjestö: Joukkoliikenteelle tukea

Julkiset palvelut digitalisoituvat. Silti edelleen on tilanteita, joissa täytyy käyttää palveluita paikan päällä, mutta niitä ei ole saatavilla kotikunnassa. Tällaisia palveluita voivat olla esim. jotkin terveyspalvelut kuten röntgen ja vaikkapa passin/henkilökortin hakeminen.

Markkinaehtoista liikennettä ei ole monesti naapurikuntien välillä, mikä vaikeuttaa ja tekee kalliimaksi palvelujen saannin. Tämän vuoksi valtion tulee tukea joukkoliikennettä siellä, missä sitä ei ole markkinaehtoisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Markkinaehtoinen joukkoliikenne toimii ilman julkista tukea. Avoimen joukkoliikenteen rinnalla kunnat järjestävät lakisääteisiä henkilökuljetuksia. Kansaneläkelaitos korvaa lisäksi kansalaisten matkakustannuksia.

Joukkoliikenteen valtionrahoitus jakautuu valtion budjetissa eri momenteille, joilla tavoitellaan alueesta riippuen kilpailukykyistä tai peruspalvelutaisoista joukkoliikennettä. Tämän lisäksi rahoitetaan joukkoliikenteen erityispalvelutasoa, kehittämissankkeita sekä liikkumisen ohjausta.

Valtion suora rahoitus joukkoliikenteelle on vuoden 2021 talousarvion mukaan noin 110 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi vuonna 2020 eduskunta myönsi joukkoliikenteelle yhteensä 200 miljoonaa euroa lisämäärärahaa, vuonna 2021 henkilöliikenteen palveluiden ostoihin 22,8 miljoonan euroa lisämäärärahan ja kuluvalle vuodelle 30 miljoonan euron lisämäärärahan. Tuki käytettiin koronatilanteista johtuvan rahoitusvajeen paikkaamiseen ja elvyttäviin kehittämishankkeisiin.

137. Pohjois-Someron Keskustanaiset: Uusia malleja maaseudun liikenteeseen

Käytössä oleva maaseudun julkinen liikenne, kuten palveluliikenne, ei täytä kaikkia liikkumistarpeita. Minimi, kuten lääkäri- ja kauppa-asioinnit onnistuvat, mutta kulttuuri- tai kyläilymatkat edes lähelle tai varsinkaan muille paikkakunnille eivät onnistu. Olemattomat tai hankalat kouluvuorot vaikeuttavat koululaisten elämää.

Pienemmiltä paikkakunnilta ei ole yhteyksiä naapurikaupunkeihin tai kuntiin. Maalla asuvienkin pitää voida laajentaa elämänpiiriä. Myös maalle pitää voida matkustaa. Vapaa-ajanviettajät, monipaikkaiset asukkaat ja sukulaisiaan tai ystäviään tapaamaan tulevat tarvitsevat liikenneyhteyksiä.

Tärkeää olisivat kunnittaiset tietopankit, joista löytyy kaikki liikkumista mahdollistava kimpapakyydeistä paikkakunnan aikatauluihin, yhteyksiin ja takseihin.

Toivomme, että esimerkiksi ministeriöt, Kuntaliitto ja yliopistot kehittäisivät uusia liikkumistapoja paikallisesti toteutettavaksi paremman liikkeen pääsyn takaamiseksi ja maalla asumisen mahdollistamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Digitaalisten alustojen avulla on mahdollista yhdistellä avoimen joukko- ja palveluliikenteen sekä erityisryhmien julkisesti tuettujen henkilökuljetusten hallintaa, välitystä ja optimointia sekä itse maksettujen ja yhteiskunnan korvaamia henkilökuljetuksia. Käytännössä yhdistely näkyisi alueilla niin, että liikenteen eri palvelut perinteisestä joukkoliikenteestä kuljetuspalvelutakseihin olisivat paremmin erilaisten asiakasryhmien saatavilla.

Digitaalisia alustoja on kehitelty mm. Sitran tutkimushankkeiden avulla. Niiden kehittämistä on syytä edelleen jatkaa.

138. Kainuun Keskustanuoret: Vaihtoehtoiset polttoaineet ja energiamuodot aidoksi vaihtoehdoksi liikenteeseen

Vaihtoehtoisten polttoaineiden ja energiamuotojen saatavuus liikenteessä ympäri Suomen täytyy varmistaa tulevaisuudessa. Suomi on menossa kohti fossiilivapaata liikennettä, mutta todellisia vaihtoehtoja on tällä hetkellä vähän. Biokaasu- ja sähkölatausverkot ovat vielä harvoja. Venäjän toimet ja epäluottamus pakottavat Suomen irtautumaan nopeasti venäläisestä energiasta. Tämä antaa Suomelle erinomaisen mahdollisuuden keskittyä kehittämään kotimaisia uusiutuvia energialähteitä ja polttoaineita.

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että vaihtoehtoisten polttoaineiden ja energiamuotojen täytyy olla aitoja vaihtoehtoja tulevaisuudessa. Vaihtoehtoisia polttoaineita ja energiamuotoja täytyy olla saatavilla tulevaisuudessa laajasti ympäri Suomea ja tankkaus- ja latausverkostoja täytyy laajentaa. Ainoa energiamuoto kulkuneuvoissa ei saa olla kuitenkaan vain sähkö vaan biokaasun, biodieselin ja vedyn käytön mahdollisuuksia pitää myös tukea. Laajempi verkosto parantaa houkuttelevuutta siirtä vaihtoehtoisin polttoaineisiin ja energiamuotoihin. Kaikille sähkö ei ole kuitenkaan mieluinen, joten muita ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja pitää olla. Laajemman verkoston lisäksi tulee selvittää, voisiko vaihtoehtoisia energiamuotoja tukea esimerkiksi veronalennuksilla tai verovapaudella.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että Suomi on sitoutunut puolittamaan liikenteestä aiheutuvat päästönsä vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2045 Suomen liikenteen tulisi olla päästötöntä. Tavoitteet ovat kunnianhimoiset ja aika on vähän.

Tavoitteiden saavuttamiseen vaihtoehtoisten polttoaineiden tankkaus- ja latauspisteitä tarvitaan kaikkialle Suomeen.

Vuonna 2021 Suomessa oli noin 60 kaasutankkaus pistettä 36 eri paikkakunnalla. Lisäksi energiaviraston kilpailutuksen mukaisia uusia tankkauspisteitä on tulossa 11 uudelle paikkakunnalle.

Valtio on tukenut latausinfra ja tankkauspisteiden rakentamista niille paikoille ja paikkakunnille,

jonne niitä ei markkinaehtoisesti rakennu. Silti vaihtoehtoisten polttoaineiden latausverkostoa voidaan pitää vielä heikkona.

Keskustan eduskuntaryhmä teki marraskuussa 2020 liikenneavauksen, jossa linjataan keskustalaista liikennepolitiikkaa. Johtava ajatuksena on, että liikenteen päästöjen vähentäminen pitää tehdä sosiaalisesti ja alueellisesti reilulla tavalla eikä autoilun verotus saa nousta.

Harvaan asutussa Suomessa tieliikenne on tulevaisuudessakin keskeisin liikennemuoto niin ihmisten arjessa kuin ammattiliikenteessä. Autolla pitää voida ajaa puhtaalla omallatunnolla, joukkoliikenteeseen tulee kannustaa siellä missä se on mahdollista. Lisäkorotuksia bensiinin ja dieselin verotukseen emme hyväksy.

Tutkimuksiin perustuvan tiedon valossa jopa kolmasosa liikenteen jäljellä olevasta päästövähennyksestä vuoteen 2030 mennessä voidaan saavuttaa etätien kautta. Toinen iso kokonaisuus on vähäpäästöisen käyttövoiman yleistäminen mm. uusiutuvien polttoaineiden jakeluvervoitetta tiukentamalla, ottamalla käyttöön biokaasua sekä panostamalla vetyteknologian sekä hiilidioksidin talteenottoon perustuvien polttoaineiden kehittämiseen. Tässä työssä Suomessa ollaan pitkällä.

Edellä kuvattuja päästövähennyksiä ei kuitenkaan synny ilman kattavaa vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkkoa.

Tarvitsemme myös liikenteen uuden reilumman veromallin, sillä liikenteen päästöjen vähentyessä myös veropohja supistuu. Nykymallin ylläpitäminen johtaisi väijäämättä siihen, että pienenevältä joukolta bensiini- ja dieselautojen käyttäjiä kerätään vuosi vuodelta enemmän veroja, kun samaan aikaan muita voimanlähteitä käyttäviltä autoilta ei sellaista perittäisi lainkaan. Siksi Keskustan eduskuntaryhmä esitti liikenneavauksessaan liikenteeseen uutta veromallia: siirtymisestä nykyisestä litrapohjaisesta verotuksesta kilometripohjaiseen verotukseen, jossa eri tieluokille määriteltäisiin erilaiset taksat.

Se olisi ekologisesti kestävä ja vähäpäästöisyyden kannustavaa, tukisi tervettä aluepolitiikkaa,

edistäisi teollisuus- ja vientipolitiikkaa, turvaisi yhteiskunnan verotuoton sekä tekisi kaavaillut paikkakunta-kohtaiset ruuhkamaksut tarpeettomiksi.

Puoluekokous korostaa, että Suomi on pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maa. Hyvin monelle oma auto on ainoa väline käydä töissä, harrastuksissa sekä hoitaa arjen asioita. Siksi vähäpäästöisempään liikenteeseen pyrittäessä on huolehdittava siitä, ettei se aiheuta niin sanottua liikenneköyhyyttä, jolloin autoilusta tulisi monille autoa välttämättä tarvitseville liian kallista.

Puoluekokous katsoo, että tulevan vaalikauden keskeisempiä liikennepoliittisia toimenpiteitä on vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkon voimakas laajentaminen ympäri Suomea.

139. Helsingin Keskustanuoret: Autoilun kustannuksia on vähennettävä ilmasto-toimilla

Autoa käyttävien kukkaro on ollut monien hyökäyksien kohteena vuosien ajan. Toisaalta veropolitiikassa on korostettu tarvetta korottaa niin kutsuttuja haittaveroja valtiontalouden alijäämän tilkitsemiseksi. Toisaalta voimakkaita ilmastotoimia vaativat poliittiset voimat ovat pyrkineet asettamaan entistä rajumpia sanktioita saastuttaville polttoaineille. Seurauksena autoa arjessaan tarvitsevat suomalaiset ovat jääneet vaille poliittista puolustajaa.

Keskusta ei kuitenkaan saa olla puolue, joka vain vastustaa muiden ehdotuksia vaan tarvitaan omia ratkaisuja. Keskustan on siksi pyrittävä siihen, että uudet kestävät ja ilmastoystävälliset liikenteen energianlähteet otetaan nopeasti ja määrätietoisesti käyttöön kaikkialla Suomessa. Näin voidaan varmistaa sähkö-, kaasun- ja biopolttoaineella toimivien kulkuneuvojen nopea käyttöönotto. Liikenteen päästövähennyksen tiekartta on suunniteltava niin, että kestäville energianlähteille toimivien kulkuneuvojen käyttö- ja hankintakustannukset laskevat nopeasti. Keskustan on tavoiteltava määrätietoisesti sitä, että myös tulevaisuudessa liikkuminen välttämättömiin menoihin ja myös vapaa-ajalla on edullista. Se onnistuu vain määrätietoisilla ilmastotoimilla, jotka eivät tule autoilijan maksettavaksi vaan heidän hyödykseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Kai-
nuun keskustanuorten aloitteeseen antamaansa
vastaukseen (aloite 138).

140. Keskustan Alpuan paikallisyhdis- tys: E85-polttoainetankkausverkoston saaminen koko maan kattavaksi

Maamme henkilöautokanta on suurelta osin van-
haa, ja se käyttää enimmäkseen fossiilista polttoai-
netta. Omaa autoa joudutaan käyttämään etenkin
maaseudulla töihin, harrastuksiin ja palveluihin
pääsemiseksi. Myös kaupungeissa yksityisautoilu
on yleistä, koska se helpottaa ratkaisevasti monen
arkea.

Maaseudulla asuvien autoilua syyllistetään usein
liikenteen päästöistä. Maaseudun asukkaat halu-
avat olla tekemässä osansa ilmastomuutoksen
vastaisissa talkoissa. Autojen vaihtaminen lyhyellä
aikavälillä sähköautoiksi ei ole monessakaan ko-
dissa taloudellisesti mahdollista. Polttomoottori-
autot tulevat olemaan liikenteessämme seuraavat
15-20 vuotta. Nämä autot pitäisi pystyä edullisesti
vaihtamaan muuta kuin fossiilista polttoainetta
käyttäviksi.

Ratkaisu on mahdollisimman monen bensiinikäyt-
töisen auton muuntaminen E85-polttoaineella
(suurin osa bioetanolia) käyviksi. E85-polttoaine
vähentää hiilidioksidipäästöjä jopa 80 %. Poltto-
ainetta valmistetaan Suomessa, joten sen käytön
laajentaminen hyödyntäisi kansantalouttamme.
Raaka-aineena käytetään jätettä.

E85-muutossarjan hankkiminen autoon tulee
valtiolta saatavan avustuksen jälkeen maksamaan
vähimmillään parisataa euroa. Polttoainekustan-
nukset halpenevat jonkin verran paljon ajavilla.
Tällä myös tuettaisiin palveluiden pysymistä maa-
seudulla sekä työllisyyttä.

Pullonkaulana tälle muutokselle on tankkauspis-
teiden vähäisyys.

Esitämme, että Keskusta lähtee edistämään kaikin
käytettävissä olevin keinoin E85-tankkausverkoston
saamista koko maan ja eri työssäkäyntialueita katta-

1 vaksi. Tähän uskomme mm. valtiovarain- ja elinkein-
2 oministeriöltä löytyvän välineitä esim. tankkauspis-
3 teiden taloudellisten kannustimien osalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

7 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Kai-
8 nuun keskustanuorten aloitteeseen antamaansa
9 vastaukseen (aloite 138).

141. Lapin Keskustanuoret: Uudet 130 ja 110 km/h nopeusrajoitukset Suomeen

14 Tiestön ja autojen turvallisuuden parannuttua esi-
15 tämme, että riista-aidoitetuilla vastakkaiset ajora-
16 dat erottavilla teillä otettaisiin käyttöön uusi mak-
17 siminopeusrajoitukset 110 km/h Ruotsin mallin
18 mukaisesti. Moottoritietasoisille teille maksimino-
19 peudeksi tulisi yhtä lailla 130 km/h eurooppalaisen
20 standardin mukaisesti. Nykyiset 100 ja 120 km/h
21 nopeusrajoitukset säilyisivät olemassa sellaisilla
22 teillä, joilla nopeuden nostamisen edellytysten ei
23 katsota täyttyvän.

25 Nopeusrajoitusten nosto lyhentäisi matka-aikoja ja
26 edesauttaisi elinkeinoelämän kehittymistä ympäri
27 Suomen. Suomen tehdessä vihreää siirtymää ja
28 liikennepolttoaineiden muuttuessa hiilivapaiksi,
29 ei nopeusrajoitusten nosto nostaisi tieliikenteen
30 päästöjä pitkällä aikavälillä lainkaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

34 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen

36 Hallitusohjelman mukaan Suomi on hiilineutraali
37 vuonna 2035. Liikenteen päästöt muodostavat
38 viidenneksen maamme kasvihuonepäästöistä.
39 Suomi on sitoutunut puolittamaan liikenteen
40 päästöt vuoteen 2030 mennessä. Suurin kasvihuo-
41 nekaasujen vähennyspotentiaali on tieliikenteessä.
42 Hallitusohjelma sisältää useita liikenteen päästöjen
43 vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Ajono-
44 peudella on selkeä vaikutus polttoaineen kulutuk-
45 seen sekä päästöihin.

47 Nopeusrajoitusten nosto aiheuttaisi myös tilas-
48 tollisen todennäköisyyden liikennekuolemien
49 kasvuun. Puoluekokous ei tästäkään syystä yhdy
50 aloitteeseen.

142. Keskustan Lopen kirkonkylän pai- kallisyhdistys: Liikenneturvallisuuden parantaminen tien vierialueiden raiva- uksella

Maanteiden vierialueet ovat ainakin Etelä-Suo-
messa hyvin yleisesti tiheiden ryteikköjen vallassa.
Tietä ylittävien hirvieläimien havaitsemiseen jää
silloin hyvin vähän aikaa. Hirvikolarien määrä ja
onnettomuuskustannukset ovat kasvaneet jatku-
vasti. Riista-aidat ovat hyvä ratkaisu, mutta niitä ei
pystytä rakentamaan lähellekään tarvetta vastaa-
vaa määrää 80 km/h teiden varsille.

Teiden varsilla olevat ryteiköt ovat hyvin usein
tiealueeksi lunastetulla alueella ja siis tienpitäjän
vastuulla. Ehdotamme luotavaksi eri tahojen
yhteisönä järjestelmän, jossa teiden vierialueet
raivattaisiin säännöllisesti ja raivauksessa kertyvä
aines toimitettaisiin hakkeena energiakäyttöön.
Tällaisia kokeiluja on tietojemme mukaan jossain
päin Suomea jo tehtykin, mutta käytäntöä tulisi
laajentaa viipymättä koko maahan.

Järjestelmän toimiessa liikenneturvallisuutta saa-
taisiin parannettua, kun tietä ylittävät hirvieläimet
olisi mahdollista havaita edes sekuntia-kahta
nykyistä aikaisemmin varsinkin pimeinä vuoden-
ja vuorokauden aikoina. Sivutuotteena tulevalle
uusiutuvalla biomassalla energiaksi on ainakin
käyttökohteita riittävästi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Näkyvyys risteyksissä, eläinten tienylitykset ja
muut mahdolliset häiriötekijät on havaittavissa
helpommin, kun teiden pientareet ovat hyvin
hoidetut.

Maaliskuussa 2022 julkaistun Liikenneturvallisuus-
strategian tavoitteena on saada liikennekuolemat
nollaan vuoteen 2050 mennessä. Tämä koskee
kaikkia liikennemuotoja. Se edellyttää tieliikenteen
turvallisuuden parantamista kaikin mahdollisin
keinoin.

Maanteiden hoidettavat viheralueet ovat pääasi-
assa nurmi- ja metsäalueita. Viheralueiden hoito-

1 toimet tehdään kullekin tieosuudelle määritellyn
2 viherhoitoluokan mukaisesti. Ne on jaettu kol-
3 meen pääluokkaan tarkastelemalla väylän verkol-
4 lista asemaa, maankäyttöä ja ympäristöä. Hoidon
5 tavoitteena on ottaa huomioon ympäristön läh-
6 tökohdat ja käytettävissä olevat hoidon resurssit
7 sekä vähentää väylänpidon ja liikenteen haittavai-
8 kutuksia luonnon monimuotoisuudelle.

10 Suurimmalla osalla maanteistä vesakoita raivataan
11 joka kolmas vuosi. Maanteiden liittymäalueilla
12 raivaus tehdään vuosittain. Useammin raivattavia
13 alueita ovat myös pääteiden riistavaara-alueet
14 sekä tieosuudet koulujen läheisyydessä. Näihin
15 liittyvät tarkennukset määritellään alueellisissa
16 hoitourakoissa.

18 Yksityistieläimien näkemäraivaukset ovat tiekun-
19 tien vastuulla.

21 Hoidetun alueen kasvattaminen rajoittaisi maan-
22 omistajien oikeusturvaa ja saatu energiahyöty olisi
23 varsin rajallinen ensimmäisen toimenpidevuoden
24 jälkeen. Tältä osin puoluekokous ei yhdy aloitte-
25 seen.

143. Keskustan Nivalan kunnallisjärjes- tö: Tiestön kunnan parantaminen

30 Tiestömme kunto huolestuttaa meitä. Yhdek-
31 sänkymmenluvun puolenvälin jälkeen alkanut
32 yksityistäminen ja valtion oman tiestön kunnosta
33 huolehtineen yhtiön alasajon seurauksena ties-
34 tömme kunnan huomattava rapautuminen on
35 jatkunut näihin päiviin asti ja se näyttää jatkuvan
36 edelleen.

38 Esitämme hyvän tiestön kunnan palauttamista
39 koko maahan riippumatta siitä, missä päin Suomea
40 tiet sijaitsevat. Tiestömme turvaa kaiken liikenteen,
41 kuten tavana-, lääke-, sairaus-, ym. kuljetukset. Ties-
42 tömme on siten täysin välttämätön meille kaikille,
43 jotka asumme Suomessa.

45 Tiestömme kunto suurien asutuskeskuksien lähi-
46 ympäristöissä on hyvä, mutta tiet, joiden varsilta
47 pääsääntöisesti tulee suurin osa meidän joka
48 päivä syömästämme ruoasta, ovat osin erittäin
49 huonokuntoista. Näiden teiden kunnostaminen on
50 enemmän kuin tarpeellista. Valtiomme on kyettävä

hoitamaan koko maamme kansalaisten liikkumisen sekä elinkeinojen turvaaminen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Maanteiden korjausvelan arvioidaan tällä hetkellä olevan noin 1,6 miljardia euroa.

Tällä hallituskaudella perusväylänpitoon on tehty vuodesta 2020 alkaen 300 miljoonan euron vuosittainen tasokorotus. Talvikunnossapitoon on tehty 20 miljoonan euron pysyvä perusväylänpidon nosto tasokorotuksen sisällä.

Maanteiden korjausvelan kiinnikurominen on vuosia kestävä toimenpide, etenkin teiden päällysteissä käytettävän bitumin jyrkän maailmanmarkkinahinnan nousun myötä.

Keskusta puolustaa ihmisten oikeutta asua luomassaan paikassa. Kaikilla on oikeus turvalliseen liikkumiseen lapsista aikuisiin ja eläkeläisiin. Perustienpidon rahoitus on turvattava myös jatkossa ja korjausvelkaa on kurottava kiinni mahdollisuuksien mukaan.

144. Keskustanaisten Pohjois-Karjalan piiri: Pohjois-Karjalan koti- ja koulutiet turvallisiksi

Pohjois-Karjalan jokaisessa kunnassa ja kaupungissa on valtion hoitovastuulla olevia päällystettyjä tai sorapintaisia teitä. Näillä teillä liikkuvat samaa kaistaa niin moottoriajoneuvot kuin kaikenikäiset ihmiset kävellen tai pyöräillen.

Useissa tapauksissa näiden teiden pinnat ovat epätasaisia, lohkeilleita ja täynnä routavaurioita.

Myös teiden huonosta talvikunnossa pidosta aiheutuu vaaratilanteita sekä inhimillisiä että aineellisia menetyksiä. Esimerkkinä ensi tilassa korjausta odottavista teistä on Liperin Viinijärven keskustasta Kontkalaan sekä Vuokontie Juuasta.

Pohjois-Karjalassa monipaikkainen asuminen on lisääntynyt. Kesämökkejä on kunnostettu talviasuttavaksi ja niiden käyttöaika kasvaa etätöiden

lisääntyessä. Samalla lisääntyy päivittäisliikenne maaseudun teillä ja onnettomuusriskit kasvavat.

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen koulumatkaan asuinpaikasta riippumatta.

Esitämme, että liikenneturvallisuuden parantamiseksi on ryhdyttävä toimeen: varattava riittävät resurssit huonokuntoisten teiden vaurioiden korjaamiseen ja tiestö on hoidettava kuntoon.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Nivalan kunnallisjärjestön aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 143).

145. Keskustan Tornion kunnallisjärjestö: Tieverkon kunnostaminen ja tienpidon parantaminen Meri-Lapin alueella

Meri-Lapin alueen paikallistiet ovat huolestuttavan huonossa kunnossa. Osa teistä on kaupunkien ja kuntien kunnossapidon ja lumenaurauksen vastuulla, osa taas Lapin ELY-keskuksen vastuulla. Kaksijakoinen vastuu aiheuttaa hämmennystä, viiveitä ja jopa vastuunpakoilua. Heikko teiden peruskunto ja talviaurauksen heikko taso aiheuttavat vaikeuksia mm. maa- ja metsätalouden harjoittajille, matkailuyrityksille sekä kylä- ja kaupunkikeskuksissa työssäkäyville. Lisäksi perusturvallisuus vaarantuu mm. palo- ja pelastustoimen osalta. Paikalle olisi päästävä kalustoa rikkomatta ja ajoissa. Matkailu- ja ohjelmapalveluyritysten asiakkaat eivät pääse elämyksien ääreen normaaleilla perheautoilla heikon tiestön tai kunnossapidon takia.

Moottori- ja valtateitä on laitettu kuntoon myös Meri-Lapin alueella. Tämä on ollut hyvä suuntaus, mutta samalla alempiasteinen tiestö on päässyt rappeutumaan eikä tienhoitoon ole ollut resursseja.

Resursseja tulisi saada ns. matalan kynnyksen hakemuksin ELY-keskukselta ja valtionosuuksia korottamalla. Tämä helpottaisi myös taloudellisessa ahdingossa olevien kuntien mahdollisuutta maksaa yksityisteille kuntien avustusta. Avustukset ovat erittäin tarpeellisia ja tärkeitä.

Keskusta korostaa hajauttamista ja koko Suomen asuttuna pitämistä. Keskeisenä tavoitteena on tasapuolinen kehittäminen. Jotta harva-alueella voitaisiin jatkossakin asua, yrittää ja sieltä olisi yhdenvertainen mahdollisuus käydä töissä, koulussa ja harrastuksissa, tulee tiestön peruskunto ja hoitaminen (kesä ja talvi) pitää asiallisella tasolla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Nivalan kunnallisjärjestön aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 143).

146. Keskustan Launosten seudun paikallisyhdistys: Kanta-Hämeen tie- ja tietoliikenneverkkojen parantaminen ja kehittäminen

Suomen hallitus on varannut lisärahoitusta tärkeisiin, meneillään olevien liikennehankkeiden loppuun saattamiseen. Suomen tieverkko on talven jäljiltä heikoissa kunnossa. Lisärahoitusta tarvitaan edelleen erityisesti tieverkon kehittämiseen ja parantamiseen.

Kanta-Hämeen läpi kulkeva, Kantatie 54 liikennemäärät ovat viimeisten vuosikymmenien aikana merkittävästi lisääntyneet. Nykyinen kantatie 54 kunto ja turvallisuus eivät vastaa kasvaneita liikennemääriä. Tieverkon kunnossa on edelleen paljon kehitettävää Kanta-Hämeen alueella. Toimivat liikenneyhteydet ja kunnossa oleva tieverkko tukevat myös Kanta-Hämeen alueen yritysten toimintaa ja kehittämistä. Toimivat liikenneyhteydet mahdollistavat ihmisten sujuvan liikkumisen ja työmatka pendelöinnin.

Kantatie 54 perusparantaminen muutamien viime vuosien aikana, mm. hirviäidan rakentaminen Lopen ja Riihimäen välille, on ollut hyvä asia. Kantatie 54 turvallisuuden parantamiseen pitää jatkossa panostaa lisää. Kantatie 54 muuttaminen valtatieksi on tieturvallisuuden merkittävää parantamista. Esimerkiksi riittävien piennaralueiden ja kevyenliikenteenväylän rakentaminen Kantatie 54 varteen, Lopen, Riihimäen ja Hausjärven välille, on erityisen tärkeää alueen turvallisuuden, viihtyisyyden ja vetovoiman parantamiseksi.

Paikallisteiden kunto on koko Kanta-Hämeen alueella todella surkea. Mitä asialle olisi tehtävissä? Kuntien talous ei kestä nykytilanteesta kovin suuria investointeja infrastruktuuriin, koska kunnissa on pitänyt valmistautua mm. Hyvinvointialueiden käynnistymisen aiheuttamiin merkittäviin taloudellisiin ja toiminnallisiin muutoksiin. Kanta-Hämeen alueen kunnat ovat suosittuja loma-asunto/mökkipaikkakuntia. Huonokuntoiset tiet aiheuttavat monenlaisia turvallisuusriskejä ja vaaratilanteita sekä heikentävät huomattavasti liikkumista ja asumisviihtyvyyttä alueella.

Työn tekeminen pitää olla nyt ja tulevaisuudessa kaikille ihmisille paikkariippumatonta. Paikkariippumattomaan työntekoon tarvitaan toimivia tie- ja tietoliikenneyhteyksiä. Jokaisen pitäisi pystyä valitsemaan asuin- ja lomanviettopaikkansa vapaasti, oman työ- ja perhetilanteen mukaan. Tämä lisää yritysten toimintaedellytyksiä, investointeja ja alueellista veto- ja elinvoimaa. Valtion pitäisi aktiivisesti kuntien ohella edistää toimivien tietoliikenneyhteyksien (mm. valokuitu) rakentamista ja rahoitusta. Toimivat tietoliikenneyhteydet eivät voi olla yksityisten ihmisten, yhdistysten tai yritysten vastuulla.

Keskusta on puolueena perinteisesti edustanut maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvia ihmisiä. Esitämme, että Keskusta pyrkii entistä aktiivisemmin vaikuttamaan tie- ja tietoliikenneyhteyksien parantamiseen Kanta-Hämeen alueella ja koko Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Tällä hallituskaudella on panostettu voimakkaasti laajakaistayhteyksien rakentamiseen. Uusi laajakaistatukihanke tukee kiinteiden verkkojen rakentamista vuodesta 2022 alkaen. Laajakaistahankkeen tavoitteena on tukea nopeiden kiinteiden laajakaistaverkkojen rakentamista alueilla, joille kaupallinen tarjonta ei todennäköisesti toteudu lähivuosina. Tukiohjelmalle on haettu rahaa EU:n elpymisvälineestä lähes 50 miljoonaa euroa.

Puoluekokous näkee laajakaistayhteyksien rakentamisen edelleen edistämisen yhtenä keskeisenä tavoitteena myös tulevalle vaalikaudella.

Tieliikenteen osalta puoluekokous viittaa Nivalan kunnallisyhteistyön aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 143).

147. Kainuun Keskustanuoret: VT5 nelikaistaiseksi välillä Kuopio–Kajaani–Kuusamo

Kainuun Keskustanuoret esittää, että Valtatie 5 on muutettava nelikaistaiseksi välillä Kuopio–Kajaani–Kuusamo. Nykyisillään valtatie on kaksikaistaista tietä Siilinjärveltä pohjoiseen. Nelikaistainen tie on huomattavasti käytännöllisempi vaihtoehto sekä raskaalle liikenteelle, kuin yksityisautoilijoillekin.

Eritoten Kainuussa teollisuus on valtavassa asemassa niin elinkeinona, kuin liikenteessäkin, jolloin Kainuun mutkaisilla kaksikaistaisilla teillä ruuhkat ovat yleisiä, koska turvallisista ohitusmahdollisuuksia on hyvin vähän ja raskasta liikennettä on paljon. Nelikaistaisella valtatiellä on huomattavasti helpompaa ja turvallisempaa matkustaa, koska ohitustilanteiden vaaratilanteita on huomattavasti helpompi välttää. Lisäksi maakuntien saavutettavuus turisteille ja työntekijöille olisi parempi. Valtatie 5 on muutettava nelikaistaiseksi maakuntien edun vuoksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Maanteiden korjausvelan arvioidaan tällä hetkellä olevan noin 1,6 miljardia euroa.

Vuonna 2021 valmistuneen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman Liikenne 12 -strategisen tilannekuvan mukaan maantieverkolla on 2–3 mrd. euron kehittämistarpeet seuraavan kymmenen vuoden ajalle.

Parlamentaarisesti sovitun valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukainen talouskehys on 977 miljoonaa euroa ja perusväylänpidon parantamishankkeiden talouskehys noin 800 milj. euroa. Nämä luvut kuvaavat hyvin maantieverkkoon kohdistuvia toiveiden ja tarpeiden suhdetta käytettävissä oleviin voimavaroihin.

Uusia liikennehankkeita suunniteltaessa onkin kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että kaikki tiehankkeet parantavat merkittävästi kansainvälisistä, alueellista ja alueiden sisäistä saavutettavuutta ja siten vastaavat hyvin saavutettavuustavoitteisiin erityisesti elinkeinoelämän katsantokannalta. Liikenneturvallisuuden kannalta toteutettavat uudet tiehankkeet tulee kohdistaa pistemäisiin kohteisiin ympäri Suomen.

Yksittäisten tiehankkeiden rahoitus ja tärkeysjärjestys tulee punnita näitä taustoja vasten. Puoluekokous ei ota kantaa yksittäisten hankkeiden toteuttamiseen.

148. Lapin Keskustanuoret: Nopeusvalvontakamerat merkittävä paremmin

Uudet Tracking Radar -teknologiaa käyttävät nopeusvalvontakamerat lisääntyvät vauhdilla Suomen teillä. Kyseiset kamerat mittaavat autoilijan nopeuden ja ajolinjat 150 metrin päästä. Kameroita on sijoitettu monen eri nopeuden alueille, ja autoilijalla ei aina ole käsitystä kamera-alueen nopeusrajoituksesta lähialueelta puuttuvien nopeusrajoituskyttien vuoksi. Tämä aiheuttaa autoilijoille harmaita hiuksia ja äkkijarrutuksia 20-25 km/h alle nopeusrajoitusten kameroiden kohdalla.

Kamerat ovat myös todella huonosti merkittyjä ja ne yllättävätkin autoilijan etenkin pimeällä. Tämä aiheuttaa autoilijoiden ylivarovaisuutta ja muuhun liikenteeseen keskittymisen pienenemistä autoilijan etsiessä kameratolppia mahdollisten riskitilanteiden havainnoimisen sijaan.

Ruotsissa nopeusvalvontakameran kuvausalueen alkamisesta ilmoitetaan näkyvästi kameran kuvalla ja nopeuden ilmaisevalla liikennemerkillä. Näin ollen jokainen kuljettaja ehti varautua siihen, että kamera on edessä. Samalla kuljettaja pystyy varmistumaan, että hän ajaa enintään suurinta sallittua nopeutta. Tämä lisää huomattavasti liikenneturvallisuutta, etenkin kameran lähetytyillä.

Lapin Keskustanuoret esittää, että automaattiset nopeusvalvontakamerat tulisi merkitä tienkäyttäjille Ruotsin tavoin ja tämän lisäksi harkita kameroiden pinnoittamista heijastavalla materiaalilla.

50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen

Nopeusvalvontakamerat ovat tärkeä osa liikenneturvallisuutta ja ne vaikuttavat ajonopeuksiin alentavasti. Valvontakameroilla valvotuilla teillä on havaittu jojomaista liikennekäytöstä eli autot hiljentävät vauhtiaan nopeuskameroiden kohdalla ja toisaalta lisäävät nopeuttaan kameroiden katvealueilla. Autojen navigaattoreihin saa nykyään tiedot kameravalvontapaikoista.

Kunnolla merkityt nopeusvalvontakameroiden alueet voisivat vähentää autojen jojo-ilmiötä eli tehdä autoilusta tasaisempaa. Tämä vähentäisi myös autojen polttoaineenkulutusta.

Autojen turvaominaisuudet paranevat koko ajan. Liikenneturva ja pitkän ajan toimet pyrkivät parantamaan liikenneturvallisuutta siten, että vuonna 2050 liikenteessä ei kuole enää ihmisiä. Se on hyvä tavoite.

Lähtökohtana on se, että nopeusrajoituksia noudatetaan myös valvontakamera-alueiden ulkopuolella, joten puoluekokous ei yhdy aloitteeseen. Keskusta kannattaa nopeusrajoitusmerkkien sijoittamista valvontakameran mittausalueen eteen estämään tahattomia ylityksiä ja jarrutuksia tuottavaa epävarmuutta.

149. Keskustanuorten Hämeen piiri: Suomi–radan kehittämisen mukailtava nykyistä ratalinjausta

Suomen rataverkon tärkeintä osuutta Helsingistä Tampereen kautta Ouluun kehitetään yhteyksien nopeuttamiseksi pohjoisesta etelään. Lisäksi radan kehittämishanke Helsinki–Tampere välillä mahdollistaisi lisääntyneen liikenteen rataosuudella. Vaikka radan kehittämisen päävastuu onkin radan kehittämiseksi perustetulla hankeyhtiöllä Suomirata Oy:llä, radan kehittäminen on vähintäänkin rahoitustasolla myös valtion asia.

Tällä hetkellä Helsinki–Tampere yhteysvälin kehittämistä valmistellaan kahdella erilaisella vaihtoehdolla. Joko täysin uudella oikoradalla Helsingin ja Tampereen välillä tai nykyisen Riihimäen,

Hämeenlinnan ja Toijalan kautta kulkevan radan kehittämisellä.

Uuden oikoradan kustannukset olisivat merkittävät, mutta toisaalta arvioitu matka-aika Helsingin ja Tampereen välillä on arviolta vain 15 minuuttia lyhyempi kuin parannetulla nykyisellä radalla. Tällä hetkellä matka-aika Helsingin ja Tampereen välillä on noin 1h 45min. Lisäksi rata olisi rakennettava kerralla kuntoon, kun taas nykyistä ratakäytävää kehittäessä on mahdollista edetä vaiheittain esimerkiksi jo nyt suunniteltujen parannusselvitysten pohjalta Uusi oikoratalinjauksella toisi merkittäviä negatiivisia aluepoliittisia vaikutuksia Kanta-Hämeen ja eteläisen Pirkanmaan alueen elinvoimalle. Uudella radalla kulkeva liikenne sekä ohittaisi alueet, että rikkoi alueen maankäyttöä.

Kaukojunien yhteys Keravalta Helsinki–Vantaan lentoasemalle on erillinen hanke, jota voidaan edistää sekä nykyisen, että uuden radan pohjalta. Kyseisen yhteyden toteuttaminen ei siis ole suoraan kytköksissä ratalinjauksuskysymykseen.

Eritoten Kanta-Hämeen kunnissa on suhtauduttu kielteisesti oikorataan Helsingin ja Tampereen välillä. Lainvoimainen kaava on edellytys ratayhteyden kehittämiselle, ja alueen kunnat tällaista kaavaa tuskin laativat. Mikäli oikoratalinjaus päätetään toteuttaa, on hyvin todennäköistä, että kuntien oikeutta päättää omasta maankäytöstään tulisi rajoittaa poikkeuslailla. Lisäksi rata-alueen maanhankinnassa olisi hyvin todennäköisesti turvauduttava pakkolunastuksiin. Nykyisen ratalinjauksen kehittämiseen on varauduttu jo nyt voimassa olevissa eri tasoissa kaavoissa.

Hämeen Keskustanuoret esittää, että Keskusta kannattaa Suomi–radan kehittämistä nykyistä ratalinjausta mukaillen ja ei kannata lainsäädäntöä kaventaa kuntien oikeutta omasta maankäytöstään ratalinjausta koskien.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen

Suomen rataverkko yhdistää maan eri osia sekä merkittäviä maakunta- ja kaupunkikeskuksia. Se palvelee myös kansainvälisiä henkilö- ja tavarali-

kenteen yhteyksiä muodostamalla yhtenäiset reitit tärkeimpiin satamiin ja rajanylityspaikoille.

Junamatkustaminen painottuu vahvasti Etelä-Suomeen, kun taas tavaraliikenne jakautuu tasaisesti teollisuuden virtujen, tuonnin ja transiton ansiosta

Suomen rautatietoimialaan kohdistuu monenlaisia muutospaineita. Esimerkiksi kasvava ympäristötietoisuus, kestävä kehityksen vaatimukset sekä ilmastomuutoksen torjuminen edellyttävät liikku- misen ja logistiikan kokonaisvaltaista muuttamista. Alueiden ja seutujen saavutettavuus on myös Suomen kilpailukyvyyn ja menestyksen kannalta keskeistä. Suuret ratahankkeet, kuten Turun tunnin juna, Suomirata sekä Itärata yhdistäisivät maakun- tia ja olisivat koko Suomen kannalta strategisia hankkeita.

Parlamentaarinen liikenteen rahoitusta pohtinut työryhmä arvioi perustettujen hankeyhtiöiden mahdollistavan aiempaa useampien hankkeiden toteuttamisen. Suomen valtio omistaa hankeyhti- öistä 51 prosenttia ja alueen kunnat loput 49 pro- senttia. Hankeyhtiöiden tehtävänä on raidehank- keisiin liittyvä suunnittelu ja sen rahoittaminen rakentamisvalmiuteen asti.

Uusia raideinvestointeja suunniteltaessa tulee ottaa huomioon nykyisen rataverkon korjausvelan suuruus, jonka on arvioitu olevan noin 1,1 miljard- ia euroa sekä raideinvestointien hyöty-kustan- nussuhde, joka on tällä hetkellä erittäin pieni.

Puoluekokous ei ota kantaa yksittäisen hankkeen sisältöön tai eri toteuttamisvaihtoihin etenkään, kun suunnittelusta vastaavissa hankeyhtiöissä on vahva kuntien omistus.

150. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri: Joensuu-Kuopio-rataosuuden avaaminen henkilöliikenteelle

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret esittää henkilö- liikenteen aloittamista Joensuu - (Viinijärvi - Outo- kumpu - Kaavi - Juankoski - Siilinjärvi -) Kuopio raideosuudelle. Osuuden avaaminen puolittaisi matka-ajan Oulu - Joensuu välillä (yli 10 tunnista

1 noin 5 tuntiin) ja mahdollistaisi työssäkäynnin ja
2 opiskelun maakuntien välillä.

3
4 Raiteilla liikkuvat etenkin nuoret ja opiskelijat
5 opiskelu ja kotipaikkakuntien välillä. Raideliikenne
6 vähentää liikennemääriä valtateilla, mikä puoles-
7 taan vähentää päästöjä ja parantaa liikenneturval-
8 lisuutta. Joensuu-Kuopio rataosuuden avaaminen
9 henkilöliikenteelle parantaisi sekä Pohjois-Karjalan
10 että Pohjois-Savon maakuntien vetovoimaa, se
11 osaltaan myös mahdollistaa työssäkäyntiä ja
12 opiskelua maakuntien välillä. Pohjois-Karjalan
13 Keskustanuoret vaatii henkilöliikenteen avaamista
14 Joensuu - Kuopio rataosuudella.

Puoluehallituksen vastausesitys:

18 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

20 Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näke-
21 mykseen hankkeen hyödyistä henkilöliikenteessä.
22 Samalla on huomioitava se, että ratahankkeet
23 eivät ole kannattavia pelkästään henkilöliikenteen
24 avulla. Puoluekokous ei kuitenkaan ota kantaa
25 yksittäisten ratahankkeiden toteuttamiseen.

151. Kainuun Keskustanuoret: Uusi rata- linja Kontiomäeltä Kemijärvelle

30 Kainuun Keskustanuoret vaatii matkailun ja teol-
31 lisuuden tarpeiden edistämiseksi uutta ratalinjaa
32 Kontiomäeltä Kemijärvelle. Tästä valmista osaa on
33 jo Kontiomäki-Pesio, ja vanhaa ratalinjapohjaa on
34 käytettävissä aina Kuusamoon saakka.

36 Uudella radalla kulkisi sekä tavara- että henkilö-
37 liikennettä. Rata parantaisi alueiden yritysten tar-
38 peita ja mahdollistaisi niiden potentiaalista kehiti-
39 tymistä. Lisäksi raideliikenne edistäisi asukkaiden
40 työssäkäyntiä ja liikkumista sekä alueiden turismia.

42 Alueen matkailulle tästä olisi suuri piristysruiske,
43 etenkin jos vielä saataisiin itäisen radan yöjunali-
44 kenne takaisin ja kulkemaan Kemijärvelle saakka.
45 Se lisäisi myös merkittävästi alueiden saavutetta-
46 vuutta ja alueellista tasa-arvoa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

50 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näke- mykseen hankkeen hyödyistä henkilö- ja tavara- liikenteessä. Vastaavanlaisia hankkeita on muual- lakin Suomessa. Puoluekokous ei kuitenkaan ota kantaa yksittäisten hankkeiden toteuttamisen puolesta.

Erilaisia liikenneväylien rakentamiseen, kehittä- miseen ja kunnostamiseen liittyviä tarpeita on yhteensä kymmenien miljardien eurojen verran. Tulevaisuuden väyläpolitiikassa on tärkeintä pitkä- jänteisyys ja se, että ihmisten, elinkeinoelämän ja liikenneturvallisuuden asettamat tarpeet tulevat huomioiduiksi monipuolisesti ja koko maan kan- nalta tasapainoisesti.

Yhteiskunnan tulee panostaa erityisesti niiden alueiden liikenneyhteyksien parantamiseen, joilla julkisen liikenteen tarjonta tällä hetkellä on vähäis- tä. Hankkeiden toteuttamiseksi on välttämätöntä löytää valtion normaalin budjettirahoituksen rin- nalle myös muita rahoitusmahdollisuuksia.

152. Ylöjärven Keskustanaiset: Seisake per kunta

Vielä 1970- ja 1980- luvuilla Suomen kaupunki- seuduilla kuljettiin kaupungin sisäisiä matkoja lättähattujunilla. Kun kaupungit autoistuivat, mo- net vanhat lähijunapysäkit ja seisakkeet purettiin, mutta valmiit paikat seisakkeille jäivät jäljelle.

Lähijunaliikenne on tehokas tapa siirtää kaupunki- seuduilla ihmisiä nopean ja vähäpäästöisen jouk- koliikenteen pariin.

li on 10 000 asukkaan kunta, joka kasvaa Pohjois- Pohjanmaalla toiseksi nopeimmin. Kemin uusi biosellutehdas lisää työmatkaliikennettä ja samoin Oulun suuntaan työmatkaliikenne kasvaa. li on rei- lun puolen tunnin junamatkan päässä Kemistä ja reilu vartti Oulusta. Matkustajajunien pysähdykset lissä lakkautettiin vuonna 2006. Tavaraliikennettä- kään ei ole.

Ylöjärvi on 34 000 asukkaan kaupunki, jonka kes- kustaa junarata Tampereelta Seinäjoelle halkoo 22 kilometrin matkalta, mutta kaupungissa ei ole ollut matkustajille edes junaseisaketta. Ylöjärven kaupungin keskustaajamassa sijaitsevan puutava-

1 raterminaalin kohdalla on 7 minuutin junamatka
2 Tampereen rautatieasemalle. Seisakkeella pysäh-
3 tymisaika voisi olla vain minuutin pituinen, vaikka
4 Tampere-Seinäjoki välillä matkustajajunien nykyi-
5 seen aikatauluun sopii useammankin minuutin
6 pysähdys.

8 Joulukuussa 2019 Pirkanmaa pääsi mukaan alu-
9 eellisen lähijunaliikenteen pilottiin. Hankkeella
10 pyrittiin kasvattamaan rautatieliikenteen matkus-
11 taja- ja kulkutapaosuutta sekä kehittämään
12 toimintatapoja, joita voidaan hyödyntää, jos
13 maakunnat saavat toimivaltaa alueellisen rauta-
14 tieliikenteen järjestämisessä. Ostosopimuksella
15 valtio sitoutui ostamaan VR:ltä junaliikennettä
16 1.1.–31.12.2020 välisenä aikana. Sopimuksessa oli
17 mukana jatko-optio, joka antoi osapuolille mah-
18 dollisuuden jatkaa sopimuksen voimassaoloa 19.
19 kesäkuuta 2022 saakka.

21 Pilotin ajankohta oli haastava, sillä koronavirus on
22 aiheuttanut ongelmia koko julkiselle liikenteelle.
23 Hyviä tuloksia nähtiin koronapandemiasta huoli-
24 matta. Alkuvuonna 2019 ennen pandemiaa Pirkan-
25 maalla lähijunalla matkusti yli 229 000 henkilöä,
26 mikä tarkoitti jo 9 prosentin nousua edelliseen
27 vuoteen verrattuna. Koronavuonna lähijunien
28 käyttäjämäärä kasvoi lopulta esimerkiksi Nokian ja
29 Tampereen välillä jopa 47 prosenttia.

31 Ylöjärven Keskustanaiset esittävät, että Suomen
32 Keskusta tukee kaikilla Suomen nykyisen rataver-
33 kon varrella olevilla kaupunkiseuduilla lähijuna-
34 liikenteen vakiinnuttamista ja puoltaa vahvasti
35 työmatkaliikennettä palvelevien junaseisakkeiden
36 rakentamista sekä uudelleen käyttöön ottamista
37 näihin kuntiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

41 Puoluekokous yhtyy aloitteen näkemykseen kokei-
42 lujen ja uusien liikkumistapojen etsimisen tärkei-
43 teen. Ympäristöystävällistä raideliikennettä tulee
44 kehittää ennakoluulottomasti siellä, minne raiteet
45 on jo rakennettu ja ne ovat hyvässä kunnossa.

47 Pirkanmaan lähiliikennepilotti on ollut rohkaiseva
48 esimerkki siitä, että alueellisesti voidaan suunnitel-
49 la järkeviä liikenneyhteyksiä. Kokeiluja kannattaa

laajentaa koskemaan myös muita alueita sen mukaan, missä se on järkevää.

VR:n liikenne toimii sekä markkinaehtoisena, velvoiteliikenteenä että ostopalveluna. Uudet ostopalvelusopimukset eivät estä maakuntien kanssa raideliikenneyhteyksiä. Näihin rahoitus tulee maakunnilta itseltään ja mukaan voi saada esimerkiksi paikallisia yrityksiä.

153. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Digitalisaatio luo tulevaisuuden sivistystä – tietoverkot koko Suomessa kuntoon

Jatkuva oppiminen on edellytys sivistykselle: Sivistys nostaa Suomen siivilleen. Ihmiset joutuvat oppimaan jatkuvasti uutta, jotta heidän tietotaitonsa pysyy ajan tasalla. Tilanteisiin sopivia työtehtäviä tai omaa mielenkiintoa palvelevia opintokokonaisuuksia tulee kehittää. On jatkokoulutauduttava. Työssä käyvän jo koulutetun tai työttömäksi jääneen ei välttämättä ole tarpeen aloittaa alusta, vaan tulee tunnustaa joustavasti työelämää ja sen tarpeita tukevien opintokokonaisuuksien merkitys. Verkko-opinnot luovat mahdollisuudet monipuoliselle sivistykselle.

Suomi on pitkien välimatkojen maa, ja meillä on paljon käyttämätöntä potentiaalia tehdä töitä paikkariippumattomasti, vaikka mökkiterassilta. Hybridityö lisääntyy. Siksi tarvitsemme yhä enemmän tietoliikenneyhteyksien toimivuutta ja luotettavuutta koko Suomessa. Tarvitsemme lisää työnantajien uskaliaisuutta kannustaa etätyöhön ja edistää sen mahdollisuuksia. Paikkariippumattomat yhteisöt ja eripuolilla sijaitsevien osaajien kumulatiivinen tietämys on yhä tärkeämmässä asemassa. Digitaaliset yhteisöt voivat olla yksi ratkaisu osaamisen kohtaanto-ongelmaan.

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että käydään järjestelmällisesti läpi Suomen tilanne langallisten verkkojen suhteen ja rakennetaan it-infra kuntoon. Suomi jää tietoverkkojen tiheydessä ja kattavuudessa häntäpäähän, kun vertaillaan kansainvälisesti. Monilla alueilla on jo varauduttu sähkömaakaapelointien yhteydessä kuituverkkojen mahdollistamiseen. Edellytämme, että alueel-

1 linen tasa-arvo toteutuu, kun voi sivistää itseään,
2 opiskella ja tehdä työtä paikkariippumattomasti.

3 Puoluehallituksen vastausesitys:

4 Puoluekokous yhtyy aloitteiden tavoitteisiin toimi-
5 vien laajakaistayhteyksien turvaamisesta kaikkialle
6 Suomeen.

7 Keskusta katsoo, että nopeat, kohtuuhintaiset ja
8 luotettavat tietoliikenneyhteydet ovat jokaisen
9 suomalaisen oikeus asuinpaikasta riippumatta.
10 Kaupungeissa yhteydet toimivat pääsääntöisesti
11 kiitettävällä tavalla, mutta maaseudulla työ on
12 vielä keskeneräistä.

13 Tällä hallituskaudella aloitettu uusi laajakaistatu-
14 kihanke tukee kiinteiden verkkojen rakentamista
15 vuodesta 2022 alkaen. Laajakaistahankkeen tavoit-
16 teena on tukea nopeiden kiinteiden laajakaista-
17 verkkojen rakentamista alueilla, joille kaupallinen
18 tarjonta ei todennäköisesti toteudu lähivuosina.
19 Tukiohjelmalle on haettu rahaa EU:n elpymisväli-
20 neestä lähes 50 miljoonaa euroa.

21 Uusi laajakaistatukihanke käynnistyi lain voimaan
22 tulon myötä tänä keväänä. Hankkeessa voidaan
23 tukea sellaisten kiinteiden laajakaistayhteyksien
24 rakentamista, joiden vähimmäisnopeus saapuvas-
25 sa liikenteessä on 300 Mbit/s ja lähevässä liikenteessä
26 100 Mbit/s. Tukea voidaan myöntää kuten
27 aiemmin kotitalouksien vakinaisiin ja vapaa-ajan
28 asuntoihin sekä yritysten sijaintipaikkoihin rakennettaviin
29 kiinteisiin yhteyksiin.

30 Toimivat tietoliikenneyhteydet ovat avaintekijä
31 Suomen tasapuoliselle kehittämiselle ja kehitty-
32 miselle.

33 Yhteiskunta digitalisoituu kovaa vauhtia, minkä
34 vuoksi tiedonsiirron luotettavuus ja toimivuus ovat
35 yhä tärkeämpiä tavoitteita. Julkisen ja yksityisen
36 sektorin palveluja tarjotaan entistä enemmän
37 verkossa. Toimivat tietoliikenneyhteydet ja yh-
38 denvertaiset mahdollisuudet internetin käyttöön
39 ovat sekä yritystoiminnan kehittämisen että kansalaisten
40 oikeuksien ja tasa-arvon toteutumisen edellytys.

41
42

Nopeat ja luotettavat yhteydet mahdollistavat monipuolisen yritystoiminnan kaikkialla Suomessa. Heikot tietoliikenneyhteydet voivat taas olla yritystoiminnan pullonkaula, joka haittaa yrittäjyyttä, työllistämistä ja kansantaloutta.

154. Keskustan Kymenlaakson piiri: Suomen pysyttävä normaalijasssa

Euroopan parlamentti on äänestänyt keuhällä 2019 kellonajan siirron lopettamisen puolesta. Alun perin tarkoitus oli, että kelloja siirrettäisiin viimeisen kerran vuonna 2021, mutta käytännössä asia ei ole edennyt mitenkään.

Kymenlaakson Keskusta edellyttää, että Keskusta ryhtyy edistämään EU:n äänestystuloksen realisoitumista toiminnaksi niin että käyttöön otettaisiin normaali- eli ns. talviaika. Perusteina talviajan käytölle on ihmisen parempi sopeutuminen tähän aikaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen

Keskusta kannattaa puoluekokouspäätöksellään kellonaikojen siirtelyn lopettamista, muttei vielä kannata pysyvän ajan lukitsemista.

Puoluekokous toteaa, että kellonaikojen siirtelyjen lopettamisesta vallitsee Suomessa laaja yksituumaisuus. Myös asiantuntijat ovat vahvasti tuoneet esille, että nykyisestä menettelystä aiheutuu selkeästi enemmän haittoja kuin hyötyjä.

Kansallisesti Suomi ei voi kuitenkaan päättää kellojen siirtelyn luopumisesta. Asiasta on päätettävä Euroopan unionissa, sillä vuodesta 2002 kesä- ja talviaikaan siirtymistä on säädellyt EU-direktiivi.

Asian käsittely jatkuu edelleen. Jos direktiiviehdotus hyväksytään, se tapahtuu Euroopan parlamentin ja neuvoston yhteispäätöksin. Tämän jälkeen jäsenvaltiot päättävät itse pysyvästä ajastaan.

Komissio on kehottanut jäsenmaita jatkamaan kansallisten selvitysten tekemistä ja epävirallisia keskusteluja naapurimaiden kanssa, ja että pysyvä

1 aika mietittäisiin yhdessä, jolloin liiallisia aikaeroja
2 ei syntyisi naapurimaiden välillä.

3 Toukokuussa 2020 Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisistä keskusteluista valmisteltiin yhteiset suositukset, jotka lähetettiin komissiolle ja kaikille jäsenmaille tiedoksi.

4 Vastatessaan puoluekokousaloitteisiin marras-
5 kuussa 2020 Keskustan puoluevaltuusto totesi,
6 ettei se ota tässä vaiheessa kantaa talvi- ja kesä-
7 ajan puolesta, kun pysyvään aikaan siirrytään.
8 Puoluevaltuusto katsoi, että Suomen päättäessä
9 kellonajastaan se koordinoitaa EU-tasolla siten,
10 että Suomen aikaero naapurimaihin ja keskeisiin
11 muihin EU-maihin ei ainakaan kasva nykyisestä
12 koko vuoden aikana. Vain yhtenäisillä käytännöillä
13 voidaan varmistaa, etteivät mm. sisämarkkinoiden
14 ja liikenteen toiminnot häiriinny.

15 Puoluekokous on edelleen samalla linjalla, mutta
16 toteaa, että asian käsittely on keuhänyt kohtuutoman kauan. Asia on saatava komissiossa ja neuvostossa nopeasti ratkaisuun. EU:n on pystyttävä osoittamaan, että se kykenee toimimaan tällaisissa kansalaisille tärkeissä asioissa tehokkaasti.

155. Lapin Keskustanuoret: Yle korvattava kaikille suomalaisille tarjottavalla Netflixillä

1 Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Ylen
2 valtiolta saama vuosittainen rahoitus nousee yli
3 610 miljoonaan euroon vuonna 2026. Yle-veron
4 tuotto on kuitenkin jo tänä vuonna Ylen määrärahoja pienempi. Alijäämä on vuosina 2022–2026 yhteensä vajaat 36 miljoonaa euroa.

5 Netflixin premium-tilaus kaikille Suomen kotitalouksille maksaisi nykyhinnaston mukaan noin 520 miljoonaa euroa vuodessa. Mikäli tällainen tilaus tehtäisiin, olisi mahdollista saada sopimus paljon tätä tasoa halvemmalla. Näin taattaisiin jokaiselle suomalaiselle oikeus nähdä brittiläisiä saippuasarjoja maksutta, lisäämättä suomalaisten verorasitusta. Koska kimpptilaus laskisi kotitalouskohtaista kustannusta huomattavasti, sen todennäköisistä säästöistä säästyvällä rahalla voitaisiin hoitaa Ylen laadukas uutistuotanto, ja Yle-veron määrä silti laskisi nykytasosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:	1
	2
Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen	3
	4
YLEn tehtävä on tarjota ohjelmia ja sisältöä kaikille suomalaisille kaikkialla Suomessa. YLE tuottaa ja lähettää suomeksi, ruotsiksi, saameksi, venäjäksi ja viittomakielellä uutisia ja ajankohtaisohjelmia, tiedettä, kulttuuria, urheilua, draamaa, hengellistä ohjelmaa, lasten- ja nuortenohjelmaa, ohjelmia vanhuksille sekä erilaisia muita erityisryhmiä palvelevia sisältöjä.	5
	6
	7
	8
	9
	10
	11
	12
	13
YLEn sisältöjä löytyy sekä televisiosta, radiosta että internetistä eri muodoissa. Uutiset ja ajankohtaisohjelmat ovat tärkeässä roolissa varmistamassa riippumatonta ja puolueetonta ohjelmatuotantoa. YLEn materiaali tavoittaa käytännössä kaikki suomalaiset, joten sen merkitys on suuri. Myös ulko-suomalaiset saavat palvelua YLEn kautta.	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
Netflixin tehtävä ei ole lähtökohtaisesti palvella vain Suomea ja suomalaisia vaan tuottaa ohjelmia kaikkialle maailmaan. Sen tarjoamat lähetykset ovat enimmäkseen viihdettä, ja sitä on saatavilla jo muiltakin kanavilta ilmaiseksi. Netflixin ja englantilaiset saippuasarjat voi halutessaan tilata itselleen maksua vastaan, mutta ne tuskin ovat kaikkien suomalaisten haluamaan ohjelmistoa.	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
Keskusta ei kannata YLEn korvaamista Netflixillä.	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Maaseutuun liittyvät asiat (maatalous, metsä, eräkysymykset, elintarvike)

Keskustan Kittilän kirkonkylän paikallisyhdistys – omavaraisuuteen liittyvän talouden vahvistaminen	1
Keskustanaiset Espoon paikallisyhdistys: Huoltovarmuuden ja omavaraisuuden parantaminen kotimaisessa ruuantuotannossa	2
Keskustan Särkivaaran, Heinävaaran, Kiihtelyksen ja Huhtilampi–Uskalin paikallisyhdistykset: Maataloudelle pitkän aikavälin ohjelma ja rahoituskehys turvaamaan elintarvikkeiden kansallinen huoltovarmuus	3
Keskustan Kuolion paikallisyhdistys: Maatalouden kriisi ratkaistava pikaisesti	4
Keskustan Sonkajärven kunnallisjärjestö: Kotimaisen ruuantuotannon toimintaedellytykset on varmistettava	5
Varsinais–Suomen Keskustanaiset: Järeillä toimenpiteillä turvattava Suomen huoltovarmuus ja kotimaisen ruuantuotannon kannattavuus	6
Keskustan Jouhenniemen paikallisyhdistys: Huoltovarmuus ja omavaraisuus	7
Keskustan Orimattilan kunnallisjärjestö: Suomen huoltovarmuuden parantaminen	8
Pirkanmaan keskustanuoret: Elintarvikemarkkinoihin puututtava politiikalla	9
Keskustan Etelä–Tampereen paikallisyhdistys: Leipäviljan varmuusvarastomäärät palautettava vuoden 2013 tasolle	10
Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Tuontielintarvikkeita korvattava kotimaisella tuotannolla	11
Keskustan Koivusaaren paikallisyhdistys: Elintarvikkeiden alkuperämerkintöjen näkyvyyttä parannettava ja valvontaa kehitettävä	12
Kuopion Keskustan kunnallisjärjestö: Julkiset elintarvikehankinnat vahvistavat omavaraisuutta	13
Keskustanuorten Hämeen piiri: Lihantuottajat	14

tarvitsevat tukea	1
Hirvensalmen kunnallisjärjestö: Oikeenlaista kemialla maaseudun poikamiehille	2
Keskustan Pohjois–Ikaalisten paikallisyhdistys: Maatilarakenteen uudistaminen	3
Helsingin Keskustanuoret: Porsaiden saatava pitää kiveksensä	4
Keskustanaisten Etelä–Hämeen piiri: Perustettava valtion eläintautirahasto	5
Askolan Keskustan kuntayhdistys: Maanmittauslaitoksen ohjausvelvollisuuden täsmentäminen kiinteistöjen omistajanmuutostilanteissa	6
Keskustan Tampereen paikallisyhdistys: Osakaskuntien yhdistämisen maanmittausmaksut	7
Keskustan Heinolan kunnallisjärjestö: Valtiolta vuosittainen määräraha Heinolan Lintuhoitolalle	8
Pyhäjärven Keskustanuoret: Lauulujoutsen metsästettäväksi riistalinnuksi	9
Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Joutsenien ja valkoposkihanhiiden kantoja säänneltävä	10
Helsingin Keskustanuoret: Valkoposkihanhet kuriin	11
Puolangan Keskustanaiset: UKK –reitin ennallistaminen kansainväliseksi vaellusreitiksi	12
Lapin Keskustanuoret: Pienvesivoimaloista luovuttava vaelluskalavesistöissä	13
Keskustanaisten Hyvinkään paikallisyhdistys: Maa–aineslakia muutettava	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

156. Keskustan Kittilän kirkonkylän paikallisyhdistys: Omavaraisuuteen liittyvän talouden vahvistaminen

Kuluneet kaksi vuotta ovat osoittaneet, ettei tuontivetoisen elintarvikeriippuvuus ja oman kotimaisen tuotannon hiipuminen sekä maatalouteen liittyvän yritystoiminnan vaikeutuminen ole suomalaisen kuluttajan etu. Vähittäiskaupan asemaa määrittellä tuottajalle maksettava hinta tuotetuista elintarvikkeista on poljettu alakanttiin heikentäen maatalouden tuottavuutta. Kustannuksia maataloudessa aiheutuu muun muassa polttoaineiden hintojen kohoamisesta. Suomi on harvaan asuttu maa ja pitkien etäisyyksien maa.

Nyt korkean polttoaineen hinnan aikana ja Keskustan ollessa hallitusvastuussa kaivataan niitä tekoja, joilla kompensoidaan hintojen nousua - verokantaa alentamalla ja laskemalla vastattaisiin maatalouden tuotannon kustannusten nousuun ja tulitaisiin vastaan niitä ihmisiä, jotka asuvat maaseudulla. 1. Mitä Keskusta aikoo tehdä asialle? 2. Lisäksi mitä Keskusta tekee hallituksessa sille asialle, että maamme omavaraisuutta kasvatetaan? 3. Britannia on ottanut esille vetytalouden kehittämisen, jotta fossiilisesta taloudesta riippuvuutta vähennettäisiin uusiutuviin energian lähteisiin liittyvän talouden vahvistamisella. Voisiko Suomi olla mukana tämän kaltaisessa kehitystyössä?

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Keskustan johdolla on kutsuttu kokoon yhteinen ruokapöytä, jossa koko elintarvikeketjun voimin etsitään ratkaisuja alkutuottajan aseman parantamiseen ja maatalouden kannattavuuden parantamiseen. Ratkaisuehdotuksiin on tartuttu ja kaupan ja elintarviketeollisuuden sopimuksiin haetaan muutoksia, jotka huomioivat kustannusten nousun ja siten parantavat alkutuottajalle jäävää. Myös rahoitusmarkkinat ovat osoittaneet joustavuutta neuvottelujen ansiosta.

Meneillään oleva vakava kustannuskriisi on akuutti, eikä markkinoilta tulevat ratkaisut ehdi korjaamaan tulovajetta riittävän nopeasti ja Ukrainan sota aikaansaa niukkuutta elintarvikemarkkinoilla. Tämän vuoksi hallitus valmisteli huoltovarmuustukipaketin vastaamaan tuottajien kustannusten nousuun. Huoltovarmuustoimia käsitelty aloitevastauksessa 163. Lisäksi maatalouden sähkövero alennettiin EU:n vähimmäistasolle. Toimi koskee yli kolmeakymmentätuhatta maatalousyritystä. Myös maatalouden tuotantorakennusten kiinteistövero poistetaan väliaikaisena toimenä vuoden 2022 verotuksesta edellyttäen. Toimen edellyttää EU-oikeudellista hyväksyntää.

Lisäksi Varautumisen ministerityöryhmä linjasi toimista, jolla varmistetaan kansallinen huoltovarmuus ja turvataan kohtuuhintaisen energian tuotanto ja saatavuus lyhyellä aikavälillä. Akuutteihin päätettyihin toimiin kuuluvat metsähakkeen

1 saatavuuden lisääminen, turvetuotannon varmistaminen huoltovarmuuden takaamiseksi ja kaasun 2 huolto- ja toimitusvarmuuden parantaminen 3 4 5 Omavaraisuutta tulee tukea kotimaisen uusituvan 6 energiantuotannon lisäämisellä ja sen tulemisella. 7 Erityisen tärkeää on saada kasvatettua valkuaiskasvien 8 tuotantoa ja siihen tulee tukea ja kannustaa. 9 Irtaantuminen tuontisoijasta tulee olla tavoitteena. 10 Maatalouden kannattavuus ja maksuvalmiuden 11 parantaminen on edellytyksenä huoltovarmuuden 12 turvaamiselle ja riittävälle omavaraisuudelle. 13 Tuottajille ei tule lisätä kustannuksia poliittisten 14 päätösten ja uusien lakien seurauksena ilman 15 kompensatiota.

16 17 Suomi voisi olla mukana esimerkin kaltaisessa 18 kehitystyössä. Vetytalouteen siirtyminen edellyttää 19 voimakasta tuulivoiman lisärakentamista ja 20 siten myös tuulivoiman hyväksyttävyyttä. Tulosten 21 jakautuminen tuulimyllyn ja siirtolinjojen välillä on 22 tasattava, jotta hyväksyttävyyttä voitaisiin saavuttaa 23 paremmin.

157. Keskustanaisten Espoon paikallisyhdistys: Huoltovarmuuden ja omavaraisuuden parantaminen kotimaisessa ruuantuotannossa

24 25 26 27 28 29 30 Kotimainen ruoantuotanto on kriisissä kallistuvilla 31 tuotantokustannuksilla. Tästä johtuen osa 32 tuottajista on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin 33 ja jopa lopettamaan tuotantoaan. Tuotteista saatu 34 markkinahinta ei kata tuotantokustannuksia. 35 Tuottajat tekevät aktiivista työtä omalta osaltaan 36 ilmastonmuutoksen eteen. Maataloudessa investoinnit 37 tehdään pitkän tähtäimen suunnitelmalla 38 vuosiksi, siksi kvartaalitalousajattelu ei suoraan 39 istu maatalouteen. Kotimaisen ruuan tuottaminen 40 on osa kestävää huoltovarmuutta ja kansallista 41 omavaraisuutta.

42 43 Espoon Keskustanaiset esittää, että Keskusta on 44 etujoukossa puolustamassa kotimaisen ruuan 45 huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Eduskunnassa 46 keskustalaiset kansanedustajat ovat vaadittaessa 47 tekemässä lakimuutoksia asian korjaamiseksi. 48 Paikallisesti kuntapäättäjät ja aluevaltuustot ovat 49 päättämässä kotimaisen ruuan puolesta kunta- ja 50 hyvinvointialuetasolla, sekä kaupan edustajistos-

sa keskustalaiset edustajat, että tuottajat saavat markkinahintaisen korvauksen tuotteistaan. Nämä ovat osa niitä toimia, joilla parannetaan kotimaisen ruuan tuottamisen kestävää huoltovarmuutta ja kansallista omavaraisuutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Pitkään jatkunut huolestuttava kannattavuushäily maataloudessa johtuu suurelta osin epäreiluista markkinatavoista ja tulomuodostuksesta elintarvikeketjussa. Puoluekokous painottaa, että siksi myös alkutuotannon kannattavuusongelma ratkaistaan markkinoilla. Kaupan ja elintarviketeollisuuden on avattava sopimuksiaan, jotta alkutuottajalle saadaan suurempi korvaus tuotteistaan ja kustannustennousut eivät aiheuttaisi enää samankaltaista, nyt meneillään olevaa vakavaa maksuvalmiuskriisiä.

Myös rahoitusmarkkinat on saatava joustaviksi. Lisäksi on tärkeää, että tuotetaan niitä tuotteita, joille on markkinoilla kysyntää. Markkinaehtoisuuden vastataankin osaltaan sopimustuotannolla. Puoluekokous muistuttaa, että puuttumalla pitkällä aikavälillä kehittyneisiin ongelmiin elintarvikeketjussa, turvaamme myös huoltovarmuuden ja riittävän omavaraisuuden tulevaisuudessa.

Julkiset hankinnat ovat myös isossa roolissa. Puoluekokous muistuttaa, että valtuustoissa tulee linjata kotimaisen ruuan puolesta, jotta hankintayksiköissä voidaan painottaa vastuullisia, kotimaisia ruokahankintoja. Käyttämällä vastuullisuuskriteerejä kilpailutuksissa, suljetaan pois suuri osa tuontielintarvikkeista. Hankintaosaamiseen tulee panostaa ja varata riittävästi budjettia vastuullisen hankintojen toteutumiseen. Eduskunnassa ruokaan ja maatalouteen liittyviä päätöksiä tehtäessä tulee aina ottaa huomioon huoltovarmuus ja omavaraisuus.

158. Keskustan Särkivaaran, Heinävaaran, Kiihtelyksen ja Huhtilampi-Uskalin paikallisyhdistykset: Maataloudelle pitkän aikavälin ohjelma ja rahoituskehys turvaamaan elintarvikkeiden kansallisen huoltovarmuuden

8 Suomalainen maatalous on ajautunut koko EU-ajan vakavimpaan kriisiin. Maatalouden tuotantokustannukset ovat nousseet ennennäkemättömällä vauhdilla. Maatalouden kannattavuus on nyt EU-historian alimmalla tasolla, puskurit syöty ja kesän 2021 satokin oli heikko. Kriisistä ulospääsyyntä suomalaisen maatalouden tarvitsee välittömiä ja pidemmän aikavälin järeitä toimia. Kriisi uhkaa suomalaista maatalouselinkeinoja, ruuantuotantoa ja huoltovarmuutta. Tilanne on äärimmäisen vakava.

18 19 Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto kysyi 20 jäseniltään maataloustuotannon maksuvalmiudesta, tulevan kasvukauden suunnitelmista ja 21 toimenpiteistä tuotantopanosten kustannusten 22 nousuun liittyen. Kyselyyn vastasi yli 1600 MTK:n 23 jäsentä, jotka edustivat kattavasti kaikkia keskeisiä 24 tuotantosuuntia niin tavanomaisen kuin luomutuotannon osalta. Vastaajista merkittävä osa oli 25 päätoimisia viljelijöitä.

26 27 Kyselyn tulokset ovat karua luettavaa: maksuvalmius 28 tiloilla on heikentynyt voimakkaasti, viljelyalaa 29 vähennetään, kotieläintuotantoa supistetaan 30 ja lannoitteiden hankintaa lykätään. Nekin viljelijät, 31 jotka ovat ehtineet ostaa lannoitteet ennen 32 voimakkainta hinnannousua, ovat huolissaan 33 selviytymisestä ensi kesän jälkeen.

34 35 Keskustan puoluekokoukseen mennessä on 36 pitänyt saada jo paljon ratkaisuja aikaan, jotta 37 kevään kylvöt on voitu turvata. Nyt on riskinä, että 38 mahdollisen hyvän sadon arvo jää tuotantoon 39 tarvittavia panoksia pienemmäksi ja kannattavampaa 40 on ollut jättää kylvämättä. Näin ei saa antaa 41 tapahtua, koska esim. Ukrainan sota osoittaa hyvin 42 sen, miten tärkeää kansalle on pystyä pitämään 43 itsestään huolta.

44 45 Maatalouden tilanteeseen on saatava pysyvä korjaus. 46 Tähän liittyen esitämme, että maatalouden 47 kannattavuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi 48 rakennettava parlamentaarisenä työnä 49 50

pitkän aikavälin ohjelma ja rahoituskehys, jossa maataloustuottajien ansiotasot sekä maatalouden investoinnit saadaan EU:n maatalousbudjetin tukemana kestäväille pohjalle sekä maataloustuottajille selkeämpi tulevaisuuden näkymä tuotannon jatkuvuudesta.

Työ on saatava alkuun välittömästi ja sitä on tehtävä yhteistyössä kaikkien puolueiden, eri hallinonalojen sekä maataloustuottajien kanssa. Kokonaisuuteen liittyy niin maatalouspolitiikan, elintarvikemarkkinalain ja kilpailulain uudistus sekä rahoitusmarkkinoiden sääntelyn läpikäynti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Espoon paitsi yhdistyksen aloitteen vastaukseen (aloite 143).

Ministeri Jari Leppä on alkanut valmistella parlamentaarista työryhmää, jossa etsitään pitkän aikavälin ratkaisuja maatalouden heikentyneeseen kannattavuuteen sekä huoltovarmuuden ja omavaraisuuden varmistamiseen.

Puoluekokous kannattaa aloitetta kansallisesta pitkän aikavälin ohjelmasta ja rahoituskehystä, jotta selkeämpi tuottajille saadaan selkeämpi näkymä tulevaisuuteen. Puoluekokous muistuttaa, että maatalouspolitiikan raamit tulevat EU:sta, joka osaltaan voi rajoittaa kansallisen pitkän aikavälin ohjelmaan tehtäviä linjauksia.

159. Keskustan Kuolion paikallisyhdistys: Maatalouden kriisi ratkaistava pikaisesti

Keskustan Kuolion paikallisyhdistys esittää, että Suomen Keskusta ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin maatalouden kriisin ratkaisemiseksi. Tuotantokustannukset ovat nousseet räjähdysmäisesti, mutta tuottajahinnat polkevat lähes paikallaan. Kaupan ja teollisuuden on kyettävä nostamaan tuottajahintoja, tarvittaessa erittäin nopeilla lainsäädäntötoimilla. Paikallisyhdistys vaatii puoluekokousta ajamaan maataloustukipolitiikkaa siihen suuntaan, että tuet ohjautuvat aktiiviviljelijöille.

Samalla paikallisyhdistys vaatii puoluekokousta ryhtymään toimenpiteisiin "raiviopeltojen" saamiseksi täysimääräisten tukien piiriin. Peltoja ei tehdä turhaan vaan ne ovat välttämättömiä eläinten rehunsäannin turvaamiseksi, eikä tilusjärjestelyt ole pohjoisen oloissa mahdollinen vaihtoehto. Nykyinen tukipolitiikka on nuoria viljelijöitä ja eniten investoivia syrjivää.

Paikallisyhdistys pyytää niin ikään puoluekokousta kiinnittämään huomiota EU:n maataloustukipolitiikkaan eikä salli maaomaisuuden sosialisointia / liian tiukkaa metsän ja maankäytön kontrollointia EU:sta. Esimerkiksi taksonomian osalta EU puuttuu vahvasti suomalaisten maan ja metsän käyttöön ja pyrkii tekemään toimenpiteitä jopa takautuvasti. Näitä toimenpiteitä ei sallita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) uudistetaan, ja sen toimeenpano alkaa vuonna 2023. Rahoitusratkaisussa Suomelle on esitetty vuositasolla noin 6 prosentin lisäystä maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen. Valmistelussa on pidetty kiinni hallinnollisen taakan vähentämisestä ja tukien kohdentamisesta aktiivituotantoon.

Toimia reilujen markkinoiden eteen on tehty. Elintarvikemarkkinalakia on uudistettu. Lailla edistetään kannattavuutta ja reilua markkinaa. Sillä kielletään muun muassa liian pitkät maksuajat, sopimusehtojen yksipuoliset muutokset, kaupalliset kustotoimet ja tilausten peruutukset viime hetkellä. Myös kilpailulainsäädännön kautta on mahdollista vaikuttaa reilujen markkinatapojen toteutumiseen. Työ tämän osalta on meneillään. On totta, että kaupan ja elintarviketeollisuuden on avattava sopimuksiaan, jotta alkutuottajalle saadaan suurempi korvaus tuotteistaan.

Osassa Suomea kotieläintalouden harjoittaminen edellyttää pellon raivaamista. Kuitenkin jo olemassa olevan maatalousmaan hyödyntäminen tulisi olla ensisijaisena vaihtoehtona tuotantoa laajennettaessa. Tilusjärjestelyjä tulee tukea, jotta koko maassa olisi mahdollista harjoittaa mahdollisimman kokonaislevävää maataloutta.

EU:n komissiosta tullessa metsäkatoasetuksessa pyritään estämään sellaisen naudanlihan markkinoille pääsy, jonka tuottamiseen on raivattu peltoa viime vuoden alusta lähtien. EU:sta tulevat ilmastoto- ja ympäristöasetukset sekä säädökset eivät tue raiviopeltojen saamista täysmääräisesti tukien piiriin. Siksi kansallisella tasolla tehty säädökset eivät riittäisi siihen. Puoluekokous painottaa, että maatalousmaan raivaus tulee kuitenkin edelleen säilyttää mahdollisuutena ruuantuotannolle.

Puoluekokous yhtyy siihen, että metsäpolitiikan tulee pysyä kansallisissa käsissä ja omaisuuden suojaa tulee kunnioittaa. Myöskään toimenpiteiden takautuvuus ei ole hyväksyttävää.

160. Keskustan Sonkajärven kunnallisyhdistys: Kotimaisen ruuantuotannon toimintaedellytykset on varmistettava

Kotimainen ruuantuotanto on ollut hankaluudessa erityisesti vuodesta 2014 alkaen. Varsinkin kotieläintiloihin kohdentuivat EU:n pakotteet Venäjälle. Kuluneiden kahdeksan vuoden aikana näiden kotieläintilojen toimintaedellytykset ovat vaikeutuneet kaiken aikaa. Investointien rahoitus kotieläintiloilla on vakuusmäärityksen takia vaikeutunut.

Yleinen kustannustason nousu sekä maataloustuotteiden tuottajahintojen alhaisuus luovat yhtälön, jonka puitteissa on miltei mahdoton tehdä pitkän ajan suunnitelmia. Tuhannet maatilat tekevät päivittäin ratkaisuja jatkostaan, koska tuotantopanosten hankkiminen ja laskujen maksaminen on vaikeutunut.

Maamme kotieläintuotanto perustuu kotimaiseen rehuntuotantoon, usein myös maantieteellisesti alueilla, joilla ei ole mahdollisuuksia vaativampien kasvien viljelyyn. Kotieläintuotanto perustuu pitkälti nurmiviljelyyn.

Sonkajärven Keskusta esittää, että puoluekokous päättää seuraavaa:

- Hiilensidonnain mahdollistama tuki määritetään ja siihen mahdollisuus sitoutua viimeistään kasvukaudesta 2023 alkaen

- Lyhennysvapaat tuottajille Makeran lainoista syksystä 2022 vuoden 2025 loppuun saakka. Lyhennykset valtio korvaa Makeralle.
 - Maksamattojen laskujen ja puuttuvien viljelytarvikkeiden hankinnan varmistamiseksi valtion takaamat vakauttamislainat valmisteluun ja käyttöön välittömästi
 - Valtio maksaa tarvittaessa väliaikaista kriisitukea maataloustuotteille
 - Ensimmäisen palkatun työntekijän sosiaali- ja työeläkemaksut valtio kustantaa vuoden 2025 loppuun saakka
- Suomi tarvitsee oman, vahvan kotieläintuotannon tulevaisuudessakin. Sen tärkeys korostuu kriisilanteissa ja on merkittävä osa huoltovarmuutta sekä alueiden taloutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osin aloitteeseen.

Maatalouden pitkään jatkunutta kannattavuuskriisiä sekä äkillistä kustannus- ja maksuvalmiuskriisiä on käsitelty aloitteissa 156, 157, 158 ja 159. Huoltovarmuuspaketin toimia on käsitelty aloitteen 163 vastauksessa.

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen siitä, että valtiolla tulee olla myös jatkossa valmius maksaa väliaikaista kriisitukea maataloudelle. Kuitenkin pitkän aikavälin ratkaisut maatalouden kannattavuuden parantamiseen tapahtuvat markkinoilla. Aloitteessa ehdotettuja toimenpiteitä tulee pitää esillä neuvoteltaessa maatalouden ahdingon helpottamiseksi.

Puoluekokous yhtyy siihen, että vahva kotieläintuotanto on Suomen huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kannalta erittäin tärkeää ja kotieläintuotannon edellytykset tulee turvata myös tulevaisuudessa.

Keskusta on ehdottanut ja vienyt eteenpäin kotimaisen hiilimarkkinan ("hiilipörssi") perustamista. Hiilimarkkina tarvitsee yhteiset pelisäännöt sekä

laskentatavat, jonka vuoksi valtion toimesta tulee luoda perusta luotettavalle hiilimarkkinalle.

Hiilimarkkinassa viljelijät ja maanomistajat myyvät tekemiään maankäytön päästövähennyksiä. Hiilimarkkinan rahoittajat ovat yritykset, jotka vapaaehtoisesti haluavat kompensoida päästöjään.

Viljelijä tai maanomistaja saa päästöjen vähentämisestä korvauksen yritykseltä ja yritys puolestaan pääsee lähemmäs omia ilmasto- ja ympäristöta-voitteitaan. Esimerkiksi elintarvikeketjussa päästövähennykset voitaisiin tehdä niin, että alkutuottaja saa siitä rahallisen hyödyn itselleen.

Puoluekokous katsoo, että hiilimarkkina olisi hyvä tapa saada tuloja maaseudulle sekä samalla tehdä tärkeitä ilmasto- ja ympäristötoimenpiteitä. Lisäksi hiilimarkkina on kestävä tapa hankkia lisätuloja, sillä se perustuu markkinaehtoisuuteen.

161. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Järeillä toimenpiteillä turvattava Suomen huoltovarmuus ja kotimaisen ruoantuotannon kannattavuus

Suomalainen maatalous on kriisissä. Ruoan tuottaminen ei ole kannattavaa tuottajahintojen ollessa liian pienet ja valtava määrä tiloja on joutunut lopettamaan talousvaikeuksien takia. Nyt tarvitaan pitkäjänteisiä ja järeitä toimenpiteitä, joilla turvataan Suomen huoltovarmuus. Huoltovarmuuden ydintä on suomalainen, turvallinen, lähellä tuotettu ruoka.

Tuottajat eivät voi tuottaa ruokaa tappiolla, siitä on maksettava tuottajalle sen todelliset tuotantokustannukset. Elintarvikeketjun kaikkien osien on nyt viimein kannettava vastuunsa maatalouden kustannuskriisin hoitamisessa ja valtion johdon on tehtävä kaikkensa kotimaisen tuotannon turvaamiseksi. Sipilän hallituskauden lopulla Reijo Karhisen johdolla toteutettiin raportti maatalouden kannattavuudesta ja se sisälsi lukuisia toimenpide-ehdotuksia, jotka nyt viimeistään pitää ottaa käyttöön.

Pandemia ja Ukrainassa käytävä sota ovat osaltaan muistuttaneet huoltovarmuuden tärkeydestä. Kriisit myös muualla kuin meillä vaikuttavat ruoan-

1 tuotannon tilanteeseen. Myös työvoima tiloille on
2 turvattava kaikissa olosuhteissa.

3
4 Varsinais-Suomen Keskustanaiset haluaa muistut-
5 taa myös Keskustan tärkeästä arvosta: kohtuulli-
6 suudesta. Samalla kun tehdään hartiavoimin töitä
7 kotimaisen ruoantuotannon kannattavuuden
8 eteen, on myös tehtävä töitä ihmisten asentei-
9 den muuttamiseksi. Ruokahävikkiä on torjuttava,
10 ruoan halpuuttaminen lopetettava ja viestittävä
11 ruokaympyrän mukaisen, ekologisen ja eettisen
12 kotimaisen ruoan puolesta. Ostetaan vähemmän,
13 mutta laadukkaampaa ruokaa ja käytetään se, mitä
14 ostetaan.

15
16 Kasvisruokavalio, veganismi ja muut erilaiset ruo-
17 kavaliot ja -trendit eivät ole suomalaiselle ruuan-
18 tuotannolle uhka, vaan mahdollisuus. Ulkomaisen
19 soijan sijaan voidaan tuottaa erilaisia kotimaisia
20 kasviproteiineja ja niistä tehtyjä jalosteita. Tähän
21 tulee kannustaa ja panostaa.

22
23 Varsinais-Suomen Keskustanaiset haluaa muistut-
24 taa myös, että on todella tärkeää, että maataloutta
25 harjoitetaan koko Suomessa, ei vain perinteisissä
26 ”vilja-aitoissa” kuten Varsinais-Suomessa. Maan-
27 viljelys työllistää, tuo kyliin elämää ja elinvoimaa.
28 Ilmastomuutoksen vaikutusten kasvaessa ja
29 muuttuessa on myös etu, että tuotantoa on laajas-
30 sa maassamme kaikkialla monipuolisesti.

32 Puoluehallituksen vastausesitys:

34 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

35
36 Suomalainen ruoka on maailman vastuullisinta
37 monella mittarilla mitattuna. Ruokaa ja ruuan-
38 tuottajia tulee arvostaa. Yksi tärkeä näkökulma on
39 kannattavuuden parantamisen ohella ruokahä-
40 vikin torjuminen niin kotitalouksissa, julkisissa
41 keittiöissä kuin ravintoloissa. Myös viestintää
42 kotimaisesta ruuasta ja ruoantuotannosta tulisi
43 parantaa huomattavasti, jotta kotimaisen ruuan
44 kokonaiskestävyys ja elintarvikeketjun vastuulli-
45 suustoimet olisivat mahdollisimman monen suo-
46 malaisen tiedossa.

47
48 Jotta kokonaisvastuullista ruokaketjua voidaan
49 kehittää, tulee koko ketjun toimijoiden osallistua
50 vastuun kantamiseen. Esimerkiksi alkutuotannon

nousseet kustannukset tulisi näkyä myös tuotta-
jahinnassa, kaupan ja teollisuuden välisissä sopi-
muksissa sekä rahoituslaitosten tarjoamissa jous-
toissa. Näiltä osin puoluekokous viittaa aloitteiden
156-159 vastauksiin.

Osa Reijo Karhisen raportin toimenpide-ehdo-
tuksista edellyttää periaatteellisia ja strategisia
linjavalintoja, osa niistä on hyvinkin konkreettisia.
Puoluekokous esittää, että Reijo Karhisen ehdotta-
mia toimenpiteitä tulee pitää esillä kannattavuus-
toimenpiteitä neuvoteltaessa ja laittaa täytäntöön
mahdollisuuksien mukaan.

Kausityövoiman saatavuus vaikeutuu Ukrainan
sodan vuoksi ja huoli työntekijöiden saatavuudes-
ta on suuri. Maatalouden luopumistuen tuloajan
poistaminen parantaa osaltaan työntekijöiden
saatavuutta. Samankaltaisia toimenpiteitä, joilla
mahdollistetaan ja kannustetaan ammattitaitoisia
ja kokeneita maatalousammattilaisia alan töihin,
tulee tehdä myös jatkossa.

Puoluekokous yhtyy ehdotukseen siitä, että
ulkomaista soijaa tulee korvata kotimaisilla pro-
teiinilähteillä. Tämä vaatii elintarvikejalostuksen
kehittämistä ja valkuaiskasvien tuotannon lisää-
mistä, jota tulee kannustaa ja tukea. Puoluekokous
muistuttaa, että meillä on jo nyt useita ulkomaista
soijaa ja muita kasvisproteiineja korvaavia kotimai-
sia laadukkaita kasvisproteiinivaihtoehtoja. Näitä
tulisi aina ensisijaisesti käyttää, kun etsitään lihaa
korvaavaa kasvispohjaista tuotetta.

162. Keskustan Jouhenniemen paikallisyhdistys: Huoltovarmuus ja omavaraisuus

Ruoka loppuu vai loppuuko vesi, siis puhdas vesi
ennen. Suomalaisen ruuan hinta on kovin alhainen
ja ruokahävikkiäkin syntyy. Ruuan hinta lähtee
nousuun, mutta kenelle kasvaa voitto tässä tapa-
uksessa ei ainakaan alkutuottajalle. Elintarvikkeet
ovat voittoisa bisnes kaupalle ja tuottajat saavat
toimia maksajina ja kokea näin huonon kannatta-
vuuden tuottaessaan elintarvikkeille raaka-aineet.

Tuotantokustannukset ovat karanneet käsistä,
koska lannoitteet maksavat valtavasti, jos niihin
on enää varaa lainkaan. Polttoaineet maksavat ja

1 tiet ovat heikossa kunnossa. Suomessa taitaa jäädä
2 kylvöjä tekemättä hyvin yksinkertaisesta syyistä ei
3 olekaan varaa siemeniin tai lannoitteisiin. Tuotan-
4 toa ei voi kuitenkaan tuoda keskelle kaupunkia,
5 jossa julkinen liikenne toimii ja olisi niitä ihmisiä,
6 käsipareja tekemään.

7
8 Missä on maamme huoltovarmuus ja omavarai-
9 suuden tavoittelun aikataulu? Maailmantilanne
10 näyttää kovalla kädellä uutta suuntaa.

12 Puoluehallituksen vastausesitys:

14 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

15
16 Huoltovarmuutta tuetettiin keväällä 2022 noin
17 300 miljoonan tukipaketilla panoshintojen ja
18 akuutin maksuvalmiuskriisin vuoksi. Kuitenkin
19 maatalouden kannattavuuden parantaminen
20 tapahtuu markkinoilla, tukipaketit tarjoavat vain
21 lyhyen aikavälille apua alkutuotannon kohtaamiin
22 haasteisiin. Aihetta on käsitelty aloitevastauksissa
23 156-159 ja 163.

24
25 Ukrainan sota on aiheuttanut epävarmuutta ruu-
26 antuotantoon ja elintarvikkeiden saatavuuteen
27 maailmalla. Puoluekokous painottaa, että myös
28 jatkossa ja vaikeasti ennakoitavissa geopoliittisissa
29 tilanteissakin Suomen on varmistettava lannoittei-
30 den raaka-aineiden ja muiden maataloustuotan-
31 nolle tärkeiden tuontikomponenttien saatavuus
32 (mm. kasvinsuojeluaineet, eläinrehujen kompo-
33 nentit).

34
35 Lannoiteraaka-aineiden ja muun kemianteollisuu-
36 den raaka-ainetuonti Venäjältä on ollut merkittä-
37 vää. Saatavuus- ja tuontihäiriöt ovat todennäköisiä
38 ja niitä on jo nähty.

39
40 On selvítettävä vaihtoehtoiset tuontikanavat yh-
41 dessä Huoltovarmuuskeskukseen kanssa.

42
43 Valtioneuvosto teki päätöksen Huoltovarmuus-
44 keskuksen esityksestä avata osa kylvösiementen
45 varmuusvarastoista, jotta kevätviljojen ja -öljykas-
46 vien kylvösiementen tarjonta markkinoilla kasvaisi
47 Tämä toimenpide liittyy edellisvuoden pieneen vil-
48 jasatoon ja siemenviljan vähentyneeseen määrään
49 markkinoilla. Tällä pyritään turvaamaan kevään
50 kylvöt ja riittävän sadon saaminen.

Puoluekokous painottaa, että Suomen omavai-
suuden sekä huoltovarmuuden eteen tehtävä työ
on jatkuvaa. Tällä hetkellä panostuksia laitetaan
etenkin uusiutuvaan energiaan pohjaavaan ener-
giaomavaisuuteen, jotta pääsemme irtautumaan
fossiilisten polttoaineista ja energian tuontiriippu-
vuudesta.

Kotimainen elintarvikeomavaisuus tulee pitää
kunnossa. Se on osa kokonaisturvallisuuttamme.
Kotimaisen ruuantuotannon kannattavuuden
parantaminen on tässä avainasemassa. Reiluilla
markkinatavoilla on tässä keskeinen rooli.

163. Keskustan Orimattilan kunnallis- järjestö: Suomen huoltovarmuuden pa- rantaminen

Suomen maatalouselinkeino on jo pitkään kärsi-
nyt heikosta kannattavuudesta, aktiivisten tilojen
vähentymisestä sekä vaikeuksista löytää uusia
tilanjatkajia. Viime vuoden heikko sato ja pilviin
nousseet tuotantopanosten kustannukset ovat
pahentaneet tilannetta entisestään. Maatiloja lo-
pettaa keskimäärin noin kaksi joka päivä. Yli 2000
tilaa on ajautunut maksuvaikeuksiin ja arviolta
30 000 ha peltoa on jäämässä kylvämättä viljalle
tulevalle satokaudelle. Tämä pahentaa viljapulaa,
joka on jo tällä hetkellä olemassa. Lihakarja- ja
sikatiloilla on ajautettu kriisiin, jolloin kotimainen
lihantuotanto on jo vaarantunut. Maidontuotanto
on tasaisessa laskussa. Kananmunien tuotanto
on kriisissä. Tämän lisäksi kiristyvät ympäristö- ja
eläinsuojelumääräykset ovat lisänneet viljelijäväes-
tön ahdingon ja tuskaa entisestään.

Syyt heikkoon tilanteeseen ovat olleet selvillä jo
pitkään. Tuotteista saatava hinta ei ole pitkään
aikaan kattanut nousevia kustannuksia. Kaupan
poikkeuksellinen keskittyminen Suomessa on tähän
syynä. Tämä lienee kaikkien suomalaisten tiedossa,
mutta nyt ollaan tilanteessa, että Suomen huolto-
varmuus ja kyky tuottaa omia elintarvikkeita on
uhattuna. On tehtävä jotain ja nopeasti.

Keskustan Orimattilan kunnallisyhteisö esittää
puoluekokoukselle seuraavan aloitteen toimenpi-
teinä maatalouselinkeinon kannattavuuden paran-
tamiseksi nopealla aikavälillä:

- 1 • Maatalouden tuotantorakennukset vapaute-
- 2 taan kiinteistöveroista
- 3
- 4 • Maataloudessa käytettävän polttoaine kirja-
- 5 taan ammattidieseliksi alennetulla verokan-
- 6 nalla
- 7
- 8 • Maataloudessa käytettävän sähkön verotuk-
- 9 sen keventäminen
- 10
- 11 • Kansallisen tuen maksaminen lisähintana
- 12 tuotannon mukaan
- 13
- 14 • Suomalaisen maataloustuotteista maksetaan
- 15 teollisuudelle laatu- ja peritään vuosit-
- 16 tain kaupalta toteutuneen ostotapahtumien
- 17 mukaan.
- 18
- 19 • Maataloustuotteille maksetaan kustannuslisä,
- 20 joka sidotaan maatalouden tuotantopanosten
- 21 kustannusindeksiin. Lisä peritään vuosit-
- 22 tain päivittäistavarakaupalta ja maksetaan
- 23 maataloustuottajille kansallisen tukimaksa-
- 24 tuksen yhteydessä myytyjen maataloustuot-
- 25 teiden perusteella.
- 26
- 27 Toimenpiteillä on kiire ja on pantava toimeksi.
- 28 Keskustan Orimattilan kunnallisyhteisö esittää,
- 29 että Suomen Keskusta ottaa aloitteen vakavasti ja
- 30 edistää sitä kaikin mahdollisin keinoin maatalous-
- 31 alan ahdingon parantamiseksi.
- 32
- 33 Puoluehallituksen vastausesitys:
- 34
- 35 Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin.
- 36
- 37 Puoluekokous jakaa huolen maatalouden pitkään
- 38 jatkuneesta huonosta kannattavuuskehityksestä.
- 39 Ehdotetut toimenpiteet ovat kannatettavia ja osaa
- 40 niistä valmistellaan jo hallituksen toimesta.
- 41
- 42 Huoltovarmuuspaketin toimenpiteenä kansallisten
- 43 tukien lisäetuet ohjattiin sika- ja siipikarjatalouteen,
- 44 kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varas-
- 45 tointiin, porotalouteen ja kalatalouteen
- 46
- 47 Huoltovarmuuspaketin toimenpiteenä energiave-
- 48 ron palautus maksetaan uudestaan kertaluontoi-
- 49 sena toimenä.
- 50

Maatalouden sähkövero alennettiin EU:n vähim-
mäistasolle tällä hallituskaudella

Hallitus päätti linjatessaan energian hintojen
nousun kompensatointitoimista, että maatalouden
tuotantorakennusten kiinteistövero poistetaan
väliaikaisena toimenä vuoden 2022 verotuksessa
edellyttäen, että toimi on EU-oikeudellisesti hyväk-
syttävä

Kaupan ja teollisuuden välisiin sopimuksiin on py-
rittä vaikuttamaan voimakkaasti, jotta kustannus-
deksin liittäminen sopimuksiin olisi mahdollista.

Puoluekokous esittää, että aloitteessa ehdotettuja
toimenpiteitä tulisi pitää esillä neuvoteltaessa
toimenpiteistä maatalouden ahdingon vähentämi-
seksi ja kannattavuuden parantamiseksi.

164. Pirkanmaan keskustanuoret: Elin- tarvikemarkkinoihin puututtava politi- kalla

Nykyinen suomalainen elintarvikemarkkina ei
toimi. Pienet yrittäjät eli maataloustuottajat ovat
puun ja kuoren välissä, sillä he myyvät tuotteensa
isoille toimijoille ja ostavat tuotantopanokset isoil-
ta toimijoilta. Tällöin heillä ei ole valtaa määrittellä
hintaa, ja kannattavuus on miinuksella. Ruuan
tuotannon turvaamiseksi tuottajien kannattavuut-
ta pitää parantaa poliittisilla toimilla puuttamalla
elintarvikemarkkinoihin. Samalla pitää hyväksyä se
asia, että ruuan hinta nousee.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Puoluekokous painottaa, että reiluilla elintarvi-
kemarkkinoilla on keskeinen rooli siinä, miten
saamme alkutuotannon kannattavuutta paran-
nettua ja euroja lisää tuottajan tilille. Kaupalla
on ollut jo pitkän erittäin suuri neuvotteluvoima
elintarvikeketjussa. Sen vuoksi myös alkutuottajien
neuvotteluvoimaa tulee lisätä ja siksi tuottajaorga-
nisaatioiden perustamista ja niihin liittymistä tulee
kannustaa.

Muilta osin puoluekokous viittaa aloitteisiin 156-
159 ja 163 antamiinsa vastauksiin.

165. Keskustan Etelä-Tampereen pai- kallisyhdistys: Leipäviljan varmuusva- rastomäärät palautettava vuoden 2013 tasolle

Jyrki Kataisen johtama kokoomusvetoinen hallitus
teki joulukuussa 2013 päätöksen, jolla puolitettiin
varmuusvarastoissa olevan leipäviljan määrä. En-
nen leikkauspäätöstä varmuusvarastoissa oli vuo-
den tarve leipäviljaa.

Varmuusvarastoissa olevan leipäviljan määrä
on luottamuksellista tietoa, mutta leikkausmää-
ristä saa suuntaa antavan kuvan, kun tiedämme
leipävehnän vuotuisen tarpeen asettuvan tasolle
250 – 300 miljoonaa kiloa ja ruista tarvitaan n. 100
miljoonaa kiloa vuodessa. Kataisen hallituksen
päätöksen toteuttaminen vei kolmen vuotta, sillä
määrät saatiin puolitettua vuoden 2016 aikana.

Huoltovarmuuskeskuksen hallinnoimat varmuus-
varastoviljat ovat ”normaalien viljojen” kanssa
samoissa sillostoissa, jotka ovat meidän kaikkien
nähtävissä viljavarastopaikkakunnilla. Niitä kier-
rätetään tavanomaisten viljojen tapaan eli pilaan-
tumisvaaraa niillä ei ole, sillä ne näkyvät erillisinä
vain siilonomistajien kirjanpidossa.

Toivottavasti Keskusta on aktiivinen sekä vastuul-
linen ja esitämme, että hallitus tekee mahdol-
lisimman nopeasti päätöksen, jotta leipäviljan
varmuusvarastointimäärissä palataan alkuvuoden
2013 tasolle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Keskusta pitää tärkeänä, että Suomen huoltovar-
muudesta ja kriisinsietokyvystä pidetään huolta
nyt ja tulevaisuudessa.

Kataisen hallitus teki päätökset ajassa, jolloin elet-
tiin pitkää rauhan ajanjaksoa Euroopassa. Tilanne
on muuttunut radikaalisti Venäjän hyökkäyssodan
myötä Ukrainaan. Viimeistään nyt on tarpeellista
tehdä tarkasteluja huoltovarmuuden tasosta
myös leipäviljan osalta. Huoltovarmuuskeskus
tarkastelee huoltovarmuusvarastojen määrää ja
tekee arviot määrien tarpeellisuudesta. Huolto-

varmuuskeskuksen arvion perusteella valtiovalan tulee tehdä tarpeelliset päätökset myös leipäviljan varmuusvarastomäärän osalta.

166. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Tuontielintarvikkeita korvattava kotimaisella tuotannolla

Moniin tuontielintarvikkeisiin liittyy ekologisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurillisia haasteita. Kotimaisen tuotannon osalta ratkaisun avaimet ovat omissa käsissämme. Sen vuoksi Suomen tulee tähdätä kohti omavaraisuutta myös tuontielintarvikkeiden osalta. Tuotannon kehitystyötä voitaisiin tehdä esimerkiksi käytöstä poistetuissa kaivoksissa. Ensimmäiset korvattavat elintarvikkeet voisivat olla esimerkiksi kahvi, avokado, banaani ja riisi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen

Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen lisätä ja kehittää kotimaista elintarviketuotantoa, jolla korvataan tuontielintarvikkeita. Osa tuontielintarvikkeista (kuten mausteet tai kahvi) vaativat kasvuympäristön, jollaista on Suomessa ei ole. Siksi myös jatkossa joidenkin elintarvikkeiden tuonti on välttämätöntä. Kotimaisten hedelmien ja kasvien suosimiseen tulee kannustaa. Esimerkiksi riisiä voi korvata perunalla sen gluteenittomuuden vuoksi. Jo nyt perunasta on kehitelty riisiä korvaavia elintarvikkeita. Puoluekokous kannustaa tämän kaltaiseen kehitystyöhön.

On hyvä selvittää erilaisia vaihtoehtoja siihen, miten käytöstä poistettuja kaivoksia voitaisiin hyödyntää teollisuuden erilaisille tarpeille. Puoluekokous yhtyy ajatukseen siitä, että teollisuuden tarpeisiin jo aiemmin muokattua ympäristöä tulisi hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti ja esimerkiksi käytöstä poistetuissa kaivoksissa voitaisiin tehdä myös elintarvikkeiden osalta kehitystyötä, mikäli se olisi suotuista ympäristö tällaiselle työlle.

167. Keskustan Koivusaaren paikallis-yhdistys: Elintarvikkeiden alkuperä-merkintöjen näkyvyyttä parannettava ja valvontaa kehitettävä

Suomalaiset kuluttajat ovat yhä kiinnostuneempia siitä, missä ja miten ruoka on tuotettu. Ruoan alkuperä kiinnostaa kuluttajia sekä kansallisesti että laajemminkin EU-maissa ja komissio onkin myöntänyt luvan alkuperämerkintäasetusten käytönnotolle myös meillä Suomessa. Elintarvikkeen pakkauksissa ja tarjoilupaikeissa on ilmoitettava tarkat tiedot elintarvikkeen alkuperämaasta.

Suomalainen ruoka on maailman puhtainta ja turvallisinta sekä tuotetaan vastuullisesti. Kotieläintuotannossa eläinten hyvinvointia säätelevä lakimme on maailman tiukimpia, tuotteemme ovat salmonellavapaita, antibiootteja ei käytetä ennaltaehkäisevästi, kasteluvetemme on puhdasta ja tuotanto sekä jalostus laajasti laadukasta. Ylpeys suomalaista ruokaa kohtaan saa ja pitää näkyä yhteiskunnan toiminnoissa.

Sekä kaupoissa myytävien elintarvikkeiden että tarjoilupaikeissa tarjoiltavien tuotteiden alkuperämerkinnät ovat konkreettista kuluttajanturvaa ostospäätöksen tueksi. Vaikka kuluttaja tekee itsenäiset valinnat, on yhteiskunnan pystyttävä tarjoamaan päätöksenteon tueksi riittävät ja oikeat tiedot tarjolla olevista elintarvikkeista.

Saavuttaaksemme mahdollisimman vahvan suojan kotimaisille vastuullisille tuotteille esitämme, että Suomen Keskusta r.p. ottaa tavoitteekseen:

1. Alkuperämerkintöjen säädöksiä kiristetään velvoittavammaksi ja valvontaa tehostetaan sekä otetaan käyttöön eri toimijoille sanktiointi asetuksen noudattamatta jättämisestä.

2. Alkuperämerkintöjen näkyvyyttä on parannettava ja alkuperämerkintä on tuotava selkeämmin esiin tuotepakkauksissa.

3. Suomalaisuuteen viittaavien elementtien, kuten Suomen lippu, on kiellettävä tuotepakkauksissa, joiden pääraaka-aine ei ole kotimainen.

4. Tarjoilupaikeiden osalta alkuperämerkintäasetuksen noudattamisen valvontaa tehostetaan Ruokaviraston alaisen elintarvikevalvonnan tarkastustietojen julkistamisjärjestelmä Oivan kautta.

5. Alkuperän ilmoittamista koskeva sääntely laajennetaan koskemaan fyysisten tarjoilupaikeiden lisäksi ruokalahettipalveluja tuottavia alustatalouden toimijoita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomessa tuotettu liha on maailman vastuullisinta monella mittarilla mitattuna. Eläinten hyvinvointi ja tautiturva ovat Suomessa huippuluokkaa. Koko elintarvikeketju tekee päivittäin töitä, jotta suomalaisilla olisi turvallista ja vastuullista ruokaa lautasillaan.

Kuluttajat ovat myös yhä valveutuneempia ja vaativat vastuullisuutta ruuan tuotannossa. Ero suomalaisen ja tuontilihan välillä on suuri, minkä vuoksi kuluttajalle on annettava selkeästi tieto lihan alkuperämaasta. Tiedon tulee olla aina selkeästi näkyvässä, eikä sitä tulisi joutua erikseen kysymään. Myös ruokalahettipalvelut ovat yleistyneet yhä enemmän. Tämän vuoksi asetuksen laajentamista tulisi edistää koskemaan mahdollisimman laajasti valmista ruokaa myyviä ja toimittavia toimijoita.

Puoluekokous yhtyy siihen, että alkuperämerkintäasetusta on yhä tiukennettava ja aloitteessa ehdotettuja toimenpiteitä tulisi edistää. Puoluekokous muistuttaa, että osaltaan alkuperämerkintöjen parempi ja kattavampi tiedonanti vaatii EU-tason muutoksia, joita tulisi edistää, jotta voimme saavuttaa parhaimman mahdollisen tiedon kuluttajille päätöksenteon tueksi.

168. Kuopion Keskustan kunnallisjärjestö: Julkiset elintarvikehankinnat vahvistavat omavaraisuutta

Kotimainen ruoantuotanto ja huoli sen tulevaisuudesta on koko yhteiskunnan huoli ja merkittävä omavaraisuus- ja huoltovarmuustekijä. Käytämme Suomessa vuosittain noin 350 miljoonaa euroa

julkisiin elintarvikehankintoihin, joiden kautta Suomeen virtaa valtavat määrät ulkomaisia elintarvikkeita, joiden tuotantovaatimukset eivät kansallisesti tuotettuna täytyisi.

Riittävä omavaraisuuden taso on yhteiskunnan perustoimintojen varmistamista. Vaikka ruokajärjestelmä ei ole täysin suljettu, on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää varmistaa suomalaisen tuotannon elinvoimaisuus. Kun päätetään panostaa aidosti kotimaisten, alueellisten ja paikallisten tuotteiden aseman vahvistamiseen, on se kannustava viesti myös tuottajillemme arvokkaan työn jatkamiseksi.

Jos julkinen keittiö käyttää pääosin edullisia tuontituotteita, ei kotimaisuusaste pääse lisääntymään yhteiskunnan tarjoamalla ruokalautasilla. Keskustelu julkisten keittiöiden tarjoiltavien raaka-aineiden alkuperästä on käynyt aktiivisesti kuntakentällä, ja kotimaisuuteen tähtääviä periaatteellisia ulostuloja on tehnyt muun muassa Mikkeli, Vaasa ja Kuopio. Keskustelua ja tavoitteellisia avauksia tarvitaan, jotta kunnat ja nyt työnsä aloittaneet hyvinvointialueet voisivat toimia Kiuruveden kaupungin kaltaisesti omassa työssään ja nostaa kotimaisen ruoan aseman vahvistamisen strategioiden keskeiseksi tavoitteeksi.

Hankinnoilla pystymme edistämään kotimaisten, vastuullisten tuotteiden valintaa painottamalla hankintojen perusteena olevia laatukriteereitä, esimerkiksi eläinten hyvinvointiin, tuoreuteen ja vastuullisuuteen keskittyen. Ruoka on arvo itsensä, eikä sitä koskaan pitäisi arvioida vain annoshinnan mukaisesti.

Tarvitsemme sekä valtion että erityisesti kuntien tasolla selkeämpää tavoitteiden asetantaa, hankintaosaamisen ja -koulutuksen vahvistamista sekä selkeitä, avoimia seuranta- ja mittaristovälineitä työn tavoitteiden tulokselliseen seurantaan. Esitämme, että julkisten hankintojen puitteissa Suomen Keskusta r.p. ottaa tavoitteekseen vahvistaa sekä yhteiskunnallisissa vaikuttamisissaan että puolueen järjestötyössä seuraavia asioita:

1. Koulutuksen lisääminen ja osaamisen vahvistaminen

Tarvitsemme panoksia sekä julkisen sektorin hankintayksiköiden asiantuntijoiden että erityisesti kuntiemme, että alueidemme päättäjien osaamisen laajentamiseen.

Hankinta-Suomi-ohjelman ja kansallisen julkisten hankintojen strategian toimeenpanon yhteydessä on tehty laajasti taustatyötä nykytilanteen arvioimiseksi: hankkeiden puitteissa julkaistiin selvitys julkisten hankintojen koulutuksen nykytasosta. Selvityksen mukaan erityisesti julkisiin hankintoihin syntyvää hankintakoulutusta tarvitaan Suomessa merkittävästi enemmän. Selvitys toteaa, että nykytarjonta ei huomioi riittävästi julkisten hankintojen erityispiirteitä, esimerkiksi lainsäädäntöympäristön osalta. Tiedot ovat huolestuttavia ja tukevat sitä, että julkisiin hankintoihin keskittyvää koulutusta ja osaamista tulisi lisätä ja laajentaa, jotta hankintojen valmisteluun ja kilpailutuksiin osallistuvilla hankintayksiköiden asiantuntijoilla olisi työn tueksi mahdollisimman kattava ymmärrys hankintalain sekä hankintojen valmisteluperiaatteiden ja käytäntöjen logiikasta.

Hankinnat ja niiden valmistelu eivät ole päättäjien vaikutuksen ulottumattomissa: oma rooli hankintojen tavoitteiden asettajana on ymmärrettävä. Kotimaisten elintarvikkeiden järjestelmällinen hankinta ja hyödyntäminen on ensisijaisesti arvovalinta ja vaatii poliittista tahtotilaa ja selkeitä kirjauksia hankintastrategioihin ja -ohjelmiin. Panostukset hankintojen roolin vahvistamiseen ovat niin kuntiemme, alueidemme, yrittäjien kuin kansalaistemme etu. Hankintoja tulee mahdollisuuksien mukaan pilkkoa pienempiin osiin, ja hankintoihin liittyvien prosessien, mittaristojen ja seurannan on oltava läpinäkyviä ja sekä valmistelussa että päätöksenteossa on korostettava hinnan rinnalla laatutekijät.

2. Aktiivisen vuoropuhelun ylläpitäminen hankinnoista

Sekä yhteiskunnan eri toimijoiden että puolueiden tulee kantaa vahvemmin vastuutaan tiedontuottajan ja -jakajan roolistaan. Sen lisäksi, että vahvistamme eri toimijoiden osaamista ja koulutustasoa, on asioista myös puhuttava julkisesti nykytilaa enemmän. Tarvitsemme informatiivisia keskustelunavauksia sekä -ylläpitoa ja järjestelmällisempää

avointa vuoropuhelua, johon tulisi kannustaa hankintayksiköiden ja päättäjien lisäksi yhteiskunnan eri toimijoita niin kansalaisista, alkutuotannosta, teollisuudesta, elinkeinoelämästä kuin kolmanneltakin sektorilta. Keskustelua tulisi käydä yhä enemmän siitä, kuinka käsissämme olevat mahdollisuudet viedään osaksi hankintakäytäntöjä niin, että taloudellisesti kestävät päätökset olisivat myös yhä laadukkaampia ja vastuullisempia ja huomioisi kotimaiset tuottajat ja toimijat yhä merkittävämmän.

3. Seurantatyökalujen kehittäminen

Tiedolla johtaminen on kestävä päätöksenteon kulmakivi. Hankintoihin kohdistuu laajasti tavoitteita aina julkisten varojen tehokkaasta käytöstä erilaisten yhteiskunnallisten tavoitteiden edistämiseen. Jotta asetettujen tavoitteiden toteutumista voidaan aidosti arvioida ja käydä punnintaa myös tulevaisuudessa eri vaihtoehtojen välillä, tarvitaan valmistelun ja päätöksenteon tueksi nykyistä selkeämpää ja järjestäytyneempää seurantaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Elintarvikehankinnoilla tulee tukea kotimaista vastuullista tuotantoa, jolloin sekä taloudelliset että sosiaaliset vaikutukset saadaan pysymään Suomessa. Julkisella rahalla ei tulisi tehdä sellaisia ruokahankintoja, jotka eivät täytä Suomen lainsäädäntöä tai tuotantostandardeja.

Puoluekokous pitää ehdotettuja toimenpiteitä hyvinä. Niitä tulisi edistää kotimaisuusasteen nostamiseksi ruokalistoilla ja hankinnoissa. Toimenpiteet edistävät myös tavoitetta maatalouden kannattavuuden parantamisesta. Kotimainen vaihtoehto tulisi olla aina ensimmäinen valinta julkisia hankintoja tehtäessä.

169. Keskustanuorten Hämeen piiri: Lihantuottajat tarvitsevat tukea

Kasvisruokavalion suosio on kasvanut edeltävinä vuosina ja myös tutkijat ennustavat lihankulutuksen pientymistä. IPCC:n ilmastoarvio nostaa lihantuotannon vähentämisen keskeiseksi ilmas-

totoimeksi lähitulevaisuudessa. Lihantuotannon väheneminen vaikuttaa suuresti lihantuottajiin ja he tarvitsevat tukea tässä ruoantuotannon murroksessa.

Suomessa esimerkiksi Helsingin tuore päätös luopua liharuoan tarjoamisesta tilaisuuksissaan kertoo yhä kasvavasta paineesta siirtyä julkisissa hankinnoissa kohti kasvisvaihtoehtoja. Samaan aikaan lihalle vaihtoehtoisten proteiininlähteiden kehitys saa globaalisti yhä enemmän rahoitusta. Lihankulutuksen vähentäminen on tehokas tapa pienentää hiilijalanjälkeä, ja tämä tullaan todennäköisesti huomioimaan Suomen vastatessa akuuttiin ilmastokriisiin.

Hämeen Keskustanuoret toteaa, että ihmisten kulutustottumusten siirtyessä kohti uusia, lihaa korvaavia tuotteita Keskustan on syytä varmistaa, etteivät tuottajat kärsi tästä nopeasti tapahtuvasta muutoksesta. Tilallisia on tuettava vaikeassa muutoksessa ja kotimainen ruoantuotanto on turvattava kaikissa tilanteissa. Muutosta voidaan verrata turvetuottajien kokemaan hätään. Väistämättömän kehityskulun kieltäminen ja tuen puute ajoivat hätään parhaansa tekeviä tuottajia. Näyttää, että historia toistaa itseään. Ajavatko tekemättömät päätökset tuottajat jälleen ongelmiin?

Keskustan tulee valmistautua ruoantuotannon painopisteen muutokseen. Hämeen Keskustanuoret vaativat puolueelta konkreettista suunnitelmaa. Lihantuottajat tarvitsevat tukeamme muutoksessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Maatalouden rakennekehitys on jatkunut jo pitkään. Meneillään oleva kustannuskriisi kiihdyttää rakennekehitystä ennusteiden mukaan entisestään. Suomen ruuantuotannosta vastaa yhä pienempi joukko tuottajia. Puoluekokous toteaa, että kulutustottumuksissa on tapahtunut muutoksia siten, että sianlihaa kulutetaan vähemmän ja siipikarjan lihaa yhä enemmän. Toisaalta lihan kokonaiskulutus on hieman kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana. On tärkeää, että rakennekehitys tapahtuu markkinaehtoisesti, ei akuuttien kriisien seurauksena.

Vaikka kokonaisuudessaan lihan kulutuksen vähentyminen ei vielä näy tilastollisesti, niin kiinnostus kasvisruokaa kohtaan on lisääntynyt ja tarve lihaa korvaaville proteiinin lähteillä on olemassa. On tärkeää, että kasvisproteiineja kehitetään mahdollisimman monipuolisesti erilaiset allergiat ja sairaudet huomioon ottaen. Kasvisproteiinien kehitystyötä ja valkuaiskasviomavaraisuutta on tuettava, jotta tulevaisuudessa tarjolla olisi yhä laajemmin kaikille sopivia kotimaisia kasvisproteiinivaihtoehtoja.

Tuotannon ja kulutuksen tulee olla tasapainossa. Siksi poliittisen päätösten tulee ottaa huomioon markkinaehtoisuus ja tulevaisuuden näkymät eri maataloustuotteille ja elintarvikkeille. Puoluekokous kannustaa tekemään aloitteessa esitettyä konkreettista suunnitelmaa, jossa arvioidaan erilaisia skenaarioita kulutustottumusten muutoksissa ja niistä aiheutuvista vaikutuksista ruuantuottajiin ja yhteiskuntaan.

170. Hirvensalmen kunnallisjärjestö: Oikeenlaista kemialla maaseudun poikamiehille

Yksi perustarpeista Maslowin tarvehierarkian mukaan on yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet.

Miten pitkään jatkunut maaseudun rakennemuutos, yhteiskunnan kaupungistuminen ja maaseudun ikääntyminen ovat vaikuttaneet siellä asuvien poikamiesten perustarpeiden tyydyttymiseen?

Nuoret lähtevät usein pienemmiltä paikkakunnilta opiskelemaan muualle. Usein naiset jäävät maailmalle työelämään eivätkä palaa takaisin kotipaikkakunnilleen. Edelleen suurin osa kotitiloilleen palaavat, jos sieltä edes ovat lähteneet, ovat miehiä. Tutkimusten mukaan yksinäisyys on lisääntynyt. Usein vuorovaikutuksen ja ystävien puute vaikuttavat psyykkiseen hyvinvointiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että itselleen elämäkumppania ja tilalleen emäntää etsivät isännät saavat tukea ja kannustusta.

Hirvensalmen kunnallisjärjestö haluaa kiinnittää huomiota, miten erilaiset maailmanlaajuiset epävarmuudet, kuten pandemia ja sodat, ovat nostaneet esille kotimaan huoltovarmuuden tärkeyden

erityisesti ruoantuotannon osalta. Onkin tärkeää huomioida maaseudulla olevat yrittäjät, poikamiehet, kokonaisvaltaisesti, huomioiden myös yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Rakkaus ja sosiaalinen kanssakäyminen ovat tärkeitä jokaiselle ihmiselle. Yhteiskunnan rakennemuutos haastaa osaltaan näiden tärkeiden tarpeiden tyydyttymistä.

Koronan myötä monipaikkaisuus sai vahvan sysäyksen ja on trendi, joka on tullut jäädäkseen. Tietotyötä voi tehdä nyt ja tulevaisuudessa niin maalla kuin kaupungissa. Monipaikkaisuus vaatii hyviä internetyhteyksiä, jotta tietotyötä on mahdollisuus tehdä vaivattomasti eri puolilta Suomea. Siksi on tärkeää, että niin valtio kuin kunnat panostavat taloudellisesti yhteyksiin niillä alueilla, joilla se ei synny markkinaehtoisesti.

Monipaikkaisuuden lisäksi maaseutualueilla tulee jatkaa monipuolista harrastustoimintaa. Aktiivinen kylätoiminta ja muu järjestötoiminta mahdollistavat osaltaan luontaisia kohtaamisia ja aktiviteettia.

171. Keskustan Pohjois-Ikaalisten paikallisyhdistys: Maatilarakenteen uudistaminen

Maatiloille on ollut tyypillistä jatkuva kasvu. Maatila ei ole pitkään aikoihin ollut sen kokoinen kuin pitäisi. Aina pitää kasvaa, mutta kannattavuus karkaa edellä. Maatilarakenne kokonaisuutena rapistuu ja supistuu. Mikä on tasapainoinen maatila; siinä on peltoa, metsää, kotieläintuotantoa ja/tai kasvituotantoa, tuotanto- ja talousrakennukset, koneet ja laitteet, asuinrakennus, mahdollisesti sivuelinkeinoa, tiet, sora- yms. alueet, maisemat, lyhyt tai pitkä historia, erilaisia erikoispiirteitä, monipuolisia luontokohteita. Onko esimerkiksi sellainen tila tasapainoinen, jossa on 120 lehmää, 20 ha peltoa, 90 ha vuokrapeltoa, 30 ha metsää tai tila, jossa on 10 ha peltoa erikoiskasveilla, metsää 30 ha, klapivalmistusta ja koneurakointia? Tiloja on monenlaisia. Jokainen tila voi olla tuotannollisesti

1 järkevä toiminnaltaan. Taloudellisuus on silti usein
2 vaikea saavuttaa.
3
4 Tilojen pitää kehittää kokonaisuuksiaan. Nyt ollaan
5 tilanteessa, jossa tilakokonaisuuksia hävitetään
6 vauhdilla. Tiloja ei jatketa. Tiloista luovutaan. Tila
7 myydään usein osina. Pellot menevät erikseen
8 ehkä erilliskappaleina, metsät erikseen ehkä myös
9 erillislohkoina. Talouskeskus jää, sekin myydään
10 erillisenä. Talouskeskuksessa on isohko päärakennus,
11 ehkä kaksi, navetta (jopa kivenavetta), viljan-
12 kuivaamo, konehallit, riihi, suuli, aitta, pihasauna
13 ym. Kuka tarvitsee tällaisen talouskeskuksen 1.6
14 ha:n tontilla? Tilan hinta nousee osistaan, mutta
15 maatila häviää. Ostajat tulevat usein kaupungeista
16 asumatta paikkakunnalla. Maatilan jatkajakin toisalta
17 usein luopuu suuresta osasta tilan metsää
18 sukupolvenvaihdoksessa tai ranta-alueista ja alkaa
19 ostaa lisää peltoa ja kasvattaa kovasti työmääränsä.
20 Maatilojen metsänomistus vähentyy kovaa vauhtia
21 sukupolvenvaihdosten ja muiden myyntien kautta.
22 Näissä olosuhteissa maatilojen rakenteen kehittäminen
23 on vaikeutunut. Metsänhoito on myös maanviljelijän
24 ammatti ja metsä myös pääoma. ”Maa kuuluu kyntäjälle” on vanha
25 sanonta, joka nyt rapisee. Nykyisin ei enää tiedä, kuka
26 naapuruston maat omistaa. Monet maatilat ovat pitkään
27 kokonaisuuksina käyttämättöminä, kun ”jatkajat” eivät
28 niitä hoida eivätkä niissä asu.
29
30
31 Maatilatalouteen tarvitaan muutos. Maatilojen lukumäärää
32 pitää alkaa lisäämään ja siis maanviljelijöiden määrää.
33 Ruokaa tarvitaan enemmän, jalosteita tarvitaan enemmän,
34 puuta tarvitaan, maaseudun energiaa tarvitaan, maaseudun
35 tilapohjaisia palveluita tarvitaan, ilmasto-ongelma on,
36 saastuminen lisääntyy, luonnon monimuotoisuus vähenee,
37 luonto kärsii, huoltovarmuus korostuu, kansainväliset
38 haasteet lisääntyvät. Maatilatalous on ratkaisu näihin
39 kaikkiin.
40
41
42 Maanviljelijä, maatilayrittäjä on alansa ammattilainen.
43 Ammatillista osaamista tulee korostaa alan koulutuksella.
44 Perheviljelmät taas kunniaan, ja siten paikalliset palvelut
45 ja elämä virkistyy. Maatilojen lukumäärää pitää alkaa
46 kasvattaa nykyisestä noin 40 000 tilasta ainakin 100 000
47 tilaan. Nämä tilathan ovat edelleen olemassa, mutta vain
48 maatilakäytössä. Tarvitaan siis ammattinsa osaavia
49 viljelijöitä, monentyyppisiä Suomeen
50

sopivia tiloja. Maatila-käsite pitää muodostaa uudelleen sopivaksi monenlaiselle maatilapohjaiselle yrittämiselle. Asuntotila ei ole maatila. Viljelijät monipuolistamaan tilojaan mm. lisäämällä metsäalajaan (niitä on myynnissä joka kylässä isompia ja pienempiä) ja avaamaan silmänsä nykykehitykselle ja muuttamalla sen suunnan. Se vaatii kovaa julkista asiainhoitoa, mutta viljelijä on siinä avainasemassa. Kesämökkejä on paljon myynnissä, niitä ostamaan läheltä monipuolistamaan tilan tuotantoa vuokraamalla niitä. Kesämökkintontteja ei niinkään myydä vaan rakennetaan itse mökki ja sitä vuokraamalla lisäansiota tilalle.

Luonto- ja ympäristöasiat otetaan omaan toimintaan ja antamaan lausuntoja oman tilan erikoisuuksista omalla nimellä. Erityistä on joka tilalla. Asioista pitää tehdä konkreettisia, muuten asioista kertoilevat muut tahot. Julkisuudessa maatilataloudesta (maataloudesta) puhutaan massana, puheet pitää kääntää viljelijöiksi ja vielä henkilökohtaisiksi, kun se on aiheellista. Maatiloilla ja maaseudulla on paljon mahdollisuuksia eri puolilla Suomea erilaisella rakenteella ja toiminnalla.

Järjestelmän tulee tehdä maatilasta aktiivinen toimija ostaessaan tuotantopanoksia ja myydessään tuotteita ja palveluita. Tuotehinnat taas alkutuotantolähtöisiksi. Maatilat maksavat usein lisämaksuja vuoden aikana toimitusmaksuina, järjestelykuluina, pientoimitusmaksuina ym. Maatilan pitää myös itse periä tällaisia kuluja odotusaikojen, valvontojen, valmistelutöiden ym. vuoksi myydessään tuotteitaan. Maatilan pitää olla selkeästi aktiivinen toimija sekä ostajana että myyjänä.

Maatilojen peltoala on muuttunut seuraavasti

vuosi	tiloja kpl	ha/tila
1920	184900	10.89
1959	284600	8.91
1980	208500	11.31
2019	46827	49.00

Odotamme, että maatilataloudesta tehdään kasvava yritysmuoto. Nyt on siihen oikea aika. Maatiloja on aina ollut, monen kokoisia ja erityyppisiä. Maatilatalous asettamaan omia tavoitteitaan ja omia talouspäämääriään. Niin tekevät muutkin elinkei-

1 not. Monet tilat ovat kehittäneet toimintansa pitkälle
2 tuotannollisesti ja taloudellisesti. Tämän aloitteen ei ole
3 tarkoituksena puuttua mihinkään toiminnan laajuuteen,
4 mutta suuruuden ekonomiallakin on rajansa. Tarkoitus on
5 korostaa maatilalähtöistä toimintaa, turvata ammattityövoima,
6 parantaa huoltovarmuutta ja asumista eri puolilla Suomea.
7
8
9 Odotamme, että Suomen Keskusta vie maatilatoimintaa
10 laajasti maassamme eteenpäin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen

16 Maatilojen rakennemuutos on ollut valtava ja se on edelleen
17 käynnissä. Viime vuosina maatilojen määrä on vähentynyt
18 Suomessa lähes 1 000 tilan vuosivauhtia. Suurin syy
19 maatilojen määrän nopeaan vähenemiseen on maatalouden
20 heikko kannattavuuskehitys. Jatkailla tiloilla kannattavuutta
21 on pyritty parantamaan tilakokoa kasvattamalla ja
22 toimintaa tehostamalla. Tällä hetkellä kuitenkin monet
23 tulevaisuuteen investoineet tilatkin ovat taloudellisessa
24 ahdingossa, sillä viljelijän tuotteen saama hinta ei ole
25 riittävästi noussut, vaikka kustannukset ovat moninkertaistuneet.

29 Monipuolinen ja alueellisesti hajautettu maatilarakenne
30 on tärkeää niin huoltovarmuuden, kuin maaseudun elinvoiman
31 kannalta. Tilojen määrän vähetessä vastuu ruuantuotannosta
32 jää entistä pienemmän viljelijäjoukon harteille. Tämä kehitys
33 ei voi jatkua loputtomiin.

36 Maatalouden heikko kannattavuuskehitys tulee saada
37 korjattua. Vain siten voimme turvata monipuolisen
38 maatilarakenteen säilymisen Suomessa. Suurin osa
39 maatiloistamme on edelleen perheviljelmiä. Maassamme on
40 yli 660 000 metsänomistajaa. Ylisukupolvinen maanomistus
41 on kaikin tavoin kestävä tapa pitää huolta maamme
42 pelloista ja metsistä. Kaiken kokoisia ja erityyppisiä tiloja
43 tarvitaan myös tulevaisuudessa.

46 Kannattavuuden kohentuessa tiloilla olisi huomattavasti
47 paremmat mahdollisuudet punnita tilan tulevaisuutta ja
48 kehittämismahdollisuuksia. Sen, millaiseksi maamme
49 maatilarakenne muodostuu, tulee ensisijaisesti määrittää
50 markkinaehtoisesti.

Politiikkatoimin tulee kuitenkin varmistaa markkinoiden oikeudenmukainen toiminta, määrittää maataloustukien tarkoituksenmukainen kohdentuminen ja helpottaa sukupolvenvaihdoksia. Näin toimimalla maataloilille annetaan edellytykset rakentaa tulevaisuuttaan omien lähtökohtiensa ja tavoitteidensa mukaan.

172. Helsingin Keskustanuoret: Porsaiden saatava pitää kiveksensä

Suomessa on tällä hetkellä laillista kastroida urospossujen kivekset possun ensimmäisen elinviikon aikana. Toimenpide on kuitenkin äärimmäisen stressaava ja kivulias possuille, koska possuja ei aina edes puuduteta.

Possujen kastraatio tehdään pelkästään kuluttajien mieltymysten johdosta, koska noin kymmenellä prosentilla kastroimattomista possuista on kehossaan sukupuolihormonia, joka aiheuttaa pahanhajuisen hajun lihan kypsennysvaiheessa. Moni ihminen ei kuitenkaan edes huomaa tätä hajua eikä se vaikuta myöskään lihan makuun.

Helsingin Keskustanuoret ovat pöyristyneitä tästä barbaarisesta toimintatavasta, joka edelleen jatkuu maassamme. Jotkut länsimaat ovat jo ottaneet askelia eettisempää kasvatusta kohti, ja niin Suomekin pitäisi. Helsingin Keskustanuoret esittävät, että eläinten hyvinvointi laitetaan pienen ihmisjoukon hajutottumusten edelle ja urospossujen kastraatio kielletään kokonaan Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen

Keskusta tunnistaa aloitteessa esitetyn huolen. Keskusta katsoo, että tarvitaan lisää tutkimusta parhaista sikojen kastraatiomenetelmistä ja että porsailta on kastraatiossa riittävä kivunlievitys. Täyskarjuskasvatukseen siirtyminen vaatii ruokaketjussa erilaisia investointitoimenpiteitä, joilla on vaikutusta kotimaisen toimialan kannattavuuteen. Haasteena on erityisesti elintarviketeollisuudessa karjun haju, jota esiintyy osassa täysikasvuissa karjuissa. Hajun tunnistamiseen ei ole vielä pystytty kehittämään tarpeeksi hyviä teknisiä menetel-

miä. Lainsäädännön vaatimukset ilman kompensointimenetelmää ajaisi kannattavuuden kanssa painivan alan entistä ahtaammalle.

Keskusta näkee, että porsaiden kastraatiota voidaan edistää, mikäli uudesta sääntelystä tuleva tulonmenetys pystytään korvaamaan niin alku-tuotannossa kuin elintarviketeollisuudessa. Lisäksi valtion tulee varmistaa, että kastraatiokiellolla ei ole negatiivisia vaikutuksia hyvin alkaneeseen sian lihan vientiin.

173. Keskustanaisten Etelä-Hämeen piiri: Perustettava valtion eläintautirahasto

Suomen kotieläintilojen salmonellatilanne on kansainvälisesti huippuluokkaa, esiintyvyys kotieläimistä saatavissa tuotteissa on lähellä nollaa. Salmonellan alhainen esiintyvyys näkyy kotimaisen elintarvikkeiden puhtautena ja turvallisuutena, joka heijastuu vientimarkkinoihin ja suoraan kansanterveyteen asti. Tähän hyvään tilanteeseen pääseminen ei ole ollut ilmaista, vaan se vaatii jatkuvaa työtä alkutuotannossa. Joskus kun tauti varoimista huolimatta iskee, saneerauksesta aiheutuu mittavia kustannuksia tilalle - tuottajan henkisestä kuormituksesta puhumattakaan.

Jotta hyvä salmonellatilanne voidaan säilyttää, tarvitaan myös valtion osallistumista saneeraus-kustannuksiin. Tilojen vakuutusten antama turva ei yksin enää riitä kattamaan riskiä. Valitettavasti myös riski vakuutusyhtiöiden perääntymisestä asiassa tai kohtuuttomista vakuutusmaksuista on näkyvissä.

Esitämme erillisen valtion eläintautirahaston perustamista, jota valtio tukisi vuosittaisella summalla. Rahastosta ulosmaksettavat korvaukset tulisivat tätä kautta varmuudella katettua. Rahasto voisi olla myös budjetin ulkopuolinen Makeran tapaan. Rahastosta maksettaisiin tietyt salmonellan aiheuttamat saneerauskorvaukset sovitulla tavalla tilalle. Koska kyse on kansanterveyden turvaamisesta, tulisi valtion osallistua myös siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Kotimaisten elintarvikkeiden puhtaus ja turvallisuus on keskeinen osa Suomen maatalouden ja elintarviketeollisuuden maabrändiä. Maailman puhtaimmasta ruuasta saa olla ylpeä. Se on pitkäjänteisen työn tulos. Työn, jota on jatkettava joka päivä niin maataloilla, kuin elintarviketeollisuudessa. Täysin eläintautivapaa ei kuitenkaan mikään maa voi olla. Pahin skenaario voi tapahtua, vaikka kaikki tehtävissä olevat varotoimenpiteet on tehty. Taloudellinen riski on tiloille kohtuuton. Siksi kansallisen eläintautirahaston perustaminen on ehdottoman tärkeä toimenpide.

Rahaston perustamiseen liittyy kuitenkin tällä hetkellä voimassa olevasta lainsäädännöstä johtuvia esteitä. Valtion, maatalousyrittäjien ja elintarviketeollisuuden kolmikannalle rakennettava rahasto ei ole mahdollinen. Sen katsottaisiin olevan vakuutustoimintaa, johon sovelletaan vakuutuslainsäädäntöä. Onkin selvítettävä, voitaisiinko rahasto perustaa esimerkiksi yksinomaan valtion rahastoksi, josta salmonellan torjuntaa voitaisiin jatkossa tukea.

174. Askolan Keskustan kuntayhdistys: Maanmittauslaitoksen ohjausvelvollisuuden täsmentäminen kiinteistöjen omistajanmuutostilanteissa

Moni kiinteistönomistaja on osakkaana erilaisissa osakaskunnissa, joihin osakkuus syntyy kiinteistön omistamisen tai hallinnan myötä, esimerkiksi yksityistiekunta tai yhteisten (vesi)alueiden osakaskunta.

Osakaskuntien toiminta on lakien säätelemää. Myös toiminnasta syntyvistä kustannuksista syntyy vastuu ja velvollisuus on laissa määritelty.

Usein kiinteistön omistaja tai tuleva omistaja ei tiedä näistä osakkuuksista tai niiden tuomista oikeuksista ja velvollisuuksista. Tämä haittaa usein osakaskuntien toimintaa. Jo yksin osakasrekisterin päivittäminen on kallista Maanmittauslaitoksen kautta, kun osakkaat eivät ilmoita muuttuneita omistus- ja yhteystietoja. Kuitenkin tuotot ovat

useimmiten vapaaehtoistyön takana. Eikä uusia tekijöitä liiemmin löydy.

Ehdotamme, että Keskusta ryhtyy ajamaan toimenpidemuutosta lakiin Maanmittauslaitoksen tehtävistä. Mielestämme Maanmittauslaitoksen tulee kertoa kiinteistön luovutuksen saajalle todisteellisesti kiinteistöön kuuluvista osuuksista siten, että uusi omistaja ymmärtää oikeutensa ja velvollisuutensa niihin liittyen.

Tämä tarkoittaa sitä, että Maanmittauslaitoksen pitää kertoa luovutuksen saajalle täsmällisesti, mitä maksuja tai toimenpiteitä tämän kuuluu suorittaa omistamisensa aikana ja omistuksen mahdollisesti muuttuessa. Kuten esimerkiksi velvollisuus osallistua kustannusten maksamiseen yleisen kokouksen näin päättäessä sekä ilmoitusvelvollisuudesta tietojen muuttuessa.

Kiinteistökaupoissa tehtävään vastuullinen voisi olla kaupanvahvistaja, mutta muissa kiinteistön omistuksen vaihdostilanteissa (esim. perintö), pitää Maanmittauslaitoksen määräämän henkilön varmistaa uuden omistajan tietoisuus osakkuuksista ja niihin liittyvistä velvollisuuksista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous pitää aloitetta tarpeellisena. Kiinteistön myynnin yhteydessä myyjä on jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla tiedonantovelvollinen kaikista kiinteistöön kohdistuvista oikeuksista ja velvollisuuksista, kuten maksuista.

Suomessa tehdään vuosittain noin 60 000 kiinteistökauppaa, joista määräaloja on noin 15 000. Määräalat muodostetaan itsenäiseksi kiinteistöksi lohkomalla. Tässä yhteydessä käydään läpi osuudet yhteisiin alueisiin (esim. vesialueet) ja tieoikeusasiat.

Järjestäytyneiden osakaskuntien puheenjohtajien yhteystiedot löytyvät kiinteistörekisteristä. Kiinteistövälittäjä voi selvittää maksujen suuruuden myynnissä olevien kohteiden osalta.

Kaikki osakaskunnat eivät tilaa uutta ajantasaista luetteloa osakaskiinteistöistä omistajineen. Kiinteistörekisteri on aina ajan tasalla näiden tietojen ja saatavissa maksua vastaan. Osakas- ja tiekunnat tekevät vuosittain lainsäädännön nojalla paljon päätöksiä, joista heillä ei ole velvollisuutta kertoa Maanmittauslaitokselle, joten aloitteen esitystä olisi käytännössä mahdotonta toteuttaa ja tieto olisi pääosin vanhentunutta.

175. Keskustan Tampereen paikallisyhdistys: Osakaskuntien yhdistämisen maanmittausmaksut

Osakaskunnat tekevät merkittävää talkootyötä vesistöjen tilan seurannassa, kunnostuksessa ja kalaston istutuksissa ja hoidossa. Tällä talkootyöllä edistetään myös yleiskalastusoikeuksien kalastavien harrastajia. Useat osakaskunnat toimivat yhteistyössä vapaa-ajan ja harrastuskalastajien sekä Virtavesien hoitoyhdistyksen kanssa. Monissa osakaskunnissa ongelmana on, että väki vanhenee ja resurssit ovat vähäiset.

Osakaskunnissa on paljon hiljaista tietoa vesistöjen tilasta vuosikymmenien ajalta. Tätä tietoa on nyt hyvä hyödyntää, kun vesistöjen hoito ja kalastus ovat hyvässä nosteessa Suomessa. Osakaskuntien työtä tulee resurssoida enemmän. Sekä maa- ja metsätalousministeriö että ympäristöministeriö voivat aktivoida osakaskuntia osallistumaan ympäristöministeriön Vesienhoito- ja vesienhoito-ohjelman toteutukseen.

Yksi merkittävä keino on huolehtia pienten osakaskuntien yhdistäminen suuremmaksi kokonaisuudeksi. On tärkeää, että näitä töitä voidaan edelleen tehdä talkooperiaatteella ja niiden ihmisten voimin, jotka tuntevat vesistönsä. Valtion tulisi ottaa hoitaakseen yhdistämisen maanmittauksen maksu, kuten yhteismetsissäkin. Esimerkkitapaus: kolmen osakaskunnan ja yhden järjestäytymättömän osakaskunnan jäsenmäärä kipuaa 1034 osakkaaseen, mikä tarkoittaa 6350 euron maanmittausmaksua. Kyseisellä summalla istutetaan tuhat kolmikesäistä järvitaimenta.

Osakaskuntia on Suomessa yli kaksikymmentähatta. Nuorempi polvi ei tunne osakaskuntien työtä, niiden historiaa ja lainsäädäntöä. Yhdistäminen

ja aktivointi edistävät myös tiedonkulkua. Tästä saa lisätietoa Kalatalouden Keskusliiton sivuilta.

Nuoria ja innokkaita lapsia on paljon. Onkiminen ja kalastaminen on kivaa ja samalla havainnoidaan oman järven tilaa. Kaupungeissakin on herätty huomaamaan onkimispaikat ja -mahdollisuudet.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Pienten osakaskuntien yhdistäminen on kannattavaa. Päätöksenteko ja hallinnointi vesialueilla on vaikeaa, kun mukana on lukuisia päättäjiä ja iso osa alueista on järjestäytymättömiä.

Rahoituksen osalta puoluekokous toteaa, että verovarajien suuntaamista vesialueiden yhdistämisiin voidaan perustella virkistys- ja ammattikalastukseen sekä vesialueiden kunnostukseen liittyvien hallinnollisten kustannusten alentamisella.

Esimerkiksi Etelä-Savossa oli vuosina 2017-2022 Vetovoimaa maaseudulle yhteistoiminnalla ja verkostoitumalla –hanke, joka toteutettiin yhteistyössä Metsähallituksen, ELY-keskusten, alueen kuntien, kalatalousalueiden ja osakaskuntien kesken. Hankkeessa 458 vesialueen osakaskuntaa yhdistettiin 19 osakaskunnaksi. Nyt esimerkiksi kalastuslupien myynti onnistuu keskitetysti laajoille alueille.

176. Keskustan Heinolan kunnallisjärjestö: Valtiolta vuosittainen määräraha Heinolan Lintuhoitolalle

Heinolan Lintuhoito on vuodesta 1963 ollut ainoa virallinen Lintuhoito. Se on trooppisten ja luonnonvaraisten lintujen hoitopaikka, jossa käy vuosittain n. 100.000 vierailijaa, etupäässä päiväkodeista ja kouluista. Luonnonvaraisia loukkaantuneita lintuja hoidetaan vuosittain noin 200-250 ja 30-40 % parantuneista linnuista palautetaan luontoon. Pääasialliset syyt lintujen loukkaantumisiin ovat asutuksesta, liikenteestä, voimajohdoista ja lasisista pinnoista johtuvia.

Heinolan kaupunki ylläpitää Lintuhoitolaan vastaten pääomakuluista ja käyttökustannuksista.

Vuonna 2007 perustettiin Heinolan Lintutalon Ystävät ry, jonka jäsenten jäsenmaksuina ja erilaisen talkootoimien avulla saadaan kustannusten kattamiseksi välttämättömiä tuloja.

Luonnonvaraiset linnut ovat valtion omaisuutta, joten olisi kohtuullista, että luonnonvaraisten lintujen hoidon kustannusten maksamiseen pysyvästi osallistuisi valtio.

Eläinlääkinnästä annettu laki ja eläinsuojelulaki ovat muutettavina ja hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista on lausuntokierroksella ja uudella lailla on tarkoituksena korvata voimassa oleva eläinsuojelulaki ja asetus.

Esitämme, että lainsäädäntöön otetaan selkeät säännökset luonnonvaraisten lintujen hoidosta ja tästä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista. Maa- ja metsätalousministeriön rahoitukseen otetaan tätä varten oma momentti luonnonvaraisten loukkaantuneiden lintujen hoitamiseen ja määräraha osoitetaan Heinolan Lintuhoitolalle, joka on kyseistä työtä tehnyt kohta 60 vuotta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä luonnonvaraisten loukkaantuneiden lintujen hoitamista ja yhtyy aloitteen ehdotukseen määrärahan osoittamisesta Heinolan Lintuhoitolalle.

Puoluekokous huomauttaa kuitenkin, että rahoitus kuuluu ympäristöministeriön hallinnonalaan. Ministeriö on 13.4.2022 myöntänyt Heinolan Lintutalolle valtionavustusta vahingoittuneiden luonnonvarasten eläinten hoitamiseen 40 000 euroa.

177. Pyhäjärven Keskustanuoret: Laulujoutsen metsästettäväksi riistalinnuksi

Suomen kansallislintumme laulujoutsenen nykykanta Suomessa on noin 10 000 pesivää paria sekä vuosittainen syyskanta on noin 100 000 yksilöä. Laulujoutsen kanta kestää hyvin kannanhoidollisen metsästyksen.

Perusteluita metsästyksen aloittamiselle ovat lajin suurehko ja elinvoimainen kanta sekä tästä aiheutuvat haitat ja vahingot. Suurimpana haittana on laulujoutsenen taipumus aggressiivisesti häätää reviiriltään lähestulkoon kaikki muut vesilinnut pois. Pienemmät lammikot ja järvet eivät näin ollen sovellu muiden vesilintujen pesintään. Osittain tästä johtuen monet vesilintukannat ovat taantuneet. Vahinkoja laulujoutsenet aiheuttavat peltoviljelyksille. Suurimmat taloudelliset vahingot tapahtuvat alkukeväisin, kun laulujoutsenet valmistelevat pesinnän aloitusta ja varastoivat ravintoa. Haittaa aiheutuu parvien ruokaillessa viljelmillä ja lisäksi lintujen ulosteet ja tallaaminen heikentävät sadon määrää ja laatua.

Metsästyksellä olisi luvunvaraista ja kohdennettua niille alueille, missä lajin esiintyvyys on suurinta tai laulujoutsen aiheuttaa eniten haittaa ja vahinkoa. Metsästyksessä saaliiksi saadut yksilöt saisi hyödyntää ihmisravinnoksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää kuitenkin tärkeänä rauhoitettua laulujoutsenen maa- ja metsätaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaamista. Poikkeuslupia laulujoutsenten kovaääniseen hätätelyyn voi hakea Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta. Käytännössä näitä lupia haetaan ja myönnetään hyvin vähän.

178. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Joutsenien ja valkoposkikhanhien kanto- ja säänneltävyys

Suomen laulujoutsenten kanta kasvaa noin kymmenellä prosentilla vuodessa. Laulujoutsenten kannan määrän on arvioitu olevan noin 100.000 yksilöä. Myös uustulokas, valkoposkikhanhi, on kasvattanut kantaansa voimakkaasti viime vuosina. Molempia lajeja suojaavat tiukat rauhoitus-säädökset. Nämä säädökset ovat mahdollistaneet lintukantojen kasvun sille tasolle, että ne eivät ole olleet uhanalaisia enää vuosikymmeniin. Linnut ovat sen sijaan kesyntyneet ja vallanneet alaa muilta linnustoilta, joiden kannat ovat taas taantuneet. Molempien lajien kanta on sellainen, että täysrauhottamiselle ei ole luonnonsuojelullista

syistä perustetta. Laulujoutsen, kansallislintuna, on myös ainoa täysin rauhoitettu kansalliseläin.

Laulujoutsenien ja valkopeskikhanhien täysrauhotus on purettava ja kantojen säätely sallittava jatkossa paikallisesti riistanhoitopiirien myöntämällä kannansäätelyluvulla sekä niiden karkottaminen virkistys- ja tuotantoalueilta sallittava.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Puoluekokous ei kannata laulujoutsenen, kansallislintumme, täysrauhotuksen purkamista. Sen sijaan puoluekokous kannattaa valkopeskikhanhien metsästyksen sallimista. On totta, että laulujoutsenet voivat tehdä paikallisesti yhtä lailla tuhoja kuten valkopeskikhanhi.

Esimerkkinä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen alueella maksettiin vuonna 2021 valkopeskikhanhien aiheuttamista tuhoista korvauksia noin 1,3 miljoonaa euroa.

Samana vuonna joutsenten tekemistä tuhoista korvauksia maksettiin kaikkiaan yhdeksästä hakemuksesta 8 652 euroa. Valtaosa joutsenvahingoista on sellaisia, joista joutsenten osuutta on mahdollista eritellä erikseen. Tällaisia korvauksia maksettiin vahingoista 55 683 euroa.

Laulujoutsenten karkottamiseen tai pesinnän häiritsemiseen on haettu ja myönnetty vain yksittäisiä poikkeuslupia parin viime vuoden aikana.

179. Helsingin Keskustanuoret: Valkopeskikhanhet kuriin

Helsingissä sekä pääkaupunkiseudun ympäristöissä valkopeskikhanhet ovat harvinaisen tuttu näky. Hanhet ovat linnoittautuneet teille, puistoihin sekä muille kaupungin asukkaiden suosimille alueille runsain joukoin.

Linnut ovat lisääntyneet viime vuosina hurjat määrät ja niiden tottuessa ihmisiin myös tavat ovat murroksessa. Siinä, missä ennen hanhet väistivät ja kartoivat ihmisiä, on niiden käytös muuttunut entistä röyhkeämmäksi sekä aggressiivisemmäksi.

Helsingin kaupunki on kertonut julkisesti etsivänsä keinoja hanhien toiminnan kontrollointiin sekä niiden ohjaamiseen pois asukkaiden elinpiirin alueelta, mutta ehdotukset ovat jääneet enemmän puheiden ja satunnaisten kokeilujen varaan. Ongelma on laajentunut nykyään myös koko läntistä rannikkoa koskevaksi aiheuttaen mm. viljelijöille vuosittain merkittäviä tuhoja.

Helsingin Keskustanuoret vaativat, että valkopeskikhanhien toimintaan puututaan konkreettisin toimin ja kartoitetaan todellisuudessa toimivat keinot, jotta ne voidaan pitää pois mahdollisimman suurin määrin puistoista, pelloilta ja muilta alueilta, jossa ne häiritsevät asukkaidensa elintilaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Puoluekokous pitää tärkeänä, että valkopeskikhanhien karkottamista tehostetaan. Myös poikkeuslupien myöntäminen valkopeskikhanhien ampumiseen pitää tehdä joustavammaksi.

180. Puolangan Keskustanaiset: UKK-reitin ennallistaminen kansainväliseksi vaellusreitiksi

Vuosikymmeniä sitten, reilut 40 vuotta sitten, perustettiin pitkäaikaisen Suomen presidentin Urho Kaleva Kekkonen kunniaksi hänen 80-vuotissyntymäpäivänsä kunniaksi ja muistolle vaellusreitti Itä- ja Pohjois-Suomeen, Kolilta aina Lappiin Sompion luonnonpuistoon. Reitti myötäilee arvokasta vaarajonoa Kolilta aina Kiilopäälle saakka. Pituudeltaan reitti on noin 1500 km.

Reitti on osittain umpeutunut ja jäänyt hoitamatta. Esitämme aloitteessa, että vaellusreitin ennallistamis- ja kunnostustyöt aloitetaan pikaisesti yhteistyössä EU-rakennerahaston, Suomen Luonnon sekä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien yhteisenä hankkeena.

Kannamme syvää huolta reitin olemassaolosta ja sen huonokuntoisuudesta. Ihmisten toivotaan liikkuvan luonnossa, rentoutuvan ja hoitavan kuntoa liikunnan avulla. Suomeen toivotaan matkailijoita myös ulkomailta. Tämä reitti on oivallinen

hiljentymisen, luonnon tuntemisen ja kunnon kohentamisen kannalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että jo olemassa olevista luonto- ja vaellusreiteistä pidetään huolta. Samalla kunnioitetaan UKK:n jättämää arvokasta perintöä, liikunnasta ja luonnosta nauttimista.

181. Lapin Keskustanuoret: Pienvesivoimaloista luovuttava vaelluskalavesistöissä

Keskustan tulee kiirehtiä pienvesivoimaloista luopumista. Suomen hieman yli kahdesta sadasta vesivoimalasta reilu 150 kappaletta on alle viiden megawatin laitoksia. Pienillä voimaloilla on padottu kymmeniä jokia, mutta niiden osuus Suomen vesivoimatuotannosta on vain viisi prosenttia.

Useat pienvoimaloiden patoamista joista ovat meritaimen- tai lohijokia. Uhanalaiset lohikannat tarvitsivat näitä jokia lisääntymistä varten. WWF:n teettämän kyselytutkimuksen mukaan enemmistö suomalaisista kannattaa pienten vesivoimaloiden purkamista.

Miltei kaksi kolmasosaa pienvoimalaitoksista on alle megawatin voimaloita. Pelkästään näiden jokien vapauttaminen vapauttaisi kymmenisen jokea vaelluskalojen käyttöön. Kaikkein pienimmistä voimaloista luopuminen ei näkyisi Suomen sähkömarkkinoilla käytännössä mitenkään.

Suomen valtio on edistänyt asiaa sopimalla voimalaitosten purkamisesta viimeksi Inarijärven ja Laatokan sivuissa. Lunastamalla voimalaitokset pois ja purkamalla ne vahvistuvat luonnolliset kalakannat.

Keskustan tulee vaatia tuntuvaa valtionrahoitusta pienvesivoimalaitosten lunastamiseen, purkamiseen ja koskien ennallistamiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että maa- ja metsätalousministeriön NOUSU-ohjelman avulla on saatu eteenpäin hieman yli 20 hanketta. Lukuisia neuvotteluja pienvoimaloiden purkamiseksi on käynnissä. Tämän hallituskauden aikana on hankkeeseen käytettävissä 15 miljoonaa euroa. Puoluekokous pitää tärkeänä omaisuuden suojan kunnioittamista tässä asiassa.

Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta NOUSU-ohjelma on edennyt suunnitelmien mukaan ja saanut varsin hyvän vastaanoton läpi maan. Hankkeen rahoitus on historiallisen suuri. On hyvä pitää mielessä, että tämä on vasta hyvä alkku. Tekemistä ja rahoitustarvetta riittää myös tuleville hallituskausille.

182. Keskustanaisten Hyvinkään paikallisyhdistys: Maa-aineslakia muutettava

Maa-aineslakiin on saatava muutos, että ei yhden ja saman kylän alueelle voi avata määrätöntä määrää uusia kalliokivilouhoksia. Räjäytykset häiritsevät elämää ja luontoa.

Etelä-Kytäjällä on neljä louhosta lähekkäin. Melkein keskellä kylää kartanon kuivurin lähellä yksi iso ja Pohjois-Kytäjällä luonnonsuojelualueen lähellä yksi soranottopaikka, johon nyt haetaan louhintalupaa ja toista louhintalupaa läheiselle Kettumäelle. Voimassa olevassa maakuntakaavassa aiottujen louhosten kohdalla on maininta: ”metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäisen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä”. Maakuntakaavassa Kytäjän kiviainesvarat on merkitty eteläiseen Kytäjään. Louhoksia ei tule tuoda maakuntakaavan vastaisesti herkan ja yhtenäisen pohjoisen Kytäjän Natura-alueen ja luonnonsuojelualueiden viereen. Alueella on tavattu kaakkuria, joka on Uudellamaalla luokiteltu harvinaiseksi (pesiviä pareja 10, joista kaksi Kytäjällä).

Kallioiden räjähdyttäminen on peruuttamaton asia. Puiden kaatamisesta ja soranotosta maa vielä jotenkin toipuu, mutta ei räjähdytetystä kalliosta.

Kallioiden räjähdyttämisestä, murskeen tekemisestä ja pois kuljettamisesta tulee haittavaikutuksia. Infra ei kestä, tiet ovat pieniä ja kapeita, sillat heikkoja.

<u>Puoluehallituksen vastausesitys:</u>	1
	2
Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.	3
	4
Puoluekokous yhtyy huoleen kallioiden räjäyttämisen aiheuttamasta haittavaikutuksista luontoon sekä infrastruktuuriin. Tällä hetkellä maisema- ja luontoarvot huomioidaan maa-aineslaissa ja laki asettaa rajoituksia ainesten ottamiselle.	5
	6
	7
	8
	9
	10
Maa-aineslaissa sanotaan, ettei aineksia ei saa ottaa, jos se aiheuttaa kauniin maisemakuvan turomeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa, tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
Maa-aineslaissa todetaan, että alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on myös katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maise-makuvaa. Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottami-nen järjestettävä niin, että ottamisen vahingol-linen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiin-tymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäris-tölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettä-vissä olevaa haittaa.	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
Aloitteen aihe liittyy vahvasti myös kuntapoli-tiikkaan, sillä ainesten ottoa pitäisi voida ohjata kaavoituksella niin, että yhteisvaikutus ei kasva-liian suureksi. Puoluekokous pitää tärkeänä, ettei maa-aineksen ottamisella turmella olemassa ole-vaa infrastruktuuria ja siksi maa-aineslain noudat-tamisen lisäksi kuntien tulee kaavoituksen keinoin varmistaa, että maa-aineksen ottamisen hyödyt ja ovat suuremmat kuin siitä aiheutuvat haitat.	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Asuntoasiat, kaavoitus ja maankäyttö

Keskustan Karstulan paikallisyhdistys: Vakuudettomien asuntolainojen ”valtion takaus”

Keskustan Karstulan paikallisyhdistys: Asumiskustannusten ja -oikeuksien vääristymän korjaaminen

Turun Keskusta Pohjoisen paikallisyhdistys: Ikääntyneiden kotona asumisen tukeminen

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Autopaikat huomioitava kaavoituksessa huomennakin

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Asuntokoot kasvuun

Mikkelin Keskustanaiset: Korjausavustuksen ulottaminen taloyhtiön vastuulla oleviin korjauskustannuksiin

Keskustan Tampereen paikallisyhdistys: Täydennysrakentaminen – hulevedet hallintaan kaupunkivesistöissä

183. Keskustan Karstulan paikallisyhdistys: Vakuudettomien asuntolainojen ”valtion takaus”

Maassamme vanhennee asuntoja ja niiden asuk-kaita. Molempien taloudelliset resurssit koko ajan vain ajautuvat siihen ahdinkoon, että asunnon korjaukseen eivät omat rahat riitä ja pankit eivät myönnä lainoja asuntojen pankkien määreiden mukaisten vakuusarvojen puutteesta. Näitä asuntoja on tuhansia, ellei kymmeniä tuhansia omakotitaloina, rivitaloasuntoina ja jopa kerrosta-loasuntoina.

Maamme pakeissa makaa satoja miljardeja käyt-tämätöntä pääomaa, jonka käytöstä jo Juha Sipilä aikoinaan muistutti. Tässä nekin varat saadaan ”kansallisvarallisuuden” kartuttamiseen ja ihmis-ten palveluun.

Korjausrakentamisen aikaiset verotulot jakautuvat tasaisesti kautta maan niin kunta- kuin valtionkin erilaisina verotuloina. Asuntojen korjaus on mah-dollisuus, jolla tarjotaan työtä tuhansille pienyri-tyksille kautta maa.

1	Aloite koskee siten myös sitä äänestäjäkuntaa,
2	mistä Keskustalla on tällä hetkellä puutetta, niin
3	kaupungeissa kuin haja-alueilla.
4	
5	<u>Puoluehallituksen vastausesitys:</u>
6	
7	Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.
8	
9	Aloitteessa esitetty huoli asuntojen arvojen alentu-
10	misesta erityisesti maaseututaajamissa ja harvaan-
11	asutuilla seuduilla on aiheellinen. Rahoituksen
12	saaminen esimerkiksi asunto-osakeyhtiön perus-
13	korjaukseen voi olla käytännössä mahdotonta
14	yhtiön vakuusarvon alentumisen vuoksi. Peruspa-
15	rannusten takausjärjestelmässä on ollut ongelmia
16	ja siksi eri keinot asian korjaamiseksi tulee selvittää
17	
18	Taloyhtiöissä on saatettu toteuttaa remontteja
19	ilman lainaa, jolloin osakkaat ovat itse joutuneet
20	järjestämään oman osuutensa hankkeen rahoi-
21	tuksesta tavalla tai toisella, tai varautua tulevien
22	vuosien korjaushankkeisiin etukäteen keräämällä
23	osakkailtaan rahaa etukäteen. On selvää, että kai-
24	killa taloyhtiön osakkailla ei välttämättä ole mah-
25	dollisuutta maksaa suuren peruskorjauksen hanke-
26	osuutta kertasuorituksena ilman lainarahoitusta.
27	
28	Keskustan asuntopolitiikan lähtökohta on, että
29	jokaisella suomalaisella pitää olla vapaus valita,
30	mihin kotinsa ja elämänsä rakentaa. Tarvitsemme
31	monipuolista ja muunneltavaa omistus- ja vuokra-
32	asuntokantaa kaikkialla Suomessa, jonka vuoksi
33	myös erilaisia tukielementtejä tulisi kehittää ja
34	voida hyödyntää myös haja-asutus alueiden asun-
35	tokannan kunnossa pitämiseen ja kehittämiseen.
36	Koko maan asuttuna pitäminen on myös osa ko-
37	konaisturvallisuutta, josta huolehtiminen palvelee
38	jokaista suomalaista.
39	
40	184. Keskustan Karstulan paikallisyh-
41	distys: Asumiskustannusten ja -oikeuk-
42	sien vääristymän korjaaminen
43	
44	Suomen asuntokanta on alueellisessa eriarvoisuu-
45	dessaan jo pöyristyttävällä tasolla.
46	
47	Asuntojen vakuusarvot maaseudulla niin haja-
48	alueilla kuin taajamissakin ovat pudonneet ta-
49	solle, jotka eivät enää kelpaa pankeille lainojen
50	vakuudeksi mitättömän pieneniinkään lainoihin. Kun

Karstulassa 4300 asukkaan kunnan keskustassa kahdeksantoista huoneiston rivitalossa päätettiin vaihtaa terassien 2-levyiset ovet käytännöllisempiin yksilevyisiin 15.000 euron hinnalla, niin tähän ei suurilta pankeilta enää saatu lainatarjousta. Ei myöskään saman isännöitsijän isännöimiin taloihin naapurikaupungissa Saarijärvellä.

Asuntojen vakuusarvot ovat romahtaneet kautta Suomen kaikkialla paitsi muutamissa suurissa kaupungeissa. Kuitenkin täällä joka puolella asutaan vielä ainakin viisikymmentä vuotta, joten maksuaikaa ainakin on.

Asumistuki ei näköjään koske maaseudulla asuvia. Esimerkiksi Helsingissä maksetaan asumistukia ”suoraan” asukkaille joka vuosi satoja miljoonia.

Edellä mainittu karstulalaisen taloyhtiön tarvitsema laina tullaan taatusti maksamaan viimeistä senttiä myöten ajallaan. Laina-aikakin on korkeintaan viisi vuotta.

Nyt kun Keskusta on paraatipaikalla tekemään niitä tekoja, jotka koskevat erittäin suurta ihmisjoukkoa, niin eiköhän ole aika laittaa nämä asiat kuntoon. Tämä ongelma koskee suurta osaa suomalaisia kautta maan Hangosta Utsjoelle. Asia ei ole vähäpätöinen.

Asia on korjattavissa valtion toimesta, eikä se taatusti rasita budjettia samalla tavalla kuin suorat asumistuet, jotka valtaosin ovat tulonsiirtoa gryndereille, rakentajille ja asuntosijoittajille sekä pankeille.

Aloitteemme on yksinkertainen: Jos ja kun pankkien arvottamat asuntojen vakuudet eivät riitä asuntojen korjauslainojen vakuudeksi niin nämä vakuudet tulevat valtiolta. On aivan sama, ovatko näiden lainojen vakuudet yhteensä yhden miljardin tai kymmenen vuodessa niin se ei taatusti rasita valtion budjettia kuin ehkä korkeintaan muutaman prosentin itse vakuuksien määrästä.

On käsittämättömän väärin, että edellä mainitun taloyhtiön yli puolet eläkeikäisistä asukkaista joutuisivat jättämään tämän noin 900 €/asunto uudistuksen tekemättä vakuusarvojen puuttumisen vuoksi.

1 Tämä valtion takaus olisi välillistä asumistukea, ei
2 välitöntä. Vastaavia tukijärjestelmiä on vuosikym-
3 menien saatossa toiminut muillakin elämän aloilla.
4 Esimerkkinä vaikkapa merenkulku ja laivanrakentaminen.
5

6 Tällä asumiseen kohdistuvalla tukimuodolla olisi
7 lisäksi ilmastollisia, energian säästöön liittyviä ja
8 työllisyyteen liittyviä vaikutuksia. Lisäksi investoin-
9 teihin käytetystä pääomasta vähintään neljännes
10 kulkeutuisi välittömästi valtion kassaan erilaisten
11 verojen ja maksujen kautta. Tällä asuntojen perus-
12 korjausten valtiontakausjärjestelmällä on kiire. Ja
13 nyt aivan erityisesti koronakriisin taloudellisten
14 vaikutusten korjauksessa.
15

16 Myös vanhat ihmiset, eläkeläiset ovat kautta maan
17 oikeutettuja säällisiin asuntoihin. Karkeasti ilmai-
18 tuna, jos helsinkiläisille on valtion vara maksaa
19 välitöntä rahallista tukea heidän asumiseensa, niin
20 miksi ei muualle maahan välillistä.
21

22 Puoluehallituksen vastausesitys:

23 Puoluekokous pitää selvittämisen arvoisena aloit-
24 teessa ehdotettua valtion takausten järjestämistä
25 korjauslainojen vakuudeksi ja viittaa toiseen Kars-
26 tulan paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaan-
27 sa vastaukseen (aloite 183).
28
29
30

31 **185. Turun Keskusta Pohjoisen paikallis-** 32 **yhdistys: Ikääntyneiden kotona asumi-** 33 **sen tukeminen**

34 Väestöennusteiden mukaan vuonna 2030 yli 25
35 % on yli 65-vuotiaita. Kaikkien vanhimpien määrä
36 kasvaa nopeimmin, joten yli 85-vuotiaiden määrä
37 kaksinkertaistuu seuraavien 20 vuoden aikana.
38 Ikääntyminen koskettaa meitä kaikkia ja liittyy
39 kaikkiin elämisen alueisiin, myös asumiseen.
40

41 Ikääntyneiden kotona asumisen tukeminen on
42 tärkeää ikääntyvän väestön ja yhteiskunnan
43 kannalta. Se liittyy asukkaiden toiveisiin, itsemää-
44 räämiseen ja tarkoituksenmukaiseen vanhuspal-
45 velujen rakenteeseen. Ikääntyviä varten tarvitaan
46 sopivia asuntoja ja ikäystävällisiä asuinalueita.
47 Asuntokanta muuttuu hitaasti, ennakoiviin toimiin
48 tulee paneutua hyvissä ajoin. Tällä hetkellä esteet-
49 tömiä asuntoja on Suomessa noin 500 000 eli 15 %
50

asuntokannasta ympäristöministeriön käynnistä-
män Ikääntyvien asumisen toimenpideohjelman
vuosille 2020-2021 mukaan. Tämä ei ole riittävää
ikäntyvien tarpeisiin Turussakaan. Esteetön asun-
to on iäkkään henkilön tarve ja toive. Se ei yksi-
nään vastaa asumistarpeisiin. Iäkkäiden tarpeet
tulee huomioida nykyisiä asuntoja ja asuinalueita
korjattaessa sekä uusia rakennettaessa. Useimmin
ikäntynyt asuu tulevaisuudessa yksin, mikä
lisää yksinäisyyttä ja turvattomuutta. Erilaisilla yh-
teisöllisyyttä ja osallisuutta edistävillä ratkaisuilla
voidaan vähentää yksinäisyyden tunnetta.

Ympäristöministeriö käynnisti keväällä 2020
toimenpideohjelman vuosille 2020-2022 ikäänty-
neiden asuinolojen parantamiseksi. Näin tuetaan
ikäntyvien ihmisten sekä kuntien asumisen
ennakointia ja varautumista sekä ikäystävällisen
asumisen ja asuinympäristöjen kehittämistä. Oh-
jelmaa toteutetaan yhdessä Asumisen rahoitus- ja
kehittämiskeskus ARA:n, kuntien, kuntayhtymien,
Kuntaliiton sekä eläkeläis-, vanhus-, asunto- ja
rakennusalan järjestöjen kanssa. Valtion keskeisiä
keinoja toimenpideohjelman toteutuksessa ovat
korjausavustukset ja erityisryhmien asumisen
investointiavustus sekä rahoitus kuntien asumis-
palveluihin. Vuosina 2020-2022 hissi-, esteettö-
myys ja asuntojen korjausavustuksiin osoitettiin 92
miljoonaa.

1.10. 2020 voimaantullut vanhuspalvelulaki
(525/2020) velvoittaa kunnat laatimaan suunnitel-
man ikääntyvän väestön hyvinvoinnin ja itsenäi-
sen suoriutumisen edistämiseksi sekä iäkkäiden
tarvitsemien palvelujen järjestämiseksi. Suunnit-
telussa painotetaan kotona asumista, mutta myös
asuinolat, liikennepalvelut ja asuinympäristön
esteettömyys liittyvät tähän. Suunnitelman teko ja
toteutus vaativat hyvää yhteistyötä kaupungin eri
toimialojen kesken. Kunnat voivat monilla toimilla
tukea ikääntyvän väestön asumista ja liikkumista
asuinalueella. Ikäystävällinen asuinalueella toimin-
takyvyltään heikentynyt henkilö voi liikkua ja osal-
listua, asuinympäristö on esteetön ja turvallinen
tukien yhteisöllisyyttä, tarvittavat palvelut helposti
saavutettavissa. Ikäystävälliset alueet sopivat kai-
kille: esteettömyydestä hyötyvät rattaiden kanssa
liikkuvat lapsiperheet, pyörätuolilla kulkevat sekä
kaikki, joiden liikunta- ja toimintakyky on heiken-
tynyt.

1 Nyt tulisi laittaa kaavoituksen vauhtia ja miettiä
2 yhdessä rakennusyhtiöiden, kolmannen sektorin,
3 rakentajien, arkkitehtitoimistojen kanssa myös
4 vahvasti yhteisöllisen asumisen muotoja, sillä
5 suomalainen asuntotuotanto on ollut yksipuolista.
6 Mallia voidaan ottaa Tanskasta, jossa erityyppisiä
7 yhteisöasumisen muotoja on toteutettu hienosti.
8 Englanninkielinen termi extended home, laajen-
9 nettu koti, kuvaa hyvin modernia yhteisöasumista.
10 Asukkaalla on oma reviiirinsä, oma kotinsa, mutta
11 lisäksi he pääsevät nauttimaan yhteisten tilojen
12 tarjoamista eduista. Tämän tyyppiseen asumis-
13 muotoon mieltyneet harrastavat monesti kimp-
14 pakytyjä, ruokatarvikkeiden yhteistilauksia ja
15 monenlaista naapuriapua. Senioritalossa naapuri-
16 apu onkin korvaamatonta, sillä sen avulla voidaan
17 ehkäistä monia ongelmia ja tuottaa hyvää mieltä
18 arjen askareissa.
19

20 Puoluehallituksen vastausesitys:

21 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.
22

23 Puoluekokous toteaa, että ikääntyneiden asumi-
24 sen erilaisia ratkaisuja on tarpeen kehittää edel-
25 leen ja levittää eri puolella Suomea kehitettyjä
26 hyviä malleja ja käytäntöjä. Ikääntyneiden asumis-
27 neuvontaa ja ohjausta on myös tarpeen kehittää
28 ja lisätä.
29

30 Ikääntyneiden asumispalveluiden kehittämisessä
31 on suunnattava katse tulevaisuuden tarpeisiin.
32 Puoluekokouksen mukaan tämä edellyttää, että
33 ikääntyneiden asumisen ja sote-palveluiden kehit-
34 täminen sisällytetään kuntien ja hyvinvointialuei-
35 den strategioihin.
36

37 Hyvinvointialueiden ja kuntien välinen yhteistyö
38 ikääntyneiden ja erityisryhmien sosiaali- ja terveys-
39 palveluiden ja asumispalveluiden järjestämisessä
40 on välttämätöntä. Myös yhteistyötä järjestöjen ja
41 yksityisten toimijoiden kesken on tarpeen lisätä ja
42 kehittää.
43

44 Viestintää rakentamiseen ja korjausrakentamiseen
45 liittyvistä avustuksista pitää parantaa, jotta se
46 tavoittaa entistä paremmin myös ikääntyneet.
47
48
49
50

186. Keskustan Leppävaaran paikallis-yhdistys: Autopaikat huomioitava kaavoituksessa huomennakin

Maankäytössä ja kaavasuunnittelussa pitää arkirealistisesti huomioida autoilun tarpeet jatkossakin. Yhteiskunnassa ei pidä sortua ääriajatteluun, jolla on aina jonkinlaista haittaa normaalia ihmisten elämää ja yhteistyötä kohtaan. Yksi esimerkki nousee varsinkin kaupunkien kaavoituksesta, jossa on sorrutu toteuttamaan kaavoja, joissa autoilua ei ole huomioitu ollenkaan tai autoille tarkoitetut pysäköintipaikat on rajattu asukkaiden todellisiin tarpeisiin nähden täysin riittämättömiksi.

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys esittää, että Keskusta huomioi maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevassa poliittisessa vaikuttamisessa autoilun ja autopaikat tavalla, joka mahdollistaa järkevät ratkaisut ääripään elämän hankaloittamisen sijaan.

Leppävaaran Keskusta penää uutta kekseliäisyyttä, jolla huomioida autopaikat kaavoituksessa. Yksi keino olisi parantaa työpaikkojen paikoitusalueiden hyödyntämistä yleiseen käyttöön esim. ilta- ja viikonloppu-aikaan, jolloin niiden käyttöaste on pieni. Toiseksi kaavoituksessa pitää jatkossakin huomioida vieraspaikoituksen tarve tilareservinä, jota voi hyödyntää mm. runsaslumisina talvina lumikasoiille niiden varsinaisen tehtävän lisäksi.

Itsenäinen tapa liikkuu, tässä tapauksessa autoilla, on edelleen monen suomalaisen tavanomainen tapa kulkea paikasta toiseen. Autoilun päästöt vähenevät etenkin sähköakku- ja polttokennoteknologian kehityksen myötä, etätyön ja monipaikkaisuuden ansiosta sekä yhteiskäyttöautojen yleisyydessä, mutta tarve autopaikoille säilyy edelleen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Kaavoituksessa on huomioitava eri liikkumis-muodot. Yksityisautoilulle on tarve kaupungeissa myös jatkossa. Ihmisten asunnot ja työpaikat eivät välttämättä sijaitse lähekkäin varsinkaan isoissa kaupungeissa, joissa rakennetaan uutta.

Asemakaavalla linjataan pysäköintiä maankäytössä. Kaavoituksessa pysäköinnin suunnittelua ohjaavat siten kuntien ja kaupunkien tekemät linjaukset. Kuntien ja kaupunkien päättäjiä on syytä kannustaa etsimään tapoja, kuinka pysäköintipaikkojen tarve ja rakentamisen kustannukset yhteensovitetaan. Uudistettavassa maankäyttö- ja rakennuslaissa on tarkoitus pitää autopaikkojen järjestämistä koskeva sääntely pitkälti nykyisellään. Tämä jättää harkintavallan paikallisille päättäjille.

187. Keskustan Leppävaaran paikallis-yhdistys: Asuntokoot kasvuun

Uusien asuntojen koot ovat pienentyneet paljon 2000-luvun aikana. Erityisesti negatiivinen muutos on ollut nähtävissä pääkaupunkiseudun perheasunnoissa. Esimerkiksi 45 neliön kolmiot ovat ahtaita luokkuja, jotka soveltuvat paremmin kaksioasumiseen kuin mukaviksi perheasunnoiksi. Asunto on satavuotinen hyödyke, joten nykytrendin ahtaat asunnot on rakennettu keinottelua, ei asumista varten.

Leppävaaran Keskusta ehdottaa, että Keskusta huomioi asuntopoliittisissa linjauksissaan sen, miten lyhytnäköistä ahtaiden ja pienten asuntojen rakentaminen on. Toiseksi Leppävaaran Keskusta esittää, että asuntokokojen suurentamiseksi valtiontukemissa uudisrakennuskohteissa varsinkin perheasuntojen kokoa suurennetaan. Kolmanneksi Leppävaaran Keskusta linjaa, että osuuskunta-asumista pitää asumismuotona entistä aktiivisemmin edistää. Asunto-osuuskunta korostaa asumista palveluna, yhdistää omistus- ja vuokra-asumisen parhaita puolia sekä kehittää tarjolla olevaa asuinrakennuskantaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomessa asutaan ahtaammin kuin muissa pohjoismaissa. Se ei voi olla hyvinvointiyhteiskuntamme tavoitetila. Suurten kaupunkien pienten asuntojen rakennusbuumi kertoo kaupunkien asuntopoliittikan epäonnistumisesta. Pieniä asuntoja rakennetaan, koska se sopii rakennusliikkeiden ja sijoittajien intresseihin tarjoten ylituottoja. Kyse ei ole siitä, että ihmiset haluavat asua ahtaasti

ja pienille asunnoille on suuri kysyntä. Ongelma on tarjonnassa.

Pienet asunnot ovat yliedustettuna uusissa kerrostalokohteissa. Helsingin yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan alle 37 neliön kokoisten mikroasuntojen suurin suhteellinen osuus sijoittui Turkuun (50 %). Seuraavaksi merkittävin määrä mikroasuntoja oli Oulussa ja Vantaalla (44 %), sekä Tampereella (42 %), Espoossa (35 %) ja Helsingissä (29 %). Viime vuosina tehdyt uudiskohteet määrittävät asuntokantaamme seuraavan vuosikymmenien ajan. Pienasuntovaltaisella alueella voi ajan kuluessa olla vaikutusta eriytymiskehitykseen ja viihtyisyyteen. Kestävän rakentamisen näkökulmasta tarvitaan asuntoja, jotka ovat monipuolisesti käytettävissä, muunneltavissa ja kalustettavissa.

Etätöiden lisääntyessä ihmiset kaipaavat entistä enemmän tilaa. Kuntapäätäjillä on kannustettava vaatimaan isompien ja myös lapsiperheille sopien asuntojen rakentamista uudiskohteisiin. Helsingin esimerkki kertoo tästä. Asuntojen rakentamiskustannuksiin voidaan vaikuttaa lisäämällä tonttien kaavoitusta, ei vähentämällä neliöiden määrää.

188. Mikkelin Keskustanaiset: Korjausavustuksen ulottaminen taloyhtiön vastuulla oleviin korjauskustannuksiin

Ikäihmisten kotona asumisen tukemisen suhteen kansalaiset ovat eriarvoisessa asemassa. Omakotiasukas voi saada korjausavustusta teettämiinsä talon korjauksiin, mutta vastaavasti osakeyhtiömuotoisessa yhteisöasumisessa asukas ei tätä tukea saa.

ARA:n ohjeissa todetaan, että "taloyhtiön vastuulle kuuluvat korjaukset ovat pääasiassa rakenteisiin liittyviä korjauksia. Näitä ovat esimerkiksi käyttövesi- ja viemäriputkien uusiminen, ikkunoiden uusiminen, salaojajärjestelmän- ja antennijärjestelmän uusiminen sekä julkisivuremontit." Näihin edellä kuvattuihin toimenpiteisiin ARA:n avustusta ei tällä hetkellä voi saada.

Olemme viime aikoina saaneet seurata keskustelua siitä, että asunto-osakeyhtiöiden korjausvelka kasvaa koko ajan. Tämä koskee erityisesti 1970- ja 1980-luvuilla rakennettuja kohteita. Näissä asuu

paljon ikäihmisiä, jotka ovat asuneet taloissa talojen valmistumisesta saakka.

Pulmaksi näissä tulee se että, kun korjauksia ei tehdä ajallaan, yhtiön mahdollisuudet saada lainaa korjauskustannuksiin heikkenevät. Tämä tulee erityiseksi ongelmaksi väestön vähenemisestä kärsivillä paikkakunnilla. Jos yksittäisellä osakkeenomistajalla ei ole varaa maksaa korjauskustannuksia, edessä on muutto. Muuttamista taas vaikeuttaa se, että asunnot eivät käy kaupaksi näillä alueilla.

Kotona asumisen tukeminen on valtakunnallinen tavoite ja toisaalta on perustelua, että maamme pidetään asuttuna. Riittävillä tukitoimilla siirretään ikäihmisten välimuotoiseen asumiseen tai jopa laitoshoitoon siirtymisen tarvetta ja pidetään rakennuskanta asuttavassa kunnossa.

Mikkelin Keskustanaiset esittävät, että korjausavustuksen myöntämisperusteita muutettaisiin siten, että myös asunto-osakeyhtiöiden teettämiin ja osakkaan maksettavaksi tuleviin talojen korjauskustannuksiin myönnettäisiin korjausavustusta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Tällä hetkellä ARA myöntää korjausavustusta iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen. Avustus on tarkoitettu parantamaan iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia kotona asumiseen. Asunto-osakeyhtiöille on muita tukimuotoja kuten energia-avustus sekä takauslaina peruseräavustukseen.

Keskustalle tämä kysymys on erittäin tärkeä ja on syytä selvittää, miten esimerkiksi ARA:n tukimahdollisuuksia laajentamalla voitaisiin ottaa käyttöön aloitteissa esitetyt takaukset ja avustukset.

189. Keskustan Tampereen paikallis-yhdistys: Täydennysrakentaminen - huolehdet hallintaan kaupunkivesistöissä

Vesistöt ovat Suomen arvokasta kansallisomaisuutta. Viljelyn, kalastuksen ja virkistykseen lisäksi vesistöt ovat merkittävä osa suomalaista huolto-

varmuutta. Kaupunkivesistöjen yhdyskunta- ja teollisten päästöjen rajoittamisessa on onnistuttu hyvin.	1 2 3 4
Hulevesiriski on suuri kaupunginosien täydennysrakentamisen yhteydessä. Kaavoituksessa on tähän kiinnitettävä erityistä huomiota. Hulevesiselvitykset tehdään kaavoituksen ja rakentamisen yhteydessä usein muodollisesti ja kaavamaisesti. Toteutuksissa ja seurannassa on puutteita, vaikka lainsäädäntö on ohjannut pitkään. Jo rakenne- tuissa kaupunginosissa kunnan kaavoittajamopolina tulisi tehdä yhteistyötä tontinomistajien kanssa – etenkin nyt, kun kiinteistöille on määrätty hulevesimaksut.	5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
Selvityksissä ja varautumisessa on huomioitava myös ilmastomuutoksen aiheuttamat kasvavat sadekuormat. Hulevesien hallintaan on useita ratkaisuja kosteikoista biosuodatuksen. Vanhoilla kaava-alueilla ongelmana voi olla sopivan tilan löytäminen ja näissä tapauksissa on sallittava hulevesien hallinta viemäröinnin yhteydessä, jos käytettävissä on riittävää kapasiteettia. Uusien kaupunginosien asemakaavoituksessa hulevesiratkaisuja otetaan jo hyvin huomioon.	17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
Puoluehallituksen vastausesitys:	28 29
Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.	30 31
Kuntien hulevesisuunnitelmissa voidaan ottaa huomioon täydennysrakentamisen tarpeet hulevesien käsittelyssä. Uudistettavassa maankäyttö- ja rakennuslaissa pyritään ottamaan nykyistä paremmin ilmastomuutoksen sopeutuminen hulevesisuunnitelmassa. Suunnitelman tekemisessä on perusteltua osallistaa sen laatimiseen ainakin kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajat ja haltijat	32 33 34 35 36 37 38 39 40 41
Hulevesien imeyttäminen ja viivyttäminen mahdollisuuksien mukaan kiinteistöillä vähentää kunnan hulevesirakenteiden ja laitteistojen tarvetta sekä niihin käytettäviä kustannuksia. Hulevesien imeyttäminen ja viivyttäminen niiden kerääntymispaikoilla on tavallisesti myös hulevesien hyödyntämisen ja ympäristön kannalta paras ratkaisu.	42 43 44 45 46 47 48 49 50

Alue- ja kuntapolitiikka
sekä yleinen hallinto

Keskustan Joutsan kuntayhdistys: Keskustan vahvistettava kuntasektorin osaamistaan
Keskustan Kymenlaakson piiri: Aloitepankki valtuustoryhmien työtä tukemaan
Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistys: Keskustan jäsenten ja luottamushenkilöiden keskustelufoorumi
Keskustan Kymenlaakson piiri: Aluepolitiikan uusi suunta
Vuokatin paikallisyhdistys: Monipaikkaisuuden esteitä on poistettava – palvelurahoitus kuntoon
Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Asuntodiversiteetillä pontta kunnan talouteen
Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi yhdenmukaiseksi
Etelä-Savon Keskustanaiset: Kyläapp
Keskusta Revonlahden paikallisyhdistys: Tasa-arvo kunnallisissa toimielimissä
Keskustan Forssan kunnallisjärjestö, Keskustan Humppilan paikallisyhdistys, Keskustan Jokioisten kunnallisjärjestö, Keskustan Tammelan kuntayhdistys, Keskustan Ypäjän kuntayhdistys: Aluevaltuustoihin valtuutettu jokaisesta kunnasta
Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Aluevaltuustojen toimintamalliksi lautakuntatyöskentely
Keskustapuolueen Kaarelan Keskustaseura Keski-Pohjanmaan maakuntarajat uusiksi
Keskustapuolueen naisten Sulkavan osasto: Verohallinnon puhelinpalvelut maksuttomiksi
Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Oikeusministeriön sähköisiä toimintoja kehitettävä
Keskustan Sonkajärven kunnallisjärjestö: Lapsi- ja perheneuvosto lakisääteiseksi kuntiin ja hyvinvointialueille

190. Keskustan Joutsan kuntayhdistys: Keskustan vahvistettava kuntasektorin osaamistaan	1 2 3 4
Kunnallinen ja maakunnallinen päätöksenteko ovat olleet Keskustan vahvinta osaamisaluetta. Täydennettynä hyvinvointialueiden päätöksenteolla nämä muodostavat keskustalaisen kansalaisvaikuttamisen kovan ytimen, joka edelleen motivoi laajoja joukkoja osallistumaan demokraattiseen päätöksentekoon ja saa myös kansalaisilta osakseen ansaitsemaansa arvostusta.	5 6 7 8 9 10 11 12 13
Tähän nähden Keskustan nykyinen resurssointi kunta-, maakunta- ja hyvinvointialue-päätöksenteon tukeen, kehittämiseen ja puolueen sisäiseen vuoropuheluun on aivan riittämättömällä tasolla.	14 15 16 17 18
Keskustan Joutsan kuntayhdistys esittää, että puolue organisoi ko. sektoreihin keskittyvän toimielimen, joka tukee niiden paikallisia toimijoita, kehittää keskustalaista matalan kynnyksen päätöksentekoa ja jakaa toteutuneita hyviä käytäntöjä sekä pitää puoluejohdon informoituna paikallisvaikuttamisen ajankohtaisista haasteista ja tarpeista. Luonnollisesti organisointi edellyttää tarvittavaa, hallintoon perehtynyttä henkilöstöresurssointia puoluetoimistolle	19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
Puoluehallituksen vastausesitys:	30 31
Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.	32 33
Keskusta on tunnettu vahvasta kunta- ja maakuntaosaamisestaan. Ensimmäiset aluevaalit osoittivat, että puolueeseen luotetaan myös soteasioiden osajana. Viime vuosien aikana puolue-toimiston voimavaroja on jouduttu vähentämään. Puoluekokouksen mielestä puolue tarvitsee lisää voimavaroja poliittisen toiminnan vahvistamiseen ylipäättään sekä erityisesti kunta- ja maakuntatöminnan kasvaneeseen tarpeeseen.	34 35 36 37 38 39 40 41 42 43
Keskustan puoluetoimistolla tulee olla henkilö, joka pystyy keskittymään kunta-, maakunta- ja hyvinvointialueen asioihin. Kulloisestakin puoluejohdosta tulee vastuuttaa joku tämän toiminnan tueksi. Ensisijaisen tärkeää on myös aluetasolla käydä laajaa keskustelua ja vahvistaa alueen toimijoiden osaamista ja yhteistyötä. Uusien hyvinvointialuei-	44 45 46 47 48 49 50

den käyttöön tuleva valtuustoryhmien toiminta- ja tiedotusraha parantaa alueen voimavaroja merkittävästi koulutukseen ja toiminnan kehittämiseen asukaslähtöiseen suuntaan. Keskustan kunta- ja aluetyöryhmä koordinoi jatkossakin puolueen kunta- ja maakuntatoimintaa.

191. Keskustan Kymenlaakson piiri: Aloitepankki valtuustoryhmien työtä tukemaan

Keskustan valtuutetut ympäri Suomea tekevät hyviä valtuustoaloitteita. Iso osa näistä ei ole mitenkään erityisesti sidottu paikkaan vaan on helposti hyödynnettävissä keskustalaisen äänen esiintuomiseen ja edistämiseen muuallakin. Pyörää on tarpeetonta keksiä joka paikassa uudelleen, pistetään tehty työ tuottamaan hyötyä koko maassa.

Kymenlaakson Keskusta edellyttää puoluehallitusta koordinoimaan kaikille Keskustan kunta- ja aluevaltuutetuille yhteisen valtuustoaloitepankin. Sieltä valtuutetut näkevät kootusti eri aihepiireittäin erilaisia aloitteita. Erityisen merkittävää tämä on nyt kun uudet hyvinvointialueet aloittavat ja ollaan kokonaan uuden edessä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Kunta-, maakunta- ja hyvinvointialueen luottamushenkilöillä tulee olla yhteinen sähköinen työtila, johon pääsyyn edellytetään kirjautumista. Työtilassa voidaan jakaa tietoa, aloitepohjia ja koulutusmateriaalia sekä osallistaa luottamushenkilöitä yhteiseen keskusteluun. Tällä hetkellä käytössä oleva suljettu facebook-ryhmä on hyvä avaus tähän suuntaan, mutta se ei sellaisenaan sovellu esimerkiksi materiaalien jakamiseen ja arkistointiin.

192. Keskustanaisten Kanta-Lapteenrannan paikallisyhdistys: Keskustan jäsenten ja luottamushenkilöiden keskustelufoorumi

Kuntavaalit ja aluevaalit on pidetty ja edustajat valittu kehittämään maakuntansa yhteistä palveluverkkoa. Luottamushenkilöillä on edessään isot haasteet. Esiin nousee huoli, tuleeko eri alueilla

1 asuvien ihmisten ääni kuulluksi? Olisi hyvä, että
2 luottamushenkilöille muodostuisi tarpeeksi laaja
3 käsitys siitä, mitkä ovat keskenään erilaisten kun-
4 tien ja kaupunkien todelliset tarpeet. Esimerkiksi
5 hyvinvointialueiden kehittäminen pitäisi olla
6 mahdollisimman laaja-alaista. Siinä korostuu yhteisöllinen merkitys ja vastuu ja tasapuolisuus eri
7 alueiden välillä. Hyvinvointi- aluetta kehitettäessä
8 tarvitaan kattavaa vuorovaikutusta kuntalaisten ja
9 valtuutettujen välillä.
10
11

12 Kanta-Lapteenrannan Keskustanaiset ehdottaa
13 kehitettäväksi sähköisen ja turvallisen keskustelufoorumin, jossa Keskustan luottamushenkilöt ja
14 Keskustan rekisteröidyt jäsenet voivat olla vuorovaikutuksessa keskenään sekä esittää kysymyksiä.
15
16 Tätä foorumia hallinnoisi Keskusta, joka lähettäisi
17 jäsenilleen silloin tällöin muutamia vaihtoehtokysymyksiä liittyen ajankohtaisiin päätettäviin asioihin ja joihin jäsen voisi halutessaan anonyyminä
18 vastata. Luottamushenkilöt voivat myös itse esittää kysymyksiä. Vastauksista saadaan yhteenveto
19 ja tieto välitetään keskustelufoorumin jäsenille.
20
21 Tarvitsemme uusia ja rohkeita näkemyksiä. Tämä
22 keskustelufoorumi lisää keskustalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin ja vahvistaa osallisuutta.
23
24
25
26
27
28
29

Puoluehallituksen vastausesitys:

30 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Kymenlaakson piirille antamaansa vastaukseen.
31
32 Verkostoituminen sekä kokemusten ja hyvien
33 käytäntöjen jakaminen tukee keskustalaisten luottamushenkilöiden työtä erilaisissa kunnissa. Myös
34 kyselyjen tekeminen ja niistä saadun palautteen
35 jakaminen on tärkeä osa vuorovaikutusta ja toiminnan suuntaamista puolueen sisällä.
36
37
38
39
40
41
42

193. Keskustan Kymenlaakson piiri: Aluepolitiikan uusi suunta

43 Keskusta on ajanut ajassa olevaa aluepolitiikkaa ja
44 niin sen on tehtävä vastaisuudessa. Aluepolitiikan linjauksissa pitää ottaa vahvemmin huomioon
45 alueiden sisäiset erot ja maailmanpolitiikan nopeat
46 suhdannevaikutukset. 2030-luvun Keskustalla

tulee olla vastauksia mitä tehdä kunnille, jossa asukkaita on enää vähän. Osaavan työvoiman pula koskee koko Suomea. Investointien vauhdittaminen on myös jokaisen maakunnan prioriteetteja. Aluepolitiikka ei voi, eikä saa tarkoittaa kerran seitsemässä vuodessa jaettavia Euroopan Unionin aluekehitysrahoja, eikä myöskään erilaisia pikku näppäriä tukia, joilla alueita tosiallisesti asetetaan toisiaan vastaan.

Kymenlaakson Keskusta ehdottaa, että Keskusta rakentaa uutta realistista lähestymistapaa aluepolitiikkaan ja, että puolueen sisällä käydään rehellinen keskustelu tulevaisuuden näkymistä. Aluepolitiikan keskustelua tuntuvat hallitsevan maantieteelliset rajat, vaikka niillä on vähän, jos lainkaan enää merkitystä alueiden elinvoimaisuuteen. Aluepolitiikan uudessa suunnassa pitää vastata työvoima-, elinkeino- ja arjen kysymyksiin niin että niistä voidaan rakentaa koko Suomea tukevaa ohjelmatyötä, jossa jokainen maakunta on yhtä merkityksellinen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen tasapainoinen kehittäminen on keskustapolitiikan ydintä. Olemme puolueista useimmiten ainoana puolustaneet koko Suomea, emme vain kasvavien alueiden ihmisiä ja asioita. Keskustan tulee rakentaa vahvaa maaseutu- ja aluepolitiikkaa jatkossakin. Maaseutu on saanut uutta ymmärrystä koronan sekä huoltovarmuuden vahvistamisen, uusiutuvan energian ja kotimaisen ruuantuotannon myötä. Tarvitsemme kaikkia alueita ja koko Suomen voimavaroja kestävä ja turvallisen tulevaisuuden rakentamiseen.

Vuoden 2023 teemaksi puolueen tulisi nostaa tasapainoisen Suomen ja kaikkien alueiden kehittämisen politiikka. Aluepolitiikka on sanoitettava 2020-luvun näkökulmasta. Keskustelua ja ohjelmallista valmistelua koordinoi puolueen kunta- ja aluetyöryhmä.

194. Vuokatin paikallisyhdistys: Monipaikkaisuuden esteitä on poistettava – palvelurahoitus kuntoon

Monipaikkainen asuminen tuottaa isolle osalle suomalaisista heidän arvostamaansa hyvinvointia, kuten väljyyttä ja yhteyttä luontoon. Sen merkitys on osalle alueita ja niiden elinvoimaisuudelle huomattava, mutta puutteellisesti mm. sote-palvelujen mitoituksessa ja koulupalvelujen tukemisessa noteerattu ilmiö. Monipaikkaisuus tulisikin ottaa nykyistä paremmin huomioon alueiden kehittämisessä ja palvelutuotannon suunnittelussa. Myös monipaikkaisuuteen liittyvien käytäntöjen kestävyys on kiinnitettävä enemmän huomiota ja panostettava hajautettujen yhdyskuntien keskeisten ratkaisujen innovointiin, kehittämiseen ja levittämiseen. Nopeat tietoliikenneyhteydet ovat monipaikkaisuuden edellytys ja kynnysinvestointi, joka mahdollistaa taloudellisen toiminnan hajautumista.

Esimerkiksi Sotkamossa Kainuun sotepalvelujen mitoituksessa otetaan huomioon, että väestöä on Vuokatin ympärivuotisen lomailun vuoksi varsinkin sesonkeina kaksinkertainen määrä. Kainuun hyvinvointialueen rahoituslaskelmissa tätä piiloväestöä ei lasketa. Pidemmällä etätyöjaksoilla perheen koululaiset tarvitsevat paikallisen koulun tukea opiskeluun, mutta sitäkin ei vielä noteerata.

Kun monipaikkainen verotus näyttää olevan vaikeaa ratkaista, Keskustan tukea tarvitaan, että kuntien valtionosuusjärjestelmä ja hyvinvointialueen rahoitus ottaa huomioon nämäkin suomalaisen elämäntavan kasvavat ilmiöt ja korvaa järjestäville kunnille ja alueille aiheutuvat kulut.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Paikkariippumaton työ lisääntyy koko ajan. Ihmisten omat valinnat tukevat useammassa paikassa asumista ja elämistä. Yhteiskunnan on oltava mukana muutoksessa. Keskusta tukee vahvasti monipaikkaisuutta ja sen edellytysten luomista. Asiassa on edettävä vaiheittain. Jatkamme selvitystä kaksois- tai monikuntalaisuuden mahdollisuuksista

sekä tähän liittyen muun muassa osallistumisen ja verotuksen malleista. Samalla selvitämme kuntien ja hyvinvointialueiden valtionosuusjärjestelmien uudistusta ottamaan huomioon monipaikkaisuuden. Myös lainsäädännön muutostarpeet on arvioitava.

195. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Asuntodiversiteetillä pontta kunnan talouteen

Esitämme puoluekokoukselle, että Suomen Keskusta alkaa toimenpiteisiin monimuotoisten asumisratkaisujen tukemiseksi ja mahdollistamiseksi. Monimuotoisilla asumisratkaisuilla tuetaan asukkaiden sijoittumista ja sitoutumista kuntaan. Yhteiskunnan kehittyessä kuntien tulee avoimesti tarkastella uudenlaisia asumisvaihtoehtoja perinteisten omistus- ja vuokra-asuntojen rinnalle. Yhteiskunnan tulee kannustaa hiilineutraaliin puurakentamiseen.

Tulevaisuuden asumisvaihtoehtoja ovat muun muassa leasing-asuminen, jossa pitkällä vuokrasuhteella voit maksaa jopa asunnon kokonaan itselle. Ylisukupolvinen yhteisöasuminen mahdollistaa eri sukupolvien yhdessä asumisen ja tuo hyötyjä kaikille osapuolille, kuten opiskelijoille, perheellisille ja ikäihmisille.

Mökkien ja vapaa-ajan asuntojen tulee olla helpommin muutettavissa vakituisiksi asunnoiksi. Kaksoiskuntalaisuus mahdollistaa monipaikkaisen asumisen. Autioituvien talojen ja taajamien herättäminen uuteen eloon tulisi olla yksi vaihtoehto. Aina ei ole edullisempaa rakentaa uutta, vaan vanhan remontoiminen on oltava mahdollista. Kaavoituksella voidaan mahdollistaa monipuolisempaa uudisrakentamista ja rakennuspaikkoja moneen makuun. Uusille asuinalueille tulee rakentaa valokuitu muun kunnallistekniikan yhteydessä.

Eri elämäntilanteissa olevilla on erilaisia asumistarpeita. Toisinaan tilanteet ovat nopeasti muuttuvia ja arvaamattomia. Taloudellinen kantokyky ja halu sitoutua asumismuotoon vaihtelee eri elämäntilanteissa. Hyvä asuminen kuuluu kaikille lompakon paksuudesta riippumatta.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

3 Keskusta haluaa edistää aloitteen mukaisia erilaisia
4 asumismahdollisuuksia. Yksi malli ei sovi kaikille
5 eikä kaikkiin elämäntilanteisiin. On tärkeää edistää
6 monipuolisia asumisen hallintamuotoja, kuten
7 osuuskunta-asumista. Kynnystä omistusasuntoon
8 on alennettava myös pienituloisille valtion asunto-
9 poliittisin toimenpitein muun muassa ARA-rahoi-
10 tusta kehittämällä.

11 Monipaikkainen asuminen näyttää tulleen jäädäk-
12 seen. Yhä useampi vapaa-ajan asunto on muu-
13 tettu vakituisiksi asunnoksi. Kunnilla on aiempaa
14 paremmat mahdollisuudet toimia tämän edistä-
15 miseksi, kun poikkeamis päätökset ovat kunnan
16 päätettävissä.

17 Kunnan on mahdollisuus kaavoituksella lisätä
18 aloitteessa esitettyjä ylisukupolvisia ratkaisuja
19 asumisen osalta. Uusilla asumismuodoilla voidaan
20 lisätä sukupolvien välistä yhteydenpitoa ja saada
21 myös parempia ja edullisempia hoito- ja hoivapal-
22 veluja. Perhekodit ovat osoittautuneet toimiviksi
23 ratkaisuiksi monen ikäihmisen tai vammaisen
24 kohdalla laitostasuminen vaihtoehtona.

25 Asumisen eri vaihtoehtoja kannattaa tuoda esiin
26 ennakkoluulottomasti. Aloitteessa esitetty asu-
27 misen leasing-malli on mielenkiintoinen avaus.
28 Uudenlaista ajattelua osoittaa myös MTK:n tuore
29 palvelu, missä tavoitteena on saada maaseudun
30 käyttämättömät tai vähällä käytöllä olevat kiinteis-
31 töt ja maaseutuasumisesta kiinnostuneet ihmiset
32 kohtaamaan toisensa.

196. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi yhdenmu- kaiseksi

33 Esitämme puoluekokoukselle, että Suomen Kes-
34 kusta ryhtyy toimenpiteisiin, jotta vapaa-ajan
35 asuntojen muuttamisessa vakituisiksi asunnoiksi
36 käytettäisiin samanlaista sapluunaa koko Suomes-
37 sa. Tällöin kaikki em. asiaa hakevat olisivat yhden-
38 vertaisessa asemassa paikkakunnasta riippumatta.

39

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Keskusta haluaa edistää vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi asunnoiksi ja mahdollistaa entistä useamman asumistoiveet monipaikkaisesta asumisesta. Maankäyttö ja kaavoitus ovat kuitenkin kunnille kuuluvia oikeuksia. Yksi malli ei sovi kaikkiin kuntiin, vaan päätösvallan on hyvä säilyä edelleen kunnilla. Kunnat joutuvat päätöksiä tehdessään luonnollisesti arvioimaan myös vaikutuksia palvelujen ja infran järjestämisen kustannuksiin.

Paikoitellen loma-asunnon muuttaminen vakituisiksi asunnoksi on osoittautunut ongelmalliseksi kotipaikkasäännöksen osalta. Mikäli alue on kaavoitettu ainoastaan lomakäyttöön, asukkaat eivät ole pystyneet siirtämään sinne kotipaikkaansa. Lainsäädäntöä on tarpeen kehittää tältä osin.

Puoluekokous viittaa myös Ruoveden paikallisyhdistyksen toiseen aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 195).

197. Etelä-Savon Keskustanaiset: Kyläapp

Lastenkasvatuksesta on tuttu sanonta kylä kasvat-
taa, jolla tarkoitetaan vastuuta laajemmin kasvatuksesta kuin ainoastaan vanhemmat. Lähistöllä asuvat myös osallistuivat lasten oman perheen lisäksi luoden turvallisuutta tuovan kasvun alustan.

Samaa voisi tehdä myös nykypäivänä myös vanhusten parissa. Monet vanhuksat kärsivät turvatomuuden tunteesta erityisesti yksinasuessaan. Eri yhdistykset, seurakunnat ovat luoneet palveluita, joilla tätä yksinäisyyden kokemusta on pyritty poistamaan. Kaikki eivät kuitenkaan halua käyttää näitä palveluita.

Muuttoliike tuo uusia asukkaita, joilla ei ole välttämättä ole valmiiksi verkostoa uudella paikkakunnalla; kaupunginosassa tai kylällä. Kyläapua (kaupunginosa) kyläläiset voisivat tarjota apua tarvitseville. Tähän olisi helposti luotavissa esimerkiksi kylä-app, jonka avulla samalla alueella asuvat voivat tutustua toisiinsa, tarjota apua tarvittaessa

1 lastenhoitoon, vanhuksille seuraa ja pientä apua
2 sekä löytää kaveri, vaikka lenkipolulle.
3
4 (Esimerkki maaseudulta; yksi naapuri kantoi/
5 pilkkoi vanhukselle puita sisälle, toinen huolehti
6 kauppa-avun, kolmas huolehti lääkityksen (kou-
7 lutuksen omaava) ja tarvittavat lääkärikäynnit,
8 neljäs-viides kävi jutustelemassa. Miltei joka päivä
9 joku kävi häntä tervehtimässä. Näillä keinoin van-
10 hus sai asua kodissaan mahdollisimman pitkään,
11 sai tuntea olevansa osa kyläyhteisöä edelleen.
12 Vapaaehtoiset naapurit, joista osa oli eläkkeellä,
13 työttömänä saivat myös päiväänsä tapahtumia.)

15 Puoluehallituksen vastausesitys:

16 Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

17 Yhteistyö oman asuinalueen asukkaiden, järjestö-
18 jen ja muiden toimijoiden kanssa voi perinteisten
19 toimintatapojen ja kohtaamisten lisäksi toimia
20 tehokkaammin sähköisesti. Tarvetta apuun, koh-
21 taamiseen ja ihmisten välille on. Alustojen pitää
22 olla sellaisia, joita arjessa muutenkin käyttäisimme.

23 Erillisten sovellusten (äppien) kehittäminen on
24 kallista ja suosio vaihtelevaa. Monin paikoin onkin
25 luovuttu erillisistä sovelluksista ja kehitetty jous-
26 tavammin toimivia nettisivuja tai some-alustoja.
27 Facebook-ryhmät ja some-kanavat voivat olla
28 parempia kanavia keskustella ja tarjota apua omal-
29 le lähiyhteisölle.

30 Aloitteessa mainittujen avun tarvitsijoiden ja tarjo-
31 ajien kohtaamisiin on jo olemassa toimivia ratkai-
32 suja. Esimerkiksi nappinaapuri.fi-sivuston tarkoitus
33 on lisätä kohtaamisia toisiaan lähellä asuvien välil-
34 le. Se on tarkoitettu naapuriapuun, tutustumiseen,
35 keikkatöihin ja jakamistalouden edistämiseen.

36 Järjestöjen kumppanuuksilla saadaan lisättyä
37 vapaaehtoistoimintaa ja samalla säästettyä yhteis-
38 kunnan kustannuksia palvelujen tuottamiseksi.
39 Kyläyhdistystoiminta ja kylätalojen kehittäminen
40 fyysisiksi kohtaamispaikoiksi ja monipalvelutaloiksi
41 on tärkeää. Maa- ja metsätalousministeriö rahoit-
42 taa kylätoimintaa ohjaamalla valtionapua Suomen
43 kylät ry:lle.

44

198. Keskusta Revonlahden paikallisyhdistys: Tasa-arvo kunnallisissa toimielimissä

Keskustan Revonlahden paikallisyhdistyksen mielestä 1987 lähtien voimassa ollut tasa-arvolaki tulisi uudistaa. Nykyinen laki päinvastoin syrjii vähemmistöön jäävää sukupuolta sillä, että niille täytyy lailla turvata kiintiöt eri tehtävissä eikä näin ollen välttämättä toteudu paras mahdollinen valinta eri toimielimiin. Lisäksi nykyisessä lainsäädännössä kaikki sukupuoleen liittyvä pyritään haiduttamaan ja ristiriitaisuuksia aiheuttaa yksistään muu sukupuolisuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä. Laki sisältää kiintiösäännöksen, joka koskee valtion komiteoita, neuvottelukuntia ja muita vastaavia toimielimiä, kunnallisia toimielimiä sekä kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimiä. Näissä toimielimissä on oltava vähintään 40 % sekä naisia että miehiä.

Kaikenpuolisen tasa-arvon edistäminen julkisessa päätöksenteossa on tärkeää. Se, että kumpaakin sukupuolta on oltava vähintään 40 prosenttia valittavista henkilöistä, lisää moniarvoisuutta ja tuo laajempaa näkemystä päätöksentekoon. Kaikkien valintojen perusteena pitää kuitenkin olla asiantuntemus ja kiinnostus tehtävän hoitamiseen. Omissa luottamushenkilöissä koskevilla periaatteissaan Keskusta korostaa vahvan asiantuntemuksen lisäksi tasapainoa sukupuolen, iän ja kokemuksen suhteen. Tämä myös toteutuu, kun vaaleissa asetetaan ehdolle yhtäläisesti eri-ikäisiä ja erilaisella taustalla olevia miehiä ja naisia.

Tavoitteena pitää olla, että sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuisi ilman kiintiöitä. Näin ei tällä hetkellä kuitenkaan vielä ole. Siksi kiintiöt ovat tarpeen.

199. Keskustan Forssan kunnallisjärjestö, Keskustan Humppilan paikallisyhdistys, Keskustan Jokioisten kunnallisjärjestö, Keskustan Tammelan kuntayhdistys, Keskustan Ypäjän kuntayhdistys: Aluevaltuustoihin valtuutettu jokaisesta kunnasta

Aluevaltuustoihin tulisi saada edustus jokaisesta kunnasta. Esimerkiksi Forssan seudulla viidestä kunnasta neljä jäi ilman varsinaista valtuutettua. Suhteellisuuslaskennoilla päämäärään pääseminen on haasteellista. Yhtenä vaihtoehtona voitaisiin ensimmäiseksi valita jokaisesta kunnasta eniten ääniä saanut. Sen jälkeen lopullinen tulos laskettaisiin suhteellisesti tavanomaiseen tapaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Aluevaltuustot on valittu ensimmäistä kertaa tammi-kuussa 2022. Valintatapaa ei pidä lähteä uudistamaan ilman, että nyt päätetystä järjestelmästä ja sen toimivuudesta saadaan käytännön kokemuksia. Ensimmäisissä aluevaaleissa valtuutettuja valittiin ennakoitua useammista kunnista. On hyvä muistaa, että valtuutetut eivät ole kotikuntiansa edustajia, vaan katsovat koko hyvinvointialueen ihmisiä ja heidän tarpeitaan. Keskusta luottaa valittuihin valtuutettuihin siinä, että he ajavat koko alueen ja kaikkien kuntien ja kuntalaisten hyvinvointia omasta kotikunnastaan riippumatta.

Omissa luottamushenkilövalinnoissaan puolueet voivat täydentää alueellista kattavuutta valitsemalla lautakuntiin ja muihin toimielimiin edustajia kunnista, jotka eivät saaneet aluevaltuutettua. Monilla alueilla Keskustan aluevaltuustoryhmään kutsutaan edustaja kaikista alueen kunnista, jotta jokaisen alueen ääni päätöksentekoon kuuluu ainakin Keskustan valtuutettujen kautta.

200. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Aluevaltuustojen toimintamalliksi lautakuntatyöskentely

Esitämme puoluekokoukselle, että Suomen Keskusta ryhtyy toimenpiteisiin, jotta aluevaltuustot valitsisivat lautakuntamallin toimintatavakseen

kautta Suomen valiokuntamallin sijasta. Näin saadaan käyttöön suurempi määrä asiantuntijoita/asiantuntijuutta koko aluevaltuustojen käyttöön koska lautakuntiin voidaan valita henkilöitä laajemmin kuin valiokuntiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskusta kannattaa laajaa osallistumista ja päätösvallan hajauttamista, jotta eri alueiden ja erilaisten väestöryhmien ääni kuuluu päätöksenteossa. Puoluekokous korostaa kuitenkin jokaisen hyvinvointialueen omaa harkinta- ja päätösvaltaa luottamushenkilöorganisaatiota rakennettaessa. Yksi malli ei välttämättä sovi kaikille. Jokainen alue valitsee itselleen ja omiin tarpeisiinsa parhaiten sopivan toimintamallin. Uusia hyvinvointialueita ja niiden organisaatiomalleja otetaan vasta käyttöön. Kokemusten kautta malleja kehitetään entistä toimivammiksi.

201. Keskustapuolueen Kaarelan Keskustaseura: Keski-Pohjanmaan maakuntarajat uusiksi

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä on paljon keskusteltu siitä, että mm. Keski-Pohjanmaan maakunta olisi liian pieni hoitamaan erikoissairaanhoidon tehtäviä nykyisellä väestöpohjallaan.

Todennäköisesti tämä on pitkälti totta, mutta keskustalainen ratkaisu tähän ei ole maakunnan yhdistäminen naapurimaakuntiin. Tämän sijaan Keski-Pohjanmaan maakunnan rajat tulisi laajentaa kattamaan kaikki ne kunnat, jotka kulttuuriin kuuluvat.

Koska ihmisten puhuttu kieli on kaiken inhimillisen kulttuurin ytimessä antaa kielitiede myös ratkaisun tähän rajakysymykseen. Keski- ja pohjoispohjalaisten murteiden raja kulkee vallitsevan kieliteellisen tutkimuksen mukaan Pyhäjokilaaksossa. Osittain jopa sen pohjoispuolella.

Yhdistys esittääkin, että Keskusta ryhtyy edistämään voimakkaasti maakuntajaon muuttamista alueella siten, että Keski-Pohjanmaan maakuntaan

liitetään Kala- ja Pyhäjokilaakson kunnat ja kaupungit.

Tällöin maakunnan asukasmäärä yli kaksinkertaistuisi 68 000 asukkaasta 150 000 asukkaaseen. Samalla Kala- ja Pyhäjokilaaksojen asukkaiden merkitys maakunnallisessa päätöksenteossa voimistuisi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Maakuntarajojen muodostumisella on sekä itsehallinnolliset että historialliset perusteensa. Alueen asukkaat – Kala- ja Pyhäjokilaaksojen ihmiset – ovat itse päättäneet maakunnallisen suuntansa. Valtioneuvosto päättää maakuntien lukumäärän, alueet ja nimet asianomaisia maakuntien liittoja ja kuntia kuultuaan. Jos kunta ja sen asukkaat haluavat vaihtaa maakuntaa, päätös tulee tehdä kunnanvaltuustossa ja anoa maakunnan siirtoa valtioneuvostolta. Keskusta ei tässä asiassa sanele ratkaisua hallinnon näkökulmasta, vaan muutoksen on lähdeävä alhaalta päin kunnista ja niiden omasta tahtotilasta.

Maakuntajaon muuttamisen sijaan Keskusta kannustaa maakuntia ja hyvinvointialueita tiiviiseen yhteistyöhön. Asukkaiden palveluita tulee järjestää rajat ylittävästi.

202. Keskustapuolueen naisten Sulkan osasto: Verohallinnon puhelinpalvelut maksuttomiksi

Me sulkavalaiset keskustanaiset esitämme, että verohallinnon puhelinpalveluihin soittaminen tehtäisiin maksuttomaksi. Perusteluna esitämme:

- verottajalle tulee antaa oikeita tietoja oikea-aikaisesti
- tietojen antaminen on velvollisuus, ei vapaaehtoista
- ilmoitusten tekemättä jättämisestä tai myöhässä antamisesta seuraa sanktioita

- lähin verotoimisto siirtyy jatkuvasti kauemaksi tai sinne verkkoon
- palvelu huononee jatkuvasti, yhä enenevässä määrin edellytetään asiakkaiden omatoimisesti selviytyvän pykäläviidakoissa
- aika ajoin on siltikin pakko ottaa yhteys verohallinnon virkailijoihin, mutta puhelimesta palveluun jonottaminen on aikaa vievää ja maksullista, jos olet onnistunut jostain löytämään sen oikean puhelinnumeron, johon soittaa

Vaadimme, että neuvontapalveluiden saatavuus puhelimitse on tehtävä mahdolliseksi ilman, että soittamisesta aiheutuu kustannuksia asiakkaalle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Valtion palvelupisteitä on vähennetty erityisesti harvaan asutulla alueella. Sähköisten palvelujen lisääminen on osittain korvannut palvelupisteiden vähenemistä. Yhä useammat ihmiset ovat tottuneita asioimaan sähköisesti. Verohallinto on ollut edelläkävijänä sähköisten palvelujen kehittämisessä.

Kaikille sähköiset palvelut eivät kuitenkaan sovi. Osalla väestöstä ei ole kykyä eikä mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluja. Myös asioiden monimutkaisuus saattaa edellyttää asiointimahdollisuutta ja asiantuntijan kohtaamista kasvokkain. Monipalvelupisteitä onkin lisättävä, jotta ihmisten välinen tasa-arvo esimerkiksi veroasioiden hoitamisessa toteutuu. Samoin tarvitaan tukea digitaalisten palvelujen käyttämiseen.

Verotukseen liittyvien puhelinpalvelujen tarjoaminen aiheuttaa verohallinnolle kustannuksia esimerkiksi operaattorien periminä maksuina. Hallinto on vastaavasti säästännyt toimitilakuluissa, joten maksuttomien neuvontapalvelujen tarjoaminen on perusteltua.

203. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Oikeusministeriön sähköisiä toimintoja kehitettävä

Oikeusministeriön sähköiset järjestelmät eivät toimi hyvin yhteen, mikä aiheuttaa turhaa ja päällekkäistä työtä. Lisäksi istuntoja on viivästynyt merkittävästi koronan vuoksi. Kehittämällä sähköisiä toimintoja ja tietojärjestelmiä voidaan vähentää manuaalista tietojärjestelmiin liittyvää työtä ja näin myös nopeuttaa oikeudenkäyntiprosesseja. Tällä tavalla edesautetaan oikeuden toteutumista ja vähennetään inhimillistä kärsimystä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä tietojärjestelmien mahdollisimman hyvää yhteen toimivuutta sekä päällekkäisyyksien ja turhan työn välttämistä. Vuosien mittaan on tehty useita onnistuneita tietojärjestelmä uudistuksia, joilla on pystytty sekä parantamaan palvelua että lisäämään tuottavuutta julkisella sektorilla.

Eri sähköisten toimintojen ja tietojärjestelmien yhteensovittaminen ja lisäkäyttö vaativat kuitenkin aina lainsäädännön tarkastelua ja usein myös muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön. Hankkeet ovat erittäin hitaita ja kalliita. Siksi niiden uusiminen on harkittava tarkkaan ja mitoitettava valtion taloudellisiin mahdollisuuksiin.

Valtiovarainministeriö on asettanut julkisen hallinnon tietojärjestelmiä valmistelevalle työryhmälle 30.3.2021. Työryhmä kartoittaa tietojärjestelmiä koskevan yleislainsäädännön uudistamistarpeita.

Työryhmän työn tavoitteena on tarkistaa julkisen hallinnon tietojärjestelmien kehittämisen ja käytön vaatimuksia sekä arviointia koskevaa sääntelyä. Tällä varmistetaan hyvän hallinnon ja oikeusturvan sekä virkavastuun toteutuminen erityisesti automaattisessa päätöksenteossa. Työryhmän on selvitettävä myös mahdollisuudet hallinnon palveluautomaatiotarpeita vastaavan lainsäädännön kehittämiseksi.

204. Keskustan Sonkajärven kunnallisjärjestö: Lapsi- ja perheneuvosto lakisääteiseksi kuntiin ja hyvinvointialueille

Sonkajärven Keskusta esittää, että lapsi- ja perheneuvosto tulee kuntiin ja hyvinvointialueille lakisääteiseksi kuten vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto.

Suomen kansallinen lapsistrategia on hyväksytty ja julkaistu 23.2.2021. Sen tavoitteena on luoda aidosti lapsi- ja perhemyönteinen sekä lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi. Strategian perusteena on YK:n lasten oikeuksien sopimus. Yksi strategian tavoite on lisätä lasten ja nuorten osallisuutta. Tarkoituksena on lasten oikeuksien ja aseman vakiinnuttaminen niin, että lapset otetaan huomioon johdonmukaisesti kaikessa toiminnassa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla. Lapset saavat tietoa heille kuuluvista oikeuksista ja voivat vaikuttaa omalta osaltaan heitä koskeviin päätöksiin. Strategiassa linjataan myös lapsibudjetoinnin menettelyjen kehittäminen ja tiedon keruun johdonmukaisuuden hyödyntäminen.

Sonkajärven keskusta esittää, että keskusta puolue on aktiivisesti ajamassa lapsi- ja perheneuvostojen perustamista kuntiin ja uusille hyvinvointialueille. Tämä varmistaisi, jotta lapsistrategian tavoitteisiin päästäisiin ja lapset huomioitaisiin paremmin päätöksenteossa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla. Strategian mukaisesti lapsi- ja perhevaikutusten arvioinnin ottaminen kuntien päätöksen tekoon ja toimintaan sekä talousarviopäätösten valmisteluun ja seurantaan vaatii toimenpiteitä esim. tiedonkeruuta ja raportointia. Lapsi- ja perheneuvoston tulee olla lakiin perustuva kuten ovat vanhus- ja vammaisneuvosto.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous on aloitteen tekijöiden kanssa samaa mieltä siitä, että lasten ja perheiden asioita pitää tuoda vahvasti sekä kuntien että hyvinvointialueiden päätöksentekoon. Puoluekokous ei kuitenkaan kannata lakisääteisten toimielinten lisäämistä, vaan luottaa kuntien ja hyvinvointialueen omaan harkintaan toimielimiä määritellään.

Nuorisovaltuustojen sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen lakisääteisyydellä on selkeä peruste. Neuvostoilla halutaan varmistaa näiden ryhmien osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet, jotka eivät muuten toteutuisi riittävästi. Puoluekokous toteaa myönteisenä, että joillakin hyvinvointialueilla on perustettu erillisiä lasten ja perheiden asioita käsitteleviä toimielimiä.

Koulutuspolitiikka ja yleiset sivistyskysymykset

Suomen Keskustanaiset: Turvallinen oppimisympäristö kuuluu kaikille oppilaille

Etelä-Savon Keskustanaiset: Koulukiusaaminen on väkivaltaa

Oulun Keskustan Tuiran paikallisyhdistys: Pienryhmiä ja erityiskouluja lisättävä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi

Keskustan Helsingin piiri: Koulujen eriarvoistuminen pysäytettävä

Keskustaopiskelijat: Kaikille aidosti maksutonta koulutusta

Keskustaopiskelijat: Opintopsykologin palvelut tarjolle jokaiseen korkeakouluun

Kuopion Keskustaseura: Koulutus ja nuorten sijoittuminen alueille

Kainuun Keskustanuoret: Koulutuspaikoissa on huomioitava maakuntien erityispiirteet

Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Aloituspaiikkamäärien nosto suhteessa eri alojen työllistymismahdollisuuksiin ja tieteentekoon

Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Työelämäkoulutuksen kehittäminen

Pohjois-Savon Keskustanaiset: Vanhus- ja vammaispalveluiksiin tekeviä käsiä

Keskustan Kymenlaakson piiri: Yliopistokeskus jokaiseen maakuntaan

Lapin Keskustanuoret: Kuntien ja kaupunkien tarjottava korkeakouluopiskelijoille harjoittelupaikkoja

Etelä-Savon Keskustanaisten piiri: Opiskelijoiden työharjoitteluista johtuvien kulujen korvaaminen

Suomen Keskustanaiset: Puhe- ja toimintaterapeuttien opiskelijapaikkoja lisättävä

Lapin Keskustanuoret: Mielenterveysosaamista kouluihin

Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys: Varhaiskasvatuksen koulutus takaisin Lapin yliopistoon

Rovaniemen keskustanaisten paikallisyhdistys: Lapin yliopistoon hoitotyön johtamisen koulutusta

1 Kainuun Keskustanuoret: Kainuuseen oma
2 yliopisto

3 Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys:
4 Toisen asteen ammatillinen koulutus kuntoon

5 Keskustan Äänekosken paikallisyhdistys:
6 Yhteishuoltajuusperheiden lapsille
7 koulukyydit molempien vanhempien
8 osoitteista

9 Lapin Keskustanuoret: Käytännön taitoja
10 sisällytettävä peruskouluun

11 Pohjois-Savon keskustanuoret: Taloustaitoja
12 painotettava opetussuunnitelmassa

13 Kuopion Keskustanaiset: Elvytyskoulutus
14 kansalliseen opetussuunnitelmaan

15 Keskustan Satakunnan piiri:
16 Sopimuspalokuntien peruskoulutuksen
17 järjestäminen toisen asteen oppilaitoksissa

18 Keskustan Heinolan kunnallisyhdistys:
19 Koulutuksen kehittäminen Heinolan alueella

20

205. Suomen Keskustanaiset: Turvallinen oppimisympäristö kuuluu kaikille oppilaille

25 Oikeus turvalliseen kasvu- ja opiskeluympäristöön
26 kuuluu jokaiselle lapselle. Opiskeluympäristöllä
27 tarkoitetaan kouluyhteisöä ja fyysistä oppimisympäristöä, johon kuuluvat koulun tilat, opetusvälineet ja oppimateriaalit sekä rakennettu lähiympäristö ja ympäröivä luonto. Oppilaan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että hän tuntee kuuluvansa koulun ja luokan sosiaaliseen yhteisöön sekä kokee koulussa turvallisuutta ja luottamusta. Turvallinen oppimisympäristö on kokonaisuus, johon vaikuttavat monet tekijät. Hyvät ihmissuhteet kannustavat osallistumiseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuullisuuteen. Hyvä ilmapiiri edistää niin oppilaan kuin koko yhteisön oppimista, työskentelyä ja turvallisuudentunnetta.

40

41 Liian monelta lapselta ja nuorelta puuttuu elämästään turvallinen aikuinen. Kuraattorien, kuntien nuorisotyön ja kouluterveydenhuollon saumattoman yhteistyön tehtävänä on luoda henkistä turvallisuutta. Erityisesti pienillä maaseutupaikkakunnilla turvaudutaan edelleen liikaa ”meillä on kaikki hyvin” – ajatustapaan, eikä nähdä kokonaisuudesta yksilöitä ja heidän tarpeitaan yhtään sen paremmin kuin suurissakaan yksiköissä.

50

Fyysisessä oppimisympäristössä merkityksellisiä ovat terveet rakennukset ja oppimista edistävät tilaratkaisut. Koulutilojen suunnittelu sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyä varten edistää oppilaan aktiivista toimintaa, tutkimista ja kokeilua sekä oppilaskeskeisten työmuotojen ja tiedonhankintatapojen käyttöä. Tieto- ja viestintätekniinen laitteisto tukee oppilaan monipuolista oppimista ja antaa oppilaalle työelämässä tarvittavia taitoja.

Myös oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa kaikille turvallisesta oppimisympäristöstä. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat ja tukevat oppilaita heidän onnistumisensa.

Suomen Keskustanaiset vaatii kunnilta panostusta kouluyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen ja turvallisuuden varmistamiseen. Resursseja on myös suunnattava ennakoiwaan suunnitteluun ja säännölliseen harjoitteluun myös kriisitilanteiden varalta. Koulukuraattorien ja nuorisotyöntekijöiden määrää on lisättävä ja koulunuorisotyön asema on tunnustettava lapsia ja nuoria tukevana toimintana. Suunnitelmallisuudella vahvistetaan myös koulujen välistä hyvinvoinnin ja turvallisuuden verkostoa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Aloite kiinnittää hienolla tavalla huomiota siihen, miten lasten ja nuorten hyvinvointi sekä oppiminen on nähtävä laajana kokonaisuutena. Varsinaisen fyysisen oppimisympäristön rinnalla on tärkeää kiinnittää huomiota sosiaalisiin ja yhteisöisiin tekijöihin sekä oppilaiden monipuoliseen ja riittävään tukeen. Toimivia kaveri- ja aikuissuhteita voidaan pitää hyvän elämän ja oppimisen yhtenä tärkeimmistä lähtökohdista.

Lasten ja nuorten elämään vaikuttavat koti, koulu, kaverit, harrastukset ja muu arki. Lasten, nuorten ja perheiden palveluja onkin tuotava yhteen nykyistä tiiviimmin. Moniammatillinen työote mahdollistaa vaikuttavamman työn lasten ja nuorten parhaaksi.

1 Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen myötä
2 kunnan tärkeimmiksi tehtäviksi nousevat sivistys
3 ja koulutus sekä ennalta ehkäisevä hyvinvoinnin
4 edistäminen. Näihin panostaminen onkin nostet-
5 tava jatkossa kuntien toiminnan kärkeen.

6

7 Koulutukseen ja oppimisympäristöihin panosta-
8 misen rinnalla kunnissa on edistettävä yhteisöl-
9 lisyttä ja hyvinvointia vahvistavia uudenlaisia
10 toimintamalleja, kuten maksuttomien harrastusten
11 tai lapsi- ja perhepalvelujen tuomista koulupäivän
12 yhteyteen.

13

14 Erityisenä panostuskohteena pitää olla opinpolun
15 alku, jolloin luodaan perusta myöhemmälle oppi-
16 miselle. Keskusta kannattaa nk. pienten lasten kou-
17 lun mallia, jossa esiopetuksesta ja perusopetuksen
18 ensimmäisistä luokista muodostetaan yhteinen
19 kokonaisuus. Eteenpäin siirryttäisiin joustavasti
20 perustaitojen riittävän oppimisen myötä. Pienten
21 lasten koulun yhteyteen tuotaisiin nykyistä vah-
22 vempi oppimisen tuki.

23

24 Keskusta on edistänyt Marinin hallituksessa harras-
25 tamisen Suomen mallia ja pienten lasten kouluun
26 liittyviä pilotteja. Pienten lasten koulu kehittämi-
27 nen on nostettu hallitusohjelmataason tavoitteeksi.
28 Harrastamisen Suomen mallista on tarkoitus tehdä
29 pysyvä lainsäädännössä määritelty toimintamalli
30 Suomen kaikissa kunnissa.

31

206. Etelä-Savon Keskustanaiset: Koulukiusaaminen on väkivaltaa

34

35 Koulukiusaaminen ei lopu, kun emme puhu
36 asiasta sen oikealla nimellä. Koulukiusaaminen
37 on väkivaltaa. Lapsen ja nuoren on hyvä oppia
38 oikeat sanat jo alusta asti. Kun osaamme sanoittaa
39 tilanteen, kokemuksen ja tunteen, pystymme ym-
40 märtämään sen paremmin. Sanoittaminen on tie
41 itsetuntemukseen, yhteistyöhöntaitoihin ja väki-
42 vallattomaan elämään.

43

44 Koulukiusaaminen on väkivaltaa, joka voi olla
45 hiljaista, sanallista tai fyysistä. Hiljainen, henkinen
46 väkivalta on hienovaraista ruumiinkieltä, jota on
47 vaikea havaita. Sellaista on välttely, ilmeily ja vaike-
48 neminen. Sanallinen väkivalta on vähättelyä, mat-
49 kimista, uhkailua tai ilkeiden lappujen, tekstiviestien
50 tai sähköpostin lähettämistä. Fyysinen väkivalta

on helpointa huomata, mutta sitä edellyttää usein henkinen väkivalta, jota koulun aikuisetkaan (opettaja, avustaja, keittäjä, siivoaja, talonmies...) eivät aina tunnista.

Kun päiväkodissa ja koulussa opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, niin on tärkeää puhua oikeilla sanoilla, jotta lapsi oppii tunnistamaan väkivallan eri muodot. Kaikenlaisen loukkaavan kohtelun tunnistaminen ja siihen puuttuminen vähentää väkivaltaa lasten, nuorten ja aikuisten keskuudessa. Sanoilla on merkitystä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Kouluissa ja oppilaitoksissa sekä muulla lasten ja nuorten elämässä tapahtuvaan henkiseen ja fyysiseen väkivaltaan on suhtauduttava aina riittävällä vakavuudella. Koulukiusaamiseen ja -väkivaltaan on puututtava sekä ennaltaehkäisevin että korjaavin toimin.

Koulukiusaamisessa ja -väkivallassa on aina kysymys toisen ihmisyiden syvästä kyseenalaistamisesta. Kiusaaminen täyttää usein myös vainoamisen ja kunnianloukkauksen tunnusmerkkejä. Tämän kaltaisesta epäinhimillisestä toiminnasta onkin puhuttava riittävän voimakkailla teosanoilla.

Lapsiasianvaltuutetun toimisto nojaa kiusaamisen tarkastelussa professori Christina Salmivallin määritelmään, jonka mukaan kaikki kiusaaminen on väkivaltaa, mutta kaikki väkivalta ei ole aina kiusaamista. Koulukiusaamisesta ja -väkivallasta onkin perusteltua puhua rinnakkain.

Koulukiusaamisen ja väkivallan tuomitsemisen rinnalla puoluekokous korostaa, että kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi koulujen ja oppilaitosten arjessa on tärkeää edistää yhteisöllisyyttä ja oppimisympäristöjen turvallisuutta vahvistavia myönteisiä tavoitteita ja toimintatapoja. Toisen kohtaaminen ja erilaisuuden kunnioittaminen ovat tärkeimpiä taitoja kaikille turvallisen kouluympäristön rakentamisessa.

207. Oulun Keskustan Tuiran paikallis-yhdistys: Pienryhmiä ja erityiskouluja lisättävä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi

Kouluissa on monia haasteita omaavia oppilaita. Osalla voi olla diagnosoitu aktiivisuuden tai tarkkaavuuden häiriö. Osalla oppimiseen liittyviä vaikeuksia jne. Näillä asioilla on usein yhteyttä myös koulukiusaamiseen, kun joku haluaa ärsyttää toista, joka puolestaan kiihtyy nopeasti. Nämä tilanteet valitettavan usein johtavat myös fyysiseen väkivaltaan eli pahoinpitelyihin.

Moni kiusaamistilanne ja pahoinpitely voitaisiin välttää palaamalla entiseen hyvään aikaan, jolloin oli enemmän pieniä lähikouluja, pienryhmiä, ja erityiskouluja. Näitä tarvitaan edelleen.

Nykyään rakennetaan isoja tiiviitä asuinalueita ja sinne iso koulukampus. Yhä tiiviimmin rakennetut alueet tarvitsevat pian lisätilaa kouluihin. Pihaan rakennetaan parakkeja. Nämä aiheuttavat usein myös sen, että oppilasryhmät ovat suuria. Samaan luokkaan on sijoitettu kaikki haasteitakin omaavat oppilaat.

Ei ole kenenkään etu, että samassa luokassa on erityistä tukea vaativia lapsia tai oppimisvaikeuksista kärsiviä oppilaita. Sekään ei ole oppitunnin työrauhan ja keskittymisen, eikä opetuksen kannalta hyvä ratkaisu, että näitä haasteita varten luokassa on oppitunnilla jopa kolme aikuista. Vielä huonompi tilanne ja yleisempää on se, kun opettaja yrittää yksin selvitä ison ryhmän kanssa kaikkine haasteineen.

On jokaisen lapsen ja nuoren etu, että hän voi saada tarvitsemansa työrauhan ja riittävän tuen oppimiseen. Sosiaalisten taitojen ja hyvän vuorovaikutuksen kehittyessä pienemmässä ryhmässä, oppilaan on helpompi sitoutua opetukseen.

Myös kiusaamiseen voidaan puuttua helpommin pienemmässä ryhmässä. Kun oppilas saa riittävää määrin tukea ja saa olla haasteitansa vastavassa opetusryhmässä, voidaan ennalta ehkäistä myös väkivaltaisia kohtaamisia paremmin.

Aloitteemme on, että pienryhmiä ja erityiskouluja lisättäisiin niitä tarvitseville haasteellisille oppilaille heidän oppimisen ja sosiaalisten taitojen tueksi sekä muiden oppilaiden työrauhan ja oppimisen turvaamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyihin periaatteisiin. Jokaisella lapsella ja nuorella on oltava mahdollisuus terveelliseen, turvalliseen ja riittävän rauhalliseen oppimista tukevaan työskentelyympäristöön.

Keskustan mielestä inklusio eli kaikkien lasten opettaminen samassa ryhmässä ei ole onnistunut toivotulla tavalla. Vaikka ajatus on kannatettava, on käytännön toteutuksessa ollut pahoja ongelmia. Resursseja esimerkiksi koulunkäyntiavustajiin ja oppilaiden yksikölliseen tukeen ei ole lisätty riittävästi. Tämä on johtanut muun muassa työrauhaongelmiin, opettajien ja oppilaiden kuormittumiseen ja heikompiin oppimistuloksiin. Keskustan mielestä inklusion toimeenpano on laitettava jäihin ilman riittäviä lisäresursseja.

Kuntien kouluratkaisut on tehtävä aina lapsen etu edellä. Suuri ei ole aina kaunista, vaan oppimisympäristön on oltava lapsen ja nuoren hyvinvointia ja oppimista tukeva. Niin suuremmissa kuin pienemmissä kouluissa on oltava mahdollisuus turvalliseen oppimisympäristöön, laadukkaaseen opetukseen ja riittävään tukeen. Opettajilla on oltava mahdollisuudet keskittyä opettamiseen ja kaikkien lasten tarpeiden riittävään huomioimiseen. Opetusryhmät eivät saa olla oppimisen työrauhan kannalta liian suuria.

Keskusta kannustaa kuntia erilaisiin lapsen edun mukaisiin kouluratkaisuihin. Erityisenä painopisteenä pitää olla hyvä opinpolun alku, joka luo pohjan kaikelle myöhemmälle oppimiselle ja koulutukselle. Käytännön ratkaisuna Keskusta haluaa edistää pienten lasten koulua. Esiopetuksesta ja perusopetuksen ensimmäisistä luokista muodostettaisiin yhtenäinen kokonaisuus. Eteenpäin siirryttäisiin joustavasti, kun perustaidot ovat riittävän hyvin hallussa. Perheiden ja lasten tuki sekä harrastusmahdollisuudet tuotaisiin osaksi kokonaisuutta.

208. Keskustan Helsingin piiri: Koulujen eriarvoistuminen pysäytettävä

Helsingin Keskusta on huolissaan koulujen välisestä eriarvoistumisesta Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriölle tehdyn selvityksen mukaan riskinä on peruskoulun eriarvoistuminen tavalla, jossa lasten perhetaustan vaikutus tulevaisuuden mahdollisuuksiin voimistuu entisestään.

Vaikka valtaosalla suomalaisista lapsista menee hyvin, liian monella lapsella ja nuorella on syvenevä vaikeuksia oppimisessa. Elämäntodellisuudet eriytyvät myös entistä enemmän perhetaustan ja myös asuinpaikan mukaan.

Perhetaustan merkitys on korostunut 2000-luvulla osaamiseen ja oppimiseen vaikuttavana tekijänä. Koulutuksen epätasa-arvo on erityisen syvää kaupunkiseutujen naapurustoissa, joissa on paljon köyhyyttä tai sosiaalisia ongelmia. Vaikeudet kotoa heijastuvat kouluihin, henkilökunnan työkuorma kasvaa ja lapset tarvitsisivat enemmän tukea koulunkäyntiin.

Koulujen eriarvoistuminen synnyttää kierteen, jossa eniten tukea saavat lapset saavat muita heikommat eväät elämäänsä.

Suomi on vielä tilanteessa, jossa kielteiseen kehitykseen on mahdollista puuttua. Helsingin Keskusta esittää, että Keskusta ottaa eduskunta-vaalitavoitteeksi koulujen eriarvoistumisen pysäyttämisen.

Tällä hetkellä isoista kaupungeista muun muassa Helsingissä maksetaan positiivisen erityiskohtelun rahoitusta kouluille ja päiväkodeille, joissa lapsilla on erityistä tuen tarvetta. Tuolla rahalla on jo tutkittu muutettu monen lapsen elämänpolkua. Lopputuloksena muun muassa entistä useampi nuori on jatkanut peruskoulusta toiselle asteelle. Tämän rahoituksen tasoa pitäisi kuitenkin huomattavasti lisätä. Myös valtio tarvitaan mukaan, jotta rahoituksesta tulee entistä laajempaa.

Olemme Suomessa tottuneet olemaan ylpeitä koulutusjärjestelmästämmä. Pidämme tärkeänä, että jokainen lapsi perhetaustasta ja asuinpaikasta riippumatta voi kouluttautua niin pitkälle kuin

oma mielenkiinto ja kyvyt riittävät. Nyt on varmistettava, että näin on myös jatkossa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan mielestä koulujen välisen eriarvoistumisen pysäyttäminen on nostettava tärkeimpien yhteiskunta- ja aluepoliittisten tavoitteiden joukkoon niin alueiden välillä kuin kaupunkien sisällä. Koulutuksen pitää olla aina postinumerosta ja vanhempien varallisuudesta riippumatonta.

Keskustan mielestä tärkeintä on laittaa koulutuksen perusta kuntoon. Hyvän koulutuksen keinoin voidaan vaikuttaa koko yhteiskunnan kehitykseen. Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen myötä kunnan tärkeimmäksi tehtäväksi nousee koulutus, mikä mahdollistaa aiempaa vahvemman keskittymisen lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen.

Perheiden kasvatustyön tukeminen ja perustaitojen opettaminen antavat lapsille ja nuorille parhaat eväät kohdata elämässä eteen tulevia haasteita. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämisessä tarvitaan kansallista näkemystä ja toimintaa, jotta koulutus säilyy laadukkaana ja kaikki pysyvät matkassa mukana. Yksittäiset hankkeet eivät riitä, vaan perusopetuksen uudistamiseksi on tehtävä määrätietoista ja pitkäjänteistä työtä.

Järjestelmän sisällä on tuettava erityisesti ongelmallisten alueiden kouluja ja koulujen sisällä tukea tarvitsevia oppilaita esimerkiksi positiivisen erityiskohtelun rahoituksen keinoin. Positiivisen erityiskohtelun rahoitusta on kehitettävä pitkäjänteisempään suuntaan. Lähikoulun on oltava aina paras koulu.

209. Keskustaopiskelijat: Kaikille aidosti maksutonta koulutusta

Keskustaopiskelijat vaatii, että tutkintokoulutuksen tulee olla Suomessa aidosti maksutonta.

Keskustaopiskelijat on huolissaan erityisesti korkeakoulutuksen maksuttomuudesta. Esimerkiksi merkittävästi lisääntynyt avoimen väylä tutkinto-

1 koulutukseen sekä EU- ja ETA-maiden ulkopuolisen
2 korkeakouluopiskelijoiden lukuvuosimaksut
3 vesittävät osaltaan tutkintokoulutuksen maksutto-
4 muuden Suomessa.

6 Koulutuksen maksuttomuus on hyvinvointiyhteis-
7 kunnalle itseisarvo ja merkittävä osa suomalaisen
8 koulutuksen menestystarinaa. Maksuttomuudella
9 on keskeinen rooli koulutuksen saavutettavuudes-
10 sa - koulutuksen tulee kuulua nyt ja tulevaisuudes-
11 sa kaikille erilaisista lähtökohdista huolimatta.

13 Keskustaopiskelijoiden mielestä koulutuksen
14 maksuttomuuden turvaaminen tarkoittaa osaltaan
15 myös sitä, että jokaisella ihmisellä tulee olla mah-
16 dollisuus suorittaa haluamansa määrä tutkintoja
17 maksuttomasti. Koulutuksen maksuttomuutta ei
18 tule tältäkään osin rajata.

20 Suomen tulee olla Keskustan vision 2030 mukai-
21 sesti "tasa-arvoisen koulutuksen kärkimaa". Kes-
22 kustaopiskelijat painottaakin, että Keskustan on
23 puolustettava koulutuksen maksuttomuutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

25 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

29 Keskustan mielestä hyvinvointiyhteiskunnan kes-
30 keisiä mittareita on, että jokaisella suomalaisella
31 on taustasta riippumatta aidot mahdollisuudet
32 kouluttautua niin pitkälle kuin omat rahkeet riit-
33 tävät. Tutkintoon johtavan koulutuksen on oltava
34 maksutonta jokaiselle suomalaiselle.

36 Suomalaista koulutusjärjestelmää voidaan pitää
37 kansainvälisesti vertailtuna ainutlaatuisena. Koulu-
38 tus perusopetuksesta korkeakoulutukseen on op-
39 pilaalle ja opiskelijalle maksutonta. Lisäksi toisen
40 ja korkea-asteen opiskelijoiden elinkustannuksia
41 tuetaan opintotukijärjestelmän kautta ja työvoi-
42 mapoliittista koulutusta erilaisten työttömyys- ja
43 sosiaalietuuksien kautta. Näitä mahdollisuuksia ei
44 pidä tulevaisuudessakaan rajata. Koulutus- ja osaa-
45 mistason nosto on tärkeimpiä kansallisia tavoittei-
46 tamme ikäluokkien pienentyessä.

48 Suomalaisen koulutuksen rahoituksen erityisen
49 vahva tunnuspiirre on julkisen rahoituksen merkit-
50 tävä osuus. Vuonna 2018 tehdyn arvion mukaan

valtio ja kunnat rahoittivat suomalaista koulutus-
järjestelmää vuosittain noin 15,5 miljardin euron
suuruusella panoksella. Vastaavasti muiden tahojen
osuus koulutuksen rahoituksesta on noin 1,9 miljard-
ia euroa: yritykset 1,01 miljardia euroa, säätiöt 262
miljoonaa euroa, työelämä- ja vakuutusyhtiöt 24
miljoonaa euroa ja oppijat itse 522 miljoonaa euroa.

Keskustan mielestä ei ole realistista, että esimerkik-
si oppijoiden itsensä tekemä reilu puolen miljardin
euron panostus koulutukseen siirrettäisiin koko-
naan julkisen sektorin vastuulle. Koulutuksen mak-
suttomuutta voidaan laajentaa mahdollisuuksien
mukaan asteittain. Tällä vaalikaudella esimerkiksi
toisen asteen koulutuksen oppimateriaaleista on
tehty maksuttomia.

Merkittävä osa opiskelijoiden itsensä rahoittamas-
ta koulutuksesta kohdistuu tällä hetkellä erilaisiin
aikuiskoulutuksen ja jatkuvan oppimisen muotoi-
hin. Osaamisvaatimusten kasvaessa aikuiskoulu-
tuksen tarve kasvaa tulevina vuosina entisestään.
Jokaisella suomalaisella on oltava taustasta riippu-
matta mahdollisuudet päivittää osaamistaan myös
työuran varrella. Jatkuvan oppimisen laajentami-
nen edellyttää valtionrahoituksen ohella kuitenkin
myös oppilaitosten ja korkeakoulujen, työnantajien
ja ihmisten itsensä yhteistä vastuunkantoa.

Osana koulutusjärjestelmäämme varhaiskasva-
tuksessa peritään asiakasmaksuja. Vuonna 2019
kuntien ja kuntayhtymien asiakasmaksuista ke-
räämä maksutuotto oli yhteensä noin 271 miljoonaa
euroa. Tämän jälkeen maksuja on alennettu
elokuusta 2021 lähtien yhteensä 70 miljoonalla
eurolla, minkä seurauksena maksut ovat pienentyneet
kaikissa tuloryhmissä ja maksuttomuuden piiriin on
tullut arviolta noin 20 000 uutta perhettä. Kuntatalouden
tilanne huomioon ottaen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen
poistaminen ei ole lähivuosina realismia, mutta määrätieto-
isia askelia maksujen alentamiseksi on mahdollisuuksien
mukaan syytä jatkaa. Maksuttomuuden edistäminen ei
saa kuitenkaan tapahtua varhaiskasvatuksen laadun
kustannuksella.

Vahvan ja vakaan julkisen rahoituksen rinnalla
suomalaisen koulutuksen kehittäminen ja kasvun
rakentaminen edellyttää rahoituslähteiden ja -
volyymien monipuolistamista ja kasvattamista

1 nykyiseen verrattuna. Yksityisen rahoituksen kas-
2 vattamisen ohella erityisesti kansainvälisiä mah-
3 dollisuuksia, kuten EU-rahoitusta pitää hyödyntää
4 nykyistä paremmin.

6 Myös koulutusviennissä piilee nykyistä suurem-
7 pia mahdollisuuksia. Koulutusmarkkina on yksi
8 nopeimmin globaalisti kasvavista aloista. Maa-
9 ilmanlaajuisesti tarkasteltuna koulutusviennin
10 kehityksen tärkeimpänä veturina on toiminut
11 tutkintoon johtavan koulutuksen myynti. Koulu-
12 tusvienti on mahdollistanut yliopistojen ja korkea-
13 koulujen toiminnan kasvun, mikä on edesauttanut
14 tutkimuksen ja koulutuksen laatuun panostamista
15 ennennäkemättömällä tavalla. Ilman panostuksia
16 koulutusvientiin suomalaiset korkeakoulut uh-
17 kaavat pudota tästä korkeakoulujen kovenevasta
18 kansainvälisestä kilpailusta.

20 Keskusta tukee Sipilän hallituksen korkeakoulujen
21 esityksestä tekemää päätöstä EU/ETA-alueen ul-
22 kopuolisille korkeakouluopiskelijoille asetetuista
23 lukukausimaksuista. Lukukausimaksujen käyt-
24 töönotto on liittynyt tavoitteeseen suomalaisen
25 korkeakoulutuksen kansainvälistymisestä. Lisäksi
26 tarkoituksena on ollut vahvistaa korkeakoulujen
27 tulovirtaa etenkin pitkällä aikavälillä. Suomalai-
28 sissa korkeakouluissa perittävät lukukausimaksut
29 ovat kansainvälisesti vertailtuna edelleen varsin
30 pieniä ja vähävaraisia opiskelijoita tuetaan korkea-
31 koulujen stipendijärjestelmällä. Ennen koronan
32 aiheuttamaa kansainvälisyyden liikkuvuuden
33 hiipumista lukukausimaksuista ehti muodostua
34 tärkeä tulonlähde etenkin ammattikorkeakouluille.
35 Yliopistoissa lukukausimaksujen tuotot ovat olleet
36 toistaiseksi vielä pienempiä. Eri korkeakoulujen
37 väliset erot ovat olleet myös merkittäviä. Luopu-
38 minen lukukausimaksuista luopuminen aiheuttaisi
39 välittömiä säästöjä korkeakoulujen perustoimin-
40 taan ja heikentäisi korkeakoulujen uuden rahoituk-
41 sen kasvun mahdollisuuksia.

210. Keskustaopiskelijat: Opintopsykologin palvelut tarjolle jokaiseen korkeakouluun

47 Keskustaopiskelijat vaatii, että jokaisessa korkea-
48 koulussa on toimittava opintopsykologi matalan
49 kynnyksen opintojen tukemiseen.

Perus- ja toisen asteen opiskelijoiden opiskelu-
huollon psykologi- ja kuraattoripalveluista sekä
siihen liittyvästä henkilömitoituksesta säädetään
oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Korkeakouluopis-
kelijoiden opintopsykologipalveluista ei sen sijaan
säädetä missään laissa.

Keskustaopiskelijoiden mielestä korkeakouluopiske-
lijoiden opintopsykologipalveluista sekä siihen liitty-
västä henkilöstömitoituksesta tulisi säätää laissa.

Helsingin yliopistossa on tutkittu opintopsykolo-
gin merkitystä opintojen edistymisessä kolmella
eri mittarilla: koettu opiskelukunto, opintojen
koettu sujuvuus ja koettu hyvinvointi. Jokaisella
näistä mittareista mitattuna opintopsykologityö
on ollut tuloksellista.

Keskustaopiskelijat kokee ongelmalliseksi, että
monesta korkeakoulusta puuttuu opintopsyko-
login palvelut täysin, vaikka niihin panostaminen
voisi tuoda korkeakouluille suoraa rahallista hyö-
tyä ajallaan valmistuneiden opiskelijoiden myötä.

Keskustaopiskelijat huomauttaa, että opiskelijo-
iden hyvinvointiin ja matalan kynnyksen tukeen
panostaminen korkeakouluissa on tällä hetkellä
kuluneiden vuosien kriisien myötä tärkeämpää
kuin koskaan. Tämän vuoksi Keskustaopiskelijat
vaatiikin, että opintopsykologin palveluita on olta-
va tarjolla huolimatta siitä, missä korkeakoulussa
opiskelija opintojaan suorittaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen, että
jokaisella korkeakouluopiskelijalla on oltava mah-
dollisuus saada tarvitsemiaan opiskelijahuollon
palveluita.

Opiskelijat ovat korkeakoulujen tärkein voimavara.
Opiskelijoiden hyvinvointiin panostaminen on
korkeakoulujen menetyksen välttämätön edel-
lytys. Kuten aloitteen esimerkki osoittaa, monet
korkeakoulut myös ymmärtävät opiskelijoidensa
hyvinvointia tukevien toimien merkityksen.

Yksi opintopsykologin palveluihin vaikuttava tekijä
on osaajien saatavuus. Erityisesti julkisen sektorin
tehtävissä on ollut viime vuosina merkittävää pu-

1 laa koulutetuista psykologeista. Tällä vaalikaudella
2 psykologikoulutuksen koulutusmääriä on lisätty
3 ja Oulun yliopistossa on käynnistynyt psykologi-
4 koulutus. Koulutusmäärien lisääminen helpottaa
5 tulevana vuosina psykologien rekrytoimista myös
6 korkeakouluihin ja opintopsykologian palveluihin.

7
8 Yleisesti opiskelijahuollon palvelujen kehittäminen
9 ovat nähtävä psykologien saatavuutta laajempaan
10 kysymyksenä. Esimerkiksi opiskelijoiden ohjauk-
11 sella, kuraattoripalveluilla ja matalan kynnyksen
12 terveydenhuollolla sekä ympäröivän yhteiskunnan
13 eri palveluilla on kaikilla tärkeä merkitys osana
14 palvelukokonaisuutta.

15
16 Keskustan johdolla on tehty merkittäviä päätöksiä
17 opiskelijoiden hyvinvoinnin ja palvelujen vahvis-
18 tamiseksi. Vuodesta 2021 lähtien myös ammatti-
19 korkeakouluopiskelijat ovat päässeet Ylioppilaiden
20 terveydenhoitosäätiön palvelujen piiriin. Lisäksi
21 vuosien 2020 ja 2021 aikana Suomen jokaisessa
22 korkeakoulussa on käynnistynyt opiskelijoiden
23 hyvinvointia tukevia paikallisia hankkeita. Keskus-
24 talainen tiede- ja kulttuuriministeri on myös kut-
25 sunut korkeakoulujen johtoa säännöllisesti koolle
26 opiskelijoiden hyvinvoinnin tiimoilta.

27
28 Aloitteessa kannetaan aiheellisesti huolta siitä,
29 toteutuvatko opiskelijahuollon palvelut yhdenver-
30 taisesti eri korkeakouluissa opiskelevien opiskeli-
31 joiden välillä. Tähän asti korkeakoulut ovat kehittä-
32 neet opiskelijoiden hyvinvointia ja opintojen suo-
33 rittamista tukevia palveluja oman toiminnallisen
34 autonomiansa piirissä. Merkittävänä kannustinte-
35 kijänä toimii yliopistojen ja ammattikorkeakoulu-
36 jen valtionrahoituksen yhtenä määrittymisperus-
37 teena oleva opiskelijapalautteen kerääminen, mikä
38 kannustaa korkeakouluja opiskelijälähtöiseen
39 toimintaan ja myös opiskelijahyvinvointinäkökul-
40 man huomioimiseen.

41
42 Puoluekokous esittää, että opiskelijoiden hyvin-
43 voinnin vahvistamiseksi opetus- ja kulttuuriminis-
44 teriössä laadittaisiin yhdessä korkeakoulujen kans-
45 sa toimintasuunnitelma opiskelijahuollon palvelu-
46 jen riittävän laajasta ja laadukkaasta toteutuksesta
47 Suomen kaikissa korkeakouluissa. Osana selvitystä
48 tarkasteltaisiin, edellyttääkö hyvinvointipalvelujen
49 vahvistaminen lakisääteistä etenemistapaa.

50

211. Kuopion Keskustaseura: Koulutus ja nuorten sijoittuminen alueille

Aloite tähtää alueella tapahtuvan koulutuksen
ja tukitoimien suuntaamiseksi niin, että nuoret
myös sijoittuvat alueelle. Tavoitteena on, että
18–34-vuotiaiden tulo- ja lähtömuutto saadaan
positiiviseksi Itä-Suomen maakuntien osalta, jol-
loin alueen väestön ikärakenne on mahdollista
nuorentaa kestäväällä tavalla pitkällä aikavälillä.

Itä-Suomi on ollut Suomessa synnyttäjä, kasvatta-
ja, peruskouluttaja ja viime vuosikymmeninä myös
ammatteihin kasvattaja. Itä-Suomi on ollut ja on
edelleenkin väestön nettoviejä. Väestö vanhenee
ja samalla täällä kasvatettuja ja koulutettuja nuoria
lähtee pois. Suurin "viettelijä" on pääkaupunkiseu-
tu, joka vetää houkutuksillaan parasta nuorisoa.
Usein pois lähtevällä nuoren eväänä on oltava
rahaa kalliin asumisen tueksi. Itä-Suomesta on vir-
rannut pois takaisin palaamatta suuri määrä oman
alueen tärkeimpiä menestymisen ja kehittymisen
edellytyksiä. Meillä on koulutusta kaikilla tasoilla
esikoulusta yliopistoon. Tulijoita ja lähtijöitä on
opiskelijoiden joukossa. Vaihtoa on hyvä olla, mut-
ta tappiolle jääminen ei ole hyvä. Alueella tapah-
tuva valtakunnallinen erikoiskoulutus työllistää
kouluttajia, mutta ilman työpaikkoja se vie kou-
lutetut nuoret suureksi osaksi pois alueelta. Tämä
on johtanut Itä-Suomen väestön vähenemiseen,
ikäntymiseen ja aluetuen varassa elämiseen.
Tunnelma on kuin Itä-Suomi oltaisiin valtion tahol-
ta luovuttamassa sotatoimialueeksi. Tätä korostaa
vielä nykyinen maailman tilanne.

Tavoite on, että Itä-Suomen maakunnat menes-
tyvät siinä, missä muukin Suomi. Aluetuet on
ohjattava nuorten kouluttautumiseen työuransa
tekemiseen kotiseudulla. Tällä tavoin Itä-Suomi
kehittyy myös tulevaisuudessa tasavertaisesti mui-
den alueiden kanssa. Koulutusketju ja sen nykytila
on tarkasteltava kokonaisuudessaan. Mitä täällä
on, mitä täältä puuttuu? Millä koulutuskokonai-
suudella ja toimenpiteillä saadaan syntymään työ-
paikkoja joihin nuoret voivat ja haluavat sijoittua,
saada heidät viihtymään, perheellistymään sekä
jaksamaan pitkän työuran? Mallia voidaan hakea
läheltä ja kaukaa, nykytilanteista ja lähihistoriasta.
Kuitenkin on muistettava, että ollaan kehittämässä

1 tätä aluetta nyt kestäväällä tavalla nuorten tulevai-
2 suuteen tähdäten.

3
4 Teollisten työpaikkojen luominen jalostusarvol-
5 taan korkeatasoisten tuotteiden vientiin tähdäten
6 on ollut aina perusta menestyvillä alueilla. Yliopis-
7 totason jatkokoulutus ja tutkimus tuovat mahdol-
8 lisuuden kommunikoida maailman kanssa, hakea
9 uutta tietoa sieltä, missä ollaan teknologioissa
10 kärjessä ja soveltaa sitä alueella tapahtuvaan tuo-
11 tekehitykseen ja yritystoimintaan. Tämä strategia
12 on toiminut Suomessa mm. pääkaupunkiseudulla,
13 Oulussa ja Tampereella. DI-koulutus ja valtion
14 teknologian tutkimuslaitoksen yksiköt ovat olleet
15 keskeisessä asemassa menestyksen takana. Se
16 toimii myös Itä-Suomessa, kun siihen panostetaan.
17 Koulutus ja soveltava tutkimus ovat avain alueen
18 osaamistason nostamiseksi.

19
20 Kestävän koulutusrakenteen ja kehittämistukira-
21 kenteen luominen on poliittisen yhteistyökyvyn
22 tulos. Kansallinen keskittäminen tärkeimpien
23 osaamisalojen osalta on ollut tuhoisaa heikompien
24 alueiden menestymiselle.

25
26 Ilmastonmuutos ja sen torjunta muuttaa nykyistä
27 elinkeinorakennetta. Iso osa maaseutuyrittäjistä
28 joutuu sopeutumaan muutokseen. Se osaaminen
29 ja kokemus, joka heillä on nyt, on voitava kanavo-
30 da uusiin kohteisiin niin, että entinen osaaminen
31 voidaan käyttää heidän edukseen. Ponsen esi-
32 merkki on tässä hyvä: hevosmiehestä metsätöistä
33 pörssiyhtiön luojaksi raskaan tien kautta. Siinä on
34 kyseessä persoona, jolla on visio, vahva tahto to-
35 teuttaa se ja kyky kommunikoida osaajien kanssa.
36 Voidaanko esimerkiksi luopuvien turveyrittäjien
37 tietä tasoittaa niin, että heidän monipuolinen
38 kokemuksensa konetekniikasta voidaan soveltaa
39 uusien tuotannollisten yritysten menestykseksi
40 alueella?

Puoluehallituksen vastausesitys:

41
42 Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyihin peri-
43 aatteisiin, joiden mukaan koulutuspolitiikan kei-
44 noin voidaan tukea koko Suomen ja eri alueiden
45 kehitystä. Jokaisella Suomen alueella on mahdol-
46 lisuusia menestyä, mutta se edellyttää määrätie-
47 toisia kehitystä tukevia toimia. Tällä hetkellä on
48
49
50

erityisen tärkeää vastata alueiden kasvun esteenä toimivaan voimakkaaseen osaajapulaan.

Teknologian kehityksen ja työelämän vaatimusten kasvun myötä ammatillisen osaamisen rinnalla korostuu tulevaisuudessa erityisesti korkeakoulutuksen merkitys. Keskustalaisten tiede- ja kulttuuriministerien johdolla tällä vaalikaudella on lisätty yli 10 000 korkeakoulujen aloituspaikkaa eri puolille Suomea. Lisäksi korkeakouluille on annettu uusia koulutusvastuita, joista merkittävä osa kohdistuu Itä-Suomeen. Itä-Suomen yliopistossa on käynnistymässä diplomi-insinöörien ja puheterapeuttien, Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa yhteiskuntatieteilijöiden, Karelia-ammattikorkeakoulussa tieto- ja viestintätekniikan insinöörien, toimintaterapeuttien ja vanhustyön geronomien, Savonia-ammattikorkeakoulussa tietojenkäsittelyn tradenomien ja tuotantotalouden insinöörien sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Savonlinnan kampuksella turvallisuusalan ja liikunnan koulutukset.

Uudet koulutusohjelmat tuovat Itä-Suomen alueelle uusia korkeakoulutettuja osaajia, uutta tutkimusta sekä yhteistyömahdollisuuksia yritysten ja työnantajien kanssa. Korkeakoulujen ja alueen yritysten välisen yhteistyön tiivistyminen on välttämätön edellytys sille, että alueella opiskelevat nuoret työllistyvät entistä vahvemmin opiskeluseudulle. Tutkimus- kehitys- ja innovaatiopolitiikassa on kehitettävä edelleen rahoitusmalleja, jotka kannustavat korkeakouluja ja yrityksiä tiiviimpään kumppanuuteen. Erityisen tärkeää on saada pienet ja keskiuuret yritykset tiiviimmin osaksi kansallista TKI-järjestelmäämme.

Alueellisen koulutuksen vahvistamisen rinnalla tarvitaan myös toimia, jotka kannustavat korkeakoulutettuja osaajia työskentelemään harvaan asutuilla alueilla. Keskusta kannattaa alueellisen opintolainahyvityksen mallia, jossa harvaan asutulle seudulle muuttava korkeakoulutettu osaaja saisi tuntuvan hyvityksen nostamastaan opintolainasta. Keskustalaisen tiede- ja kulttuuriministerin johdolla valmistellaan parhaillaan alueelliseen opintolainahyvitykseen liittyvää kokeilua.

212. Kainuun Keskustanuoret: Koulutuspaikoissa on huomioitava maakuntien erityispiirteet

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että alueille suunnatuissa koulutuspaikoissa otettaisiin huomioon myös alueelliset erityispiirteet. Maakuntien erityispiirteet tuovat raamit rakentaa kestävä sivistystä. Alueelliset erityispiirteet huomioon ottavat opinnot houkuttelevat maakuntaan niin opiskelamaan kuin työelämän piiriinkin.

On kestäväntöntä, että tulevaisuuden osaajat kaikkain maakunnasta juuri ennen työllistymismahdollisuuksia. Alueellinen saavutettavuus vaikuttaa nuorten koulutusvalintoihin ja jopa tutkinnon suorittamistodennäköisyyteen. Tietyillä aloilla, ja alueilla on havaittavissa myös valtavaa tarvetta osaajista.

Erityispiirteissä pitää ottaa huomioon esimerkiksi maakuntien metsä- tai kaivannaisteollisuuden mahdollisuudet, joiden perusteella tulisi sijoittaa sopivia koulutusmahdollisuuksia alueille. Osaajat ja työpaikat kohdentuisivat toivotunlaisesti, kun erilaisten alojen koulutus- ja työpaikat olisivat saavutettavissa lähialueilla.

Maakuntien erityispiirteiden huomiointi koulutuspaikoissa edistäisi työvoiman saatavuutta alueellisesti, ja tukisi ajatusta koko Suomen asuttamisesta sekä elinvoimasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Koulutuspaikoista päätettäessä on huomioitava aina valtakunnalliset ja alueelliset koulutus- ja osaamistarpeet. Tällä hetkellä valtioneuvoston tekemät koulutusvastuu-, tutkintotavoite-, aloituspaikkapäätökset perustuvat koulutuksenjärjestäjien ja korkeakoulujen tekemiin esityksiin. Valmistelu ja päätöksentekoa ohjaa Opetushallituksen ja Osaamisen ennakointifoorumin alla tehtävä pitkän aikavälin työllisyysennusteisiin perustuva osaamisen ja koulutuksen valtakunnallinen ennakointityö.

Osaamis- ja koulutustarpeiden ennakoinnin kehittämiseksi Keskusta kannattaa seutukaupunkien

koulutus- ja osaamistarpeita tarkastelleen selvityshenkilö, kansanedustaja Hanna Kososen esitystä alueellisen ja yritysten arjessa kiinni olevan ennakointityömallin luomisesta. Lyhyen ja keskipitkän aikavälin paikallinen ennakointityö täydentäisi valtakunnallista ennakointia.

Lisäksi Keskusta pitää perusteltuna, että nykyistä koulutusvastuunmallia uudistetaan tavalla, joka mahdollistaa korkeakouluille nykyistä nopeamman reagoinnin eri aloilla ja alueilla nopeasti muuttuviin koulutustarpeisiin. Nuorten koulutuksen rinnalla on tärkeää panostaa jatkuvaan oppimiseen, mikä mahdollistaa aikuisväestölle oman osaamisen päivittämisen läpi työuran.

Valtakunnallisten toimien rinnalla koulutuksen ja alueiden tarpeiden kohtaamista tukee alueen yritysten, korkeakoulujen ja muiden alueen keskeisten toimijoiden välinen tiiviimpi yhteistyö. Alueilla on luotava foorumeita, jossa edellä mainitut toimijat käyvät säännöllisesti läpi alueen osaamis- ja koulutustarjonnan tarpeita sekä harjoittelu- ja työllistymismahdollisuuksia.

213. Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Aloituspaikkamäärien nosto suhteessa eri alojen työllisyysmahdollisuuksiin ja tieteentekoon

Viime vuosina Suomen hallituksen pyrkimyksenä on ollut kohottaa suomalaisten koulutusastetta hyvin kunnianhimoisesti, minkä johdosta korkeakoulujen aloituspaikkoja on monilla aloilla huomattavastikin lisätty. Vaikka tämä on positiivinen suunta, on syytä kiinnittää huomiota eri alojen työllistymisnäkyymiin. Ei ole pienintäkään järkeä kouluttaa ihmisiä enempää aloille, joissa on jo valmiiksi niukasti työllistymismahdollisuuksia, ellei itse työpaikkoja pyritä moninaisin toimin lisäämään.

Aloituspaikkamäärien kasvattamista ei pitäisi nähdä ainoana keinona parantaa suomalaisten osaamisen kohottamista. Pätevin osaaminen ja taidot eivät tule vain muodollisesti korkeakoulutettujen ihmisten määrän lisäämisellä. Kansalaisten oppineisuuden ja osaamisen kasvattamisen sekä moniammatillisuuden pitäisi olla tärkein päämäärä, ja sitä kautta pyrkiä eroon tutkintopainotteisuudesta, jota lisäaloituspaikat oikeastaan korostavat.

Yliopistoissa määrärahojen ohjaaminen liukuhihnamaisterien valmistamiseen vie pohjaa itse tiede- ja tekniikan edistämisläpän, kun monessa yliopistossa resurssit eivät repeä kumpaankin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen esitettyyn periaatteeseen, jonka mukaan koulutustason noston ja aloituspaikkalisäysten on edistettävä työllisyyskehitystä.

Erilaisten kansainvälisten ja kansallisten arvioiden mukaan työelämän osaamis- ja koulutusvaatimukset kasvavat tulevina vuosina merkittävä tavalla. Tällä hetkellä syntyvissä täysin uusissa työpaikoissa jopa 80 prosentissa tarvitaan korkeakoulutuksen tuottamaa osaamista. Korkean osaamisen työpaikat luovat edellytyksiä myös ammatillista osaamista vaativien työtehtävien synnylle.

Keskusta on sitoutunut parlamentaarisesti asetettuun tavoitteeseen, jonka mukaan jokainen nuori suorittaisi vähintään toisen asteen tutkinnon ja puolet ikäluokasta korkeakoulututkinnon vuoteen 2030 mennessä.

Koulutustason nosto on tärkeimpiä keinoja vahvistaa työllisyyttä ja luoda edellytyksiä uusien työpaikkojen synnylle. Koulutuksen puute on tutkimusten mukaan yksi merkittävimmistä pitkäaikaistyöttömyyden riskitekijöistä. Vastaavasti erityisesti korkeakoulutus parantaa työllistymismahdollisuuksia merkittävä tavalla.

Aloitteessa kiinnitetään tärkeällä tavalla huolta siihen, että aloituspaikkalisäysten yhteydessä on tarkasteltava eri alojen työllisyysnäkyymiä. Valtakunnallisten koulutusvastuu-, tutkintotavoite- ja aloituspaikkapäätösten valmistelu perustuu jo tällä hetkellä kansalliseen ennakointityöhön. Opetushallituksen alaisen Koulutuksen ennakointifoorumin työhön osallistuu laajasti yhteiskunnan eri sektorien keskeisiä sidosryhmiä. Keskustan mielestä koulutuksen ennakointityötä pitää kehittää suuntaan, jossa valtakunnallista pitkän aikavälin ennakointityötä täydentäisi alueellinen keskipitkän ja lyhyen aikavälin ennakointi.

Varsinaiset koulutusvastuu- ja aloituspaikkapäätökset perustuvat tällä hetkellä korkeakoulujen tekemiin esityksiin. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoitusmalleissa on yhtenä kriteerinä valmistuneiden työllistyminen ja työllistymisen laatu, mikä toimii korkeakouluille tärkeänä kannusteena huomioida työllistymisen näkökulma osana koulutustaan.

Aloite nostaa tärkeällä tavalla esille sen, ettei koulutus- ja osaamistason nosto saa tarkoittaa vain nuoriin ja nuoriin aikuisiin kohdistuvia toimia. Työelämän osaamisvaatimusten kasvu edellyttää, että myös työikäisellä väestöllä on oltava mahdollisuus nostaa osaamis- ja koulutustasoon läpi työuransa. Elämänmittaisen ja jatkuvan oppimisen periaatteet onkin tuotava kiinteäksi osaksi suomalaista koulutusjärjestelmää.

Koulutuksen laajentaminen edellyttää korkeakoulujen toiminnan riittävää resursointia. Uudet aloituspaikat eivät saa johtaa tutkimustoiminnan laadun heikkenemiseen. Valtiovallan toimin on varmistettava koulutuksen ja tutkimuksen riittävä julkinen rahoitus sekä tuettava korkeakoulujen muun rahoituksen monipuolistumista.

214. Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Työelämäkoulutuksen kehittäminen

Nykyaikana ovat työelämän osaamisen vaatimukset kasvaneet jatkuvien osaamistarpeiden kasvun myötä. Yhteiskunnan tulee osallistua ja avustaa osaltaan työelämäikäisen koulutuksen mahdollistamiseksi. Tärkeä osa-alue on koulutusmahdollisuuksien antaminen ihmisille ja yrityksille.

Panostusta ja kehittämistä koulutuksessa tarvitaan oppimisolustoihin ammattikoulutuksessa ja korkeakoulutuksessa. Tämä on yhteistyötä yritysten, opinahjojen ja muiden osapuolten kanssa. Koulutuskäytäntöjen kehittämisessä tarvitaan kaikkien osapuolten yhteistyötä. Tutkintopohjaiseen koulutukseen verrattuna työelämäikäinen opiskelu on lyhytjaksoista ja tämä tuo haasteita. Näihin koulutushaasteisiin Keskustan tulee panostaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

1 Oppimisesta ja koulutuksesta on tehtävä jatkuvaa
2 ja rajatonta. Elinikäisen ja jatkuvan oppimisen pe-
3 riaatteen on tuotava kiinteäksi osaksi suomalaista
4 koulutusjärjestelmää.

5
6 Keskusta tunnistaa kaksi aloitteessa esiin tuotua
7 keskeistä muutostrendiä. Ensinnäkin työelämän
8 osaamis- ja koulutusvaatimukset kasvavat tekno-
9 logisen kehityksen myötä. Yleisen koulutustason
10 noston rinnalla tarvitaan yhä enemmän mahdolli-
11 suuksia päivittää osaamistaan läpi työuran.

12
13 Toiseksi oppimista tapahtuu entistä enemmän
14 virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella – esi-
15 merkiksi työpaikoilla, kotona ja harrastuksissa.
16 Älylaitteiden myötä lähes kaikki maailman tieto
17 on jatkuvasti saatavillamme. Kansainvälisten arvi-
18 oiden mukaan koulutusjärjestelmän ulkopuolella
19 tapahtuvan oppimisen osuus on jopa 70 prosent-
20 tia. Tähän kehityskulkuun vastaaminen edellyttää,
21 että koulutuksen ja ympäröivän yhteiskunnan
22 vuorovaikutusta on lisättävä. Koulutusta on tuo-
23 tava entistä enemmän työpaikoille ja ihmisten
24 muuhun arkeen.

25
26 Keskustan mielestä jatkuvan oppimisen kehittä-
27 misessä on otettava lähitulevaisuudessa kolme
28 keskeistä askelta. Ensinnäkin eri koulutusasteiden
29 koulutustarjontaa on monipuolistettava työikäisen
30 väestön tarpeita vastaavaksi. Toiseksi tarvitaan
31 erilaisia työntekoa ja koulutusta yhdistäviä opis-
32 kelumalleja. Yhtenä konkreettisena toimenä on
33 kokeiltava esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen
34 laajentamista korkeakouluopintoihin.

35
36 Kolmanneksi yhteiskunnan tuki- ja ohjausjär-
37 jestelmän on tunnistettava nykyistä paremmin
38 koulutuksessa aliedustettujen ryhmien koulutus-
39 tarpeet. Tällaisia ovat esimerkiksi yrittäjät tai heikot
40 perustaidot omaava aikuisväestö. Näiden ryhmien
41 tasavertaisiin koulutusmahdollisuuksiin pitää kiin-
42 nittää jatkossa erityistä huomiota.

43
44 Jatkuvan oppimisen kehittämisen suurin pul-
45 lonkaula on tällä hetkellä rahoitukseen liittyvät
46 haasteet. Keskustan mielestä jatkuvan oppimisen
47 kehittäminen edellyttää, että sekä valtio ja kunnat,
48 koulutuksen järjestäjät, työnantajat että ihmiset
49 itse kantavat vastuuta yhdessä. Järjestelmän on
50 toimittava tavalla, joka mahdollistaa koulutuksen

ja itsensä kehittämisen jokaiselle ihmiselle taustaan tai lähtökohtiin katsomatta.

215. Pohjois-Savon Keskustanaiset: Vanhus- ja vammaispalveluyksiköihin tekeviä käsiä

Hoiva-avustaja voi työskennellä avustavissa tehtävissä vaikkapa vanhuksille tai vammaisille tarkoitetuissa asumispalveluissa kuten palvelukodissa tai tehostetun palveluasumisen yksikössä.

Hoiva-avustajan työtehtävät liittyvät asiakkaiden perustarpeista huolehtimiseen. Lisäksi hoiva-avustaja voi osallistua yksiköiden avustaviin ruoka- tai pyykinhuollon tai puhtaanapidon tehtäviin. Hän ei voi osallistua lääkehoitoon eikä vastata yksin työvuorosta, joten lähihoitajan tai sairaanhoitajan koulutusta ei tarvita.

Pohjois-Savon Keskustanaiset esittää, että hoiva-avustajakoulutuksesta tehdään tutkintoon johtava koulutus. Koulutus antaisi valmiuksia hakeutua jatkokoulutukseen mm. lähihoitajan tutkintoon.

Hoiva-avustajakoulutukseen hakeutumisen kynnys voisi olla matalampi mm. puutteellisella kielitaidolla hoiva-alan koulutukseen hakeutuville maahanmuuttajille. Hoiva-avustajan tehtävissä, hoitotyön ammattilaisten rinnalla, kielitaito vahvistuisi ja antaisi mahdollisuuden jatkaa opintoja vaikkapa oppisopimuksella.

Lähihoitajien ja sairaanhoitajien työpanosta voitaisiin kohdeta koulutustaan vastaaviin tehtäviin, kun avustavia tehtäviä suorittamassa olisi hoiva-avustajia, joiden osaamista olisi asianmukaisen koulutuksen avulla vahvistettu.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn periaatteeseen, että sosiaali- ja terveysalan osaajapulaa voidaan helpottaa hyödyntämällä entistä enemmän hoiva-avustajien osaamista. Hoiva-avustajien avulla myös lähihoitajien ja sairaanhoitajien osaaminen saataisiin kohdistumaan paremmin heidän koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen yhtenä lähtökoh-

1 tana on oltava moniammatillisen työskentelyn
2 kehittäminen.

3
4 Hoiva-avustajan tehtävä on vielä varsin uusi suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Hoiva-avustajia on koulutettu vasta noin kymmenen vuoden ajan. Työelämässä toimii tällä hetkellä 8 vajaa 2000 alan ammattilaisia. Keskustan mielestä 9 kokemukset hoiva-avustajista on olleet myönteisiä. Koulutusta on tarpeen vakiinnuttaa ja osaajien 10 määrää lisätä.

11
12 Tällä hetkellä hoiva-avustajaksi voi kouluttautua 13 osana sosiaali- ja terveysalan ammatillista perustutkintoa suorittamalla 60 osaamispisteen laajuisen tutkinnonosan. Ammatillisen koulutuksen 15 reformin myötä ammatillisen koulutuksen tutkintojen määrä on vähentynyt aiemmasta reilusta 16 350 eri tutkintonimikkeestä yli puolella. Keskustan 17 mielestä yksityiskohtaisempiin tutkintoihin ei ole 18 perusteltua palata, mutta tutkintojen sisällä pitää 19 olla mahdollisuus erikoistua. Tämä koskee myös 20 hoiva-avustajien koulutusta.

21
22 Monet ammatillisen koulutuksen järjestäjät järjestävät jo tällä hetkellä hoiva-avustajan ammattiin 23 tähtäävää koulutusta räätälöidyille kohderyhmille, 24 kuten työttömille ja maahanmuuttajille. Näitä 25 räätälöityjä ja työelämälähtöisiä koulutuksia on 26 tärkeää lisätä ammatillisen peruskoulutuksen 27 kehittämisen rinnalla.

28
29 Hoiva-avustajien saatavuuteen liittyvät haasteet 30 liittyvät laajemmin sosiaali- ja terveysalan vetovoimaongelmiin. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen 31 kehittämiseksi ja alan vetovoiman vahvistamiseksi 32 keskustalaisen tiede- ja kulttuuriministerin johdolla 33 on asetettu opetus- ja kulttuuriministeriön sekä 34 sosiaali- ja terveysministeriön yhteinen hanke 35 välille 10.5.2021 – 28.2.2023. Tämän työskentelyn 36 yhteydessä käydään läpi myös sosiaali- ja terveydenhuollon eri ammattiryhmien, kuten myös hoiva-avustajien koulutukseen liittyviä kehittämistarpeita.

216. Keskustan Kymenlaakson piiri: Yliopistokeskus jokaiseen maakuntaan

Osaavan työvoiman tarve korostuu ja kasvaa joka puolella Suomea. Tutkimus, kehitys ja innovaatiopolitiikan rahoitus keskittyy yliopistopaikkakunnin-

le. Kuluvan EU:n rakenne- ja rahastokauden aikana työ- ja elinkeinoministeriö on tehnyt ekosysteemisopimukset yliopisto- ja yliopistokeskuskaupunkien kanssa.

Monet politiikkatoimet keskittyvät yliopistopaikkakunnille ja maakuntiin, jossa on yliopisto. Tämä tarkoittaa, että myös rahoitukset seuraavat näille paikkakunnille. Muutoinkin yliopistokeskusten ympärille muodostuu yleensä näiden tuottamaa osaamista hyödyntävää yritystoimintaa, joka luo hyvinvointia ja kasvua alueelle.

Suomessa on kaksi maakuntaa, jossa ei ole yliopistoa tai yliopistokeskusta, Kymenlaakso ja Kanta-Häme. Kymenlaakson Keskusta edellyttää, että Keskusta asettaa tavoitteeksi saada yliopistokeskus jokaiseen maakuntaan. Tasa-arvoinen aluepolitiikka tarkoittaa myös tasa-arvoista koulutuspolitiikkaa joka puolella maata.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen. Keskusta tukee korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laajentamisesta yhteistyössä korkeakoulujen kanssa, myös Kymenlaaksossa ja Kanta-Hämeessä.

Keskustan tavoitteena on mahdollisuuksien tasavarvon rakentaminen nuorille, osaajien kouluttaminen Suomen eri alueiden tarpeisiin, Suomen koulutustason nosto sekä tasapainoinen aluekehitys. Näistä syistä Keskustan johdolla on Suomeen rakennettu laaja ja laadukas korkeakouluverkko.

Korkeakoulujen kanssa yhteistyössä myös koulutusvastuita on laajennettu tällä hallituskaudella runsaasti eri alueilla. Nykyiset kuusi yliopistokeskusta ovat tärkeä ja kehittyvä osa korkeakouluverkkoamme. Keskusta tukee yliopistojen uusia hankkeita yliopistokeskuksiksi alueilla, joilla tällä hetkellä ei ole yliopistoa tai yliopistokeskusta.

217. Lapin Keskustanuoret: Kuntien ja kaupunkien tarjottava korkeakouluopiskelijaille harjoittelupaikkoja

Korkeakouluopiskelijoiden siirtyessä päätoimisesta opiskelusta työelämään, tutkinnon lisäksi keskeistä on työkokemus. Lapin Keskustanuoret ehdottaa,

1 että kuntien ja kaupunkien on tarjottava korkea-
2 kouluopiskelijaille harjoittelupaikkoja.
3
4 Etenkin sellaisten paikkakuntien, missä sijaitsee
5 korkeakoulu, olisi erittäin tärkeää aktivoitua tarjo-
6 amaan opiskelijaille harjoittelupaikkoja. Harjoitte-
7 lupaikat tulevat kunnille halvaksi ja ne sitouttavat
8 opiskelijaa paikkakunnalle. Opiskelija kerryttää
9 arvokasta työkokemusta harjoittelun aikana, mikä
10 helpottaa työllistymistä opintojen jälkeen. Harjoit-
11 telupaikkojen merkitys opiskelijalle on keskeinen,
12 sillä läheskään kaikille opiskelijalle ei ole opiskelu-
13 aikana tarjolla oman alan töitä.

14
15 Harjoittelupaikkojen tarjoamisesta hyötyvät niin
16 opiskelijat kuin kunnat ja kaupungitkin. Lapin
17 Keskustanuoret vaatii, että kunnat ja kaupungit
18 tarjoavat harjoittelupaikkoja korkeakouluopiskeli-
19 joille aktiivisesti paikkakunnan mahdollisuuksien
20 ja resurssien mukaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

21
22 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

23
24 Viisaat kunnat osaavat miettiä ratkaisuja, jotka
25 sitouttavat osaavaa työvoimaa omalle alueelle.
26 Korkeakouluopintojen aikaisella työkokemuksella
27 ja harjoittelulla on tärkeä merkitys myöhemmälle
28 työllistymiselle.

29
30 Kunnallisten ja julkisen sektorin työpaikkojen
31 ohella tarvitaan lisää myös yksityisen sektorin
32 harjoittelupaikkoja. Kaikilla Suomen alueilla on
33 luotava foorumeita, joissa alueen korkeakoulut ja
34 oppilaitokset, yritykset, julkinen sektori ja muut
35 keskeiset toimijat käsittelevät yhdessä alueellisia
36 koulutustarpeita ja osaajien sitouttamista alueelle
37 esimerkiksi harjoittelujen avulla.

38
39 Tällä hetkellä korkeakoulujen harjoittelupaikoista
40 noin 37 prosenttia sijoittuu julkiselle sektorille.
41 Kunnallisten harjoittelupaikkojen osuus on merkit-
42 tävin luonnollisesti niillä aloilla, joilla työllistytään
43 yleisemminkin kunta-alan tehtäviin. Merkittävän
44 kunnissa suoritettavien korkeakouluharjoittelujen
45 osuus on erityisesti sote-alalla.

46
47 Puoluekokous pitää ylipäätään tärkeänä, että
48 jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus korkeakou-

luopintojen aikaiseen harjoitteluun tai harjoitteluihin. Pula harjoittelupaikoista ei saa viivästyttää tai keskeyttää opintoja.

218. Etelä-Savon Keskustanaisten piiri: Opiskelijoiden työharjoittelusta johtuvien kulujen korvaaminen

Opiskelijoiden elämä on taloudellisesti niukkaa aikaa, mikäli ei pysty opintoihin syventymisen johdosta käymään töissä. Ammattikorkeakouluissa opiskeleville ei kaikissa opinnoissa makseta palkkaa harjoitteluaikalta. Yksi esimerkki koulutusala on sosiaali- ja terveydenhuollon opinnot.

Monesti opintojen suorittamiseen kuuluu pakollinen työharjoittelu, useampaan otteeseenkin. Opiskelija on usein vuokrannut asunnon opiskelijapaikkakunnaltaan. Työharjoittelupaikat voivat olla ympäri Suomea, mikäli opiskelupaikkakunnalta ei sitä löydy. Matkakulut omalla autolla tai julkisilla kulkuneuvoilla päivittäin tai toisen asunnon vuokraaminen työharjoittelupaikkakunnalta aiheuttaa suurta taloudellista rasitusta opiskelijalle ja voi myös viivästyttää siten valmistumista.

Etelä-Savon Keskustanaiset esittävät, että opiskelijoiden palkattomasta työharjoittelusta johtuviin matka- tai asumiskuluihin suunnattaisiin tukea, mikäli työharjoittelu kohdentuu toiselle paikkakunnalle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteessa kiinnitetään tärkeällä tavalla huolta korkeakouluopiskelijoiden harjoitusmahdollisuuksiin. Tällä hetkellä palkattomat harjoittelut ovat mahdollisia vain tilanteissa, jossa kysymys on työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta, eikä opiskelija vielä tee kertyneellä osaamisellaan työntantajalleen tuottavaa työtä.

Tämän kaltaista työpaikoilla tapahtuvaa oppimista tuetaan opintososiaalisten etuuksien, kuten opintotukijärjestelmän kautta. Puoluekokous ei pidä perusteltuna, että maksuttomia harjoitteluja koskeviin tilanteisiin luotaisiin uutta tukimuotoa. Palkallisessa harjoittelussa harjoittelija voi vähen-

1 tää työmatkojen kustannukset verotuksessaan
2 tulonhankkimiskuluina.

3
4 Keskusta pitää välttämättömänä, että jokainen
5 opiskelija voi suorittaa harjoittelun ilman siitä
6 hänelle aiheutuvia lisäkustannuksia. Tämä edellyt-
7 tää korkeakouluopiskelijakuntien riittävää harjoittelu-
8 paikkatarjontaa. Mikäli harjoittelupaikkakunnalle
9 siirtyminen on aiheuttaa opiskelijalle lisäkustan-
10 nuksia, olisi työnantajan hyvä korvata tästä aiheu-
11 tuvat kulut.

12
13 Keskustan johdolla Marinin hallitus on poistamas-
14 sa ammattikorkeakouluille sote-alan harjoittelu-
15 paikoista aiheutuvat maksut. Maksujen poistami-
16 nen lisää ammattikorkeakoulujen käytössä olevia
17 resursseja noin kahdeksalla miljoonalla eurolla,
18 minkä myötä korkeakouluilla on entistä paremmat
19 mahdollisuudet kehittää opiskelijoidensa harjoit-
20 telumahdollisuuksia.

219. Suomen Keskustanaiset: Puhe- ja toimintaterapeuttien opiskelijapaikkoja lisättävä

21
22 Puhe- ja toimintaterapeutit ovat tärkeitä varhais-
23 kasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyökump-
24 paneita. Varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa
25 ollaan huolissaan lapsille suunnattujen terapiapal-
26 veluiden riittävydestä ja oikea-aikaisesta saata-
27 vuudesta. Sekä puhe- että toimintaterapeuttien
28 virkoihin ei ole riittävästi saatavilla pätevää henki-
29 lökuntaa.

30
31 Puheeseen ja kielelliseen kehitykseen liittyvät
32 pulmat havaitaan jo varhaisessa vaiheessa. Puut-
33 teellisten kielellisten taitojen vuoksi lapsi saattaa
34 jäädä syrjään sosiaalisista vuorovaikutustilanteista
35 ja leikeistä. Terapian viivästyminen pahentaa on-
36 gelmia ja lisää syrjäytymisriskiä. Äänneongelmia
37 korjataan jo ennen kouluikää.

38
39 Alustavien tutkimusten mukaan on havaittavissa,
40 että lasten kielen kehityksen ja toiminnanohjauk-
41 sen haasteet ovat lisääntyneet viime vuosina.

42
43 Vähäisistä resursseista johtuen sekä puhe- että toi-
44 mintaterapiaan pääsemisen odotusaika on useilla
45 paikkakunnilla saattanut venyä jopa yli vuoden
46 mittaiseksi. Molempien alojen opiskelijamääriä tu-

lee lisätä, jotta jonotusajat saadaan lain vaatimalle tasolle. Molemmilta aloilta työntekijöitä hakeutuu muihin tehtäviin liiallisen työn ja riittämättömyyden tunteen vuoksi. Avoinna oleviin tehtäviin ei ole tällä hetkellä riittävästi ammattitaitoisia ja vaadittavan pätevyyden omaavia hakijoita.

Suomen Keskustanaiset esittää, että molempien opintoalojen opiskelijapaikkoja lisätään laadukas opetus huomioiden, jotta tukea tarvitsevat lapset pääsevät tuen piiriin mahdollisimman varhain. Varhaisen tuen avulla voidaan vaikuttaa myönteisesti lapsen kehitykseen ja häntä ympäröivän lähipiirin jaksamiseen sekä edistää lapsen kiinnittymistä sosiaalisiin ympäristöihin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen vaatimukseen puhe- ja toimintaterapeuttien riittävyyden vahvistamisesta. Tällaista tukea tarvitsevien ihmisten apu ei saa jäädä kiinni koulutusmääristä tai -vastuista.

Koko 2000-luvun on puheterapeuteista ollut pulaa. Erityisen huono tilanne on ollut Itä-Suomessa. Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososen päätöksellä Itä-Suomen yliopistolle on tällä hallituskaudella lisätty logopedian koulutusvastuu. Tämän päätöksen myötä puheterapian ammattilaisia koulutetaan jatkossa myös Itä-Suomen yliopistossa. Puheterapian koulutus on jo käynnistynyt Joensuussa syksyllä 2021.

Puheterapeuttien koulutusmääriä on lisätty myös muissa yliopistoissa keskustalaisten tiedeministerien johdolla. Tällä vaalikaudella ministerien Kosonen ja Kurvinen päätöksillä logopedian aloituspaikkoja yliopistoissa on lisätty yhteensä 67 aloituspaikalla.

220. Lapin Keskustanuoret: Mielenterveysosaamista kouluihin

Opettajankoulutukseen on sisällytettävä työkaluja kohdata mielenterveyden ongelmista kärsiviä lapsia ja nuoria.

Mielenterveyden haasteet ovat yhä suurempi ongelma yhteiskunnassamme. Peruskoululainen viettää suuren osan arjestaan koulussa, jossa opettajan tulisi olla se turvallinen aikuinen lapselle tai

nuorelle. Itsetuhoisuus, koulunkäynnin laiminlyöminen ja ahdistuneisuus ovat vakavasti otettavia varomerkkejä. Opettajankoulutukseen ei kuitenkaan tällä hetkellä sisälly juurikaan oppia siitä, miten opettaja voisi tukea lasta tai nuorta, mitä tehdä, kun huoli herää tai mistä edes tunnistaa mielenterveysongelmia. Joskus lapsen tai nuoren kotiolot voivat olla puutteelliset tai jopa vaaralliset, ja senkin vuoksi opettajien tulisi tunnistaa varo-merkit ja osata toimia.

Opettajaopiskelijoille tulisi olla kurssi tai kursseja, joita pitää mielenterveysalan ammattilainen.

Edellä mainittujen lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaidot ja niiden opettaminen tulisi ottaa osaksi kouluarkea, sillä niillä on valtava vaikutus kansamme hyvinvointiin. Näin voimme suoda paremmat olot myös tuleville sukupolville.

Jokaisen, joka lasten ja nuorten kanssa työskentelee, tulisi omata jonkinlaista tietotaitoa mielen-terveysongelmista, ja opettaja on usein suuressa roolissa lapsen elämässä!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen mielen-terveystaitojen vahvistamisesta suomalaisessa koulutuksessa. Mielenterveyden edistämisessä on keskeistä ehkäisy ja varhainen puuttuminen.

Tärkein lähtökohta on vahvistaa oppilaiden yleisiä mielenterveystaitoja. Vuodesta 2014 lähtien mielen-terveystaidot on ollut opetus suunnitelmassa mainittu uusi käsite, joka sisältää esimerkiksi itse-tuntoon, sosiaalisiin taitoihin ja emotionaalisten taitojen vahvistamiseen liittyvää opetusta.

Mielenterveystaitojen kohdalla on tärkeintä, että jokainen lapsi ja nuori oppii ymmärtämään henkiseen hyvinvointiin ja mielenterveyteen vaikuttavien tekijöiden moninaisuuden. Käytännön tasolla koulujen arjen tukikeinot koostuvat jokapäiväisestä kohtaamisesta, palautteesta, oikeudenmukaisuuden huomioimisesta ja vertaissuhteiden tukemisesta. Mielenterveystaitojen tukeminen sisältyy laaja-alaisesti ja läpileikkaavasti eri oppiaineisiin. Mielenterveystaitojen vahvistamiseen liittyviä

tehtäviä ja keskusteluja sisällytetään esimerkiksi ympäristöoppiin, uskontoon ja taideaineisiin.

Opettajilla on tärkeä merkitys lasten ja nuorten mielenterveyden edistämisessä. Opettajien mielen-terveystietoutta on tärkeää edelleen lisätä. Terveystietoutta on tarjottava selkeämmät toimintaohjeet opettajille erilaisten mielenterveyden tilanteiden kohtaamiseen.

221. Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys: Varhaiskasvatuksen koulutus takaisin Lapin yliopistoon

Mistä osaajat perheiden kasvatustyön tueksi? Varhaiskasvatuksen pätevän henkilöstön saaminen huolestuttaa lappilaisia perheitä. Tilanne on hälyttävä valtakunnallisesti ja alueellisesti, miksi meillä ei ole varhaiskasvatuksen koulutusta omassa Lapin yliopistossamme vastaamaan koko maakunnan tarpeisiin? Lapin maakunta on monipuolinen perheiden kasvualusta ja tarvitsee kipeästi saamen-kielisen esiopetuksen ja maahanmuuttajaperheiden tukemiseen varhaiskasvatusta.

Oulun yliopistosta varhaiskasvatuksen koulutus löytyy, harva tulee kuitenkaan pohjoiseen valmistumisensa jälkeen. Koulutusta on ollut täällä aiemmin Lapin yliopistossa vuonna 2015 Oulun ja Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekuntien yhteistyönä. Erilliskoulutuksen rahoitti silloin opetus- ja kulttuuriministeriö ja perusteet sille olivat samat kuin nyt, tekijöitä tarvitaan. Asiaa on kyselty Rovaniemen keskustanaisten toimesta syksyllä 2021 Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnalta ja näillä näkymin koulutusohjelmaa ei ole tulossa. Lapin yliopisto ei ole koulutusta edes hakenut.

Mistä Lappi saa motivoituneet ja pätevät opettajan meidän kaikista rakkaimmille? Pätevät varhaiskasvattajat ovat avainasemassa, kun puhutaan esimerkiksi varhaisen tuen merkityksestä, pedagogiikan arvoa päiväkotimaailmassa ja lapsen kehityksen tukena ei voi vähätellä. Kärsijöinä ovat kaikki ja viime kädessä koko yhteiskunta. Lasten haasteet siirtyvät päiväkotimaailmasta seuraavaksi koulumaailmaan, jos tarvittavaa tukea ei ole tarjolla oikea aikaisesti.

Lapin yliopistossa olisi erinomaiset mahdollisuudet ja puitteita järjestää koulutusta, jos vain tahtoa löytyy. Meillä on Rovaniemellä yliopisto, urheiluyliopisto, musiikkiopisto ja yliopistossa taiteiden tiedekunta, jotka voivat omilta osiltaan antaa välineitä opetus- ja kasvatustyöhön. Lapin yliopisto on osaajien ja koulutuksen ponnahduslauta Lappiin. Veto- ja pitovoima voi saada kuntoon tämän sarjalta, ei anneta osaamisen valua etelään. Koulutus tukisi myös työmarkkinoiden kasvavaa tarvetta.

Lapset ansaitsevat parasta mitä yhteiskunta pystyy heille tarjoamaan. Meidän kaikista tärkeimmille aarteille hyvä huoma, ammattitaitoisen varhaiskasvatuksen polulla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen vasta- ta varhaiskasvatuksen osaajatarpeeseen riittävällä koulutustarjonnalla kautta maan.

Varhaiskasvatuksen korkeakoulutetuista osaajista on pulaa eri puolilla Suomea. Lapin osaajapulaan on vastattu väliaikaisella lisäkoulutuksella, joka on toteutettu Lapin ja Oulun yliopistojen yhteistyönä. Tällainen vaihtoehto on olemassa myös jatkossa.

Varhaiskasvatuksen koulutusmääriä lisättiin tuntu- vasti 2010-luvun loppupuolella. Valtakunnalliseen osaajapulaan pyritään vastaamaan myös tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvisen linjaamalla, Oulun yliopiston koordinoimalla koulutushankkeella, jossa koulutetaan 300 varhaiskasvatuksen ammat- tilaista. Koulutus järjestetään monimuotokoulu- tuksena ja opinnot voi hoitaa pääosin etäopiskelu- na työn ohessa. Tämä mahdollistaa koulutukseen osallistumisen ja pätevyyden hankkimisen myös heille, jotka asuvat kaukana varhaiskasvatuksen koulutusta tarjoavasta yliopistosta. Samassa yhte- ydessä varhaiskasvatuksen muita aloituspaikkoja lisättiin 80 kappaleella. Aloituspaikat vastaanotta- neiden opiskelijoiden opetus alkaa syksyllä 2022.

222. Rovaniemen keskustanaisten paikallisyhdistys: Lapin yliopistoon hoito-työn johtamisen koulutusta

Historiallinen sosiaali- ja terveyspalveluiden uu- distus tarvitsee maakunnassamme tukea johtami-

seensa. Lappi tarvitsee hoitotyön johtamisen korkeakoulutusta turvaamaan laajan maakuntamme hyvinvointialueen tarpeita.

Hoitotyön hyvillä johtamistaidoilla on suora linja terveydenhuollossa työskentelevien ammattilaistemme työhyvinvointiin sekä alan yleiseen veto- ja pitovoimaan. Tällä hetkellä ala kokee suurta kohtaanto-ongelmaa. Kauhuskenario on, että ala ei kohta enää houkuttele ihmisiä hakeutumaan tähän arvokkaaseen työhön. Tarvitsemme sosiaali- ja terveysalalle kaiken tuen, mitä voimme tarjota.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen hoitotyön johtamisen laadun parantamisesta.

Johtamista on tärkeä voida opiskella osana eri alojen korkeakoulututkintoja sekä täydennyskoulutuksena valmistumisen jälkeen. Esimerkiksi Lapin yliopiston johtamistaidon koulutus voi palvella alueen hyvinvointipalvelujen johtamista monin tavoin.

Uudet hyvinvointialueet ovat myös itse vastuussa siitä, että johtajat ylimmästä johdosta jokaisen toimipisteen lähiesimiehiin ovat tehtäviensä tasalla. Osana palvelujen laadun vahvistamista sekä hyvää työnantajapolitiikkaa hyvinvointialueiden on syytä tukea kaikkien johtotehtävissä olevien johtamistaitojen vahvistamista.

223. Kainuun Keskustanuoret: Kainuun seen oma yliopisto

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että mahdollinen tuleva yliopisto perustetaan Kainuuseen. Kainuun pitkät välimatkat ovat loistava mahdollisuus digitaalisia yhteyksiä hyödyntävälle yliopistolle, ja pohjaa sille antaa jo oma yliopistokeskus Kajaanissa.

Kainuusta katsottuna yliopistot sijaitsevat kaukana, joten olisi myös alueellisen tasa-arvon näkökulmasta oikeus ja kohtuus, että Kainuu saa oman yliopistonsa. Yliopisto Kainuussa olisi myös aluepoliittisesti tärkeä. Tällä hetkellä vain 3 % muualla yliopistoissa opiskelevista palaa takaisin maakuntaan. Vertailun vuoksi Kainuussa ammattikorkeakoulun käynneistä kuitenkin noin 50–60 % jää työskentelemään alueelle. Kainuuseen tarvitaan

korkeasti koulutettuja ihmisiä töihin, joista on tällä hetkellä huutava pula.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen vahvistaa korkeakoulutusta Kainuussa.

Kajaanin yliopistokeskus sekä Kajaanin ammatikorkeakoulu ovat keskeisiä toimijoita Kainuun kehittämisessä ja osaajien kouluttamisessa. Näiden toimijoiden vahvistaminen on ensisijainen tapa vahvistaa alueen korkeakoulutusta. Kainuun mahdollisuuksista kertoo mm. Kajaaniin sijoittunut LUMI-supertietokone, joka on kymmenen Euroopan maan ja Euroopan unionin EuroHPC-yhteisyrityksen supertietokonehanke.

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen on myöntänyt Kajaanin yliopistokeskuksen kehittämiseen lisärahoitusta syksyllä 2021 sekä Kajaanin ammattikorkeakouluun 40 uutta aloituspaikkaa. Aiemmin tiede- ja kulttuuriministeri Kosonen myönsi KAMKille 20 uutta aloituspaikkaa sekä oikeuden kouluttaa sosionomeja. Tällaisia toimia kainuulaisen korkeakoulutuksen vahvistamiseksi on syytä jatkaa.

224. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Toisen asteen ammatillinen koulutus kuntoon

Keskiasteen koulutukseen sisältyvä ammattikoulutus on joutunut epäonnistuneiden uudistusten vuoksi epätydyttävään tilaan. Työnantajat kokevat ammattikouluista valmistuvien nuorten tiedot ja taidot puutteellisiksi. Toisaalta nuoret itse kokevat koulutuksen hajanaiseksi, pitkäkestoiseksi ja tehottomaksi. Tästä seuraa myös se, että koulutuksen keskeyttäjien määrä on suuri ja yleistä on myös valmistumisen viivästyminen.

Ammatillinen koulutus tulee pikaisesti uudistaa ja siinä tulee ottaa mm. edellä mainitut puutteet huomioon. Koulutuksen kestoa tulee tarkastella kunkin koulutusalan ja työelämän vaatimustason mukaisesti. Kaikki tehtävät eivät vaadi nykyisenkaltaisia kolmen vuoden oppimääriä (esim. hius- ja kauneudenhoitoala). Koulutus tulee myös toteuttaa siten, että nykyisen kaltaiset jatkuvat ja

pitkät opetuksesta vapaat ajat tai yhden ja kahden opetustunnin päivät jäävät historiaan. Opetuksen tasoa tulee seurata koko koulutuksen ajan yhdessä työelämän edustajien kanssa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Aloitteessa esiin nostettujen ammatillisen koulutuksen haasteiden ratkaisemiseksi käynnistettiin ammatillisen koulutuksen reformi vuodesta 2018 alkaen. Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöön, rahoitukseen ja valtakunnalliseen ohjaukseen tehtyjen uudistusten tavoitteena on ollut tehdä koulutuksesta työelämälähtöisempää, nostaa kaavamaisten koulutuspolkujen sijaan opiskelijoiden henkilökohtaiset koulutustarpeet keskiöön ja purkaa koulutuksen järjestäjien byrokratiaa.

Käytännön tasolla ammatillisen koulutuksen uudistamisen lähtökohtana on kaiken opetuksen henkilökohtaistaminen. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen kehittämissuunnitelma, jonka yhteydessä käydään läpi yksilölliset opiskelutarpeet.

Valmistumisessa ei ole keskeistä opiskeluun käytetty aika vaan hankittu osaaminen. Opiskelua on viety entistä enemmän työpaikoille uuden eläytösuhteessa tapahtuvan koulutussopimusmallin myötä ja tuomalla työsuhteessa tapahtuvan oppisopimuskoulutuksen yksikköhinta samalle tasolle oppilaitosmuotoisen opiskelun myötä. Vastaavasti oppilaitosmuotoista lähiopetusta tarvitsevilla opiskelijoilla on nykyistä paremmat mahdollisuudet tarvitsemaansa opetusta.

Koulutuksen järjestäjiä on kannustettu toimintansa tehostamiseen ja vaikuttavuuden vahvistamiseen tuomalla opiskelijoiden valmistumiseen sekä työllistymiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät kriteerit osaksi ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää.

Hyvistä lähtökohdista huolimatta reformi ei ole kuitenkaan osoittautunut kaikilta osin toimivaksi. Akuutteja ongelmia on korjattu muun muassa perusrahoituksen osuuden kasvattamisella, lähi-

opetuksen määrän lisäämisellä ja määräaikaisilla rahoituslisäyksillä opettajien palkkaamiseen.

Aloitteessa kiinnitetään tärkeällä tavalla huomiota opiskelijoiden perustaitojen merkitykseen. Ammatillisessa koulutuksessa joudutaan kohtaamaan liian paljon tilanteita, joissa perustaitojen puute vaikeuttaa ammatillisen osaamisen hankkimista. Perustaitojen vahvistamiseksi on tärkeää panostaa erityisesti koulutuspolun varhaisiin vuosiin. Lisäksi on kehitettävä edelleen ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa opiskelu- ja perustaitoja ennen ammatillisen koulutuksen pintojen aloittamista. Yhdenkään opiskelijan ei pitäisi aloittaa opintoja puutteellisilla perustaidoilla.

Yleisesti ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano vaatii edelleen kaiken mahdollisen tuen. Hallitus on esittänyt kehysriihessään 5.4.2022 yhteensä 50 miljoonan euron pysyvää lisäystä ammatillisen koulutuksen rahoitukseen. Jo aiemmin ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa on tuettu merkittäväällä hankerahoituksella nykyisen ja edellisen vaalikauden aikana.

225. Keskustan Äänekosken paikallisyhdistys: Yhteishuoltajuusperheiden lapsille koulukyydit molempien vanhempien osoitteista

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, mikäli koulu-matka on viittä kilometriä pidempi. Oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, jos matka oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen olisi oppilaalle liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. Jos oppilas on ha- keutunut muuhun kuin lähikouluunsa tai kunnan osoittamaan kouluun, voidaan 32 §:n 3 momentin nojalla oppilaaksi otton edellytykseksi asettaa, että oppilaan huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Pääsääntöisesti muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat eivät saa ilmaista koulukuljetusta. Perusopetuslain muuttaminen siten, että oikeus koulukuljetukseen olisi myös etävanhemman luota, koulukuljetusten määrää ja edellyttäisi myös lisärahoitusta kunnille.

Uusioperheet ja lasten yhteishuoltajuus ovat hyvin yleinen käytäntö. Avioeron jälkeen vanhemmilla on usein lapsiinsa yhteishuoltajuus, jolloin lapset asuvat vuorotellen molempien vanhempiensa luona. Moni lapsi asuu silloin kahdessa kodissa.

Nykyinen lainsäädäntö ei edellytä ja siten ei myöskään mahdollista saada peruskoululaisen koulukuljetusta kuin yhdestä kodista, siitä osoitteesta, joka on merkitty väestörekisterijärjestelmään vakituiseksi asunnoksi. Järjestely ei vastaa monien lasten ja vanhempien tarpeeseen, vaan koulukuljetukset perheet joutuvat kustantamaan kyyditykset omakustanteisesti lapsen toisesta kodista. Usein on myös niin, että itsemaksavana ei pääsekään koulukyyteihin mukaan.

Tilanne on sujuvan arjen kannalta järjetön eikä nykyinen järjestelmä tunnista nykyaikaisia monimuotoisia perheitä. Taloudellisen tilanteen mukaan uuteen kuljetusmalliin voitaisiin siirtyä porrasteisesti, esim. sopivien kilometrimäärien mukaan.

Kunnat voivat päättää tahtoessaan koulukuljetuksien osalta ja vain muutamassa kunnassa kustannettu koulukuljetuksen piiriin kuuluville peruskoululaisille maksuton kuljetus molempien vanhempien osoitteesta. Lainsäädäntö ei näin ollen takaa tasa-arvoisia mahdollisuuksia ja edistää syrjäytymistä ja vaikeuksia perheissä.

Keskustan Äänekosken paikallisyhdistys esittää, että Suomen Keskustan puoluekokous ottaa positiivisen kannan ja lähtee valmistelemaan eroperheiden lasten mahdollisuuden saada ilmainen koulukyyti molemmista kotiosoitteistaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Eroperheissä vuoroasuminen on yleistynyt, mutta koulutusta ja sosiaaliturvaa koskeva sääntely ei ole pysynyt kaikilta osin perheiden arjen muutosten perässä.

Nykyisin oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai kuljettamista varten myönnettävään avustukseen, jos matka on yli viittä kilometriä pidempi tai jos matka on lapselle liian vaikea, ra-

sittava tai vaarallinen. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestötietojärjestelmään merkittyyn vakinaiseen osoitteeseen, eikä kunnalla ole velvollisuutta järjestää koulukuljetusta toisen vanhemman luota. Kotikuntalain perusteella lapsella voi olla vain yksi asuinpaikka, vaikka käytännössä asuinpaikkoja olisikin kaksi.

Aloitteessa esiin nostetut koulukuljetukset ja myös muita vuoroasumiseen liittyvien kysymysten ongelmia on tunnistettu ja keinoja tilanteen korjaamiseksi selvitetty useissa työryhmissä tälläkin hallituskaudella. Toimeenpanon lähtökohtana on oltava lapsen sujuvan koulupolun edistäminen sekä perheiden joustavan arjen ja toimeentulon vahvistaminen.

226. Lapin Keskustanuoret: Käytännön taitoja sisällytettävä peruskouluun

Keskustanuoret kannattavat taloustaitojen tuomista peruskouluun. Lapin Keskustanuorten mielestä käytännön taitoja, kuten työhakemusten täytön opetus, tulisi sisällyttää peruskoulun oppimäärään.

Kansalaisten taloustietojen ja -taitojen kartuttaminen vähentää maksuhäiriömerkintöjä ja varallisuuseroja. Vauraampi ja tietoisempi kansa vähentää merkittävästi sosiaaliturvan tarvetta ja parantaa työntekijöiden asemaa.

Lapin keskustanuoret näkee, että peruskouluun on sisällytettävä myös tärkeitä käytännön taitoja. Nuoret kokevat monet itsenäisen elämän taitonsa puutteellisiksi, sillä verokorttien ja työhakemusten kaltaiset asiat voivat tulla elämässä vastaan varsin myöhään. Käytännön taitojen opettaminen auttaa esimerkiksi työpaikan saamista ja elämisen kannalta tärkeän tuen saamista.

Elämänhallintaan ja talouteen liittyvän opetuksen avulla vältettäisiin pahimmat kannustinloukkuihin putoamiset ja vähennettäisiin syrjäytymistä, kun yksilöillä on tiukempi ote elämästään ja taloudestaan. Tämä luo samalla edellytykset tuleville sukupolville rakentaa kansakuntaa yhä parempien taloustaitojen pohjalta. Taloustaidot on peruskoulun hengen kannalta tärkein aine, koska ilman niitä ei voi olla tasa-arvoista yhteiskuntaa.

Lapin Keskustanuoret vaatii, että peruskoulussa opetetaan tärkeitä käytännön taitoja, kuten työn hakemiseen liittyvien asiakirjojen tekemistä, veroilmoituksen täyttämistä ja tukien hakemista.

227. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Taloustaitoja painotettava opetus suunnitelmassa

Taloustaidot ovat yksi tärkeimmistä arkielämän osaamisalueista jokaiselle suomalaiselle, mutta niiden opettaminen kouluissa on jäänyt retuperälle. Talouden tiedotustoimiston selvityksen mukaan 90 prosenttia nuorista haluaisi koulun opettavan heille taloustaitoja, mutta vain 20 prosenttia pitää koulun tarjoamia valmiuksia riittävinä. Ero toiveiden ja toteutuneen välillä on suuri.

Viime vuonna jo yli puoli miljoonaa suomalaista oli ulosotossa. Monet ovat ajautuneet ongelmiin pikavippien, luottokorttien ja nettiostosten vuoksi, koska he eivät ymmärrä esimerkiksi korkojen ja koronkorkojen laskutapaa. Nuo 500 000 ihmistä ovat vaarassa jäädä ilman arkipäiväisiä palveluita, kuten kännykkäliittymää, pankkikorttia ja asuntolainaa. Puutteelliset taloustaidot ovat vakava yhteiskunnallinen ongelma.

Siksi Pohjois-Savon Keskustanuoret esittävät, että taloustaitoja ja oman talouden hallintaa painotetaan opetus suunnitelmassa nykyistä enemmän. Tällä hetkellä talousasioiden opetus on liian riippuvaista yksittäisistä opettajista, joten talouden perusteet jäävät usein hataralle pohjalle.

Koulun pitää antaa jokaiselle oppilaalle riittävät eväät elämän- ja taloudenhallintaan. Koulun täytyy tarjota oppilailleen perustaidot, joilla he pärjäävät yhteiskunnassa ja osaavat välttää turhan velkakierteen ja sen myötä uhkaavan syrjäytymisen.

Talousskasvatuksen roolia tulee lisätä kaikilla kouluasteilla ja pyrkiä samalla muuttamaan ilmapiiä myönteisemmäksi talousasioille. Panostus lasten ja nuorten taloustaitoihin on sijoitus hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuteen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Yhteinen vastaus taloustaitoja koskeviin aloitteisiin 226 ja 227.

Puoluekokous yhtyy aloitteisiin.

Talousosaaminen on kansalaistaito ja tärkeä osa yleissivistystä. Käytännölliset ja jokaisen ihmisen arjessaan tarvitsevat talous- ja työelämätaidot muodostavat hyvän elämän ja vahvan kansantalouden tärkeän perustan.

Erilaisten selvitysten mukaan suomalaisten nuorten yhteiskunnallinen ja taloudellinen osaaminen on eurooppalaisittain verrattuna korkealla tasolla. Tästä huolimatta esimerkiksi velkaongelmat ja maksuhäiriömerkinnät ovat kasvava ongelma erityisesti nuorten parissa.

Yhteiskuntaopin ja muiden oppiaineiden sisällöllisessä kehittämisessä on tärkeää huomioida käytännön talousosaamisen ja henkilökohtaisen taloudenpidon merkitys. Taloustaitojen opetuksen kehittäminen poikkieleikkaavana ja oppiainerajat ylittävänä näkökulmana on huomioitu myös Marinin hallituksen ohjelmassa.

Koulujen ja oppilaitosten lisäksi järjestöillä on merkittävä rooli taloustaitojen vahvistamisessa. Valtion talousarviossa on varattu vuosittain 500 000 euron rahoitus nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen.

228. Kuopion Keskustanaiset: Elvytyskoulutus kansalliseen opetus suunnitelmaan

Ensiaputaito on tärkeä kansalaistaito. Kun jotain yllättävää (esim. sydänpysähdys) tapahtuu, on paikalle ensimmäisenä osuva henkilö yleensä maallikko.

”Kids Save Lives” WHO:n suojelemissa ohjelmassa on eri puolilla Eurooppaa opetettu elvytystaitoja lapsille eri kouluasteilla 2 tuntia/vuodessa. Skandinaavisista maista Suomi on tällä hetkellä ainoa maa, jossa elvytystaidot eivät sisälly opetus suunnitelmiin systemaattisesti vuosittain. Euroopan Elvytysneuvosto ja yhteistyökumppanit suosittelevat, että elvytyskoulutusta annetaan yli 12-vuotiaista ylöspäin. Kun lapsi oppii koulussa elvytystaitoja,

voi hän viedä tietoa ja taitoa myös kotiinsa esim. vanhemmilleen. Lapsena opitut tiedot ja taidot pysyvät ja tarvittaessa palautuvat parhaiten.

Esitämme, että Suomessa lisätään kansalliseen perusopetussuunnitelmaan yli 12-vuotiaille vuosittain 2 tuntia elvytys- ja ensiaputaitojen opetusta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn periaatteeseen, jonka mukaan ensiapu- ja elvytystaidot ovat välttämättömiä kansalaistaitoja. Ensiapukoulutusta on tärkeää olla tarjolla luontevana osana ihmisten arkea elämänpolun eri vaiheilla esimerkiksi koulutuksessa, työpaikoilla, harrastuksissa tai varusmies- ja siviilipalveluksessa.

Lääkärien ja ensihoidon ammattilaisten arvioiden mukaan suomalaiset ovat ensiaputilanteissa usein varovaisia auttajia. Puutteellisten taitojen ohella ongelmana on korkea kynnys soveltaa osaamistaan ja toimia tositalanteen sattuessa. Tilanne on mennyt kuitenkin parempaan suuntaan. Maallikot elvyttävät yli puolesta tilanteista, joissa potilas on eloton. Vielä 1990-luvulla maallikkoelvytysten osuus oli vain noin kolmanneksen. Päätäväsillä toimilla osuus on pyrittävä nostamaan tulevaisuudessa vähintään kolmeen neljäsosaan. Tutkimusten mukaan maallikkoelvytys jopa kaksinkertaistaa potilaan eloonjäämisen todennäköisyyttä.

Pitkien etäisyyksien maassa avun saaminen voi usein kestää huomattavan pitkään. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että jokainen meistä hallitsee perustason ensiapu- ja elvytystaitoja, kuten painantaelvytyksen tai defibrillaattorien käyttöä. Nuorena opitut taidot ja ajatusmallit kanssaihminen auttamisesta luovat perustan kaikelle myöhemmälle osaamiselle ja käytännön toiminnalle.

Perusopetuksessa ensiapua opetetaan osana terveystiedon oppiainetta. Yläkoulussa ensiapu on osa terveystiedon valtakunnallisen opetussuunnitelman turvallisuustaidot ja valmiudet kokonaisuutta. Kunnat ja muut koulutuksen järjestäjät laativat valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja oppisisältöjen pohjalta omat paikalliset opetussuunnitelmansa.

Keskusta kannustaa kuntia ja koulutuksen järjestäjiä sisällyttämään ensiaputaitojen opetuksen keskeiseksi osaksi omaa paikallista opetussuunnitelmaansa. Monella paikkakunnalla toimitaankin tällä hetkellä asiassa esimerkillisellä tavalla. Hyviä käytäntöjä on tarpeen levittää koko maahan.

229. Keskustan Satakunnan piiri: Sopimuspalokuntien peruskoulutuksen järjestäminen toisen asteen oppilaitoksissa

Hyvinvointialueen hallinnon alle tulee soten lisäksi myös pelastuslaitos ja pelastuslaitosten alaisuuteen kuuluvat sopimuspalokunnat eli VPK:t. Sopimuspalokuntalaisia on Suomessa 13 500 henkilöä n. 700 sopimuspalokunnalla. Satakunnan alueella sopimuspalokuntia on 49 kpl.

Palokuntien henkilöstö on koulutettu pelastusopiston hyväksymän koulutusohjelman mukaan. Ensi vuodesta alkaen sopimuspalokuntien henkilöstön koulutuksesta vastaavat pelastusopiston kouluttamat kouluttajat. Nykyiset kouluttajat voivat toimia vastaavina kouluttajina 31.12.2022 saakka, jonka jälkeen kaikkien kouluttajien tulee olla suorittanut pelastusopiston kouluttajakoulutus, eli sopivista kouluttajistakin voi muodostua hetkellinen pula.

Sopimuspalokuntalaisten ensimmäinen koulutus on pelastustoiminnan peruskurssi. Peruskurssin jälkeen nuoret saavat jo ottaa osaa viikkoharjoitukseen ja yli 18-vuotiaat sopimuspalokuntalaiset saavat jo osallistua hälytystehtäviin. Pelastustoiminnan peruskurssin jälkeen sopimuspalokuntalaisia koulutetaan erikoistehtäviin kuten liikenteenohjaukseen, savusukellukseen, öljyntorjuntaan, ensiavun antamiseen ja moneen muuhunkin. Tähän asti koulutusta nuorille VPK:laisille on voinut antaa vanhempi sammutusmies vastaavana kouluttajana, mutta se loppuu tähän vuoteen, toki viikkoharjoitusten vetäjänä toimii edelleenkin vanhempi sammutusmies.

Kaikki kouluttaminen maksaa, eikä sopimuspalokunnilla ole varaa kouluttaa kaikkia halukkaita nuoria, vaan koulutuksia on keskitettävä enemmän täysi-ikäisiin palokuntalaisiin. Palokuntalaiset ovat kertoneet 15–16-vuotiaiden nuorten olevan

innokkaampia palokunta-aatteelle, mutta jo muutamassa vuodessa innostus aloittamiseen vähenee jo selvästi. Onkin tuhannen taalan paikka järjestää peruspelastustoiminnan koulutusta silloin, kun kiinnostusta on eniten. Täten varmistettaisiin, että tulevaisuudessa nuoria sopimuspalokuntalaisia miehiä ja naisia riittäisi pelastustoimintaan.

Pelastustoiminnan peruskurssia, lisättyä ensiapu 1 ja 2 kurseilla, voitaisiin järjestää toisen asteen oppilaitoksissa eli lukioissa ja ammattikouluissa. Muun muassa Viitasaaren lukiolla on oma pelastus- ja turvallisuuslinja. Näiden tärkeiden kansalaistaitojen opettaminen kokonaisille ikäluokille tulisi olla esillä koulutuskeskusteluissa yleisemminkin. Ensiapu 1 ja 2 kurssien mukaan ottamisesta toisen asteen koulutuksen pakollisiin aineisiin tulisi myös keskustella.

Ammattikoulut ovat aikoja sitten siirtyneet tutkinnonosamuotoiseen opetukseen ja jokaiselle tutkinnonosalle määritellään erikseen osaamispisteet. Ammatillisten tutkinnonosien lisäksi opiskelijat voivat valita omien mieltymysten mukaan yhden tutkinnonosan toisesta tutkinnosta sekä paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvan tutkinnonosan. Esimerkiksi autoalan perustutkintoa suorittavan opiskelijan valinnaiset tutkinnonosat voisivat sisältää pelastustoiminnan peruskurssin (lisättyä ensiapukoulutuksella).

Ammattikoulujen opettajat uskovat, että pelastustoiminnan peruskurssille olisi nuoria miehiä ja naisia tulossa runsain määrin. Heidän mielestään aineistosta saa rakennettua hyvinkin täyden 15 osaamispisteen tutkinnon osan. Ongelmaksi voi muodostua resurssien ja asiantuntevien opettajien puute. Opettajat voisivat löytyä hyvinvointialueen pelastusalan ammattilaisista. Pidämme tärkeänä, että hyvinvointialueet ja oppilaitokset tekevät yhteistyötä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Tietoisuuden ja koulutuksen lisääminen pelastuksen asioista on tarpeen, huomioiden sekä näiden taitojen hyödyllisyys että uusien pelastajien kasvava tarve. Erilaisia hyviä yhteistyömalleja oppilai-

tosten, hyvinvointialueiden ja pelastusalan toimijoiden kanssa on kehitettävä, jaettava ja päätöksin tuettava. Myös oppisopimuskoulutuksen mahdollisuus pelastajakoulutukseen on arvioitava.

Sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän tarjonta on monipuolinen, sisältäen mm. sammutukseen, ensiapuun ja tieliikennepelastamiseen liittyvää koulutusta. Maassamme on myös monipuoliset puitteet harjoittelulle. Esimerkiksi Satakunnassa on valtakunnallisesti merkittävä Länsi-Suomen pelastusharjoitusalue. Pelastustoiminnan peruskurssin järjestäminen ei kuitenkaan edellytä järeää infrastruktuuria, vaan kurseja voidaan järjestää hajautetusti lähellä oppilaita.

Toiminaan on syytä mahdollisuuksien mukaan ottaa mukaan alueen sopimuspalokuntia, joista voi saada myös tukea koulutukseen. Kun pelastuskoulutusta tarjotaan aloitteen kuvaamalla matalan kynnyksen ajattelulla, madaltuu kynnys myös liittyä mukaan sopimuspalokuntien toimintaan.

230. Keskustan Heinolan kunnallisjärjestö: Koulutuksen kehittäminen Heinolan alueella

Koulutuksen kehittämisen lähtökohta tulee olla työllisyys eli ennen koulutuksen kehittämisen kehityspolkuja määritettäessä tulee koulutukseen liittyvien hallintoelinten saada tarkennettu analyysi työllisyyden kehittymisestä Suomessa ja tässä tapauksessa Päijät-Hämeen alueella esim. aikajänteellä 2023 - 2028. Hyvä referenssi tuohon tarpeeseen on seuraava julkaisu: Alueelliset kehitysnäkymät keuhkälä 2021, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja.

Kyseisestä analyysistä voi nähdä esimerkkinä aloja ja työtehtäviä, joissa on tuleville vuosille työntekejä tarvetta: "Lähtötilaisuudessa rekrytointitarpeiden arvioidaan kasvavan seuraavissa ammateissa: yleislääkärit, rakennusinsinöörit, konetekniikan erityisasiantuntijat, sähkö- ja automaatioinsinöörit, elektroniikan erityisasiantuntijat, graafiset ja multimediassuunnittelijat, ammatillisen koulutuksen opettajat, opinto-ohjaajat ja muut opetuksen erityisasiantuntijat, laskentatoimen erityisasiantuntijat ja tilintarkastajat, sovellussuunnittelijat, sovellusohjelmoijat, psykologit, konetekniikan

asiantuntijat, sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat, työväylättäjät, sosiaaliturvaetuksien käsittelijät, palkanlaskijat, lähihoitajat, puutarhurit, kasvihuone-työntekijät ja -työntekijät sekä pikaruokatyöntekijät. Monissa näissä ammateissa on myös osaavan työvoiman saatavuusongelmia.”

Lisäksi kysynnän kasvua on ollut näissä ammateissa:

”Myyjät, puu- ja sahatavaran prosessityöntekijät, betonituote- ym. teollisuuden työntekijät, maanviljelyn avustavat työntekijät, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kokoonpanijat, muoviteollisuuden prosessityöntekijät, maa- ja vesirakentamisen avustavat työntekijät, rakennusmaalarit, lähihoitajat, vartijat, sairaanhoitajat, sosiaalialan ohjaajat ja neuvojat, toimisto- ja laitossiivoojat, ravintola- ja suurtaloustyöntekijät, kemianteollisuuden prosessihoitajat sekä kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta).

Kyseisiä kasvavia aloja tulee koulutuksen näkökulmasta tukea ja edesauttaa, jotta työvoimaa on riittävästi saatavilla. Heinolan alueella kasvua vetää Suomen Urheiluopiston Vierumäen palvelujen kehittäminen 20 miljoonalla eurolla vuosien 2021 - 2025 aikana ja kyseiseen työvoimatarpeeseen tulee koulutuksen hallintoelimiä päätöksissään vastata.

Koska koulutuksen lähtökohta tulee olla työllisyys, on Heinolan kaupungin elinkeinopalveluilla keskeinen rooli alueen vetovoimaisuuden ylläpitämisessä ja lisäämisessä koskien uusia asukkaita ja yrityksiä. Esimerkiksi jo olemassa olevilla teollisuusalueilla kuten Hevossaari on jo puitteet teolliselle toiminnalle olemassa teollisesta historiasta johtuen, mutta kyseisen alueen infrastruktuuri kuten tiet, rautatie sekä kiinteistöt tarvitsevat päivitystä 2020-luvulle. Heinolan kaupunki on kilpailuasemassa muiden kaupunkien kanssa koskien yritysten laajentumispyrkimyksiä tarkoittaen, että Heinolan kaupunki voi tehdä yrityksille kustannuksiin perustuvia ratkaisuja, joiden avulla yritykset voisivat laajentua tai sijoittua Heinolan alueelle. Myös Vierumäen yrityspuisto on yksi alue, johon uusia yrityksiä tarvitaan.

Esimerkkinä suomalaisista yrityksistä Fazer etsii parhaillaan paikkaa uudelle makeistehtaalleen,

joka korvaisi nykyiset tehtaat Vantaalla ja Lappeenrannassa. Lahti on yksi vaihtoehtoista, miksi Heinola ei voisi olla yksi vaihtoehto?

Koulutuksen kehittämisessä tulee huomioida myös muuntokoulutus sekä työperäinen maahanmuutto ja maahanmuuttajien koulutus. Opiskelijoiden suuntaan tulee pitää näkyvyyttä yllä vieraillemalla kouluissa koskien toisen asteen koulutusmahdollisuuksia. Tiivis yhteistyö koulutukseen liittyvien sidosryhmien kanssa on tarpeen esim. kehitysohjelmien muodossa sisältäen edustajat niin kaupungin, yritysten, kaupakamarien ja valtakunnallisten toimielinten kuten ELY-keskus kanssa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen huoleen osajajuplasta.

Koulutus on organisoitava niin, että osajajupulaan voidaan vastata niin pienissä kunnissa ja kaupungeissa, seutukaupungeissa, maakuntakeskuksissa kuin suurimmissa kasvukeskuksissakin. Laajat koulutusmahdollisuudet, syrjäytymisen ja työkyvyttömyyden tehokas torjunta sekä työperäinen maahanmuutto ovat tärkeimpiä ratkaisuja osajajutarpeisiin.

Kuten aloitteessa todetaan, alueet tarvitsevat monipuolisesti koulutettuja osajajia. Laajan oppilaitosverkon lisäksi tarvitaan tehokasta monimuoto-opetusta, jossa opinnot voi toteuttaa etänä vaikkapa työn ohessa. Myös muunto- ja täydennyskoulutuksen mahdollisuuksia tarvitaan koko maassa.

Samalla on huolehdittava siitä, että muutkin opinnot edistävät puitteet ovat kunnossa. Esimerkiksi verkkoyhteyksistä ja opintotuesta huolehtimalla on edistettävä koulutuksellista tasa-arvoa ja opiskelun aitoja mahdollisuuksia maassamme.

Kulttuuri, liikunta, nuoriso

Kerimäen Keskustanaiset: Valtion myöntämä avustus kirjastoautoon

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Taiteen edistämisen strategiassa huomioitava alueellinen tasapuolisuus

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Nuorisotyöntekijöiden läsnäolo vakinaistettava kouluissa

Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Opintotukeen lisää tukikuukausia

Keskustaopiskelijat: Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat aidosti yhdenvertaiseen asemaan

Keskustanaisten Alavuden paikallisyhdistys: Alle 18-vuotiaille maksuttomat käynnit kuntien kuntosaleilla

231. Kerimäen Keskustanaiset: Valtion myöntämä avustus kirjastoautoon

Aiemmin kunnat saivat kirjastoauton hankintaan ministeriön myöntämänä valtion tukea, miksi ei enää näin tapahdu. Tuen myöntämisen poistaminen tuntuu haja-asutusaluetta koskevana syrjintänä kirjastopalvelujen ja sivistyksen osalla tuotuna lähelle ihmistä. Nykyisin kirjastoautot voisivat toimia monipalveluautoina. Ne takaisivat tasapuolisen kohtelun maan joka kolkassa, olemmehan sivistysvaltio.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous näkee kirjastoautot tärkeänä hyvinvointiyhteiskunnan investointina. Aloitteessa mainitun sivistys- ja yhdenvertaisuusnäkökulman lisäksi kirjastoautot edistävät osaltaan Keskustalle tärkeää monipaikkaisuutta. Ne auttavat tukemaan kansalaisyhteiskunnan henkistä kasvua.

Kirjastoautohankintoihin käytettäviä tukia ei varsinaisesti ole poistettu. Vuoden 2015 uudistuksen myötä ns. perustamishankkeisiin — kuten kirjastoautojen hankintaan — korvamerkityt valtionavut sisällytettiin laajempaan kuntien peruspalveluille

varattuun pottiin. Siirto tehtiin osana kuntien valtionosuuksia koskevaa suurempaa uudistusta. Uudistuksen tarkoituksena oli lisätä kuntien autonomiaa: tiukoista jaotteluista luovuttaessa kunnat saavat enemmän päätäntävaltaa varojensa käytöstä omien tarpeidensa mukaan.

Täysin ilman omaa erillistä tukea kirjastoautohankinnat eivät ole jääneet uudistuksen jälkeen. Nykyiseen hallitusohjelmaan kirjattiin kertaluontoinen yhden miljoonan euron avustussumma kirjastoautojen hankintaan. Erityisavustus myönnettiin tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikon johdolla vuonna 2020. Saajina oli yhdeksän kuntaa eri puolilta Suomea.

Puoluekokous suhtautuu myönteisesti aloitteeseen mainittuihin monipalveluautoihin. Keskusta on avoin avarakatseisille ratkaisuille, jotka helpottavat arkea ja tukevat hyvinvointia. Jotkin kunnat ovat jo alkaneet tehdä mainitun tyyppisiä kokeiluja.

Mahdollisia rahoitusvaihtoehtoja punnittaessa tärkeää on ennakoitavuus, jotta kunnat pystyvät hyvissä ajoin varautumaan merkittävään investointiin.

232. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Taiteen edistämisen strategiassa huomioitava alueellinen tasapuolisuus

Taiteen edistämiskeskus (Taite) vastaa lakisääteisesti taiteen ja osin kulttuurin edistämisestä Suomessa. Taiken kautta kanavoitetaan vuosittain valtion apurahoja ja avustuksia alan toimijoille ympäri Suomen. Viime vuosina alueellista verkostoa on karsittu ja toimintoja on keskitetty Taiken päätoimipisteelle. Maakunnissa on koettu, että Taiken tuntuma konkretiasta ja paikallisuudesta on ohentunut. Hakukriteerit suosivat suurta ja erityisesti toimialueiden pienimmät toimijat kärsivät.

Taiteen edistämistä koskevassa lainsäädännössä alueellisen tasapuolisuuden periaate on kantava. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että Keskusta puuttuu kehityssuuntaan, jossa taiteen edistäminen on alueellisesti epätasapuolista. Taiteen alueellinen edistäminen edellyttää nykyistä tasapuolisemmin alueille sijoitettavia rakenteita, työsuhteita, näkyvyyttä ja toimijoiden ohjausta.

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää edelleen, että Taiken toimintastrategiassa alueellisuuden periaate tulee näkyä voimakkaammin. Toiminnan alueellista vaikuttavuutta tulee mitata ja seurantatiedon tulee heijastua Taiken toiminnan alueellisiin järjestämistapoihin. Keskeisenä myönteisenä mittarina on maakunnissa tehtävien apuraha- ja toiminta-avustushakemusten määrän palauttaminen kasvukäyrälle ja laatutyö, joka mahdollistaa myös maakuntien toimijoiden menestymisen apurahojen hakumenettelyissä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Taiteen tukeminen koko Suomen laajuisesti on perustavanlaatuisen tärkeää. Alueellisen näkökulman tulee näkyä yhä selkeämmin myös Taiteen edistämiskeskuksen toimissa. On totta, että merkittävä osa Taiken myöntämistä avustuksista keskittyy maantieteellisesti tietyille alueille. Toisaalta yhtä merkittävä osa Taiken saamista hakemuksista tulee juuri näiltä alueilta.

Keskusta haluaakin kiinnittää huomiota taiteen ammattilaisten työmahdollisuuksiin kaikkialla Suomessa. Elävän kulttuurielämän myönteiset vaikutukset paikallisyhteisöille ovat kiistattomat. Maantieteellisesti laajalle levittäytynyt kulttuurin ammattikenttä on myös yksi huomattava osatekijä suomalaisen taiteen monimuotoisuuden kannalta. Taidealan tulee olla mahdollinen, mielekäs ja kiinnostava uravaihtoehto ympäri valtakunnan.

233. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Nuorisoyöntekijöiden läsnäolo vakinaistettava kouluissa

Yläkouluihin on saatu hankerahoilla muutaman vuoden ajan nuorisoyöntekijöitä koulujen arkeen. Nuorisoyöntekijät työskentelevät tunneilla lisäten yhteisöllisyyttä ja tarkkaillen heitä, jotka saattavat tarvita kouluarjessa apua. He järjestävät opettajien kanssa erilaisia teemapäiviä ja puhuvat vanhempainilloissa. Välitunneilla he jututtavat oppilaita, jotka ovat yksinäisiä tai joilla on murheita. Heille opiskelija voi laittaa kesken koulupäivän tekstarin, kun tuntuu, ettei jaksaa. He ovat luoneet turvaa korona-ajan huoliin koulussa. Joissain kouluissa

1 he toimivat opettajien kanssa kerhojen vetäjinä.
2 Heillä on myös yhteistyössä toisten koulujen
3 nuorisoyöntekijöiden kanssa toimiva verkosto,
4 jolloin voidaan muodostaa pienryhmiä esimerkiksi
5 yksinäisyyden, näköalattomuuden ja masentuneis-
6 suuden torjumiseksi.

7
8 Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö ehdottaa, että
9 koulujen arkeen lisätään aikuisia: nuorisoyöntekijät
10 ymmärtävät parhaiten nuorten arkipäivien
11 huolia ja tarttuvat matalalla kynnyksellä nopeasti
12 kiperiin tilanteisiin koulupäivän aikana. Heidän
13 ammattitaitonsa avulla tunnetiloja saadaan kohen-
14 nettua ja oppiminen sujuu paremmin. Tarvittaessa
15 heillä on aikaa syventyä myös yksittäisen oppilaan
16 tilanteeseen koulupäivän aikana ja rohkaista kou-
17 lun käymiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

21 Puoluekokous yhtyy aloitteen huomioon nuori-
22 sotyöntekijöiden ja ylipäättään aikuisten määrän
23 lisäämisen tarkeydestä nuorten arjessa.

24
25 Tutkimusten mukaan nuorten henkinen pahoin-
26 vointi on lisääntynyt koronan johdosta. Marinin
27 hallitus on reagoinut tähän lisäämällä hankerahoi-
28 tusta nuorisoyöntekijöiden palkkaukseen.

29
30 Valtion taloudelliset resurssit ovat kuitenkin rajal-
31 liset. Jatkossa, etenkin hyvinvointialueiden perus-
32 tamisen jälkeen, valtion ja kuntien tulee yhdessä
33 löytää keinoja, joilla varmistetaan riittävä nuori-
34 sotyöntekijöiden määrä ja aikuisten suojaverkko
35 koululaisten ympärillä

234. Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Opintotukeen lisää tukikuukausia

40 Opintotukikuukausien määrää vähentämällä on
41 pyritty nopeuttamaan opiskelijoiden valmistumis-
42 ta. Todellisuudessa vaikutus on monesti päinvas-
43 tainen, sillä tukikuukausien loppuessa opintojen
44 rahoittamiseksi opiskelijan on käytävä töissä, mikä
45 pitkittää valmistumista entisestään. Joensuun
46 Opiskelevat Keskustalaiset esittääkin, että opinto-
47 tukikuukausien määrä palautetaan vuoden 2011
48 tasolle.

49
50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön antamassa lausunnossa Valtiontalouden tarkastusvirastolle käy ilmi, että opintotukijärjestelmän rakenteellinen uudistus 2011, opintolainahyvitys ja opintorahan korotus 2014 ja lainapainotteisuuden lisääminen sekä asumistukiudistus 2017 ovat lyhentäneet tutkintojen suorittamisaikoja ja kasvattaneet opintotuen saajien keskimääräisiä tuloja merkittävästi.

Uudistusten voidaan siis katsoa toimineen hyvin. Ongelmiakin on. Nykyinen korkeakouluopintoihin varattu tukikuukausien määrä on osoittautunut niukaksi mm. opintojen hidastuessa koronasta johtuvista syistä, erilaajuisten tutkintoyhdistelmien vuoksi, sekä jatkuvan oppimisen tavoitteiden kannalta. Kaikkiin korkeakouluopintoihin tarkoitettu tukiaika on 1.8.2017 tai sen jälkeen aloittaneilla yleensä 54 tukikuukautta. Aiemmin aloittaneilla vastaava tukikuukausien enimmäismäärä on joko 64 tukikuukautta (opinnot aloitettu 1.8.2014-31.7.2017) tai 70 tukikuukautta, jos opinnot on aloitettu aikaisemmin kuin 1.8.2014. Tukikuukausien määrän lisääminen esim 10 kuukaudella mahdollistaisi opintojen loppuun saattamisen ensisijaisesti opintotuella, tarve turvautua toimeentulotukeen opintojen loppuunsaattamiseksi vähenisi ja edellytykset suorittaa ylempi korkeakoulututkinnon tavoiteajassa paranisi, jos alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseksi on tarvinnut harkinnanvaraisen tukiajan pidennyksen esim. koronasta johtuvista syistä, lisäksi amk-tutkinnon suorittaneiden mahdollisuus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto paranisi.

Puoluekokous kannustaa selvittämään opintotuen tukikuukausien lisäämisen yhteiskunnalliset kokonaisvaikutukset.

235. Keskustaopiskelijat: Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat aidosti yhdenvertaiseen asemaan

Keskustaopiskelijat vaatii, että ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien taloudelliset resurssit ja mahdollisuudet hoitaa lakisääteisiä tehtäviään turvataan.

1 Niin ylioppilaskuntien kuin opiskelijakuntien toi-
2 minta perustuu lainsäädäntöön. Rahoituspohja
3 opiskelijakunnissa on kuitenkin huomattavan
4 erilainen ylioppilaskuntiin verrattuna - opiskeli-
5 jakuntiin kuulumisen on vapaaehtoista, kun taas
6 ylioppilaskuntien jäsenyys perustuu automaatiojäsenyyteen.

8
9 Opiskelijakunnat ovat tällä hetkellä erityisen
10 vaikeassa asemassa jäsenhankinnan muuttuessa
11 koko ajan haastavammaksi vapautuneiden opiskelijakorttimarkkinoiden myötä - jäsenhankinta ja
12 kilpailu jäsenistä on entistä kovempaa.

14
15 Keskustaopiskelijat ovatkin huolissaan opiskelijakuntien vähenevistä resursseista, joita lakisääteisten tehtävien hoitamisen sijaan käytetään erityisesti jäsenhankintaan ja sitä kautta tulopohjan kasvattamiseen. Samalla, kun ylioppilaskuntien tulot ovat vuodesta toiseen vakaammalla pohjalla, opiskelijakunnat kamppailevat epävarmuuden kanssa. Tosiasia onkin, ettei ylioppilas- ja opiskelijakuntien lakisääteisesti samojen tehtävien hoitaminen ole opiskelijakunnissa samalla tavoin mahdollista.

26
27 Keskustaopiskelijoiden mielestä jokaisessa korkeakoulussa tulee olla jatkossakin korkeakoulun tutkintoon tähtääviin opintoihin osallistuvista opiskelijoista koostuvat opiskelija- tai ylioppilaskunta. Näiden tarkoituksen ja tehtävien tulee jatkossakin vastata pitkälti nykyllä lainsäädäntöä.

33
34 Keskustaopiskelijat kuitenkin esittää, että opiskelija- ja ylioppilaskuntien lakisääteisen tarkoituksen ja tehtävien toteuttamiseen soveltuvasta toiminnasta aiheutuvat menot tulee tulevaisuudessa suorittaa kansallisella tasolla säädetyllä julkisella rahoituksella.

40
41 Keskustaopiskelijoiden mielestä Keskustan tulee edistää tässäkin asiassa korkeakouluopiskelijoiden tasavertaisuutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

46
47 Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen. On tärkeää, että korkeakouluopiskelijat ovat tasavertaisessa asemassa keskenään. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut selvitysmiehen tekemään

selvityksen ammattikorkeakoulujen opiskelija-kuntien jäsenkatoon ja talousongelmiin liittyvistä ratkaisuvaihtoehdoista. Selvityshenkilö jättää raporttinsa ministeriölle huhtikuun 2022 loppuun mennessä. Asiaan voidaan ottaa kantaa selvityk-sen julkaisemisen jälkeen.

236. Keskustanaisten Alavuden paikallisyhdistys: Alle 18-vuotiaille maksutotmat käynnit kuntien kuntosaleilla

Keskustanaisten Alavuden paikallisyhdistys esittää puoluekokoukselle, että puolueohjelmaan kirja-taan tavoite, jonka mukaan kuntien liikuntatoimet tekevät päätöksen kuntosalien käytön maksutto-muudesta alle 18-vuotiaille.

Ihmisten liikkumattomuudesta aiheutuvat suorat ja välilliset kustannukset ovat suuret. Liikkumat-tomuuden ja masennuksen syy-yhteys on selkeä, mikä on nähtävissä ilman tieteellisiä tutkimuk-siakin. ”Terve mieli terveessä ruumiissa”, kuten jo Antiikin Kreikassa tiedettiin.

Alavuden Keskustanaiset kantavat huolta erityi-sesti nuorten liikkumattomuudesta, sillä lapsena ja nuorena omaksutut liikuntatottumukset jatkuvat yleensä läpi elämän. Alavuden Keskustanaiset kannustavat kaikkia kuntia tarjoamaan kuntosa-liensa käytön maksutta alle 18-vuotiaille yhtenä keinona lisätä nuorten matalan kynnyksen liikun-tamahdollisuuksia.

Puoluekokouksen vastaus:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen. Lasten ja nuorten liikuntaan panostaminen ja liikunnan harrastamiseen tukeminen on erittäin tärkeää liikunnan lukuisten myönteisten vaikutusten vuok-si. Kunnat tukevatkin lasten ja nuorten liikunnan harrastamista monin tavoin, mihin Keskusta kan-nustaa kuntia jatkossakin. Keskusta ei kuitenkaan ota kantaa yksittäisiin toimenpiteisiin lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen edistämiseksi, koska kuntien tilanteen vaihtelevat suuresti. Käy-tännön toimenpiteistä päättäminen on kunkin kunnan päättäjien tehtävä.

On paikallaan todeta, että lasten ja nuorten ilmai-nen liikunnankin harrastamisen on tällä hallitus-

1 kaudella mennyt paljon eteenpäin, kun keskusta-
2 laisten tiede- ja kulttuuriministerien johdolla on
3 edistetty Suomen harrastamisen mallia. Suomen
4 harrastamisen mallin tavoitteena on mahdollistaa
5 jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton ja halu-
6 amansa harrastus koulupäivän yhteydessä.

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Perheet, vanhukset, eläkkeet

Kainuun Keskustanuoret: Tarvitaan
valtakunnallinen nuorten
mielenterveysprojekti
Oulun Keskustan Tuiran paikallisyhdistys:
Psykiatrisia sairaanhoitajia matalan kynnyksen
palveluina kouluihin
Suomen Keskustanaiset: Jokaiselle lapselle
taattava vähintään yksi turvallinen aikuinen
Keskustan Kymenlaakson piiri: Nuorten
syryäytymisen ehkäisy
Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-
Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkivaaran
paikallisyhdistykset: Nuorten hyvinvointi
yhteiskunnan keskiöön
Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö:
Opiskelijahuollon resursseja on lisättävä
Porin Keskustan kunnallisjärjestö:
Koulupsykologien sekä -kuraattorien
henkilömitoituksen varmistaminen
Suomen Keskustanaiset: Ennaltaehkäisevät
mielenterveyspalvelut turvattava opiskelijoille
Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: YTHS:n
palvelut myös jatko-opiskelijoille
Pohjois-Savon keskustanuoret: Maksuton
ehkäisy alle 25-vuotiaille
Pirkanmaan Keskustanuoret: Maksuton
ehkäisy alle 25-vuotiaille kaikkien
hyvinvointialueiden tavoitteeksi
Keskustanaisten Helsingin piiri:
Kasvatusvastuu palautettava koteihin ja
huoltajille
Ostrobotnian keskustaseura: Suruvapaa
lapsensa menettäneille vanhemmille
Edistykselliset Keskustanaiset: Suruvapaa
lapsensa menettäneille vanhemmille
Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomeen
yhdenvertainen saattohoitovapaa
Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suru
omaksi tautiluokitukseksi
Ostrobotnian keskustaseura: Vuoroasuvan
lapsen molemmille vanhemmille oikeus
asumistukeen
Keskustaopiskelijat: Vammaisasiavaltuutetun
virka perustettava Suomeen
Keskustanaisten Etelä-Hämeen piiri:

1 Ikäpalvelut neuvoloiden kaltaisina laajasti
2 käyttöön
3 Lohjan kunnallisjärjestö: Vajaaravitsemuksen
4 seulonta ja ravitsemushoidon sisällyttäminen
5 ikääntyneiden terveydenhuollon hoitopolkuun
6 Keskustan Helsingin piiri: Helsingin ja uusien
7 hyvinvointialueiden tarjottava palveluja
8 nuorille, työikäisille muistisairaille
9 Keskustan Latvan paikallisyhdistys: Nuorten
10 työikäisten muistisairaiden huomioiminen
11 hoivapalveluissa
12 Suomen Keskustanaiset: Muistisairauksien
13 ennaltaehkäisyyn panostettava
14 Keskustan Kemin kuntayhdistys: Vihreä
15 keidas, uudentyypinen, kustannustehokas ja
16 viihtyisä koti seutukunnan muistisairaille
17 Keskustan Kurun paikallisyhdistys, Ylöjärven
18 Keskustanaiset, Pirkanmaan Keskustanaiset:
19 Tukea ja kannustusta omaishoitoon
20 Keskustan Helsingin piiri: Suomeen
21 strategia terveysteknologian ja
22 digitalisaation hyödyntämisestä sosiaali- ja
23 terveydenhuollossa
24 Keskustaopiskelijat: Yleisen asumistuen
25 ruokakuntakohtaisuus poistettava
26 opiskelijoilta
27 Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Etsivä
28 aikuistyö osaksi aikuissosiaalityötä
29 Suomen Keskustanaiset: Käänteinen
30 kilpailutus käyttöön hoiva- ja
31 asumispalveluissa
32 Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret:
33 Työnantajan sairauspäivärahan
34 omavastuuaikaa lyhennettävä
35 Varsinais-Suomen Keskustanaiset:
36 Apuvälineitä ja tukea tarvitsevien tarpeet
37 arvioitava yksilöllisesti
38 Keskustan Etelä-Tuusulan paikallisosasto:
39 Nepsy-lasten ja -nuorten palvelujen
40 kehittäminen
41 Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Keskustan
42 perustulosta oikea perustulo
43 Kainuun Keskustanuoret:
44 Sosiaaliturvauudistus vauhtiin perustulomallin
45 pohjalta
46 Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan
47 paikallisyhdistys: Onko yhteiskuntamme
48 muuttumassa huumemyönteisemmäksi?
49 Helsingin Keskustanuoret: Turvallisaa
50 huumeidenkäyttöhuoneita
neulanvaihtopisteiden yhteyteen

Keskustan Pellon kunnallisjärjestö:
Kannabiksen käytön vapauttaminen
Helsingin Keskustanuoret: Nuuskan myynti lailliseksi
Lapin Keskustanuoret: Alle 20mg/g nikotiinia sisältävän nikotiininuuskan myynti laillistettava Suomessa
Kuopion Keskustaseura: Estetään lasten nikotiiniriippuvuuden syntyminen
Keskustanaisten Helsingin piiri: Matalan kynnyksen palvelut turvattava naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan estämiseksi
Keskustanaisten Kainuun piiri: Naisiin kohdistuvan väkivallan on loputtava
Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistys: Rintasyöpäseulontojen laajentaminen suuremmalle ikäryhmälle ja itsemaksaville asiakkaille
Pohjois-Savon Keskustanaiset: Rintasyövän seulominen yli 69-vuotiaille naisille kansalliseen ohjelmaan
Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten piiri: Eturauhasyövän seulonta kansallisen seulontajärjestelmän piiriin
Satakunnan Keskustanuoret: Ei varoitusmerkeille
Helsingin Keskustanuoret: Eläkejärjestelmän maksutasapaino on ylläpidettävä sukupolvipoliittisesti oikeudenmukaisella tavalla

237. Kainuun Keskustanuoret: Tarvitaan valtakunnallinen nuorten mielenterveysprojekti

Kainuun Keskustanuoret on huolissaan tikittävästä mielenterveyspommista. Nuorten mielenterveysasiat ovat olleet jo vuosia liian vähäisellä huomiolla. Koronapandemia ja Venäjä-Ukraina -sota ovat lisänneet viime aikoina ongelmia entisestään.

Mielenterveysongelmista on tulossa kovaa vauhtia mittaamattoman kallis haaste Suomelle, niin inhimillisesti kuin taloudelliselta hintalapultaankin. Mielenterveyskriisiin olisi pitänyt puuttua jo vuosia sitten huomattavasti voimakkaammin, ja nyt on viimeinen hetki.

Kainuun Keskustanuoret vaatii nuorten mielenterveysasioihin paneutumista pikaisesti ja tehokkaas-

1 ti. Kainuun Keskustanuoret esittää valtakunnallista
2 nuorten mielenterveysprojektia käynnistettäväksi
3 välittömästi. Projektiin voisi ottaa oppia esimerkik-
4 si vuosien 1972-1997 aikana toteutetusta Pohjois-
5 Karjala-projektista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

8 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

10 Puoluekokous toteaa, että aloitteessa esitettyä
11 valtakunnallista hanketta ei kuitenkaan tule koh-
12 distaa ainoastaan nuorille, vaan koko väestölle.
13 Mielen sairaudet ovat Suomessa hyvin yleisiä. Siksi
14 niiden ennaltaehkäisyyn ja hoitamiseen on löy-
15 dettävä uusia keinoja esimerkiksi Pohjois-Karjala-
16 projektin tapaan.

18 Vuonna 2023 aloittavilla hyvinvointialueilla on
19 edessään iso työ koronan aiheuttaman hoitovelan
20 purkamisessa, erityisesti nuorten mielenterveys-
21 palveluissa. Sote-uudistus mahdollistaa asioiden
22 tekemisen uusilla, paremmilla ja tehokkaammilla
23 tavoilla. Keskusta pitää tärkeänä, että uudet hyvin-
24 vointialueet toimeenpaneavat parhaita käytäntöjä
25 myös lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden
26 saavutettavuuden parantamiseksi. Esimerkkinä
27 tästä toimii mm. Espoon kaupungin kehittämä IPC-
28 menetelmä masennuksen hoidossa.

30 Keskusta pitää mielenterveyspalveluiden kehit-
31 tämistä tärkeänä. Aloitteessa esitettyä mielenter-
32 veysprojektia ei tule rakentaa uuden hyvinvoin-
33 tialuerakenteen päälle, vaan sen toteutukseen
34 tarvitaan hyvinvointialueiden palvelupolkujen ja
35 moniammatillisen yhteistyön kehittämistä.

238. Oulun Keskustan Tuiran paikallis- yhdistys: Psykiatrisia sairaanhoitajia matalan kynnyksen palveluina kouluihin

42 Lasten ja nuorten pahoinvointi ja ahdistus ovat
43 lisääntyneet nopeasti eri luokka-asteella etenkin
44 peruskouluissa, mutta myös toisen asteen kouluis-
45 sa. Syitä lasten ja nuorten heikentyneeseen mie-
46 lenterveyteen on varmasti monia.

48 Perheiden keskuudessa olevat ongelmat työttö-
49 myys, vähävaraisuus ja päihde- ja mielenterveys-
50 ongelmat heijastuvat usein myös lasten ja nuorten

elämään. Koronapandemia ja etäopiskeluun
siirtyminen, sekä muut rajoitteet ja eristyisyys
esimerkiksi harrastusten suhteen sai aikaan lisää
ahdistusta nuorilla. Moni nuori lopetti harrastuk-
sensa kokonaan pitkän harjoitustauon vuoksi.

Kouluissa on edelleen kiusaamista ja fyysinen
väkivalta on myös yleistynyt kouluissa. Myös muut
ulkoiset ärsykkeet, kuten päihteiden helppo saa-
tavuus ovat yhä näkyvämmiin lasten ja nuorten
keskuudessa. Nämä lisäävät osaltaan masennusta
ja itsetuhoista käyttäytymistä ja sen johdosta si-
toutumattomuutta kouluun.

Koulupudokkaiden määrä on tällä hetkellä arviolta
yli 4000 opetushallituksen tutkimuksen mukaan.
Tuntipoissaolot ovat myös lisääntyneet, ja tähän
tulisi pystyä vaikuttamaan akuutisti ja nopeasti.
Yksikin luvaton poissaolo on merkki jostain.

Nuorten mielenterveysongelmiin tulisi pystyä
puuttumaan varhaisesti. Koulu on lapsille ja nuoril-
le tärkeä aikuisten kohtaamispaikka ja kavereiden
tapaamispaikka. Koulu on kodin jälkeen tärkeä
yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta tukeva paikka.

Psykiatristen sairaanhoitajien jalkauttaminen
kouluille olisi tärkeä matalan kynnyksen ja var-
haisen puuttumisen keino. On eri eri asia, ovatko
psykiatriset sairaanhoitajat hyvinvointikeskuksissa
vai kouluissa. Koululla nuoren on helppo lähestyä
aikuista ja puolestaan koulun aikuiset pystyvät
havainnoimaan nuorten ongelmia akuutisti.

Syrjäytyneiden nuorten keskeytyneet opinnot, voi-
vat johtaa myöhemmin pitkäaikaistyöttömyyteen.
Aloitteemme on, että psykiatrisia sairaanhoitajia
tulisi saada lisää ja nimenomaan kouluille muun
oppilashuoltoon liittyvän henkilöstön tueksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Oppilas- ja opiskelijahuollon siirtyminen kunnilta
hyvinvointialueiden vastuulle tarjoaa mahdolli-
suuden yhä paremmin toimivalle palvelupolulle
lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Oikein
toteutettuna oppilas- ja opiskelijahuollon tärkeää

1 ennaltaehkäisevää yhteistyötä voidaan täydentää
2 hyvinvointialueen ammattilaisten osaamisella.

4 Keskusta pitää tärkeänä, että lapset, nuoret ja per-
5 heet saavat tarvitsemiaan palveluita helposti, osa-
6 na arjen normaalirytmitystä. Moniammatillisuuden
7 lisääminen oppilas- ja opiskelijahuollossa on yksi
8 tapa parantaa perheiden palveluiden laatua. Op-
9 pilas- ja opiskelijahuoltolain ennaltaehkäisevän ja
10 yhteisöllisen työn periaatetta ei tule kuitenkaan
11 unohtaa sote-uudistuksessa.

239. Suomen Keskustanaiset: Jokaisel- le lapselle taattava vähintään yksi tur- vallinen aikuinen

17 Suomen Keskustanaiset näkee tärkeänä, että jokai-
18 selle lapselle ja nuorelle löytyy rinnalle vähintään
19 yksi turvallinen aikuinen. Nykyisin on olemassa jo
20 lastensuojelun piirissä oleville lapsille ja nuorille
21 tukiperheitä. Tukiperhetoimintaa tulee kehittää
22 niin, että se olisi nuorten saavutettavissa ilman
23 lastensuojelun asiakkuutta. Myös vapaaehtoisten
24 aikuisten soveltuvuus lasten kanssa toteutettavaan
25 toimintaan on selvitettävä.

27 Lasten ja nuorten levottomuus, häiriökäyttäyty-
28 minen, kiusaaminen ja väkivalta ovat kasvussa.
29 Ongelmakäyttäytymistä on koululuokissa, koulun
30 ulkopuolella ja kasvavissa määrin myös sosiaalis-
31 sa mediassa.

33 Koululuokissa esiintyvään levottomuuteen ja on-
34 gelmakäyttäytymiseen voi löytyä apua ryhmäko-
35 kien pienentämisestä sekä opettajien, ohjaajien
36 ja avustajien määrän lisäämisestä. Kouluihin tulee
37 saada lisää aikuisia opetustyön rauhoittamiseksi,
38 opettajien työn helpottamiseksi ja lasten tueksi.
39 Kasvava lapsi ja nuori ansaitsee kasvua tukevan ja
40 turvallisen elinpiirin.

42 Suomen Keskustanaiset esittää, että lasten ja nuor-
43 ten turvaksi rakennetaan vähintään yhden turval-
44 lisen aikuisen malli ja käynnistetään Aikuiskaveri
45 -pilottihanke.

47 Valtakunnallisessa hankkeessa rahoittajana voisi
48 toimia Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hankkeessa synnytetään vapaaehtoistyön avulla luotettavia aikuiskontakteja niille, joilla niitä ei luonnostaan ole. Hankkeessa voisivat paikallistasolla olla mukana esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Punainen Risti, eri eläkeläisjärjestöt, urheiluseurat sekä kuntien nuorisotoimi. Hanke toteutettaisiin yhteistyössä koulujen ja perheiden kanssa matalan kynnyksen periaatteella.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen siitä, että jokaisella lapsella ja nuorella on elämässään vähintään yksi turvallinen aikuinen. Turvallisina aikuisina lapsen elämässä voivat lapsen vanhempien lisäksi toimia sukulaiset, vanhempien ystävät, opettajat, harrastusten ohjaajat tai muu luotettavat henkilöt. Lapsen oikeus hyvään ja turvalliseen elämään, leikkiin ja lepoon on osaltaan jokaisen lapsen lähipiirissä olevan aikuisen asia.

Koti on niin lapsen kuin aikuisenkin elämän tärkein paikka. Lapsen hyvinvoinnin perusta rakentuukin kotona, suhteessa vanhempiin ja muuhun perheeseen. Lapsiperheiden matalan kynnyksen palvelut ovat äärimmäisen tärkeitä perheiden sekä lapsen kasvun ja kehityksen tukena. Apua tulisi aina voida hakea matalalla kynnyksellä ja saada jo siinä vaiheessa, kun perheellä on vielä voimavaroja avun hakemiseen. Aloitteessa esitetty tukiperhetoinnin laajentaminen lastensuojeluasiakkuuksien ulkopuolelle on selvittämisen arvoinen ehdotus.

Keskusta tunnustaa kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen tärkeän roolin hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Järjestöt kehittävät toimintaansa omien arvojensa ja strategisten näkemystensä pohjalta ja kilpailevat keskenään ministeriöiden, kuntien ja muiden tahojen rahoituksesta. Aloite järjestön tai järjestöjen toimeenpanemasta hankkeesta on tultava järjestöiltä itseltään.

240. Keskustan Kymenlaakson piiri: Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Keskustan Kymenlaakson piiri esittää, että Suomeen on laadittava toimenpideohjelma nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja joka painottaa toimenpiteiden rahoituksessa niitä alueilta, joissa syrjäytyminen on keskimääräistä suurempaa. Hanke on erityisen tärkeää koronakriisin jälkihoitamiseksi. Ikääntyvällä kansakunnalla ei ole varaa menettää yhdenkään ihmisen panosta. Laaja-alainen syrjäytymisen ehkäisyn ohjelma sisältää laaja-alaisesti toimenpiteitä varhaiskasvatuksesta aina sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tasa-arvoiseen saatavuuteen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Suomalaista nuorisopolitiikkaa ja sen rahoitusta ohjataan vaalikausittain päätettävällä Valtakunnallisella nuorisotyön- ja politiikan ohjelmalla. Vuosien 2020-2023 ohjelman päätavoitteita ovat olleet nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden vahvistaminen. Ohjelman osana päätetään myös nuorisotalon osaamiskeskuksista, joissa nuorisotalon toimijat, kunnat, järjestöt ja muut toimijat edistävät hankepohjaisesti nuorisotyön- ja politiikan ohjelman tavoitteita.

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävä tavalla nuorisopolitiikkaan ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn tarpeeseen. Hallitus päätti n.15 miljoonan korona-avustuksista nuorisotalolle. Tämän lisäksi hallitus lisäsi rahoitusta oppilas- ja opiskelijahuoltoon sekä lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien parantamiseen mm. Harrastamisen Suomen mallin kautta. Myös kunnat ovat tehneet itsenäisiä toimia lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi koronakriisin keskellä.

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen koronakriisin jälkihoitoon tärkeydestä. Aloitteen kuvaamia hankkeita on jo toimeenpantu sekä hallituksen että aluehallintovirastojen kautta myönnetyillä avustuksilla.

241. Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkiväaran paikallisyhdistykset: Nuorten hyvinvointi yhteiskunnan keskiöön

Nuorten pahoinvointi on Suomessa kasvava ilmiö ja samalla vakava inhimillinen ja yhteiskunnallinen ongelma. Sen laajuutta kuvaavia faktoja on paljon: opintojen keskeyttämisen yleisin syy ovat mielen-terveyshäiriöt, joka kolmas korkeakouluopiskelija potee ahdistuksen ja masennuksen oireita, nuorten työkyvyttömyyden suurin yksittäinen syy ovat mielenterveysongelmat jne.

Tutkitusti koronapandemia on lisännyt nuorten ahdistuneisuutta ja masennusta, johon liittyy myös epä tietoisuus tulevasta ja syvä huoli maapallon ja ihmiskunnan kohtalosta.

Venäjän raju hyökkäys Ukrainaan ja sen myötä radikaalisti heikentynyt kansainvälinen turvallisuustilanne koittelee eittämättä erityisesti nuorten jaksamista.

Samaan aikaan niin koulukuraattoreista kuin koulupsykologeista on huutava pula koko maassa.

Nuoret joutuvat usein jonottamaan ammattiauttajalle pääsyä jopa kuukausia. Monet kokevat hoitopolun katkeilevan toistuvasti tai jäävänsä kokonaan ilman apua ja tukea.

Palveluiden karsimisen synnyttämää aukkoa yrittään korvata muun muassa etäpalveluilla ja ryhmäterapialla, mutta ne eivät pysty takamaan sitä tukea ja ymmärrystä, joka syntyy hädässä olevan nuoren ja auttavan ammattilaisen kasvokkain kohtaamisissa.

Lapsen ja nuoren kokemus perusturvallisuudesta syntyy kotona, mutta myös koululla on siinä oma roolinsa, jota on heikennetty karsimalla opiskelijahuollon ja tukipetuksen resursseja.

Kokonaisuutena nuorten pahoinvoinnissa ja mielenterveysongelmissa on kyse sekä valtavasta inhimillisestä taakasta että merkittävästä koko yhteiskuntaa koskettavasta taloudellisesta menetyksestä.

Siksi nuorten hyvinvointi on nostettava kaiken yhteiskunnallisen päätöksenteon keskiöön kansallisella ohjelmalla, jonka keston tulisi ulottua 2020-luvun loppuun saakka.

Alueatasolla keskeisiä toimijoita olisivat uudet hyvinvointialueet, kunnat ja valtion aluehallinto paikallisine ja alueellisine yhteistyökumppaneineen.

Kaiken yhteiskunnallisen toiminnan läpileikkaavasti kattavan ohjelman valtakunnallisia vastuutahoja olisivat ainakin opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työministeriö.

Ohjelmaan sisällytettäisiin myös osio, jonka tavoitteena on perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen.

Edellä olevaan viitaten esitämme, että

- Keskusta käynnistää pikaisesti kaikkien eduskunta- ja kuntapuolueiden kanssa keskustelut kansallisen Nuorten hyvinvointi 2030-ohjelman laatimisesta ja toteuttamisesta

- ja että ohjelman käytännön päävastuullisiksi toteuttajiksi määrätään hyvinvointialueet ja kunnat, joille osoitetaan ohjelman toteuttamiseen myös korvamerkit määrärahat.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen nuoren hyvinvoinnin edistämisen tärkeydestä. Aloitteessa tunnistetaan kodin, oppilaitosten sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden rooli nuoren jaksamisen, opiskelu- ja työkyvyn tukena.

Aloitteessa esitetty poikkihallinnollinen ohjelma nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi on jo olemassa. Vaalikausittain uusittava Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma sisältää aloitteessa mainittuja teemoja. Vuonna 2023 aloittavien hyvinvointialueiden rooli nuorten hyvinvoinnin edistämisessä on asia, joka tulee ottaa huomioon uuden Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman valmistelussa keväällä 2023.

242. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Opiskelijahuollon resursseja on lisättävä

Opiskelijoilla on ollut viime aikoina haasteellisia aikoja, eikä heidän keskustelutarpeisiinsa tai avunpyyntöihinsä ole voitu reagoida riittävän nopeasti. Psykologille joutuu jonottamaan puoli vuotta ja koulukuraattorillakin on satoja oppilaita asiakkaina, eikä akuuttia apua saa helposti. On aina sekä inhimillisesti että taloudellisesti järkevintä auttaa lasta ja nuorta jo ennen haasteiden kasaantumista tai heti haasteiden ensimerkkien ilmaantuessa.

Esimerkiksi koulupsykologien työnkuvan tulee olla selkeä ja asettua sinne missä tapahtuu: kouluissa ja oppilaitoksissa. Koulupsykologit ja koulukuraattorit tarvitsevat kollegiaalisuutta ja selkeää johtamisjärjestelmää. On pulaa pätevistä osaajista ja pulmaa rekrytoida työntekijöitä. Saattaa olla, että kunnissa on hyvin sekalaisia järjestelmiä, joiden vuoksi opiskelijahuollon työntekijät joutuvat työskentelemään useissa työpaikoissa työviikon aikana. Moniammatillinen yhteistyö on hankalaa, jos ei tunne kunnolla koulun puolen toimijoita tai esimerkiksi perhesosiaalityöntekijöitä.

Jotta lasten ja nuorten psyykinen hyvinvointi saadaan kuntoon, Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö ehdottaa, että opiskelijahuollon resursseja on lisättävä niin, että opiskelija löytää apua ongelmiinsa oppilaitoksessaan nopeasti. Lisätään kouluihin resurssia hoitaa kuraattorin ja psykologin työtä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Matalan kynnyksen palveluiden saatavuus on tärkeää suurempien terveys- ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Oppilas- ja opiskelijahuollon tavoite on ensisijaisesti toimia yhteisöllisin menetelmin terveysongelmien ennaltaehkäisemiseksi, mutta työn painopiste on siirtynyt jo pidemmän aikaa kohti yksilöllistä työtä. Yksi syy tälle voi olla lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluiden heikko saatavuus muun kuin oppilashuollon kautta.

Jokaisella suomalaisella on oikeus laadukkaisiin ja saavutettaviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Perus- ja toisen asteen oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden siirtyminen osaksi hyvinvointialueiden palvelutuotantoa tukee hyvin järjestettynä lapsen ja nuoren palvelupolkua oppilas- ja opiskelijahuollon palveluista muiden hyvinvointialueen tarjoamien palveluiden piiriin. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS järjestää jatkossakin korkeakouluopiskelijoiden opiskelijahuollon palvelut.

Riittävien ja suositusten mukaisten koulupsykologi- ja kuraattoriresurssien hankkiminen on ollut kunnille ja YTHS:lle paikoin hyvin hankalaa. Perus- ja toisen asteen palveluiden järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueelle voi paikoittain parantaa ammattilaisten saatavuutta. Myös kustalaisen tiedeministerin johdolla tehty koulutuspaikkoja lisäävä ja koulutusvastuita laajentava koulutuspolitiikka edistää pidemmällä tähtäimellä osaajien alueellista saatavuutta.

Puoluekokous yhtyy aloitteen näkemykseen siitä, että oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstön riittävä määrä on perusedellytys palveluiden laadun ja saatavuuden varmistamiseksi jokaiselle lapselle ja nuorelle kaikkialla Suomessa. Aloituspaikkojen riittävyyttä ja ammattilaisten alueellista saatavuutta on tarpeen arvioida jatkossakin.

243. Porin Keskustan kunnallisjärjestö: Koulupsykologien sekä -kuraattorien henkilömitoituksen varmistaminen

Uusimman kouluterveyskyselyn (2021) mukaan lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään on laskenut kaikissa eri ikävaiheissa niin peruskoulussa kuin toisella asteella. Lisäksi lapset ja nuoret kertovat olevansa huolissaan omasta mielialastaan, ja tämä joukko on kasvanut viimeisinä vuosina. Erityisen huolestuttavaa on, kuinka perusopetuksen 8. ja 9.-luokkalaiset, lukiolaiset ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijat eivät ole saaneet tukea ja apua hyvinvointiin koulupsykologilta lukuvuoden aikana, vaikka olisivat tarvinneet. Näiden nuorten määrä on noussut huomattavasti edellisestä kouluterveyskyselystä.

50

Useista tutkimuksista tiedämme myös, että nuorten usko hyvään tulevaisuuteen on heikentynyt merkittävästi koko 2010-luvun ajan. Huolta aiheuttavat mm. työelämän ja talouden epävarmuus, hyvinvoinnin polarisoituminen ja kaikista eniten ilmastonmuutos. Lapset ja nuoret ovat eläneet koko 2020-luvun pandemian keskellä. Opiskelu, harrastukset, ystävyysuhteet ja oikeastaan kaikki elämän tärkeät osa-alueet ovat kärsineet rajoituksista ja tulevaisuus on näyttänyt entistäkin epävarmemmalta.

Lapset ja nuoret tarvitsevat arjessaan turvallisia aikuisia, joilla on aikaa kuunnella, keskustella, tukea ja auttaa. Aikuisilla on oltava aikaa ja resursseja kohdata. Suomen koulujärjestelmää kehutaan maailmalla monin tavoin, mutta tällä hetkellä meidän yhteiskuntamme lapset ja nuoret eivät kyselyiden valossa voi hyvin. Lapsille ja nuorille tarjottavat palvelut tulee olla siellä missä he ovat eli lähellä koulua, oppilaitosta ja kotia.

Hyvinvointialueiden vastuulla on huolehtia yksilökohtaisesta oppilas- ja opiskelijahuollosta. Tämä pitää sisällään mm. psykologi- sekä koulukuraattoripalvelut. Psykologille ja koulukuraattorille kuuluu päästä 7 työpäivässä ja kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana työpäivänä. Uusi psykologimitoitus astuu voimaan 1.8.2023 ja se määrittää, että yhtä psykologia kohden saa maksimissaan olla 780 oppilasta/opiskelijaa ja yhtä koulukuraattoria kohden saa maksimissaan olla 670 oppilasta/opiskelijaa. Esitetty mitoitus riittää kuitenkin ainoastaan paikkaamaan akuuttia vajetta, eikä edelleenkaan varmista riittävää tarvetta. Nyt tulee löytää ratkaisut, kuinka saadaan riittävästi koulupsykologeja sekä koulukuraattoreita joka puolelle Suomea. Yhteiskunnassa on suunnattava rahallista panostusta oppilas- ja opiskelijahuoltoon, lisättävä koulutusmääriä esim. psykologien ja koulukuraattorien osalta ja hyvinvointialueiden varmistettava työpaikkojen houkuttelevuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Mikkelin kunnallisjärjestön aloitteeseen (aloite 242) antamaansa vastaukseen.

244. 24. Suomen Keskustanaiset: Ennaltaehkäisevät mielenterveyspalvelut turvattava opiskelijoille

Vuoden 2021 alusta voimaan tulleen lain mukaan Ylioppilaiden Terveystieteiden keskus vastaa nykyisin myös ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta. Muutoksen jälkeen YTHS:n palvelujen piirissä on noin 270 000 korkeakouluopiskelijaa. Osana muutosta YTHS:lle tuli paljon uusia palvelupisteitä. Suuri muutos osui keskelle koronapandemiaa.

Mielenterveys- ja päihdehäiriöt aiheuttavat pääosan opiskelijoiden terveyshaitoista ja ovat merkittävä syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työkyvyttömyyden riskitekijä. Vuonna 2020 korkeakouluopiskelijoiden mielenterveyspalvelujen kysyntä kasvoi YTHS:ssä peräti 26 %. Vielä vuosituhannen vaihteessa mielenterveyspalveluja käytti noin viisi prosenttia opiskelijoista, 2010-luvulla kymmenisen prosenttia.

Suomen Keskustanaiset esittää, että Suomen Keskusta toimii aktiivisesti riittävän resursoinnin puolesta. Mielenterveyden ongelmat ovat yhä useamman ihmisen ongelma yhteiskunnassamme. Varhainen puuttuminen on äärimmäisen tärkeää, jotta ongelmat eivät pahene. Terapiatakuun toteuttaminen on menolisäys, mutta siitä koituu merkittävät säästöt tulevaisuudessa. Nuorten pitää päästä keskustelemaan ongelmistaan mahdollisimman nopeasti oppilas- ja opiskelijahuollon piiriin. Myös kolmannen sektorin järjestämät vertaistukiryhmät ovat erinomainen tuki julkisille palveluille. Edellä mainittuja palveluita on lisättävä ja niiden rahoituksesta on pidettävä kiinni.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Mikkelin kunnallisjärjestön aloitteeseen (aloite 242) antamaansa vastaukseen.

245. Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: YTHS:n palvelut myös jatko-opiskelijoille

Vuonna 2021 YTHS laajeni myös AMK-opiskelijoiden käyttöön. Kuitenkin jatko-opiskelijoilla ei edelleenkään ole pääsyä YTHS:n palveluiden pariin. Suurin osa yliopistojen jatko-opiskelijoista tekevät tutkintojaan apurahoilla, jolloin heillä ei myöskään ole oikeutta yliopiston työterveydenhuoltoon, koska he eivät ole työsuhteessa yliopistoon. Opiskelijoiden tasa-arvon edistämiseksi Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset esittää, että YTHS:n palvelut laajennetaan myös jatko-opiskelijoiden käytettäväksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Korkeakoulujen perustutkintoja suorittavien korkeakouluopiskelijoiden perusterveydenhuollon tuottaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö järjestämisvastuun ollessa Kansaneläkelaitoksella. YTHS:n palvelut rahoitetaan valtion rahoituksella sekä kaikkien korkeakoulujen läsnäolevien perustutkinto-opiskelijoiden maksamalla veroluontoisella terveydenhoitomaksulla. YTHS:n palvelut laajennettiin ammattikorkeakouluopiskelijoille ja terveydenhoitomaksun periminen siirrettiin Kansaneläkelaitokselle Sipilän pääministerikaudella.

Yliopistojen jatko-opiskelijoilla oli mahdollisuus päästä YTHS:n palveluiden piiriin vuoden 2009 syksyyn saakka. Vuonna 2007 vain 20 prosenttia yliopistojen jatko-opiskelijoista suoritti terveydenhoitomaksun ja oli näin ollen YTHS:n palveluiden piirissä. Mahdollisuudesta luovuttiin vähäisen käyttäjämäärän, YTHS:n resurssien säästämisen sekä jatkotutkinto-opiskelijoiden erilaisen palvelutarpeen vuoksi. Tuolloin tehdyn selvityksen mukaan valtaosalla jatkotutkinto-opiskelijoista on käytössään työterveyshuollon sekä kunnalliset terveydenhuollon palvelut.

Puoluekokous näkee tärkeäksi jatko-opiskelijoiden terveydenhuollon ja aseman parantamisen, mistä aloitteesta kannetaan aiheellisesti huolta. Jatkotutkinto-opiskelijat vertautuvat kuitenkin enemmän korkeakoulun työntekijöihin ja heidän

terveydenhoitonsa tulisi järjestää näin ollen korkeakoulun tai muun tahon, jolle jatko-opiskelija työskentelee, työterveydenhuollon kautta.

246. Pohjois-Savon keskustanuoret: Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille

Jokaiselle nuorelle täytyy taata mahdollisuus ehkäisyyn asuinpaikasta ja sosioekonomisesta asemasta riippumatta.

Nuorelle tulee tarjota mahdollisuus löytää itselle sopivin ehkäisymenetelmä ja siksi tarjottavien ehkäisyvalmisteiden valikoiman tulee olla laaja. Ehkäisymenetelmien korkea hinta ei saa estää nuorelta vastuullista seksuaalisuuden toteutumista.

Maksuttomalla ehkäisyllä ehkäistään paitsi sukupuolitauteja, mutta myös ei-toivottuja raskauksia ja abortteja. Näin vähennetään myös raskauden keskeytyksestä tutkitusti aiheutuvaa psyykkistä kuormitusta. Lisäksi maksuton ehkäisy on kustannustehokasta ja ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa, jota odotamme uusilta hyvinvointialueilta.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittävät maksutonta ehkäisyä kaikille alle 25-vuotiaille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Maksuttoman ehkäisyn tarjoamisesta alle 25-vuotiaille on saatu hyviä kokemuksia ympäri Suomen. Suositus nuorten maksuttoman ehkäisyn tarjoamisesta koko Suomessa sisältyy jo vuonna 2014 julkaistun seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelmaan.

Tällä hetkellä maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen vaihtelee kuitenkin eri kunnissa, joten nuoret ovat eriarvoisessa asemassa riippuen asuinkuntansa käytännöistä. Oikeus seksuaaliterveyteen ei pitäisi olla varallisuuskysymys.

Iso osa raskauden keskeytyksistä tehdään alle 25-vuotiaille. Maksuttoman ehkäisyn tarjoamisella on onnistuttu ehkäisemään epätoivottuja

raskauksia, niiden keskeytyksiä ja seksitauteja. Ehkäisyvälineiden tarjoamisen ohessa nuorille on mahdollisuus tarjota myös seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävää neuvontaa.

Maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen vähentää myös ei-toivottujen raskauksien ja seksitautien hoidon tarpeen vähentymisen myötä terveydenhuollon kustannuksia.

Puoluekokous kannattaa maksuttoman ehkäisyn tarjoamisen valtakunnallistamista.

247. Pirkanmaan Keskustanuoret: Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille kaikkien hyvinvointialueiden tavoitteeksi

Yhtenä Keskustanuorten monista aluevaalitavoitteista oli, että ehkäisy on maksutonta kaikille alle 25-vuotiaille nuorille. Maksuttomalla ehkäisyllä voidaan vähentää ei-toivottuja raskauksia, abortteja sekä seksitautitartuntoja. Näin maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen voi jopa säästää euroja.

Pirkanmaan keskustanuoret näkee, että tätä tavoitetta on edistettävä kaikilla hyvinvointialueilla. Esimerkiksi Helsingin kaupunki tarjoaa maksutonta ehkäisyä alle 25-vuotiaille, kun taas Tampereen kaupunki tarjoaa maksuttoman ehkäisyn alle 22-vuotiaille. On tärkeää, että hyvinvointialueet eivät jää tässä kehityksessä jälkeen Helsingistä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Oohjois-Savon keskustanuorten aloitteeseen (aloite 246) antamaansa vastaukseen.

248. Keskustanaisten Helsingin piiri: Kasvatusvastuu palautettava koteihin ja huoltajille

Suomen koulut ja oppilaat ovat vuosikymmen sitten olleet PISA-menestyjien kärkeä, nyt menestys laskee vuosi vuodelta. Vielä 2000-luvun alussa kouluissa pystyttiin keskittymään opetukseen ja oppilaiden sivistämiseen, nyt kouluihin palkataan vartijoita auttamaan lisääntyvissä ongelmissa. Lasten ja nuorten pahoinvointi lisääntyy, ja kouluihin sekä oppilaitoksiin tarvitaan enenevässä

määrin lisäkäsia. Opettajat uupuvat ja harkitsevat alanvaihtoa. Kouluterveydenhuolto ei pysty tavoittamaan koteja neuvoloiden tapaan. Yhteiskunnan hektisyys, työelämän vaatimukset, älylaitteet, rikkonainen arki, harrastukset ja vanhempien läsnäolon puuttuminen ovat tehneet monista lapsista ja nuorista näkymättömiä.

Kasvatusvastuu on siirretty lähes täysin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vastuulle, ja opettajien aika kuluu opettamisen ja sivistämisen sijaan monen kasvatuksen perusasian opettamiseen. Näitä ovat esimerkiksi paikallaan istuminen, toisten huomioiminen ja kuuntelu, ruokailuvälineiden käyttö, omien rajojen tunteminen ja kieltosanan ymmärtäminen sekä hyväksyminen, pitkäjänteinen työskentely ja paneutuminen, ikävienkin asioiden kestäminen, empatiakyky jne. Opettajien tulisi kasvattaa siinä sivistystyön rinnalla yhdessä vanhempien ja kotien kanssa, näin se ei kuitenkaan enenevässä määrin enää ole.

Moni lapsi ja nuori kokee suurta epävarmuutta ja turvattomuutta kodin asettamien rajojen puuttuessa. Samalla vastuuta omasta itsestä ja pärjäämisestä annetaan koko ajan nuoremmille ja pienemmille lapsille, vaikka heillä ei lainkaan ole kykyjä, saati kypsyttää tällaista vastuuta omilla harteillaan kantaa. Lasten ja nuorten pahoinvointi ja ahdistus sitten purkautuvat varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja vielä toisen asteen koulutuksessa monenlaisina sijaistoimintoina ja häiriökäytöksinä. Opettajat, varhaiskasvattajat, koulukuraattorit, koulupsykologit, kouluterveydenhuolto, lastensuojelu ja monet järjestöt koettavat parhaansa mukaan paikata tätä lisäämällä henkilökuntaa ja työryhmiä oppilaitoksiin. Lasten ja nuorten kotien ja huoltajien vastuu ratkaista näitä haasteita tuntuu unohtuneen.

Kasvatusvastuu on siis lähtökohtaisesti palautettava lasten ja nuorten vanhemmille ja kotiin. Nykypäivän vanhemmat tarvitsevat tukea vanhemmuuteen koko lapsuuden ja nuoruuden läpi. Kouluterveydenhuolto tuntuu riittämättömältä kotien ja vanhempien sekä vanhemmuuden tukemiseen. Olisi siis syytä miettiä, tulisiko neuvolapalvelut ja kouluterveydenhuolto yhdistää, niin, että mahdollisuudet tukea vanhemmuutta parasivat ja siten lasten ja nuorten kasvua ja kasvatusvas-

tuun säilymistä kotona pystyttäisiin paremmin koordinoimaan? Lapset ovat lapsia, ovatpa ne sitten vaipoissa tai aknessa, he tarvitsevat rajoja asettavia vanhempia, huoltajia, jotka opettavat jo pienestä pitäen sanan Ei, niin ettei sitä tarvitse sitten enää varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksessa opettaa. Lapset tarvitsevat syyliä ja rakkautta, välittämistä, ja rajojen asettaminen on sitä välittämistä. Lapset ja nuoret ovat tulevaisuutemme tekijöitä. Siksi meidän tulee turvata heille lapsuus ja nuoruus, jossa aikuiset ovat vastuunkantajia, eivät lapset ja nuoret.

Keskusta tunnetaan kotien, sivistyksen ja hyvinvoinnin puolueena, jolle juuri tällaisiin yhteiskunnan epäkohtiin puuttuminen on ominaista. Siksi keskustalaisen politiikan tulisi nostaa tämä asia esille lasten, nuorten, vanhempien, kotien ja myös koulutuksen puolesta.

Keskustanaisten Helsingin piiri esittää, että lasten ja perheiden neuvolapalvelut ja oppilas- ja opiskeluhuoltoon sisältyvät kouluterveydenhuollon palvelut tulee yhdistää. Kouluterveydenhuollon tulee tavoittaa jokaisen lapsen vanhempi erityisesti lakisääteisiä lasten terveystarkastuksia toteuttaessaan, ja kouluterveydenhuollon tulee tarvittaessa tehdä kotikäyntejä. Lakisääteisten terveystarkastusten järjestämistä ja niiden toteutumista tulee valvoa paremmin. Kouluterveydenhuoltoon on saatava enemmän resursseja, jotta jokaisella lapsella ja nuorella ja myös huoltajalla on mahdollisuus tavata kouluterveydenhoitajaa jokaisena koulupäivänä tarpeen vaatiessa. Kätilöt tulee palauttaa neuvolatyöhön ja pyrkiä säilyttämään yhtenäinen suhde neuvolan ja perheen välillä täysi-ikäisyyteen saakka. Vanhemmuuden tukemiseen tarvitaan koulutuksia ja kursseja, jotka voivat olla luonnollisena osana neuvola- ja kouluterveydenhuollon palveluja. Yhteiskunnallisessa keskustelussa tulee painottaa kasvatusvastuun kuulumista ensisijaisesti kodeille ja huoltajille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous yhtyy kuitenkin aloitteessa esitettyihin huoliin ja kehittämistarpeisiin. Keskusta tunnustaa perheiden, lasten ja nuorten moniammatillis-

ten ja monialaisten palveluiden kehittämisen tarpeen, jossa painopistettä on siirrettävä varhaiseen tukeen. Tässä myös järjestöillä on tärkeä merkitys.

Puoluekokous muistuttaa, että Keskustan aloitteesta Sipilän hallitus käynnisti lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE). Sitä jatketaan nykyisen hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2020–2023. LAPE-toiminnasta on saatu hyviä kokemuksia, joita hyödynnetään rakennettaessa uusien hyvinvointialueiden Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa.

Perheiden tehokkailla ja laadukkailla palveluilla tuetaan vanhemmuutta ja ennaltaehkäistään tarvetta lastensuojelun palveluihin, jolloin vähennetään sekä perheiden että lastensuojelun kuormitusta. On tärkeää, että oppilas- ja opiskelijahuollon palveluita on saatavilla riittävästi ja kattavasti kouluisa matalan kynnyksen lähipalveluina.

Kasvatusvastuu on ensisijaisesti kodeilla. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja kasvun tukemisessa tarvitaan vanhempien, koulun sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sujuvaa yhteistyötä. Eri ammattiryhmien osaaminen tulee hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla.

249. Ostrobotnian keskustaseura: Suruvapaa lapsensa menettäneille vanhemmille

Lapsen menettäminen on yksi vaikeimpia kriisejä ihmisen elämässä. Vanhempi, joka menettää lapsensa, ei useimmissa tapauksissa ole kykenevä ansiotyöhön, opintoihin, yrityksen pyörittämiseen eikä työnhakuun. Hän tarvitsee aikaa toipua shockista ja sopeutua surun läsnäoloon elämässään.

Nykytilassa ansiotyössä oleva vanhempi voi hakea sairauslomaa, jos lapsi kuolee eikä vanhempi ole työkykyinen. Jos lapsi kuolee kohdussa ennen syntymäänsä, saa äiti 105 päivää vanhempainvapaata, kun isä saa vain 18 päivää, alkaen heti lapsen kuolemasta alkaen. Jos lapsi kuolee vanhempainraukaudella tai kun vanhempi saa kotihoidontukea, maksetaan etuutta 12 päivän ajan lapsen kuolemasta laskien.

Henkilö, jolla ei ole oikeutta vanhempainrahaan, joutuu hakemaan sairauslomaa, ja jos vanhempi opiskelee tai on työtön voi hänellä olla vaikeuksia sairausloman käyttämisessä. Yrittäjä ei välttämättä pysty myöskään pitämään sairauslomaa.

Sairauslomat myönnetään usein kahden viikon jaksoissa. Monissa tilanteissa on selvää, ettei tämä riitä, vaan sairausloman tarve menetyksen yhteydessä on huomattavasti pidempi. Silti vanhempi voi joutua hakemaan sairauslomaa aina uudelleen kahden viikon välein, mikä kasvattaa vanhemman taakkaa jo valmiiksi epäinhimillisessä tilanteessa.

Tanskassa kansalaisaloite on johtanut lakiin, joka antaa surevalle oikeuden 6kk suruvapaaseen, joka myönnetään automaattisesti, kun vanhempi menettää alaikäisen lapsensa. Tämä helpottaa vanhemman kriisiä ja antaa rauhan järjestää käytännön asiat sekä tehdä surutyötä. Vapaa ei ole pakollinen, ja jos vanhempi ei sitä tahdo kokonaan pitää, hän voi myös palata työelämään tai opintojen tai yrittäjyyden pariin ennen sen päättymistä. Suruvapaa on yhteiskunnan takaama mahdollisuus elää rauhassa sitä aikaa, jonka voidaan ajatella olevan raskain ajanjakso ihmisen elämässä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous edellyttää, että Keskusta edistää 6kk suruvapaata vanhemmille, jotka ovat menettäneet lapsensa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Lapsen kuolema on aina perheessä raskas asia. Keskusta pitää tärkeänä, että lapsensa menettäneiden perheiden tilannetta, perhevapaiden kehittämistä ja perheiden palvelutarpeita näissä tilanteissa selvitetäisiin mahdollisimman pian.

Suomessa on kuollut viime vuosina noin 300 alaikäistä lasta ja nuorta vuodessa. Tämän lisäksi sikiökuolemia ennen vauvan syntymää on ollut noin 120 vuodessa. Alaikäisten lasten ja nuorten kuolemat ovat vähentyneet viime vuosikymmeninä raskauden seurannan, synnytyksen hoidon ja lasten sairauksien hoidon kehittymisen myötä.

Tavoitteena tulee olla, että perheensä menettäneen lapsen vanhemmat voivat palautua menetyksestä joutumatta hakemaan sairauslomaa. Sairauslomatodistukseen tarvitaan lääketieteellisen diagnoosi, jota suru ei ole. Lapsen kuoleman jälkeinen suru aiheuttaa kuitenkin yleensä työkyvyttömyyttä.

Tällä hetkellä vanhemmat voivat joutua surun keskeleä eriarvoiseen asemaan sen suhteen, millaista apua he saavat ja millainen mahdollisuus heillä on toipua lapsensa menettämisestä. Uusien hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa on hyvä mahdollisuus kehittää ja yhdenmukaistaa lapsensa menettäneiden perheiden palveluja. Sosiaali- ja terveysministeriön Elämän loppuvaiheen hoitoa, itsemääräämisoikeutta, saattohoitoa ja eutanasia koskevan lainsäädäntötarpeen asiantuntijatyöryhmän loppuraporttissakin todetaan, että ”Lapsensa menettäneiden perheiden tukemisen käytäntöjä tulisi yhdenmukaistaa ja lapsen saattohoidon tulisi nivoutua perheiden tukemisen lapsen kuoltua. Myös terveydenhuollon henkilöstön osaamista lapsensa menettäneiden perheiden kohtaamisessa tulisi vahvistaa.”

Erityisesti alaikäisen lapsen kuollessa on tärkeää huomioida koko perhe eli vanhempien ohella myös lapsen mahdolliset sisarukset ja heidän tuen tarpeensa.

Puoluekokouksen mielestä suruvapaan käyttöönottoa ja sopivaa pituutta pitäisi selvittää

250. Edistyskelliset Keskustanaiset: Suruvapaa lapsensa menettäneille vanhemmille

Suomessa kuolee vuosittain n. 400-500 alle 18-vuotiasta lasta, joista kuolleen syntyneitä on alle 200. Lapsen menetys on yksi vaikeimmista tapahtumista ihmisen elämässä. Vanhempi, joka menettää lapsensa, ei useimmissa tapauksissa ole kykenevä työhön, opintoihin tai työnhakuun, vaan tarvitsee aikaa suremiseen ja käytännön järjestelyiden hoitamiseen.

Lapsensa menettäneet vanhemmat eivät ole tällä hetkellä yhdenvertaisessa asemassa keskenään. Käytännöt työpaikoilla tai yhteiskunnan eri palveluissa vaihtelevat. Ansiotyössä oleva vanhempi voi

hakea sairauslomaa, mutta sitä myönnetään usein vain kahden viikon jaksoissa. Monissa tilanteissa tarve on huomattavasti pidempi, jopa kuukausia, joten vanhempi joutuu hakemaan sairauslomaa aina uudelleen kahden viikon välein.

Tanskassa on otettu käyttöön suruvapaa alaikäisen lapsensa menettäneille. Sen pituus on enimmillään 26 viikkoa, ja joustava malli huomio myös epätyypillisissä työsuhteissa olevat, opiskelijat ja työttömät. Suruvapaa myönnetään automaattisesti, mutta vapaa ei ole pakollinen, eikä sitä ei ole pakko pitää kokonaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous edellyttää, että Keskusta edistää suruvapaan käyttöönoton selvittämistä vanhemmille, jotka ovat menettäneet lapsensa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa Ostrobotnian keskustaseuralle antamaansa vastukseen (aloite 249).

251. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomeen yhdenvertainen saattohoitovapaa

Suomessa läheisen kuoleman edessä ollaan hyvin erilaisessa asemassa. Kun läheinen siirtyy saattohoitoon, mahdollisuus saattohoitovapaaseen riippuu paljon työnantajan ja työterveyden yhteisestä päätöksestä. Läheisen lähestyvä kuolema ei ole sairaus, mutta onnekkaimmat saavat palkallista sairauslomaa läheisensä saattohoitamiseen. Suurin osa kuitenkin joutuu pudottautumaan palkattomalle vapaalle, jäämään vuorotteluvapaalle tai jopa käyttämään vähäisiä lomapäiviään. Toisin on naapurimaassamme Ruotsissa, jossa on mahdollista saada jopa sata rahallisesti korvattua päivää läheisensä hoitamista varten. Tämä palkallinen saattohoitovapaa takaisi jokaiselle oikeuden ja mahdollisuuden hoitaa kuolevaa läheistään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa Ostrobotnian keskustaseuralle antamaansa vastukseen (aloite 249).

Puoluekokous toteaa samalla, että perhevapaa-uudistuksen yhteydessä työsopimuslakiin lisätiin uusi 7 b pykälä omaishoitovapaasta. Uuden säännöksen mukaan työntekijällä on oikeus saada enintään viisi työpäivää vapaata työstä lapsen, vanhemman, avio- ja avopuolison sekä työntekijän kanssa rekisteröidyssä parisuhteessa olevan tai työntekijän kanssa samassa taloudessa asuvan läheisen saattohoitoon osallistumisen vuoksi. Edellä mainittu vapaa on lähtökohtaisesti palkatonta. Joissain työehtosopimuksissa on sovittu myös lyhyestä palkallisesta vapaasta omaisen vakavan sairastumisen vuoksi.

Puoluekokous toivoo, että perhevapaa-uudistuksen yhteydessä säädetyt omaishoitovapaan käyttöä seurataan ja arvioidaan kustannuksia, joita saattohoitovapaan palkallisuudesta aiheutuisi. Ilman näitä tietoja palkallisen saattohoitovapaan kustannusten arviointi on erittäin vaikeaa.

252. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suru omaksi tautiluokitukseksi

Läheisen kuolema on aina suuri järkytys ja sen tuoma suru usein heikentää työkykyä väliaikaisesti. Mitä läheisempi edesmennyt on, sitä suurempi on henkinen kuormitus ja sitä vaikeampaa menetyksestä on toipua. He, jotka eivät koe kykenevänsä töihin hakevat sairauslomaa ja mahdollisesti sitä saatuaan yllätyvät. Diagnoosiksi merkitään masennus, sillä surulla ei ole omaa luokitusta. Tämä on ongelmallista, sillä diagnoosi ei ole oikea ja täten se vääristää sekä tilastoja että henkilön itsensä sairaushistoriaa. Masennus on aina pitkäkestoinen mielenterveyden sairaus, johon kuuluu liitännäisenä paljon muutakin kuin pelkkä alakuloisuus ja suru. Surun diagnosoiminen masennukseksi voi myös estää asioita, kuten esimerkiksi jossain elämänvaiheessa diagnosoitu masennus voi estää esimerkiksi adoption tai henkivakuutuksen saamisen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa Ostrobotnian keskustaseuralle ja Etelä-Pohjanmaan Keskustanuorille antamiinsa vastauksiin.

Puoluekokous toteaa lisäksi, että se pitää tärkeänä, että suru ja masennus erotetaan toisistaan.

Puoluekokous toteaa lisäksi, että ICD-10-tautiluokitus, jota terveydenhuolto on veloitettu käyttämään tautien ja kuolinsyiden merkitsemisessä potilasta koskeviin asiakirjoihin, on maailman terveysjärjestö WHO:n ylläpitämä, kansainvälinen sopimus tautien nimeämisestä ja luokittelusta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos viranomaisena päivittää ja julkaisee tautiluokituksen suomalaista versiota. ICD-10-tautiluokitukseen ei pääsääntöisesti tehdä kansallisia muutoksia. Päätökset tautiluokituksista eivät ole myöskään poliittisia. Tällä hetkellä valmistelussa on uusi ICD-11-tautiluokitus, johon pitkittyneen surun häiriö olisi tulossa uutena diagnoosina.

253. Ostrobotnian keskustaseura: Vuoroasuvan lapsen molemmille vanhemmille oikeus asumistukeen

Yhä useampi lapsi vuoroasuu vanhempiensa luona eron jälkeen. Kela sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat tunnistaneeet asumistuen yhdeksi keskeiseksi tukimuodoksi, jolla voidaan mahdollistaa vuoroasuminen myös perheissä, joissa tulotaso on alhaisempi. Voidakseen vuoroasua lapsi tarvitsee riittävästi tilaa kummankin vanhempansa kotona.

Vuoroasuminen on yhä yleisempi ratkaisu erojen jälkeiseen vanhemmuuden jakamiseen sen myötä, kun isien osallistuminen lastensa elämään vahvistuu. Yhteiskunnan tehtävänä on tehdä kaikkensa tukeakseen lapsen oikeutta molempiin vanhempiinsa myös eron jälkeen.

Nykytilanteessa vuoroasuminen on huomattavasti yleisempää perheissä, joissa vanhemmilla on hyvät tulot, toteaa Kelan tekemä selvitys. Jotta nykyistä useammalla lapsella olisi paremmat mahdollisuudet vuoroasumiseen, tulee lapsi laskea kotitalouden jäseneksi molemmissa kodeissaan. Molemmilla vanhemmilla on oltava oikeus asumistukeen myös lapsen osalta, riippumatta siitä, kumman vanhemman luona lapsi on kirjoilla. Tällä hetkellä sosiaaliturvassa ei huomioida lapsen toista kotia lainkaan, mikä heikentää lapsen oikeuksia molempiin vanhempiinsa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous edellyttää, että Keskusta edistää vuoroasuvien lasten molempien vanhempien oikeutta asumistukeen riippumatta lapsen kirjoillaolo-osoitteesta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Lapsella on oikeus kaikkiin vanhempiinsa. Perheitä on monenlaisia ja perhemuotojen monimuotoisuus on tunnistettava myös sosiaaliturvajärjestelmän etuuksissa ja palveluissa. Nykylainsäädännössä lapsella voi olla vain yksi kotiosoite. Vuoroviikkoasuminen on kuitenkin yhä useamman lapsen ja perheen arkea. Lainsäädäntöä, palveluita ja etuuksia on kehitettävä vastamaan tätä arjen todellisuutta.

Keskusta pitää tärkeänä, että vanhempien tulotaso, asuminen tai muu ulkoinen tekijä ei muodosta estettä vanhemmuuden toteuttamiselle ja lapsen oikeuksien toteutumiselle. Vanhempien mahdollisuutta osallistua lapsen arkeen ja elämään on tuettava. Lapsen asumista molemmilla vanhemmillaan heidän sopimallaan tavalla pitää tukea tasa-arvoisesti ja asumistuki tulisi voida jakaa molempien vanhempien kesken.

254. Keskustaopiskelijat: Vammaisasiaavaltuutetun virka perustettava Suomeen

Keskustaopiskelijat esittää, että Suomeen perustetaan vammaisasiaavaltuutetun virka.

Vammaisavaltuutetun viran perustaminen on nousut esiin aika ajoin julkisessa keskustelussa, jossa se tuli esille ensimmäisen kerran Valtakunnallisen Vammaisneuvoston aloitteena 2000-luvun alussa.

Suomessa on jo tällä hetkellä lapsiasiaavaltuutettu, yhdenvertaisuusavaltuutettu, tasa-arvoavaltuutettu ja vanhusasiainavaltuutettu. Tähän suhteutettuna olisi äärimmäisen tärkeää saada Suomeen myös vammaisasiaavaltuutettu, koska se vähentäisi tasa-arvoavaltuutetun ja yhdenvertaisuusavaltuutetun työtaakkaa, johon tällä hetkellä kuuluvat myös vammaisten asiat.

Työtaakka on hyvin suuri, koska vammaisuus on laaja käsite, johon liittyy erilaisia tarpeita riippuen vammaisuudesta. Tässä vammaisasiavaltuutettu voisi tukea omassa työssään riippumattomana ja itsenäisenä instanssina niin tasa-arvovaltuutetun ja yhdenvertaisuusvaltuutetun kuin myös muiden toimielinten ja organisaatioiden työtä, jotka käsittelevät vammaisten eri asioita.

Tämän vuoksi, Keskustaopiskelijat esittää, että Keskustan tulisi lähteä ajamaan vammaisasiavaltuutetun viran perustamista Suomeen. Näin voisimme vaikuttaa siihen, että YK:n vammaissopimuksen pykälät toteutuisivat aidosti suomalaisessa yhteiskunnassa ja kaikkien vammaisten oikeuksia tarpeineen tarkasteltaisiin oikeuksina tasa-arvoiseen sekä yhdenvertaiseen elämään, eikä pelkinä hankintalain alaisina tarkasteltavina asioina.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Vammaisten yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä koskevien asioiden seuranta on osa yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävää. Valtuutetun tehtävä on puuttua vammaisuuden perusteella tapahtuvaan syrjintään ja oikeuksien loukkauksiin. Yhdenvertaisuusvaltuutettu voi myös puuttua moniperustaiseen syrjintään, jossa vammaisuus voi toimia yhtenä osatekijänä. Tämän lisäksi Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi ottaa ratkaistavakseen syrjintäepäilyyn liittyviä yksilöhakemuksia. Tällaista toimielintä ei ole esimerkiksi lapsi- tai vanhusasiavaltuutetuilla.

Aloitteessa mainitut valtuutetut, kuten lapsi- ja vanhusasiavaltuutetut, tekevät toimistoineen tärkeää työtä. Työ ovat kuitenkin heikosti resursoitua ja hyötyisi enemmän yhteistyön lisäämisestä, ei tehtävien lisääntymisestä sirpaloitumisesta.

Vammaisten syrjimättömyys ja oikeuksien toteutuminen vaatii Suomessa edelleen valvontaa ja edistämistä. Tätä tärkeää työtä tekee yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoin lisäksi monet kansalaisyhteiskunnan toimijat.

255. Keskustanaisten Etelä-Hämeen piiri: Ikäpalvelut neuvoloiden kaltaisina laajasti käyttöön

lääkkäiden ihmisten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen on tärkeää. Ihmisiä pystytään auttamaan parhaiten, oikealla tavalla oikeaan aikaan, jos orastavat terveysongelmat tai riskit toimintakyvyssä huomataan hyvissä ajoin. lääkkäät suomalaiset, jotka asuvat omassa kodissaan eivätkä ole asumispalvelujen asiakkaina, eivät tällä hetkellä saa yhdenvertaisesti ennaltaehkäisevää tukea. Tämä lisää sairastavuuden riskiä, joka voi huonontaa ihmisten elämänlaatua ja lisätä sosiaali- ja terveyskustannuksia.

Esitämme määräaikaistarkastusten käyttöönottoa iäkkäille kansalaisille ikäpalvelujen, ikäneuvolan tai ikäpalvelupisteiden muodossa. Palvelujen sisällössä pitää priorisoida terveyden edistäminen sekä tukea väestön mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kunnioittava kohtaaminen lisää ihmisen sitoutumista yhteisiin terveystavoitteisiin. lääkkäiden suomalaisten yhdenvertaisuuden tukeminen sopii Keskustan yleisiin tavoitteisiin torjua kansalaisten eriarvoistumista.

Kansallinen, poikkihallinnollinen Ikäohjelma 2030 riittävillä resursseilla tuettuna toimisi sopivana kontekstina määräaikaistarkastusten valtakunnalliselle toimeenpanolle. Onnistuneita pilotteja kuten ikäneuvola Turussa ja ikäpalvelupiste Lopen kunnassa, on hyödynnettävä. Järjestämisvastuun pitää olla hyvinvointialueilla. Palvelujen tuottamisessa on tärkeää hyödyntää julkisen, yksityisen ja järjestösektorien osaamista. Saumaton palveluohjaus ja seuraavien ajanvarausten ennakointi ovat olennaisia osia ikäihmisten terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Aikuis- tai ikäneuvolatoimintaa on tällä hetkellä muutamissa kunnissa, kuten esimerkiksi Raahessa. Saatut kokemukset ovat olleet myönteisiä. Terveyspalveluiden tarve on vähentynyt merkittävästi ja sairauksien ennaltaehkäisy ja varhainen hoito on parantunut. Neuvolassa tehdyissä ikäkausitarkas-

tuksissa on mm. havaittu varhaisvaiheessa olevia sairauksia, kuten diabetes, kohonnut verenpaine tai alkava muistisairaus.

Ikäneuvolassa tarkastuksessa käyville voidaan terveydentilan tarkastuksen ja mittausten ohessa antaa ohjausta oman kunnon ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja sairauksien ennaltaehkäisemiseksi sekä jo todettujen sairauksien etenemisen hidastamiseksi. Tarkastuksessa voidaan myös keskustella ikääntyneiden keskuudessa lisääntyneestä päihteiden käytöstä ja ohjata tarvittaessa hoitoon, mikäli päihteiden käyttö on ongelmallista. Vastaanotolla voidaan jakaa myös tietoa alueella tarjolla olevista harrastuksista ja vertaisryhmätoiminnasta, jotka ehkäisevät yksinäisyyttä ja sen aiheuttamia ongelmia.

Puoluekokous kannustaa uusia hyvinvointialueita aloittamaan kokeiluna ikäneuvolatoiminnan ja arvioimaan toiminnan vaikuttavuutta.

256. Lohjan kunnallisjärjestö: Vajaa-ravitsemuksen seulonta ja ravitsemushoidon sisällyttäminen ikääntyneiden terveydenhuollon hoitopolkuun

Lohjan kunnallisjärjestö esittää aloitteessaan puoluekokoukselle, että Keskusta edistää aktiivisesti selvitystä vajaaravitsemuksen seulontaa ja ravitsemushoidon sisällyttämistä osaksi ikääntyneiden terveydenhuollon hoitopolkuja.

lääkkäiden ravitsemukseen, vajaaravitsemuksen ja sen riskin seulonta ikääntyvässä väestössä on olennaisen tärkeää. Vajaaravitsemuksella tai sen riskillä on suuri vaikutus toimintakykyyn, elämänlaatuun ja hengissä säilymiseen. Tämän lisäksi vajaaravitsemuksen hoito voi tuoda yhteiskunnalle huomattavia säästöjä.

Useat tutkimukset ovat osoittaneet, että vajaaravitun potilaan hoitaminen maksaa kaksi tai kolme kertaa enemmän kuin normaalissa ravitsemustilassa olevan. Vajaaravitsemus maksaa Suomen terveydenhuollolle vuodessa yli 600 miljoonaa euroa. Kustannuksia kerryttävät erityisesti pitkittynyt ja komplisoitunut sairaala- tai laitoshoido sekä toipumisen pitkittyminen.

Aikuispotilaalla sairaalaan tullessa todettu tai hoitojakson aikana kehittynyt vajaaravitsemustila maksaa 2 900–6 564 €/hoitojakso ja sairaalapoti-laista keskimäärin 31 % on vajaaravittuja.

- 27 %:lla infektiokomplikaatioita (vrt. hyvässä ravitsemustilassa olevista 17 %:lla)
- 21 %:lla muita komplikaatioita (vrt. 8 %:lla)
- Ravintoaineiden puute itsenäinen riskitekijä akuuttien & kroonisten haavojen hidastu-neelle parantumiselle 34 %:lla haavapotilaista ravintoaineiden puute (vertailuryhmässä 13 %:lla)

Luustoliiton mukaan Suomessa tapahtuu vuosittain yli 6000 lonkkamurtumaa, yhden murtuman hoito maksaa yli 30 000 euroa. Ravitsemushoito on yksi tärkeimmistä terveydenedistämistoimista sekä kuntoutumisen toimenpiteistä, joilla nopeutetaan toipumista, näin ollen töihin palaamista sekä pidennetään ikääntyneiden itsenäisesti kotona-asumista.

Vajaaravitsemuksen ennaltaehkäisyllä pienennetään myös kaatumisriskiä sekä niistä johtuvia lonkka- tai muita murtumia sekä niiden pitkäaikaisia hoitoja. Ennaltaehkäisyllä on merkittävä kustannusvaikutus

Meillä on nyt ennen soteratkaisun ja hyvinvointialueiden käynnistämistä erinomainen hetki edistää viimeisimmän tiedon käyttöönottoa ikääntyneiden terveydenhoidossa, edistää mallin luomista, säästää kustannuksissa ja tukea mahdollisuuksia asua omassa kodissaan. Yksi edullisimmista ja helpoimmista tavoista on vajaaravitsemuksen seulonta ja ravitsemushoidon sisällyttäminen hoitopolkuun.

Jokaisella tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet terveyteen ikääntyessään.

Näitä kustannuksia on mahdollista vähentää varhaisella riskin tunnistamisella ja tehostetulla ravitsemuksella. Kuten kaikessa muussakin, on vajaaravitsemusta edullisempaa ehkäistä kuin korjata. Sen ehkäisyä, varhaista tunnistamista ja hoitoa hyödynnetään riittävästi kliinisessä työssä.

Tämän vuoksi esitämme aloitteessamme, että Keskusta edistää aktiivisesti selvitystä vajaaravitsemuksen seulonnasta ja ravitsemushoidon sisällyttämistä osaksi ikääntyneiden terveydenhuollon hoitopolkua

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että aloitteessa nostetaan esille erittäin tärkeitä asioita. Väestön ikääntyessä on välttämätöntä kehittää keinoja ja toimenpiteitä, jotka lisäävät terveitä elinvuosia ja itsenäistä selviytymistä arjessa.

Jokaisella ikääntyneellä on oikeus hyvään ravitsemukseen riippumatta hänen kunnostaan, sosioekonomisesta taustastaan ja omista kyvyistään huolehtia itse ravitsemuksestaan. Keskustalla on ollut jo aiemmin tavoite, että jokainen ikääntynyt saa vähintään yhden lämpimän aterian päivässä.

Ravitsemuksella on erittäin iso merkitys ikääntyneen toimintakykyyn, terveyteen ja hyvinvointiin. Edellä mainitut vaikuttavat merkittävästi ikääntyneiden hoidon ja hoivan tarpeeseen. Hyvä ravitsemus ennaltaehkäisee myös monien sairauksien puhkeamista ja etenemistä.

Ikääntyneen ruokavalio saattaa heikentyä muun muassa erilaisten sairauksien heikentäessä ruokahalua ja nälän tunnetta, jolloin syötävän ruoan ravitsemuksellisen laadun merkitys kasvaa entisestään. Ruoan maku ja houkuttelevuus ovat olennaisen tärkeitä asioita, jos ruokahalu on heikentynyt.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ovat julkaisseet vuonna 2020 ikääntyneiden ruokasuosituksen ”Vireyttä seniorivuosiin”. Suositus on tarkoitettu ikääntyneiden hoito-, hoiva- ja ruokapalveluista päättävälle, niistä vastaaville ja niitä kilpailuttaville, koti- ja ympärivuorokautisen hoidon ja ruokapalvelujen henkilöstölle sekä ikääntyneille itselleen ja omaishoitajaperheille.

Ensi vuoden alusta aloittavien hyvinvointialueiden tulisi puoluekokouksen mielestä sisällyttää ikääntyneiden ravitsemuksen parantaminen osaksi

1 ikääntyneiden hoivan, hoidon ja palveluiden ke-
2 hittämistä. Tavoitteena tulee olla, että ikääntyneen
3 ravitsemussuositus ohjaisi ikääntyneiden ravitse-
4 musneuvontaa, ohjausta ja hyvän ravitsemustilan
5 ylläpitoa.

257. Keskustan Helsingin piiri: Helsingin ja uusien hyvinvointialueiden tarjottava palveluja nuorille, työikäisille muistisairaille

12 Työikäisiä eli alle 65-vuotiaita muistisairaita ihmisiä
13 arvioidaan olevan Suomessa noin 7000. Työikäis-
14 ten muistisairaudet on tunnistettava entistä pa-
15 remmin ja varhaisemmassa vaiheessa ja palvelui-
16 den olisi vastattava heidän erityistarpeitaan. Tällä
17 hetkellä muistisairaiden palveluasuminen ja tuki-
18 palvelut on Suomessa rakennettu ikääntyneille,
19 pääosin yli 75-vuotiaille, joilla on usein myös muita
20 sairauksia ja ikääntymiseen liittyviä toimintakyvyn
21 rajoitteita.

23 Yhteiskunnan tehtävänä on varmistaa, että nuoret
24 muistisairaat ja heidän omaisensa eivät jää yksin
25 uudessa tilanteessa. Tavoitteena on, että voimme
26 tarjota nykyistä parempia palveluja työikäisille
27 muistisairaille ja heidän perheilleen.

29 Työikäisenä muistisairauteen sairastuneiden
30 henkilöiden palveluja suunniteltaessa tulee huo-
31 mioida, että he ovat usein fyysisesti erittäin hyvä-
32 kuntoisia ja monet heistä pärjäävät vielä kotona,
33 asuen yhdessä perheensä kanssa, kunhan kotiin
34 on saatavilla riittävästi tukea ja apua.

36 Nuoren muistisairaahan henkilön puoliso on usein
37 työelämässä ja lapset voivat olla vielä hyvinkin
38 pieniä, jopa alle kouluikäisiä. Puoliso ja lapset tar-
39 vitsevat erityistä tukea vanhemman sairastuessa
40 vakavasti. Työssäkäyvä puoliso saattaa joutua
41 jättämään oman työnsä läheisen sairastuessa.
42 Omaishoitajuus työikäisenä - siihen liittyvät etuu-
43 det, myöntämisen kriteerit ja omaishoitajien tuki-
44 palvelut on syytä ottaa palveluita suunniteltaessa
45 myös tarkasteluun.

47 Keskustan Helsingin piiri esittää, että Suomessa
48 käynnistetään Helsingissä ja hyvinvointialueilla
49 viipymättä uudenlaisten, nuorille muistisairaille
50 kohdennettujen palvelukokonaisuuksien suunnit-

telu ja rakentaminen. Keskustan tulee ottaa tässä tärkeä rooli ja esitämme, että puolueessa valmistellaan nuorten muistisairaiden hoidon kehittämistä linjauksia ennen eduskuntavaaleja 2023.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää aloitteessa esille nostettua asiaa erittäin tärkeänä ja toteaa, että erityisesti työikäisten muistisairaiden palveluiden kehittäminen on välttämätöntä.

Muistisairaudet ovat Suomessa koko ajan kasvava kansantauti väestön ikääntyessä. Kuten aloitteessa kuvataan, muistisairauksia todetaan myös työikäisillä ihmisillä. Muistisairauksiin liittyy edelleen runsaasti häpeää ja tiedon puutetta, jotka estävät hakeutumasta ajoissa tutkimuksiin ja hoitoon.

Diagnoosin viivästyminen voi heikentää mahdollisen hoidon vaikuttavuutta niissä muistisairauksissa, joihin on olemassa vaikuttavaa hoitoa. Puoluekokous pitää siksi muistisairauksia koskevan tiedon ja osaamisen lisäämistä erittäin tärkeänä.

Muistisairauksien varhainen toteaminen ja hyvä hoito vaikuttavat niistä yhteiskunnalle aiheutuviin kuluihin ja erityisesti ihmisen hyvinvointiin, arjessa selviytymiseen ja terveisiin ja toimintakykyisiin elinvuosiin. Puoluekokous kiinnittää huomiota myös aivoterveiden edistämiseen ja muistisairauksien ennaltaehkäisyyn niiden muistisairauksien osalta, joihin voidaan vaikuttaa esimerkiksi elintavoin. Myös ympäristön, asumisen ja muiden palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että ne tukevat arjessa selviytymistä.

Terveidenhuollon ammattilaisten osaamisen lisääminen erityisesti työikäisten muistisairauksissa on välttämätöntä. Myös muistisairaahan omaiset ja läheiset, erityisesti samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet tarvitsevat apua, tukea ja neuvontaa muistisairaahan läheisen kanssa elämiseen. Läheisten kuulemista muistisairauksien diagnosoinnin alkuvaiheessa on myös hyödynnettävä nykyistä enemmän.

1 Muistisairauksien hoitoa ja ammattihenkilöiden
2 osaamista on mahdollista parantaa ja levittää
3 hyviä käytäntöjä ja parantaa palveluja erityisesti
4 pienempien erityisryhmien kuten työikäisten
5 muistisairaiden kohdalla uusien hyvinvointialuei-
6 den aloittaessa toimintansa ensi vuoden alusta.
7 Erityispuoluekokouksen kehittäminen on myös helpom-
8 paa isommalle asiakasryhmälle hyvinvointialueille.

10 Puoluekokous pitää tärkeänä, että laaditaan linjauksia
11 muistisairauksien ennaltaehkäisystä, hoidosta ja
12 sen osana työikäisten muistisairaiden erityiskysy-
13 myksistä.

258. Keskustan Latvan paikallisyhdistys: Nuorten työikäisten muistisairaiden huomioiminen hoivapalveluissa

19 Nuori muistisairas on diagnoosin saadessaan
20 työssäkäyvä hyväkuntoinen ja aktiivista sosiaa-
21 lista elämää viettävä henkilö. Muistisairaus tulee
22 hänelle ja koko perheelle järkytyksenä. Lapsetkin
23 voi olla vielä aika nuoria. Elämä pysähtyy, mitä nyt
24 tapahtuu ja mitä pitäisi tehdä, mitä tauti tarkoittaa,
25 miten se etenee, kuka rupeaa hoitamaan muisti-
26 sairaan asioita, valtuudet, etuudet...? Kysymyksiä
27 paljon, mutta vastauksia ja apua vähän.

29 Nuorille työikäisenä muistisairauteen sairastuneille
30 ja heidän perheilleen ei ole tukipalveluita, neuvon-
31 taa, hoivapolkua ja hoivapalveluita. Diagnoosin
32 saadessaan sairastunut perheineen jää omilleen.
33 Ajatellaan, että muistisairaat ovat vain iäkkäitä ja
34 hauraita ihmisiä kuten pääasiassa ovatkin. Suo-
35 messa on arviolta 7 000 alle 65-vuotiaasta etenevää
36 muistisairautta sairastavaa henkilöä. Kainuussa on
37 noin 150 alle 65-vuotiaasta muistisairasta. Iäkkäille
38 muistisairaille on muistihoitajat, jotka tarjoavat
39 palveluita yli 65-vuotiaille. On iäkkäiden muistisai-
40 raiden hoivaan erikoistuneita hoivakoteja. Soten
41 henkilöstöltäkään ei välttämättä löydy riittävää
42 osaamista kohdata nuori muistisairas perheineen
43 ja tunnistaa heidän tarpeensa.

45 Nuori muistisairas on hyväkuntoinen ja kaipaa
46 virikkeitä elämäänsä, mutta tarvitsee myös tukea
47 ja ohjausta niiden tekemiseen. Apua ja muistutus-
48 ta tarvitaan myös arkirutiinien suorittamisessa. On
49 vielä halua osallistua elämään niillä kyvyillä, mitkä
50 ovat vielä jäljellä. Tärkeää on tunne, että elämä on

vielä elämisenarvoista. Aktiivinen elämä vaikuttaa työikäisen muistisairaana psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin positiivisesti sekä hidastaa taudin etenemistä.

Nuoren muistisairaana aktivointi ja hoiva ovat pääasiassa työssäkäyvän puolison vastuulla. Kun omainen ei enää työnsä puolesta sekä oman jakamisen ja terveyden menetyksen uhalla kykene aktivoimaan ja hoitamaan nuorta muistisairasta, niin muistisairaalle ei ole muuta paikkaa tarjolla kuin iäkkäiden hoivakoti, jossa ei ole hänelle sopivaa viriketoimintaa. Hoitajat ovat erikoistuneet iäkkäiden hoitamiseen. Nuori muistisairas passivoituu ja taantuu. Tämä on omaisille erittäin raskasta. Yhteiskunta kieltää nuorten työikäisten muistisairaudet, kun ei huomioi heidän tarpeitaan millään lailla palvelutarjonnassaan.

Keskustan Latvan paikallisyhdistys esittää, että nuorille muistisairaille tarjotaan mahdollisuus virikkeelliseen toimintaan, heidän tarpeensa huomioidaan hoivakotien palvelutarjonnassa ja soten henkilöstön osaamista kehitetään tunnistamaan nuorten muistisairaiden ja heidän perheiden tarpeet. Muistisairaalle ja perheelle on tukipalveluita ja neuvontaa tarjolla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Helsingin piirin aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 257).

259. Suomen Keskustanaiset: Muistisairauksien ennaltaehkäisyyn panostettava

Muistisairaudet ovat kansansairauksia ja ne aiheuttavat mittavia kustannuksia Suomessa. Arviolta 193 000 ihmistä sairastaa muistisairautta Suomessa ja noin 200 000 ihmisellä kognitiivinen toiminta eli tiedonkäsittely on lievästi heikentynyt. Noin 14 500 henkilöä sairastuu muistisairauteen vuosittain, ja tulevaisuudessa muistisairaiden määrä kasvaa Suomessa entisestään väestön ikääntyessä. Muistisairauksia todetaan eniten ikääntyvillä, mutta niitä esiintyy myös työikäisillä.

1 Muistisairaudet erityisesti ikääntyvässä väestössä
2 aiheuttavat eniten terveydenhuollon sekä hoito- ja
3 hoivapalvelujen tarvetta ja ovat siten myös suurin
4 näitä kustannuksia aiheuttava sairausryhmä. Muistisairauksiin ei toistaiseksi ole parantavaa hoitoa.

6
7 Muistisairauksien syntyä voidaan varhaisesta
8 keski-ikästä aloittaen ennaltaehkäistä muun muassa
9 liikunnalla, terveillä, aktiivisilla ja monipuolisilla
10 elämäntavoilla kuin myös sydän- ja verisuonisairauksien riskitekijöitä hoitamalla.

12
13 Suomen Keskustanaiset vaatii itse muistisairauden
14 hoitamisen lisäksi entistä tehokkaampia resursseja
15 muistisairauksien ennalta ehkäisyyn. Panostuksia
16 muistisairauksien ehkäisyyn tarvitaan eri elämänvaiheissa, ja ennaltaehkäisyyn tulisi kiinnittää huomiota jo äitiysneuvolassa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa sekä työterveyshuollossa ja ikäihmisten neuvolassa.

21
22 Muistisairauksien ennaltaehkäisyyn tulee panostaa
23 kaikissa ikävaiheissa tuomalla esille aivoterveystien merkitys ihmisen terveydelle. Riittävän unen, liikunnan sekä terveellisen ravinnon lisäksi tulee muistuttaa myös palautumisen tärkeydestä. Lisäksi kunnissa tulisi huomioida terveyttä edistävä ympäristö aivoterveystien edistämässä ja muistisairauksien ennaltaehkäisyssä sekä pohtia, miten kolmannen sektorin kanssa voisi tehdä myös yhteistyötä.

32
33 Muistisairauksien seulontaa tulee toteuttaa työterveyshuollossa ja ikäihmisten neuvolassa. Perusterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa ammattilaisten osaamista muistisairauksista on lisättävä.

37
38 Muistihoitajien ja koordinaattorien koulutusta on
39 lisättävä ja koulutukselle on asetettava laatuksittait. Lisäksi ammattilaisten rooleja ja nimikkeitä on yhdenmukaistettava.

42
43 Muistisairauksien hoito- ja palvelujärjestelmän
44 alkuvaiheisiin osaavien resurssien panostaminen
45 näkyy myöhemmissä kustannuksissa kustannusten todennäköisenä vähenemisenä tai ainakin kustannusten nousupaineen taittumisena väestön ikääntymisen myötä tapahtuvan muistisairaiden määrän nopeasti kasvaessa tulevina vuosikymmeninä.

50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Helsingin piirin aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 257) sekä toteaa, että aloitteesta nostetaan esille erittäin tärkeitä näkökulmia ja asioita muistisairauksien ennaltaehkäisystä, jotka on syytä ottaa huomioon uusilla hyvinvointialueilla palveluja suunniteltaessa.

260. Keskustan Kemin kuntayhdistys: Vihreä keidas, uudentyypinen, kustannustehokas ja viihtyisä koti seutukunnan muistisairaille

Muistisairausdiagnoosin saa vuodessa 14 500 suomalaista. Suomessa oli vuonna 2018 noin 96 000 muistisairasta. Muistisairaiden määrä Suomessa tuplaantuu seuraavien kolmenkymmenen vuoden aikana, arvioidaan Alzheimer European julkaisussa Dementia in Europe Yearbook 2019. Suurin syy muistisairauksien lisääntymiseen on väestön ikääntyminen. Yli 85-vuotiaiden määrän ennustetaan enemmän kuin kaksinkertaistuvan seuraavien kolmenkymmenen vuoden aikana. Käypä hoito -työryhmä on erittäin huolissaan tästä nopeasti lisääntyvästä kansantaudistamme: rahat ja mitkään fyysiset kapasiteetit eivät riitä nykymetodein.

Aloite koskee Vihreän keitaan perustamista seutukunnittain: muistisairaille omien asumisyhteisöjen rakentamista – nythän muistisairaat on ripoteltu pitkin ”maita ja mantoja”, jopa sekaisin eriasteiset muistisairauspotilaat.

Vihreässä keitaassa osaava, kokonaisvaltainen tuki ja neuvonta voi parantaa muistisairaana ja omaishoitajankin elämänlaatua ja toimintakykyä jopa vuosikymmeniksi. Vihreän keitaan päärakennus toimintoihin on jaettu eri osastoihin potilaiden sairausasteittain. Mm. ruokailu-, sauna- ja fysioterapiatilat ovat yhteisiä. Yhteinen on myös esteetön ja laaja, virikkeellinen ja liikuntaan houkutteleva ulkoilualaue, joka sinällään jo auttaa ylläpitämään hoidettavien toiminta- ja hoitajien työkykyä. Vihreässä keitaassa toimii myös kolmas sektori. Muistiyhdistyksen ilman palkkaa työskentelevät vapaaehtoiset koulutetut ihmiset tuovat toimintaan kokemuksellista tietotaitoa. Näin vihreä keidas on kustannustehokas.

1 Vihreä keidas voi olla myös intervallipotilaiden
2 intervallijakson hoitopaikka. Tutkimusten mukaan
3 omaishoitajilla on kasvava määrä masennusdiagnooseja ja somaattisia oireiluja. Ellemme toimi nopeasti, samassa perheessä on pian kahdentyyppisiä hoidettavia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

9
10 Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa
11 Keskustan Helsingin piirin aloitteeseen antamaan
12 sa vastaukseen (aloite 257).

13
14 Puoluekokous pitää aloitteessa ehdotettua
15 palvelumallia kiinnostavana ja kannustaa uusia
16 hyvinvointialueita selvittämään erilaisia hyviä
17 käytäntöjä ja toimintamalleja, joilla muistisairaiden
18 asuminen ja tarvitsemat palvelut on ratkaistu eri
19 maissa ja kehittämään näiden perusteella toimivia
20 asumisratkaisuja alueille.

21
22 Puoluekokous kiinnittää huomiota myös aloitteessa esille nostettuun omaishoitajien vapaiden järjestämiseen, jotta omaishoitajat jaksavat tehdä tärkeää työtään. Puoluekokous toteaa myös, että Keskusta on jo aiemmin linjannut perhehoidon lisäämisestä omaishoitajien vapaiden aikaisen omaishoidettavan hoidon järjestämisessä.

261. Keskustan Kurun paikallisyhdistys, Ylöjärven Keskustanaiset, Pirkanmaan Keskustanaiset: Tukea ja kannustusta omaishoitoon

34
35 Omaishoito on keskeinen ja tärkeä hoivan muoto. Omaishoidon houkuttelevuuteen vaikuttavia asioita tulee kirkastaa ja tehdä vertailukelpoisiksi muiden hoitomuotojen kanssa. Omaishoidon tukipalveluiden lisäämisen ohella varsinainen rahallinen omaishoidon tuki tulee muuttaa verovapaaksi tai summia tulee korottaa niin, että huomioidaan kustannustason nousu ja mahdollisuus jättää päivätyö. Kaiken kaikkiaan omaishoidon tukeen tulee resursoida riittävästi niin, että kaikki omaishoidon tukeen oikeutetut pääsevät järjestelmän piiriin.

46
47 Hoitajan vapaapäivien sujuvuuteen tulee luoda selkeät käytännöt. Jos vapaapäiviä on pitämättä ennen vuodenvaihdetta sijaisen tai sijaishoidon

50

puutteen vuoksi, niitä tulee voida siirtää seuraavan vuoden puolelle.

Pitkäaikaisen hoidon palveluita kilpailutettaessa palveluntarjoajaa tulee kannustaa ottamaan huomioon myös omaishoidettavien vapaapäiväjakso.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen.

Puoluekokous pitää omaishoidon kehittämistä välttämättömänä ja erittäin tärkeänä. Puoluekokous toteaa samalla, että omaishoidon tuen muodostavat yhdessä omaishoidon palkkio, omaishoitajan vapaat sekä muut omaishoitoa tukevat palvelut.

Puoluekokous toteaa, että uusien hyvinvointialueiden myötä omaishoitoon liittyvät kysymykset, kuten omaishoitopalkkiot, vapaiden järjestäminen, perhehoidon käyttäminen omaishoitajan vapaiden aikaisena hoitomuotona yhdenmukaistuvat. Hyvinvointialueilla on linjattava lain puitteissa omaishoidon tuen tasosta. Puoluekokous muistuttaa, että omaishoito on yhteiskunnalle varsin edullinen hoitomuoto.

262. Keskustan Helsingin piiri: Suomeen strategia terveysteknologian ja digitalisaation hyödyntämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa

Terveysteknologialla tarkoitetaan lääketieteelliseen käyttötarkoitukseen tarkoitettuja lääkinällisiä laitteita kuten verenpainemittareita, stetoskooppeja ja mm. kuvantamiseen käytettävää huipputeknologiaa, keinohaimoja ja sydämen tahdistimia. Terveysteknologian käytössä on yli 500 000 erilaista terveysteknologian laitetta ja terveysteknologia toimialana työllistää Suomessa tuhansia ihmisiä.

Digitalisaatiossa merkittävässä roolissa ovat toimiva sähköinen tiedonhallinta, tiedon liikkuminen sujuvasti eri toimijoiden ja järjestelmien välillä sekä työtä tukevien ja tehostavien nykyaikaisten menetelmien ja järjestelmien saanti niin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kuin asiakkaiden käyttöön. Tukeen digitalisaation hyödyntäminen

tarvitsee koko muun sosiaali- ja terveysteknologian kehittämistä siten, että digitalisaation ja terveysteknologian hyödyntämisen esteitä puretaan.

Terveysteknologiasta hyötyvät potilaat paremmin hoitotuloksina, tehokkaina ja entistä kivuttomampina hoitomuotoina. Sen avulla voidaan ottaa kokonaan uusia hoitomenetelmiä käyttöön. Erityisesti sosiaalipalveluissa, jotka ovat hyvin työvoimaintensiivisiä, työntekijöiden työpanosta voidaan terveysteknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen ohjata paremmin sinne, missä kasvotusten kohtaaminen on välttämätöntä.

Terveysteknologiaratkaisujen oikea-aikaisella ja oikein kohdennetulla käytöllä saavutetaan merkittäviä hyötyjä potilaiden hoidossa. Digitaalisten ratkaisujen käyttöönotto monipuolistaa hoitoon hakeutumista ja sen toteuttamista ja helpottaa myös sote-alan pahenevaa työvoimapulaa. Lisäksi terveysteknologian kehittäminen tukee terveydenhuollon tutkimusta merkittäväällä tavalla. Alan yritykset investoivat vuosittain miljardeja tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Voidaan perustellusti todeta, että terveysteknologian ja digitalisaation tehostuva käyttö ovat kriittinen osa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja teknologian rooli tulevaisuudessa vain kasvaa. Silti ne eivät ole vielä vakiintunut osa sosiaali- ja terveysministeriön, hyvinvointialueiden eikä terveydenhuollon organisaatioiden palvelujärjestelmän suunnittelua ja päätöksentekoa.

Keskustan Helsingin piiri esittää, että terveysteknologian ja digitalisaation aseman vakiinnuttamiseksi palveluiden suunnittelussa laaditaan kansallisen, poikkihallinnollinen strategia terveysteknologian ja digitalisaation hyödyntämiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmissä. Strategian vastuuministeriö on sosiaali- ja terveysministeriö.

Strategian avulla digitalisaation ja terveysteknologian rooli huomioidaan paremmin palvelujärjestelmän toiminnallisessa kehittämisessä. Samalla se otetaan selkeästi osaksi STM:n toimialaa. Strategialla vahvistetaan ministeriöiden, viranomais- ja hyvinvointialueiden valmistelijoiden sekä terveydenhuollon organisaatioiden osaamista ja asiantuntijuutta.

Piirimme ehdottaa, että strategiassa otetaan kantaa kansalliseen varautumiseen ja kriisinhallintaan ja luodaan toimintamallit kriisien varalle yhteistyössä Huoltovarmuuskuskuksen, alan yritysten ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Strategiassa ymmärretään tiedon kulun roolit eri toimijoiden ja järjestelmien välillä sekä terveysteknologian erityispiirteet myös hankinnoissa ja ohjataan terveysteknologian julkisia hankintoja vahvistamaan laatua ja potilasturvallisuutta sekä innovaatioiden hyödyntämistä palvelujärjestelmässä.

Strategiassa luodaan terveysteknologiayritysten kanssa tehtävälle yhteistyölle vahvat suuntaviivat ja konkreettiset tavoitteet ja avataan yhteistyön muodot työ- ja elinkeinoministeriöön päin. Strategia täydentää omalta osaltaan työ- ja elinkeinoministeriön alaista terveysalan kasvustrategiaa. Koko yhteiskunta hyötyy terveysteknologian ja digitalisaation paremmasta hyödyntämisestä työllisyyden, väestön toimintakyvyn sekä hoidon vaikuttavuuden näkökulmasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä aloitteen tavoitetta terveysteknologian ja digitalisaation tehokkaasta hyödyntämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Näin lisätään hoidon ja sote-palveluiden kustannusvaikuttavuutta ja saavutettavuutta sekä vahvistetaan kasvua, tuottavuutta ja työllisyyttä.

Valtionhallinnossa on valmisteltu useita kasvuun liittyviä suunnitelmia, strategioita ja tiekarttoja. Tämä teema ja siihen liittyvät strategiset tavoitteet ja keinot on kuitenkin tärkeä huomioida omana sosiaali- ja terveydenhuoltoa käsittelevänä kokonaisuutena nyt kun hyvinvointialueet aloittavat ja suunnittelevat toimintaansa. Teema on myös nivottava tiiviisti sosiaali- ja terveysalan tutkimukseen ja kehittämiseen.

263. Keskustaopiskelijat: Yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuus poistettava opiskelijoilta

Keskustaopiskelijat esittää, että jatkossa yleistä asumistukea hakeva opiskelija tulkittaisiin aina

omaksi ruokakunnaksi, eikä mahdolliset kämpppä-kaverit tai avopuoliso saisi vaikuttaa myönnettävään asumistuen suuruuteen.

Yleisen asumistuen mukaisen ruokakunnan muodostavat Kelan mukaisesti "yleensä samassa asunnossa asuvat henkilöt": yhteisen vuokrasopimuksen tehneet katsotaan aina yhdeksi ruokakunnaksi, ja asunnon osat erillisillä vuokrasopimuksilla vuokranneet voidaan katsoa omiksi ruokakunniksi Kelalle tehdyn selvityksen perusteella.

Keskustaopiskelijat huomauttaa, että kaikki vuokranantajat eivät suostu laatimaan erillisiä vuokrasopimuksia samassa asunnossa asuville kavereille. Toisaalta erillinen vuokrasopimus ei automaattisesti johda omiin ruokakuntiin, sillä Kela on tulkinut kämpppäkavereita osittain jopa mielivaltaisesti avoliitossa asuviksi.

Keskustaopiskelijat on huolissaan erityisesti nuorten opiskelijoiden taloudellisesta itsenäisyydestä - heidän tulisi olla taloudellisesti itsenäisessä asemassa asuinkumppaneihin nähden elämänvaiheessa, joka sisältää erilaisia epävarmuustekijöitä. Pahimmillaan juuri seurustelemaan alkaneen nuoren pariskunnan työssäkäyvä toinen osapuoli joutuu elättämään opiskelevan osapuolen.

Yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuus on osaltaan heikentänyt myös yhteisöllisen asumisen vetovoimaisuutta. Osittain yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuuden vuoksi yksien kysyntä on lisääntynyt, ja ekologisempi sekä edullisempi soluasuminen vähentynyt.

Keskustaopiskelijoiden mielestä yleistä asumistukea tulee korjata niin, ettei se rankaise yhteisöllisestä asumisesta eikä vaaranna nuoren opiskelijan taloudellista itsenäisyyttä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen huoleen opiskelijoiden yhteisöllisestä asumisen vähentymisestä sekä nuorten opiskelijoiden taloudellisesta itsenäisyydestä.

Opiskelijat siirrettiin yleisen asumistuen piiriin opiskelijajärjestöjen tavoitteiden mukaisesti

vuonna 2017. Tämä paransi tuen tasoa suurella osalla tuen saajista. Yksilökohtaisesta opiskelijan asumisliisästä siirtyminen ruokakuntaan asu- asumistukeen heikensi erityisesti avoliitossa asu- viden opiskelijoiden etuustasoa, sillä asumistukeen kuuluu oletus siitä, että samaan ruokakuntaan kuuluvat asukkaat huolehtivat ensisijaisesti tois- tensa elättämisestä.

Opiskelijoiden asettaminen erilaiseen asemaan muihin yleistä asumistukea saaviin suomalaisiin nähden ei ole oikeudenmukaista eikä puolueko- kous kannata sitä. Opiskelijoiden asumistuen eriy- täminen ehtojen kautta muusta tukijärjestelmästä ei todennäköisesti edistäisi myöskään opiskelijo- den pitkäjänteistä etua.

Puoluekokous yhtyy aloitteen ajatukseen yhtei- söllisen asumisen ekologisista, taloudellisista ja sosiaalisista hyödyistä. Solu-, kimppa- ja kaveri- asumisen sujuvuutta tulee edistää Kelan tulkinta- käytänteitä sekä prosesseja kehittämällä. Samalla yhteisöllistä asumista tulisi kehittää uudella konsepteilla esimerkiksi panostamalla yhteisiin tiloihin.

Lisäksi puoluekokous kantaa huolta nuorten opis- kelijoiden taloudellisesta itsenäisyydestä, ja ehdot- taakin nuorten taloustaitojen vahvistamista muun muassa osana toisen asteen opintoja.

264. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Etsivä aikuistyö osaksi aikuissosi- aalityötä

Etsivä nuorisotyö on osoittautunut hyödyllisek- si keinoksi ehkäistä syrjäytymistä ja tukea alle 29-vuotiaita nuoria elämässä. On kuitenkin ole- massa myös paljon yli 30-vuotiaita, jotka kaipai- sivat samankaltaista tukea kuin etsivä nuorisotyö tarjoaa. Siksi aikuissosiaalityötä täydentämään voitaisiinkin lanseerata etsivä aikuistyö. Siinä missä aikuissosiaalityö on hyvin kankea ja edellyttää henkilön hakeutumista itse avun piiriin, etsivä aikuistyö voisi helpommin ottaa kopin nuoresta ja olla muutenkin matalan kynnyksen tukea. Tällä hetkellä jokainen tukitoimi aikuissosiaalityössä vaatii pidempiaikaisia ongelmia, eikä matalan kynnyksen tukea ole.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

3 Puoluekokous yhtyy aloitteen ajatukseen ja ta-
4 voitteeseen syrjäytymisen ehkäisystä. Juurisyytä
5 saattaa usein olla yksinäisyys ja voimavarojen
6 väheneminen sekä ongelmien kasautuminen eri-
7 laisten elämän vastoinkäymisten myötä ja elämän-
8 hallinnan heikentyessä.

9 Keskusta pitää tärkeänä, että varhaista tukea ja
10 ennaltaehkäisevää toimintaa vahvistetaan ennen
11 kuin ihmisen ongelmat pahenevat. Olennaista on
12 kehittää uusia ja vaikuttavia toiminta- ja tukimuo-
13 toja olemassa olevien rakenteiden sisällä luovasti
14 ja eri toimijoiden moniammatillisena yhteistyönä.
15 Tässä työssä on hyödynnettävä myös järjestöjen
16 ja seurakuntien tarjontaa ja osaamista. Myös lii-
17 kunta- ja sivistyspalvelut, esimerkiksi kirjastot, on
18 nivottava osaksi syrjäytymistä ehkäisevää toimin-
19 taa. Yhteistyöllä ehkäistään myös sosiaalihuollon
20 kuormittumista.

21 265. Suomen Keskustanaiset: Käänte- 22 nen kilpailutus käyttöön hoiva- ja asu- 23 mispalveluissa

24 Lukuisat Suomen kunnat ovat kilpailuttaneet
25 vanhustenhuoltoa, ja saatu palvelu ei ole aina
26 vastannut odotuksia. Esimerkiksi henkilöstömi-
27 toitus ei ole vastannut lainsäädäntöä ja kuntien
28 tarpeita. Merkittävänä ongelmana on myös ollut,
29 että hoitajat joutuvat työssään tekemään muitakin
30 työtehtäviä kuin itse hoitotyötä. Kilpailuttamisen
31 seurauksena syntyneen huonon palvelun kautta
32 on syntynyt lisäkustannuksia ja inhimillistä kärsi-
33 mystä.

34 Suomen Keskustanaiset muistuttaa, että halvim-
35 man tarjouksen valitseminen ei aina tuo haettuja
36 säästöjä. Puutteellinen palvelun laatu, elinkaa-
37 rikustannukset sekä jatkohankintahinnat voivat
38 nostaa loppusumman aivan muihin lukemiin, kuin
39 mitä tilaaja alkujaan oletti.

40 Ratkaisu ongelmaan voisi löytyä käänteisessä
41 kilpailutuksessa, jossa palvelun tilaaja asettaa
42 hinnan, johon tarjoukset on mitoitettava. Tarjo-
43 ukset vertaillaan pelkästään laadullisin perustein.

Tällöin hinta on kaikille sama, joten se ei enää
määritä palvelun tarjoajan valintaa. Tarjouskilpai-
lun voittaakseen palvelun tarjoajan on pistettävä
likoon koko osaamisensa. Parhaimmillaan palvelun
tilaaja voi saa ekstrana uusia, hoivaa helpottavia
innovaatioita.

Palvelun laatu tulee siitä, mitä kaikkea palvelun
tilaaja saa tarjouspyynnössä olevien vähimmäis-
vaatimusten lisäksi. Hintavertailun poistuessa
kilpailu käydään oikeilla kriteereillä. Haasteet ovat
vertailuperusteiden asettamisessa ja kuvaami-
sessa. Tarjouspyynnöstä on käytävä ilmi, mihin
hankintapäätös perustuu. Vertailuperusteiden
laatiminen tulee rakentaa niin, että niiden avulla
pystytään näkemään tarjoajien väliset erot. Par-
haimmat tulokset saavutetaan määrittelemällä
ennen kilpailutusta loppukäyttäjän kanssa tämän
todelliset tarpeet.

Suomen Keskustanaiset esittää, että hoiva- ja asu-
mispalveluiden osalta kuntia ohjeistetaan siirty-
mään käänteiseen kilpailuttamiseen välttääkseen
huonosta palvelusta syntyvät lisäkustannukset
sekä mahdolliset inhimilliset kärsimykset.

540 Puoluehallituksen vastausesitys:

541 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

542 Hankintalaki mahdollistaa palvelujen laadun pai-
543 nottamisen asettamalla erilaisia kriteerejä. Olen-
544 naista on vahvistaa ennakkoavaa markkinavuoro-
545 puhelua, jossa kartoitetaan tilaajan, palveluntuot-
546 tajan ja loppukäyttäjän tarpeet ennen varsinaista
547 hankintaprosessia. Osapuolten hankintaosaamista
548 ja siihen liittyvää neuvontaa on lisättävä.

549 Keskusta pitää tärkeänä, että hankintoja jaetaan
550 pienemmiksi, jotta pienyrittäjillä on mahdollisuus
osallistua paremmin kilpailutuksiin. Jotta eri toimi-
joiden tarjoamaa laatua voidaan aidosti vertailla ja
laatukriteereitä asettaa, se edellyttää, että palvelut
hankitaan avoimesti kilpailutuksilla yrityksiltä ja
järjestöiltä, ei kilpailutuksia kiertämällä julkisomis-
teisilta yhtiöiltä.

Puoluekokous muistuttaa myös muista kuin tavan-
omaisista kilpailutusmahdollisuuksista hoiva- ja
asumispalveluja hankittaessa. Palvelusetelit, kol-

1 mannen sektorin kanssa tehtävät kumppanuus-
2 sopimukset ja vastaavat toimintamallit soveltuvat
3 tämäntyyppisten palvelujen hankkimiseen.

4 266. Pohjois-Pohjanmaan Keskusta- 5 nuoret: Työnantajan sairauspäivärahan 6 omavastuu-aikaa lyhennettävä

7 Työntekijän sairastuessa työnantaja maksaa tälle
8 palkkaa sairastumispäivältä ja yhdeksältä seura-
9 valta arkipäivältä. Tämän työnantajan omavastuu-
10 ajan jälkeen KELA alkaa maksamaan sairauspäivä-
11 rahaa työnantajalle. Vuonna 2021 Suomen Yrittäji-
12 en julkaiseman gallupin mukaan jopa kolmannes
13 yrittäjistä palkkasi enemmän työntekijöitä, jos
14 rahoitusratkaisu olisi toisenlainen.

15 Ensimmäisten työntekijöiden palkkaaminen on
16 yrittäjälle perusteellisen harkinnan paikka. Palk-
17 kauskustannukset ovat merkittävä kustannus yrit-
18 täjälle ja työntekijän sairastuessa työnantajan on
19 usein palkattava myös sijainen. Mursipa työntekijä
20 jalkansa syysliukkailla tai laskettelureissulla, ei syy
21 ole työnantajan. Tämä ei ole pelkästään pienten
22 yrittäjien taakka, vaan tämä näkyy yhtä lailla isom-
23 missakin yrityksissä.

24 Työntekijöiden toimeentulo sairauden tai työky-
25 vyttömyyden varalta on turvattava, mutta yrittä-
26 jille nykyinen kymmenen päivän omavastuu-aika
27 on kohtuuttoman pitkä. Omavastuuajan lyhen-
28 täminen olisi reilu kädenojennus yhteiskunnalta
29 yrittäjille ja madaltaisi kynnyksen palkata uusia
30 työntekijöitä.

31 Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että
32 nykyinen omavastuu-aika vähintäänkin puolitetta-
33 siin eli esimerkiksi työnantaja maksaisi työntekijäl-
34 le palkkaa sairastumispäivältä ja sitä seuraavalta
35 neljältä arkipäivältä. Tämän jälkeen KELA maksaisi
36 sairauspäivärahaa työnantajalle.

37 Puoluehallituksen vastausesitys:

38 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

39 Työntekijöiden toimeentulo sairauden aikana
40 pitää turvata. Työnantajan omavastuu-aika on
41 sairastumispäivän lisäksi sitä seuraavat yhdeksän
42 vuotta.

arkipäivää. Tämän jälkeen Kela maksaa sairauspäivärahaa.

Yrittäjän vapauteen sisältyy aina riski. Työnantajayrittäjyyteen kuuluu erilaisista vastuista ja velvoitteista huolehtiminen. Keskusta pitää tärkeänä yrittäjyyden toimintaedellytysten kehittämistä suotuisiksi ja ennakoitaviksi. Päämääränä pitää olla, että yritys on helppo perustaa ja yritystoiminnan kasvattamiseen ja työllistämiseen kannustetaan.

267. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Apuvälineitä ja tukea tarvitsevien tarpeet arvioitava yksilöllisesti

Varsinais-Suomen Keskustanaiset on huolissaan siitä, saavatko erilaisia tukea ja apuvälineitä tarvitsevat ihmiset tarvitsemansa avun. STM:n Kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteiden viime joulukuussa päivitetyn oppaan mukaan:

”Apuvälineen tarve on arvioitava käyttäjälähtöisesti, oikea-aikaisesti ja yksilöllisesti. Tarpeen arvioinnissa on otettava huomioon potilaan toimintakyky, elämäntilanne ja elinympäristön apuvälineen toimivuudelle asettamat vaatimukset. Apuvälineen valinta on tehtävä yhteisymmärryksessä potilaan kanssa ja tarvittaessa hänen laillisen edustajansa, läheisensä tai omaisensa kanssa. Ennen apuvälineen valintaa potilaalle on annettava tietoa apuvälineen valintaan liittyvistä vaihtoehdoista ymmärrettävällä tavalla. (Asetus lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutuksesta).

Apuvälinetarve arvioidaan aina yksilöllisesti huomioiden apuvälineen tarvitsijan kokonaistilanne (toimintakyky, elämäntilanne, apuvälineen käytön turvallisuus ja käyttöympäristö sekä hänen saamansa muut palvelut).”

Kuitenkin käytännössä kaikenlaisia tilanteita ei huomioida ja esimerkiksi maastossa ulkoilun mahdollistavan pyörätuolin hankkiminen voi olla jopa mahdotonta ja liian usein oikeanlaisen avun saaminen on läheisten pitkäjänteisen työn takana. Oikeuksien toteutumisen puolesta ei pitäisi joutua taistelemaan.

1 Neuropsykiatrisesti oireileville eli nepsy-lapsille ja
2 nuorille tarjolla oleva tuki on hajanaista ja epätasa-
3 arvoista. Vanhemmat uupuvat ja lasten ongelmat
4 kasaantuvat. Koko toimimaton järjestelmä on
5 perattava läpikotaisin ja varmistettava, että tuki ja
6 apu saadaan ajoissa.

7
8 Kun puhutaan apuvälineistä, henkilökohtaisista
9 avustajista ja tuesta, vaikutukset kohdistuvat paitsi
10 niitä tarvitsevalle ihmiselle, myös hänen lähipiirilleen,
11 koululle, työpaikalle. Kun järjestelmästä
12 saadaan aidosti ihmistä ja hänen tarpeitaan kuunteleva
13 ja kuuleva, säästetään valtavasti inhimillisiä
14 voimavaroja ja myös yhteiskunnan resursseja.

16 Puoluehallituksen vastausesitys:

17 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

18
19
20 Vammaispalvelulain ja STM:n Kuntoutuksen apuvälineiden
21 luovutusperusteet –oppaan noudattaminen on sosiaali- ja
22 terveystieteiden perusedellytys. Vammaisen tai sairaan lapsen
23 perheillä on arjessaan monenlaisia haasteita eikä avunsaannin
24 tulisi olla yksi niistä. Vamman aiheuttamien apuvälineiden
25 tarvetta tulee arvioida aina apuvälineen käyttäjän tilanteen
26 muuttuessa, mutta vähintään kerran vuodessa.

27
28
29 Puoluekokous katsoo, että 2023 aloittavat hyvinvointialueet
30 voivat parantaa vammaisen tai sairautensa takia apuvälineitä
31 tarvitsevan ihmisen ja hänen lähipiirinsä saamien palveluiden
32 ja avun laatua. Suurempi palveluiden järjestäjä mahdollistaa
33 nykyistä paremmin moniammatillisen yhteistyön sekä
34 esimerkiksi neuropsykologisesti oireilevien lasten apuvälineiden
35 lainaamien ja materiaalien hankkimisen. Isommilla alueilla on
36 myös mahdollisuus järjestää erityispalveluita, joiden tuottamiseen
37 tarvitaan erityisosaamista. Esimerkiksi Nepsy-neuvoloiden
38 toiminnasta on hyviä kokemuksia suuremmissa kaupungeissa,
39 kuten Tampereella ja Turussa.

268. Keskustan Etelä-Tuusulan paikallisosasto: Nepsy-lasten ja -nuorten palvelujen kehittäminen

49 Suomen Keskustan tulee huolehtia kaikilla hallinnon ja päätöksenteon tasoilla kaikilla hyvinvointi-

alueilla valtakunnallisesti siitä, että lasten ja nuorten neurologista, neuropsykiatrista ja -psykologista sekä mielenterveyden häiriöihin kohdentuvaa hoitoa ja kuntoutusta on kunnissa riittävästi.

Keskustan tulee huolehtia siitä, että moniammatillista osaamista on riittävästi kaikilla hyvinvointialueilla ulottuen neuvolatoimesta varhaiskasvatukseen ja koulutoimeen. Tarvittaessa koulutusta lasten ja nuorten valmennukseen tulee lisätä olemassa oleville ammattiryhmille sekä neuvoloissa, päivähoidossa että kouluissa, mutta myös koulutetaan uusia ohjaajia ja valmentajia.

Kaikilla hyvinvointialueilla tulee edistää ja kehittää lasten ja nuorten neurologisia ja psykiatrisia kohtaamispaikkoja siten, että erityisammattihenkilöt tapaavat lapsia, nuoria ja heidän perheitään eivätkä vain suorita esimerkiksi paperikonsultaatioita erikoissairaanhoidosta käsin. Henkilökohtaisissa tapaamisissa saadaan kokonaisvaltaisempi ymmärrys lapsen ja perheen tilanteeseen ja arjen haasteisiin ajankohtaisesti.

Neuropsykologisista häiriöistä kärsivä lapsi ja hänen perheensä tarvitsevat pitkäaikaista apua. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten koulun käynnissä tulee olla mukana monimuotoista sosiaalista, neuropsykologista ja mielenterveyteen liittyvää kuntouttavaa erityisosaamista. Käytännön kokemukset perheissä ovat osoittaneet, ettei lasten ja nuorten kehityksellisiin tai oppimisen vaikeuksiin ole osattu tai voitu tarttua riittävästi tarmolla. Ammattihenkilöiltä on voinut puuttua osaamista tai tietoa tai resurssointi kunnissa on ollut puutteellista. Sosiaali- ja terveydenhuollossa perustason hoito ja kuntoutus jatkuen varhaiskasvatuksessa ja koulussa ovat paitsi lapsen ja nuorten hyvinvoinnin kannalta keskeisiä, mutta myös kustannusvaikutuksiltaan taloudellinen satsaus. Raskaat ja yhteiskunnallekin kalliit hoidot ja kuntoutukset mahdollisesti lapsen ja nuoren loppuelämän ajan vältetään riittävästi ja asiantuntevalla tuella mahdollisimman varhaisella puuttumisella, avulla ja tuella. Tuetaan itsetuntoisuutta, estetään syrjäytymistä ja vääränlaisia elämän hallintaa rapauttavia tekoja. Jokainen lapsi ja nuori on arvokas omana itsenään kasvun, kehityksen tai oppimisen vaikeuksista huolimatta.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2
3 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Varsinais-Suomen keskustanaisten aloitteeseen 267 antamaansa vastaukseen.

4
5
6 Puoluekokous toteaa lisäksi, että aloitteessa esille
7 nostettu moniammatillinen yhteistyö ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen kehittäminen nepsy-asioissa on välttämätöntä, jotta
8 lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemaansa
9 yksilöllistä apua riittävän ajoissa. Yleistä tietoa
10 suutta neuropsykiatrin kirjjon haasteista on myös
11 tarpeen lisätä.

12
13
14 Nepsy-perheet kokevat usein, että he joutuvat
15 taistelemaan saadakseen riittävän tuen. Osa perheistä
16 ohjautuu lastensuojelun asiakkaaksi, vaikka
17 lastensuojelulla ei välttämättä ole työvälineitä
18 auttaa nimenomaisesti nepsy-haasteissa. Kaikki
19 perheet eivät ole tietoisia siitä, millaista apua lapsi
20 tai nuori voisi saada ja mihin hän olisi oikeutettu.
21 Tämän vuoksi olisi tärkeää, että perheelle olisi
22 metty oma ammattilainen, joka koordinoi moniammatillista
23 yhteistyötä ja ohjaa perheen tarvittavien erityispalveluiden
24 piiriin. Ajoissa saatu korjaava apu estää syrjäytymistä
25 ja lastensuojelutarpeen syntymistä sekä mahdollistaa
26 esimerkiksi lapsen tai nuoren koulunkäynnin ja opiskelun.

269. Keskustan Oulun kunnallisjärjestö: Keskustan perustulosta oikea perustulo

34 Keskustan on luovuttava perustulolinjansa vastikkeellisuudesta.
35 Perustuloon ei kuulu vastikkeellisuutta eikä kannustavuus
36 edellytä vastikkeellisuutta. Nykyinen linjaus ”kannustavasta
37 perustulosta” ei ole Sotkamon puoluekokouksessa hyväksytyn
38 perustulolinjauksen mukainen.

41 Puoluehallituksen vastausesitys:

42 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

43
44 Hyvinvointiyhteiskuntaan kuuluu riittävä sosiaaliturvan
45 muodostama turvaverkko, joka tukee ihmistä silloin, kun
46 hän ei itse kykene vastaamaan toimeentulostaan.
47 Turvaverkon tulee luoda ihmisille vakautta, hyvinvointia
48 ja varmuutta, mutta samalla kannustaa työnteekoon.

Keskustan mielestä jokaisella on oikeus riittävään ja kannustavaan toimeentuloon. On tärkeää tukea yhtä lailla heikompiosaisia kuin luoda kannusteita ja mahdollisuuksia itsensä kehittämiseksi.

Nykymuotoinen monimutkainen ja vaikeaselkoisten säädösten, etuuksien ja palveluiden kokonaisuudesta muodostuva sosiaaliturvajärjestelmä tarvitsee kokonaisuudistuksen. Uuden sosiaaliturvan tulee pystyä vastaamaan myös sirpaloituviin työmarkkinoihin sekä muuttuviin elämäntilanteisiin.

Keskustan johdolla on otettu askelia perusturvan parantamiseen kaikkein heikoimmassa olevien osalta. Takuueläke paransi monien hyvin pienillä eläketuloilla elävien taloudellista tilannetta. Kaikkien etuuksien nostaminen yhdenmukaisesti työttömyysturvan vähimmäisetuuksien tasolle oli myös askel oikeudenmukaisen perusturvan suuntaan.

Nykytasoinen hyvinvointi on mahdollista vain, mikäli yhä useampi suomalainen tekee ja saa tehdä työtä. Keskustan mielestä jokaisen työikäisen ja työkykyisen on tehtävä osansa maamme hyväksi.

Sosiaaliturvaa on kehitettävä siten, että se huomioi työelämän ja työn tekemisen muutokset sekä ihmisen työ- ja toimintakyvyn ja sen tukemisen tarpeet. Etuuksien päällekkäisyyttä pitää purkaa. Lähtökohtana pitää olla, että työn tekeminen ja yrittäminen on aina kannattavaa.

Keskusta tarkentaa näkemyksiään sosiaaliturvan kehittämisestä erillisessä sosiaali- ja terveyslinjauksessaan, jonka puoluehallitus hyväksyy vuoden 2022 aikana.

270. Kainuun Keskustanuoret: Sosiaaliturvauudistus vauhtiin perustulomallin pohjalta

Suomessa on perusteltu sosiaaliturvauudistuksen hidasta etenemistä sillä, että ensi täytyy saada tehtyä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Nyt SOTE-uudistus on maalissa, joten katseet ja voimavarat tulee suunnata SOTU-uudistukseen. Nykyiset jäykät ja monimutkaiset sosiaaliturvajärjestelmät ovat kalliita ja tehottomia. Muuttunut työelämä, osa-aikatyöt ja tilapäiset työt tarvitsevat kipeästi

uudistusta. Nykyiset sosiaaliturvajärjestelmät eivät ole yhteensopivia nykyajan ansiotyön kanssa.

Kainuun Keskustanuoret vaatii toimia, jotta SOTU-uudistukseen saadaan vauhtia. Tarvitsemme vahvan perustulomallin Suomeen SOTU-uudistuksen pohjaksi ja kannustinloukut pitää purkaa. SOTU-uudistus ei voi venyä monen vuosikymmenen projektiksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Oulun kunnallisjärjestön aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 269).

271. Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistys: Onko yhteiskuntamme muuttumassa huumemyönteisemmäksi?

Kanta-Lappeenrannan Keskustanaiset on huolissaan yhteiskunnan muuttumisesta huumemyönteisemmäksi. Merkkejä huumausaineiden käytön lisääntymisestä on ollut lähivuosina ja samalla mielipiteet huumausaineista ovat muuttumassa yhä suvaitsevaisempaan suuntaan. Huumeiden käytön laillistaminen, kasvatus omaan käyttöön, viihdekäytön hiljainen hyväksyntä, vaarojen vähättely, siinä muutamia esimerkkejä tällä hetkellä pinnalla olleista keskustelunavauksista. Me kanta-Lappeenrannan Keskustanaiset olemme erittäin huolissamme tästä suunnasta.

Huumausaineet ja päihteet ylipäättään aiheuttavat monille erittäin suuria ongelmia. Samaan aikaan lisääntyvät mielenterveyden ongelmat tuovat myös mukanaan omia haasteita.

Vielä muutamia vuosikymmeniä sitten huumausaineet olivat jotain harvinaista ja pelottavaakin. Huumeiden saatavuus oli vaikeampaa ja tarjonta ei ollut yhtä näkyvää kuin nykyään. Pikkuhiljaa huumeet ovat ikään kuin arkipäiväistyneet ja enää ei olekaan niin tuomittavaa kokeilla ja testata vaikutusta itseensä. Kaikilla tämä ei kuitenkaan jää vain yhden kerran kokeilun testaukseksi. Joillekin huumausaineiden aiheuttama mielihyvän tunne on niin suuri, että se houkuttelee kokeilemaan yhä uudelleen ja uudelleen. Vähitellen käyttö onkin

ylittänyt jo kokeilun rajat. Tässä vaiheessa mukaan tulevat monet muut ongelmat ja arjenhallinta häiriintyy. Valitettavan monelle käyttö ajautuu tilanteeseen, jossa tavallinen arki ei enää tarjoa riittävästi virikkeitä.

Ongelmiin kyllä puututaan, mutta puututaanko niihin ajoissa? Hyvin harva huumeidenkäyttäjä onnistuu itsekseen katkaisemaan huumausaineiden käyttöönsä ja lopettamiseen tarvitaan yhteiskunnan voimakasta tukea. Apua kyllä löytyy, mutta hintalappu on valitettavan suuri sekä yhteiskunnalle, että yksilölle itselleen.

Mitä voimme tehdä, että yhteiskuntamme ei olisi matkalla kohti huumemyönteisyyttä? Onko meillä keinoja puuttua jo aiemmin? Onko meillä mahdollisuuksia muuttaa tätä kehityksen suuntaa lisäämällä resursseja päihdetyöhön ja ennaltaehkäisevään toimintaan?

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että huumeiden käytön lisääntyminen on huolestuttavaa. Huumeiden maahantuontiin, levittämiseen ja kauppaan kytkeytyy kansainvälistä rikollisuutta, ihmiskauppaa ja hyväksikäyttöä.

Huumeiden käyttö aiheuttaa sekä fyysistä että psyykkistä riippuvuutta. Osalla käyttäjistä riippuvuus syntyy jo muutamien käyttökokeilujen seurauksena. Mietojen huumeiden käyttö voi myös madaltaa kynnystä siirtyä käyttämään myös vahvempia huumeita.

Suomessa huumeiden käyttö, hallussapito ja kasvattaminen on kielletty lailla, kuten useimmissa muissakin maissa. Keskustan mielestä huumausaineita koskevaa sääntelyä ei pidä keventää, koska huumeiden käytön rangaistavuudesta luopuminen voisi antaa erityisesti nuorille väärän signaalin huumeiden käytön vaikutuksista ja haitoista.

Päihteiden käyttö aiheuttaa ongelmia perheissä ja työpaikoilla sekä heikentää päihteiden ongelmakäyttäjien terveyttä. Terveys- ja huollon ja poliisin tilastojen mukaan päihteiden käyttö aiheuttaa

sekä yksilöiden itsensä että heidän perheiden ja muiden läheisten elämään merkittävää haittaa. Päihteiden käytöstä aiheutuu sekä suoraan, että välillisesti myös merkittävästi kustannuksia yhteiskunnalle.

Päihderiippuvuus on vakava ja monisyinen ongelma, johon on tarjottava riittävä ja monipuolista apua ja tarpeen mukaisia hoitokeinoja. Päihderiippuvuuden ehkäisyssä on jaettava oikeaa tietoa ja tuettava erityisesti lasten ja nuorten terveitä valintoja ja hyvinvointia varhaisessa vaiheessa. Huumeiden, kuten muidenkin päihteiden, käyttöä pitää ennen kaikkea ehkäistä ennalta.

Päihdepolitiikan ja hoidon on tähdättävä psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisäämiseen ja päihderiippuvuuden katkaisemiseen. Päihteiden käytöstä eroon haluavalla ja hoitoa tarvitsevalla ihmisellä pitää olla mahdollisuus päästä vieroitushoitoon heti kun hän kokee tarvitsevansa apua päihteiden käyttöön ja on motivoitunut hoitoon.

Pelkästään fyysisen riippuvuuden hoito ei ole kestävä ratkaisu potilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja esimerkiksi työelämään palaamisen kannalta. Lääkkeet ja erilaiset katkaisuhoidot ovat yksi päihdekuntoutuksen muoto. Keskusta kannattaa päihdekuntoutuksessa monimuotoisia hoitokeinoja, joiden vaikuttavuus on kyetty osoittamaan ja jotka tukevat raitistumista sekä ihmisen kuntoutumista takaisin päihteettömään arkeen ja työelämään.

272. Helsingin Keskustanuoret: Turvalisia huumeidenkäyttöhuoneita neulanvaihtopisteiden yhteyteen

Huumeiden käyttöhuoneet, joita toisinaan kutsutaan myös valvotuiksi pistotiloiksi, ovat tiloja, joissa huumeita käyttävät voivat käyttää laittomia päihteitä terveydenhuollon työntekijän valvonnassa. Niiden ensisijainen tavoite on vähentää kuoleisuutta ja sairastuvuutta tarjoamalla huumeiden pistokäyttöön turvallisempi ympäristö sekä kouluttamalla käyttöhuoneen asiakkaita turvallisempiin käyttötapoihin. Näin myös käyttäjät saisivat kontaktin sosiaali- ja terveydenhuoltoon, jotta heitä voitaisiin auttaa.

Käyttöhuoneen yhteydessä tulisi olla mukana testausasema, johon käyttäjä voisi tuoda huumausaineensa testiin. Tästä menetelmästä saisi lisääntyneen turvallisuuden lisäksi arvokasta tietoa viranomaisille, kuten sosiaali- ja terveysviranomaisille sekä poliisille.

Huumeiden käyttöön ei tule suhtautua moralistisesti, vaan pragmaattisesti haittojen minimointi ja inhimillisyys edellä. Aloite vaatii Keskustaa edesauttamaan lainsäädäntöä, joka mahdollistaa turvallisten käyttöhuoneiden perustamisen. Kuntatasolla löytyy halukkuutta alkaa toteuttaa hankkeita. Tilat tulisi perustaa nykyisten neulanvaihtopisteiden yhteyteen, jotta saavutetaan synergiaetuja. On varmaa, ettei kukaan aloittaisi huumeiden käyttöä vain sen takia, että turvallisia käyttöhuoneita on olemassa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 271).

273. Keskustan Pellon kunnallisjärjestö: Kannabiksen käytön vapauttaminen

Olemme huolestuneina seuranneet yhteiskunnassamme enenevässä määrin tapahtuvaa huumeisiin myönteisesti suhtautuvaa mielipideilmastoa. Televisio-ohjelmissa on sarjoja huumeeparoneista ja oikein omia ohjelmia näistä kiinnijääneistä huumeakauppiaista. Ohjelmista paistaa läpi hienoinen ihailu heidän elämästään ja jopa raoista rikoksis-taan. Mielestämme tämä ajatusmalli on tuhoisaa lapsillemme ja kasvavalle nuorisolle.

Poliisihallituksen mukaan vuonna 2019 huumaus-ainerikoksia oli noin 10 000, mistä luvusta puuttuvat vielä pieniksi luetut rikkeet. Tämä on aika hälyttävää luettavaa. Nuorimmat päihteiden käyttäjät ovat jopa vain 10-vuotiaita! Teini- ja varhaisteinikäiset ovat hyvin vaikutteille ja painostukselle alttiita ja kaikkinaisen somekäyttö vain lisää hyväksikäytön vaaraa. Elämään haetaan jännitystä, mutta koukkuun voi jäädä helposti ja sen myötä kasvava päihteiden käyttö lisää rahan tarvetta. Jos ja kun rahaa puuttuu, sorrutaan ensin pieniin näpistykseen

1 ja rikkeisiin, jolla käyttöä rahoitetaan. Myöhemmin
2 se voi johtaa vakaviinkin rikoksiin puhumattakaan
3 terveydellisistä menetyksistä vielä kasvavassa ja
4 kehittymättömässä kehossa. Lisätaakkana tulee
5 omaisia sekä läheisiä jatkuvasti rasittava huoli siitä,
6 missä oma lapsi tai nuori on, missä kunnossa, mitä
7 on tekemässä, onko hyväksikäytön uhri vai syyllis-
8 tyykö itse niihin vai onko edes elossa?

9
10 Tämän vuoksi yhdistyksemme toivoo, että puo-
11 luekokous ottaa kielteisen kannan kannabiksen
12 käytön vapauttamiseen. Vetoomuksemme ei koske
13 lääkekannabiksen käyttöä ja kehittämistä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

14
15 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskusta-
16 naisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistyksen
17 aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 271).

274. Helsingin Keskustanuoret: Nuus- kan myynti lailliseksi

20
21 Kun yli 25 vuotta sitten Suomi liittyi Euroopan
22 Unioniin, astui samalla voimaan nuuskan myyn-
23 tikielto Suomessa ja nuuskan käytön odotettiin
24 sen myötä vähenevän. Nykyhetkellä tiedämme,
25 että näin ei tapahtunut, vaan sen sijaan nuuskan
26 käyttö on moninkertaistunut erityisesti nuorten
27 keskuudessa. Koska nykyinen nuuskan myynnin
28 rajoituspolitiikka on epäonnistunut tavoitteessaan
29 vähentää nuuskan käyttöä suomalaisten keskuu-
30 dessa, pitää siitä luopua. Nuuskan laitton myynti ja
31 salakuljettaminen on sosiaalisen median aikakau-
32 della yleistä kansanhuvia, johon on viranomaisien
33 toimesta vaikeaa puuttua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

34
35 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

36
37 Nuuskan sisältämä nikotiini aiheuttaa voimakkaan
38 riippuvuuden. Nuuskassa on myös syöpävaaralli-
39 sia aineita, joita sekä kulkeutuu elimistöön syljen
40 mukana sitä nieltäessä, että imeytyy suoraan suun
41 limakalvojen läpi.

42
43 Tupakka- ja nikotiinituotteiden myynnin rajoitta-
44 misella on tutkitusti vaikutusta tuotteiden käyt-
45 töön.

Keskusta on sitoutunut määrätietoiseen työhön
pähderiippuvuuksien vähentämiseksi ja tavoitteen-
seen tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppu-
misesta vuoteen 2030 mennessä. Puoluekokous
ei voi edistää ehdotuksia, jotka ovat ristiriidassa
näiden tavoitteiden kanssa.

275. Lapin Keskustanuoret: Alle 20mg/g nikotiinia sisältävän nikotiini- nuuskan myynti laillistettava Suomessa

Nikotiininuuska eli pohjoismainen ”valkoinen
nuuska” on tupakaton nikotiinituote, jota myydään
14 Euroopan maassa. Nikotiininuuska ei sisällä
lainkaan tupakkaa, joten se luokitellaan tällä
hetkellä Suomessa lääkeaineeksi. Lapin keskus-
tanuoret esittää alle 20mg/g nikotiinia sisältävän
nikotiininuuskan laillistamista Suomessa.

Nikotiininuuska ei sisällä tupakkaa, joten siitä ei
synny tupakkanuuskan kaltaisia haittavaikutuksia.
Nikotiininuuska tarjoaa potentiaalisen vaihtoeh-
don tupakkanuuskalle, joten se voi auttaa yksilöä
pääsemään irti haitallisista tupakkatuotteista. Alle
20mg/g sisältävä nikotiininuuska sisältää vähem-
män nikotiinia kuin useiden suomalaisten suosios-
sa olevat tupakkanuuskat.

Nikotiininuuskan laillistaminen vähentäisi myös
laittoman salakuljetuksen ja pimeän kaupan mää-
rää. Koska nikotiininuuska ei sisällä tupakkaa, lai-
llistaminen sallisi myös sen valmistamisen Suomes-
sa. Nikotiininuuskalla voidaan siis terveyskulujen
alentamisen lisäksi luoda työllisyyttä ja verotuloja
Suomeen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Hel-
singin keskustanuorten aloitteeseen antamaansa
vastaukseen (aloite 274).

276. Kuopion Keskustaseura: Estetään lasten nikotiiniriippuvuuden syntyminen

Aloite tähtää lasten kasvatukseen suunnattuun
toimenpideohjelmaan, jolla ehkäistään nikotiini-
riippuvuuden syntyminen nuoruusiässä. Keskeisi-
nä tavoitteina ovat oman sisäisen vastustuskyvyn
luominen lapsille ennen murrosiän alkamista ja

1 lapsiin kohdistuvan piilomainnon ehkäisy. Savu-
2 ton Suomi-kampanja on lähestymässä asetettua
3 tavoiteaikaansa 2030. Siihen on vain kahdeksan
4 vuotta aikaa. Tarvitaan vielä lisätoimia tavoitteen
5 saavuttamiseksi kestävästi. Tupakointi on edel-
6 leenkin hyvin merkittävä hyvinvointia heikentävä
7 ja kuolemaan johtavia tauteja aiheuttava tekijä.
8 Sitä ylläpitää nikotiiniriippuvuus, joka syntyy
9 varhaisnuoruudessa yleensä kokeilunhalun, tietä-
10 mättömyyden, haitallisten kulttuurivaikutteiden
11 ja kaveripiirin esimerkin myötä. Jos lapsella ei ole
12 valmiina riittävän syvälle tietoisuuteen syntynyttä
13 omaa sisäistä vastustuskykyä, hän on suuressa
14 vaarassa joutua nikotiiniriippuvuuteen. Riippuvuus
15 ei ole lapsen oma valinta vaan kasvuympäristön
16 virhe.

17
18 Koska nikotiinin annosteluun on syntynyt useita
19 uusia menetelmiä tupakoinnin ja nuuskaamisen li-
20 säksi, vaara riippuvuuden syntymiseen on nykyään
21 entistä suurempi. Riippuvuuden aikaansaaminen
22 on nikotiiniin liittyvän liiketoiminnan harjoittajien
23 välitavoite. Sillä pyritään saamaan uusia maksavia
24 asiakkaita, kun entiset kuolevat tai jotenkin onnis-
25 tuvat pääsemään irti nikotiinista. Nettimarkkinoin-
26 nin kautta rikolliset käyttävät alaikäisiä hyväkseen
27 tuotteiden jakelussa lapsille luoden samalla ver-
28 kosta voimakkaammille huumeille.

29
30 Lapsi voi olla jo syntyessään nikotiinikoukussa, jos
31 lapsen äiti on tupakoiva tai käyttää korvaushoitoa
32 raskautensa aikana. Tällöin nikotiini aiheuttaa
33 muutoksia lapsen aivoissa jo ennen syntymää.
34 Varsinkin nuoret äidit ovat tässä hankalassa tilassa.
35 Joka kolmas alle 19-vuotias synnyttäjät on nikotii-
36 nikoukussa. Tällaisessa perheessä kierre on jatku-
37 massa seuraavaan sukupolveen. Mukana seuraavat
38 usein taloudelliset ongelmat johtuen riippuvuu-
39 den tuomista lisäkustannuksista.

40
41 Tavoitteena on, että nikotiiniriippuvuuden synty-
42 minen saadaan estettyä. Pieni lapsi oppii nopeasti
43 uusia asioita selittämällä. Puhe äidinkielellä on
44 lapsen ohjelmointia elämää varten. Myrkyllistä ai-
45 netta ei pidä panna suuhun. Jotkut laittavat, koska
46 ovat joutuneet sen valtaan eivätkä pääse irti. Asian
47 toistaminen perustellen ja riittävän usein vahvistaa
48 opitun. Ei piiskalla vaan hellyydellä ja ajoissa. Vas-
49 tustuskyky on oltava lapsella valmiina paljon en-
50 nen murrosiän alkamista. Riippuvuus ei ole lapsen

oma valinta vaan kasvuympäristön virhe. On luotava päivittyvän virusturvan kaltainen suoja, joka torjuu lapsen kasvuympäristöstä tulevat nikotiiniin houkuttelevat esimerkit ja piiloviestit (lähipiiri, digitaalinen media, elokuvat, TV, sanoitettu musiikki, lasten kirjallisuus). Tunnistetaan piilomainonta lasta ympäröivässä ilmapiirissä ja informaatiotulvassa sekä käytetään lain ja nykytekniikan suomat mahdollisuudet piilomainonnan torjumiseen uusissa tuotannoissa ja esityksissä, joita lapset näkevät ja kuulevat. Siivotaan päivystävät salakauppiat pois kaduilta ja nuorisotilojen liepeiltä. Varustetaan erityisesti nikotiiniriippuvat vanhemmat oikeilla sanoilla viestimään omille lapsilleen asiasta. Neuvoloiden ja päiväkotien ohjaajien kyky tunnistaa tilanne on ensiarvoisen tärkeä. Sinne suunnattu tavoitteen mukainen ohjaajien koulutustuki on oikeassa kohteessa.

Valtion ei tulisi tukea mitään toimintaa tai tuotantoa, johon yhdistyy tupakan, nuuskan tai muun tuotteen kautta nikotiiniriippuvuutta edistävää tuotesijoittelua. Perustelu, että tuotesijoittelulla kuvataan jonkin aikakauden kuvaa tai, että elokuvilla on ikäraja, ei pidä olla riittävä tässä tapauksessa. Esimerkiksi TV-kanavat voisivat tehdä oman sisäisen tutkimuksensa ja tiivistelmän vuoden 2021 ohjelmatarjonnan ja välimainosten sisältämästä piilomainonnaksi luokiteltavasta aineistosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa Helsingin keskustanuorten tekemään aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 274) ja korostaa, että Keskusta on sitoutunut tavoitteeseen tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ja myynnin vähentämisestä.

Eduskunta on hyväksynyt maaliskuussa 2022 hallituksen esityksen tupakkalain muuttamisesta. esityksen tavoitteena on jatkaa määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi. Lain voimaantulon jälkeen tupakointi mm. yleisillä uimarannoilla ja leikkipuistoissa kielletään.

Puoluekokous toteaa myös, että sosiaali- ja terveysministeriössä on parhaillaan käynnissä työryhmätyö, jossa on tavoitteena selvittää, millä toimilla

voidaan edistää tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumista tukevia ja edistäviä ehdotuksia. Työryhmän tehtävänä on myös tehdä selvityksen pohjalta toimenpide-ehdotuksia. Työryhmä tehtävän on pohtia myös tupakkatuotteiden, nikotiinisteiden ja nikotiinia sisältävien tupakan vastikkeiden lakiin säädetyn ostoikarajan nostamista.

277. Keskustanaisten Helsingin piiri: Matalan kynnyksen palvelut turvattava naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan estämiseksi

Jokaisella tytöllä ja naisella on taustastaan riippumatta oikeus turvalliseen elämään. Tyttöihin ja naisiin kohdistuva väkivalta on vakava ihmisoikeusloukkaus ja rikos.

Naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta on nostettava näkyviin, koska se aiheuttaa inhimillistä kärsimystä ja ylisukupolvisia vaikutuksia. EU:n perusoikeusvirasto FRA:n tutkimuksen (2014) mukaan 31 prosenttia suomalaisnaisista on kokenut fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa 15 vuotta täytettyään nykyisen tai entisen kumppanin taholta. Vammaisten naisten ja maahanmuuttajanaisten kohdalla luku on kaksinkertainen. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksen (2014) mukaan maahanmuuttajanaisilla riski joutua henkirikoksen uhriksi on nelikertainen. Maahanmuuttajanaisilla ja tytöillä on myös riski joutua kunniaan liittyvän väkivallan uhreiksi, sukuelinten silpomisen kohteiksi tai pakkoavioliittoon.

Kynnys tehdä ilmoitus väkivallasta on korkea, koska ilmoituksen tekeminen aiheuttaa monenlaisia pelkoja. Amnestyn julkaiseman kuntaselvityksen (2016) mukaan heikosti suomea puhuvat naiset ovat vaarassa jäädä väkivaltaa ehkäisevien palvelujen ulkopuolelle. Pelko lasten huostaanottamisesta on yksi suurimmista syistä jättää ilmoitus tekemättä. Lisäksi perheiden yhdistämisen vuoksi Suomessa asuvat naiset pelkäävät oleskelulupansa menettämistä. Ilman oleskelulupaa heidät poistetaan maasta rikosilmoituksen tekemisen ja avun hakemisen vuoksi, mikä on näiden naisten jättämistä heitteille.

Keskustanaisten Helsingin piiri vaatii, että kunnissa ja hyvinvointialueilla kehitetään ja tarjotaan

matalan kynnyksen palveluita naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi, ja palveluiden suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti maahanmuuttajanaisten ja -tyttöjen haavoittuva asema.

Uusilla aluevaltuustoilla on jatkossa merkittävä rooli ratkaisujen löytämisessä kyseiseen ongelmaan, ja valtuustojen vahvana vaikuttajana Suomen Keskustan toimet ovat avainasemassa. Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma 2020-2023 keskittyy kouluttamaan esitutkinta- ja rikosprosessiviranomaisia. Koulutusta tarvitaan myös palveluihin, jotka saavuttavat arjessa maahanmuuttajataustaiset tytöt ja naiset. Jokaisella hyvinvointialueella ja kunnassa tulee kouluttaa henkilökuntaa neuvoloissa, varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja nuorisotoimessa naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan kierteen katkaisemiseksi. Varhaisella väkivallan tunnistamisella torjutaan väkivallasta aiheutuvaa inhimillistä kärsimystä ja menetyksiä, edistetään tasa-arvoa ja tuetaan maahanmuuttajanaisten ja -tyttöjen kotoutumista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Liian moni suomalainen nainen kohtaa elämänsä aikana lähisuhdeväkivaltaa nykyisen tai entisen kumppaninsa taholta. Apua lähisuhdeväkivallan uhreille ja tekijöille on tarjolla liian vähän ja laadultaan vaihtelevasti. Jokaisen lähisuhdeväkivaltatilanteessa apua hakevan suomalaisen on voitava luottaa siihen, että avunpyynnön vastaanottava ammattilainen ottaa pyynnön vakavasti ja ilman epäluuloja.

Tukea lähisuhdeväkivallan uhriksi joutuneen kohtaamiseen ja tilanteiden tunnistamiseen tulisi tarjota laajasti julkisen puolen ammattilaisille. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten uhrien luottamus yhteiskuntaa kohtaan voi olla heikko ja tilanteeseen puuttuminen vaatii ammattilaisilta erityistä hienovaraisuutta. Uskonnollisten yhteisöjen rooli lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden tukijana ja väkivaltatilanteiden sovittelijana on tunnistettava. Tätä työtä on syytä tukea moniammatillisesti siten, että uhrin oikeusturva toteutuu.

Puoluekokous muistuttaa, että lähisuhdeväkivalta on yleisen syytteen alainen rikos.

Keskustan puoluekokous tunnistaa lähisuhdeväkivallan yhdeksi Suomen merkittävimmistä sosiaalisista ongelmista, johon on puututtava nykyistä tehokkaammin toimin.

278. Keskustanaisten Kainuun piiri: Naisiin kohdistuvan väkivallan on loputtava

Esitämme, että naisiin kohdistuvaan väkivaltaan puututaan Keskustan ohjelmissa ja seuraavissa mahdollisissa hallitusneuvotteluissa selkein sanoin ja tehokkaasti. Suomesta tulee tehdä naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn edelläkävijä. On päästävä pois Euroopan toiseksi synkimmästä väkivaltatilasta.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä tehostamaan tarvitaan laki, jolla selvennetään kuntien, alueiden ja valtionhallinnon yhteistyötä, rooleja ja vastuita lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä sekä varmistetaan monialainen yhteistyö hyvinvointialueilla määrittelemällä yhteistyörakenteen muodot, välttämättömät toimijat, eri toimielinten tehtävät sekä vastuut väkivallan ehkäisyssä. Tähän asti on edetty THL:n suosituksilla, mutta tulokset ovat liian heikkoja. Tarvitaan siis laki. Kainuussa edetään kehittä-mishankkeen tuella: lähisuhdeväkivallan ehkäisyä koordinoivaa toimintaa ja tarvittavaa osaamista järjestellään parhaillaan.

Lisäksi esitämme, että

1. Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus toimeenpannaan tehokkaasti kouluttamalla poliisit, syyttäjät, tuomarit ja muut lakia toimeenpanevat tahot uuden lain sisällöstä ja naisiin kohdistuvan väkivallan eri muodoista ja niiden tunnistamisesta.

2. Poliisin resurssit vakavien rikosten, kuten naisiin kohdistuvan väkivallan tutkimiseksi turvataan. Poliisi tutkii kaiken naisiin kohdistuvan väkivallan viivyttelemättä ja huolellisesti.

3. Istanbulin sopimuksen toimeenpano-ohjelmalle varataan riittävät resurssit. Ohjelman

toimeenpanoa seurataan, mitataan ja arvioidaan sekä edetään toimeenpanossa laaja-alaisesti.

4. Seurataan ja arvioidaan kuluvalle hallituskaudella palkatun naisiin kohdistuvan väkivallan raporttoijan mandaatin jatkokehittämistarpeita ja rahoituksen riittävyyttä.

5. Puututaan tehokkaammin vihapuheeseen vaikuttamalla siihen, että vihapuhe säädetään rangaistavaksi.

6. Jokaiselle väkivallan kokijalle taataan matalan kynnyksen tukipalvelut.

7. Turvakotien määrää ja saavutettavuutta lisätään Euroopan neuvoston suositusten mukaisesti. Turvakotipalvelujen esteettömyys ja saavutettavuus turvataan muun muassa vammaisille, päihitteitä käyttäville, mielenterveyskysymysten kanssa kamppaileville, romaninaisille sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville.

8. Seri-keskusten alueellista kattavuutta lisätään.

9. Varmistetaan jokaiselle sitä tarvitsevalle turvakotijakson jälkeinen asuminen

10. Kunniaan liittyvän väkivallan ja sukuelinten silpomisen vastaista työtä tehostetaan säättämällä pakkoavioliitot rangaistaviksi erillisellä rikoslain pykälällä, mahdollistamalla pakkoavioliittojen mitätöinti sekä luomalla kansallinen toimintamalli silpomisen vastaiseen työhön ja varaamalla sen toimeenpanoon resurssit.

11. Naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta rajataan lainsäädännöllä sovittelun ulkopuolelle.

12. Ihmiskaupan vastaista toimintaa tehostetaan, sen sukupuolivaikutukset arvioidaan ja ihmiskaupan uhrien asemaa ja tukea parannetaan säättämällä ihmiskaupan uhrien auttamista koskeva erillislaki.

13. Seksin osto kriminalisoidaan muiden Pohjoismaiden mallin mukaisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

2 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

5 Puoluekokous yhtyy kuitenkin aloitteen tavoitteeseen kunnianhimoisemmasta politiikasta naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ja viittaa Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistyksen laajentamisen suuremmalle ikäryhmälle ja itsemaksaville asiakkaille

279. Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistys: Rintasyöpäseulontojen laajentaminen suuremmalle ikäryhmälle ja itsemaksaville asiakkaille

16 Rintasyöpä on naisten yleisin syöpä, johon sairastuu vuosittain 5000 naista Suomessa.

19 Sairastuneista noin puolet ovat seulontakäisiä, 50-69 -vuotiaita.

22 Seulontaan osallistuu yli 80 prosenttia kutsun saaneista naisista. Jatkotutkimuksiin kutsutaan alle kolme prosenttia osallistuneista, ja heistä noin 20 prosentilla löytyy rintasyöpä.

27 Kansainvälisissä tutkimuksissa seulonnan on todettu vähentävän rintasyöpäkuolleisuutta myös 70-74 vuoden iässä.

31 Suomessa tulisikin pohtia seulontaiän laajentamista laajemmalle ikähaarukalle!

34 Suomessa paikkakunnille tulee yleensä tiettyinä aikoina seulonnat ja niihin tulee kutsu seulontakäisille. Esitämme, että kun seulontahenkilöstö ja koneet tulevat paikkakunnille siitä kuulutettaisiin laajemminkin ja tutkimuksiin saisi osallistua myös itsemaksavana seulontaiän ulkopuolella olevat naiset, niin halutessaan. Kun kerran ”koneisto” on liikkeellä niin tätä tulisi hyödyntää.

Puoluehallituksen vastausesitys:

25 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

27 Nykyisellään valtioneuvoston asetuksessa säädetään, että rintasyöpäseulontaan kutsutaan 50—69-vuotiaat naiset 20-26 kuukauden välein. Syöpäseulonnat ovat tärkeä osa suomalaista

terveyspolitiikkaa. Keskusta pitää tärkeänä, että rintasyöpäseulonnan laajentamista erityisesti nuorempiin ikäluokkiin ja sen kustannusvaikutuksia julkiseen talouteen selvitetään.

280. Pohjois-Savon Keskustanaiset: Rintasyövän seulominen yli 69-vuotiaille naisille kansalliseen ohjelmaan

Rintasyöpä on naisten yleisin syöpä. Seulonnan avulla rintasyöpä pyritään havaitsemaan mahdollisimman aikaisin. Seulonnan tärkein hyöty on rintasyövästä johtuvien kuolemien väheneminen. Seulonnalla rintasyöpä löytyy yleensä varhain, jolloin syövän hoitoennuste on hyvä. Syövän varhainen toteaminen myös lisää mahdollisuuksia hoitoihin, jotka säästävät rintarauhaskudosta. Kansallisen ohjelman mukaan rintasyöpäseulontaan kutsutaan 50–69-vuotiaat naiset 20–26 kuukauden välein. Osallistuminen on maksutonta ja vapaaehtoista. Kaikkiaan rintasyöpään sairastuu Suomessa vuosittain noin 5000 naista.

Kansainvälisissä tutkimuksissa seulonnan on todettu vähentävän rintasyöpäkuolleisuutta myös 70-74 vuoden iässä. Seulonnan laajentamista nykyistä korkeampiin ikäluokkiin on tältä pohjalta pohdittu.

Suomalaiset naiset elävät yhä pidempään ja elävät aktiivisesti. Syöpään sairastuminen on inhimillinen tragedia ja aiheuttaa suuria hoitokustannuksia. Mitä varhaisemmin syöpä todetaan ja saadaan hoidettua, ennuste ja kustannusten hallinta ovat sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta parempia.

Esitämme, että rintasyöpäseulontaan osallistuminen mahdollistetaan myös yli 69-vuotiaille naisille kansallisessa ohjelmassa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistyksen aloitteeseen antamaansa vastaukseen (aloite 279).

281. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten piiri: Eturauhassyövän seulonta kansallisen seulontajärjestelmän piiriin

5 Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten piiri esittää, että eturauhassyövän seulonta tulee ottaa mukaan kansallisen syöpäseulontojen piiriin. Noin 5000 miestä vuodessa sairastuu Suomessa eturauhassyöpään ja noin 800 miestä kuolee vuodessa siihen.

12 Varhain todettu eturauhassyöpä parantaa miesten elämänlaatua, nostaa elinikää ja vähentää terveydenhuollon kustannuksia. Ajoissa todettu eturauhassyöpä voidaan hoitaa joko leikkaamalla tai sädehoitolla. Kun eturauhassyöpä todetaan ajoissa, se ei ole ehtinyt lähettää etäpesäkkeitä, 19 Eturauhassyövän seulontojen hyödyistä ja haistoista on kiistelty asiantuntijoiden keskuudessa. Menetelmät ovat kehittyneet. Jos PSA-arvo on koholla, niin ne miehet tulisi lähettää 4K testiin. Jos myös se on koholla, heidät tulee lähettää tarkempaan tutkimuksiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

28 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

30 Eturauhassyöpään sairastuu noin 5000 ja kuolee noin 900 miestä joka vuosi. THL:n ennusteissa eturauhassyövän arvioidaan yleistyvän nykyisestä väestön ikääntymisen, tietoisuuden lisääntymisen, taudin varhaisvaiheen diagnostiikan parantumisen ja PSA-verikokeen käytön vuoksi.

37 Paikallinen eturauhassyöpä ei useimmiten aiheuta mitään oireita. Epäily syövästä herää yleensä muiden rutiininomaisten laboratoriotutkimusten yhteydessä. Eturauhassyöpään voi liittyä myös virtsaamisvaikeuksia, jotka johtuvat eturauhasen hyvänlaatuisesta liikkakasvusta. Jos syöpä on levinnyt muualle elimistöön, yleiskunnon lasku ja kipuoireet voivat johtaa epäilyyn syövästä.

46 Eturauhassyövän toteamisessa tärkein tutkimus on verestä mitattava PSA-arvo. PSA tarkoittaa prostata spesifistä antigeeniä, joka on valkuaisaine, jota erittyy eturauhaskudoksesta. Korkea PSA-arvo ja sen nopea suureneminen viittaa usein eturau-

hassyöpään. Jos laboratoriotutkimuksista syntyy epäily syövästä, eturauhasesta otetaan biopsianäyte, eli koepala kudoksesta. Koepalasta tutkitaan syöpäsolujen esiintymistä. Tarvittaessa tehdään myös muita tutkimuksia esimerkiksi taudin levinneisyydestä muualle kehoon.

Asiantuntijoiden mukaan eturauhassyöpä täyttää suurelta osin yleisesti hyväksytyt ehdot, jotka vaaditaan joukkoseulottavilta sairauksilta. Parhaillaan on käynnissä Suomen Akatemian ja Syöpäsäätiön rahoittama vuonna 2018 alkanut tutkimushanke, jossa tutkitaan eturauhassyövän seulontatutkimustapoja ja arvioidaan niiden hyötyä. Ensimmäisiä arvioita seulontojen hyödyn ja haittojen suhteesta saataneen jo tänä vuonna, mutta tutkimus tuottaa tietoa vaikutuksista eturauhassyöpäkuoleisuuteen vasta useiden vuosien päästä.

Eturauhassyövän joukkoseulontaa ei ole tähän mennessä aloitettu, koska PSA-seulontaan liittyy huomattava yli diagnostiikan ja ”turhien hälytysten” vaara. PSA-seulonnan avulla todetaan paljon pieniä ja kliinisesti täysin merkityksettömiä syöpiä, jotka eivät aiheuta miehelle mitään haittaa koko elinaikana, eikä niitä edes löydetäisi ilman tutkimusta. Yli diagnostiikka johtaa helposti ylihoitoihin, joista voi olla merkittäväkin haittaa potilaalle. Tutkimukset ja niissä saatavat merkityksettömät löydökset saattavat myös aiheuttaa turhaa huolta potilaalle ja hänen läheisilleen.

PSA-seulontoja pitäisi tehdä rutiinimaisesti sellaisille miehille, joiden lähisuvussa on ollut useita eturauhassyöpätapauksia tai jonka lähisukulaisella on todettu jo alle 55-vuotiaana eturauhassyöpä. Myös vähäisistäkin virtsaamisvaivoista kärsiville yli 50-vuotiaille miehille pitäisi tehdä PSA-arvon määrittäminen ja tarvittaessa muita tutkimuksia eturauhassyövän poissulkemiseksi.

282. Satakunnan Keskustanuoret: Ei varoitusmerkeille

Hallitus esittää varoitusmerkkien käyttöä lihomista aiheuttavien elintarviketuotteiden pakkauksiin. Varoitusmerkit saattavat aiheuttaa ahdistusta ja tietynlaisten tuotteiden turhaa välttelyä. Mikään yksittäinen tuote ei aiheuta lihomista.

Mielenterveyshäiriöt, kuten syömishäiriöt, lisääntyvät huolestuttavaa vauhtia etenkin nyt pandemia-aikana nuorten keskuudessa. Syömishäiriö vaatii usein pitkiä hoitojaksoja sekä somaattisella- että psykiatrisella osastolla, joka on huomattavasti kalliimpaa kuin lihavuuden hoito. Tällaiset näkyvät pakkausmerkinnät lisäävät turhaan ei-toivottua syömishäiriökäyttäytymistä.

Tiedon lisäämisellä tarrojen tarpeellisuutta ei voida perustella, sillä suomalaisille kyllä opetetaan peruskoulusta lähtien, mikä on terveellistä ja mikä ei. Tiedonsaanti on myös helppoa ja sitä on tarjolla monista lähteistä. Turhan pelottelun sijaan olisi järkevämpää rajoittaa esimerkiksi karkkien pousalennuksia, sekä miettiä miksi karkkien pitää olla kassoilla houkuttelemassa ja aiheuttamassa ylimääräisiä heräteostoksia

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskusta pitää tärkeänä terveellisten elintapojen edistämistä. Terveellinen ja monipuolinen ruoka, liikunta ja riittävä uni tukevat fyysistä hyvinvointia ja mielenterveyttä. Ravitsemustietoisuutta ja -neuvontaa erilaisten ruoka-aineiden vaikutuksesta terveyteen on lisättävä. Tässä tehtävässä kouluilla ja terveellisellä kouluruoalla on tärkeä merkitys. Puoluekokous ei usko pelottelun olevan tehokas keino, vaan uhka, joka kasvattaa syömishäiriökäyttäytymisen riskiä.

283. Helsingin Keskustanuoret: Eläkejärjestelmän maksutasapaino on ylläpidettävä sukupolvipoliittisesti oikeudenmukaisella tavalla

Tuoreimpien eläkejärjestelmän kestävyyttä arvioivien laskelmien mukaan on todennäköistä, että tarvitaan edelleen uusia toimenpiteitä, jotta maksujen ja eläkkeiden tasapaino pystytään ylläpitämään. Aikaisemmat tasapainottavat toimenpiteet kuten yhä kauemmaksi karkaava eläkeikä ja korkeat eläkemaksut, ovat kohdentuneet erityisesti nuoriin ikäluokkiin. Seurauksena eläkejärjestelmän kantovastuu on muodostumassa suhteettoman raskaaksi erityisesti nuorille ikäluokille. Sen sijaan kertyneisiin eläkkeisiin ei ole tahdottu puuttua.

Erityisesti suurten ikäluokkien eläkemaksut ja eläkeikä ovat olleet huomattavasti matalampia kuin myöhempien sukupolvien.

Sukupolvien välisen tasa-arvon näkökulmasta on perusteltua, että myös kertyneiden eläkkeiden ja tulevien maksuvastuiden suhteen voidaan tehdä eläkejärjestelmää tasapainottavia toimenpiteitä. Näin on tehty esimerkiksi Ruotsissa, jossa työeläkkeiden indeksikorotuksiin on rakennettu joustomekanismi, joka ottaa huomioon eläkejärjestelmän tasapainoa uhkaavia muutoksia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että Suomessa jo ansaittuja eläkkeitä koskee koskemattomuusperiaate ja niillä on perustuslaissa säädetty omaisuuden suoja. Perustuslakivaliokunta on todennut, että tietty ansiosidonnainen etuus - ennen kaikkea oikeus työeläkkeeseen - ansaitaan palvelussuhteen kestäessä. Valiokunnan näkemyksen mukaan tällä tavoin ansaittavaa, mutta vasta myöhemmin maksettavaa etuutta pidetään työsuorituksen vastikkeen osana.

Puoluekokous ei näe siten mahdolliseksi puuttua jo maksussa olevien eläkkeiden suuruuteen.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvät asiat, sote

Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Keskustan vastuulla lähipalveluiden turvaaminen

Lapin Keskustanuoret: Länsi-Pohjan ja Savonlinnan sairaaloiden määräaikaaisuudesta luovuttava

Puolangan Keskustanaisten paikallisyhdistys: Hyvinvointialueilla huomio sosiaalityöhön, sosiaalipalveluihin ja mielenterveystyöhön

Suomen Keskustanaiset: Aluevaltuustoilla keskeinen rooli lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa ja ehkäisemisessä

Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Avoimen demokratian digitaaliset työvälineet käyttöön kaikille hyvinvointialueille

284. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Keskustan vastuulla lähipalveluiden turvaaminen

Varsinais-Suomen Keskustanaiset ovat huolissaan aloittavien hyvinvointialueiden tulevaisuudesta ja etenkin palveluiden keskittymisestä. Koko soten pohja ovat toimivat ja yhdenvertaiset peruspalvelut, ja niiden on oltava lähellä ihmisiä. Keskitämisestä näennäisesti koituvia säästöjä ei pidä nyhtää palveluiden asiakkailta pitkien matkojen kustannuksina.

On tärkeää, että etävastastoilla ei korvata pienempien kuntien ja kylien lääkärinvastaanottoja kokonaan, vaikka ne hyvä lisä olisivatkin. Pitää muistaa, että etäyhteydet toimivat molempiin suuntiin, myös pienemmän kylän terveyskeskuksesta lääkäri voi ottaa etävastantolalle käymään kaupungin asukkaana. Myös kollegiaalista tukea voidaan tarjota etäkokouksin.

Keskusta lupasi vaaleissa huolehtia siitä, että jokaisessa kunnassa on vähintään yksi sote-asema. Lupaukset on nyt aika lunastaa ja tehdä hartiavoimin töitä myös alueellisesti yhdenvertaisten peruspalveluiden puolesta.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2

3 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

4

5 Keskustan tavoite aluevaaleissa oli varmistaa jokaisen kunnan alueelle vähintään yksi sosiaali- ja terveyspalveluiden toimipiste. Sote-toimipisteellä tarkoitetaan fyysistä paikkaa, joka on samalla ovi hyvinvointialueen monipuolisiin palveluihin.

6 Keskustan tavoitteiden mukaiseen sote-toimipisteeseen kuuluu palveluohjaus, palvelutarpeen arviointi, tuki digipalveluiden käyttöön, lääkäripalvelut, neuvola, terveydenhoitajan ja sosiaalitoimen palvelut. Sote-aseman palvelutarjonnassa huomioidaan kunnan asukasluku ja väestön tarpeet.

7 Osa palveluista voi olla tarjolla osaviikkoisesti, osa jatkuvasti. Läheisyys on myös kokemusta siitä, että palvelut ovat saatavilla.

12

13

14 Keskusta katsoo, että hyvinvointialue tarvitsee "tuntosarvet" alueen jokaiseen kuntaan. Kunta on monien muiden palveluiden ja yhteisöllisyyden risteyskohta. Hyvinvointialueella on oltava tiiviit yhteydet järjestöihin, seurakuntiin, varhaiskasvatukseen, kouluihin ja oppilaitoksiin sekä kansalaisopistoihin. Yhteistyössä syntyy myös uutta, juuri sen alueen tarpeisiin vastaavaa tukea.

23

24 Keskusta katsoo, että hyvinvointialue tarvitsee "tuntosarvet" alueen jokaiseen kuntaan. Kunta on monien muiden palveluiden ja yhteisöllisyyden risteyskohta. Hyvinvointialueella on oltava tiiviit yhteydet järjestöihin, seurakuntiin, varhaiskasvatukseen, kouluihin ja oppilaitoksiin sekä kansalaisopistoihin. Yhteistyössä syntyy myös uutta, juuri sen alueen tarpeisiin vastaavaa tukea.

32

33 285. Lapin Keskustanuoret: Länsi-Pohjan ja Savonlinnan sairaaloiden määräaikaaisuudesta luovuttava

34

35

36

37 Sekä Länsi-Pohjan että Savonlinnan sairaalat ovat saaneet 10 vuoden määräajan niiden toiminnan jatkumiselle. Määräaikaisuuden leima on erittäin ongelmallinen sairaaloiden toiminnan ja käytettävissä olevien resurssien kannalta. Lapin Keskustanuoret vaativat, että sekä Länsi-pohjan sairaalan että Savonlinnan keskussairaalan määräaikaaisuudesta on luovuttava. Myös synnytystoiminnan tulee jatkua keskussairaalatason yksiköissä

44

45

46

47 Saavutettava terveydenhoito on sekä oikeus että elinehto kaupungin elinvoiman säilyttämiseksi.

48 Sairaala tuo samalla paikkakunnalle huomattavan määrän työpaikkoja. Määräaika luo ongelmia osaa-

van henkilökunnan hankkimiseen, sillä lakkautettavaan sairaalaan on vaikea saada työntekijöitä. Lapin keskustanuoret vaatii, että sairaaloiden toiminta turvataan pidemmälle tulevaisuuteen ja kymmenen vuoden määräajasta luovutaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous tunnistaa Länsi-Pohjan ja Savonlinnan sairaaloiden arvon Kemin ja Savonlinnan kaupunkien ja lähiseutujen elinvoimaisuudelle sekä palveluiden saatavuudelle. Puoluekokous yhtyy aloitteen vaatimukseen sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön, jonka mukaan Kemin ja Savonlinnan sairaaloiden riittävän palvelutason ylläpitäminen on mahdollistettava ilman kymmenen vuoden määräaikaa.

Lähipalveluiden toteutuminen on Keskustalle tärkeää. Jokaisen suomalaisen oikeus laadukkaisiin ja saavutettaviin terveyspalveluihin on keskustalaisen sosiaali- ja terveyspolitiikan ytimessä. Aloitteessa mainittu sote-lainsäädännön kymmenen vuoden määräaikaaisuus koskee perus- ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen mahdollistamista, ei keskussairaaloiden toiminnan jatkumista.

Paras käsitys hyvinvointialueiden resurssien käytöstä on aina alueella itsellään. Alueiden palveluiden tulee vastata asukkaiden tarpeita ja hyvinvointialueiden käytössä olevia resursseja.

286. Puolangan Keskustanaisten paikallisyhdistys: Hyvinvointialueilla huomio sosiaalityöhön, sosiaalipalveluihin ja mielenterveystyöhön

Keskustapuolueessa palvelut on luvattu jokaiseen kuntaan. Laajenevan organisaation ongelmat koskettavat kuitenkin kuntiin järjestettäviä palveluita. Organisaatioiden yhdistyessä organisaatiouudistuksissa päähuomio on ollut terveydenhoidossa ja erikoissairaanhoidossa. Sosiaalitoimen terveydenhuoltoa enemmän vain erityisryhmille suuntautuneena on jäänyt sivurooliin, jopa terveydenhoidolle alisteiseksi. Siihen on vaikuttanut myös se, että sosiaalialalla ammatillistuminenkin on tapahtunut terveydenhuoltoa myöhemmin,

1 ja pätevyysvaatimukset saatiin vasta vuoden 2 1984 alusta ja ammatinharjoittamislaki on vuodelta 2015. Kun on tutkittu uudistuksia (esim. 3 Paras-hankkeessa ja Kainuun hallintokokeilussa) 4 sosiaalijohtajat, jotka ovat aiemmin olleet organisaatiossa sosiaali- ja terveysjohtajan asemassa, 5 he ovat tippuneet alemmas eikä nykyisin koko 6 sosiaalitoimella ole välttämättä enää yhtä yhteistä 7 johtajaa, vaan sosiaalihuolto on sulautunut terveydenhuoltoon. Samaan aikaan sosiaalitoimen ala 8 on lähtenyt kaventumaan koko yhteiskunnassa. 9 Paloja on siirretty Kelalle, varhaiskasvatukseen ja 10 terveydenhuoltoon.

14

15 Organisaatioiden yhdistyessä mallina on ollut uusi julkisjohtamisen malli, jossa mallia on katsottu yksityiseltä puolelta. Palveluja on jaoteltu sisällöllisesti samanlaisiin kokonaisuuksiin, eikä ammattialoittain. Sisällöllisesti samanlaisiin palvelukokonaisuuksiin jaottelun on ajateltu auttavan 20 palvelujen saatavuutta. Aktiivisia ja itsenäisiä 21 sosiaalipalvelujen hakijoita malli on varmasti auttanutkin, kun he ovat tarvinneet vain yksittäistä 22 sosiaalipalvelua ja mielellään väliaikaisesti.

25

26 Asiakkaan sosiaalipalvelut jakautuvat monelle taholle, jos perhe tarvitsee samanaikaisesti esimerkiksi taloudellista tukea, päihdepalveluja, vammaispalveluja tai lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Jos samalla lapsiperheellä yksi lapsi tarvitsee sosiaaliohjausta, toinen sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja, kolmas lastensuojelua ja 33 yksi on jo lastensuojelun jälkihuollossa, niin jokaisella lapsella on oma työntekijänsä, mutta kuinka 34 monimutkaisessa systeemissä vanhempien pitää 35 liikkua? Entä, jos matkat näihin kaikkiin palveluihin kasvavat! Tällaisten asiakkaiden kohdalla palvelut monimutkaistuvat helposti. Asiakkaat ovat 39 saaneet vastuutyöntekijöitä, jotka ovat pyrkineet 40 hallitsemaan asiakkaan palvelujen kokonaisuuden, 41 mutta monimutkaistuvan järjestelmän hallittaminen on haasteellista. Yhteisen esimiehen puuttuessa 42 palvelut ovat voineet jakautua jopa alueellisesti 43 laajalle alueelle. Myös vanhuspalveluissa pitäisi 44 järjestää lähipalvelut.

46

47 Sosiaalityön keskeisenä tehtävänä on aina ollut kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien auttaminen, ja he kuuluvat yleensä monien palvelujen piiriin. Vaikeimmassa asemassa olevien auttami-

nen on vaarassa, jos sosiaalityö jatkaa edelleen jakautumistaan ja sulautumistaan muihin palveluihin. Sosiaalialalla tarvitaan vahvoja sosiaalialan ammattilaisia ylemmille päättäjäportaille, koska heillä on paras mahdollisuus kertoa, mistä sosiaalityössä on kysymys, ja vaikuttaa alan kehityksellisiin linjauksiin. Lainsäädännössä puhutaan myös rakenteellisesta sosiaalityöstä, jossa sosiaalialan ammattilaisten pitää vaikuttaa yhteiskunnallisiin ongelmiin, jotka aiheuttavat sosiaalisia ongelmia, ja niistä pitää tiedottaa.

Sosiaalityön erityisluonnetta ei ole huomioitu. Sosiaalityössä asiakas nähdään sosiaalisessa vuorovaikutuskentässään, ja asiakkaan verkoston pitää olla hallittavissa eikä liian laajalle alalle laajennut. Terveystenhuollon puolella asiakkaalta on joskus voitu katsoa vaikka vain haavaa, vaikka toisaalta terveydenhuollon puolella mielenterveystyö on hyvin sosiaalityön kaltaista. Mielenterveyden ongelmiin vaikuttavat monet yhteiskunnalliset syyt. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja muutenkin moniammatillinen yhteistyö on kuitenkin sosiaalityön ja myös mielenterveystyön kannalta välttämätöntä. Pyydämmekin huomioimaan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rakentamisessa tällaisia asioita!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Aloitteessa tuodaan esille erittäin tärkeitä näkökulmia paljon palveluja käyttävien ihmisten palveluiden järjestämisestä ja sosiaalipalveluiden merkityksestä.

Paljon palveluja tarvitsevia ihmisiä ei aina tunnusteta sosiaali- ja terveyspalveluissa. Aloitteessa todetun mukaisesti asiakas saattaa saada vastaanotolla apua vain yksittäiseen ongelmaan ja hänen laajempi avun tarpeensa jää havaitsematta. Paljon palveluja tarvitsevien kohtaamista ja tunnistamista on pyritty parantamaan ja kehittämään erilaisin hankkein ja koulutuksin. Mm. hankkeissa kehitettyjä hyviä käytäntöjä on tarpeen levittää uusilla hyvinvointialueilla.

Parhaillaan käynnissä olevan Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman tavoitteena on myös pa-

1 rantaa palveluiden laatua ja siirtää painopistettä
2 ennaltaehkäisevään työhön. Tarkoitus on myös
3 koota sosiaali- ja terveyspalveluita yhteen, jolloin
4 palveluiden saaminen helpottuu ja myös palvelutarpeiden
5 tunnistaminen paranee. Palveluiden
6 järjestämismallit ja tavat voivat vaihdella eri hyvinvointialueilla alueen ja sen asukkaiden tarpeiden
7 mukaan.
8

9
10 Sujuvan moniammatillisen yhteistyön merkitys
11 kasvaa paljon palveluja tarvitsevien henkilöiden
12 palveluiden järjestämisessä. Heidän ja heidän
13 perheidensä palvelutarpeiden kartoittamisessa
14 ja palveluiden järjestämisessä yhdeksi toimivaksi
15 malliksi on todettu toimintatapa, jossa nimetään
16 aloitteessakin mainittu yksi vastuutyöntekijä, joka
17 koordinoi palveluita ja ohjaa apua tarvitsevan
18 henkilön tai perheen oikean palvelun piiriin.
19
20 Puoluekokous kannustaa keskustalaisia toimijoita
21 ja erityisesti keskustalaisia aluevaltuutettuja ja
22 muita hyvinvointialueiden luottamushenkilöitä
23 edistämään hyvinvointialueilla sosiaalityön kehittämistä ja vahvistamaan sosiaalihuollon asemaa
24 terveydenhuollon rinnalla.
25

287. Suomen Keskustanaiset: Aluevaltuustoilla keskeinen rooli lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa ja ehkäisemisessä

32 Euroopan perusoikeusviraston tutkimuksen mukaan Suomi on yksi Euroopan unionin vaarallisimmista maista naisille. Suomi on yksi niistä kolmesta
33 maasta, joissa nykyisen tai entisen kumppanin
34 tekemää fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa
35 kokeneiden naisten osuus on korkein eli 30 prosenttia. EU:n keskiarvo on 22 prosenttia.
36

37
38 Kaiken kaikkiaan 10 prosenttia suomalaisista
39 naisista oli kokenut fyysistä ja/tai seksuaalista
40 väkivaltaa, jota oli tehnyt joko kumppani tai muu
41 kuin kumppani haastattelua edeltäneiden 12
42 kuukauden aikana. EU:n keskiarvo on kahdeksan
43 prosenttia. Saman tutkimuksen mukaan Euroopan
44 Unionin maista Suomessa ja Tanskassa ainoastaan
45 10 prosenttia lähisuhteessaan väkivaltaa kokeneista
46 naisista kertoi rikoksen tulleen poliisin tietoon,
47 kun alueen keskiarvo oli 20 prosenttia.
48
49

50

Naisiin kohdistuva väkivalta on osoittautunut myös yli kaksi vuotta kestäneen Covid 19-pandemian varjopandemiaksi, jonka laahus seuraa meitä pitkään pandemian väistyessä. Kun elämä on keskittynyt neljän seinän sisään, myös lähisuhdeväkivaltatapauksia on jäänyt pimentoon, ja puuttumiskynnys on noussut. Karua kieltään tästä kertoo se, että Suomen tilastokeskuksen mukaan vuoden 2021 ensimmäisen yhdeksän kuukauden aikana raiskausrikokset lisääntyivät 22 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Suomen Keskustanaiset esittää puoluekokoukselle, että uusissa aluevaltuustoissa puolue ottaa aloitteentekijän roolin lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi. Varhainen puuttuminen eli se, että alan ammattilaiset tunnistavat ongelman riittävän ajoissa jo niin kutsutuista heikoista signaaleista, säästää terveydenhuollon kustannuksissa. Tähän päätyi muun muassa Keski-Suomen keskussairaalassa tehty tutkimus. Koska kyseessä on koko yhteiskuntaa ravisteleva ongelma, johon on poliittisesti vaikuttettava kaikilla tasoilla, Suomen Keskustanaiset vaatii puolueen tukea myös lainsäädännön muutoksille. Tarvitaan laki, joka velvoittaa valtion, hyvinvointialueet ja kunnat laatimaan tavoitteellisia, sukupuolittunutta väkivaltaa ehkäiseviä ohjelmia. Ohjelmat edistävät rakenteiden korjaamista, tekevät ongelman näkyväksi ja helpottavat työssään lähisuhdeväkivaltaa kohtaavat ammattilaiset puuttumaan siihen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja ehkäisy on ehdottoman tärkeää. Tämä edellyttää moniammatillista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden ja viranomaisten kesken. Myös järjestöjen rooli on tärkeä tunnistaa ja hyödyntää. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyvän työn suunnittelusta ja ohjauksesta. Sen yhteydessä toimii naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta (NAPE), jonka alaisuudessa toimii myös järjestöryhmä. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos koordinoi valtakunnallista lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyötä. Lähisuhde- ja perheväkivallasta säädetään rikoslaissa.

1 Keskusta pitää tärkeänä, että lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyviä eri toimijoiden vastuita sekä tarvittaessa myös lainsäädäntöä tarkastellaan.
2
3 Koko maan kattavaa palvelujärjestelmää on kehitettävä siten, että palveluita ja tukea on saatavilla
4 asuinpaikasta riippumatta. Keskusta pitää tärkeänä, että hyvinvointialueilla varmistetaan riittävä
5 osaaminen ja resurssit tähän työhön.
6
7

288. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Avoimen demokratian digitaaliset työvälineet käyttöön kaikille hyvinvointialueille

17 Laki hyvinvointialueille määrittelee, että alueen
18 asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan.
19 Laki säästää osallistumisen minimin, mutta alue itse
20 päättää, miten kunnianhimoisesti kaikkien asukkaiden ääni halutaan saada kuuluville. Riskinä on,
21 että toisilla alueilla osallistaminen jää minimivaatimustasolle tai osallistamistilaisuuksia järjestetään
22 vain hyvinvointialueen keskuskaupungeissa.
23

24 Hyvinvointialueiden asukkailla tulee olla yhtäläiset
25 mahdollisuudet osallistumiseen asuinpaikasta riippumatta. Valtakunnallisesti yhtenäisillä digitaalisilla palveluilla osallistamisen saavutettavuutta
26 voidaan parantaa.
27

33 Vihdin Keskusta esittää, että hyvinvointialueille
34 tuodaan käyttöön oikeusministeriön otakantaa.fi -palvelu sekä nykyisten kuntalaisaloite.fi ja kansalaisaloite.fi -palveluiden rinnalle uutena hyvinvointialoite.fi -palvelu. Näiden digitaalisten kanavien
35 kautta osallistamisen keinot olisivat avoimet ja yhtenäiset koko Suomessa.
36
37

Puoluehallituksen vastausesitys:

43 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

45 Toimiva demokratia edellyttää kansalaisten osallistumista päätöksentekoon. Tätä on edistettävä
46 kaikin keinoin. Perinteisten fyysisten tilaisuuksien lisäksi digitalisaatio tarjoaa osallistumiseen ja vaikuttamiseen uusia kanavia ja välineitä, joita on
47 hyödynnettävä tehokkaasti. Digitaalisten ratkaisui-

jen hyödyntäminen tekee osallistumisen saavutet-
tavammaksi pidempien etäisyyksien päästä.

Keskusta korostaa, että on tärkeää varmistaa, että
koko Suomessa on toimivat ja kattava laajakaista-
yhteydet. Digitalisaation hyödyntämiseen on myös
tarjottavat riittävästi opastusta, tukea ja neuvontaa
eri väestöryhmille. Myös työntekijöiden digiosaa-
miseen on kiinnitettävä työpaikoilla huomiota ja
siihen on tarjottava koulutusta.

Digitaaliset vaikuttamisen tavat eivät voi olla ainut
tapa osallistua ja vaikuttaa asioihin. Niiden rinnalla
pitää olla tarjolla myös muita vaikuttamisen tapo-
ja.

Työelämä, työllisyys ja tasa-arvokysymykset

Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri:
Työvoimapulaan vastaamiseen Keskustalle
oma työkalupakki

Suomen Keskustanaiset: Tilaa
hybridieläkeläisille

Turun Keskustan pohjoisen paikallisyhdistys:
Maahanmuuttajanaisten mukaanotto
työelämässä

Varsinais-Suomen Keskustanaiset:
Maahanmuuttajanaisten osaaminen käyttöön

Helsingin Keskustanuoret: Maahanmuuttajille
mahdollisuus työhön julkisella sektorilla
ilman kahden eri kotimaisen kielen
osaamisvaatimusta

Keskustanaisten Kainuun piiri: Suomi tasa-
arvon edelläkävijäksi

289. Keskustanaisten Pohjois-Pohjan- maan piiri: Työvoimapulaan vastaami- seen Keskustalle oma työkalupakki

Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri on huo-
lissaan eri alojen työvoimapulasta. Suurin työvoi-
mapula on edelleen useissa sosiaali- ja terveysalan
ammateissa sekä varhaiskasvatuksessa, varsinkin
Pohjois-Suomessa. Myös maatalouden parissa
koetaan haasteita työvoiman saannissa. Tarvitaan
nopeita kansallisia ja alueellisia ratkaisuja sekä
lisäpanostuksia. Keskustalle on koottava oma työ-
kalupakki, jolla vastata tähän haasteeseen.

Esitämme osaksi työkalupakkia, että suunnitteilla
olevaa alueellisen opintolainahyvityksen kokeilua
laajennetaan koskemaan kaikkia aloja ja kokeilu
aloitetaan mahdollisimman pian. Norjan vastaa-
vasta mallista saadut vaikuttavat kokemukset
opiskelijoiden muuttamisesta harvaanasutuille ja
työvoimaa kaipaaville alueille kannustavat laajaan
kokeiluun.

Lisäksi esitämme työperäisen maahanmuuton
nopeuttamista juuri työvoimapulasta kärsivien
alojen osalta sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden

valmistumisen jälkeistä maahamme työskentele-
mään jäämisen tukemista.

Samoin työvoimapulaan vastaamisessa on työ-
kalupakissa oltava myös palkkauksen, työolosuh-
teiden sekä työn arvostuksen edistämistä tukevia
toimia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja
varhaiskasvatuksen aloilla.

Myös monipaikkaisuuden tarjoamien mahdolli-
suuksien hyödyntämistä on tarkasteltava laaja-
alaisesti työvoiman saannin näkökulmasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen.

Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä, että Keskus-
ta vaikuttaa nopeasti muuttuvaan suomalaiseen
työelämään vahvasti. Samalla puoluekokous pai-
nottaa, että esimerkiksi nykyisen työvoimapulan
nujertaminen on myös aluepoliittinen ja talouden
näkymin liittyvä kysymys.

Keskusta valmistelee parhaillaan omia työelämän
linjauksiaan. Puoluehallituksen aiemmin asetta-
man työelämätyöryhmän työnä laaditussa visio-
paperissa piirretään suuntaviivoja suomalaisen
työelämän tulevaisuudesta. Visiopaperin työtä
hyödynnetään myös rakennettaessa Keskustan
vuoden 2023 eduskuntavaalitavoitteita ja -ohjel-
maa.

**290. Suomen Keskustanaiset: Tilaa hy-
bridieläkeläisille**

Tutkimusten mukaan jopa 28 prosenttia eläke-
läisistä, jotka eivät tee nyt työtä, on kiinnostunut
työstä eläkkeen ohella. Kuitenkin monet siirtyvät
työelämän lopussa suoraan eläkkeelle. Eläkkeelle
siirtyminen on iso elämänmuutos, johon voi liittyä
useita stressitekijöitä.

Työnantajien kannattaa hyödyntää eläköityvän
työntekijän asiantuntemusta ja ottaa työntekijä
mukaan uusien toimintamallien kehittämiseen.
Tämä tuo työhön mielekkyyttä ja uusia tavoitteita.

Työnantajan huomioidessa työntekijän yksilölliset
vahvuudet ja tavoitteet sekä tarjoamalla erilaisia
vaihtoehtoja elämäntilanteeseen ja työuran vai-

heeseen, voidaan työuria jopa jatkaa esimerkiksi osa-aikaisen työn muodossa. Samalla vastataan monia eri aloja vaivaavaan työvoimapulaan.

Suomen Keskustanaiset vaatii Suomen Keskustaa toimiin, joilla tuetaan eläkeiän saavuttaneita jatkaamaan työelämässä heidän niin halutessaan. Eri-tyisesti monilla pienituloisilla eläkeläisillä esteeksi muodostuu eläkeläisen asumistuen ja työn teon yhdistäminen. Toinen työhalut leikkaava tekijä on kansaneläkeosuuden pienentyminen, jos työjaksen jälkeen eläke uudelleen yhteen sovitetaan. Tällaiset kannustinloukut tulee korjata nopeasti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Tätä nykyä monilla eläkeläisillä on runsaasti työhalua ja työkykyä. Tämä näkyy mm. eläkeläisten suuresta panoksesta tärkeässä vapaaehtoistyössä ja kansalaisjärjestöjen toiminnassa. Eläkeläisten mahdollisuuksia työntekoon on tarpeen parantaa myös suomalaisten heikenevän huoltosuhteen takia. Työtä tekevien ihmisten määrän kasvattaminen vahvistaisi paitsi yksilön toimeentuloa ja osallistumisen mahdollisuuksia myös julkisen talouden tulopohjaa. Asiaa onkin tarkasteltava mm. sosiaaliturvan kokonaisuudesta valmisteltaessa.

291. Turun Keskustan pohjoisen paikallisyhdistys: Maahanmuuttajanaisten mukaanotto työelämässä

Naistenpäivää on vietetty ensimmäisen kerran vuonna 1911, jolloin vaadittiin naisille oikeutta äänestää, työskennellä ja kouluttautua ammattiin sekä työsyöttämisen lopettamista. Suomessa näiden asioiden suhteen on edetty; naiset äänestävät, käyvät töissä ja kouluttautuvat. Vuonna 2022 astuu voimaan myös perhevapaa-uudistus, joka antaa mahdollisuuksia ja tasa-arvoa työelämään sekä palkkaukseen. Kuitenkaan vielä 111 vuoden päästä naistenpäivän vieton aloittamisen jälkeen palkkatasa-arvoa ei ole saavutettu, ”naisen euron” ollessa 84,3 senttiä.

1 Suomessa naisten ansiot ovat yhä noin 16 % mie-
2 ten ansiota pienemmät ja maailmalla kyseinen
3 ero on jopa 22 %. Sukupuolten välinen palkkaero
4 on pysynyt jo vuosikymmenten ajan samoissa
5 lukemissa, vaikka naisten koulutustaso suhteessa
6 miesten koulutustasoon on jatkuvasti kohonnut.

7
8 Tasa-arvo työelämässä on suomalaisen tasa-arvo-
9 politiikan ydinaluetta. Tasa-arvo on ihmisoikeus
10 ja perusoikeus, johon velvoittavat kansainväliset
11 sopimukset ja kansallinen lainsäädäntö. Suomessa
12 tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen
13 perustuva syrjintä, edistää naisten ja miesten välis-
14 tä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa eri-
15 tyisesti työelämässä. Lisäksi lain tarkoituksena on
16 myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen
17 ilmaisuun perustuva syrjintä.

18
19 Syrjinnän kieltojen lisäksi tasa-arvolaki velvoittaa
20 kaikki työntekijät edistämään tasa-arvoa tavoit-
21 teellisesti ja suunnitelmallisesti. Keskusjärjestöistä
22 STTK on nostanut asioita esiin ja pitää työpaikoilla
23 tehtäviä tasa-arvosuunnitelmia oikein tehtyinä
24 hyvinä ja konkreettisina välineinä tasa-arvon li-
25 säämiseen työpaikoilla. Tasa-arvoisella työpaikalla
26 työntekijöiden työtyytyväisyys ja työhyvinvointi
27 lisääntyy, millä on suora vaikutus työn tulokselli-
28 suuteen ja tehokkuuteen.

29
30 Maahanmuuttajataustaisista naisista vain noin 40
31 prosenttia on mukana työelämässä, vaikka joka
32 toinen heistä on suorittanut korkeakoulututkin-
33 non. Miksi niin moni maahanmuuttajataustainen
34 nainen jää Suomessa työelämän ulkopuolelle?
35 Voisivatko maahanmuuttajataustaiset naiset olla
36 vastaus työmarkkinoiden osaajapulaan?

37
38 Esitämme, että Keskusta edistää työperäistä maa-
39 hanmuuttoa ja helpottaa/sujuvoittaa maahan-
40 muuttajanaisten kotouttamista ja työllistymistä
41 suomalaiseen työelämään omassa politiikkaohjel-
42 massaan kohti tasa-arvoista työelämää

Puoluehallituksen vastausesitys:

43
44 Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen.

45
46 Keskusta on hallitusvastuussa mukana ollessaan
47 vaikuttanut vahvasti siihen, että työperäistä maa-
48 hanmuuttoa sekä maahanmuuttajien kotoutta-

mista edistetään. Viimeisen kolmen vuoden aikana toteutetut työperäistä maahanmuuttoa koskevat lainsäädäntömuutokset tähtäävät siihen, että tulevina vuosina työvoimapula hellittäisi eri puolilla Suomea ja että eri toimialoilla olisi mahdollisuus kasvaa.

Kotouttamista koskevat lainsäädäntömuutokset ja strategiat puolestaan pyrkivät määrätietoisesti siihen, että työ ja yrittäjyys vauhdittaisivat maahanmuuttajien sujuvampaa kotoutumista.

Keskusta valmistelee parhaillaan omia työelämän linjauksiaan. Puoluehallituksen aiemmin asettaman työelämäryhmän työnä laaditussa visiopaperissa on ehdotuksia muun muassa työperäistä maahanmuuttoa ja kotouttamista koskien. Visiopaperin työtä on määrä hyödyntää myös rakennettaessa Keskustan vuoden 2023 eduskuntavaalivoittoa- ja ohjelmaa.

292. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Maahanmuuttajanaisten osaaminen käyttöön

Maahanmuutto on tärkeää hyvinvointivaltion tulevaisuuden turvaamiseksi, kun työikäisten määrä vähenee ja syntyvyyden trendi on laskusuuntainen. Työmarkkinoilla tullaan tarvitsemaan lisää käsipareja, mikä tarkoittaa osaajien rekrytointia ulkomailta ja Suomessa jo asuvien maahanmuuttajien korkeampaa työllisyyttä. Kun tarkastellaan maahanmuuton myönteisiä taloudellisia vaikutuksia sillä, miten maahanmuuttajat työllistyvät, on suuri merkitys. Erityisen suuri kehityskohde on maahanmuuttajanaisten työllisyys – vain joka toinen maahanmuuttajanaisten päätyttyä työelämään ensimmäisten 15 vuoden kuluessa Suomeen muuttamisesta. Tämä onkin valtava hukattu potentiaali.

Monesti maahanmuuttajataustaisten naisten matalaa työllistymisastetta selitetään heikolla koulutuksella tai kielitaidolla. Kyse on kuitenkin moninaisesta joukosta naisia, joita ei tulisi niputtaa yhteen. Joukossa on toki heitä, joilla on heikot perustaidot ja tuskin mitään koulutusta, mutta toisaalta jopa 43 prosenttia on suorittanut korkeakoulututkinnon. Siis prosentuaalisesti useampi kuin maahanmuuttajamiesten ja myös kantasu-

1 malaisten miesten keskuudessa. Myös suomen- tai
2 ruotsin kielen taito on maahanmuuttajanaisten
3 keskuudessa parempi kuin miehillä.

4
5 Syitä naisten heikommalle työllistymiselle on
6 monia. Toisaalta työmarkkinoiden segregatio
7 – naisvaltaisilla sote- ja palvelualoilla tarvitaan
8 parempaa kielitaitoa ja työllistyminen on siksi
9 vaikeampaa kuin miesvaltaisilla esim. tekniikan-,
10 rakentamisen- tai kuljetusaloilla. Kun työmarkki-
11 noiden ulkopuolelle jääminen pitkittyy, työllisty-
12 minen on entistä vaikeampaa, osaaminen vanhe-
13 nee, eikä kielitaito kehity. Verkostot ovat monella
14 maahanmuuttajataustaisella jo ennestään heikot.
15 Tilastojen valossa näyttää myös siltä, että maahan-
16 muuttajanaiset päätyvät heikosti koulutuksen ja
17 työelämävalmennuksen piiriin.

18
19 Tilannetta pitäisikin parantaa esimerkiksi tarjo-
20 amalla kotoutumis- ja kielikoulutusta lasten- ja
21 perheiden palveluiden ja muiden sote-palveluiden
22 yhteydessä, mikä olisi keino tavoittaa useampia
23 maahanmuuttajataustaisia naisia. Meidän tulee
24 myös tarjota työllistymistä tukevia palveluita työ-
25 peräisesti Suomeen muuttavien puolisoille.

26
27 Maahanmuuttajanaiset ovat upea ja moninainen
28 joukko, jolla on paljon annettavaa Suomelle. Tämä
29 osaaminen on saatava käyttöön.

Puoluehallituksen vastausesitys:

30
31 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

32
33 Puoluekokous katsoo, että maahanmuuttajien
34 kotoutumisen määrätietoinen ja kokonaisvaltai-
35 nen parantaminen vauhdittaa taloudellista kasvua
36 tulevina vuosina.

37
38 Maahanmuuttajien työllistämisen edistämiseen
39 on paneuduttava yhdessä työmarkkinajärjestöjen
40 kanssa siten, että työllistämisen kynnys madaltuu.
41 Tähän perustetaan kolmikantainen työryhmä.
42 Keskusta haluaa ratkaista maahanmuuttajien rek-
43 rytointiin, palkkaan, kielikoulutukseen ja työoluihin
44 liittyvät kysymykset.

45
46 Maahanmuuttajille kartoitetaan työllistymisen
47 edistämiseksi tilapäistä joustoa palkkoihin työ-
48 ehtosopimustasolla ja minimipalkkamallia lain-
49
50

säädäntötasolla yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Vastavalmistuneiden ulkomaalaisten työnhakuviihumi myönnetään kahdeksi vuodeksi. Anonymin rekrytoinnin käyttöönottoon kannustetaan ja suomen kielen opetus aloitetaan viipymättä kotouttamisvaiheessa oleville maahanmuuttajille. Suomen kielen opetus on tavoitteellista ja laadukasta. Suomen kielen opetuksen pitää antaa aidot mahdollisuudet integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa valmiudet työelämään ja jatko-opiskeluihin.

Keskusta haluaa ulkomaisille erityisosaajille kahden viikon palvelulupauksen. Palvelulupaus pitää sisällään työluvan saamisen ja kaikki muut käytännön toimet pankkitilin avaamisesta henkilöturvattunukseen. Tähän liittyen on tärkeää, että lisäämme myös englanninkielisiä koulupaikkoja ulkomailta tulevien osaajien perheille.

293. Helsingin Keskustanuoret: Maahanmuuttajille mahdollisuus työhön julkisella sektorilla ilman kahden eri kotimaisen kielen osaamisvaatimusta

Tällä hetkellä tilanne on se, että monilla aloilla on paha työvoimapula osaavista työntekijöistä.

Osataan työvoimapulaa pahentaa se, että monissa julkisen sektorin töissä vaaditaan molempien kotimaisten kielten osaaminen, jotta voisi tulla valituksi työhön. Kielitaitovaatimuksista säädetään laeissa ja asetuksissa.

Monia sellaisia maahanmuuttajia on työttömänä tai etsimässä uutta työtä, jotka osaavat hyvin yhtä kotimaista kieltä. Heitä voitaisiin paremmin palkata ja houkutella eri töihin, mikäli työn voisi saada pelkän yhden kotimaisen kielen osaamisella. Vaatimus kahden kielen osaamisesta on usein kohtuuton henkilölle, joka ei ole Suomeen muuttaessa osannut kumpakaan kieltä. Myös vakituinen virka tulee olla mahdollinen maahanmuuttajalle, joka osaa vähintään yhtä kotimaista kieltä sujuvasti.

Helsingin Keskustanuoret esittävät, että vaatimus kahden kielen osaamisesta julkisella sektorilla työskenneltäessä poistetaan silloin kun työhön

1 palkataan maahanmuuttaja, jolla on hyvät edelly-
2 tykset tehtävän hoitamiseksi ja hän osaa suomea
3 tai ruotsia sujuvasti. Tämän lisäksi palvelut tulee
4 olla organisoitu siten, että niiden riittävyys suo-
5 meksi ja ruotsiksi taataan muuten. Erityisesti tulee
6 huomioida asiassa virassa olevat ja virkasuhteinen
7 henkilöstö.”

8
9 Muutos vastaisi osaltaan työvoimapulaan ja edis-
10 täisi ulkomaalaistaustaisten työllistymistä sekä
11 lisäksi julkisen sektorin työntekijöiden monimuo-
12 toisuutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

15
16 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen

17
18 Keskusta pitää erittäin tärkeänä, että panostetaan
19 maahanmuuttajien kielelliseen osaamiseen ja
20 siten työelämään mukaan tuloon.

21
22 Nykyinen lainsäädäntö julkisen sektorin kieli-
23 taitotasosta pohjautuu perustuslakiin ja siten
24 määrittää kielitaitoedellytyksiä niissä tehtävissä,
25 joissa kotimaisten kielten osaaminen katsotaan
26 tarpeelliseksi.

27
28 Puoluekokous kuitenkin yhtyy aloitteessa esitet-
29 tyihin ajatuksiin ja painottaa, että kielitaidon mer-
30 kityksen tulee olla keskeistä kotoutumisen edis-
31 tämisessä. Tavoitteena tulee olla, että kotoutujien
32 suomen ja/tai ruotsin kielen taitoa voidaan paran-
33 taa myös ensivaiheen kotoutumistoimenpiteiden
34 jälkeen. Esimerkiksi työllistymistä vaille jääneiden
35 kotoutujien kielitaidon jatkokehittämiseksi tulisi
36 sopia henkilön työllistymissuunnitelmaa laaditta-
37 essa.

294. Keskustanaisten Kainuun piiri: Suomi tasa-arvon edelläkävijäksi

40
41
42 Esitämme, että Keskusta sitoutuu ohjelmissaan ja
43 mahdollisissa tulevaisuudessa hallitusneuvotteluissa su-
44 kupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien edistä-
45 miseen kunnianhimoisesti.

46
47 Keskusta ottaa vuonna 2022 eduskunnalle an-
48 nettavan tasa-arvoselonteon tilannekuvan omien
49 ohjelmien perustaksi ja parannuslinjaukset edis-
50 tettäväksi sekä vaatii, että seuraava hallitus laatii

kunnianhimoisen tasa-arvo-ohjelman ja osoittaa
sille riittävän rahoituksen.

Tulevan hallitusohjelman sukupuoli- ja tasa-
arvovaiikutukset arvioidaan ennen hyväksymistä.
Myös tämän kauden hallitusohjelman toteutuneet
sukupuolivaikutukset arvioidaan.

Kaikkien merkittävien uudistusten sukupuolivaiku-
tukset arvioidaan.

Keskusta sitoutuu toimimaan antirasistisesti kai-
kessa päätöksenteossa

Varmistetaan tasa-arvoasiantuntemuksen hyödyn-
täminen päätöksenteon valmistelussa erityisesti
kriiseihin liittyen sekä arvioidaan koronavai-
kutukset eri sukupuoliin ja otetaan ne huomioon
jälleenrakennuksessa, samoin kuin uudistettavassa
Suomen turvallisuuspolitiikassa.

Edistetään feminististä ulkopoliittikkaa, koska maa-
ilman kriisit koettelevat rankasti naisia ja lapsia.

Sukupuolitietoisuuden budjetoinnin kehittämistä
jatketaan osana ilmiöpohjaista budjetointia. Valtio-
varainministeriö sisällyttää budjetinlaadintaohjeis-
tukseensa ohjeet sukupuolivaikutusten arviointiin.

Tehdään tasa-arvolain kokonaisuudistus, jossa tar-
kastellaan tasa-arvon edistämistä, syrjintäkieltoja
sekä oikeussuojaa ja sen valvontaa.

Edellä kuvattujen tasa-arvopolitiikan rakenteiden
kehittämisen lisäksi tehdään sisällöllisesti tasa-
arvoa edistävää politiikkaa kaikilla yhteiskuntapo-
litiikan saroilla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin tasa-
arvon edistämisestä.

Vaikka Suomi monella tapaa onkin tasa-arvon
edelläkävijä, on monia tasa-arvokysymyksiä edel-
leen ratkaistavana. Maailman muuttuminen on
myös tuonut mukanaan uusia tasa-arvokysymyksiä
vanhojen tilalle.

1 Epätasa-arvosta sukupuolet kärsivät eri tavoin
2 elämän eri vaiheissa. Esimerkiksi pojilla ja miehillä
3 korostuvat heikompi koulumenestys ja –viihty-
4 vyys, pitkäaikaistyöttömyys, syrjäytyminen, ter-
5 veysongelmat, lyhyempi elinikä sekä korkeampi
6 rikollisuuden riski. Naiset taas kärsivät mm. syr-
7 jinnästä työelämässä, heikommasta ansiotasosta,
8 lähisuhdeväkivallasta sekä häirinnästä. Globaalisti
9 naisten ja tyttöjen oikeuksien parantamisessa on
10 edelleen runsaasti tehtävää.

11
12 Keskustan mielestä seuraavan hallituksen on
13 tehtävä kattava tasa-arvo-ohjelma sekä kehityspo-
14 litiikassa panostettava tyttöjen ja naisten aseman
15 parantamiseen.

Puoluekokouksen puhelinluettelo

Puoluekokouksen projektivastaava Pekka Reponen	050-4444 888
Puoluekokouksen tila- ja tekniikkavastaava Johannes Erkkilä	050-388 0004
Puoluekokouksen viestintä Laura Ruohola	040-595 0904
Päätoimikunnan puheenjohtaja Riikka Pirkkalainen	040-5395090

Puoluekokouksen sihteeristö

Puoluekokouksen pääsihteeri Merja Perälä.....	050 388 0030
Menettelytapavaliokunta Miikkael Azaize	044 977 5230
Järjestövaliokunta Pauliina Maukonen.....	050 573 5353
Aloitevaliokunta Helena Pakarinen	050 388 0011
Ohjelmavaliokunta Ilkka Miettinen	050 566 6189
Poliittinen valiokunta Hanna Markkanen.....	050 571 5502

Turvallisuusorganisaatio

Tilannekeskus (24h tapahtuman aikana).....	041 471 9161
Turvallisuuspäällikkö Henri Tahkola	040 535 9081
Ensiapuvastaava Vesa Ömark.....	050 5840044
Liikennejärjestelyt Antti Vilkkö	0449777433
Häirintäyhdyshenkilöt Juha Iso-Aho ja Sini-Elina Kärämä.....	050 308 9249

Kokousviikonlopun fasilitetit

Talkoovastaava Jari Karhu	050-4093685
Lippumarssin johtaja Aarto Kosunen.....	0500-169911
Majoitusvastaava ja bussit Tuija Pitkäpaasi.....	040-4158759
Piirin toiminnanjohtaja Matti Kuittinen	040-4160147

Häirintäyhdyshenkilöt ovat tukenasi häirintätilanteissa

Häirintäyhdyshenkilöiden puhelinnumero: 050 388 9249

Keskustan puoluekokous on paikka, johon kaikki ovat tervetulleita. Kaikilla on oikeus saada nauttia keskustalaisesta elämäksestä ilman häirintää ja syrjintää, ilman kiusaamista tai ahdistelua. Luomme toisillemme lämpimän ja turvallisen ilmapiirin kunnioittamalla toinen toisiamme ja toinen toistemme omia rajoja. Häirintää ja syrjintää ei hyväksytä Keskustan toiminnassa – ei myöskään puoluekokouksessa.

Keskustalaiset huolehtivat jokaisen ihmisen hyvinvoinnista. Jos kohtaat puoluekokouksessa häirintää, syrjintää tai muunlaista epäasiallista kohtelua, voit olla yhteydessä häirintäyhdyshenkilöihin. Yhdyshenkilöt neuvovat, auttavat ja tukevat. Voit ottaa heihin yhteyttä ja pyytää apua, jos koet epäasiallista käytöstä. Voit ottaa yhteyttä myös, jos näet epäreilua käytöstä puoluekokouksessa. Keskustelut yhdyshenkilöiden kanssa ovat ehdottoman luottamuksellisia. Mihinkään toimenpiteisiin ei ryhdytä ilman asianomaisen lupaa.

Häirintäyhdyshenkilöihin saat yhteyden soittamalla tai tekstaamalla numeroon 050 388 9249. Häirintäyhdyshenkilöt ovat puhelimen ääressä koko puoluekokousohjelman ajan. Päivystäjissä on sekä miehiä että naisia.

Vihapuhe, seksuaalinen häirintä ja kaikki muu ei-toivottu käytös, jolla loukataan ihmisen henkistä tai fyysistä koskemattomuutta, eivät kuulu puoluekokoukseen. Häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri (Lähde: tasa-arvo.fi). Puoluekokous on koko keskustaperheen juhla – pidetään se kaikille turvallisena!

Muistathan, että voit olla häirintäyhdyshenkilöön yhteydessä hyvin matalalla kynnyksellä!

TUHTI LUKUPAKETTI KERRAN KUUSSA!

Puoluekokoustarjous 70 e / 12 + 2 kk

SUOMENMAA

KESKUSTAN PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJA